

PROTOKOŁY

z 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu krajowego

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

w roku 1892/3.

Posiedzenie 9—25

od 24 kwietnia do 20 maja 1893.

Przytem spis petycyi.

L W Ó W.

CZCIONKAMI DRUKARNI LUDOWEJ

pod zarządem Stanisława Baylego.

1893.

STANTON

418422

III 1892/93, 9-26

~~7479~~
III a

Protokół

9. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 24. kwietnia 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 12 minut
16 w południe.

Przewodniczący Marszałek krajowy J. O.
Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze pp. Jan Trzecieski, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 112.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu
Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i ogłaszając reskrypt cesarski zwołujący Sejm na dalszy ciąg 4 sesyi otwiera posiedzenie, po czem oddaje cześć pamięci zmarłych posłów ś. p. Alfonsa Czaykowskiego, Władysława hr. Koziebrodzkiego i Konstantego Bobczyńskiego.

Izba przez powstanie oddaje hołd pamięci wspomnianych zmarłych.

Marszałek oznajmia, że udzielił urlopu p. Stefanowi hr. Zamoyskiemu na dni 4, p. Stanisławowi Tarnowskiemu (starszemu) na dni 8, J. E. p. Janowi hr. Tarnowskiemu na dni 3.

Następnie zawiadamia Marszałek Izbę, iż otrzymał prośbę o urlop od następujących posłów:

Hr. Tyszkiewicz na dni 10.

J. E. barona Ziemiałkowskiego na dni 10.
Słoneckiego na dwa tygodnie.

Mazarakię na dwa tygodnie.

Hr. Scipio na trzy tygodnie.

Izba udziela powyższych urlopów.

Na wezwanie Marszałka odczytuje sekretarz p. Wiktor następujące pismo nadesłane do Prezydyum Izby.

An das hohe Landtags-Praesidium des hohen Landtages für Galizien in Lemberg.

Mit Bezug auf die geschätzte Verständigung vom 20. Dezember 1892 No. 62169 wird das dienstliche Ersuchen gestellt, zur strafgerichtlichen Verfolgung des galizischen Landtags-Abgeordneten aus Biala Franz Strzygowski nach Wieder-Zusammentritt des hohen Landtages dessen letztere Zustimmung zu erwirken und hievon seinerzeit gefällig eine Mitteilung anher kommen zu lassen. K. k. Bezirksgericht Skotschau am 25. Dezember 1892.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przekazanie tego pisma komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sekretarz p. Trzecieski odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 29 kwietnia b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 432, 446.

Komisji budżetowej: L. s. 433, 437, 439, 440, 442, 448.

Komisji drogowej: L. s. 434.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 435, 436.

Komisji szkolnej: L. s. 438, 443.

Komisji petycyjnej: L. s. 441, 447, 449.

Członek Wydziału krajowego p. Chamiec odpowiada imieniem Wydziału krajowego na interpelację p. Antoniewicza i towarzyszy w sprawie restauracji cerkwi w Haliczu.

Przemawia w sprawie formalnej p. Antoniewicz.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie przedłożenia rządowego z projektem ustawy łowieckiej dla Królestwa Galicyi.

Członek Wydziału krajowego p. Wereszczyński wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ustawy budowniczej dla pomniejszych miejscowości i zmiany Art. I. i §§. 73 i 74 ustawy budowniczej z 4 kwietnia 1889 Nr. 31 Dz. u. kr.

Sprawozdawca poseł Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Chełm o zapłacenie z funduszków krajowych gminie Tarnów kwoty 115 zł. 19 ct. tytułem kosztów żywienia trojga dzieci Stefana i Józefy Ruskow.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie pożyczki zaciągniętej przez spółkę wodną Jasielską z funduszu krajowego.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy przyjmuje powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Czarnołosce o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 230 zł. 16 ct. w. a. uiszczonej gminie miasta Stanisławowa tytułem zwrotu kosztów utrzymania sierot po ś. p. Włodzimierzu Raczyńskim.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy przyjmuje powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Falkenberg o odpisanie tej gminie zaległości pożyczki z roku 1873 i o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania wdowy i dzieci po Janie Majerze.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zamknięć rachunkowych funduszków indemnizacyjnych za rok budżetowy 1891.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciu rachunkowem funduszków krajowych za rok 1891 — wraz ze sprawozdaniem dodatkowem.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany roku budżetowego.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności za czas od 1. października 1891 po koniec Grudnia 1892.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie sprawozdania z czynności Departamentu I. do komisji gminnej; sprawozdania z czynności Departamentu II. do komisji budżetowej, o ile zaś sprawozdanie to odnosi się do spraw niższych szkół rolniczych i tyczy się spraw gospodarstwa krajowego do komisji gospodarstwa krajowego; sprawozdania z czynności Departamentu III. do komisji szkolnej; sprawozdania z czynności Departamentu IV. do komisji drogowej; sprawozdania z czynności Departamentu V. do komisji administracyjnej; sprawozdania z czynności Departamentu VI. do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie fundacji Jana Michała dw. im. Włochowicza.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji Reprezentacji powiatu Sanockiego i Nowotarskiego w przedmiocie datku ofiarowanego w roku 1880 na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną.

P. Hoszard, w zastępstwie sprawozdawcy p. E. Jędrzejowicza, wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania z funduszu krajowego ważniejszych dróg powiatu Kosowskiego.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Edwarda Jędrzejowicza p. Hoszard wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie reformy ustawy drogowej.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Edwarda Jędrzejowicza p. Hoszard prostuje omyłkę druku mianowicie na str. 8 powyższego sprawozdania, gdzie zamiast: „bohorodczański w kwocie 3.335 zł.“, ma być „tarnopolski w kwocie 2.267 zł.“, a zamiast: „podhajecki w kwocie 156 zł.“, ma być „bohorodczański w kwocie 333 zł.“, poczem wnosi odesłanie tego przedmiotu do komisji drogowej.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zrekonstruowania kanału przy krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie separatak i ogrodu spacerowego dla oddziału obłąkanych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z tym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia dla szpitala św. Łazarza w Krakowie jeszcze jednej Siostry Miłosierdzia i posługaczki oraz pomocnika prowizora.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie wewnętrznego urządzenia w nowowybudowanych pawilonach zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie — tudzież rozszerzenia i ogrodzenia cmentarza przy tym zakładzie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem powyższym.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gminy Nowoszyn w sprawie przeniesienia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie i c. k. Starostwa w Rohatynie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gmin, obszaru dworskiego i innych osób zbiorowych i prywatnych w Zakopanem o utworzenie dla tej okolicy nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Zakopanem.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie powyższego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji obszarów dworskich i gmin Przecław, Podole, Wyłów i ośmiu innych w sprawie wyłączenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielcu.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem powyższym.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem o uchwalenie rezolucyi do c. k. Rządu w sprawie ustanowienia c. k. Trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i ośmiu c. k. Sądów powiatowych, co do których Wysoki Sejm już poprzednio udzielił c. k. Rządowi swojej opinii.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie niniejszego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy o policyi ogniowej dla gmin wiejskich i obszarów dworskich.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gminy i obszaru dworskiego w Pstrągowie w sprawie przeniesienia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Ropczycach do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa rzeszowskiego.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie powyższego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Okuniewskiego i towarzyszy w przedmiocie zmiany §. 9. ustawy o konkurencyi kościelnej z 15. sierpnia 1866 Nr. 28. Dz. u. kr.

Poseł Okuniewski uzasadnia swój wniosek, pod względem formalnym zaś wnosi odesłanie wniosku do komisji administracyjnej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Okuniewskiego bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Kramarczyka i towarzyszy w przedmiocie zmiany ustawy o konkurencji kościelnej z 15. sierpnia 1866 Nr. 28. Dz. u. kr.

P. Kramarczyk uzasadnia swój wniosek, pod względem formalnym zaś wnosi odesłanie wniosku do komisji administracyjnej.

P. Gustaw Romer wnosi wybór osobnej komisji konkurencyjnej z 7 członków i przekazanie jej wniosków pp. Okuniewskiego i Kramarczyka.

Przemawia w sprawie formalnej p. Okuniewski.

Przemawia w sprawie formalnej p. Kramarczyk.

Izba w oddzielnem głosowaniu uchwała najpierw wniosek p. Romera co do wybrania osobnej komisji konkurencyjnej, a następnie co do przekazania jej wspomnianych wniosków.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Zalesie z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach.

Sprawozdawca p. Lenartowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy ustawy z dnia 11. czerwca 1868 roku (Nr. 59 Dz. u. p.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem będzie dla mieszkańców gminy i obszaru dworskiego Zalesie, aby je wydzielono z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Złotym Potoku, a przyłączono do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Monasterzyskach.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie udzielenia c. k. Rządowi opinii względem przeniesienia gminy i obszaru dworskiego Piwoda z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Jarosławiu.

Sprawozdawca p. Lenartowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 r. (Nr. 59. D. u. p.), oświadcza c. k. Rządowi opinię, iż pożądanem jest dla dogodności mieszkańców, aby gmina i obszar dworski Piwoda wyłączone zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Sieniawie, a przydzielone do okręgu takiegoż c. k. Sądu w Jarosławiu.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycyi gminy Sanoka w przedmiocie przeistoczenia tamtejszej 6-klasowej szkoły żeńskiej na 8-klasową.

Sprawozdawca p. Paszkowski odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę gminy miasta Sanoka odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem, aby w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, jakichby wymagało kosztów przeistoczenie sześcioklasowej szkoły żeńskiej w Sanoku na ośmioklasową, przeprowadził z gminą miasta Sanoka rokowania co do przyczynienia się gminy do tych kosztów, a następnie odpowiednie wnioski Sejmowi przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycyi Rady szkolnej miejscowej w Dawidowie w przedmiocie zorganizowania tamtejszej szkoły z 2-klasowej na 3-klasową.

Sprawozdawca p. Paszkowski odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Rady szkolnej miejscowej w Dawidowie, o zorganizowanie tamtejszej szkoły ludowej na 3-klasową i utworzenie trzeciej etatowej posady nauczyciela, odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do możliwego uwzględnienia.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycji Piotra Pikulskiego i towarzyszy o wliczenie lat służby i zwrot wkładek emerytalnych.

Sprawozdawca p. Rayski, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Petycję Piotra Pikulskiego Ls. 54 o policzenie 2 lat służby odstępuje się Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

2. Petycję Jana Antoniego Lisowskiego Ls. 59 o wliczenie 14 lat służby do emerytury, dalej petycję Jana Łopatynskiego Ls. 76 i 275 i Ambrożego Wróblewskiego Ls. 123 również o wliczenie lat służby, przydziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i poczynienia odpowiednich wniosków na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycji Towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie w sprawie nauki gimnastyki w szkołach publicznych.

Sprawozdawca p. Stanisław Tarnowski junior, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału towarzystwa gimnastycznego „Sokół“ we Lwowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania wspólnie z Radą szkolną krajową i przedłożenia wyniku na następnej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji gminy Szerzyny w powiecie jasielskim z prośbą o zaliczenie jej do rzędu miasteczek.

Sprawozdawca p. Trzeciecki, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje petycję gminy Szerzyny, o zaliczenie do miasteczek, c. k. Rządowi do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wydziału powiatowego w Sokalu w przedmiocie zmiany §. 17. ust. z 2. lutego 1891 Nr. 17. Dz. u. kr.

Sprawozdawca poseł Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycją Wydziału Rady powiatowej w Sokalu L. s. 162 przechodzi do porządku dziennego.

Przemawia p. X. Kowalski i wnosi:

Wniosek do rezolucyi.

Zważywszy, że obecnie jest wielki brak akuszerok egzaminowanych, zważywszy, że z każdego powiatu tylko 4 lub co najwięcej 5 uczennic mogłoby być corocznie do szkoły położniczej przyjętych, jak to Dyrekcyja tej szkoły w odpowiedzi na zapytanie, przez Wydział powiatowy w Sokalu uczynione, oznajmiła, a i z tych niewszystkie prawdopodobnie skończyłyby dziewięćmiesięczny kurs z dobrym postępem;

Zważywszy na koniec, że c. k. Władze wobec istniejącego braku fachowo wykształconych akuszerok zbyt natarczywie domagają się obsadzenia posad akuszerskich, bądź co bądź, nieistniejącymi dotąd siłami egzaminowanymi.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, ażeby uwzględniając istniejący brak fachowo wykształconych sił położniczych, tudzież niemożliwe dotąd szybkie skompletowanie tych sił, polecił gorliwym w wykonaniu §. 17. krajowej ustawy sanitarnej z dnia 2. lutego 1891 r. Dz. u. kr. Nr. 17 c. k. Starostwom zaniechać na razie zbyt natarczywego domagania się obsadzenia posad akuszerskich.

II. Wzywa się Wysoki c. k. Rząd, aby w porozumieniu z Wydziałem krajowym postarał się o utworzenie odrębnego, krótszego, a tem samem tańszego kursu położniczego, dostępnego także dla obecnie po wsiach pomocą położniczą zajętych niewiast wiejskich celem dopełnienia odpowiedniego tereotycznego i praktycznego fachowego wykształcenia w możliwie krótkim przeciągu czasu.

Marszałek podaje powyższy wniosek pod poparcie.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia sprawozdawca.

Przemawia p. X. Kowalski w sprawie formalnej.

Izba w głosowaniu uchwala wniosek komisji a tem samem odrzuca wniosek p. X. Kowalskiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wydziału powiatowego w Nisku w przedmiocie przyjęcia na fundusz krajowy kwoty 909 zł. 73 ct. nałożonej na gminę Rudnik tytułem kosztów utrzymania trojga małoletnich dzieci Frymety Lieblich przez magistrat m. Wiednia.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwalić raczy:

Koszta utrzymania małoletnich trojga dzieci Frymety Lieblich vel Pinzel w kwocie 909 zł. 73 ct., magistratowi miasta Wiednia od gminy Rudnik należącej się, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Suchorzów powiatu tarnobrzeskiego w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania Józefy Piękoś w kwocie 172 zł. należących się gminie m. Białej.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm Królestwa Galicji i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem uchwalić raczy:

1. Koszta utrzymania Józefy Piękoś, dziecięcia nieslubnego Ludwiki Piękoś, w kwocie 172 złr. gminie miasta Białej od gminy wiejskiej Suchorzów powiatu tarnobrzeskiego należące się, przyjmuje się na fundusz krajowy.

2. Co do dalszego żądania petycji, aby i dalsze utrzymanie dziecięcia tego zamiast gminy Suchorzów ponosić miał fundusz krajowy, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwala oba punkta powyższego wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Zenona Szymańskiego o udzielenie veniae aetatis et studiorum.

Sprawozdawca p. Barański, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zenonowi Szymańskiemu, prowizorycznemu oficjalemu kasyerowi przy szpitalu krajowym we Lwowie, udziela się veniam aetatis et studiorum.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Marszałek oznajmia, iż wobec spóźnionej pory zamierza zamknąć posiedzenie a nie załatwione przedmioty porządku dziennego przenieść na porządek dzienny najbliższego posiedzenia.

Przemawia w sprawie formalnej p. Wiktor i wnosi wybór komisji bankowej z 7 członków, tudzież kolejowej z 9 członków, złożonych.

Przemawia p. Weigel i wnosi, by komisya bankowa składała się z 9 członków, komisya zaś kolejowa z 11 członków.

Przemawia p. Wiktor i zgadza się na wniosek p. Weigla.

Izba uchwala wybór komisji: bankowej z 9, kolejowej z 11 członków.

P. Męciński wnosi, ażeby w skład komisji drogowej powołać w miejsce zmarłych dwóch nowych członków.

Izba bez rozprawy uchwala przystąpić na najbliższem posiedzeniu do wyboru 2 członków komisji drogowej.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że przy egzekucjach podatkowych częstokroć nie są zachowywane postanowienia prawne o przedmiotach z pod egzekucji wyjętych;

że pomijanie tych przepisów przy ściąganiu wierzytelności skarbowych jest nader dotkliwie dla uboższych kontrybuentów, a zwłaszcza dla ludności włościańskiej;

że egzekwowanie zaległości skarbowych, bez względu na przepisy ochraniające ludność uboższą, jest nie tylko nielegalnem, ale niezgodne jest

nawet z interesem Skarbu Państwa, gdyż osłabia siłę podatkową; podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił władzom skarbowym przy egzekucjach podatkowych przestrzegać najściślej postanowień ustawy państwowej z dnia 10. czerwca 1887 Nr. 74 Dz. pr. p. (noweli egzekucyjnej) i innych przepisów prawnych o przedmiotach z pod egzekucyi uwolnionych.

We Lwowie dnia 24. kwietnia 1893.

Skałkowski w. r.

Bryczyński, Tadeusz Langie, M. Rey, Wincenty Gnoiński, Onyszkiewicz, Barański, Schnell, M. Torosiewicz, J. Gnoiński, Szeptycki, Zagórski, I. Vivien, Gross, Dembowski, Gniewosz, Pilat, Wiktor, Stanisław Stadnicki, Lenartowicz, Paszkowski.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, iż wiele powiatów lub niektóre części tychże nie posiadają kamienia, w skutek czego budowa, utrzymanie i naprawa dróg wśród tych warunków postępuje bardzo powoli i połączona jest z ogromnymi kosztami, gdyż koszt transportu kamienia przewyższają $\frac{3}{4}$ a nawet więcejkrotnie wartość tegoż;

zważywszy, iż przy dość rozwiniętej sieci kolei państwowych, wiele kamieniołomów leży tuż przy torze kolejowym i możnaby z tychże kolejną kamień w celach drogowych sprowadzać w okolice w kamień ubogie;

zważywszy wreszcie, iż podniesienie komunikacyi nietylko ma wielką doniosłość w pierwszym rządzie dla kraju naszego, ale również i dla państwa ze stanowiska tak ekonomicznego jak i strategicznego.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby jak najprędzej poczynił odpowiednie kroki u władz właściwych, aby w jak najkrótszym czasie do przewozu kolejami państwowymi kamieni wogóle materiałów budowlanych, jako to: drzewa, cegiel, cementu, wapna na cele drogowe, jak niższe taryfy przewozowe zastosowane zostały.

2) Aby Wydział krajowy wyjednał u władz właściwych odstąpienie na rzecz Wydziałów rad powiatowych na stacjach kolejowych, gdzie to jest możliwe, choćby za odpowiedniemi wynagrodzeniem płace składowe na owe materiały.

Lwów dnia 24. kwietnia 1893.

St. Larysz Niedzielski w. r.

Męciński, Sękowski, T. Rozwadowski, Sala, G. Romer, Hoszard, Jaworski, J. Puzyna, E. Mićewski, Kornel Horodyski, Stanisław Jędrzejowicz, S. Tarnowski junior, Adam Jędrzejowicz, Potocki, Fr. Jędrzejowicz, Stanisław Stadnicki, Łączyński, Trzecieski, Wiktor, Zoll, Kowalski, Wincenty Gnoiński, Szeptycki, Paszkowski.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 26. kwietnia b. r. o godzinie 11. rano.

Koniec posiedzenia o godzinie 2. minut 10 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.

Jan Trzecieski w. r.

Protokół

10. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 26. kwietnia 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 24 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów 117.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Marszałek podaje do wiadomości, że protokół 9 posiedzenia jest w biurze sejmowym wyłożony do przejrzania.

Marszałek zawiadamia, iż udzielił urlopu p. ks. Sawie na dni 5, p. Pietruskiemu na dni 8, p. Merunowiczowi na dni 3.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 26. kwietnia b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej: L. s. 452, 453, 464.

Zapisany do głosu dla poparcia petycji L. s. 465 p. Niezabitowski traci głos wskutek nieobecności w Izbie, a petycję wspomnianą przydzielono komisji budżetowej.

Następnie przydzielono komisji budżetowej petycje: L. s. 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476, 477, 478, 489, 490, 491, 492, 493, 494, 496, 497, 498, 499, 501, 503, 504, 505, 506, 508, 512, 513, 514.

Komisji administracyjnej: L. s. 454, 458, 462, 500.

Komisji drogowej: L. s. 455.

Komisji gospodarstwa krajowego L. s. 456.

Komisji prawniczej: L. s. 457, 459.

Komisji petycyjnej: L. s. 460, 461, 466, 467, 495.

Komisji przemysłowej: L. s. 463.

Komisji szkolnej: L. s. 468, 469, 479, 480, 481, 482, 483, 484, 485, 486, 487, 488, 502, 509.

W sprawie formalnej przemawia p. Weigel i wnosi wybór komisji bankowej nie jak uchwalono na posiedzeniu z dnia 24. kwietnia b. r. z 9, lecz z 14 członków.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem p. Weigla.

Następuje pierwszy punkt porządku dziennego, którym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w zakresie budowli wodnych i melioracyi.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem:

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zarządzie krajowych składów pu-

blicznych dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie za rok 1892.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie niniejszego sprawozdania do komisji gospodartwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy Liszna (pow. Sanok) o zezwolenie na pobór w r. 1893 i 1894 dodatku gminnego do podatków bezpośrednich powyżej granicy zakreszonej ustawą z 18. marca 1888 Nr. 36 Dz. u. kr.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi przystąpienie do załatwienia tej sprawy bezwzględnie w drugim czytaniu.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Gminie Liszna w powiecie sanockim zezwala się pobierać w r. 1893 dwieście ósmdziesiąt siedem procentowy (287%), a w r. 1894 sto dziewięćdziesiąt cztery procentowy (194%) dodatek gminny do podatków bezpośrednich na pokrycie potrzeb gminnych.

Izba przyjmuje powyższy wniosek bez rozprawy w drugim czytaniu, poczem uchwalwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpienie do trzeciego czytania bez czytania, przyjmuje go także w trzecim czytaniu.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie użycia funduszu domestykalnego na fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Romanowicz wnosi wybór komisji górniczej z 8 członków złożonej i przekazanie jej niniejszego sprawozdania.

Izba uchwała w oddzielnem głosowaniu wybór komisji górniczej, a następnie przekazanie jej powyższego sprawozdania.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie reformy opłat od spadków pobieranych na rzecz funduszu szkolnego krajowego.

Sprawozdawca p. Chamiec wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie powyższego sprawozdania do komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie popierania kolei lokalnych przez kraj.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie rozmieszczenia oddziałów i Sióstr miłosierdzia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie po przeniesieniu oddziału chirurgicznego do nowego pawilonu.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie urządzenia kursu nauki pielęgnowania chorych przy szpitalu powszechnym we Lwowie.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej serii okręgów sanitarnych na zasadzie postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17 o urządze-

niu służby zdrowia w gminach i obszarach dworskich.

Sprawozdawca p. Hoszard wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gmin i obszarów dworskich Kozłów i innych okolicznych w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Kozowej do Kozłowa lub utworzenia w tej ostatniej miejscowości nowego c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji prawniczej.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy bez rozprawy.

Następuje:

1) Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wandy Młodnickiej z propozycją sprzedaży 54 oryginalnych rysunków Artura Grottgera.

2) Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji 14 gmin okręgu Sądu powiatowego w Wiśniowczyku w sprawie nadużyć dwóch kancelistów sądowych.

3) Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji gminy Medynia w powiecie kałuskim o pomoc przeciw skutkom wylewów rzeki Łomnicy.

Marszałek usuwa powyższe przedmioty z porządku dziennego z powodu nieobecności sprawozdawcy p. Merunowicza.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji mieszkańców osady Winniki o wyłączenie tej osady ze związku gminy miasta Żółkwi i utworzenie z niej samoistnej gminy.

Wskutek chwilowej nieobecności p. Pilata przystępuje Izba do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Grzegorza Huzara, mieszczanina w Buczaczu, opiekuna Anny Babiak, względem przyjęcia tejeż do zakładu głuchoniemych we Lwowie.

Sprawozdawca p. Ochrymowicz odczytuje powyższe sprawozdanie z następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Grzegorza Huzara, mieszczanina z Buczacza, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i odpowiedniego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji mieszkańców osady Winniki o wyłączenie tej osady ze związku gminy miasta Żółkwi i utworzenie z niej samoistnej gminy.

Sprawozdawca p. Pilat czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją mieszkańców osady Winniki o wyłączenie tej osady z miasta Żółkwi i utworzenie z niej samoistnej gminy Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Przemawia p. Korol i wnosi zwrócenie powyższego sprawozdania do komisji administracyjnej celem uzupełnienia takowego opinią Rady m. Żółkwi i Wydziału pow. w Żółkwi.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia sprawozdawca p. Pilat.

Przemawia Marszałek w sprawie formalnej.

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek p. Korola, a następnie uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji mieszkańców przysiółka Herawce o wyłączenie ze związku gminy Dalnicz w powiecie i okręgu sądowym żółkiewskim i o przyłączenie do gminy Wola żółtaniecka w tym samym powiecie położonej i do okręgu sądowego w Kulikowie.

Sprawozdawca p. Mikołaj Torosiewicz czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję mieszkańców Herawce z dnia 22. września 1892 L. s. 261 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy miasteczka Strusowa powiatu trembowelskiego o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od wszelkich trunków propinacyjnych.

Sprawozdawca p. Wereszczyński odczytuje sprawozdanie powyższe zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasteczka Strusowa, powiatu trembowelskiego, na pobór opłaty gminnej od wszelkich trunków propinacyjnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam:

Art. I.

Gminie miasteczka Strusowa zezwala się na czas od 1. stycznia 1894 do 31. grudnia 1899 pobierać opłatę od wszelkich trunków spirytusowych, tak słodzonych, jak niesłodzonych, od piwa i miodu, w gminie wyrabianych lub w obrębie gminy wprowadzonych i w niej zużywanych, po pięćdziesiąt (50) centów w. a. od jednego hektolitra, czyli po pół centa w. a. od jednego litra.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy, którzy napoje w art. I. wymienione dla konsumpcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż, czy też na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasteczka Strusowa.

Art. IV.

Opłata ciąży tylko na konsumpcyi w obrębie gminy. Produkcji ani obrotu handlowego obciążać nią nie wolno.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru opłaty wyda w drodze administracyjnej

c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwala projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skałkowskiego i towarzyszy w sprawie przestrzegania przy egzekucjach podatkowych postanowień prawnych o przedmiotach z pod egzekucyi wyjętych.

P. Skałkowski uzasadnia powyższy wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie go komisji podatkowej.

Izba w głosowaniu uchwala zgodnie z wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Niedzielskiego w przedmiocie zniesienia taryf na kolejach dla materiałów budowlanych.

P. Niedzielski uzasadnia powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej względem przeistoczenia 7-klasowej szkoły żeńskiej w Brodach na szkołę wydziałową.

Sprawozdawca p. Zoll, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. a) W miejsce dotychczasowej 7-klasowej szkoły pospolitej żeńskiej w Brodach utworzoną zostanie w tem mieście z początkiem roku szkolnego 1893/94 czteroklasowa szkoła wydziałowa żeńska, połączona z czteroklasową szkołą pospo-

litą, tudzież z kursami uzupełniającymi, mianowicie z kursem praktycznym robót kobiecych i kursem teoretycznym dla dorosłej młodzieży płci żeńskiej, a to w myśl załączonego pod A. /- statutu.

b) Wszystkie w art. XXIV. ustawy z dnia 2. lutego 1885. (Nr. 29. Dz. u. kr.) wymienione wydatki na powyższą szkołę ponosić będzie gmina miasta Brodów z własnych funduszów.

c) Oprócz prestacyi dotychczasowych dobrowolnych i prestacyi ustawą nałożonych na pokrycie płac nauczycieli gmina obowiązana będzie dopłacać jeszcze corocznie kwotę 700 (siedm set) zł. w. a. na płace nauczycieli zreorganizowanej szkoły wydziałowej. Resztę wydatków na płacę dyrektora i nauczycielek powyższej szkoły ponosić będzie fundusz szkolny okręgowy, a względnie krajowy.

d) Wydatki na utrzymanie kursów uzupełniających: teoretycznego i praktycznego, które przy powyższej szkole urządzić się mają, pokrywane będą z opłat szkolnych i dobrowolnych datków, a w razie, gdyby opłata i datki te nie wystarczały, będzie reszta kosztów pokryta także z funduszów gminnych.

II. Sejm uchwała załączony pod A. statut

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej i uchwała wniosek komisji powyżej pod I. podany, a mianowicie punkta a) b) c) d) bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Projekt statutu

szkoły wydziałowej żeńskiej, połączonej z pospolitą, tudzież kursów nauki dopełniającej w Brodach.

§. 1.

Cel szkoły wydziałowej żeńskiej wskazuje Art. IX. krajowej ustawy szkolnej z dnia 2. lutego 1885. (Nr. 28. Dz. u. kr.).

§. 2.

Ze szkołą wydziałową łączą się kursa uzupełniające: teoretyczny i praktyczny.

§. 3.

Szkoła wydziałowa wraz z kursami uzu-

pełniającymi tworzy organiczną całość i zostaje pod jedną dyrekcją. Tej samej dyrekcji podlega zarazem czteroklasowa żeńska szkoła ludowa pospolita, połączona ze szkołą wydziałową.

§. 4.

Językiem wykładowym tak szkoły pospolitej jak i wydziałowej, tudzież kursów uzupełniających jest język polski.

I. Szkoła wydziałowa.

§. 5.

Szkoła wydziałowa obejmuje kurs nauki czteroletni o 4 klasach.

§. 6.

Warunkiem przyjęcia uczennicy do tej szkoły jest świadectwo z IV. klasy szkoły ludowej pospolitej, lub pomyślny wynik egzaminu wstępnego, przy którym kandydatka wykazać ma znajomość wszystkich przedmiotów przepisanych planem naukowym dla klasy IV. czteroklasowych szkół żeńskich.

§. 7.

Prócz przedmiotów wskazanych Art. VII. i IX. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885., będą także udzielane język francuski i nauka muzyki jako przedmioty nadobowiązkowe.

§. 8.

Nauka odbywać się będzie wedle planu naukowego, wydanego przez c. k. Radę szkolną krajową.

§. 9.

Grono nauczycieli szkoły wydziałowej żeńskiej składa się z dyrektora, katechety i 4 nauczycielek z kwalifikacją do szkół wydziałowych.

Rada szkolna okręgowa a w razie wątpliwości Rada szkolna krajowa oznacza grupy kwalifikacyjne, do których uzdolnienie potrzebne mają wykazać kompetentki przy każdorazowym ogłoszeniu konkursu. Przytem należy tak postępować, ażeby wymaganiom planu naukowego co do rozkładu przedmiotów naukowych stało się zadość.

Kierownik ma się wykazać przynajmniej patentem nauczycielskim dla szkół wydziałowych.

§. 10.

Dyrektor i 4 nauczycielki dla 4 klas szkoły wydziałowej mają posady stałe. Stanowisko katechety określa osobna ustawa. (Dz. u. kr. Nr. 71. z roku 1889).

II. Kurs uzupełniający teoretyczny.

§. 11.

W myśl art. XII. ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885. urządza się kurs uzupełniający w kierunku teoretycznym dla młodzieży dorosłej płci żeńskiej. Czas trwania tego kursu oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 12.

Kurs ten ma na celu uzupełnienie wykształcenia, udzielonego przez szkołę wydziałową i obejmować może następujące przedmioty:

- a) Historję literatury powszechnej z szczególnem uwzględnieniem literatury polskiej i ruskiej;
- b) Historję powszechną nowszych czasów;
- c) Estetykę ze szczególnem uwzględnieniem utworów ducha polskiego;
- d) Wiadomości z higieny, pedagogii, dydaktyki, o ile są potrzebne w przyszłem powołaniu kobiety;
- e) Naukę gospodarstwa domowego.

Liczbę godzin wyznacza Rada szkolna miejscowa, nauka zaś tak będzie rozłożoną, by uczniom tego kursu umożliwić korzystanie z niektórych działów kursu praktycznego robót kobiecych.

§. 13.

Warunkiem przyjęcia jest ukończenie szkoły wydziałowej z dostatecznym postępem, lub złożenie egzaminu wstępnego z nauk w szkole wydziałowej udzielanych, a ilość uczennic nie może przekraczać w jednej klasie 45.

§. 14.

Nauk udzielać będą zawodowi nauczyciele lub nauczycielki przedstawiani corocznie przez Radę szkolną miejscową do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej. Remuneracye wyznacza im Rada szkolna miejscowa.

§. 15.

Udzielający nauk na tym kursie zbierają się będą pod przewodnictwem dyrektora na konferencye peryodyczne, celem omawiania kwestyi dotyczących kursu, a wnioski przedstawiane będą władzy nadzorczej.

§. 16.

Uczennice kursu teoretycznego składają na ręce dyrekcji z początkiem każdego roku szkolnego wpisowe 1 zł., a oprócz tego z początkiem każdego miesiąca nauki opłatę, wynoszącą miesięcznie 2 zł. Opłaty te wpływają do kasy Rady szkolnej miejscowej i służyć będą na pokrycie wydatków z utrzymaniem kursu teoretycznego połączonych. Radzie szkolnej miejscowej służy prawo podwyższenia, ewentualnie zniżenia opłaty, także uwolnienia od połowy opłaty ubogich, odznaczających się w naukach uczennic, na przedstawienie grona nauczycielskiego; jednak liczba uwolnionych nie ma przenosić $\frac{1}{4}$ ogółu uczennic.

III. Kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 17.

W myśl ustawy krajowej z dnia 2. lutego 1885. art. XI. urządza się kurs praktyczny robót kobiecych.

§. 18.

Kurs ten obejmować może oddział krawiectwa i oddział białego szycia, a mianowicie obejmuje oddział białego szycia:

- a) Naukę kroju bielizny w połączeniu z rysunkiem stószowanym;
- b) Ćwiczenia w szyciu ręcznym i maszynowym, według najlepszych metod z uwzględnieniem metody szalenfeldowskiej, i poznawanie towarów.

Oddział krawiectwa obejmuje zaś:

- a) Naukę kroju sukien w połączeniu z rysunkiem stószowanym;
- b) Wykonanie robót według najnowszych metod z uwzględnieniem nauki o kolorach i stylach, tudzież towaroznawstwa.

Oprócz tego mogą być na kursie praktycznym wykładane:

- a) Rachunki kupieckie w połączeniu z buhalterją;

- b) Stylistyka handlowa;
- c) Geografia handlowa.

§. 19.

Czas trwania tego kursu, tudzież liczbę godzin nauk oznaczy Rada szkolna krajowa na przedstawienie Rady szkolnej miejscowej.

§. 20.

Na kurs praktycznych robót wpisać się mogą uczennice po ukończeniu z dostatecznym postępem szkoły wydziałowej, a także uczennice, które z takim postępem ukończyły tylko 4-klasową szkołę pospolitą lub wykażą wiadomości, odpowiadające tejże szkole, ale tylko pod tym warunkiem, że skończyły 14-ty rok życia.

§. 21.

Etat sił nauczycielskich powyższego kursu, t. j. liczbę nauczycielek, ich stanowisko (czy stałe, czy tymczasowe), ich płace i inne pobory, tudzież ich emeryturę uchwała Rada miejska i przedkłada do zatwierdzenia Radzie szkolnej krajowej.

§. 22.

Warunkiem uzyskania posady jest świadectwo dojrzałości. uzyskane w seminarjum nauczycielskiem, oraz świadectwo z ukończonych z dobrym postępem kursów robót kobiecych w szkole fachowej.

Nauczycielki tak tymczasowe, jakoteż stałe mianuje w myśl art. 10. ustawy z dnia 1. stycznia 1889. (Dz. u. kr. Nr. 16) na przedstawienie Rady miejskiej Rada szkolna okręgowa.

§. 23.

Przepisy dyscyplinarne, obowiązujące nauczycieli szkół ludowych, stosują się także do nauczycielek na kursie robót kobiecych. Sprawy ich dyscyplinarne należą jednak do Rady szkolnej okręgowej, a tylko kara wymieniona w art. 24. lit. e ustawy z dnia 1. stycznia 1889 (Dz. u. kr. Nr. 16) zastrzeżona jest orzeczeniu Rady szkolnej krajowej.

§. 24.

Uczennice kursu praktycznego składają na ręce dyrekcji z początkiem każdego roku wpisowe 1 zł., a nadto z początkiem każdego miesiąca nauki opłatę w kwocie 2 zł. Opłaty te wpływają do kasy Rady szkolnej miejscowej

i służyć będą na pokrycie wydatków z utrzymaniem kursu praktycznego połączonych. Co do podwyższenia lub niżenia, a względnie uwolnienia od połowy opłaty, obowiązują odnośne postanowienia §. 16. Uczennice kursu teoretycznego, uczęszczające na kurs robót, nie składają osobnej opłaty.

§. 25.

Po ukończeniu kursu praktycznego lub teoretycznego otrzymuje uczennica świadectwo, stwierdzające postępek w naukach.

§. 26.

Rada szkolna krajowa może na żądanie Rady miejskiej w miarę potrzeby rozszerzyć zakres nauki na kursach uzupełniających, tak praktycznym jak i teoretycznym, a przeto zmienić postanowienia, zawarte w §§. 12. i 18. statutu.

§. 27.

Co do ingerencji dyrekcji zakładu do kursu praktycznego, stosuje się w zupełności §. 15., nadto obowiązana jest dyrekcya do składania rocznych sprawozdań Radzie szkolnej krajowej za pośrednictwem Rady szkolnej miejscowej, a względnie okręgowej.

§. 28.

Rok szkolny rozpoczyna się 1. września, a kończy 15. lipca uroczystem zamknięciem z wystawą prac uczennic.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu statutu *en bloc*. Izba w głosowaniu uchwała cały projekt statutu *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt statutu w trzecim czytaniu.

Następuje:

Wybór komisji konkurencyjnej z 7 członków.	
" " kolejowej z 11 "	
" " bankowej z 14 "	
" " uzupełniający dwóch członków komisji drogowej.	

Marszałek usuwa wybór komisji konkurencyjnej z porządku dziennego, a zarządza wybór

komisji kolejowej, bankowej i wybór uzupełniający 2 członków komisji drogowej.

Na skrutatorów powołuje Marszałek pp. Viviena, Łączyńskiego, Rayskiego, X. Sirkę, Dydyńskiego i Niedzielskiego, po czym zawiesza posiedzenie na 5 minut.

Po przerwie otwiera Marszałek posiedzenie na nowo.

P. Vivien zdaje sprawę ze skrutynium wyboru.

Na 87 głosujących wybrani do komisji kolejowej pp.: Gross, Jaworski, Męciński, Ochrymowicz, Popowski, Romer G., Rozwadowski, Stadnicki Jan, Struszkiewicz, Szczepanowski i Vivien.

Na 86 głosujących wybrani do komisji bankowej pp.: Abrahamowicz, Dembowski, Gorayski, Gross, Mandyczewski, Marchwicki, Polanowski, Rapoport, Scipio, Skałkowski, Skrzyński, Stadnicki Jan, Weigel i Wodzicki Ludwik.

Na 76 głosujących wybrani do komisji drogowej pp. Jędrzejowicz A. i Zdzisław Skrzyński.

Marszałek po skonstatowaniu rezultatu wyborów do każdej komisji z osobna, wzywa wybrane komisje do ukonstytuowania się i podania do wiadomości biura marszałkowskiego wyniku ukonstytuowania.

W sprawie formalnej przemawia p. Wiktor i wnosi wybór komisji podatkowej z 17 członków złożonej.

Przemawia p. Okuniewski i wnosi, by komisja podatkowa liczyła tylko 7 członków.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Okuniewskiego.

Przemawia p. Wiktor i wnosi, dodatkowy wybór jednego członka do komisji szkolnej i jednego do petycyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

P. Skałkowski wnosi wybór komisji gminnej z 15 członków złożonej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że uchwałą Wysokiego Sejmu z dnia 25. stycznia 1887 Wydział krajowy otrzy-

mał polecenie, aby na podstawie zbadania wyników 20-letniej działalności samorządu gminnego poczynił wnioski, czy i o ile przy zachowaniu zasad i przedmiotowego zakresu samorządu potrzebna jest reforma ustawodawstwa gminnego, tak dla gmin miejskich jak dla wsi; zważywszy, że u gmin wiejskich w szczególności Wydział krajowy otrzymał polecenie zbadać i poczynić wnioski;

„czyby nie należało dla tych zadań administracyi publicznej, którym gminy i obszary dworskie nie są w stanie podołać, wytworzyć lub dać możność wytworzenia takiej organizacyi samorządnej, któraby przy szerszej, silniejszej podstawie pod względem obszaru, ludności i zasobów materyalnych tym zadaniom sprostać zdołała“;

zważywszy, że Wydział krajowy polecenie to dotąd tylko w części spełnił, przedkładając projekty ustaw gminnych dla 30 większych miast i dla mniejszych miast i miasteczek;

zważywszy, że sprawozdanie z czynności Wydziału krajowego, przedłożone obecnie Wysokiemu Sejmowi, nie zapowiada, kiedy dalsza część reformy gminnej, a mianowicie ustawa gminna wiejska zostanie przedłożona Wysokiemu Sejmowi;

zważywszy, że potrzeba reformy organizacyi gminnej na wsi jest pilna i czem raz staje się pilniejszą, gdyż jak powszechnie wiadomo i jak szczegółowo stwierdziły przeprowadzone przez Wydział krajowy badania skutkiem niedostatków tej organizacyi miejscowej, a w szczególności politycy miejscowej, nie są należycie załatwione, a wiele ustawą dla braku odpowiednich organów na miejscu wcale nie jest wykonywanych, lub wykonanie ich jest niedostateczne;

zważywszy, że w należytem sprawowaniu administracyi miejscowej wszyscy mieszkańcy wsi tak w gminach jak na obszarach dworskich w równej mierze są interesowanemi, a przeto do kosztów tej administracyi w odpowiednim stosunku przyczyniać się powinni; przez co oczekiwane należy wzmocnienia harmonii społecznej;

zważywszy, że przedstawienie skodyfikowanych wniosków do reformy wnioskującej tak głąboko w stosunki społeczne i oddziałującej na cały ustrój autonomiczny i inne działy ustawodawstwa krajowego, może wyjść tylko od najwyż-

szej władzy autonomicznej, która przy sprawowaniu naczelnego nadzoru nad gminami ma sposobność poznać najdokładniej niedostatki obecnej organizacji we wszystkich częściach kraju:

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy chwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w dalszem wykonaniu uchwały Sejmu z dnia 25. stycznia 1887, tudzież uchwały Sejmu z dnia 24. marca 1892, przedłożył na najbliższej sesji sejmowej wnioski do zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w tym kierunku, by utworzoną została dla tych działów administracji publicznej, których pojedyncze gminy wiejskie i obszary dworskie należycie wypełnić nie mogą, zbiorowa organizacja autonomiczna, zostająca w ścisłym związku z samorządną organizacją powiatową, a nie naruszająca odrębności dzisiejszych gmin pod względem zawiadownstwa majątkiem gminnym i korzystania z dobra gminnego.

Tadeusz Pilat w. r.

Józef Popowski, Stefan Sękowski, Stanisław Stadnicki, Jan Gnoiński, Rey, Z. Dembowski, Skałkowski, Langie, Apol. Jaworski, Marchwicki, J. Męciński, Wincenty Gnoiński, Brykczyński, A. Wodzicki, Władysław Struszkiewicz, Stanisław Badeni.

Lwów dnia 27. kwietnia 1893.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę zaprowadzającą gminy okręgowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Lwów 24. kwietnia 1893.

Wnioskodawca Rutowski w. r.

Hoszard, Żywicki, J. Wereszczyński, G. Romer, Klemensiewicz, Zoll, Paszkowski, Dr. Adam Asnyk, Albin Rayski, M. Michalski, Rogoyski, Fruchtman, Potoczek, Stręk, Mizia, Palch, Goldman, Dydyński, Dr. Olpiński, Żardecki, Weigel, Dworski, Gross, Zbyszewski, Dr. Midowicz, Dr. Czyżewicz, Szczepanowski, Romanowicz.

U s t a w a

z dnia zaprowadzająca Gminy Okręgowe w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

W miasteczkach, gminach wiejskich i obszarach dworskich, które na mocy załączonej ustawy zostaną połączone w Gminy Okręgowe, znosi się postanowienia ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 dz. ust. kraj. l. 19, oraz postanowienia ustawy o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. l. 20 w dotychczasowem ich brzmieniu. W ich miejsce wchodzi w życie załączona ustawa zaprowadzająca Gminy Okręgowe.

Art. II.

Ustawa zaprowadzająca Gminy Okręgowe wejdzie w wykonanie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ustawa gminna z 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. l. 19 oraz ustawa o obszarach dworskich z d. 12. sierpnia 1866 dz. u. kr. l. 20 w gminach i obszarach połączonych w Gminy Okręgowe moc obowiązującą.

Art. III.

Z dniem ogłoszenia ustawy zaprowadzającej Gminy Okręgowe rozpoczyna się tworzenie gmin okręgowych w całym kraju.

§. 1.

Z miasteczek, w których nie została zaprowadzoną osobna ustawa gminna dla miast i miasteczek, z gmin wiejskich oraz obszarów dworskich zostaną utworzone Gminy Okręgowe.

Łączyć można jedynie gminy i obszary dworskie znajdujące się w granicach jednego powiatu politycznego.

§. 2.

Gmina Okręgowa ma obejmować najmniej 2000 a najwięcej 8000 mieszkańców. Mniejsze lub większe gminy okręgowe mogą być utworzone tylko w wyjątkowych okolicznościach.

§. 3.

Połączenie miasteczek, gmin wiejskich i obszarów dworskich w Gminy Okręgowe przeprowadza Wydział kraj. w porozumieniu z c. k. Rządem krajowym na podstawie wniosków przedłożonych przez Rady powiatowe w porozumieniu z c. k. Starostwem.

Wydział Rady powiatowej wraz z c. k. Starostą przesłuchawszy Zwierzchność gminy, miasteczka, oraz z każdej gminy większej: wójta i 2 lub trzech powołanych przez siebie gospodarzy, każdego właściciela obszaru dworskiego lub przez niego wyznaczonego zastępcę, obmyśli plan połączenia poszczególnych gmin i obszarów dworskich w Gminy okręgowe. Za uchwałą Rady powiatowej, powziętą na posiedzeniu *ad hoc* zwołanem, przedłoży Wydział powiatowy cały plan wraz z motywami Wydziałowi krajowemu.

W razie nieporozumienia między Radą powiatową a c. k. Starostwem, rozstrzyga Wydział kraj. w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem.

W razie nieporozumienia między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem rozstrzyga ustawa krajowa.

§. 4.

Przy łączeniu poszczególnych miasteczek, gmin wiejskich i obszarów dworskich należy uwzględnić naturalne i historyczne związki poszczególnych gmin, gminy katastralne, przede wszystkim związki parafialne, dalej dokonane w nowszych czasach połączenia w okręgi szkolne, sanitarne, drogowe, okręgi dla poszczególnych celów gospodarczych i inne. Należy przestrzegać, ażeby nowo utworzona gmina okręgowa przedstawiała topograficznie całość ułatwiającą administrację, ażeby zasoby sił materyalnych i intelektualnych połączonych jednostek administracyjnych dawały rękojmię osiągnięcia celu Gminy Okręgowej.

§. 5.

Każda gmina okręgowa ma siedzibę urzędu gminy okręgowej i osobną nazwę. Nazwa miejscowości wybranej na siedzibę urzędu gminy okręgowej winna z reguły dać nazwę całej gminie okręgowej. Może być jednak obraną inną nazwą.

Wybór siedziby urzędu gminy okręgowej oraz nazwy dokonywa się w ten sam sposób, co połączenie w gminę okręgową.

Przy wyborze siedziby urzędu gminy okręgowej należy uwzględnić, żeby siedziba ta była ile możności centralną, łatwo dostępną dla mieszkańców poszczególnych gmin miejscowych i obszarów dworskich. Na uwzględnienie zasługuje też obszar, zaludnienie i zamożność gminy. W razie jeżeli gmina okręgowa obejmuje miasteczko, siedzibą urzędu będzie to miasteczko. Pierwszeństwo też mają gminy będące siedzibą urzędu parafialnego.

§. 6.

Przy tworzeniu gmin okręgowych należy wyłączyć te gminy, które z wyjątkowych lokalnych powodów, wielkiej rozległości terytoryalnej, znacznej odległości od innych gmin, lub terytoryalnych właściwości utrudniających komunikację z innymi gminami nienadają się do połączenia, i przez których połączenie cel gminy okręgowej nie mógłby być należycie osiągnięty. Gminy takie należy pozostawić samoistnie, zwłaszcza wtenczas, jeżeli ich obszar, zaludnienie i siła podatkowa pozwalają na administrację odpowiednią w myśl obowiązującej ustawy.

W wyłączonych od połączenia w gminy okręgowe gminach i obszarach dworskich, obowiązują nadal dzisiejsza ustawa gminna i ustawa o obszarach dworskich.

§. 7.

Każda gmina miejscowa połączona w gminę okręgową zachowuje w zupełności swój majątek i swoje zakłady gminne, oraz samoistną administrację tychże.

Zmiana pod tym względem może nastąpić tylko na podstawie dobrowolnego porozumienia się gminy miejscowej z innymi składnikami gminy okręgowej, lub też z gminą okręgową i potrzebuje do tego upoważnienia Wydziału powiatowego a w razie odwołania Wydziału krajowego.

Art. IV.

Dopóki naczelnicy gmin okręgowych nie rozpoczną urzędowania, zachowują zwierzchności gminne i przełożenia obszarów dworskich cały dotychczasowy swój zakres działania i załatwiają sprawy wedle postanowień dotychczas obowiązujących.

Sprawy z dniem rozpoczęcia urzędowania przez naczelnika gminy okręgowej prawomocnie niezakończonych, przechodzą w zakres działania

gmin okręgowych i władz nad nimi przełożonych i załatwiane będą wedle postanowień załączonej ustawy.

Art. V.

Ordynacya wyborcza dla gmin z dnia 12. sierpnia 1866 obowiązywać będzie i nadal.

Art. VI

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

D Z I A Ł I.

§. 1.

Gmina okręgowa składa się z połączonych gmin miejscowych (miasteczka, gmin wiejskich) oraz obszarów dworskich

Gmina okręgowa ma swoją własną nazwę.

Gmina okręgowa ma swoją siedzibę urzędu gminnego okręgowego.

§. 2.

Zakres działania gmin oraz obszarów dworskich połączonych w gminę okręgową określają postanowienia niniejszej ustawy w Dziale VIII. i IX.

Gmina połączona będzie odtąd nazywać się gminą miejscową.

§. 3.

Każda zmiana granic gminy okręgowej, wydzielenie poszczególnych gmin i obszarów dworskich ze związku gminy okręgowej i przywrócenie im dotychczasowej samoistności, lub też przyłączenie do innej gminy okręgowej może być dokonane jedynie na mocy ustawy krajowej.

Toż samo każda zmiana siedziby urzędu gminy okręgowej oraz nazwy gminy okręgowej.

D Z I A Ł II.

Zakres działania gminy okręgowej.

§. 4.

Zakres działania gminy okręgowej jest:

- a) własny,
- b) poruczony.

Własny zakres działania gminy okręgowej.

§. 5.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym gmina okręgowa z zachowaniem ustaw samo-

dzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje wogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy okręgowej i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy okręgowej w szczególności:

a) wolny zarząd wspólnym majątkiem gminy okręgowej i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy okręgowej;

b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;

c) staranie o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;

d) policya polowa;

e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;

f) policya zdrowia;

g) policya nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;

h) policyjny nadzór nad obyczajnością publiczną;

i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;

k) policya ogniowa, policya budownicza, wykonywanie przepisów porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminy utrzymywane i na szkoły ludowe;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania przez gminy wybranych;

n) przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacyi.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych gminach okręgowych w drodze ustawy krajowej przekazane być osobnym organom rządowym.

Nadto należą do zakresu działania gminy okręgowej wszelkie zbiorowe usiłowania i zakłady utrzymywane z funduszu gminy okręgowej zmierzające w sprawach obowiązujących ustaw do podniesienia dobrobytu, kultury krajowej, polepszenia stosunków komunikacyjnych, zdrowotnych, humanitarnych oraz oświaty ludowej w obrębie gminy okręgowej.

Poruczony zakres działania.

§. 6.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy okręgowej, tj. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

D Z I A Ł III.

Reprezentacja i zwierzchność gminy okręgowej.

§. 7.

Gminę okręgową reprezentuje i zarządza nią we wszystkich jej sprawach Rada gminy okręgowej i Zwierzchność gminy okręgowej.

Rada gminy okręgowej.

§. 8.

Rada gminy okręgowej składa się:

1. Z burmistrza miasteczka,
2. z wójtów wszystkich gmin wiejskich połączonych,
3. z właściciela obszaru dworskiego każdej wsi połączonej, lub też pełnomocnika współposiadaczy, lub ich zastępcy, którym ma być z reguły przełożony obszar dworskiego,
4. z wybranych członków Rady przez poszczególne gminy miejscowe, a to w stosunku następującym:

a) gmina miejscowa, która ma więcej niż 500 mieszkańców wybiera do Rady gminy okręgowej oprócz wójta, nadto jednego radnego,

b) gmina licząca więcej niż 750 wybiera 2

c) " " " " 1000 " 3

d) " " " " 2000 " 4

e) " " " " ponad 3000 " 5

radnych.

5. Bez wyboru wchodzi nareszcie członek gminy okręgowej, który na obszarze gminy miejscowej opłaca najmniej jedną piątą całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, jeżeli jest obywatelem państwa austriackiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca albo wyłączająca wskazana w ordynacji wyborczej dla gmin.

Nie korzysta jednak z tego prawa, kto już z tytułu pod l. 3 wykazanego, zasiada w Radzie.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszystkie zaś inne osoby mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminy okręgowej jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować kto nie jest obywatelem państwa austriackiego, nie używa własnowolności lub w myśl ordynacji wyborczej dla gmin od prawa wybierania i obieralności do Rady gminnej jest wykluczonym lub wyłączonym.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować

Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminy okręgu, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby radnych w niniejszym paragrafie l. 4 ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przysługującego mu podług niniejszego paragrafu.

§. 9.

Do zastępywania radnych ubytych lub niemogących brać udziału w czynnościach Rady gminy okręgowej, wybrani będą równocześnie zastępcy, z każdej gminy najmniej jeden, a nie więcej jak połowa radnych wybranych z gminy.

Każdy posiadacz obszaru dworskiego mianuje jednego zastępcę.

§. 10.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru i obieralności zawiera ordynacja wyborcza dla gmin.

§. 11.

Wstępując do Rady Gminy okręgowej składają radni i zastępcy do rąk Naczelnika gminy okręgowej przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

§. 12.

Radni i zastępcy wybierani będą na lat sześć. Ustępujący radni i zastępcy urzędować będą aż

do ukonstytuowania się nowej Reprezentacji gminy okręgowej. Ustępujący radni i zastępcy mogą być ponownie wybrani.

Wybór uzupełniający.

§. 13.

W miejsce radnego, ubywającego przed końcem peryodu wyborczego, powoła Rada gminy okręgowej do grona swego na wniosek naczelnika gminy zastępcę uprawnionego do zastępowania tego radnego, który ubył. Z pomiędzy zastępców radnych z wyboru ten będzie powołany, który przy wyborach największą ilość głosów otrzymał. W razie nierówności głosów rozstrzyga los. Jeżeli radny dłużej niż przez trzy miesiące nie może brać udziału w czynnościach Rady, powoła Rada gminy okręgowej w sposób wyżej oznaczony zastępcę na czas, przez który ów radny w czynnościach Rady gminnej okręgowej udziału brać nie może.

Gdyby jednak tylu radnych ubył, iżby liczby radnych nawet przez powołanie wszystkich uprawnionych zastępców uzupełnić nie można, będzie niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej rozpisany wybór uzupełniający radnych z wyboru.

Radni i zastępcy w wyborze uzupełniającym wybrani urzędować będą tylko do końca okresu wyborczego tych radnych i zastępców, w których miejsce zostali wybrani.

Zwierzchność Gminy okręgowej.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 14.

Zwierzchność gminy okręgowej składa się:

- a) z Naczelnika gminy okręgowej i jego zastępcy, oraz
- b) z Wydziału gminy okręgowej.

Wydział składa się najmniej z czterech członków a najwięcej z sześciu.

§. 15.

Naczelnika Gminy okręgowej, oraz Członków Wydziału wybiera Rada gminy okręgowej.

Członkowie Zwierzchności gminy okręgowej należą do Rady gminnej.

Zastępcę naczelnika wybiera Wydział Rady gminy okręgowej pod przewodnictwem naczelnika z pomiędzy członków Wydziału.

§. 16.

Do prawomocności wyboru naczelnika gminy okręgowej i członków Wydziału potrzebna jest obecności najmniej dwóch trzecich wójtów, właścicieli obszarów dworskich, oraz innych radnych bez wyboru.

W razie nieobecności dostatecznej liczby radnych każdej z tych kategorii lub ich zastępców prawnych, wybór musi być odroczony. Ponowne zebranie Rady gminy okręgowej, ogłoszone najmniej trzy dni przed zwołaniem Rady dla wyborów ponownych, ma prawo wybierać naczelnika w komplecie Rady, który jednak nie może być mniejszym, jak dwie trzecie ogółu wszystkich radnych.

Gdyby jednak i na tem drugim zebraniu wymagany komplet nie dał się osiągnąć, wybiera Rada w każdym komplecie.

§. 17.

Naczelnika wybiera cała Rada większością absolutną.

Członków Wydziału wybiera Rada w sposób następujący:

Jeżeli Rada wybrać ma 4 członków Wydziału, to wybierają naczelnicy gmin miejscowych (burmistrz, wójcia gminy) jednego, właściciele obszarów dworskich jednego, z pomiędzy członków Rady bez różnicy.

Nadto cała Rada wybiera dwóch członków Wydziału Rady.

Jeżeli Rada wybiera 6 członków wydziału, to naczelnicy gmin miejscowych wybierają dwóch, właściciele obszarów dworskich dwóch, a cała Rada wybiera dwóch członków wydziału.

§. 18.

Wybrany na Naczelnika lub Członka Wydziału może być tylko członek Rady.

Naczelnik lub jego zastępca musi umieć czytać i pisać.

Wybór uzupełniający.

§. 19.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy lub członka Wydziału w ciągu okresu wyborczego,

Rada gminy okręgowej dokona w jego miejsce nowego wyboru, najdalej do dnia 14. Wybrany przy wyborze uzupełniającym naczelnik gminy okręgowej, zastępca, lub członek Wydziału urzędować będzie do końca sześćdziesiąt lat swego poprzednika.

Przyrzeczenie.

§. 20.

Naczelnik gminy okręgowej, jego zastępca i członkowie Wydziału winni przy objęciu urzędu w obecności delegata Wydziału powiatowego złożyć w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej lub jego delegata, w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

Postanowienia ogólne

Ustąpienie z posady.

§. 21.

Za przyzwoleniem Rady gminy okręgowej może naczelnik gminy, jego zastępca lub członek Wydziału, radny lub zastępca radnego urząd swój złożyć. Naczelnik gminy, zastępca naczelnika, członek Wydziału, radny lub zastępca radnego traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralność na członka Rady lub Zwierzchności gminy okręgowej była wykluczyła, lub jeżeli się do innej gminy przesiedli.

Jeżeli naczelnik gminy, zastępca naczelnika, członek Wydziału radny lub zastępca radnego popadnie w śledztwo sądowe z powodu zbrodni, przekroczenia lub przestępstwa z chciwości popełnionego, lub jednego z przekroczeń w §§. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 ustawy karnej wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony zostanie, wtedy nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne lub krydalne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z gminą okręgową, jako przedsiębiorca, dostawca, lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki stąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 22.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy okręgowej, winien przyjąć wybór bądź na członka Rady gminy okręgowej, lub też zastępcę, na Naczelnika gminy okręgowej, jego zastępcę, bądź na członka Wydziału.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru lub też od dalszego sprawowania urzędu służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i służom c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatów, zakładów i funduszków publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostają;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden okres wyborczy piastowali posady w Zwierzchności gminy okręgowej, jednak tylko na okres bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomność fizyczna, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia corocznie, często i przez dłuższy czas nie bywają w gminie okręgowej obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;

i) tym, którzy bez wyboru do Rady gminy okręgowej należą.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminy okręgowej aż do wysokości 20 zł. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego; kara pieniężna wpływa do kasy gminy okręgowej na fundusz ubogich.

§. 23.

Urząd naczelnika gminy i jego zastępcy jest płatny. [Urząd członka Wydziału jest honorowy.

Wszyscy członkowie Rady i Zwierzchności mają prawo do zwrotu kosztów poniesionych

w wykonywaniu swego urzędu i danych sobie poleceń.

D Z I A Ł IV.

O zakresie działania Rady gminnej okręgowej.

§. 24.

Rada gminy okręgowej jest w sprawach gminy władzą uchwalającą i nadzorującą.

Władza wykonawcza jej nie służy.

Rada gminy okręgowej zastępuje gminę okręgową w wykonywaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach ustawami oznaczonych imieniem gminy okręgowej postanowienia obowiązujące i uchwała sposób ich wykonania. Ona jest władzą zwierzchnią gminy okręgowej we wszystkich sprawach gminy, obowiązującą strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

Rada gminy okręgowej obraduje i uchwała we wszystkich sprawach gminy okręgowej, jej majątku, lub zakładów w granicach ustaw obowiązujących.

W szczególności należy do zakresu działania Rady gminy okręgowej:

- a) zmiana granic gminy okręgowej, wymagająca zatwierdzenia władz wyższych;
- b) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy okręgowej i zakładów gminy okręgowej;
- c) sprawy należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, które Rada gminy okręgowej osobną uchwałą sobie zastrzegła (§. 25.);
- d) nabywanie lub pozbywanie nieruchomości lub praw, według ustaw za nieruchomości uważanych, obciążanie majątku gminy okręgowej, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;
- e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, przekształcanie lub znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa, nakładem gminy wykonać się mające;
- f) zaprowadzenie nowych zakładów gminy okręgowej, lub zwiniecie istniejących;
- g) zawieranie, rozwiązywanie, zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;
- h) uchwalanie budżetu rocznego, wydatków budżetem nieprzewidzianych i kredytów dodatkowych, przyzwalanie na przenoszenie uchwalonych

kredytów z jednej rubryki do drugiej, uchwalanie wszelkich zmian w budżecie, staranie się o pokrycie niedoboru, uchwalanie dodatków do podatków, opłat, prestacyi i usług, i oznaczanie cen takich prestacyi i robót;

i) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

k) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;

l) zatwierdzanie wyników wszelkich licytacji;

m) wybór naczelnika gminy okręgowej i członków Wydziału;

n) uchwalanie etatu i płac urzędników i służ gminnych, jakoteż instrukcyi służbowych i statutu emerytalnego dla tychże;

o) wyznaczanie wynagrodzenia dla naczelnika gminy okręgowej i jego zastępcy;

p) wymiar emerytury dla urzędników gminy okręgowej na wniosek naczelnika gminy;

q) nadzór i kontrola nad czynnościami Zwierzchności gminy okręgowej;

r) wykonywanie służącego gminie prawa patronatu lub prezentowania, rozdawania miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając prawom na różnicy wyznań opartym;

s) wybór mężów zaufania do jednania stron;

t) uchwalanie regulaminów dla własnych czynności;

u) udzielanie zdania swego władzom wyższym na ich żądanie;

w) rozstrzyganie zażaleń przeciw zarządzeniom naczelnika gminy okręgowej i Wydziału.

Zwyczajny zarząd majątkiem gminy okręgowej.

§. 25.

Zwyczajny zarząd majątkiem nie należy do zakresu działania Rady gminy okręgowej, lecz Rada może poszczególne sprawy tego zarządu na wniosek lub po wysłuchaniu Zwierzchności gminy okręgowej swojej uchwale zastrzedz.

Ustanawianie służby.

§. 26.

Rada gminy okręgowej winna przydać Naczelnikowi gminy służbę potrzebną do załatwie-

nia czynności, wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i służ, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i ich zaopatrzeniu.

Uchwały te poda naczelnik gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby Rada gminy okręgowej się wzbraniała uchwalić etat urzędników i służ, lub gdyby się okazało, że uchwalony przez Radę gminy okręgowej etat nie wystarcza do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania, a Rada gminy okręgowej mimo wezwania wskazanych jej braków nie uzupełniła, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namieśtnictwem orzec może, jakiej kategorii urzędników i w jakiej liczbie gmina ma ustanowić i opłacać.

Nadzorowanie Zwierzchności gminy okręgowej.

§. 27.

Rada gminy okręgowej ma prawo i obowiązek urzędowanie Zwierzchności gminy okręgowej ciągle nadzorować. Nadzór ten wykonywa Rada gminy okręgowej za pomocą jednej lub kilku komisji z grona swego wybranych, które obowiązane będą o każdej dostrzeżonej nieprawidłowości lub wadliwości w urzędowaniu Zwierzchności gminy okręgowej bezzwłocznie Radę gminy okręgowej zawiadomić i poczynić wnioski o usunięcie złego, zaś po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminy okręgowej sprawozdanie o swoich czynnościach z wnioskami, jakie uznają za stosowne.

Skoro Rada gminy okręgowej przekona się o nieprawidłowościach lub wadliwościach, winna się postarać o bezzwłoczne ich usunięcie, a gdyby to nie odniosło skutku, donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Dla komisji kontrolujących uchwali Rada gminy okręgowej osobne instrukcje i przedłoży je Wydziałowi powiatowemu do wiadomości.

Naczelnik gminy okręgowej winien najdalej do dni 30 po upływie każdego roku administra-

cyjnego przedłożyć Wydziałowi powiatowemu odpisy sprawozdań komisji kontrolujących w ubiegłym roku, jakoteż odpisy uchwał Rady gminy okręgowej na podstawie tych sprawozdań zapadłych, lub donieść w tym terminie o zachodzących przeszkodach.

Rada gminy okręgowej może także ustanowić osobne komisje do nadzorowania przedsiębiorstw gminy okręgowej, tudzież do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji Rada gminy okręgowej powołać może mężów zaufania z poza grona swego.

Ani komisja kontrolująca, ani specjalne komisje w myśl niniejszego paragrafu ustanowione, władzy wykonawczej nie mają, a zatem ani same nic zarządzić, ani Zwierzchności gminy okręgowej poleceń wydawać nie mogą.

Rewizya kasy.

§. 28.

Rada gminy okręgowej winna wybrać osobną komisję, której obowiązkiem będzie przynajmniej cztery razy do roku przedsięwziąć rewizję kasy gminnej i kas zakładów i funduszków pod zarządem gminy zostających i o każdej rewizji Radzie gminy okręg. zdać sprawę na ręce naczelnika gminy, który odpis każdego sprawozdania do dni 8. Wydziałowi powiatowemu ma przedłożyć.

Jeżeli członkowie komisji kontrolującej obowiązkowi w niniejszym paragrafie na nich włożonym zadość nie uczynią, może Wydział powiatowy przeprowadzić szkonto kasy na koszt gminy. Oprócz tego winien Wydział powiatowy od czasu do czasu kasę gminną niespodzianie szkontować.

Sprawy policji miejscowej.

§. 29.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada gminy okręgowej w granicach ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy co do policji miejscowej i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 30 zł. lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do dni 10.

Uchwały takie Rada gminy okręgowej powziąć może tylko na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy.

§. 30.

Rada gminy okręgowej winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policji miejscowej i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbania w tej mierze, pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność gminy okręgowej.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policji miejscowej na niej ciężącej, winna gmina okręg. poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się pomiędzy gminą a poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 31.

Rada gminy okręgowej ma czuwać nad tem, aby ubodzy przynależni do gmin miejscowych (§. 106.) według ustaw zaopatrzeni byli. Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 32.

Na żądanie władz rządowych lub autonomicznych winna Rada gminy okręgowej udzielać im swojego zdania.

Rozstrzygnięcie zażaleń.

§. 33.

Rada gminy okręgowej rozstrzyga zażalenia

przeciw rozporządzeniom w sprawach dotyczących się majątku Zwierzchności gminy okręgowej lub zakładów gminnych, niemniej w tych sprawach, w których naczelnik gminy tylko uchwały Rady gminy okręgowej wykonywa. Zażalenie ma być wnoszone, w ciągu 14-dniowego nieprzekraczalnego terminu od dnia ogłoszenia lub doręczenia rozporządzenia, do Zwierzchności gminy okręgowej, która je przedłoży Radzie gminy okręgowej.

We wszystkich innych sprawach własnego zakresu działania rozstrzygnięcie rekursów przeciw postanowieniom naczelnika gminy i orzeczeniu Wydziału gminy okręgowej, należy do Wydziału powiatowego, zaś w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Regulamin.

§. 34.

Wydział krajowy wyda regulamin dla czynności Rad gmin okręgowych, tudzież instrukcję dla czynności Zwierzchności gmin okręgowych, we własnym zakresie działania, uwzględniając różnice potrzeb i stosunków zachodzących między gminami większemi i mniejszemi.

Rada gminy okręgowej może jednak uchwalić inny regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla swej Zwierzchności gminy okręgowej co do spraw własnego zakresu działania i swojej kasy gminnej, winna jednak regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla Zwierzchności okręgowej przedłożyć za pośrednictwem Wydziału powiatowego Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

Instrukcja dla kasy gminy okręgowej przez Radę gminną uchwalona, wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy.

Dopóki Rada gminy okręg. nie uchwali i nie przedłoży Wydziałowi krajowemu osobnego regulaminu dla swoich czynności i osobnej instrukcji dla Zwierzchności gminnej, obowiązując będą regulamin i instrukcja przez Wydział krajowy wydane.

Instrukcja dla kasy gminy okręg. przez Wydział krajowy wydana obowiązując będzie tak długo, dopóki uchwalona przez Radę gminną osobna instrukcja dla swej kasy, nie uzyska zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Zwoływanie Rady gminy okręgowej.**§. 35.**

Rada gminy okręg. zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej zaś raz na miesiąc. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie. Każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy okręg. musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, polityczna władza powiatowa albo też Wydział krajowy lub powiatowy.

O nastąpić mającym posiedzeniu naczelnik gminy w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych radnych.

Komplet do uchwał.**§. 36.**

Rada gminy okręg. nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedzeniu obecną.

Do uchwały ustanawiającej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebna jest obecność dwóch trzecich radnych,

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik gminy najdalej do trzech dni zwołać Radę powtórnie i zarazem wezwać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swej nieobecności, winien naczelnik gminy nałożyć karę pieniężną aż do 10 zł.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy odwołanie się do Wydziału krajowego.

Grzywnę tę ściągnie naczelnik gminy. Radnego lub zastępcę, który bez usprawiedliwienia się na trzech po sobie następujących posiedzeniach się nie jawi, może Rada gminy okręg. na czas oznaczony, lub też na cały w toku będący peryod wyborczy od udziału w obradach i uchwałach Rady wykluczyć. Przeciw tej uchwale służy wykluczonemu rekurs do Wydziału powiatowego w terminie dni 14, licząc od dnia doręczenia mu zawiadomienia o dotyczącej uchwale Rady gminnej.

Przeszkody uczestnictwa w obradach.**§. 37.**

Członek Zwierzchności gminy okręg. lub Rady gminy okręgowej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych; winien jednak na żądanie Rady gminnej okręgowej stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

§. 38.

Członkowie Zwierzchności gminy okręgowej są obowiązani być obecnymi na każdym posiedzeniu Rady i mogą w każdym czasie głos zabrać. W głosowaniu przy sprawdzeniu rachunków i udzieleniu Zwierzchności gminnej absolutorium nigdy udziału brać nie mogą.

Przewodniczenie na posiedzeniach.**§. 39.**

Na posiedzeniach Rady gminy okręgowej przewodniczy naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Każde posiedzenie odbyte z pominięciem tego przepisu jest nieważne. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę, zagaja i zamyka posiedzenie, układa porządek dzienny, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Sekretarz Rady.**§. 40.**

Rada gminy okręgowej wybiera sekretarza swego bądź z grona swego, bądź z pomiędzy urzędników gminy.

Warunki ważności uchwał.**§. 41.**

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. W innych wypadkach przewodniczący nie głosuje z wyjątkiem wyborów. Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 42.

Posiedzenia Rady odbywają się w lokalu urzędowym publicznie, wyjątkowo jednak może Rada uchwalić tajne posiedzenie. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad jest budżet lub zamknięcia rachunków, w każdym razie będą publiczne.

Gdyby publiczność mięszała się do obrad lub w inny sposób przeszkadzała obradom, przewodniczący ma prawo i obowiązek po poprzednim bezskutecznym napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Protokół posiedzenia.

§. 43.

Z każdego posiedzenia spisany będzie w księdze na to przeznaczony protokół, obejmujący nazwiska radnych, wnioski na posiedzeniu czynione i zapadłe uchwały. Protokół ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch obecnych na posiedzeniu radnych i sekretarza.

Każdemu członkowi gminy okręgowej wolno przeglądać protokoły.

D Z I A Ł V.**O zakresie działania Zwierzchności gminy okręgowej.**

§. 44.

Naczelnik gminy okręgowej w sprawach gminy jest organem zarządzającym i wykonawczym.

W razie przeszkody zastępuje naczelnika gminy okręgowej jego zastępca, tego zaś jeden z członków Wydziału. Rada gminy okręgowej na początku każdego roku oznaczy, który członek Wydziału w razie przeszkody zastępcy, ma zastępować naczelnika.

§. 45.

Do zakresu działania naczelnika gminy okręgowej należy w szczególności:

a) przewodniczenie w Radzie gminy okręgowej i przygotowanie wniosków do uchwał Rady;

b) wykonywanie ustaw i rozporządzeń we własny zakres działania gminy wchodzących;

c) wykonywanie wszelkich uchwał i zarządzeń Rady gminy okręgowej;

d) kierownictwo urzędem gminnym, nadzór nad urzędnikami i sługami;

e) wykonywanie policyi miejscowej, o ile to nie jest zastrzeżone dla Wydziału Rady;

f) zarządzanie w razach nagłych, za następnym usprawiedliwieniem w obec Rady gminy okręgowej;

g) przedstawianie do mianowania i oddalania urzędników gminy i wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad urzędnikami i sługami;

h) zarząd majątkiem, dobrem i dochodami gminy okręgowej, zakładów i funduszków gminnych, lub pod zarządem gminy zostających;

i) prowadzenie kasowości i rachunkowości gminy okręgowej;

j) wykonywanie wszelkich spraw poruczonego zakresu działania.

§ 46.

Naczelnik gminy okręgowej reprezentuje gminę okręgową na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina okręgowa przyjmuje zobowiązania względem osób trzecich, muszą być podpisane przez naczelnika gminy i jednego członka Wydziału.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi być nadto podpisanym przez dwóch radnych i powoływać się na to przyzwolenie lub zatwierdzenie. W każdym razie dokument wydany imieniem gminy musi być zaopatrzony pieczęcią gminną.

Wydział Rady gminnej okręgowej.

§. 47.

Członkowie Wydziału dodani są naczelnikowi gminy okręgowej dla pomocy w urzędowaniu.

Członkowie Wydziału pod przewodnictwem naczelnika stanowią Wydział Rady gminy okręgowej któremu jest poruczone a) całe orzecznictwo w sprawach policyjno-karnych, oraz b) sprawowanie Sądów rozjemczych.

Sprawowanie policji miejscowej.

§. 48.

Sprawowanie policji miejscowej należy do naczelnika gminy okręgowej, z wyjątkiem w §. 47 lit. a) i §. 50 wymienionym.

Nadto ustaje ten obowiązek co do poszczególnych czynności, jeżeli są przekazane w drodze ustawy krajowej organom rządowym.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p., naczelnik gminy okręgowej ma prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy okręgowej a nawet i obcych. Gdyby środki policji miejscowej nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak np. w razie epidemii) lub gdyby własne siły gminy okręgowej nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, naczelnik gminy okręgowej winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową.

Zagrażanie karami.

§. 49.

Naczelnik gminy okręgowej ma wyjątkowo prawo zagrażania karą pieniężną do 10 zł., lub w razie niemożności jej uiszczenia, karą aresztu do dwóch dni, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej niedopuszczającego zwłoki.

Wykonywanie władzy karnej.

Wydział gminy okręgowej jako sąd policyjno-karny.

§. 50.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej, należącej do zakresu działania gminy okręgowej, wyrażoną jest sankcja karna i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy prawo orzekania kar za takie przekroczenia naczelnikowi gminy okręgowej, a względnie jego zastępcy, tylko kolegialnie razem z dwoma członkami Wydziału gminy okręgowej.

Dla prawomocności orzeczeń potrzeba, ażeby jeden z członków Wydziału zasiadających w sądzie był wybranym w sposób w §. 8. przewidziany (przez przedstawicieli obszarów dworskich).

Celem wykonywania orzecznictwa w sprawach policji miejscowej odbywać będzie Wydział Rady okręgowej sądy, co najmniej raz na dwa tygodnie. Do prawomocności orzeczeń potrzebną jest obecność najmniej dwóch członków Wydziału.

W ten sposób mają być także orzekane kary oznaczone przez Radę gminy okręgowej (§. 29).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia kary aresztu mogą być orzekane.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

§. 51.

Od orzeczeń wydanych według §. 50. odwołać się można do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, albo członków Sejmu krajowego, natenczas winien naczelnik gminy okręgowej przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i potwierdzenia.

Przeznaczenie kar.

§. 52.

Kary pieniężne, orzeczone podług §. 50. wpływają do kasy gminy okręgowej na fundusz ubogich gminy.

Sąd rozjemczy — jednanie stron.

§. 53.

Wydział gminy okręgowej pod przewodnictwem naczelnika lub jego zastępcy, w komplecie dwóch członków, spełnia czynności sądu rozjemczego w gminie okręgowej (ust. z 6. marca 1875 Dz. u. kr. Nr. 13). Na ten cel przeznaczony będzie najmniej jeden dzień na dwa tygodnie.

Do prawomocności uchwał są potrzebne warunki w §. 50. przewidziane.

Przedstawienie urzędników do mianowania i przeniesienia w stan spoczynku.

§. 54.

Na podstawie etatu przez Radę gminy okręgowej uchwalonego lub na podstawie orzeczenia Wydziału krajowego w myśl ostatniego ustępu §. 26. w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wydanego, naczelnik gminy okręgowej przedstawia Radzie gminy okręgowej urzędników gminy do mianowania. Mianowani urzędnicy posiadać muszą przepisaną kwalifikację.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, jakie kwalifikacje dla każdej kategorii posad są potrzebne z uwzględnieniem różnicy potrzeb i stosunków gmin większych a mniejszych, z pozostawieniem odpowiedniego czasu przejściowego.

Naczelnik gminy okręgowej przedstawia Radzie gminy okręgowej wnioski o przeniesienie urzędników w stan spoczynku i wymierzenie emerytury dla nich.

Naczelnik gminy okręgowej mianuje i oddala sługi gminne i przedstawia Radzie gminy okręgowej wnioski co do ich zabezpieczenia.

Śledztwa dyscyplinarne.

§. 55.

Naczelnik gminy okręgowej wdraża i przeprowadza śledztwa dyscyplinarne przeciw urzędnikom i służbom gminnym i orzeka o karach dyscyplinarnych.

Naczelnik może w drodze dyscyplinarnej urzędnika suspendować. Oddalenie urzędnika ze służby w drodze dyscyplinarnej nastąpić może tylko za uchwałą Rady gminy okręgowej.

Orzeczenie dyscyplinarne przeciw rachmistrzowi, kasyerowi i kontrolorowi tylko Rada gminy okręgowej po wysłuchaniu naczelnika gminy okręgowej wydawać może.

Zarząd majątkiem.

§. 56.

Naczelnik gminy okręgowej zarządza majątkiem gminy okręgowej, kieruje przedsiębior-

stwami gminy, czuwa nad ich wykonaniem i załatwia sprawy ubogich według ustaw.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminy okręgowej i nadzoruje zakłady własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowy innych nie zawiera postanowień.

W szczególności winien naczelnik gminy okręgowej starać się o ściąganie wszystkich wierzytelności gminy okręgowej, zakładów i funduszków gminnych, lub pod zarządem gminy okręgowej zostających, tudzież wszelkich czynnych zaległości. Gdyby naczelnik obowiązku tego należycie nie wypełniał, a Rada gminy okręgowej pomimo upomnienia ze strony Wydziału powiatowego temubycie nie zaradziła, Wydział powiatowy będzie miał prawo zarządzić środki zaradcze, jakie uzna za stosowne, a nawet ustanowić na koszt gminy zastępcę prawnego, który imieniem gminy wierzytelności i zaległości w drodze właściwej poszukiwać będzie.

Przepis ten odnosi się także do pretensyj gminy okręgowej, któreby jej z mocy §§. 63—65. do członków Zwierzchności gminnej przysługiwały.

Kolaudacye.

§. 57.

Naczelnik gminy okręgowej zarządza wszelkie roboty i dostawy dla gminy, rozpisuje i przeprowadza licytacye, odbiera i kolauduje wykonane roboty lub dostawy. Do każdego odbioru i do każdej kolaudacyi winien naczelnik gminy zawiadamiać komisję kontrolującą Rady gminy okręgowej, a to w takim czasie, aby komisya czynność tę ze swej strony nadzorować mogła.

Komisye.

§. 58.

Rada gminy okręgowej może na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy okręgowej uchwalić, aby sprawowanie poszczególnych czynności ogólnego zarządu gminy okręgowej lub policyi miejscowej, powierzone zostało osobnym komisjom.

Każda taka komisya składa się z jednego członka Zwierzchności gminnej, jako przewodniczącego i kilku członków przez Radę gminy okręgowej z jej grona lub z poza jej grona wybranych.

Dla takich komisyj winna Rada gminna uchwalić osobne instrukcje.

Komisje te podlegają naczelnikowi gminy okręgowej i polecenia jego wykonywać ściśle są obowiązane.

Dobrowolne licytacje.

§. 59.

Naczelnik gminy okręgowej zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Kasowość i rachunkowość.

§. 60.

Naczelnik gminy okręgowej jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie kasowości i rachunkowości, jest przeto obowiązany kasę przynajmniej raz na miesiąc szkontować.

Poruczony zakres działania.

§. 61.

Naczelnik gminy okręgowej załatwia wszelkie sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany, lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie okręgowej, naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady gminy okręgowej.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być powzięta, może naczelnik gminy okręgowej działać według własnego zdania, winien jednak następnie, w jak najkrótszym czasie, wyjednać sobie zatwierdzenie Rady gminy okręgowej.

Rząd może polecić na swój koszt załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania, w całości lub części, organom własnym.

Wstrzymanie wykonania uchwał.

§. 62.

Jeżeli naczelnik gminy okręgowej sądzi, że uchwała przez Radę gminy okręgowej powzięta,

narusza ustawę, przekracza zakres działania Rady lub jest szkodliwą interesom gminy okręgowej, winien wstrzymać wykonanie takiej uchwały i najdalej do trzech dni po jej powzięciu odnieść się do wyższej władzy o rozstrzygnięcie, czy uchwała wykonaną być ma, czy nie.

Orzeczenie to należy do politycznej władzy powiatowej, jeżeli naczelnik sądzi, że uchwała narusza ustawę lub przekracza zakres działania gminy okręgowej, zaś do Wydziału powiatowego, jeżeli sądzi, że uchwała jest szkodliwą interesom gminy okręgowej.

Władza wyższa winna wydać swoje orzeczenie w ciągu dni ośmiu, a jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, polityczna władza powiatowa zawiadomi o swoim orzeczeniu Wydział powiatowy.

Orzeczenie tych władz jest dla naczelnika gminy okręgowej stanowczem i nie służy mu prawo wyższego odwołania się.

Rada gminy okręgowej ma jednak prawo wnieść rekurs od takiego orzeczenia do Namieśtnictwa, a względnie do Wydziału krajowego w terminie 14-dniowym.

O wstrzymaniu wykonania uchwał naczelnik ma Radę gminną okręgową na najbliższym posiedzeniu zawiadomić. Jeżeli naczelnik gminy nie przedłoży władzy wyższej w terminie 3-dniowym uchwały wstrzymanej do rozstrzygnięcia, uchwała ta staje się prawomocną i bezwzględnie wykonaną być musi, o ile nie zachodzi wypadek w §. 104 przewidziany.

Odpowiedzialność naczelnika gminy okręgowej.

§. 63.

Naczelnik gminy okręgowej jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie okręgowej. Od tej odpowiedzialności uwolnić naczelnika gminy okręgowej może ustanowienie komisji dla poszczególnych spraw (§. 58).

Co do poruczonego zakresu jest on odpowiedzialnym Rządowi.

Pretensje gminy co do wynagrodzenia szkód pochodzące, z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

§ 64.

Jeżeli zastępca naczelnika gminy okręgowej lub jeden z członków Wydziału powołanym zostaje do zastępowania naczelnika gminy, względnie jego zastępcy, natenczas zastępca naczelnika gminy okręgowej, względnie członek Wydziału, wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki naczelnika gminy i są odpowiedzialnymi za swoje czynności urzędowe tak samo jak naczelnik okręgowej gminy.

§. 65.

Członkowie Wydziału dodani są naczelnikowi gminy okręgowej dla pomocy w urzędowaniu. Winni naczelnika wspierać w urzędowaniu i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Każdy członek Wydziału odpowiedzialny jest gminie za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez ustawę niniejszą w ogóle, przez naczelnika gminy lub przez Radę gminy okręgowej w szczególności mu poruczonych.

Pretensye gminy okręgowej do wynagrodzenia szkód z odpowiedzialności tym paragrafem oznaczonej mają być dochodzone zwykłą drogą prawa.

Delegaci.

§. 66.

Celem wykonywania zakresu działania gminy okręgowej na obszarze poszczególnych gmin miejscowych i obszarów dworskich połączonych w gminę okręgową, mogą być przez Zwierzchność gminy okręgowej powoływani przedewszystkiem naczelnicy gmin miejscowych, względnie przełożeni obszarów dworskich.

D Z I A Ł V.

O gospodarstwie gminnem gminy okręgowej i nakładaniu ciężarów na gminy okręgowe.**Inwentarz majątku.**

§. 67.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, gminy okręgowej i jej zakładów winna być utrzy-

mywana w ciągłej widoczności zapomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy. Każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy okręgowej wolno jest przejrzeć inwentarz.

Zakładanie i utrzymywanie inwentarza należy do naczelnika gminy okręgowej, który także starać się ma o wpisanie do ksiąg hipotecznych wszystkich praw gminy względem nieruchomości. Pierwszy inwentarz przedłożony będzie Radzie gminy okręgowej do zatwierdzenia, a dwa odpisy zatwierdzonego inwentarza przedłoży naczelnik gminy Wydziałowi powiatowemu, który jeden z tych odpisów przesła Wydziałowi krajowemu.

O zmianach inwentarza uwiadomi naczelnik gminy okr. w 2 miesiące po upływie każdego roku Radę gminy okręgowej i Wydział powiatowy, który o tem doniesie Wydziałowi krajowemu.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

§. 68.

Zakładowy majątek gminy okręgowej i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Użytkowanie majątku gminy okręgowej.

§. 69.

Majątek gminy okręgowej i jej zakładów ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł ile możności największy stały dochód. Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ile by zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

Rok administracyjny.

§. 70.

Rok administracyjny gminy okręgowej zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 71.

Naczelnik gminy okręgowej winien corocznie ułożyć budżet gminy okręgowej i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć go Radzie gminnej okręgowej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rada gminy okręgowej ma budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy okręgowej, funduszków i zakładów gminnych, lub pod zarządem gminy zostających, winien naczelnik gminy najpóźniej w miesiąc po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej okręgowej, która obowiązana jest rachunki najdalej do dwóch miesięcy po ich przedłożeniu rozpoznać i załatwić.

Tak budżet jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy okręgowej, których spostrzeżenia przy rozpoznaniu budżetu i rachunków wzięte będą pod rozwagę.

Gdyby rada gminna okręgowa nie wstawiła w swój budżet należności, którą gmina uścić jest obowiązana bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu, mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należności w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 72.

O dniu, w którym projekt budżetu i rachunki roczne Radzie gminy okręgowej przedłożone zostały, zawiadomi naczelnik gminy okręgowej Wydział powiatowy.

Uchwalony przez Radę budżet i sprawdzone przez nią rachunki przedłożyć należy w dwóch odpisach Wydziałowi Rady powiatowej, który jeden odpis przedłoży Wydziałowi krajowemu.

§. 73.

Do sprawdzenia rachunków w §. 71. wymienionych Rada gminy okręgowej wybrać ma

komisję, która sprawozdanie i wnioski swoje Radzie najdalej do 6 tygodni przedłożyć ma.

Jeżeli komisya obowiązkom na nią w niniejszym paragrafie włożonym w oznaczonym tu terminie zadość nie uczyni i zwłoki należycie nie usprawiedliwi, zarządzi Wydział powiatowy wybór innej komisji, wyznaczając nowy termin do sprawdzenia i załatwienia rachunków.

Gdyby i to zarządzenie skutku nie odniosło, lub gdyby Wydział powiatowy się przekonał, że rachunki nie są należycie sprawdzone, Wydział powiatowy z ramienia swego zarządzi sprawdzenie rachunków na koszt gminy okręgowej.

Od takiego rozporządzenia Wydziału powiatowego służy rekurs do Wydziału krajowego.

§. 74.

W zarządzie gminy okręgowej i przy zawiadywaniu jej majątkiem, należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. — Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a we właściwej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 75.

Wydatki na cele gminy okręgowej mają być przedewszystkiem pokrywane z dochodów gminy okręgowej.

Z majątku osobnego.

§. 76.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

Wydatki odrębne.**§. 77.**

Wydatki dotyczące wyłącznie interesu jednej gminy miejscowej, lub wyłącznie jednego obszaru dworskiego, mają być ponoszone przez tę gminę lub ten obszar dworski.

Wydatki dotyczące tylko interesu pewnych klas mieszkańców lub posiadaczy gruntów lub domów, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.**§. 78.**

O ile dochody w §. 76. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminy okręgowej, może Rada gminna okręgowa nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) usługi i roboty na cele gminy okręgowej.

a) Dodatki do podatków.**§. 79.**

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj nakładane na wszystkie w gminie okręgowej przypisane podatki bezpośrednie, a to na wszystkie równo, to jest podług tej samej stopy procentowej. Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy okręgowej, na wszystkich opłacających podatki bezpośrednio w gminie, czy na obszarze dworskim. Wyjątki od tych przepisów objęte są §. 88 i 89.

§. 80.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy okręgowej, nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 81.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego wymaga jeden z członków należących do Rady gminy okręgowej zasiadających w Radzie z tytułu w §. 8. pod liczbą 3 lub 5 wymienionego.

Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej okręgowej na tem posiedzeniu, na którem dodatek uchwalony został, lub do Zwierzchności gminy okręgowej najpóźniej w ciągu 8 dni po tem posiedzeniu.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego przenoszących 50% do 100, potrzebnem jest przyzwolenie Wydziału krajowego za zgodą c. k. Namiestnictwa. Takie zezwolenie udzielonem być może tylko na lat pięć.

Gdyby porozumienie między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli lat pięć lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko ustawą krajową.

b) Inne opłaty.**§. 82.**

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju potrzebną jest ustawa krajowa.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotyczącą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacyę gminy okręgowej w zakresie jej kompetencji udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminy okręgowej i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być

może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborców tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

c) Posługi i roboty.

§. 83.

Za uchwałą Rady gminy okręgowej mogą być wymagane posługi i roboty tak ciągle jak i ręczne.

Rada winna rok rocznie na następujący rok administracyjny oznaczyć cenę dziennych posług i robót.

Posługi będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki wskazane w §. 48, wolno jest każdemu wymagane od niego posługi lub roboty albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminy okręgowej ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

W y j ą t k i.

§. 84.

Do opłacania dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy okręgowej i gmin miejscowych, zakładów krajowych, powiatowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jako też wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stanu służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów.

b) pasterze dusz co do dodatków do ich kongruy.

§. 85.

Do nakładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

Ogłoszenie uchwały dotyczącej prestacyi.

§. 86.

Uchwała Rady dotycząca prestacyi musi być w gminie okręgowej ogłoszona. Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wniesić względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi,

które przy zasiąganiu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór prestacyj.

§. 87.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Tylko dodatki do podatku konsumcyjnego mogą być na żądanie gminy razem z podatkiem rządowym lub samoistnie przez gminę pobierane.

Inne należności pieniężne na cele gminy okręgowej nałożone na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminy okręgowej, niemniej kary pieniężne orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściągają je w drodze egzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się z posługi lub roboty, wzbrania się jej wykonać, naczelnik gminy okręgowej poleci wykonanie takiej posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego i ściąganie wydaną kwotę w sposób przepisany dla ściągania innych należności pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 48. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót

Konkurencyje.

§. 88.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

D Z I A Ł VII.

O nadzorze nad gminami okręgowymi.

§. 89.

Rada powiatowa a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek gmin okręgowych i zakładów gmin okręgowych nie zostały uszczuplone.

Sejm a w jego zastępstwie Wydział krajowy, ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku gmin okręgowych i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Rady gminy okręgowej albo za pośrednictwem Wydziału powiatowego, albo też bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisji zarządzić dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Zatwierdzenie uchwał przez Radę powiatową.

§. 90.

Do spraw, w których uchwały Rady gminy okręgowej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §. 85 także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy należącej do zakładowego majątku gminy okręgowej albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru, wynikającego ze zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, przewyższa roczne dochody gminy okręgowej a względnie jej zakładów;

c) nabytki i przedsiębiorstwa nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku potrzeba, zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę okręgową prestacjami;

d) wydzierżawianie na dłuższy czas, niż na lat sześć lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację, najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości i w ogóle opuszczanie i odpisywanie wierzytelności i pretensyi gminy okręgowej.

§. 91.

Uchwały Rady gminy okręgowej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je

wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 92.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy przeciw uchwałam Rady gminy okręgowej we wszystkich sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Każdy rekurs ma być wnoszonym na ręce naczelnika gminy okręgowej w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały lub zawiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminy okręgowej.

§. 93.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy pojedynczym członkiem Zwierzchności gminy okręgowej dawać upomnienia i nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł.

Kary te wpływają do kasy gminy okręgowej na fundusz ubogich.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminy okręgowej na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszonym w urzędowaniu przez polityczną władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz orzeka polityczna władza krajowa, za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonym śledztwie dyscyplinarnem może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Zwierzchności gminnej, a nawet na przeciąg czasu nie przekraczający lat trzech, uznać niedolnym do piastowania tej posady.

Członek Zwierzchności gminy okręgowej uznany winnym, ponosi koszta dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służąca Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Zwierzchności gminy

okręgowej w tym celu, aby go znglić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasów urzędowania jego.

Mianowanie zastępcy dla gminy okręgowej.

§. 94.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą okręgową a pewną klasą członków gminy lub pojedynczymi jej członkami, Rada gminy okręgowej ze względu na prywatny interes radnych nie byłaby bezstronną, Wydział powiatowy starać się będzie spowodować dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przestanie dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i wstrzymania uchwał.

§. 95.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami okręgowymi w tym kierunku, aby swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa. W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminy okręgowej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany, ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminy okręgowej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 96.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę gminy okręgowej, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom.

Przeciw takiemu nakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy okręgowej, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie uwiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 97.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw zarządzeniom naczelnika gminy okręgowej, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminy okręgowej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy okręgowej.

§. 98.

Jeżeli Rada gminy okręgowej zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy okręgowej zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy okręgowej, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 99.

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na naczelnika gminy okręgowej lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki, w sprawach poruczonego zakresu działania karę aż do 20 zł. w. a.

Kara ta wpływa do kasy gminy okręgowej na fundusz ubogich gminy okręgowej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy okręg. bez narażenia dobra publicznego i jeżeli Rada gminy okręgowej na wezwanie temu nie zaradzi, może polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie jak i w razach wskazanych w §. 98. należy postępować z wszelką możliwą oględnością, tak aby gmina okręgowa

więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Rady gminnej okręgowej.

§. 100.

Namiestnik może Radę gminy okręgowej rozwiązać. Gminie okręgowej służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs taki musi być podpisany przez naczelnika gminy okręgowej lub przynajmniej przez jedną trzecią część członków rozwiązanej Rady gminy okręgowej.

Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór. Tymczasowy zarząd może być poruczony naczelnikowi z przydanymi mężami zaufania, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wyznaczy.

Jeżeli ze strony c. k. Namiestnictwa lub Wydziału krajowego podniesiony został zarzut przeciw powierzeniu tymczasowego zarządu naczelnikowi gminy, natenczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi, co potrzeba dla tymczasowego załatwienia spraw bieżących.

D Z I A Ł VIII.

Gmina miejscowa.

§. 101.

Osada, (miasteczko, wieś) mająca obecnie własny Zarząd gminy stanowi gminę miejscową.

Do zmiany granic gminy miejscowej potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzielone być może tylko za poprzedniemi oświadczeniem politycznej Władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

§. 102.

Dotychczasowym gminom miejskim i wiejskim, jeżeli zostaną policzone w okręgi gminne, pozostaje odtąd jako gminom miejscowym następujący zakres działania :

- a) załatwianie spraw odnoszących się do związku gminy miejscowej;
- b) wolny zarząd majątkiem i dobrem gminy;
- c) staranie o zakładanie i utrzymywanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów;
- d) staranie się o zakładanie i utrzymywanie szkół ludowych;
- e) wykonywanie obowiązków z mocy innych ustaw na gminie miejscowej ciężących.

O członkach gminy miejscowej.

Członkowie gminy miejscowej i obcy.

§. 103.

Członkowie gminy są :

- a) przynależni do gminy, t. j. osoby mające w gminie prawo przynależności;
- b) uczestnicy, tj. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatki w gminie opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy miejscowej.

§. 104.

Stosunki przynależności do gminy określone są ustawą z 3. grudnia 1863 l. 105 dz. p. p.

Za nadanie prawa przynależności do gminy może gmina pobierać opłatę nie przewyższającą sumy 30 zł. w. a.

Obywatele.

§. 105.

Obywatelami są ci, którym gmina prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo tylko przynależnym do gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Gminy mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom będącym obywatelami państwa austriackiego

Prawa i obowiązki członków gminy miejscowej.

§. 106.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział podług postanowień niniejszej ustawy w prawach i korzyściach jako też w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i niezdolności do pracy prawo do wsparcia stósownie do ustawy z 3. grudnia 1863 l. 105 dz. p. p. Obowiązek jednak wsparcia ciąży na gminie okręgowej.

Obywatelom zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w gminie miejscowej.

§. 107.

Obcym, którzy przynależność swoją do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tym względzie czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Utrzymanie prywatnych stósunków prawnych.

§. 108.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stósunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź członkowi gminy, bądź też częściom gminy lub całym klasom mieszkańców.

D Z I A Ł IX.

O reprezentacji gminy miejscowej.

§. 109.

Gminę reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada gminy miejscowej.

Rada zawiaduje sprawami gminy przez Zwierzchność gminy miejscowej.

Skład Rady gminy miejscowej.

§. 110.

Rada gminna składa się z członków wybranych i z członków bez wyboru do niej należących (radnych).

Liczba radnych wybranych.

§. 111.

W gminach, w których liczba członków do wyboru uprawnionych nie przenosi 53 wybranych, będzie 6 radnych, w gminach zaś liczących

51— 200	do wyboru uprawnionych członków 8			
201— 400	" "	"	"	10
401— 600	" "	"	"	12
601—1000	" "	"	"	18

a nad 1000 do wyboru uprawnionych członków 24 radnych.

Do zastępowania radnych ubyłych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady gminnej miejscowej, wybierani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby radnych.

Radni bez wyboru.

§. 112.

Każdy członek gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, niemniej każdy posiadacz wcielonej do gminy posiadłości tabularnej, osobne ciało hipoteczne stanowiącej, od której roczna należność w podatkach rządowych realnych, t. j. domowym i gruntowym najmniej kwotę dwadzieścia pięć zł. wynosi, ma prawo bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem państwa austriackiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca, wskazana w §§. 3, 10 i 11 ordynacji wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować: kto nie jest obywatelem państwa austriackiego, nie używa własnowolności lub względem kogo zachodzą okoliczności, wykluczające lub wyłączone, w §§. 3, 10 i 11 ordynacyi wyborczej dla gmin wskazane. Zastępca może tylko jedną osobę zastępować. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

Wybór radnych.

§. 113.

Radnych i ich zastępców (§. 111.) obierają członkowie gminy, uprawnieni do wyboru.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obieralności i postępowaniu przy wyborach zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

§. 114.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby radnych, w §. 111 ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przystępującego mu podług §. 112.

Skład zwierzchności gminy miejscowej.

§. 115.

Zwierzchność gminna miejscowa składa się z naczelnika gminy, (burmistrza, wójta) i przynajmniej z dwóch radnych, jemu przydanych asesorów, przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

Wybór zwierzchności gminy miejscowej.

§. 116.

Naczelnika gminy, tudzież assesorów lub przysiężnych wybiera Rada gminy miejscowej z grona swojego.

Zastępcę naczelnika gminy wybiera Rada gminna z grona asesorów lub przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 117.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady gminnej lub tegoż zastępcę, bądź na członka Zwierzchności gminnej.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i służom c. k. Dworu, Państwa, kraju, powiatu zakładów i funduszków publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden peryod wyborczy piastowali posadę w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na peryod bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomności fizyczne, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie, nie dozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia, corocznie często, lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;

i) tym, którzy podług §. 112 mają prawo należeć bez wyboru do Rady gminnej.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 50 zł. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminy miejscowej.

Peryod wyborczy.

§. 118.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie Zwierzchności gminy miejscowej, obierani będą na lat sześć. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacji gminnej.

Ustępujący mogą być napowrót wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

Wybory uzupełniające.

§. 119.

W razie opróżnienia w ciągu sześcioletniego peryodu posady naczelnika gminy, jego zastępcy, asesora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14 wybrać w jego miejsce innego na czas pozostały.

W miejsce radnego ubywającego przed końcem peryodu, lub nie mogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła naczelnik gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tem samem kole wyborczem, w którym radny, mający być zastąpionym, wybrany został.

W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tyle radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców, uzupełnioną być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej, wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

§. 120.

Naczelnik gminy, tudzież asesorowie lub przysiężni, winni w miejsce przysięgi złożyć przy objęciu urzędu w ręce naczelnika władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego i delegatów Rady gminnej przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw, i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

P l a c a.

§. 121.

Urząd radnego i jego zastępcy jest bezpłatny.

Rada gminy miejscowej uchwali, czy i jakie wynagrodzenia od gminy pobierać mają naczelnik, jego zastępca i asesorowie lub przysiężni.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy wynagrodzenie za wszelkie wydatki, połączone z urzędowaniem.

Ustąpienie z posady.

§. 122.

Za przyzwoleniem Rady gminy miejscowej może każdy członek Reprezentacji gminnej urząd swój złożyć.

Członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu na członka Rady bez wyboru stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych w §§. 3 i 11 Ord. wyb. dla gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzane zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Zakres działania Rady gminy miejscowej.

§. 123.

Do zakresu rady gminnej miejscowej należą:

a) wszelkie rozporządzenia względem zakładowego majątku i dobra gminy;

b) postanowienia o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra; wydzierżawianie, wynajmowanie, lokowanie kapitałów;

c) uchwalanie budżetu rocznego; staranie o pokrycie niedoboru;

d) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich; zatwierdzanie ugód spór umarzających; ustanawianie zastępców prawnych;

f) wogóle wszystkie sprawy, nienależące do zwyczajnego zarządu majątkiem, i te, które sobie Rada względem tego zarządu zastrzeże.

Ustanawianie służby.**§. 124.**

Rada winna przydać Zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i sług, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i o ich zaopatrzeniu.

Rozstrzyganie zażaleń.**§. 125.**

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminnej.

W jakich przypadkach takie zażalenia polityczna Władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. . . .

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.**§. 126.**

Rada nadzoruje urzędowanie Zwierzchności gminnej.

Rada ma prawo ustanawiać osobne komisje tak w tym celu, jakoteż do nadzorowania przedsięwzięć gminnych, niemniej do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji powoływać może Rada także mężów zaufania z poza grona swego.

Rada winna zarządzić w ciągu roku kilkakrotnie rewizję kasy.

Zakłady gminne.**§. 127.**

Postanowienia §§. 122, 123 i 125, dotyczą także zakładów gminy, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Dalsze uchwały Radzie zastrzeżone.**§. 128.**

Do zakresu działania Rady należy dalej:

- a) wybór członków Zwierzchności gminnej;
- b) nadawanie prawa przynależności do gminy;

c) wykonywanie przysługującego gminie prawa patronatu lub prezentowania; nadawanie miejsc fundacyjnych, nie uwłaszczając jednak prawom, na różnicy wyznań opartym;

d) uchwalanie w sprawach odnoszących się do umów gminy miejscowej z innymi gminami miejscowymi lub z posiadaczami obszarów dworskich, lub też z gminą okręgową.

Układ gminy miejscowej z gminą okręgową.**§. 129.**

Gmina miejscowa, może oddać swoje zakłady publiczne, lub swój majątek nieruchomy lub ruchomy na własność gminy okręgowej, lub też odstąpić gminie okręgowej na użytkowanie, jedynie, na mocy dobrowolnej ugody między gminą miejscową a gminą okręgową.

W zamian wolno jest gminie okręgowej uwolnić gminę miejscową na pewien czas od pewnych świadczeń lub podatków.

Każdy podobny układ między gminą miejscową a gminą okręgową wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego. Jeżeli zaś wartość przedmiotu ugodę stanowiącego przenosi 3.000 zł., potrzeba zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Zwoływanie Rady.**§. 130.**

Rada zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej jednak raz na kwartał.

Naczelnik gminy, lub w razie przeszkody jego zastępca, zwołuje Radę na posiedzenie; każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, lub polityczna Władza powiatowa, albo też Rada powiatowa lub Wydział powiatowy.

O nastąpić mającemu posiedzeniu Naczelnik w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych Radnych.

Komplet do uchwał.**§. 131.**

Rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedze-

niu obecną. Do uchwały stanowiącej budżet, jako też do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik gminy zwołać Radę powtórnie i zarazem zawiązać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, może naczelnik orzec karę pieniężną aż do wysokości 10 zł. w. a. i takową na rzecz gminy ściągnąć.

Przeciw takiemu orzeczeniu naczelnika, służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

O komplecie Rady, potrzebnym do wyboru Zwierzchności gminnej, stanowi Ordynacya wyborcza dla gmin.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

§. 132.

Jeżeli przedmiotem obrady i uchwały jest urzędowanie członka Zwierzchności gminy, lub Rady miejscowej, winien członek ten wstrzymać się od głosowania, a na żądanie Rady oddalić się przed głosowaniem, musi jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych objaśnień.

§. 133

Członek Zwierzchności lub Rady gminy miejscowej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób, z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 134.

Na posiedzeniach przewodniczy naczelnik gminy miejscowej, a w razie przeszkody, jego zastępca. Posiedzenie, bez zachowania tego przepisu odbyte jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Warunki ważności uchwał.

§. 135.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględną otrzymało.

Głosowanie odbywa się jawnie, wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 136.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki, są w każdym razie publiczne.

Gdyby publiczność mięszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim bezskutecznym napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

W domach szynkowych posiedzeń Rady odbywać nie wolno.

Księga uchwał.

§. 137.

Uchwały Rady z każdego posiedzenia będą zapisywane w księgi uchwał. Zapis ten ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch radnych i pisarza. Każdemu członkowi gminy miejscowej wolno jest przeglądać tę księgę.

Regulamin.

§. 138.

Rada ma prawo w granicach ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędników gminy miejscowej.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 139.

Zwierzchność gminy miejscowej jest w sprawach gminy miejscowej organem zarządzającym i wykonawczym.

Władza naczelnika gminy miejscowej w ogólności.

§. 140.

Naczelnik gminy miejscowej kieruje czynnościami Zwierzchności gminnej i nadzoruje takowe.

Assesorowie i przysiężni winni są Naczelnikowi pomoc w urzędowaniu i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy. Jeżeli dla jakiegokolwiek przeszkody Naczelnik nie urzęduje, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego następcę.

W razie jeżeliby Naczelnik gminy, ani jego zastępca urzędować nie mogli, zastępuje ich najstarszy wiekiem assesor lub przysiężny.

Władza dyscyplinarna.

§. 141.

Naczelnikowi podlegają urzędnicy i słudzy gminny; on wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną.

Naczelnik może suspendować w urzędowaniu nawet takich urzędników i takie sługi, których mianowanie Rada sobie zastrzegła; prawo jednak oddalenia ich ze służby ma tylko Rada. Wyjątek stanowią wypadki w § . . . przewidziane.

Reprezentacya na zewnątrz. — Wydawanie dokumentów.

§. 142.

Naczelnik reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, muszą być podpisane przez Naczelnika i jednego assessora lub przysiężnego.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto podpisany być przez dwóch Radnych, i powołać się do tegoż przyzwolenia lub zatwierdzenia.

W każdym razie dokument, wydany imieniem gminy miejscowej, musi być zaopatrzony pieczęcią gminy miejscowej.

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.

§. 143.

Naczelnik przygotowuje przedmioty przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe onych zatwierdzenie jest potrzebne, postarać się przedtem o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się do politycznej Władzy powiatowej o rozstrzygnięcie pytania, czy powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom (§. . .).

Polityczna Władza powiatowa winna wydać to rozstrzygnięcie w ośmiu dniach. i jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, zawiadomić równocześnie o rozstrzygnięciu Wydział powiatowy.

Zarząd majątku.

§. 144.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku miejscowej gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi, i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych nienależących do zakresu działania Rady.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ściśłym wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Przeszkody do urzędowania.

§. 145.

Członek Zwierzchności gminy miejscowej nie może brać udziału w załatwieniu sprawy, dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Odpowiedzialność.

§. 146.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialny gminie.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika, pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem gminy innych członków Zwierzchności gminy miejscowej za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności, przez Naczelnika im przekazanych.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

O gospodarstwie gminnem i o nakładaniu ciężarów na gminę miejscową.

Inwentarz majątku.

§. 147.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów, winne być utrzymywane w ciągłej widoczności zapomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku, po zaprowadzeniu niniejszej Ustawy; każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

Utrzymanie majątku zakładowego.

§. 148.

Zakładowy majątek i dobro gminy, i jej zakładów mają być utrzymywane w całości w dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy, potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie z majątku gminnego.

§. 149.

Majątek gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowany,

aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

Użytkowanie z dobra gminnego.

§. 150.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy do tychczasowego niezaprzeczonego z wycaju.

Jeżeli, i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada gminna miejscowa z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienie regulujące to uczestnictwo, przyczem może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka z dochodu dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 151.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 152.

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminy i zakładów gminnych, na następny rok administracyjny.

Rada ma ten budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy i zakładów gminnych, winien Naczelnik najpóźniej w dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozporządzenia i załatwienia.

Tak budżet, jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzania przez członków gminy,

tych zaś spostrzeżenia będą przy rozpoznaniu wzięte pod uwagę.

Gdyby Rada gminna nie wstawiła w swój budżet należności, którą gmina uiścić jest obowiązana, bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należności w budżet gminy, i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 153.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady gminy miejscowej.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 154.

Wydatki na cele gminy miejscowej mają być przedewszystkiem pokrywane z dochodów gminy miejscowej.

Z majątku osobnego.

§. 155.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przedewszystkiem dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienione.

W gminach miejscowych złożonych z kilku osad.

§. 156.

W gminach miejsc., złożonych z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, wydatki przypa-

dające na taką osadę lub miejscowość, która posiada własność swoją odrębną, opędzane będą dochodami z odrębnej własności do niej należącej, nadwyżka zaś z tych dochodów pozostaje jej wyłączną własnością (ob. §. 165).

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw opartych na specjalnych tytułach.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 157.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy, z posiadaniem i użytkowaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 149) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 158.

Wydatki dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części gminy, klas mieszkańców, lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.

§. 159.

O ile dochody w §. 154 oznaczone, nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;

b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków;

c) posługi i roboty na potrzeby gminy.

a) Dodatki do podatków.

§. 160.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej) rozkładane.

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 163, 164 i 165.

§. 161.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 162.

Do nałożenia dodatków przenoszących 10% do 25% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebnem jest nawet do nałożenia dodatków 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego wymaga jeden z członków należących do Rady gminy miejscowej podług §. 112 (Radny bez wyboru).

Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tem posiedzeniu, na którym dodatek uchwalony został, lub do Zwierzchności gminy miejscowej, najpóźniej w ciągu 8 dni po tem posiedzeniu.

Dodatki do podatków bezpośrednich albo do podatku konsumcyjnego, przenoszące 25% do 50%, dozwolone być mogą przez Wydział krajowy za zgodą politycznej władzy krajowej, jednakże najdłużej tylko na okres 5 lat.

Gdyby porozumienie między temi dwiema władzami do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli 5 lat, lub dodatki przenoszące 50% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

§. 163.

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebna jest ustawa krajowa.

Zezwolenie dalszego poboru tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą z polityczną

władzą krajową, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu jak do-tyczającą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacyę gminy m. w zakresie jej kompetencji udzielane uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy, za zgodą z polityczną władzą krajową, jednak bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

Posługi i roboty.

§. 164.

Za uchwałą Rady mogą być wymagane posługi i roboty tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna corocznie, na rok administracyjny następujący, ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi i roboty będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki, wskazane w §. . . wolno jest każdemu, wymagane posługi lub roboty, albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, alko też wykupić się od nich, składając do kasy gminy m. ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

Wyjątki.

§. 165.

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, kraju, gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jako też wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów;

b) pasterze dusz, co do ich kongruy.

§. 166.

W gminie miejsc. złożonej z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, prestacye na od-

rzebne potrzeby jednej z tych osad, mają być rozkładane tylko na obowiązanych w tej osadzie.

Na pokrycie wspólnych wydatków takiej gminy, dodatki do podatków bezpośrednich, o tyle tylko rozkładane być mogą na osadę lub miejscowość, mającą swą odrębną własność, o ile dochód z tejże nie pokryje przypadającej na taką osadę lub miejscowość części wspomnianych wydatków.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw opartych na specjalnych tytułach.

§. 167.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednio podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie rady powiatowej, jeżeli nie zachodzi przypadek w §. 166 wskazany.

Ogłaszanie uchwał dotyczących prestacyi

§. 168.

Uchwała Rady dotycząca prestacyi, musi być w gminie ogłoszona.

Pobór dodatków.

§. 169.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

Inne należitości pieniężne, mające się uiszczać na cele gminy m. na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej ustawy pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściąga je w drodze egzekucyi w taki sam sposób, jak zaległościami podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, naczelnik poleci wykonanie rzeczony posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego i ściągnięciem ten koszt w sposób, przepisany dla ściągania innych należitości pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §... mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.

§. 170.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

O zawiadywaniu specjalnymi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.

§. 171.

W gminach, składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelickiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelicka ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszy, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności chrześcijańskiej.

§. 172.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 173), o ile zawiadywanie nimi podług ustaw należy do Reprezentacyi gminy m., zawiadywane będą przez tę Reprezentacyę podług przepisów ustawy gminnej, z tem jednak ograniczeniem, że izraelicy członkowie Reprezentacyi (Rady i Zwierzchności) gminnej w głosowaniu nad tymi sprawami i w załatwianiu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednakże chrześcijańscy członkowie Rady gminy miejsc. nie stanowili przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrześcijańscy wyborcy gminy w sposób ordynacyą (O. W. §. 28) oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej tyłu chrześcijan, ilu będzie potrzeba do uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał w sprawach chrześcijańskiej ludności potrzebną jest obecność więcej

niż połowy chrześcijańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów członków obecnych.

Jeżeli naczelnikiem gminy m. jest niechrześcijanin, wybierze chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego, któremu przysługiwać będą co do załatwienia specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy przysługują naczelnikowi gminy.

§. 173.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe, wykonywanie prawa patronatu, prezentowanie lub mianowanie pasterszy dusz, nauczycieli religii i służb kościelnych ;

b) sprawy zakładów, fundacji, stypendyów i innych funduszy przeznaczonych dla chrześcijan, lub na cele, w których tylko chrześcijanie udział mają ;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej.

§. 174.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej Zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

a) sprawy bożnic, śmętarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, kaznodziei, nauczycieli religii i służb obrzędowych ;

b) sprawy zakładów, fundacji, stypendyów i innych funduszy przeznaczonych dla izraelitów, lub na cele, w których tylko izraelici udział mają ;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

Prawa Reprezentacji gminy.

§. 175.

Prawo Reprezentacji gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszone także względem przedmiotów w §§. 173 i 174 wymienionych.

§. 176.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacyi (§. 159) na członków gminy, na cele w §§. 173 i 174 wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej nie ma $\frac{2}{3}$ chrześcijan, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyi na chrześcijańskich członków gminy na cele w §. 172 wskazane, nastąpić może za przyzwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałom w tej mierze, tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki prawne, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

D Z I A Ł VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 177.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin miejscowych i zakładów gminnych nie zostało uszczuplone.

Wydział powiatowy winien również czuwać nad tem, aby grzywny nakładane przez Władze sądowe, polityczne i Zwierzchności gminne, które według obowiązujących przepisów wpływają na rzecz ubogich miejscowych lub funduszu zapomogi (ubogich) w gminie, wpływały odtąd do funduszu gmin okręgowych i użyte były na cel przeznaczony i ma tenże wykonywać w tym celu potrzebną kontrolę, wedle okoliczności, co uzna za stosowne zarządzić, a mianowicie także żądać, aby kary te wpływały za pośrednictwem Wydziałów powiatowych.

Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy, ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin miejscowych i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu, gdy uzna tego potrzebę, żądać objaśnień i usprawiedliwień od Reprezentacyi gminy miejscowej, za pośrednictwem Wydziału powiatowego; wyjątkowo zaś w razach nagłej potrzeby żądać takich wyjaśnień bezpośrednio, może również i przez delegowanie Komisji zarządzać dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Zatwierdzenie przez Radę powiatową.

§. 178.

Do spraw, w których uchwały Rady gminy miejscowej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 162, 167, także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie, lub stałe obciążanie rzeczy, należące do zakładowego majątku, lub dobra gminy miejscowej, albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi, przewyższa roczne dochody gminy, a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, należące do zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego stąd wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążyć gminę miejscową dodatkami;

d) wydzierżawienie lub wynajmowanie na dłuższy czas niż lat sześć, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy, w części lub całości.

§. 179.

Uchwały Rady gminnej miejscowej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 180.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy prze-

ciw uchwałom Rady gminy miejscowej, we wszystkich sprawach własnego zakresu gminy.

Przeciw dodatkom do podatków, rekurs o tyle wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony na ręce naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały, lub zawiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminy miejscowej.

§. 181.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy członkom Zwierzchności gminnej dawać napomnienia i nakładać na nich kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a. Kary te wpływają do kasy Rady powiatowej.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszony w urzędowaniu przez polityczną Władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz, orzeka polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonym dochodzeniu może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Zwierzchności gminnej, a nawet na przeciąg czasu nie przekraczający lat trzech, uznać go za niezdolnego do piastowania tej posady.

Członek Zwierzchności za winnego uznany, ponosi koszt dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służącą Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Zwierzchności gminnej, w tym celu, aby go znaglić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasu urzędowania swego.

Jeśli z dochodzenia, przeprowadzonego przez Wydział powiatowy lub polityczną władzę powiatową okazało się, że urzędnik, pisarz lub inny tej kategorii funkcjonaryusz gminy, w jej, nieprawidłowem postępowaniem w urzędzie, staje się powodem do przekroczenia lub zaniedbania obowiązków przez członków Zwierz-

chności gminy miejscowej lub Radę gminy miejscowej, albo że urząd swój sprawuje w ogólności w sposób dla gminy szkodliwy, i jeżeli naczelnik gminy, a względnie Rada gminna wzbrania się usunąć go od urzędowania mimo zawezwania Wydziału powiatowego, natenczas może usunąć go c. k. polityczna władza powiatowa na wniosek Wydziału powiatowego.

W razie niezgodności tych Władz, w razie odwołania się od orzeczenia politycznej Władzy powiatowej, lub gdyby przewinienie urzędnika pisarza lub innego tej kategorii funkcyonaryusza gminy wiejskiej sprawdzone zostało przez dochodzenie, przeprowadzone bezpośrednio z ramienia Wydziału krajowego, orzeka w tej mierze ostatecznie polityczna Władza krajowa na wniosek lub za zgodą Wydziału krajowego.

Urzędnik, pisarz, lub inny tej kategorii funkcyonaryusz gminy wiejskiej oddalony na mocy powyższego postanowienia, może być na wniosek Wydziału powiatowego, a względnie krajowego, uznany za niezdolnego do piastowania posady urzędnika, pisarza, lub innego tej kategorii funkcyonaryusza gminy wiejskiej w innych gminach kraju, aż do trzechletniego czasu. W tejsamej zaś gminie, w której usunięty został, może powtórnie być przyjętym do służby, jedynie za zezwoleniem politycznej władzy powiatowej, na wniosek Wydziału powiatowego, a względnie władzy politycznej krajowej, na wniosek lub za zgodą Wydziału krajowego.

Mianowanie zastępcy dla gminy miejscowej.

§. 182.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy, lub pojedynczemi jej członkami, Rada gminy miejscowej ze względu na prywatny interes Radnych, nie byłaby bezstronna, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś do skutku nie przysłała, przeznaczy dla gminy zastępcę, do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i do wstrzymywania uchwał.

§. 183.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami

miejscowemi w tym kierunku, aby takowe swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej miejscowej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach rady gminy miejscowej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 184.

Polityczna Rada powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały, powziętej przez Radę gminy miejscowej, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej Władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna Władza powiatowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 185.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia, przeciw rozporządzeniom Zwierzchności gminy miejscowej, naruszającym lub mylnie zastósowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminy miejscowej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego (§. 179).

Środki zaradcze na koszt gminy miejscowej.

§. 186.

Jeżeli Rada gminy miejscowej zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc ustaw na gminie ciężących, polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy miejscowej zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

Rozwiązanie Reprezentacyi gminy miejscowej.

§. 187.

Namiestnik może rozwiązać Reprezentacyę gminy miejscowej.

Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwienia spraw, aż do wprowadzenia nowej Reprezentacyi gminnej.

D Z I A Ł IX.

Obszary dworskie

§. 188.

W miejsce ustawy o obszarach dworskich obowiązującej w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 12. sierpnia 1866 l. 20 Dz. ust. kraj. obowiązywać będą na dotychczasowych obszarach dworskich, połączonych z mocy niniejszej ustawy w gminę okręgową następujące postanowienia.

Obszary dworskie.

§. 189.

Posiadłości ziemskie, niegdyś dominikalne obecnie do związku gminnego nie należące, które już przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 1. listopada 1868 Nr. 25. Dz. u. kr., t. j. przed dniem 8. grudnia 1868 istniały jako odrębne posiadłości tabularne, pozostają i nadal wyłączone ze związku gminnego gminy miejscowej.

Z posiadłości, które na gruntach niegdyś dominikalnych powstały po wejściu w życie rzezonej ustawy, pozostaną i nadal wyłączone ze związku gminnego te posiadłości, od których roczna należytość w rządowych podatkach realnych t. j. gruntowym i domowym wynosi co najmniej 25 zł. w. a.

Przy obliczeniu powyższej kwoty dwadzieścia pięć zł. podatków realnych, posiadłości niegdyś dominikalne jednego i tego samego posiada-

cza, w obrębie jednej miejscowości położone, uważane będą za jedną całość.

Posiadłości wyłączone ze związku gminnego a położone w obrębie jednej i tej samej miejscowości, stanowią jeden obszar dworski.

Wszystkie inne posiadłości na gruntach niegdyś dominikalnych, tak istniejące obecnie jak i te, które w przyszłości powstaną, wcielone będą do związku gminy miejscowej.

Posiadłości niegdyś dominikalne położone w obrębie miasta, w każdym razie należą do związku tego miasta.

Wcielenie do gminy.

§. 190.

Posiadłość do związku gminnego w myśl §. 189. nie należąca, może na żądanie posiadacza za zgodą gminy po wysłuchaniu zdania reszty posiadaczy posiadłości wchodzących w skład obszaru dworskiego, zostać do związku gminy wcieloną, jeżeli przeciw takiemu żądaniu ani polityczna władza krajowa, ani Wydział krajowy nie zarzuci.

Umowa z gminą.

§. 191.

Posiadacz obszaru dworskiego lub części jego, żądający wcielenia, może zawrzeć z gminą umowę względem wymiaru ciężarów i sposobu uiszczania powinności, mających ze związku gminnego przypaść na jego posiadłość.

Do ważności takiej umowy potrzebnem jest zatwierdzenie politycznej władzy krajowej w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

§. 192.

Wcielenie do związku gminy w §§. 189. i 190. niniejszej ustawy przewidziane, zarządzi polityczna władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

O powstawaniu nowych posiadłości, które w myśl §. 190. wcielone być mają do gminy, zawiadamiać będzie c. k. Urząd podatkowy polityczną władzę krajową za pośrednictwem politycznej władzy powiatowej.

Po dokonaniu wcielenia do gminy, nabywają posiadacze wcielonych posiadłości prawa i obowiązki członków gminy, nie nabywają jednak

przez samo to wcielenie prawa użytkowania z dobra gminnego.

Wyłączenie wcielonej posiadłości.

§. 193.

Wyłączenie ze związku gminnego wcielonej do gminy posiadłości niegdyś dominikalnej, może tylko w drodze ustawy krajowej nastąpić.

§. 194.

Wierzyciele na posiadłości ziemskiej hipotekę mający, lub te osoby, na które ta posiadłość przejść ma, nie mają żadnego wpływu na rozstrzygnięcie pytania, czy ta posiadłość ma pozostać wyłączoną ze związku gminnego, lub być do niego wcieloną, ani też, czy wcielona do gminy posiadłość ma być z niej wyłączoną.

§. 195.

Posiadłości tabularne, ze związku gminnego wyłączone, korzystające z praw ustawy o obszarach dworskich, jeżeli przez dzielenie gruntów zostaną tak rozdrobnione, że części obszaru dworskiego w obrębie jednej miejscowości położone, a w posiadaniu jednego posiadacza będące nie opłacają ogółem należności w rządowych podatkach realnych, t. j. gruntowym i domowym, najmniej 25 zł., przestają być obszarem dworskim w myśl niniejszej ustawy i zostają wcielone z urzędu do związku gminy miejscowej.

Zakres działania obszaru.

§. 196.

Obszar dworski winien jest wypełniać w swoim obrębie wszelkie obowiązki i powinności gminy miejscowej, oraz obowiązki wynikające z §. 69. niniejszej ustawy o urządowaniu gmin okręgowych.

Inne obowiązki ciężące na obszarze dworskim określają osobne ustawy.

Przełożony.

§. 197.

Każdy obszar dworski ma przełożonego dla załatwiania spraw, ustawami obszarom dworskim przydzielonych.

Posiadacz obszaru dworskiego może albo sam objąć urząd przełożonego, albo też zdać

ten urząd pod swoją odpowiedzialnością innej osobie.

Współposiadacze równie jak posiadacze części obszaru dworskiego tworzących odrębne ciała tabularne, mianują przełożonym jednego z pośród siebie, albo inną osobę.

W braku porozumienia mianowany jest przełożonym ten, za kim oświadczy się część współposiadaczy lub posiadaczy częściowych, na którą przypada więcej niż połowa podatków realnych rządowych na obszarze przypisanych. Za osoby nie używające własnowolności, wykonuje prawa powyższe ich zastępca prawny.

§. 198.

Można być przełożonym w kilku obszarach dworskich, jeżeli takowe leżą w jednym i tym samym powiecie politycznym.

Jeżeli posiadacz obszaru dworskiego posiada w sąsiedniej miejscowości, należącej do tego samego powiatu politycznego, posiadłość stanowiącą część innego obszaru dworskiego, wolno mu za uwiadomieniem politycznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego poddać tę posiadłość pod zarząd przełożonego swego obszaru dworskiego. Połączona posiadłość nie będzie uwzględnioną przy mianowaniu przełożonego dla obszaru dworskiego, w którego skład wchodzi.

Warunki osobiste.

§. 199.

Przełożonym może być tylko obywatel Państwa Austriackiego, używający własnowolności, względem którego nie zachodzi żadna z okoliczności wykluczających, w §§. 3. i 11. Ordynacyi wyborczej dla gmin wskazanych.

Przełożony winien mieć stałe zamieszkanie w miejscu wymaganiom urządowania odpowiedniem.

Mianowanie przez Rząd.

§. 200.

Nazwisko i stałe mieszkanie przełożonego ma być podane do wiadomości politycznej władzy powiatowej i Wydziału powiatowego. Jeżeli przełożony nie posiada warunków według §. 198. wymaganych, polityczna władza powiatowa wezwie posiadacza, względnie posiadaczy na ob-

szarze dworskim do mianowania przełożonego powołanych, aby innego przełożonego mianowali, a jeżeli zawezwani, mimo powtórnego napomnienia, takiemu wezwaniu zadość nie uczynią, lub w ogóle z jakichkolwiek bądź powodów nie podadzą nazwiska przełożonego w naznaczonym przez władzę terminie, polityczna władza powiatowa zamianuje przełożonego na koszt i stratę posiadaczy.

Przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

§. 201.

Przełożony winien złożyć w ręce Naczelnika politycznej władzy powiatowej przepisane dla Naczelnika gminy przyrzeczenie w miejsce przysięgi.

Zakres działania Przełożonego.

§. 202.

W celu załatwiania spraw przydzielonych Obszarowi dworskiemu, wstępuje przełożony w zakres działania naczelnika gminy miejscowej.

§. 203.

Przełożony zastępuje obszar dworski na zewnątrz we wszystkich sprawach ustawami obszarom dworskim przydzielonych. Wszelako, jeżeli przełożony nie jest posiadaczem całej majątności tabularnej, obszar dworski stanowiącej, nie może bez przyzwolenia wszystkich posiadaczy przyjmować stałych na obszar zobowiązań.

Utrata urzędu.

§. 204.

Posiadacz, względnie posiadacze obszaru dworskiego, mogą w każdym czasie oddalić osobę, która za nich urząd przełożonego sprawuje, winni jednak o tem zawiadomić polityczną władzę powiatową i Wydział powiatowy.

Przełożony traci urząd, jeżeli zaszła lub wiadomą się stała okoliczność, dla której nie mógłby być dopuszczonym do objęcia urzędu, może jednak objąć urząd na nowo po usunięciu przeszkody.

Za ciężkie przekroczenie lub ciągłe zaniebywanie obowiązków, może przełożony być usunięty od urzędowania czasowo przez polity-

czną władzę powiatową w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, na zawsze przez polityczną władzę krajową w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Ponoszenie wydatków.

§. 205.

Obszar dworski winien ponosić wszelkie połączone z obowiązkami jego wydatki, o ile ustawy nie nakładają tych wydatków na inne osoby.

Stali lub czasowi mieszkańcy Obszaru dworskiego o tyle tylko mogą być z powodu tych wydatków pociągani do opłat i prestacyi o ile są do tego obowiązani z prywatnych tytułów prawnych lub z mocy specjalnych ustaw.

Odpowiedzialność.

§. 206.

Obszar dworski jest odpowiedzialny za wypełnianie obowiązków ustawami na niego włożonych.

Względem pretensyi do Obszaru dworskiego, z tytułu tej odpowiedzialności roszczonej, orzeka polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym, a w drugiej i ostatniej instancji polityczna Władza krajowa w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Prawomocne orzeczenia wykonywane będą w drodze administracyjnej.

Użycie środków zaradczych przez Władzę rządową.

§. 207.

Jeżeli Przełożony wzbrania się, lub mimo napomnienia zaniebuje wypełniać obowiązki nałożone ustawami na Obszar dworski, ma polityczna Władza powiatowa na koszt i stratę Obszaru dworskiego zarządzić odpowiednie środki zaradcze.

Podleganie Władzom.

§. 208.

Co do podlegania Obszaru dworskiego Władzom rządowym i Reprezentacyi, czy to powiatowej, czy krajowej, niemniej co do rekursów

przeciw jego rozporządzeniom lub orzeczeniom, mają być według analogii zastosowywane postanowienia Ustawy gminnej.

Rozkład wydatków i ciężarów publicznych obszaru dworskiego na posiadłości w obrębie tegoż położone.

§. 209.

W wypadkach, w których obszar dworski składa się z dwu lub większej liczby samoistnych posiadłości, tworzących odrębne ciała tabularne, posiadacze tych samoistnych posiadłości mają ponosić w stósunku do wysokości opłacanych rocznie przez każdego z nich podatków bezpośrednich zarówno właściwe wydatki administracyjne obszaru dworskiego, jakoteż opłaty i prestacje, ciężące na obszarze dworskim z mocy specjalnych ustaw, o ile te ustawy nie postanawiają odmiennego stósunku rozkładu“.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 L. 24. Dz. u. kr. i dla miasteczek w Królestwie Galicyi i Lodomery z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1893.

Fruchtman w. r.

Dr. Weigel, Klemensiewicz, Rutowski, Romanowicz, Palch, Dr. Adam Asnyk, Dr. Ludwik Midowicz, W. Rogoyski, Michalski, G. Romer, Dr. Olpiński, Goldmann, Dworski, Zbyszewski, P. Gross, Albin Rayski.

U s t a w a

z dnia . . . zaprowadzająca ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 l. 24 dz. u. kr. i miasteczek w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Załączona %/ ustawa gminna obowiązująca będzie następujące miasta i miasteczka:

A) Miasta:

Bełż, Biecz, Bircza, Bóbrka, Brzozów, Brzostek, Bukowsko, Busk, Ciężkowice, Czortków, Dobczyce, Dobromil, Dynów, Dubiecko, Grybów, Husiatyn, Halicz, Jaryczów nowy, Jezierzany, Jazłowiec, Jordanów, Kęty, Kamionka strumiłowa, Kuty, Komarno, Lackorona, Lubaczów, Lisko, Mielnica, Myślenice, Mrzygłód, Maryampol, Mikulińce, Mikołajów, Mościska, Nowy targ, Olesko, Oświęcim, Pilzno, Pomorzany, Rohatyn, Ropczyce, Rymanów, Szczerzec, Stary Sącz, Sądowa Wisznia, Starasól, Stare miasto, Skawina, Sołotwina, Tyśmienice, Zator, Zbaraż, Zaleszczyki, Żydaczów, Żywiec.

B) Miasteczka:

Andrychów, Brzozdowce, Bohorodczany, Borszczów, Brzesko, Baryż, Bolechów, Bołszowce, Bukaczowce, Bursztyn, Błażowa, Baranów, Budzanów, Biały Kamień, Chodorów, Czchów, Chrzanów, Cieszanów, Czernelica, Chorostków, Chołojów, Chyrów, Dźwinogród, Dąbrowa, Dolina, Dębowiec, Dobrotwór, Dukla, Delatyn, Dębica, Dunajów, Fryszak, Gliniany, Głogów, Grzymałów, Gołogóry, Horodenka, Jagielnica, Janów, Jabłonów, Jodłowa, Jezupol, Janów (powiat Trembowla), Jezierna, Kozowa, Kopeczyńce, Kołaczyce, Krakowiec, Kałusz, Kolbuszowa, Kossów, Kańczuga, Krościeńko, Krystynopol, Kalwarya, Korolówka, Kulików, Lipnica murowana, Limanowa, Lutowiska, Leżajsk, Łysiec, Łopatyn, Łazów, Łańcut, Monasterzyska, Majdan, Mielec, Maków, Muszyna, Magierów, Mosty wielkie, Niepołomice, Nawarya, Nadwórna, Niżankowice, Niemirów, Niżniów, Obertyn, Ottynia, Podkamień (powiat Brody), Potok złoty, Probużna, Peczeniżyn, Pistryń, Przeworsk, Piwniczna, Podwołoczyska, Podhajce, Przemyślany, Potylicz, Roźniatów, Radymno, Rozwadów, Ryglisce, Radziechów, Rozdół, Rudnik, Rawa ruska, Rudki, Radomyśl (powiat Mielec), Skała, Stanisławczyk, Szczucin, Strusów, Sasów, Sucha, Sieniawa, Stojanów, Sokołów, Strzyżów, Skałat, Skole, Toporów, Trzebinia, Tymbark, Tylicz, Tyczyn, Tarnobrzeg, Tuchów, Tłumacz, Turka, Tłuste, Uście solne,

Uście biskupie, Uście zielone, Ułaskowce, Ustrzyki dolne, Ulanów, Uhnów, Wilamowice, Wiśnicz nowy, Wojnicz, Wojniłów, Witków nowy, Wielopole, Założce, Zakliczyn, Żmigród, Żołynia, Zabłotów, Żabno, Zborów, Żurawno.

Art. II.

Ustawa gminna tu załączona wejdzie w wykonanie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ustawa gminna z 12. sierpnia 1866 dz. ust. kraj. l. 19 w gminach w art. I. wymienionych moc obowiązującą.

Art. III.

Ordynacya wyborcza dla gmin z 12. sierpnia 1866 obowiązywać będzie i nadal miasta i miasteczka w art. I. wymienione z wyjątkiem §. 40 ordynacyi wyborczej, który z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy uchylonym zostaje dla tych miast i miasteczek, tudzież z tą zmianą, że obywatele honorowi także w miasteczkach mają prawo wybierania w myśl §. 1 l. 3 tejże ordynacyi wyborczej dla gmin.

Art. IV.

Stósunki obszarów dworskich ustawą z 12. sierpnia 1866 Nr. 20 Dz. u. kr. określone, zostają nienaruszone.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

D Z I A Ł I.

O gminie w ogólności.

§. 1.

Każde miasto i każde miasteczko niniejszej ustawie podlegające, stanowi w dotychczasowych granicach swoich osobną gminę miejską lub mało-miejską.

Zmiana granic.

§. 2.

Granice gminy zmienione być mogą tylko za uchwałą Rady gminnej.

Uchwała taka do swej ważności wymaga potwierdzenia Rady powiatowej, które może być udzielone za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, że przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

D Z I A Ł II.

O członkach gminy.

§. 3.

Członkowie gminy są:

a) przynależni do gminy, tj. osoby mające w gminie prawo przynależności;

b) uczestnicy, tj. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu, bezpośredni podatek w gminie opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 4.

Stósunki przynależności do gminy określone są ustawą z 3. grudnia 1863 l. 105 dz. p. p.

Za nadanie prawa przynależności do gminy może gmina pobierać opłatę nie przewyższającą sumy 30 zł. w. a.

Obywatele.

§. 5.

Obywatelami są ci, którym gmina prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo tylko przynależnym do gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Gminy mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom będącym obywatelami państwa austriackiego.

Prawa i obowiązki członków gminy.**§. 6.**

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział podług postanowień niniejszej ustawy w prawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i niezdolności do pracy prawo do wsparcia stosownie do ustawy z 3. grudnia 1863 l. 105 dz. p. p.

Obywatelom zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w gminie.**§. 7.**

Obcym, którzy przynależność swoją do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.**§. 8.**

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź członkowi gminy, bądź też częściom gminy lub całym klasom mieszkańców.

D Z I A Ł III.**0 Reprezentacyi gminnej.****§. 9.**

Gminę reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada gminna.

Rada zawiaduje sprawami gminy przez Zwierzchność gminną.

A) Rada gminna.**Skład Rady gminnej.****§. 10.**

Rada gminna składa się w miastach z radnych, wybranych przez członków gminy czynne prawo wyboru mających, w miasteczkach, wybranych członków czynne prawo mających a nadto z członków bez wyboru do niej wchodzących. (§. 12.)

W gminach, w których liczba członków do wyboru Rady gminnej uprawnionych nie przekracza 400, wybranych będzie 18 radnych, w gminach zaś liczących:

401 —	600	wyborców	24
601 —	1000	„	30
a nad	1000	„	36

radnych.

Do zastępowania radnych ubyłych lub nie mogących brać udziału w czynnościach rady, wybrani będą równocześnie zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby radnych.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

§. 11.

Wstępując do Rady, składają radni i zastępcy do rąk naczelnika gminy przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

Radni bez wyboru.**§. 12.**

Każdy członek gminy miasteczka, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem państwa austriackiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca lub wyłączaająca, wskazana w ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca lub te goż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszy-

stkie zaś inne osoby mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem państwa austriackiego, nie używa własnowolności lub w myśl ordynacyi wyborczej dla gmin od prawa wybierania i obieralności do Rady gminnej jest wykluczonym lub wyłączonym.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować.

Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby radnych w §. 1° ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór albo korzystać z prawa przysługującego mu podług niniejszego paragrafu.

Peryod wyborczy.

§. 13.

Radni i zastępcy wybrani będą na lat sześć. Ustępujący radni i zastępcy urzędować będą aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacyi gminnej. Ustępujący radni i zastępcy mogą być ponownie wybrani.

Wybór uzupełniający.

§. 14.

W miejsce radnego, ubywającego przed końcem peryodu wyborczego, powoła Rada gminna do grona swego na wniosek naczelnika gminy zastępcę z tego samego koła wyborczego, z którego radny ubył. Z pomiędzy zastępców ten będzie powołany, który przy wyborach największą ilość głosów otrzymał. W razie równości głosów rozstrzyga los. Jeżeli radny dłużej niż przez trzy miesiące nie może brać udziału w czynnościach Rady, powoła Rada gminna w sposób wyżej oznaczony zastępcę na czas, przez który ów radny w czynnościach Rady gminnej udziału brać nie może.

Gdyby jednak tylu radnych ubyło, iżby liczby radnych z jednego koła wyborczego nawet

przez powołanie wszystkich z tego koła zastępców uzupełnić nie można, będzie niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej rozpisany wybór uzupełniający z tegoż koła wyborczego.

Radni i zastępcy w wyborze uzupełniającym wybrani, urzędować będą tylko do końca okresu wyborczego tych radnych i zastępców, w których miejsce zostali wybrani.

B) Zwierzchność gminna.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 15.

Zwierzchność gminna składa się z naczelnika gminy, jego zastępcy i dodanych do pomocy naczelników gminy dwóch asesorów.

W razie potrzeby wolno wybrać i większą liczbę asesorów, jednak nie więcej jak 5.

Naczelnik gminy otrzymuje stałe wynagrodzenie z funduszów gminy. Minimum tego wynagrodzenia oznacza Wydział krajowy dla każdej z gmin tej ustawie podlegających, po wysłuchaniu Rad gminnych. Naczelnikowi nie wolno zrzec się swego wynagrodzenia ani w całości ani częściowo.

Zastępca naczelnika pobierać będzie wynagrodzenie z funduszów gminnych, jeżeli przez czas dłuższy zastępować będzie naczelnika.

Urząd asesora, radnego i zastępcy radnego jest bezpłatny.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy zwrot wszystkich wydatków połączonych z ich urzędowaniem.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 16.

Naczelnika gminy, jego zastępcę i asesorów wybiera Rada gminna na lat 6.

Warunki obieralności na te urzędy i sposób dokanania wyboru oznacza ordynacya wyborcza.

Wybór uzupełniający.

§. 17.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy, jego zastępcy lub asesora w ciągu okresu wyborczego, Rada gminna dokona w jego miej-

sce nowego wyboru, najdalej do dnia 14. Wybrany przy wyborze uzupełniającym naczelnik gminy, zastępca naczelnika lub asesor, urzędować będzie do końca sześćdziesiątego swego poprzednika.

Przyrzeczenie.

§. 18.

Naczelnik gminy, jego zastępca i asesori winni przy objęciu urzędu w obecności delegata Wydziału powiatowego i wobec delegata Rady gminnej złożyć w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej lub jego delegata w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

C) Postanowienia ogólne.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Za przyzwoleniem Rady gminnej może naczelnik gminy, jego zastępca lub asesor, radny lub zastępca radnego swój urząd złożyć. Naczelnik gminy, jego zastępca, asesor, radny lub zastępca radnego, traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralność na członka Rady lub Zwierzchności gminnej była wykluczyła, lub jeżeli się do innej gminy przesiedli.

Jeżeli naczelnik gminy, zastępca naczelnika, asesor, radny lub zastępca radnego popadnie w śledztwo sądowe z powodu zbrodni, przekroczenia lub przestępstwa z chciwości popełnionego, lub jednego z przekroczeń w §. 501, 511, 512, 515 i 516 ustawy karnej wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony zostanie, wtedy nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne lub krydalne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca, lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwać będzie i rachunki stąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek

gminy, winien przyjąć wybór bądź to na członka Rady gminnej, lub też następcę, bądź na asesora.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru lub też od dalszego sprawowania urzędu służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatów, zakładów i funduszów publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden okres wyborczy piastowali posady Zwierzchności gminnej, jednak tylko na okres bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomność fizyczna, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia corocznie, często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;

i) tym, którzy bez wyboru do Rady gminnej należą (§. 12).

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wyboru, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gmina aż do wysokości 20 zł. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego; kara pieniężna wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich.

D Z I A Ł IV.

O zakresie działania gminy.

ROZDZIAŁ I.

O zakresie działania gminy w ogóle.

§. 21.

Zakres działania gminy jest:

a) własny i

b) poruczony.

Własny zakres działania.

§. 22.

Własny zakres działania t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonem być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw, odnoszących się do związków gminy;
b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia:

c) staranie o zakładanie i utrzymywanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;

d) policja polowa;

e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;

f) policja zdrowia;

g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;

h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;

i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;

k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów, porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe; staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych i z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencji do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania, z gminy wybranych;

p) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów państwa mogą być pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych gminach, w drodze ustawy krajowej, przekazane osobnym organom rządowym.

Poruczony zakres działania.

§. 23.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

ROZDZIAŁ II.**O zakresie działania Rady gminnej.**

§. 24.

Rada gminna jest w sprawach gminy władzą uchwalającą i nadzorującą.

Władza wykonawcza jej nie służy.

Rada gminna zastępuje gminę w wykonaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach ustawami oznaczonych imieniem gminy postanowienia obowiązujące i uchwała sposób ich wykonania. Ona jest władzą zwierzchnią gminy we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

Rada gminna obraduje i uchwała o wszystkich sprawach gminy, jej majątku, dobra lub zakładów w granicach ustaw obowiązujących.

W szczególności należy do zakresu działania Rady gminnej:

a) zmiana granic gminy (§. 2.);

b) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy i zakładów gminnych;

c) sprawy należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, które Rada gminna osobną uchwałą sobie zastrzegła (§. 26);

d) nabywanie lub pozbywanie nieruchomości lub praw, według ustaw za nieruchomości uważanych obciążanie majątku gminy, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;

e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, przekształcanie lub znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa, nakładem gminy wykonywać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych, lub zwiniecie istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie, zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) uchwalanie budżetu rocznego, wydatków budżetem nieprzewidzianych i kredytów dodatko-

wych, przyzwalanie na przenoszenie uchwalonych kredytów z jednej rubryki do drugiej, uchwalanie wszelkich zmian w budżecie, starania się o pokrycie niedoboru, uchwalenie dodatków do podatków, opłat, prestacyi i usług i oznaczanie dziennych cen takich prestacyi i robót;

i) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

k) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich, zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców, prawnych;

l) zatwierdzanie wyników wszelkich licytacji;

m) wybór naczelnika gminy, jego zastępcy i asesorów;

n) uchwalenie etatu i płac urzędników i służb gminnych, jako też instrukcyi służbowych i statutu emerytalnego dla tychże;

o) wyznaczanie wynagrodzenia dla naczelnika gminy i jego zastępcy (§. 15);

p) mianowanie i oddalenie urzędników i wymiar emerytury dla nich, na wniosek naczelnika gminy;

q) nadzór i kontrola nad czynnościami Zwierzchności gminnej;

r) nadawanie prawa przynależności do gminy i obywatelstwa honorowego, ustanawianie opłat za nadawanie prawa przynależności i obywatelstwa;

s) wykonywanie służącego gminie prawa patronatu lub prezentowania, rozdawania miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając prawom na różnicy wyznań opartym;

t) wybór mężów zaufania do jednania stron;

u) uchwalanie regulaminów dla własnych czynności;

w) udzielanie zdania swego władzom wyższym na ich żądanie;

z) rozstrzygnięcie zażaleń przeciw zarządzeniom naczelnika gminy.

Zwyczajny zarząd majątkiem.

§. 26.

Zwyczajny Zarząd majątkiem nie należy do zakresu działania Rady gminnej, lecz Rada może poszczególne sprawy tego zarządu, na wniosek lub po wysłuchaniu Zwierzchności gminnej swojej uchwałe zastrzedz.

Ustanawianie służby.

§. 27.

Rada winna przydać Naczelnikowi gminy służbę potrzebną do załatwienia czynności, wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i służ, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i ich zaopatrzeniu.

Uchwały te poda naczelnik gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby Rada gminna się wzbraniała uchwalić etat urzędników i służ, lub gdyby się okazało, że uchwalony przez Radę gminną etat nie wystarcza do należytego załatwienia czynności własnego i poruczonego zakresu działania, a Rada gminna mimo wezwania wskazanych jej braków nie uzupełniła, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem orzec może, jakiej kategorii urzędników i w jakiej liczbie gmina ustanowić i opłacić ma.

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 28.

Rada gminna ma prawo i obowiązek urzędowanie Zwierzchności gminnej ciągle nadzorować. Nadzór ten wykonywa Rada gminna za pomocą jednej lub kilku komisji z grona swego wybranych, które obowiązane będą o każdej dostrzeżonej nieprawidłowości lub wadliwości w urzędowaniu Zwierzchności gminnej bezzwłocznie Radę gminną zawiadomić i poczynić wnioski o usunięcie złego, zaś po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej sprawozdanie o swoich czynnościach z wnioskami, jakie uznają za stosowne.

Skoro Rada gminna przekona się o nieprawidłowościach lub wadliwościach, winna się postarać o bezzwłoczne ich usunięcie, a gdyby to nie odniosło skutku, donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Dla komisji kontrolujących uchwali Rada gminna osobne instrukcje i przedłoży je Wydziałowi powiatowemu do wiadomości.

Naczelnik gminy winien najdalej do dni 30 po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Wydziałowi powiatowemu odpisy sprawozdań komisji kontrolujących w ubiegłym roku, jakoteż odpis uchwał Rady gminnej na podstawie tych sprawozdań zapadłych, lub donieść w tym terminie o zachodzących przeszkodach.

Rada gminna może także ustanowić osobne komisje do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, tudzież do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji Rada gminna powołać może mężów zaufania z poza grona swego.

Ani komisya kontrolująca, ani specjalne komisje w myśl niniejszego paragrafu ustanowione, władzy wykonawczej nie mają, a zatem ani same nic zarządzić, ani Zwierzchności gminnej poleceń wydawać nie mogą.

Rewizya Kasy.

§. 29.

Rada gminna winna wybrać osobną komisję, której obowiązkiem będzie przynajmniej cztery razy do roku przedsięwziąć rewizję kasy gminnej i kas zakładów i funduszków pod zarządem gminy zostających i o każdej rewizji Radzie gminnej zdać sprawę na ręce naczelnika gminy, który odpis każdego sprawozdania do dni 8. Wydziałowi powiatowemu przedłożyć ma.

Jeżeli członkowie komisji skontrolującej obowiązkom w niniejszym paragrafie na nich włożonym zadość nie uczynią, może Wydział powiatowy przeprowadzić skontrolację kasy na koszt gminy. Oprócz tego winien Wydział powiatowy od czasu do czasu kasę gminną niespodziewanie skontrolować.

Sprawy policji miejscowej.

§. 30.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada gminna w granicach ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy co do policji miejscowej i za przekroczenie tychże zagrożać karą pieniężną aż do wysokości 50 zł. lub w razie niemożności uiszczenia kary, pieniężnej, karą aresztu do dni 10.

Uchwały takie Rada gminna powziąć może

tylko na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy.

§. 31.

Rada gminna winna uchwalić środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policji miejscowej i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbania w tej mierze, pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność gminy.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zamiekania przez gminę obowiązków względem policji miejscowej na niej ciężących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym a na gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się pomiędzy gminą a poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 33.

Rada gminna ma czuwać nad tem, aby ubodzy według ustaw zaopatrzeni byli. Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 34.

Na żądanie władz rządowych lub autonomicznych winna Rada gminna udzielać im swojego zdania.

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 35.

Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom naczelnika gminy, w sprawach

tyczących się majątku i dobra gminnego lub zakładów gminnych, niemniej w tych sprawach, w których naczelnik gminy tylko uchwały Rady gminnej wykonywa.

We wszystkich innych sprawach własnego zakresu działania rozstrzyganie rekursów przeciw postanowieniom naczelnika gminy należy do Wydziału powiatowego, zaś w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Regulamin.

§. 36.

Wydział krajowy wyda regulamin dla czynności Rad gminnych, tudzież instrukcyę dla czynności Zwierzchności gminnych, we własnym zakresie działania i dla kas gminnych, uwzględniając różnice potrzeb i stosunków zachodzących między gminami większemi i mniejszemi.

Rada gminna może jednak uchwalić inny regulamin dla własnych czynności i instrukcyę dla swej Zwierzchności gminnej co do spraw własnego zakresu działania i swojej kasy gminnej, winna jednak regulamin dla własnych czynności i instrukcyę dla Zwierzchności gminnej przedłożyć za pośrednictwem Wydziału powiatowego Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

Instrukcyja dla kasy gminnej, przez Radę uchwalona, wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy.

Dopóki Rada gminna nie uchwali i nie przedłoży Wydziałowi krajowemu osobnego regulaminu dla swoich czynności i osobnej instrukcyi dla Zwierzchności gminnej, obowiązującą będą regulamin i instrukcyja przez Wydział krajowy wydana.

Instrukcyja dla kasy gminnej przez Wydział krajowy wydana obowiązująca będzie tak długo, dopóki uchwaloną przez Radę gminną osobna instrukcyja dla swej kasy, nie uzyska zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Zwoływanie Rady.

§. 37.

Rada gminna zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej zaś raz na miesiąc. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie. Każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nie-

prawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, polityczna władza powiatowa albo też Wydział krajowy lub powiatowy.

O nastąpić mającemu posiedzeniu naczelnik gminy w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych radnych.

Komplet do uchwał.

§. 38.

Rada gminna nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedzeniu obecna.

Do uchwały ustanawiającej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebna jest obecność dwóch trzecich radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik gminy najdalej do trzech dni zwołać Radę powtórnie i zarazem wezwać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swej nieobecności, winien naczelnik gminy nałożyć karę pieniężną aż do 10 zł.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy odwołanie się do wydziału powiatowego.

Grzywnę tę ściągnie naczelnik gminy. Radnego lub zastępcę, który bez usprawiedliwienia się na trzech po sobie następujących posiedzeniach się nie jawi, może Rada gminna na czas oznaczony, lub też na cały w toku będący peryod wyborczy od udziału w obradach i uchwałach Rady wykluczyć. Przeciw tej uchwale służy wykluczonemu rekurs do Wydziału powiatowego w terminie dni 14, licząc od dnia doręczenia mu zawiadomienia o dotyczącej uchwale Rady gminnej.

Przeszkody uczestnictwa w obradach.

§. 39.

Członek Zwierzchności gminnej lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony! albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokre-

wnionych lub spowinowaconych; winien jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

§. 40.

Członkowie Zwierzchności gminnej są obowiązani być obecnymi na każdym posiedzeniu Rady i mogą w każdym czasie głos zabrać. W głosowaniu przy sprawdzeniu rachunków i udzieleniu Zwierzchności gminnej absolutorium nigdy udziału brać nie mogą.

Przewodniczenie na posiedzeniach.

§. 41.

Na posiedzeniach Rady gminnej przewodniczy naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Każde posiedzenie odbyte z pominięciem tego przepisu jest nieważne. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę, zagaja i zamyka posiedzenie, układa porządek dzienny, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Sekretarz Rady.

§. 42.

Rada gminna wybiera sekretarza swego, bądź z grona swego, bądź z pomiędzy urzędników gminy.

Warunki ważności uchwał.

§. 43.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. W innych wypadkach przewodniczący nie głosuje, z wyjątkiem wyborów. Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.

§. 44.

Posiedzenia Rady odbywają się w lokalu urzędowym publicznie, wyjątkowo jednak może Rada uchwalić tajne posiedzenie. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad jest budżet lub zamknięcia rachunków, w każdym razie będą publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad lub w inny sposób przeszkadzała obradom, przewodniczący ma prawo i obowiązek po poprzednim bezskutecznym napomnieniu nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Protokół posiedzenia.

§. 45.

Z każdego posiedzenia spisany będzie w księdze na to przeznaczonej protokół, obejmujący nazwiska radnych, wnioski na posiedzeniu czynione i zapadłe uchwały. Protokół ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch obecnych na posiedzeniu radnych i sekretarza.

Każdemu członkowi gminy wolno przeglądać protokoły.

R O Z D Z I A Ł III.

O zakresie działania Zwierzchności gminnej.

§. 46.

Naczelnik gminy w sprawach gminy jest organem zarządzającym i wykonawczym.

W razie przeszkody zastępuje naczelnika gminy jego zastępca, tego zaś jeden z assessorów. Rada gminna na początku każdego roku oznaczy, który asesor w razie przeszkody zastępcy ma zastępować naczelnika gminy.

§. 47.

Do zakresu działania naczelnika gminy należy w szczególności:

- a) przewodniczenie w Radzie gminnej i przygotowanie wniosków do uchwał Rady;
- b) wykonywanie ustaw i rozporządzeń we własny zakres działania gminy wchodzących;
- c) wykonywanie wszelkich uchwał i zarządzeń Rady gminnej;
- d) kierownictwo urzędem gminnym, nadzór nad urzędnikami i sługami;
- e) wykonywanie policyi miejscowej;
- f) zarządzanie w razach nagłych za następnym usprawiedliwieniem wobec Rady gminnej;
- g) przedstawianie do mianowania i oddalania urzędników gminy i wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad urzędnikami i sługami;

h) zarząd majątkiem, dobrem i dochodami gminy, zakładów i funduszków gminnych, lub pod zarządem gminy zostających ;

i) prowadzenie kasowości i rachunkowości gminy ;

k) wykonywanie wszelkich spraw poruczonego zakresu działania.

§. 48.

Naczelnik gminy reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem osób trzecich, muszą być podpisane przez naczelnika gminy i jednego asesora.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi być nadto podpisanym przez dwóch radnych i powołać się na to przyzwolenie lub zatwierdzenie. W każdym razie dokument wydany imieniem gminy musi być zaopatrzony pieczęcią gminną.

Sprawowanie policji miejscowej.

§. 49.

Do naczelnika gminy należy odpowiednie ustawom sprawowanie policji miejscowej, o ile pojedyncze jej czynności nie są przekazane w drodze ustawy krajowej organom rządowym.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p., naczelnik gminy ma prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych. Gdyby środki policji miejscowej nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemii) lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, naczelnik gminy winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową.

Zagrażanie karami.

§. 50.

Naczelnik gminy ma wyjątkowo prawo zagrażania karą pieniężną do 10 zł., lub w razie niemożności jej uiszczenia karą aresztu do dwóch

dni, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policyi miejscowej nie dopuszczającego zwłoki.

Wykonywanie władzy karnej.

§. 51.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policyi miejscowej należącej do zakresu działania gminy, wyrażoną jest sankcja karna i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karnej, służy prawo orzekania kar za takie przekroczenia naczelnikowi gminy, a względnie jego zastępcy.

W ten sposób mają być także orzekane kary oznaczone przez Radę gminną (§. 30).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia kary aresztu mogą być orzekane.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisane.

Tok instancyi.

§. 52.

Od orzeczeń wydanych według §. 51 odwołać się można do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników, rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, albo członków Sejmu krajowego, natenczas winien naczelnik gminy przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i potwierdzenia.

Przeznaczenie kar.

§. 53.

Kary pieniężne, orzeczone podług §. 51 wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

Przedstawienie urzędników do mianowania i przeniesienia w stan spoczynku.

§. 54.

Na podstawie etatu przez Radę gminną uchwalonego, lub na podstawie orzeczenia Wy-

działu krajowego w myśl ostatniego ustępu §. 27 w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem wydanego, naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej urzędników gminy do mianowania. Mianowani urzędnicy posiadać muszą przepisaną kwalifikację.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, jakie kwalifikacje dla każdej kategorii posad są potrzebne z uwzględnieniem różnicy potrzeb i stosunków gmin większych a mniejszych, z pozostawieniem odpowiedniego czasu przejściowego.

Naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej wnioski o przeniesienie urzędników w stan spoczynku i wymierzenie emerytury dla nich.

Naczelnik gminy mianuje i oddala sługi gminne i przedstawia Radzie gminnej wnioski co do ich zaopatrzenia.

Sledztwa dyscyplinarne.

§. 55.

Naczelnik gminy wdraża i przeprowadza sledztwa dyscyplinarne przeciw urzędnikom i sługom gminnym i orzeka o karach dyscyplinarnych.

Naczelnik może w drodze dyscyplinarnej urzędnika suspendować. Oddalenie urzędnika ze służby w drodze dyscyplinarnej nastąpić może tylko za uchwałą Rady gminnej.

Orzeczenie dyscyplinarne przeciw rachmistrzowi, kasyerowi i kontrolorowi tylko Rada gminna po wysłuchaniu naczelnika gminy wydać może.

Zarząd majątkiem.

§. 56.

Naczelnik gminy zarządza majątkiem gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminy, czuwa nad ich wykonaniem i załatwia sprawy ubogich według ustaw.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowy innych nie zawiera postanowień.

W szczególności winien naczelnik gminy starać się o ściąganie wszystkich wierzytelności gminy, zakładów i funduszków gminnych lub pod zarządem gminy zostających, tudzież wszelkich

czynnych zaległości. Gdyby naczelnik obowiązku tego należycie nie wypełniał, a Rada gminna mimo upomnienia ze strony Wydziału powiatowego temuby nie zaradziła, Wydział powiatowy będzie miał prawo zarządzić środki zaradcze, jakie uzna za stosowne, a nawet ustanowić na koszt gminy zastępcę prawnego, który imieniem gminy wierzytelności i zaległości w drodze właściwej poszukiwać będzie.

Przepis ten odnosi się także do pretensyj gminy, któreby jej z mocy §§. 63—65 do członków Zwierzchności gminnej przysługiwały.

Kolaudacye.

§. 57.

Naczelnik gminy zarządza wszelkie roboty i dostawy dla gminy, rozpisuje i przeprowadza licytacye, odbiera i kolauduje wykonane roboty lub dostawy. Do każdego odbioru i do każdej kolaudacyi winien naczelnik gminy zawezwać komisję kontrolującą Rady gminnej, a to w takim czasie, aby komisya czynność tę ze swej strony nadzorować mogła.

Komisye.

§. 58.

Rada gminna może na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy uchwalić, aby sprawowanie poszczególnych czynności ogólnego zarządu gminnego lub policyi miejscowej powierzone zostało osobnym komisjom.

Każda taka komisya składa się z jednego członka Zwierzchności gminnej, jako przewodniczącego i kilku członków przez Radę gminną z jej grona lub z poza jej grona wybranych.

Dla takich komisji winna Rada gminna uchwalić osobne instrukcyje.

Komisye te podlegają naczelnikowi gminy i polecenie jego wykonywać ściśle są obowiązane.

Dobrowolne licytacye.

§. 59.

Naczelnik gminy zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacyjną i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Kasowość i rachunkowość.

§. 60.

Naczelnik gminy jest odpowiedzialny za należyte prowadzenie kasowości i rachunkowości, jest przeto obowiązany kasę przynajmniej raz na miesiąc skontrolować.

Poruczony zakres działania.

§. 61.

Naczelnik gminy załatwia wszelkie sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady gminnej.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może naczelnik gminy działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić na swój koszt załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania w całości lub części organom własnym.

Wstrzymanie wykonania uchwał.

§. 62.

Jeżeli naczelnik gminy sądzi, że uchwała przez Radę gminną powzięta narusza ustawę, przekracza zakres działania Rady, lub jest szkodliwą interesom gminy, winien wstrzymać wykonanie takiej uchwały i najdalej do trzech dni po jej powzięciu odnieść się do wyższej władzy o rozstrzygnięcie, czy uchwała wykonaną być ma, czy nie.

Orzeczenie to należy do politycznej władzy powiatowej, jeżeli naczelnik sądzi, że uchwała narusza ustawę lub przekracza zakres działania gminy, zaś do Wydziału powiatowego, jeżeli sądzi, że uchwała jest szkodliwą interesom gminy.

Władza wyższa winna wydawać swoje orzeczenie w ciągu dni ośmiu, a jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, polityczna władza powiatowa zawiadomi o swoim orzeczeniu Wydział powiatowy.

Orzeczenie tych władz jest dla naczelnika gminy stanowczem i nie służy mu prawo wyższego odwołania się.

Rada gminna ma jednak prawo wnieść rekurs od takiego orzeczenia do Namiestnictwa, a względnie do Wydziału krajowego w terminie 14-dniowym.

O wstrzymaniu wykonania uchwał naczelnik ma Radę gminną na najbliższem posiedzeniu zawiadomić. Jeżeli naczelnik gminy nie przedłoży władzy wyższej w terminie 3-dniowym uchwały wstrzymanej do rozstrzygnięcia, uchwała ta staje się prawomocną i bezzwłocznie wykonaną być musi, o ile nie zachodzi wypadek w §. 104 przewidziany.

Odpowiedzialność naczelnika gminy.

§. 63.

Naczelnik gminy jest za swoje urzędowe czynności odpowiedzialnym gminie. Od tej odpowiedzialności uwolnić nie może naczelnika gminy ustanowienie komisji dla poszczególnych spraw (§. 58).

Co do poruczonego zakresu jest on odpowiedzialnym Rządowi.

Pretensje gminy co do wynagrodzenia szkód pochodzące, z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

§. 64.

Jeżeli zastępca naczelnika gminy lub jeden z asesorów powołany zostaje do zastępowania naczelnika gminy, względnie jego zastępcy, natenczas zastępca naczelnika gminy, względnie asesor, wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki naczelnika gminy i są odpowiedzialnymi za swoje czynności urzędowe tak samo, jak naczelnik gminy.

§. 65.

Asesorowie dodani są naczelnikowi gminy dla pomocy w urzędowaniu. Asesorowie winni naczelnika wspierać w urzędowaniu i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Każdy asesor odpowiedzialny jest gminie za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czyn-

ności przez ustawę niniejszą w ogóle, przez naczelnika gminy lub przez Radę w szczególności mu poruczonych.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód z odpowiedzialności tym paragrafem orzeczonej, mają być dochodzone zwykłą drogą prawa.

D Z I A Ł V.

O gospodarstwie gminnem i nakładaniu ciężarów na gminę.

Inwentarz majątku.

§. 66.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów winny być utrzymywane w ciągłej widoczności zapomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy. Każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć inwentarz.

Zakładanie i utrzymywanie inwentarza należy do naczelnika gminy, który także starać się ma o wpisanie do ksiąg hipotecznych wszystkich praw gminy względem nieruchomości. Pierwszy inwentarz przedłożony będzie Radzie gminnej do zatwierdzenia, a dwa odpisy zatwierdzonego inwentarza przedłoży naczelnik gminy Wydziałowi powiatowemu, który jeden z tych odpisów przeszle Wydziałowi krajowemu.

O zmianach inwentarza uwiadomi naczelnik gminy najdalej w dwa miesiące po upływie każdego roku Radę gminną i Wydział powiatowy, który o tem doniesie Wydziałowi krajowemu.

Utrzymanie majątku gminnego.

§. 67.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jego zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie majątku gminnego.

§. 68.

Majątek gminy i jej zakładów ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł ile możliwości największy stały dochód. Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ile by zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 69.

Dotychczasowy niezaprzeczony zwyczaj rozstrzyga, którzy członkowie gminy i w jakim wymiarze w użytkach dobra gminnego udział mają.

Rada gminna uwzględniając ten zwyczaj i istniejące specjalne tytuły prawne, uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przyczem ustanowić może opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Rada gminna uchwali także sposób użytkowania z dobra gminnego; uchwała ta wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 70.

Rok administracyjny gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 71.

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminny i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć go Radzie gminnej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rada gminna ma budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy, funduszów i zakładów gminnych, lub pod zarządem gminy zostających, winien naczelnik gminy najpóźniej w miesiąc po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej, która

obowiązana jest rachunki najdalej do dwóch miesięcy po ich przedłożeniu rozpoznać i załatwić.

Tak budżet jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzenia przez członków gminy, których spostrzeżenia przy rozpoznaniu budżetu i rachunków wzięte będą pod rozwagę.

Gdyby Rada gminna nie wstawiła w swój budżet należności, którą gmina uiszczyć jest obowiązana bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu, mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należności w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 72.

O dniu, w którym projekt budżetu i rachunki roczne Radzie gminnej przedłożone zostały, zawiadomij naczelnik gminy Wydział powiatowy.

Uchwalony przez Radę budżet i sprawdzone przez nią rachunki, przedłożyć należy w dwóch odpisach Wydziałowi Rady powiatowej, który jeden odpis przedłoży Wydziałowi krajowemu.

§. 73.

Do sprawdzenia rachunków w §. 71. wymienionych Rada gminna wybrać ma komisję, która sprawozdanie i wnioski swoje Radzie gminnej najdalej do 6 tygodni przedłożyć ma.

Jeżeli komisya obowiązkom na nią w niniejszym paragrafie włożonym w oznaczonym tu terminie zadość nie uczyni i zwłoki należycie nie usprawiedliwi, zarządzi Wydział powiatowy wybór innej komisji, wyznaczając nowy termin do sprawdzenia i załatwienia rachunków.

Gdyby i to zarządzenie skutku nie odniosło lub gdyby Wydział powiatowy się przekonał, że rachunki nie są należycie sprawdzone, Wydział powiatowy z ramienia swego zarządzi sprawdzenie rachunków na koszt gminy.

Od takiego rozporządzenia Wydziału powiatowego służy rekurs do Wydziału krajowego.

§. 74.

W zarządzie gminy i przy zawiadywaniu jej majątkiem należy trzymać się ściśle uchwa-

lonego budżetu. — Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a we właściwej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 75.

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.

§. 76.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest majątek, należy przede wszystkim dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 77.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 78.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pewnych klas mieszkańców lub posiadaczy gruntów lub domów, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.**§. 79.**

O ile dochody w §. 75. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada gminna nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) usługi i roboty na cele gminne.

a) Dodatki do podatków.**§. 80.**

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj nakładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie, a to na wszystkie równo, to jest podług tej samej stopy procentowej. Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy. Wyjątki od tych przepisów objęte są w §. 85. i 86.

§. 81.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 82.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, przenoszących 50% do 100%, potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego za zgodą c. k. Namiestnictwa. Takie zezwolenie udzielonem być może tylko na lat pięć.

Gdyby porozumienie między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli lat pięć lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższem zezwoleniem.

b) Inne opłaty.**§. 83.**

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebną jest ustawa krajowa.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże zawsze nie w wyższym wymiarze i nie na dłuższy okres czasu, jak dotychczasą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencji udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

c) Usługi i roboty.**§. 84.**

Za uchwałą Rady gminnej mogą być wymagane usługi i roboty tak ciągłe jak i ręczne.

Rada winna rok rocznie na następujący rok administracyjny oznaczyć cenę dziennych usług i robót.

Usługi będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki wskazane w §. 49., wolno jest każdemu wymagane od niego usługi lub roboty albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę, wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy miejskiej ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

Wyjątki.**§. 85.**

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do usług i robót nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów krajowych, powiatowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jako też wdowy i sieroty tych osób co do ich płac służbowych i pochodzących ze stósunku służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów.

b) pasterze dusz co do ich kongruy.

§. 86.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednio podług rozmaitej stopy procentowej potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

Ogłoszenie uchwał dotyczących prestacyi.

§. 87.

Uchwała Rady dotycząca prestacyi musi być w gminie ogłoszona. Jeżeli jaka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno naten czas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasięgnięciu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór prestacyj.

§. 88.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków, co podatki.

Tylko dodatki do podatku konsumcyjnego, mogą być na żądanie gminy razem z podatkiem rządowym lub samoistnie przez gminę pobierane.

Inne należitości pieniężne na cele gminne nałożone na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściąga je w drodze ekzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległtości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się z posługi lub roboty, wzbrania się jej wykonać, naczelnik gminy poleci wykonanie takiej posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązanego i ściągnie wydaną kwotę w sposób przepisany dla ściągania innych należitości pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 49. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.

§. 89.

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

D Z I A Ł VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

§. 90.

W gminach składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelskiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelska ludność przy własności posiadania i używania zakładów i funduszków, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jej samej służy.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.

§. 91.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 92.), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Rady gminnej lub Zwierzchności gminnej, zawiadywane będą przez Radę lub Zwierzchność podług przepisów niniejszej ustawy z tem jednak ograniczeniem, że izraelscy członkowie Rady gminnej i Zwierzchności gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tychże spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednak liczba chrześcijańskich członków Rady gminnej nie wynosiła przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrze-

ścijańscy wyborecy gminy w sposób ordynacyą wyboreczą oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej tyłu chrześcian, ile będzie potrzeba dla uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju, potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów tychże członków.

Jeżeli naczelnikiem gminy jest chrześcijanin, wybiera chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę, któremu służyć będą co do załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy służą naczelnikowi gminy.

§. 92.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe, wykonywanie prawa patronatu, prezentowanie lub mianowanie pastery dusz, nauczycieli religii i sług kościelnych;

b) sprawy zakładów, fundacyi, stypendyów i innych funduszków przeznaczonych dla chrześcian lub na cele, w których tylko chrześcianie udział mają.

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności lub też zostającego w wyłącznym jej używaniu.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej.

§. 93.

Zawiadywanie specjalnymi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

a) sprawy bożnic, cmentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, nauczycieli religii i sług obrzędowych;

b) sprawy zakładów, fundacyi, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla izraelitów lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej lub przeznaczonego

wyłącznie dla tej ludności lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

Prawo nadzoru Rady gminnej.

§. 94.

Prawo Rady gminnej do nadzoru, o ile takowy służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 92. i 93. wymienionych.

§. 95.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacyi na członków gminy na cele w §§. 92. i 93. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej nie ma dwu trzecich chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyi na chrześcijańskich członków gminy, na cele w §. 92. wskazane, nastąpić może tylko za zezwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałom w tej mierze, tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki, co i przeciw innym uchwałom tych władz.

D Z I A Ł III.

O łączeniu gmin.

§. 96.

Do gminy, niniejszej ustawie podlegającej, wcieloną być może granicząca z nią gmina większa lub małomiejska lub część takiej gminy, jeżeli Reprezentacye obu tych gmin na to się zgodzą a Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na wcielenie zezwoli.

Wcielenie takie nastąpić może w drodze ustawy krajowej nawet wbrew woli gminy, jeżeli należyte wykonywanie policyi miejscowej tego wymaga.

W razie takiego wcielenia należy w drodze dobrowolnej zgody między gminami, a w razie nieudania się takiej zgody, w drodze ustawy krajowej uregulować stosunki co do posiadania i użytkowania własności gmin połączonych.

D Z I A Ł VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 97.

Rada powiatowa a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Sejm a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Rady gminnej i Zwierzchności gminnej albo za pośrednictwem Wydziału powiatowego, albo też bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisji zarządzić dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru upoważniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stósownych środków zaradczych.

Zatwierdzenie uchwał przez Radę powiatową.

§. 98.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2. i 82. także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy należących do zakładowego majątku lub dobra gminy albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru, wynikającego ze zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa, nienależące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku potrzeba zaciągnąć i pożyczkę, lub obciążyć gminę prestacyami;

d) wydzierżawienie na dłuższy czas, niż na lat sześć lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości i w ogóle opuszczanie i odpisywanie wierzytelności i pretensyi gminnych.

§. 99.

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§ 100.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej i Zwierzchności gminnej we wszystkich sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Każdy rekurs ma być wnoszonym na ręce naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały lub za wiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminną.

§. 101.

W sprawach własnego zakresu działania może Wydział powiatowy pojedynczym członkom Zwierzchności gminnej dawać upomnienia i nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniebywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszonym w urzędowaniu przez polityczną władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz orzeka polityczna władza krajowa, za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonym śledztwie dyscyplinarnem może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Zwierzchności gminnej, a nawet na przeciąg czasu nieprzekraczający lat trzech uznać go niezdolnym do piastowania tej posady.

Członek Zwierzchności gminnej uznany winnym, ponosi kosztą dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służąca Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Zwierzchności gminnej w tym celu, aby go znaglić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasów urzędowania jego.

Mianowanie zastępcy dla gminy.

§. 102.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą a pewną klasą członków gminy lub pojedynczymi jej członkami Rada gminna ze względu na prywatny interes radnych nie byłaby bezstronna, Wydział powiatowy starać się będzie spowodować dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przysłała, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i wstrzymania uchwał.

§. 103.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa. W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 104.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom

Przeciw takiemu nakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie uwiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 105.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw zarządzeniom naczelnika gminy, naruszającym lub mylnie stosującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wnoszony do politycznej władzy powiatowej.

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 106.

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciążyących; polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 107.

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na naczelnika gminy lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki, w sprawach poruczonego zakresu działania karę aż do 20 zł. w. a.

Kara ta wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy organ do sprawowania rzeczowych czynności.

Tak w tym razie jak i w razach wskazanych w §. 106. należy postępować z wszelką możliwą oględnością, tak, aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Rady gminnej.

§. 108.

Namiestnik może Radę gminną rozwiązać. Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa.

Rekurs taki musi być podpisany przez naczelnika gminy lub przynajmniej przez jedną trzecią część członków rozwiązanej Rady gminnej.

Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór. Tymczasowy zarząd może być poruczony naczelnikowi z przydanymi mężami zaufania, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wyznaczy.

Jeżeli ze strony c. k. Namiestnictwa lub Wydziału krajowego podniesiony został zarzut przeciw powierzeniu tymczasowego zarządu naczelnikowi gminy, natenczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi, co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw bieżących.

Sprawy w §. 98. wymienione nie należą do zakresu działania tymczasowego zarządu.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że lasy wywierają najpotężniejszy wpływ na klimat, który w miarę zmniejszającej się przestrzeni lasowej zmienia się niekorzystnie ze szkodą dla dobrobytu ogólnego;

zważywszy, konieczną powyższym powodem uzasadnioną potrzebę zaszranowania lasów, a to przez dostarczenie ludności w okolicach o słabem zalesieniu dostatecznego materiału opałowego, mogącego zastąpić opał drzewny;

zważywszy wreszcie, że drzewa przydrożne przyczyniają się również do złagodzenia siły wiatrów w okolicach bezleśnych a tem samem zbiawny wpływ na klimat w dalszej okolicy wywierają mogą.

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi uchwała:

I. Wzywa się c. k. Rząd, by przy udzielaniu konsensów na korczonki w okolicach bez-

leśnych zwracał szczególną uwagę na ujemny wpływ, jaki wykarczowana przestrzeń lasu mogłaby wywierać na stosunki klimatyczne w danej okolicy.

II. Wzywa się c. k. Rząd, by z szczególnem uwzględnieniem okolic bezleśnych, taryfy przewozowe dla węgla kamiennego obniżył do najdalej sięgających granic.

III. Celem zbadania pokładów torfowych tak pod względem objętości, jakoteż jakości tychże, niemniej też w celu poparcia eksploatacyi torfu i przemysłu torfowego, Sejm udziela Wydziałowi krajowemu na rok 1894 kredytu do wysokości 5.000 zł. i poleca użycie tegoż w pierwszym rzędzie dla okolic bezleśnych Podola.

IV. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu by na najbliższej sesyi sejmowej przedłożył projekt do ustawy, mającej na celu obsadzenie drzewami dróg wszelkich kategorii, z szczególnem uwzględnieniem potrzebnej dla drzew przydrożnych ochrony przed szkodnikami.

J. Vivien w. r.

Koziebrodzki, Szeptycki, Weigel, Szczepanowski, Dworski, Fruchtmann, Klemensiewicz, Dr. Olpiński, Michalski, Szeliski, Zagórski, Borkowski, Abrahamowicz, Polanowski, Siemiginowski, Schnell, Sala, Mikołaj Torosiewicz, J. Puzyna, B. Horodyski, Sękowski, Dr. Ludwik Midowicz, Wiktor.

We Lwowie dnia 27. kwietnia 1893.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

P. Okuniewski w zastępstwie sekretarza czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Celem zaprowadzenia wyborów bezpośrednich wnoszą podpisani:

1. Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony pod 7. projekt ustawy o zmianie sejmowej ordynacyi wyborczej.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby przedsięwziął odpowiednie kroki celem uzyskania Najwyższej sankcyi dla tej ustawy.

We Lwowie, dnia 26. kwietnia 1893.

Konstanty Teliszewski w. r.

J. Romańczuk, Okuniewski, Hamorak, Huryk, Ochrymowicz, Dr. Sawczak, Siczyński, Żardecki, Kramarczyk, Stręk, Potoczek, Mizia, Dr. Olpiński, A. Barabasz, Rożankowski, Kułaczkowski, Sirko, Korol, Herasymowicz, Dr. Antoniewicz.

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, którą zostają zmienione postanowienia §§. 5., 6., 7., 12., 13, 21., 27., 28., 29., 30. 31., 32., 33. i 34. al. 3. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 20. września 1866. Nr. 26. Dz u. kr.

Za zgodą i za uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, postanawiam co następuje:

§. 1.

Okręgiem wyborczym dla kuryi wyborczej z gmin wiejskich jest każdy powiat administracyjny (polityczny).

Wszyscy uprawnieni do wyboru posła do Sejmu krajowego z kuryi mniejszej posiadłości (z gmin wiejskich) w jednym okręgu wyborczym stanowią jedno ciało wyborcze.

Jeżeli w jednym okręgu wyborczym istnieje więcej miejsc wyborczych, w takim razie dla każdego miejsca wyborczego należy założyć osobną listę wyborczą, do której należy wpisać wszystkich tych do wyboru uprawnionych, którzy w tem miejscu wyboru dokonać mają. Każdy okręg wyborczy wybiera jednego posła.

§. 2.

W okręgu wyborczym kuryi mniejszej posiadłości miejscem wyborczym, jest także każda gmina administracyjna.

§. 3.

Wyborcami w kuryi mniejszych posiadłości (gmin wiejskich) są:

a) wszyscy ci, którzy w gminach o trzech kołach wyborczych należą do pierwszego i drugiego koła wyborczego;

b) ci, którzy należą do trzeciego koła wyborczego i opłacają od jednego roku co naj-

mniej jeden złoty reński, lub dwie korony podatku bezpośredniego;

c) ci, którzy w gminach, nie posiadających trzech kół wyborczych (§. 13. ust. o ord. wyb. gm.), stanowią dwie trzecie wszystkich opodatkowanych, uporządkowanych wedle wysokości opłacanego podatku, — a po nich ci, którzy przynajmniej od roku jeden złoty w. a. albo dwie korony rocznego podatku bezpośredniego opłacają; a ostatecznie

d) wszyscy ci, którzy wedle ordynacyi wyborczej gminnej bez względu na opłacany przez nich podatek są uprawnieni do brania udziału w wyborach gminnych.

§. 4.

Głównem miejscem wyborczym jest miejsce wyborcze tego powiatu sądowego, które w §. 5. sejm. ord. wyb. przy oznaczeniu każdego okręgu podane jest na pierwszym miejscu.

§. 5.

Postanowienia sejmowej ordynacyi wyborczej o układaniu, sprawdzaniu i ogłaszaniu list wyborczych, dalej postanowienia o przygotowywaniu i przeprowadzaniu wyborów z kuryi miejskiej mają na przyszłość analogicznie być zastosowywane także i do wyborów z grupy mniejszej posiadłości, z następującymi wyjątkami.

§. 6.

Dla każdej gminy, która wedle §. 2. jest miejscem wyborczym, — układa się osobną listę wyborczą.

Listy wyborcze dla jednego miejsca wyborczego tworzy się w ten sposób, iż wpisuje się w alfabetycznym porządku wszystkich wyborców, należących do tej gminy.

§. 7.

Komisya wyborcza dla każdego miejsca wyborczego składa się z dwóch członków, powołanych przez komisarza rządowego z pomiędzy wyborców, i z trzech członków, których wyborcy powołają na członków tej komisji z pomiędzy obecnych wyborców.

Komisya wyborcza głównego miejsca wyborczego jest zarazem główną komisją wyborczą, powołaną do zbadania, rozliczenia i ogłoszenia

zenia ostatecznego rezultatu wyboru ze wszystkich poszczególnych miejsc wyborczych.

§. 8.

Przy wszystkich wyborach rozpoczyna się wybór tem, iż najprzód oddają swoje głosy członkowie komisji wyborczej.

Następnie przewodniczący komisji wyborczej powołuje wyborców do oddania głosów. Uprawnieni do wyboru, którzy stawiają się w sali wyborczej przed upływem czasu, przeznaczonemu do przeprowadzenia wyboru, muszą być do głosowania dopuszczeni.

§. 9.

Po przeprowadzonym wyborze mają członkowie komisji wyborczej razem z komisarzem wyborczym i protokolantem podpisać protokół, spisany na akt wyborczy, i listy głosowania. Tak podpisane akta wyborcze razem z listą wyborców i z listą głosowania opieczetowuje komisja wyborcza w obecności komisarza wyborczego i wręczy cały akt wyborczy temuż komisarzowi.

Komisarz wyborczy ma cały ten akt wyborczy wręczyć naczelnikowi tej władzy politycznej, do której wedle §. 4. i 7. niniejszej ustawy należy zbadanie, obliczenie i ogłoszenie ostatecznego rezultatu wyboru ze wszystkich poszczególnych miejsc wyborczych.

§. 10.

Gdy już wszystkie akta wyborcze ze wszystkich gmin wyborczych naczelnikowi politycznej władzy powiatowej doręczone zostały, powołuje on wszystkich członków komisji wyborczej (§. 7) i razem z nimi przeprowadza obliczenie oddanych głosów, konstatuje stosunek głosów i ogłasza ostateczny rezultat z dokonanego wyboru.

Przy tej czynności urzędowej należy zastósować przypis §. 9. niniejszej ustawy.

§. 21.

Jeżeli z obliczenia tego okaże się równość głosów, i skutkiem tego między kandydatami miałyby rozstrzygać los, w takim razie losowa-

nia tego dokona naczelnik powiatowy natychmiast na posiedzeniu głównej komisji wyborczej w obecności wszystkich jej członków. Protokół zaś, mający się spisać z tej czynności, podpiszą wszyscy członkowie głównej komisji wyborczej z naczelnikiem powiatowym i prowadzącym pióro.

§. 12.

Jeżeli przy pierwszym głosowaniu żaden z kandydatów nie otrzymał potrzebnej do wyboru większości głosów, w takim razie naczelnik powiatu ma zarządzić wybór ściślejszy po poszczególnych miejscach wyborczych.

§. 13.

Po przeprowadzeniu całej czynności wyborczej i po ogłoszeniu ostatecznego rezultatu wyborczego, należy wszystkie akta wyborcze w obecności członków głównej komisji wyborczej opieczetować i przesłać je naczelnikowi krajowemu do dalszego urzędowania.

§. 14.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie przy rozpisaniu najbliższych wyborów sejmowych.

§. 15.

Postanowienia §§. 5., 6., 7., 12., 13., 21., 27., 28., 29., 30., 31., 33., 33. i 34. al. 3. sejmowej ordynacji wyborczej z dnia 20. września 1866. Nr. 26 Dz. u. kr. tracą siłę obowiązującą z chwilą ogłoszenia niniejszej ustawy, o ile odnoszą się do wyboru z kuryi mniejszej posiadłości.

§. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Marszałek zamyka posiedzenie, naznaczając następne na d. 29. b. m. godzinę 11. rano i oznajmia, że porządek dzienny będzie pp. postom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 minut 40 popołudniu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko.

Sekretarze :

Jan Trzeciecki w. r. Józef Wiktor w. r.

Protokół

11. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 29. kwietnia 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 19 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów 104.

Ze strony c. k. Rządu c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Protokół 9. posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie wniesiono zarzutów.

Marszałek zawiadamia Izbę o ukonstytuowanie się komisji kolejowej. Przewodniczącym jej wybrany J. E. p. Jaworski, zastępcą przewodniczącego: p. Męciński, sekretarzem: p. Popowski.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że udzielił urlopów na dni 5: J. E. p. Ludwikowi Wodzickiemu, tudzież posłowi A. Skrzyńskiemu, urlopu zaś trzydniowego udzielił p. Struszkiewiczowi.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 29. kwietnia b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej: L. s. 531, 552, 553, 554, 555, 556, 557, 558, 564, 565, 566, 567, 568,

569, 570, 571, 572, 573, 574, 575, 576, 577, 578, 579, 580, 583, 584.

Po odczytaniu petycji L. s. 585, przemawia p. Huryk, popierając tę petycję, po czem Izba przydziela petycję L. s. 585 komisji budżetowej.

Dalej przydzielone zostały komisji budżetowej petycje L. s.: 587, 588, 589, 593, 594, 595, 596, 603, 604, 605, 606, 607, 608, 609, 610.

Zapisany do głosu dla poparcia petycji L. s. 610 p. Rożankowski, traci głos wskutek nieobecności w Izbie.

Komisji gospodarstwa krajowego przydzielone zostały petycje L. s.: 533, 534, 535, 536, 537, 538, 539, 540, 582.

Komisji drogowej: L. s. 541, 542, 592.

Komisji administracyjnej: L. s. 543, 544, 547, 548, 549, 598.

Komisji prawniczej: L. s. 545, 581.

Komisji gminnej: L. s. 546.

Komisji szkolnej: L. s. 550, 551, 559, 560, 561, 562, 563, 586, 590, 591, 600, 601, 621.

Komisji petycyjnej: L. s. 597, 599.

Komisji przemysłowej: L. s. 602.

W sprawie formalnej przemawia J. E. p. Tarnowski i wnosi, ażeby petycje przydzielone Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 265, i 244, przekazać stosownie do ich treści, mianowicie: petycję L. s. 244 komisji górniczej, petycję zaś L. s. 265 komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

P. Koziembrodzki wnosi, ażeby w skład komisji gminnej powołać członków 17, a nie 15, jak to uchwalono na ostatniem posiedzeniu Izby.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem, iż komisya gminna składać się będzie z 17 członków.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o regulacji górnego Dniestru.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie powyższego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, podaje do wiadomości Izby, iż wobec reskryptu c. k. Ministerstwa rolnictwa z d. 12. kwietnia b. r. L. 5031., którem Ministerstwo przyznało subwencję 1.500 zł. dla kursu dozorców melioracyjnych, jest wniosek rezolucyi, pod 3. proponowanej w sprawozdaniu powyższem tego zbytecznym, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o administracyi krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska za rok 1892.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie powyższego sprawozdania komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego przedmiocie petycji gminy m. Przemysła o zezwolenie na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Przedmieście o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 395 zł. 20 ct. należącej się gminie miasta Budapeszt za utrzymanie małoletnich Tomasza i Józefa Sajczuków.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje z powodu nieobecności sprawozdawcy punktów 5. i 6. porządku dziennego, punkt 7. tego porządku, którym jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie opieki prawnej nad zabytkami przeszłości.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy komisji administracyjnej.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z przedłożeniem sprawozdania Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich w Galicyi w roku szkolnym 1891/92.

Sprawozdawca, p. Chamiec, wnosi przekazanie tego przedmiotu komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z czynności w sprawie konwersyi długu indemnizacyjnego.

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ulg podatkowych dla Wielkiego Księstwa Krakowskiego z powodu konwersji długu indemnizacyjnego.

Sprawozdawca p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem sprawozdawcy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycji Wandy Młodnickiej z propozycją sprzedaży 54 oryginalnych rysunków Artura Grottgera.

Sprawozdawca, p. Merunowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 194/92 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do sprawozdania.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji petycyjnej o petycji 14. gmin okręgu Sądu powiatowego w Wiśniowczyku w sprawie nadużyć dwóch kancelistów sądowych.

Sprawozdawca, p. Merunowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 157/92 odstępuje się c. k. Rządowi do ścisłego zbadania przytoczonych w niej faktów i do odpowiedniego zarządzenia.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje :

Sprawozdanie Komisji petycyjnej o petycji gminy Medynia w powiecie Kałuskim o pomec przeciw skutkom wylewów rzeki Łomnicy.

Sprawozdawca p. Merunowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Medynia w powiecie Kałuskim, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku posła Pilata i towarzyszy w przedmiocie zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w celu utworzenia zbiorowej organizacji autonomicznej.

P. Pilat uzasadnia swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gminnej.

Podczas tego przemówienia przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka JE. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba w głosowaniu bez rozprawy uchwała odesłanie wniosku p. Pilata do Komisji gminnej.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku posła Rutowskiego i towarzyszy z projektem ustawy zaprowadzającej gminy okręgowe.

P. Rutowski uzasadnia swój wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gminnej.

Podczas tego przemówienia obejmuje Marszałek przewodnictwo napowrót.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem p. Rutowskiego.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku posła Teiszewskiego i towarzyszy, w przedmiocie zmiany sejmowej ordynacji wyborczej.

P. Teliszewski uzasadnia swój wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy odrzuca powyższy wniosek.

Następuje :

Wybór komisji konkurencyjnej z 7 członków, komisji gminnej z 17 członków, komisji górniczej z 8 członków, komisji podatkowej z 7 członków tudzież wybór uzupełniający jednego członka komisji szkolnej i i takież wybór jednego członka komisji petycyjnej.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów : Dydyńskiego, Palcha, Rozwadowskiego, Schnella, X. Sirkę, Szeliskiego i Żardeckiego.

Gdy 2 z wyżej wymienionych posłów nie ma w Izbie, przeto Marszałek zaprasza dodatkowo do skrutynium pp.: Zdzisława Skrzyńskiego i Herasymowicza.

Marszałek zarządza wybór i zawiesza posiedzenie na minut 5.

Po przerwie pięciominutowej, Marszałek otwiera posiedzenie na nowo.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację:

L. s. 622.

Interpelacja

do c. k. Komisarza rządowego w przedmiocie odrębności obszarów dworskich.

Zważywszy, że z postanowienia artykułu I. ustawy z dnia 5. marca 1862 Dz. u. p. Nr. 18 wyłączenie obszaru dworskiego ze związku gminnego pod tym tylko warunkiem nastąpić może, jeżeli obszar dworski przyjmie na siebie obowiązki i prestacje gminy miejscowej i z podobnego brzmienia §. 7. ustawy krajowej o obszarach dworskich z dnia 12. sierpnia 1866 Dz. u. kr. Nr. 20 wynika konieczność urzędowego sprawdzenia i ciągłej ewidencji, czy i które obszary dworskie zdolne są wypełniać obowiązki publiczne wypływające z ich stanowiska jako odrębnej gminy, i czy je wypełniają, dalej, czy mają siły żywotne dla utrzymania tego odrębnego stanowiska w ustroju państwowym, wobec tego, że nowsze ustawodawstwo rozszerzyło znacznie powinności gmin;

zważywszy, że ani przed wprowadzeniem galicyjskiej ustawy o obszarach dworskich, ani potem takiego sprawdzania nie dokonano;

zważywszy, że od tego czasu dużo się zmieniło, że przeważna część obszarów dworskich faktycznie nie pełni żadnych obowiązków gminy, a władze zrezygnowały ze swoich wymagań;

zważywszy, że istotna racja odrębności obszarów dworskich jest chyba sama odrębność dla wygody a nie dla obowiązku;

Zapytujemy Pana Komisarza Rządowego, czy W. Rząd nie uważałby za stosowne przystąpić do zbadania, czy i które obszary dworskie zdolne są pełnić obowiązki gminy, oraz czy i w jaki sposób je wypełniają? a to celem uzyskania odpowiedniego materiału potrzebnego dla rozwiązania pytania, czy obszary dworskie mają

być wcielone do związku gminnego, czy pozostać nadal w odrębności.

Lwów dnia 29 kwietnia 1893.

S. Potoczek, Fr. Kramarczyk, Mizia, Stręk, Żardecki, Teliszewski, Herasymowicz, Antoniewicz, Rożankowski, Okuniewski, Romańczuk, Huryk, Barabasz, Kułaczkowski, Hamorak, Korol.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę zakomunikuje c. k. Komisarzowi rządowemu.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

Wniosek.

Zważywszy, że Wysoki Sejm, uchwalając zaprowadzenie opłat od zakładania gorzelni, browarów i miodosytni na rzecz funduszu propinacyjnego — uwolnił od tej opłaty właścicieli majątkowości tabularnych (ustęp trzeci §. 23 ustawy z 30. grudnia 1875. Nr. 55. Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1877);

że to postanowienie przy uchwaleniu ustawy o wykupnie prawa propinacji z dnia 22. kwietnia 1889, wcale nie zostało zmienione:

że pomimo tego c. k. władze, interpretując ustawę z 22. kwietnia 1889 w ten sposób, iż przez wykupno propinacji uchylone zostało wspomniane uwolnienie właścicieli od rzeczonych opłat, nakładają po 2000 zł. od każdej nowej gorzelni lub browaru;

że takie nader uciążliwe opłaty powstrzymują zakładanie nowych gorzelni i browarów ze szkodą dla rolnictwa krajowego, właściciele zaś tabularni, którzy za odjęcie im tego uwolnienia od rzeczonej opłaty żadnego nie otrzymali odszkodowania, gdyż wartość tego prawa przy obliczeniu indemnizacji propinacyjnej wcale nie była uwzględnioną, są pokrzywdzeni;

że w obec zapadłych już decyzji ministerjalnych i orzeczenia Trybunału administracyjnego sprawa ta tylko w drodze ustawodawczej uregulowaną być może, — podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy.

We Lwowie, 29. kwietnia 1893.

Wnioskodawca: Skałkowski.

Wincenty Gnoiński, Z. Dembowski, Schnell, J. Męciński, Rogoyski, Brykczyński, M. Rey, Tadeusz Langie, Klemens Dzieduszycki, Pilat,

B. Horodyski, F. Vivien, Polanowski, Zdzisław Skrzyński, Koziebrodzki, Borkowski, Albin Rayski, J. Puzyna, Gross, Korytowski.

Załącznik powyższego wniosku.

U s t a w a

z dnia zmieniająca postanowienia §. 23. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Nr 55 Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1877.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Ustęp 3. §. 23. ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 uchyla się w dotychczasowej osnowie i opiewać ma jak następuje:

„Właściciel majątności tabularnej, który według §. 23. alinea 3, ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 wolny był od opłat na rzecz funduszu propinacyjnego od zakładania nowych gorzelni, browarów lub miodosytni, pozostaje i nadal od tej opłaty uwolniony, jeżeli zakłada gorzelnię, browar, lub miodosytnię w obrębie tego okręgu, na który rozciągało się przysługujące mu przed rokiem 1890 prawo propinacji.“

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu. Sekretarz p. Paszkowski, czyta następujący wniosek:

L. s. 624.

W n i o s e k.

Zważywszy, że niektóre przepisy obowiązującej ustawy drogowej są bądź niesłuszne, bądź niejasne, bądź niewystarczające dla skutecznego rozwoju dróg gminnych;

zważywszy, że w szczególności rozkład prestacyi drogowych nie uwzględnia najuboższych warstw ludności t. zw. chałupników, którzy od numerów domów do takiej samej obowiązani są prestacyi jak właściciele gruntów;

zważywszy, że przepisy dotyczące prestacyi, obszarów dworskich w materiale drzewnymi, nierównomiernie obciążają obszary dworskie

dają powód do niejednostajnej interpretacyi, a nadto są niewystarczające na zaspokojenie potrzeb administracyi dróg gminnych;

zważywszy, że również przepis o datkach na drogi z powodu nadzwyczajnego zużycia daje możność uchylania się od tych datków licznym przedsiębiorstwom, które do utrzymywania dróg wcale się nie przyczyniają;

zważywszy, że zarządy drogowe w dotychczasowym składzie, nie odpowiadają należycie swemu zadaniu;

zważywszy, że zmiana powyższych przepisów jest nagłą; — wnosimy:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Postanowienia §§. 12, 13, 16, 19, ustęp drugi, §. 26, alinea 5 i ustęp ostatni §. 27, alinea 3, wreszcie §. 28, ustęp trzeci ustawy drogowej z d. 7. lipca 1885 r. (Dz. u. kr. Nr. 39), przestają obowiązywać w dotychczasowem brzmieniu i opiewać mają, jak następuje:

§. 12.

Prestacye na rzecz dróg gminnych wymierza się w sposób następujący:

Od każdego numeru domu położonego w gminie wiejskiej lub na obszarze dworskim i od każdej rodziny, a względnie partyi, prowadzącej samoistne gospodarstwo domowe, a zamieszkałej w gminie miejskiej, odrabiać należy rocznie cztery dni piesze. Wydziały powiatowe mogą pojedynczym kontrybuentom zniżyć lub zupełnie odpisywać pomienione prestacye w wypadkach godnych uwzględnienia, podług prawideł uchwalonych przez Radę powiatową, a zatwierdzonych przez Wydział krajowy.

Kto opłaca podatek bezpośredni, przypisany w gminie lub na obszarze dworskim, uiszcza rocznie, oprócz prestacyi powyżej oznaczonej, 3% dodatku do podatków bezpośrednich.

Obszar dworski winien nadto uiszczać co-rocennie z końcem pierwszego kwartału z góry na powiatowy fundusz obiektów sztucznych, istniejących na drogach gminnych opłatę w wysokości 5% płaconych przez siebie dodatków do podatków bezpośrednich.

Wolno jednak obszarowi dworskiemu zamiast zapłacenia powyższych 5% w gotówiznie wydać potrzebny i przydatny na budowę lub utrzymanie obiektów sztucznych w obrębie gminy

stanowiącej z nim jedną miejscowość, materiały drzewny lub kamienny.

Jeżeli wartość tego materiału przewyższy 5% rocznych podatków, będzie nadwyżka bonifikowaną, jeżeli zaś tej miary nie osiągnie, brakującą kwotę dopłaci obszar dworski w gotówce.

Koszta dowozu materiału mają być pokryte środkami wskazanymi w §. 11. lit. a) i e).

Zarządowi drogowemu wolno będzie, w razie uznanej przez niego potrzeby, zmienić robotę pieszą na ciągłą, w stosunku trzech dni pieszych do jednego dnia parokonnego, a dwóch dni pieszych do jednego parobydłanego zaprzęgu.

Zamiany takiej żądać można tylko od kontrahenta, posiadającego potrzebny inwentarz roboczy i uiszczającego prestacyę w naturze.

Gdyby ilość prestacyi w pewnej miejscowości przewyższała potrzebę, natenczas może Rada powiatowa za przyzwoleniem Wydziału krajowego zniżyć na rok jeden wymiar prestacyi.

Ustęp III. §. 15.

Z opłat uiszczanych przez obszary dworskie w myśl ustępu 4. §. 12. utworzonym będzie powiatowy fundusz obiektów sztucznych w powiecie dla dróg gminnych, który to fundusz tylko na budowę i utrzymanie tychże obiektów używanym być może.

Jeżeli fundusz ten wzrośnie do takiej kwoty, że swym kapitałem zabezpiecza pokrycie tychże potrzeb w powiecie w ten sposób, iż na podstawie dziesięcioletniego przecięcia wydatków potrzebom bieżącym odpowiada, natenczas może Rada powiatowa za przyzwoleniem Wydziału krajowego zniżyć opłaty względnie prestacye w materiały wszystkich obszarów dworskich w powiecie, lub takowe w całości uchylić na tak długo, jak długo fundusz powyższy poniżej dziesięcioletniego rocznego wydatku nie spadnie.

§. 16.

Każdy do prestacyi obowiązany (§. 12) może się od niej wykupić spłatą jej wartości, na podstawie ceny ustanowionej przez Radę powiatową (§. 26 ust. 5), a to w przeciągu sześciu tygodni od dnia ogłoszenia ceny wykupna.

Obszary dworskie, które chcą zamiast zapłaty 5% podatku w gotówce wydać materiały w naturze (§. 12 ustęp 5), obowiązane są donieść

o tem wydziałowi powiatowemu w tym samym terminie. W przeciwnym razie może Wydział powiatowy zamiany spłaty na prestacye w materiały nie przyjąć.

Ustęp II. §. 19.

Kto nieomyconą drogę powiatową lub gminną, albo znajdujące się na niej mosty przewożeniem ciężarów, własnymi lub najętymi zaprzęgami, w niezwykły sposób zużywa, obowiązany jest przyczyniać się do kosztów utrzymania, względnie naprawy tejże drogi lub mostu osobnym, odpowiednim do zużycia datkiem Postanowienie to niema zastosowania do użycia drogi na cele wyłącznie rolnicze, jak: przewóz własnych produktów rolnych, użyźnianie gruntów i melioracye.

§. 26.

Rada powiatowa stanowi:

5) o corocznej cenie wykupna prestacyi, oraz o cenie materiały drzewnego i kamiennego mającego się wydać przez obszary dworskie zamiast opłaty w gotowiznie (§. 12 ustęp 5) dla całego powiatu lub jego części, a to uchwałą, przynajmniej na trzy miesiące przed rozpoczęciem każdego roku administracyjnego powzięć się mającą; wreszcie

6) o pokryciu z funduszu powiatowego nadwyżki kosztów budowy i utrzymania obiektów sztucznych, niepokrytej z powiatowego funduszu tychże obiektów.

§. 27.

Wydział powiatowy:

3) zarządza powiatowym funduszem dróg, gminnych i obiektów sztucznych, przedkłada corocznie Radzie powiatowej preliminarz potrzeb, które z tych funduszy mają być pokryte i wyznacza zasiłki w myśl §. 13.

Ustęp III §. 28.

Zarząd dróg gminnych wykonywać będzie naczelnik gminy razem z przełożonym obszaru dworskiego pod bezpośredniem kierownictwem delegata Wydziału powiatowego.

Wnioskodawcy: Franciszek Paszkowski, Stanisław Jędrzejowicz.

Stan. Niedzielski, A. Wodzicki, Potocki, Jan Tarnowski, A. Jędrzejowicz, Popowski, Bobrzyński, Madeyski, Zoll, Skałkowski, Tomisław Rozwadowski, E. Raczyński, Zdzisław Skrzyński, ks. Sawa, T. Merunowicz.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Posel Z. Skrzyński zdaje sprawę ze skrutynium dokonanych wyborów do komisji:

Na 76 głosujących wybrani:

Do komisji konkurencyjnej pp. Gniewosz, Kramarczyk, Onyszkiewicz, Ks. Paliwoda, JE. Ks. Sembratowicz, Trzeciński, i Dr. Zoll.

Do komisji gminnej: JE. Dr. Julian Dunajewski, Wojciech hr. Dzieduszycki, Dr. Fruchtman, Szczęsny hr. Koziembrodzki, Dr. Włodzimierz Kozłowski, Męciński, Merunowicz, Niedzielski, Dr. Paszkowski, Dr. Pilat, Potoczek, Rayski, Hr. Rey, Rozwadowski, Dr. Rutowski, Stanisław hr. Stadnicki, Teliszewski.

Do komisji górniczej: Czaykowski, Goray-ski, Ochrymowicz, Palch, Potocki, Skrzyński Adam, Szczepanowski i Wiktor.

Do komisji podatkowej: Huryk, Jaworski, Jędrzejowicz Adam, Skałkowski, Szeptycki, Weigel.

Do komisji szkolnej: p. hr. Rey.

Do komisji petycyjnej: p. Sękowski.

Marszałek po skonstatowaniu rezultatu wyborów do wyżej wymienionych komisji, wzywa wybrane komisje do ukonstytuowania się i podania do wiadomości biura marszałkowskiego wyniku ukonstytuowania.

Marszałek zamyka posiedzenie, oznajmiając iż posiedzenie najbliższe odbędzie się we wtorek d. 2. maja b. r. o godzinie 11 przed południem, i że porządek dzienny tego posiedzenia będzie pp. Posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 2, minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.

Jan Trzeciński w. r.

Protokół

12. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 2. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 103.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. rada dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie.

Protokoły 10 i 11 posiedzenia uznaje Marszałek za przyjęte, gdyż żadnych przeciw nim nie wniesiono zarzutów.

Marszałek zawiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się komisji gminnej, która wybrała przewodniczącym swym JE. p. Dra Juliana Dunajewskiego, zastępcą przewodniczącego p. Wojciecha hr. Dzieduszyckiego, sekretarzem p. Merunowicza.

Marszałek oznajmia, iż udzielił urlopu p. Rogoyskiemu na dni 6, p. Vivienowi na dni 2 i p. Czaykowskiemu na dni 4.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 2. maja b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej: L. s. 625, 628, 629, 639, 640, 642, 643, 644, 645, 646, 652, 656, 657, 660, 661, 662, 663, 664, 665, 667, 668, 669, 672, 673, 677, 678, 679, 680, 692.

Po odczytaniu petycji L. s. 693 przemawia p. Antoni hr. Wodzicki i wnosi, jako wniosek nagły, przekazanie tej petycji komisji budżetowej z poleceniem, ażeby zaraz na dzisiejszem posiedzeniu zdała z niej sprawę i przedłożyła Sejmowi ustnie wniosek.

Izba uchwała bez rozprawy nagłość powyższego wniosku, poczem również bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Komisji drogowej przydzielono petycyę: L. s. 626, 627, 636, 655, 659.

Komisji prawniczej: L. s. 630.

Komisji administracyjnej; L. s. 631, 632.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 633, 634, 635, 676.

Komisji petycyjnej: L. s. 637, 641, 651.

Po odczytaniu petycji L. s. 658 przemawia p. Kramarczyk i popiera tę petycyę.

Izba przydziela pet. L. s. 658 komisji petycyjnej.

Dalej przydzielono komisji szkolnej petycyę: L. s. 638, 647, 648, 649, 650, 653, 666, 670, 671, 674, 675.

Komisji przemysłowej przydzielono petycyę: L. s. 654.

Przemawia w sprawie formalnej p. Micewski i wnosi, ażeby petycyę L. s. 461 i 597, przydzielone komisji petycyjnej, przekazano do innych komisji, a mianowicie petycyę L. s. 461 komisji

prawniczej, petycję zaś L. s. 597 komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż p. Abrahamowicz złożył mandat członka komisji budżetowej, że więc wobec tego zarządzi na najbliższem posiedzeniu dodatkowy wybór jednego członka komisji budżetowej.

Z porządku dziennego następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie ordynacji wyborczej dla 30 miast podlegających ustawie miejskiej z dnia 13. marca 1889, Nr. 24. Dz. u. kr.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z projektem ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi odeślanie tego przedmiotu do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o szkołach rolniczych, szkole gorzelniczej, folwarku i torfiarni w Dublanach.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego we Lwowie za rok 1892.

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego, przekazanie tego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału

krajowego w przedmiocie zmiany §. 50 statutu Banku krajowego i podwyższenia gwarancji kraju za wkładki oszczędności w Banku krajowym lokowane do wysokości 2 milionów zł. w. a.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego, odesłanie tego przedmiotu do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie uwolnienia dochodów Banku krajowego od wszystkich dodatków do podatków z wyjątkiem państwowych.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi przekazanie tego przedmiotu do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia osobnego oddziału melioracyjnego w Banku krajowym.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego, przekazanie tego przedmiotu do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia osobnego oddziału parcelacyjnego w Banku krajowym.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego, przekazanie tego przedmiotu komisji gospodarstwa krajowego.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zaprowadzenia szkoły konduktorów drogowych przy Wydziale krajowym.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowy nowego domu na szpital powszechny w Wadowicach.

Sprawozdawca, p. Hoszard, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o mechanicznych urządzeniach w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca, p. Hoszard, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba uchwała bez rozprawy zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Viviena i tow. w sprawie zapobieżenia niszczeniu lasów, obniżenia taryf przewozowych dla węgla kamiennego, popierania eksploatacyi torfu i obsadzania dróg drzewami.

Marszałek usuwa powyższy punkt porządku dziennego z powodu nieobecności wnioskodawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Fruchtmanna i towarzyszy z projektem ustawy dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 Nr. 24. Dz. u. kr. i dla miasteczek.

P. Fruchtmann uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji gminnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Skałkowskiego i towarzyszy, z projektem ustawy o uwolnieniu właścicieli tabularnych od opłat na rzecz funduszu propinacyjnego od zakładania nowych gorzelń, browarów i miodosytni.

P. Skałkowski uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie go komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku pp.: Paszkowskiego i Stanisława Jędrzejowicza z projektem ustawy zmieniającej §§. 12., 13., 16., 19., 26., 27. i 28. ustawy drogowej z 7. lipca 1885.

P. Paszkowski uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Po wyczerpaniu w ten sposób porządku dziennego zarządza Marszałek odczytanie zgłoszonych do łaski marszałkowskiej wniosków.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje następujący wniosek:

W n i o s e k.

Sejm uchwała na poparcie misyi katolickich w kraju kwotę 3.000 złr. w. a. do rozporządzalności Wydziałowi krajowemu.

Lwów dnia 2. maja 1893.

Emil Torosiewicz w. r.

Stanisław Polanowski, Zdzisław Skrzyński, Zamoyski, Klemens Dzieduszycki, B. Horodyski, Korytowski, K. Horodyski, Wereszczyński, Łączynski, Barański, Tyszkowski, Stanisław Tarnowski jun., Szelski, Wolański, Abrahamowicz.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stósownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą ustawę:

U s t a w a

z dnia zmieniająca ustawę z dnia 8 września 1880 o języku wykładowym w gimnazyum II. we Lwowie i gimnazyum w Brodach.

Zgodnie z uchwałą Sejmu mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Art. I. ustawy z dnia 8. września 1880 znosi się w całej swej osnowie.

Art. II.

W gimnazyum II. we Lwowie zaprowadzony będzie język polski jako wykładowy, a to z pierwszym zimowym kursem szkolnym po ogłoszeniu niniejszej ustawy.

Art. III.

W gimnazyum w Brodach ma być zaprowadzony stopniowo język polski jako wykładowy.

Zmiana ta ma być uskuteczniiona w ten sposób, że z pierwszym kursem szkolnym zimowym po ogłoszeniu niniejszej ustawy język polski wprowadzony będzie jako wykładowy do klasy pierwszej, a z każdym następnym rokiem szkolnym o jedną klasę wyżej, aż się stanie językiem wykładowym w całym gimnazyum.

Art. IV.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Lwów dnia 2. maja 1893.

Albin Rayski w. r.

Klemensiewicz, Romanowicz, Dr. Adam Asnyk, Teofil Meronowicz, Rutowski, M. Michalski, Skałkowski, Gross, Lenartowicz, Czaykowski, ks. Sawa, Weigel, Goldmann, Dr. Ludwik Midowicz, Dworski, Fruchtmann, Palch, Dr. Olpiński, Żardecki.

Marszałek konstataje dostateczną liczbę podpisów i oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

P. Okuniewski odczytuje, w zastępstwie sekretarza, następujący wniosek:

W n i o s e k.

Bez wątpienia spełnia kobieta najpiękniej i najnaturalniej swój obowiązek wobec społeczeństwa i kraju, jeżeli wstąpiwszy w stan małżeński utworzy rodzinę. Legalna rodzina jest bowiem podstawą całego ustroju społecznego i państwowego.

Jak długo liczba kobiet odpowiada mniej więcej liczbie mężczyzn, t. j., jest mniejszą od liczby mężczyzn, boć przecież wiadomo, że nie każdy mężczyzna w stan małżeński wstępować może, a i państwo swojemi urządzeniami nie stoi temu na przeszkodzie, albo gdyby chociaż przy niewielkiej zwyżce liczby kobiet ponad liczbę

mężczyzn, gospodarka domowa mogła zająć zbędne ręce kobiece i dać im samym utrzymanie, w takim razie możnaby kobietę pozostawić jej własnej samopomocy i przygotować ją w młodym wieku, tylko do obowiązków matki i gospodyni domu.

Gdy jednak spis ludności z roku 1890 w jednym tylko naszym kraju wykazuje na 3,260.438 mężczyzn (razem z wojskiem) 3,347.385 kobiet, tak, że na 1000 ludności przypada 493 mężczyzn, a 507 kobiet;

gdy na 65.639 wdowców przypada aż 227.795 wdów (patrz wiadomości statystyczne prof. Dra Pilata t. XIII zeszyt I);

gdy państwo akceptując celibat księży łacińskich i nie pozwalając księżom gr. k. obrządku wstępować po raz drugi w stan małżeński, małżeństwo w tym licznym stanie całkiem wyklucza, a względnie wdowieństwo koniecznym czyni;

gdy państwo, w stanie oficerskim, przez zaprowadzenie wysokich kaucyi małżeńskich, małżeństwo w tym jeszcze liczniejszym i może jeszcze najbardziej do małżeństwa zdolnym stanie czyni prawie niemożliwym, albo tylko bardzo rzadkiem;

gdy państwo, powołując młodych ludzi, jakkolwiek z ukończonemi studjami uniwersyteckimi do swojej służby, tak skąpo ich opłaca, albo i wcale nie opłaca, że wszystkim tym praktykantom i auskultantom możliwość wstąpienia w stan małżeński zupełnie odbiera;

gdy odbywająca się w naszych oczach nagła zmiana gospodarki indywidualnej, która dotychczas zajmowała po prywatnych domach wiele sił kobiecych — na gospodarce fabryczną, gdzie maszyna te ręce zbędnemi uczyniła, odjęła możliwość wszelkiego zarobku produktywnego: przeto pozostawienie przy takich stósunkach i to przytem słabszej połowy rodu ludzkiego bez pomocy państwa i kraju, jest ciężkim grzechem, który na całym społeczeństwie pomścić się musi.

Odpowiedzialność państwa i kraju musi być tu tem większa, ile że przez ich urządzenia (jak celibat, kaucye małżeńskie oficerów, bezpłatna praktyka po urzędach i t. p.), odjętą bywa możliwość małżeństwa głównie kobiecie stanu średniego, tej kobiecie, dla której z powodu braku majątku z jednej, a niedostatecznego przygotowania naukowego z drugiej strony, małżeństwo

jest zarazem kwestyą życia, a przez to jest dla niej najniezbędniejszym.

Podpisani domagają się zatem, ażeby, idąc za przykładem wszystkich państw europejskich (z wyjątkiem chyba tylko Turcyi) i za przykładem całej północnej Ameryki, — idąc za głosem wszystkich najinteligentniejszych kobiet w całym kraju naszym, ruskiego wiecu kobiecego w Stryju, odbytego we wrześniu 1891, — za głosem walnego wiecu kobiecego, odbytego w zeszłym roku we Lwowie, dalej za głosem inteligentnych kobiet Polek z Krakowa, domagających się założenia wyższej szkoły żeńskiej w Krakowie, wreszcie za głosem petycyi Rusinek galicyjskich i bukowińskich do Rady państwa, — dano kobietom naszym możność zarobkowania w zawodach wymagających ścisłego przygotowania naukowego.

Dając kobietom wykształcenie naukowo-fachowe, a tem samem możność zarobkowania przy pomocy nauki, my tem samem:

a) zwiększymy liczbę prawnych małżeństw, które dotychczas najczęściej dlatego były niemożliwe, iż zarobek męża, nie wystarczał na utrzymanie rodziny, a żona sama niczego zarobić nie umiała;

b) tym kobietom stanu średniego, którym nie sądzono wyjść za mąż, damy możność uczciwego i uszlachetniającego zarobku;

c) kobiety, które przyroda obdarzyła wyższemi zdolnościami, nie będą zniewolone z powodu braku utrzymania zwiększać konkurencyi tych nieszczęsnych pracownic igłą i t. p. robotnic, nie mogących przy najcięższej pracy zarobić na wyżywienie siebie samych;

d) uwolnimy tysiące dziewcząt od ciężkiej i nieszczęsnej dla nich konieczności uważania zamężcia za kwestyę swojej egzystencji i wychodzenia za mąż dla kęsa chleba.

Podpisani wnoszą przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się Wysoki Rząd, by przystąpił

w najbliższej przyszłości do założenia na razie przynajmniej jednego gimnazjum żeńskiego w kraju i by przytem wziął pod rozwagę, czy nie dałoby się przekształcić jednej z istniejących szkół wydziałowych żeńskich w ten sposób, ażeby 4 wyższe klasy tej szkoły uzupełnić (z ewentualną zmianą planu naukowego) przedmiotami niższego gimnazjum męskiego, a do tych klas dodać 4 klasy wyższe, odpowiadające gimnazjum męskiemu wyższemu.

Wnioskodawca:

Dr. Okuniewski w. r.

Hamorak, Dr. Sawczak, Romanowicz, Barabas, Goldman, Huryk, Żardecki, Teliszewski, Dr. Adam Asnyk, Romańczuk, Dr. Olpiński, Ochrymowicz, Kramarczyk, Stręk, Potoczek, Korol, Rożankowski, Kowalski, Tyszkowski, Mizia, Antoniewicz, Herasymowicz, Dr. Midowicz, Palch, Weigel, Gross, Lenartowicz, M. Michalski, Dworski, ks. Sawa, Fruchtmann, Rayski, W. Dzieduszycki.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy komisji budżetowej celem przedstawienia Izbie wniosku komisji o pet. L. s. 693.

Sprawozdawca komisji budżetowej, p. Stanisław Jędrzejowicz, odczytuje sprawozdanie komisji zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na koszta pogrzebu ś. p. Józefa Blizińskiego przeznacza się z funduszu krajowego kwotę 300 zł. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza najbliższe na dzień 4. maja b. r. oznajmiając, że porządek dzienny będzie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 12 minut 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.

Jan Trzeciecki w. r.

Protokół

13. posiedzenia 4. sesji, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 4. maja 1893 r.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 18 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 110.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Rada dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwierając posiedzenie oznajmia, że protokół 12. posiedzenia uznaje za przyjęty, gdyż nie wniesiono przeciw niemu żadnych zarzutów.

Marszałek uwiadamia Izbę o ukonstytuowaniu się następujących komisji:

I. Komisya bankowa: Przewodniczący poseł Polanowski, zastępca przewodniczącego p. Gorayski, sekretarz p. Weigel.

II. Komisya podatkowa: Przewodniczący p. Abrahamowicz, zastępca przewodniczącego p. Weigel, sekretarz p. Adam Jędrzejowicz.

III. Komisya konkurencyjna: Przewodniczący J. E. X. Metropolita Sembratowicz, zastępca przewodniczącego p. Zoll, sekretarz p. Trzeciecki.

IV. Komisya górnicza: Przewodniczący p. Gorayski, zastępca przewodniczącego p. Skrzyński Adam, sekretarz p. Ohrymowicz.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż p. Kapri wniósł prośbę o dwutygodniowy urlop.

Izba udziela powyższego urlopu p. Kapriemu.

Sekretarz p. Trzeciecki, czyta spis petycji wniesionych po dzień 4. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 698, 729.

Komisji budżetowej: L. s. 699, 700, 701, 702, 703, 704, 705, 706, 707, 708, 709, 710, 711, 712, 713, 720, 721, 722, 723, 725, 726, 727, 730, 735, 737.

Komisji szkolnej: L. s. 714, 715, 734, 736.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 716, 717, 718, 731, 732.

Po odczytaniu petycji L. s. 742, przemawia p. Stanisław hr. Stadnicki i popiera tę petycję, poczem Izba przydziela ją komisji gospodarstwa krajowego.

Dalej przydzieliła Izba petycje:

Komisji petycyjnej: L. s. 719.

Komisji przemysłowej: L. s. 724.

Komisji drogowej: L. s. 728, 744.

Komisji kolejowej: L. s. 743.

Komisji prawniczej: L. s. 741.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zasiłku na pokrycie kosztów urządzenia wystawy szkół ludowych jako oddziału powszechnej wystawy krajowej w roku 1894.

Sprawozdawca, p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie przyznania dodatkowego kredytu na rok 1893. z powodu pomnożenia stanu żandarmeryi w Galicyi.

Sprawozdawca, p. Sawczak, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Viviena i tow. w sprawie zapobieżenia niszczeniu lasów, obniżenia taryf przewozowych dla węgla kamiennego, popierania eksploatacyi torfu i obsadzania dróg drzewami.

P. Vivien uzasadnia swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego, punktu zaś IV. wniosku komisji drogowej.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Emila Torosiewicza w sprawie udzielenia subwencji dla missyi katolickich.

P. E. Torosiewicz uzasadnia swój wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Przemawia J. E. X. Metropolita Sembratowicz dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Huryk dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Bobrzyński dla sprostowania faktu.

Przemawia p. Okuniewski w sprawie formalnej.

Przemawia p. Teliszewski w sprawie formalnej.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem p. Torosiewicza, odesłać jego wniosek do komisji budżetowej.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Rayskiego z projektem ustawy zaprowadzającej język pol-

ski w gimnazyum II. we Lwowie i w gimnazyum Brodzkiem.

P. Rayski uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji szkolnej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek p. Rayskiego.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Okuniewskiego w przedmiocie utworzenia w Galicyi gimnazyów żeńskich.

P. Okuniewski uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji szkolnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Zwierzchności gminnej w Powitnie, o udzielenie zasiłku pieniężnego dla pogorzalców w Powitnie.

Sprawozdawca, p. Włodzimierz Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Udziela się pogorzalcem w Powitnie zasiłek z funduszu krajowego 400 zł. i poleca się Wydziałowi krajowemu wstawienie tego wydatku jako kredyt dodatkowy w Rubrykę XVII. (Rozmaite).

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji Zofii Kazanowskiej, nauczycielki 2-klasowej szkoły w Trzebini, o udzielenie jej osobistego dodatku do płacy w kwocie 100 zł. w. a.

Sprawozdawca p. Zoll, czyta powyższe sprawozdanie, zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycję Zofii Kazanowskiej, nauczycielki 2-klasowej szkoły w Trzebini względem udzielenia jej osobistego dodatku w kwocie 100 zł.

w. a., odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do zbadania i załatwienia w myśl §. 1. art. 15. ustawy szkolnej z dnia 9. czerwca 1892 r., o ileby przepis tego §fu miał w niniejszym wypadku zastosowanie.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji Edwarda Piaseckiego, nauczyciela ludowego z Krogulca, o zmodyfikowanie rozporządzenia Rady szkolnej krajowej w sprawie przeniesienia go na posadę samoistną.

Sprawozdawca p. Zoll, czyta sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Edwarda Piaseckiego, nauczyciela ludowego z Krogulca, względem zmodyfikowania rozporządzenia Rady szkolnej krajowej, dotyczącego przeniesienia go na posadę samoistną, o odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji Jana Kazimierza Kratzera, nauczyciela szkoły 4-klasowej w Kętach, o podwyższenie płacy z 450 zł. na 500 zł. w. a.

Sprawozdawca p. Zoll, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Jana Kazimierza Kratzera, nauczyciela szkoły czteroklasowej w Kętach, o podniesienie płacy z 450 zł. na 500 zł., odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do zbadania wyjątkowych w niej przytoczonych okoliczności i możliwego uwzględnienia przy rozdawaniu zapomóg.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Wydziału Rady powiatowej w Sokalu, o zezwolenie, aby zaciągnąć się mająca pożyczka 20 000 zł w. a. na budowę szpitala mogła być spłaconą z taks leczniczych.

Sprawozdawca p. Dworski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Wydziału Rady powiatowej w Sokalu L. s. 81, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

Marszałek obejmuje przewodnictwo napowrót.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji gminy i obszaru dworskiego Podliski i Wiszenka o wydzielenie z okręgu sądowego Sądowa Wisznia i wcielenie do okręgu sądowego w Mościskach.

Sprawozdawca p. Teliszewski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy Podliski i Wiszenki i obszarów dworskich tychże miejscowości z prośbą o wcielenie ich do okręgu sądowego mościskiego, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie petycji gminy Stale powiatu Tarnobrzskiego, o przyjęcie kosztów utrzymania nieślubnej córki Heleny Lenard w szpitalu św. Rocha w Budapeszcie, w kwocie 216 zł. w. a., na fundusz krajowy.

Sprawozdawca p. X Hamorak czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy Stale, o przyjęcie kosztów utrzymania nieślubnej córki, Heleny Lenard w szpitalu miasta Budapeszt, w kwocie 216 zł., przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Wydziału Rady powiatowej w Borszczowie, o pomoc dla ludności tamtejszej okolicy dotkniętej neurodzajem.

Sprawozdawca p. Merunowicz czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału powiatowego w Bor-szczowie, L. s. 285 o pomoc dla ludności na-wiedzanej nieurodzajem, odstępuje się c. k. Rządowi do zbadania i możliwie jak najprzychyl-niejszego uwzględnienia.

Przemawia p. hr. Borkowski.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z po-wyższym wnioskiem:

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej o petycyi Związku powiatowych kas dla chorych w okręgu Zakładu ubezpieczenia robotników od wypadków dla Galicyi i Bukowiny o zniżenie taksy szpi-talnej dla chorych członków kas związkowych.

Sprawozdawca, p. Merunowicz, czyta po-wyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 381 odstępuje się Wydzia-łowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z po-wyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji petycyjnej z petycyi gminy Jasień w powiecie Kałuskim o wyjedna-nie jej prawa poboru surowicy solnej z poblis-kich źródeł w Krasnej dla bydła.

Sprawozdawca, p. Merunowicz, czyta po-wyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Jasień o pozwolenie korzy-stania ze źródeł solnych we wsi Krasna dla celów hodowli bydła odstępuje się c. k. Rządowi z usilnem zaleceniem do uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnio-skiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie Komisji petycyjnej z petycyi członków gminy Lipsko w powiecie Cieszano-wskim ze skargą na nadużycia członków tam-tejszej Zwierzchności gminnej.

Sprawozdawca p. Merunowicz, czyta po-wyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 460 członków gminy Lip-sko w powiecie Cieszanowskim, ze skargą na

nadużycia członków tamtejszej Zwierzchności gminnej odstępuje się Wydziałowi krajowemu do ścisłego dochodzenia i odpowiedniego zarzą-dzenia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wnio-sek komisji.

Następuje:

Wybór uzupełniający jednego członka ko-misji budżetowej.

Marszałek powołuje na skrutatorów posłów: Schnella, Klemensiewicza, Okuniewskiego i Sałę i zarządza wybór.

W czasie skrytygium zarządza Marszałek odczytanie zgłoszonych do laski Marszałkowskiej wniosków.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że obowiązująca obecnie ustawa drogowa wskutek nierównego rozkładu ciężarów jest niesprawiedliwą,

zważywszy, że do równomiernego rozkładu ciężarów jako podstawa obliczenia służyć może najodpowiedniej wysokość opłacanych podatków bezpośrednich.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt ustawy drogowej, oparty na następujących za-sadach:

1) Do budowy i utrzymania dróg gminnych zasadniczo zatrzymują się prestacye w naturze.

2) Podstawą do wymiaru prestacyi w na-turze tak dla gmin jak i dla obszarów dworskich będzie wysokość opłacanych podatków bezpo-srednich. Opłacający niżej 2 zł. podatku, winien odrobić jeden dzień lub też wartość dnia robo-czego spłacić.

3) Każdemu z obowiązanych do odrobienia prestacyi pozostawia się wolność spłaty tejże prestacyi częściowo lub w całości gotówką.

4) Rada powiatowa dla swojego powiatu oznacza corocznie wartość dnia roboczego.

5) Budowa i utrzymanie mostów należy pod bezpośredni Zarząd Wydziału powiatowego.

6) Obowiązek obszarów dworskich wyda-wania materiału drzewnego, o ile przeciętna

wartość tegoż nie przewyższa w ciągu roku 5%⁰/₀ dodatków do opłaconych przez obszar dworski podatków bezpośrednich, znosi się w zupełności.

7) Do funduszu powiatowego dróg gminnych wpływają:

a) Kwoty opłacane tytułem 3-procentowego dodatku do podatków bezpośrednich (jak w dotychczasowej ustawie).

b) Spłaty za prestacje w całości lub częściowo nieodrobione.

Lwów dnia 3. maja 1893.

Wnioskodawcy: Bolesław Żardecki w. r.
Albin Rayski w. r.

Weigel, Dworski, Dr. Czyżewicz, Palch, J. Romańczuk, Dr. Adam Asnyk, Lenartowicz, T. Merunowicz, Fruchtmann, Romanowicz, Korol, Kułaczkowski, Klemensiewicz, Goldman, Dr. Olpiński, Rutowski, Gross, Antoniewicz, Sirko, Michalski, Huryk.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. Wiktor, czyta następujący wniosek:

W n i o s e k

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w porozumieniu z c. k. Rządem postarał się w drodze odpowiedniej:

a) o usunięcie, albo przynajmniej o uregulowanie zakazu moczenia konopi i lnu po rzekach i potokach, jako przynoszącego wielką szkodę tkackiemu przemysłowi domowemu i powodującego wzmaganie się nędzy wśród ludu;

b) o ponowienie wezwania do władz, by takowe na przemysł domowy podatków nie nakładały.

We Lwowie, 4 maja 1893.

Wnioskodawca: Dr. Antoniewicz w. r.

Hamorak, Sirko, Rożankowski, Korol, Romańczuk, Dr. Sawczak, Okuniewski, Herasymowicz, Kułaczkowski, Teliszewski, Żardecki, Dr. Olpiński, Barabasz, Huryk, Klemensiewicz.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Rządu w sprawie ustawy o przynależności.

Gdy wskutek postanowień ustawy o przynależności z dnia 3. grudnia 1863 Dz. u. p. N. 165 w praktyce okazało się, że w Galicyi ciężary stąd wynikające spadają jedynie na członków gminy, gdy obszary dworskie wolne są od nich całkowicie, zapytują podpisani:

1) Czyby W. Rząd korzystając z doświadczenia nie uważał za stosowne i sprawiedliwe poczynić odpowiednie kroki celem zmiany §§. 45, 46 i 47 tejże ustawy w tym duchu, aby dzisiejsza gmina polityczna wraz z dotyczącym obszarem dworskim ze związku gminy wydzielonym tworzyły jedną gminę przynależności?

Nadto, gdy według postanowień ustawy o przynależności na wydzielonym obszarze dworskim — mimo że na nim prawo przynależności nabywanem być nie może (§. 45) — cięży atoli obowiązek zaopatrywania ubogich tułaczy (§. 47), jeżeli na nim zajdą oznaczone w §. 19 okoliczności (§. 46.)

Gdy jednak te w §. 19 oznaczone okoliczności nie są w praktyce dostatecznie notowane, aby mogły służyć za podstawę do rozstrzygnięcia pytania: czy obowiązek zaopatrywania ubogich tułaczy cięży na gminie lub dotyczącym obszarze dworskim? a ciężar z tego powodu przypada jedynie gminie miejscowej. Aby więc przynajmniej w tych rzadkich wypadkach, w których ta ustawa daje podstawę pociągania obszarów dworskich do obowiązku zaopatrywania ubogich, działało się zadość ustawie.

2) Czy by W. Rząd nie uważał za stosowne przypomnieć podwładnym organom, aby w dochodzeniach szczególną dokładną i ścisłą zwracały uwagę na to, czy okoliczności §. 19 ustawy o przynależności tyczą się gminy, czy obszaru dworskiego? i

3) Czyby W. Rząd nie uważał za stosowne i zgodne z obowiązującymi ustawami, a mianowicie w celu uwidocznienia okoliczności wyrażonej w punkcie 1. §. 19 ustawy o przynależności dopilnować; aby także

a) przełożeni obszarów dworskich pociągani byli do obowiązku przedkładania spisu przebywających na obszarze dworskim popisowych w myśl §. 15 punkt 4 lit b. instrukcyi do ustawy

wojskowej, do czego zresztą powyższa instrukcja ze względu na odrębne stanowisko obszaru dworskiego jako osobnej gminy w myśl §. 7. ustawy o obszarach dworskich Dz. u. kr. N. 20 są obowiązani, a czego dotąd nie czynili;

b) aby w tymże samym celu i z tych samych powodów naczelnicy gmin w spisach przynależnych do gminy popisowych (§. 15. p. 4. lit. a) w rubryce „uwagi“ wyraźnie podawali tę okoliczność, jeśli który popisowy znajduje się na obszarze dworskim (w myśl §. 15 p. 8.), choćby w tej samej miejscowości, w spisach zaś nie przynależnych do gminy jednak przebywających w niej popisowych (§. 15 p. 4. lit. b.), aby naczelnicy gmin podawali tylko tych obcych popisowych, którzy przebywają rzeczywiście w gminie, a nie podawali tych, którzy przebywają na obszarze dworskim, a więc na terytorium obcej gminy; c) aby władze powiatowe w wykazach popisowych (§. 20) wyraźnie uwzględniały powyższe okoliczności, dotyczące się pobytu popisowych na obszarze dworskim; d) aby osoby ustanowione z urzędu do prowadzenia ksiąg metrykalnych w rejestrach chrztu i urodzin dokładnie zapisywały, czy miejscem urodzenia jest gmina, czy obszar dworski, a to nie tylko ze względu na stosunki obszarów dworskich jako osobnych gmin, ale i ze względu na §. 19 p. 3

i §. 47 ustawy o przynależności, wedle których to paragrafów te właśnie okoliczności rozstrzygać mogą w pewnych wypadkach, czy obowiązek zaopatrywania ubogich ciąży na gminie, czy też na obszarze dworskim.

Lwów dnia 4 maja 1893.

S. Potoczek w. r.

Kramarczyk, Stręk, Mizia, Okuniewski, Żardecki, Korol, Barabasz, Romańczuk, Teliszewski, Hamorak, Sirko. Antoniewicz, Kułaczkowski, Klemensiewicz, Olpiński, Huryk.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

P Klemensiewicz zdaje sprawę ze skrutynium dokonanego wyboru jednego członka komisji budżetowej.

Wybrany został p. Abrahamowicz otrzymał bowiem na 90 głosujących 60 głosów.

Marszałek stwierdza powyższy wybór.

Marszałek zamyka posiedzenie, którego porządek dzienny został wyczerpany i naznacza następne na dzień 6. maja b. r. o godzinie 11 przed południem, oznajmiając, że porządek dzienny tego posiedzenia będzie pp. Posłom rozestłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Dr. Franciszek Paszkowski w. r.

Józef Wiktor w. r.

Protokół

14. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 6. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 105.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwierając posiedzenie, oznajmia, iż protokół 13. posiedzenia uznaje za przyjęty, nie wniesiono bowiem przeciw niemu żadnych zarzutów.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, iż pp. Stanisław hr. Tarnowski (senior) i Dr. Zbyszewski wnieśli prośbę o urlopy na dni 14.

Izba udziela powyżej wymienionym posłom żądanych urlopów.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta spis petycji wniesionych po dzień 6. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 751, 757, i 816.

Komisji budżetowej: L. s. 752, 765, 766, 768, 769, 775, 776, 777, 778, 779, 781, 782, 784, 785, 786, 787, 788, 789, 790, 792, 795, 796, 797, 803, 817, 819.

Komisji drogowej: L. s. 753, 791.

Komisji petycyjnej: L. s. 754, 758.

Komisji kolejowej: L. s. 755.

Komisji gminnej: L. s. 756, 802.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 759, 760, 761, 794.

Komisji szkolnej: L. s. 763, 764, 767, 770, 771, 772, 773, 774, 780, 783, 804, 818.

Po odczytaniu petycji L. s. 820, przemawia p. Hoszard i wnosi odczytanie tej petycji w całem jej brzmieniu.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje petycję L. s. 820.

Przemawia w sprawie formalnej p. Dr. Weigel.

Przemawia w sprawie formalnej Marszałek.

Izba przydziela petycję L. s. 820 komisji prawniczej.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o średniej szkole rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o czynnościach nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego, tudzież instruktora mleczarstwa za rok 1892,

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od dodatków do podatków tych budynków we Lwowie, które będą wybudowane w miejsce 181 domów przeznaczonych na zburzenie w celu asanacji miasta.

Sprawozdawca, p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem bez rozprawy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie budowy skrzydła gmachu sejmowego na pomieszczenie biur Banku krajowego i Wydziału krajowego.

Sprawozdawca, p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego przedmiotu do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w sprawie niżenia prestacji na płace nauczycieli.

Sprawozdawca p. Chamiec, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Antoniewicza o uchylenie zakazu moczenia lnu i konopi i o wolność podatkową dla przemysłu domowego.

P. Antoniewicz uzasadnia swój wniosek, pod zaś względem formalnym, wnosi przekazanie ego wniosku komisji przemysłowej.

W sprawie formalnej przemawia p. Rozwadowski, proponując rozdzielenie w głosowa-

niu dwu spraw, których dotyczy wnioski posła Antoniewicza.

Przemawia w sprawie formalnej Marszałek.

Izba w głosowaniu uchwała przekazać pierwszą część wniosku p. Antoniewicza (o uchyleniu zakazu moczenia lnu i konopi), komisji przemysłowej.

Przemawia p. Sala w sprawie formalnej.

Przemawia p. Antoniewicz w sprawie formalnej.

Izba w głosowaniu uchwała przekazać drugą część wniosku p. Antoniewicza, (o wolności podatkowej dla przemysłu domowego) komisji przemysłowej.

Przemawia Marszałek w sprawie formalnej.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Żardeckiego w sprawie reformy ustawy drogowej.

P. Żardecki uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji drogowej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka, J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem p. Żardeckiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie odpisania reszty pożyczki zaciągniętej przez spółkę wodną Jasielską.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy do odpisania spółce wodnej Jasielskiej reszty należności z udzielonej w myśl uchwały Sejmowej z dnia 15. października 1881 r. pożyczki w kwocie 1500 zł w. a.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie miasta Przemyśla na pobór

opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Sprawozdawca, p. Fruchtmann, uwolniony od czytania sprawozdania, prostuje następujące błędy druku na stronie 3 sprawozdania:

1) w wierszu 4 z góry zamiast: „uprościć“, ma być „opuścić“;

2) w wierszu 6. z góry zamiast: „za pewne cele“, ma być: „na pewne cele“;

3) w wierszu 14 z góry zamiast: „zasadnicze“, ma być: „zasadniczo“;

pozem czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy załączony projekt do ustawy uchwalić:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, o zezwoleniu gminie m. Przemysła na pobór opłat policyjnych na rzecz funduszu miejscowych ubogich.

Zgodnie z Uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gmina miasta Przemysła pobierać będzie na rzecz funduszu miejscowych ubogich następujące opłaty policyjne:

1. Za każdy bal za opłatą wstępu urządzony, bez względu, czy w publicznym, czyli też w prywatnym lokalu, po 10 złr. w. a. Bala, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cel dobroczynny, wolne są od opłaty.

2. Od przedstawień teatralnych koncertów, produkcji sztuk konnych, ogni sztucznych i t. p. za każde przedstawienie w stosunku do większej lub mniejszej znakomitości artysty, czyli przedstawienia, stosownie do ocenienia Magistratu wedle trzech klas: po dwa, cztery lub ośm złr.

Przedstawienia, z których cały czysty dochód przeznaczony jest na cele dobroczynne, wolne są od opłaty.

3. Od menażeryi, panoramy, kosmoramy, ciemni optycznej (camera obscura), figur woskowych lub innych gabinetów, w stosunku do lepszej lub gorszej ich jakości, stosownie do uznania Magistratu według trzech klas: po 2 zł, 4 zł. lub 8 zł. za każdy tydzień, a po 8 zł, 15 lub 20 zł. za każdy miesiąc.

4. Za panoramy skrzynkowe (przenośne), tudzież od artystów i innych muzykantów i katarzynkarzy zarobkujących w publicznych lokalach. po ulicach, placach i domach, po 25 ct. w. a. za każdy tydzień.

Art. II.

Każde ukrócenie dochodu funduszu miejscowych ubogich z powyższych opłat karane będzie grzywną, przypadającą funduszowi miejscowych ubogich w dwu do pięciokrotnej wysokości ukróconej opłaty, a w razie niemożności ściągnięcia tej grzywny, aresztem, przy czem za każde 5 zł a. w. grzywny wymierzać należy jeden dzień aresztu.

Art. III.

Postępowanie karne w razie wykroczenia przeciw postanowieniom tej ustawy i orzekanie kar przysłuża burmistrzowi miasta a względnie jego zastępcy

Art. IV.

Pod względem odwołania się od zarządzeń co do poboru powyższych opłat, tudzież od orzeczeń karnych obowiązują postanowienia ustawy z 13 marca 1889 Nr. 24 Dz. u. kr.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy poruczam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Trzeciecki wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej w sprawie przyjęcia kosztów utrzymania w kwocie 182 zł. w. a. Stefana Misińskiego na fundusz krajowy.

Sprawozdawca, p. Hamorak, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Koszta utrzymania Stefana Misińskiego, należne gminie miasta Koszyc, w kwocie 182 zł. przyjmuje się na fundusz krajowy.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Następuje :

Sprawozdanie komisji szkolnej z czynności Dep. III. Wydziału krajowego.

Sprawozdawca, p. Asnyk, uwolniony odczytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy przyjąć sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności Departamentu trzeciego do wiadomości.

Izba bez rozprawy, uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Marszałek obejmuje przewodnictwo i wzywa sekretarza do odczytania zgłoszonych do łaski Marszałkowskiej wniosków.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że sprawa sporu o granice kraju nad Morskiem Okiem przewleka się nad miarę, wywołując silne zaniepokojenie w kraju całym, a wzburzenie wśród ludności tatrzańskiej;

zważywszy, że w sprawie tej rozchodzi się o małą wprawdzie pod względem obszaru, ale o najcenniejszą część naszych Tatr, drogą całemu narodowi, a zarazem o granice kraju i państwa, z której ani piędzi lekceważyć i uronić się nie godzi i nie wolno;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby sprawę sporu o granicę kraju nad Morskiem Okiem z całą stanowczością w ręce ujął, granic państwa i kraju uszczuplać nie pozwolił.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby obronę prawną narodowej własności wszelkimi środkami przeprowadzał i na najbliższej sesji sejmowej zdał z tego sprawę.

3. Sejm wybiera deputację, która zanieśnie do Stóp Tronu żale i niepokoje ludności kraju z powodu zagrożonych jego granic.

Lwów dnia 6. maja 1893.

Wnioskodawca: Weigel,

Dworski, Romanowicz, Szczepanowski, Goldman, Czyżewicz, Dr. Olpiński, Dr. Ludwik Midowicz, Dr. Adam Asnyk, Fruchtman, Rogoyński, Lenartowicz, ks. Sawa, Klemensiewicz, Żardecki, Palch, Rutowski, Albin Rajski, M. Michałski, St. Badeni, Potoczek, Stręk, Kramarczyk, Popowski, Z. Dembowski, Skałkowski, Dr. Smolka, Marchwicki, Jaworski, Ziemiałkowski, Borowski, Gorayski, Korytowski, Abrahamowicz, Onyszkiewicz, Sala, J. Męciński, Mizia, Zoll, Langie.

Sekretarz p. Paszkowski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że w kraju naszym — a najbardziej na Podolu — gdzie ludność żyje prawie tylko z ziemi i zarobku, a wskutek nadmiernego rozdrobienia gruntów, braku przemysłu i przeludnienia stan majątkowy każdego pojedynczego włościanina zmniejszył się;

zważywszy, że rozchody u naszego ludu wzmagają się a dochody się nie podnoszą, więc starać się należy dochody jego podnieść;

zważywszy, że takim nowem bogatym źródłem dochodu jest zaprowadzenie racjonalnego sadownictwa, które za granicami naszego kraju doszło do wysokiego stopnia i stanowi bogate źródło dochodów tamtejszych mieszkańców:

i tak n. p. wartość roczna jabłkowatych owoców francuskich wynosi 18,750.000 zł., — pestkowatych 6,250.000 zł., — innych drobniejszych 1,250.000 zł. razem 26,250.000 zł., a w Szwajcaryi w jednym kantonie Turgowskim piętęna wartość za owoce wynosiła 900.000 zł.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt do ustawy:

1) zaprowadzającej w każdej gminie szkółkę owocową, któraby zaopatrywała bezpłatnie mieszkańców w szczepy i dostarczała drzew owocowych do obsadzenia dróg gminnych;

2) obowiązującej obsadzenie dróg gminnych, powiatowych i krajowych drzewami owocowymi;

3) wzywa się Wysoki Rząd, aby w publicznych szkołach ludowych zaprowadził obowiązkową, praktyczną naukę sadownictwa.

Lwów dnia 6. maja 1893.

Wnioskodawca: Dr. Julian Olpiński w r.

Teliszewski, Kowalski, Goldman, Palch, Asnyk, Żardecki, Kramarczyk, Mizia, Stręk, Weigel, Rogoyski, Klemensiewicz, Romanowicz, Lenartowicz, T. Merunowicz, Ludwik Midowicz,

M. Michalski, Ochrymowicz, Dr. Sawczak, Hamorak, Sirko, Potoczek, Rutowski.

Marszałek oznajmia, że z wnioskami temi, postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na d. 8. maja b. r., godzinę 11 przed południem. Porządek dzienny będzie pp. posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Dr. Paszkowski w. r.

Jan Trzeciński w. r.

Protokół

15. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 8. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 115.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwierając posiedzenie oznajmia, iż protokół 14. posiedzenia uznaje za przyjęty, nie zgłoszono bowiem przeciw niemu żadnych zarzutów.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że pp.: Stanisławowi hr. Tarnowskiemu i J. E. Janowi hr. Tarnowskiemu udzielił trzechdniowych urlopów, tudzież, że JE. p. książę Sapieha wniósł prośbę o urlop do końca bieżącej sesyi sejmowej.

Izba udziela wspomnianego urlopu JE. ks. Sapieże.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta spis petycji, wniesionych po dzień 8. maja b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej L. s. 825.

Po odczytaniu petycji L. s. 828 przemawia p. Franciszek Jędrzejowicz, popierając tę petycję i wnosi przydzielenie jej do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Z kolei przydzielono komisji budżetowej następujące petycje: L. s. 839, 842, 843, 844, 845, 848, 850, 861, 862, 869, 871.

Komisji drogowej: L. s. 826.

Po odczytaniu petycji L. s. 830 przemawia, popierając tę petycję, p. Kramarczyk, poczem Izba przydziela ją komisji drogowej.

Komisji drogowej przydzielono dalej petycje: L. s. 831, 835, 836.

Komisji prawniczej: L. s. 827, 870.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 832, 833, 834.

Komisji petycyjnej: L. s. 829.

Po odczytaniu petycji L. s. 838 przemawia p. Żardecki, popierając tę petycję, po czem Izba przydziela ją komisji petycyjnej.

Komisji petycyjnej przydzielono dalej petycje: L. s. 846, 863.

Komisji szkolnej: L. s. 837, 840, 841, 864, 868.

Komisji administracyjnej: L. s. 847.

Komisji przemysłowej: L. s. 849.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie ustalenia terminu zwoływania Sejmów krajowych

Sprawozdawca p. Chamiec prostuje błąd drukarski w sprawozdaniu powyższem, gdzie w wierszu 14-ym z góry zamiast słów: „na sześć

do siedmiu tygodni" winno być: „przynajmniej na siedem tygodni“, po czym wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o fundacji Stanisława hr. Skarbka.

Sprawozdawca, p. Chamiec wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie powyższego sprawozdania komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze posła z kuryi większej własności b. obwodu Brzeżańskiego.

Sprawozdawca, p. Chamiec odczytuje powyższe sprawozdanie Wydziału krajowego, zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Mieczysława Onyszkiewicza na posła sejmowego z ciała wyborczego większych posiadłości byłego obwodu Brzeżańskiego uznać za ważny.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek bez rozprawy.

Marszałek wzywa p. Onyszkiewicza do złożenia przyrzeczenia poselskiego.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje rotę przyrzeczenia.

P. Onyszkiewicz składa w ręce Marszałka przyrzeczenie poselskie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o sprawozdaniu Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1891/92.

Sprawozdawca, p. Wojciech Dzeduszycki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie c. k. Rady szkolnej krajowej o stanie szkół średnich galicyjskich w roku szkolnym 1891–1892 przyjmuje się do wiadomości.

R e z o l u c y a I.

Wzywa się Wysoki Rząd, aby powiększył płacę nauczycieli szkół średnich i otworzył dla

nich możliwość awansu dającego zasługującym coraz lepsze utrzymanie i stanowisko.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Antoniewicz.

Przemawia p. X. Kowalski.

Podczas tego przemówienia oddaje Marszałek przewodnictwo Zastępcy swemu, JE. X. Metropolicie Sembratowiczowi.

Przemawia p. Wł. Kozłowski.

Przemawia p. Bobrzyński.

Przemawia powtórnie p. Wł. Kozłowski.

Przemawia Sprawozdawca.

Podczas tego przemówienia obejmuje Marszałek przewodnictwo.

Izba w głosowaniu oddzielnym uchwała powyżej podany wniosek komisji i proponowaną rezolucję.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej, o czynnościach V. Departamentu Wydziału krajowego.

Sprawozdawca, p. Trzeciecki, uwolniony od czytania sprawozdania, zwraca uwagę, że w ustępie czwartym na pierwszej stronicy sprawozdania, opuszczono następujący ustęp: „Miło wspomnieć, że część zasługi przypada w udziale nieodżałowanemu ś. p. Władysławowi Koziebrodzkiemu, który w krytycznej chwili czas jakiś zastępował szefa Departamentu“, poczem czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie z czynności V. departamentu Wydziału krajowego za czas od 1. października 1891 po koniec grudnia 1892.

Izba uchwała powyższy wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego względem petycji gmin i obszarów dworskich: Przeclaw, Podole, Wyłów i ośmiu innych, w sprawie wyłączenia ich z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu, a przydzielenia do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielcu.

Sprawozdawca, p. Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 Nr. 59 Dz. u. p. udziela c. k. Rządowi swoją opinię: Że pożyteczne będzie dla dogodności mieszkańców, aby gminy i obszary dworskie: Księżnice, Podleszany, i Wola mielecka, wyłączone zostały z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Radomyślu, a przydzielone do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Mielcu.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o sprawozdaniu Wydziału krajowego, co do petycji gminy Jabłonowa i innych gmin okolicznych w sprawie ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w obrębie c. k. Starostwa kołomyjskiego z siedzibą w Jabłonowie.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868, Nr. 59 Dz. p. p., udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznym będzie dla mieszkańców powiatu kołomyjskiego, ustanowienie tamże 4-go Sądu powiatowego z siedzibą w Jabłonowie, gdzie przydzieliby należało gminy i obszary dworskie: Akreszóry, Bania berezowska, Berezów wyżny, Berezów niżny, Kowalówka, Jabłonów, Łucza, Łuczki, Stopczatów, Myszyn i Tekucza, leżącego w okręgu c. k. Sądu powiatowego w Peczyniżynie, zaś z okręgu c. k. Sądu powiatowego i Starostwa w Koszowie gminy: Utoropy i Kosmacz.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej, o wniosku Wydziału krajowego o petycji gmin i obszarów dworskich Kozłów i innych okolicznych, w sprawie przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego z Kozowej do Kozłowa, lub utworzenie w tej ostatniej miejscowości nowego c. k. Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Żywicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycją gminy i obszaru dworskiego w Kozłowie, oraz innych okolicznych, przechodzi na teraz do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy Nowoszyn o przeniesienie jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie i c. k. Starostwa w Rohatynie do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Sprawozdawca p. Lenartowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy państwowej z dnia 11. czerwca 1868, Nr. 59 D. u. p., udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznym będzie dla mieszkańców gminy Nowoszyn, aby miejscowość ta wyłączoną została z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Bursztynie i c. k. Starostwa w Rohatynie, a przydzieloną do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Żurawnie i c. k. Starostwa w Żydaczowie.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie petycji gminy, obszaru dworskiego i innych osób zbiorowych i prywatnych w Zakopanem o utworzenie dla okolicy tej nowego c. k. Sądu powiatowego z siedzibą w Zakopanem.

Sprawozdawca, p. Lenartowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem nad petycją gminy obszaru dworskiego i innych osób zbiorowych i prywatnych w Zakopanem o utworzenie tam nowego c. k. Sądu powiatowego przechodzi do porządku dziennego.

II. Petycę gminy Zakopane, co do ewentualnej prośby ustanowienia stałych dni urzędowania przez delegowanego Sędziego w Zakopanem, odstępuje się c. k. Rządowi, jako do załatwienia tej sprawy powołanemu, do możliwego uwzględnienia.

Izba w oddzielnem głosowaniu nad każdym punktem wniosku, uchwała bez rozprawy oba punkta wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie petycji gminy i obszaru dworskiego w Pstragowy względem przeniesienia jej z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Ropczycach do okręgu c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

Sprawozdawca, p. Lenartowicz uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w myśl ustawy z dnia 11. czerwca 1868 (Nr. 59. Dz. u. p.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem będzie dla gminy Pstrągowej, aby wraz z obszarem dworskim przeniesioną została z okręgu c. k. Sądu powiatowego i c. k. Starostwa w Ropczycach do c. k. Sądu powiatowego w Strzyżowie i c. k. Starostwa w Rzeszowie.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z petycji Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Gładyszowie i innych okolicznych gmin o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Gładyszowie.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycę Zwierzchności gminnej i obszaru dworskiego w Gładyszowie i innych okolicznych gmin o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Gładyszowie, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania w najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z petycji gminy miasteczka Jagielnicy o utworzenie tamże nowego Sądu powiatowego.

Sprawozdawca p. Lenartowicz czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją gminy miasteczka Jagielnicy i innych gmin okolicznych w powiecie Czortkowskim o utworzenie nowego Sądu powiatowego w Jagielnicy, udziela się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Marszałek oznajmia, iż z powodu spóźnionej pory zamknie posiedzenie, a sprawy będące jeszcze na porządku dziennym, wstawi w porządek dzienny najbliższego posiedzenia, poczem wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Na kosztą sprowadzenia zwłok Teofila Lenartowicza do kraju i złożenia ich w grobie zasłużonych na Skałce, przeznacza Sejm kwotę dwóch tysięcy zł. do rąk komitetu pogrzebowego w Krakowie i wstawia tę kwotę jako kredyt dodatkowy w budżet 1893 roku.

Lwów, dnia 8. maja 1893 r.

Wnioskodawca:

Stanisław Szczepanowski w. r.

Weigel, Romanowicz, Albin Rayski, Rutowski, Rogoyski, Dr. Adam Asnyk, Dr. Ludwik Midowicz, Żardecki, Lenartowicz, T. Merunowicz, Palch, Michalski, Popowski, Skałkowski, Gross, Klemensiewicz, Dr. Olpiński, Sala, Dworski, Goldmann, Hoszard, Czartoryski, ks. Sawa, Pilat, Fruchtmann, Kowalski.

Marszałek oznajmia, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia budynków od szkód ogniowych w duchu uchwał Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z dnia 19. stycznia 1888 i 26. listopada 1889.

Lwów, dnia 8. maja 1893 r.

Teofil Merunowicz w. r.

Rutowski, Gnoiński, Schnell, Romanowicz, Potoczek, Lenartowicz, Goldmann, Kowalski, Męciński, Paszkowski, Marchwicki, Fruchtmann, Weigel, Dr. Ludwik Midowicz, Dworski, Rogowski, Dr. Adam Asnyk, Gross, Palch, Słonecki, Skalkowski, Klemensiewicz, Dembowski, St. Brykczynski, Paliwoda, Dr. Olpiński.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Celem poparcia usiłowań społeczeństwa zmierzającego do podniesienia i pomnożenia średnich i mniejszych gospodarstw wiejskich, a to: *a)* przez utrzymanie w całości samoistnych, to jest bydło pociągowe utrzymać zdolnych, gospodarstw (niepodzielnych), *b)* przez ponowne urządzenie zaokrąglonych gospodarstw i osad na gruntach starej rozbitej i rozdrobionej własności mniejszej (komasacya), oraz przez równoczesne przesiedlanie ztąd zbytecznej ludności na grunta mniej zaludnione (kolonizacya), *c)* przez tworzenie nowych takich gospodarstw i osad na gruntach większej własności (parcelacya).

I. Wysoki Sejm przystąpi do wypracowania ustaw rentowych na następujących podstawach: Ustanawia się krajowy zakład pod nazwą: Włościański Bank rentowy.

A) Sposób, w jaki zakład służyć ma temu celowi, nie jest bezpośredni ani pośredni, to znaczy, że instytucya sama nie będzie się zajmowała ani parcelacyą, ani komasacyą, ani tym podobnymi czynnościami, ale włościański Bank rentowy powołany będzie udzielać taniach, ratami spłacalnych, pożyczek (kredyt rentowy) na po-

wyższe gospodarstwa (włości rentowe), i w celach powyższych, a więc: *a)* na spłatę spółspadkobierców, *b)* na spłatę ceny kupna, *c)* wyjątkowo na spłatę ciężarów gruntowych. Bank wypłaca pożyczkę 4%, obligacyami rentowymi, pożyczka jest ze strony Banku niewypowiedzialną, z wyjątkiem niepłacenia renty.

B) Spłaty pożyczki rentowej uskutecznią się opłatą rocznej renty w kwocie wynoszącej 6% od sumy pożyczonej. W ten sposób opłaca się procent i umarza kapitał pożyczony w 28 i pół latach. Pożyczka może być zresztą każdego czasu w całości spłacona, a także oprócz renty wolno umieszczać w Banku kiedykolwiek i jakiegokolwiek kwoty. Te o ile przewyższają bieżącą obowiązkową spłatę renty, zapisane będą na oszczędność i po 3%, oprocentowane. Wszelkie spłaty i wkładki uskutecznią się przez urząd podatkowy.

C) Włóść rentowa może otrzymać pożyczkę do połowy, a nawet do $\frac{3}{4}$ wartości szacunkowej gospodarstwa, z warunkiem opłacania przepisanej renty. Do połowy wartości można udzielić pożyczki gospodarstwom mającym 50—100 jednostek (morgów), mniejsze gospodarstwa mogą dostać pożyczkę do $\frac{3}{4}$ swej wartości. Włóściom rentowym przysłużyć mają ułatwienia i uproszczenia przy zaciąganiu pożyczki rentowej, przy intabulacyi i ekstabulacyi renty, przy przywłaszczeniu, przy dziedziczeniu i t. d.

Gospodarstwo założyć się mające jako włóść rentowa na parceli z większego gruntu wydzielonej, nie przejmuje ciężarów gruntu, z którego powstaje. Udzielenie pożyczki rentowej na spłatę ceny kupna jest niedozwolone, jeśli przy sprzedaży jest widoczny wyzysk nabywcy. Dlatego w podaniu o pożyczkę rentową uwidocznione mają być w sposób wiarygodny wszystkie warunki, pod jakimi nastąpiło kupno.

Włóść rentowa może być sprzedaną, lub w inny sposób odstąpioną, a wszystkie prawa i obowiązki przechodzą na nowego właściciela. O tem należy tylko donieść władzy nadzorczej.

Podział włości rentowej lub częściowe uszczuplenie tejże (odsprzedaż) może nastąpić za zezwoleniem władzy nadzorczej. Przyczem ma się uchwalić, czy zobowiązania mają być rozdzielone, czy pozostają w całości przy jednej części.

II. Dla ułatwienia na drodze kredytu tworzenia się spółek parcelacyjnych, Wysoki Sejm zarządzi zmianę §. 55 statutu Banku krajowego w ten sposób, że w ustępie tegoż paragrafu po słowach i „spółek melioracyjnych“ dodaje słowa „i parcelacyjnych“ i poleci Wydziałowi krajowemu w porozumieniu z Radą nadzorczą tegoż Banku ułożyć instrukcję dla tego rodzaju działalności Banku.

Lwów, dnia 8. maja 1893.

Stanisław Potoczek w. r.

F. Kramarczyk, Mizia, Stręk, Rożankowski, Korol, Teliszewski, Klemensiewicz, Okuniewski, Huryk, Romańczuk, Romanowicz, T. Merunowicz, M. Siczynski, Hamorak, Herasimowicz, Dr. Olpiński, Sirko, Antoniewicz, Dr. Sawczak, Dr. Ludwik Midowicz.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. X. Siczynski czyta następującą interpelację.

I n t e r p e l a c y a

do JWgo c. k. komisarza rządowego.

Od dłuższego już czasu prowadzoną jest systematycznie na całym średnim i wschodnim paśmie gór rabunkowa gospodarka lasowa. Eksploatacja lasów w tych stronach odbywa się w sposób nie tylko nieracjonalny, ale wręcz rozbójniczy.

Las za lasem pada pod toporem wszelkiego rodzaju niesumiennych eksploatatorów i spekulantów. W niezliczonych tartakach parowych i wodnych zaprzepaszcza się nasza odwieczna ochrona od wiatrów, przeciągów i nagłych opadów atmosferycznych. W naszych oczach pustoszeją wierzchy gór naszych.

Mimo i wbrew wszelkim postanowieniom i przepisom ustaw o racjonalnem gospodarstwie lasowem wycinają las spekulanci wszelkiego rodzaju, nie zważając ani na jego położenie, ani na jego jakość, ani na jego wiek. Ogromne przestrzenie gór, niegdyś lasami pokryte, przemieniają się w oka mgnieniu w głucho i zimne pustynie. Nowe, rozległe zręby lasowe przedstawiają się obecnie jakby jedna wielka ruina, przywalona wszelkiego rodzaju gałęziami i gnijącymi kłocami,

przygłuszona swobodnie się rozrastającymi krzakami jałowcu. Pomimo tego niepomyślnego stanu, w jakim się lasy gór naszych znajdują, nikt się o to nie troszczy, że istnieją przepisy i postanowienia prawne, zakazujące pozabawiania gruntów lasowych ich charakteru lasowego i nakazujące kultywowanie lasów, jak gdyby te przepisy dla naszych gór nie istniały. A już najgorzej pod tym względem dzieje się w powiecie Turczańskim. W powiecie tym prowadzonym jest od dłuższego czasu systematyczne i bezwzględne niszczenie ostatnich resztek lasowych, które jeszcze po gospodarce obcokrajowców pozostały.

Gdy dobra Łomnińska, w których skład wchodzi do 30 wsi, przeszły na własność s. p. hr. Chamborda, wtedy to w przeciągu niespełna 14 lat najpierw tartakami, a potem fabryką celulozy splądrowano i zniszczono najpiękniejsze lasy w tej okolicy. W roku zeszłym sprzedali spadkobiercy hr. Chamborda cały ten rozległy majątek z lasami, po większej części już do szczytu wyniszczonymi, hrabiemu Wiszniewskiemu.

Hrabia Wiszniewski doprowadza do końca dzieło zniszczenia, rozpoczęte przez obcokrajowców. Rozsprzedaje on cały ten majątek nie tylko pojedynczemi wsiami, ale i parcelami lasowemi pomiędzy spekulantów lasowych, prawie wyłącznie żydów. Sprzedaż ta uskutecznianą bywa nieraz w ten sposób, że jednemu spekulantowi sprzedaje się las (drzewo), gdy tymczasem drugi spekulant kupuje od hrabiego ziemię z pod tego zrębać się mającego lasu. Spekulanci ci rzucają się na pozostałe po dawnych właścicielach resztki lasowe i w pień wycinają wszystko, co tylko popadnie pod siekiere.

Jadąc przez Rozłęcz, można widzieć tę sławetną gospodarkę lasową. O kulturze lasowej przy takim stanie rzeczy nikomu się i nie śni.

Fakt ten rzuca bardzo smutne światło na nasze stosunki gospodarskie, a smutno powiedzieć, że ta rozbójnicza gospodarka odbywa się pod okiem i pod boki władz rządowych, powołanych do kontroli nad gospodarstwem lasowem. Świadczy on także o niesłychanej w innych krajach indolencji naszych organów administracyjnych i o ich obojętności co do tej dla naszego kraju nader ważnej sprawy.

Wobec tego smutnego stanu rzeczy zapytuje c. k. Rząd:

1. Czy wiadomo c. k. Rządowi, że w naszych górach karpackich, zwłaszcza zaś w powiecie Turczańskim, odbywa się niszczenie lasów na wielkie rozmiary bez wszelkiej przeszkody?

2. Czy wiadomo c. k. Rządowi, że w tychże stronach, a mianowicie w powiecie Turczańskim przepisy ustawy lasowej o ochronie lasów, o racjonalnej gospodarce lasowej tudzież o kulturze lasowej prawie wcale nie są wykonywane.

3. Czy, a w danym wypadku jakie kroki, zamierza c. k. Rząd poczynić, ażeby temu systematycznemu i bezwzględnemu niszczeniu lasów w całych górach Karpackich, zwłaszcza zaś w górach powiatu Turczańskiego z dawien dawna praktykowanemu, a w ostatnich czasach prawie bez żadnej przeszkody ze strony władz rządowych tolerowanemu, zapobiedz i raz na zawsze w sposób stanowczy tamę położyć.

Lwów, dnia 8. maja 1893.

Konstantanty Teliszewski w. r.

Korol, Rożankowski, Huryk, Sirko, Barabasz, Dr. Sawczak, Harasymowicz, T. Merunowicz, Asnyk, Rutowski, Romańczuk, M. Siczynski, Hamorak, Kułaczkowski, Okuniewski, Antoniewicz, Sembratowicz, Weigel, Dr. Ludwik Midowicz, Palch, Dr. Olpiński, Michalski, Potoczek, Stręk, Mizia.

Marszałek oznajmia, iż interpelację tę poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na d. 9. maja b. r. godzinę 11 minut 30 przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 minut 45 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarz:

X. Siczynski w. r.

J. Wiktor w. r.

Protokół

16. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 9. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11. minut 56. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 110.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 15. posiedzenia jest wyłożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że p. Mazaraki wniósł prośbę o urlop do końca sesyi z powodu choroby.

Izba udziela żądanego urlopu p. Mazarakiemu.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 9. maja b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji budżetowej: L. s. 875.

Po odczytaniu petycji L. s. 884 przemawia p. Wiktor i wnosi przekazanie tej petycji komisji budżetowej z poleceniem zdania o niej Sejmowi sprawy z pominięciem formalności na najbliższym posiedzeniu.

Izba uchwała nagłość tego wniosku, poczem przyjmuje bez rozprawy wniosek p. Wiktora.

Komisji budżetowej przydzielone dalej zostały petycje L. s.: 885, 886, 887, 888, 889, 890, 892, 893, 894, 895, 896, 900, 901, 902, 911.

Po odczytaniu petycji L. s. 912 przemawia p. Gorayski i wnosi przekazanie tej petycji komisji budżetowej z poleceniem zdania sprawy Sejmowi, z pominięciem formalności, na najbliższym posiedzeniu.

Izba uchwała nagłość tego wniosku, poczem bez rozprawy przyjmuje powyższy wniosek.

Po odczytaniu pet. L. s. 913 przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz i wnosi przekazanie tej petycji komisji budżetowej z poleceniem zdania o niej sprawy Sejmowi na najbliższym posiedzeniu.

Izba uchwała nagłość tego wniosku, poczem przyjmuje powyższy wniosek bez rozprawy.

Dalej przydzielono petycyce następującym komisjom:

Komisji drogowej: L. s. 876.

Komisji administracyjnej: L. s. 877, 903, i 910.

Komisji szkolnej: L. s. 878, 891.

Komisji prawniczej: L. s. 879.

Komisji gminnej: L. s. 880 i 881.

Komisji petycyjnej: L. s. 882, 897, 898 i 899.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 904, 905 i 906.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie m. Brodów prawa do poboru myta kopytkowego.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji drogowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytnicznych:

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej na drogach powiatowych z Otfinowa do Ujścia jezuitckiego i z Dąbrowy do Mędrzechowa;

2. Radzie powiatowej w Cieszanowie na drodze powiatowej Dachnów-Lubaczów;

3. Radzie powiatowej w Limanowej na drodze powiatowej Dobrsko-Szczyrzyckiej;

4. Radzie powiatowej w Rzeszowie od mostu powiatowego na rzece Wisłoku w Żarnowy;

5. Radzie powiatowej w Trembowli na drodze powiatowej Trembowla-Budzanów;

6. Radzie powiatowej w Białej na drodze powiatowej Międzybrodzkiej;

7. Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze powiatowej Łańcut-Kańczuga;

8. Radzie powiatowej w Kołomyi na drodze powiatowej Kołomyja-Peczyniżyn;

9. Radzie powiatowej w Limanowej od mostu powiatowego na rzece Łososinie.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, odczytuje sprawozdanie powyższe z następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytnicznych:

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej na drogach powiatowych z Otfinowa do Ujścia jezuitckiego i z Dąbrowy do Mędrzechowa;

2. Radzie powiatowej w Cieszanowie na drodze powiatowej Dachnów-Lubaczów;

3. Radzie powiatowej w Limanowej na drodze powiatowej Dobrsko-Szczyrzyckiej;

4. Radzie powiatowej w Rzeszowie od mostu powiatowego na rzece Wisłoku-Żarnowy;

5. Radzie powiatowej w Trembowli na drodze powiatowej Trembowla-Budzanów;

6. Radzie powiatowej w Białej na drodze powiatowej Międzybrodzkiej;

7. Radzie powiatowej w Łańcucie na drodze powiatowej Łańcut-Kańczuga;

8. Radzie powiatowej w Kołomyi na drodze powiatowej Kołomyja-Peczeniżyn;

9. Radzie powiatowej w Limanowej od mostu powiatowego na rzece Łososinie.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Dąbrowej, Cieszanowie, Limanowej, Rzeszowie, Trembowli, Białej, Łańcucie i Kołomyi nadaje się na lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały prawo do pobierania opłat mytnicznych, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszów powiatowych, a mianowicie:

1. Radzie powiatowej w Dąbrowej prawo do pobierania myta drogowego na drogach powiatowych, a to: z Otfinowa do Ujścia jezuitckiego i z Dąbrowy do Mędrzechowa.

Przy każdej z obu wymienionych dróg, pobierać należy opłatę myta według następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (4) cztery ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (2) dwa ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego (1) jeden ct.

2. Radzie powiatowej w Cieszanowie prawo do pobierania myta mostowego na drodze powiatowej Dachnów-Lubaczów, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (1) jeden ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ($\frac{1}{2}$) pół ct.;

3) Radzie powiatowej w Limanowej prawo do pobierania opłat myta drogowego i mostowego na drodze powiatowej Dobrzycko-Szczy-

ryzkiej przy jednej rogatce, podług następującej taryfy:

1) Myto drogowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (1) jeden ct.;

2) Myto mostowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (1) jeden ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ($\frac{1}{2}$) pół ct.

4. Radzie powiatowej w Rzeszowie prawo do pobierania myta od mostu na rzece Wisłoku w Żarnowej, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (6) sześć ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (4) cztery ct.

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego (2) dwa ct.

5) Radzie powiatowej w Trembowli, prawo do pobierania myta drogowego i mostowego na drodze powiatowej Trembowla-Budzanów na jednej stacyi w Zieleńcu, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, drogowego (2) dwa ct., mostowego (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych: drogowego (1) jeden ct., mostowego (1) jeden ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego: drogowego ($\frac{1}{2}$) pół ct., mostowego ($\frac{1}{2}$) pół ct.

Właściciele i zarząd dóbr w Semenówce są wolni od opłaty myta Radzie powiatowej w Trembowli przysługującego.

6. Radzie powiatowej w Białej, prawo do pobierania myta drogowego i mostowego na dro-

dze powiatowej Międzybrodzkiej na stacyi Porąbce, według następującego wymiaru:

1) Myto drogowe:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (1) jeden ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ($\frac{1}{2}$) pół ct.;

2. Myto mostowe.

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (6) sześć ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (3) trzy ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ($\frac{1}{2}$) półtora ct.

7. Radzie powiatowej w Łańcucie, prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Łańcut-Kańczuga, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (2) dwa ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (1) jeden ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego ($\frac{1}{2}$) pół ct.

8. Radzie powiatowej w Kołomyi, prawo do pobierania myta drogowego na drodze powiatowej Kołomyja-Peczeniżyn, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (4) cztery ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (2) dwa ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego (1) jeden ct.;

9. Radzie powiatowej w Limanowej, prawo do pobierania myta mostowego od mostu powiatowego Nr. 92 na rzece Łososinie przy drodze Sowlińsko-Laskowskiej, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu (3) trzy ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych (2) dwa ct.;

c) od pięciu świń lub cieląt, oraz od dziesięciu owiec (1) jeden ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, zrebęta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejsze.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje :

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie urzędzenia krajowej osady poprawczej dla nieletnich wychowanców i krajowego zakładu przymusowej pracy i poprawy dla dorosłych mężczyzn.

Sprawozdawca p. Sawczak, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Weigla w sprawie sporu o granice kraju nad Morskiem Okiem.

P. Weigel uzasadnia powyższy wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Przemawia w sprawie formalnej p. Klemsiewicz i wnosi, by pet. L. s. 820 przekazaną do komisji prawniczej, jako dotyczącą tej samej sprawy, co wniosek p. Weigla, odesłać do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Olpińskiego w sprawie podniesienia sadownictwa.

P. Olpiński uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie pierwszej części tego wniosku komisji gospodarstwa krajowego, drugiej komisji drogowej, trzeciej wreszcie komisji szkolnej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem p. Olpińskiego bez rozprawy przekazać jego wniosek komisjom: gospodarstwa krajowego, drogowej i szkolnej.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza w sprawie przymusowego ubezpieczenia budynków od szkód ogniowych.

P. Merunowicz uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi przekazanie tego wniosku komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu krajowego za r. 1891.

Sprawozdawca p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Uchwała pierwsza :

Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum z rachunków funduszu krajowego, funduszków dotowanych ze skarbu krajowego i funduszków samoistnych budżetem objętych, złożonych za rok budżetowy 1891.

Uchwała druga:

Powyższe absolutorium udzielone Wydziałowi krajowemu, obejmuje także absolutorium dla c. k. Rady szkolnej krajowej z działu wydatków funduszu szkolnego krajowego.

Izba w oddzielnem głosowaniu uchwała bez rozprawy obie powyższe uchwały.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniach Wydziału krajowego co do sposobu użycia pozostałości kasowej z roku 1891, tudzież w przedmiocie zmiany roku budżetowego.

Sprawozdawca p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Pozostałość z rachunków roku 1891 w kwocie 237.486 zł. przenosi się na rachunek roku 1893 i wstawia się ją dodatkowo w budżet tegoż roku, jako rubr. I. poz. 1. dochodów.

2. Od roku budżetowego 1893 począwszy, asygnacje na rachunek każdego roku budżetowego mają być wydawane po koniec lutego, a zrealizowane po koniec marca roku następnego.

Izba bez rozprawy uchwała, głosując oddzielnie nad każdym punktem powyższego wniosku, oba punkta wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Reprezentacji powiatowej w Cieszanowie, o udzielenie z funduszków krajowych bezprocentowej pożyczki w kwocie 25.000 zł. na budowę szpitala powiatowego, oraz petycji Wydziału Rady powiatowej w Cieszanowie o udzielenie bezprocentowej pożyczki 15.000 zł. w. a. na ten sam cel.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, czyta powyższe sprawozdanie, zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycje Reprezentacji powiatowej i Wydziału powiatowego w Cieszanowie, o pożyczki bezprocentowe na budowę szpitala, przesyła się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji rady szpitalnej szpitala powszechnego w Podhajcach, o udzielenie subwencji na wybudowanie dachu blachą krytego i reparację sufitów.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję rady szpitalnej szpitala powszechnego w Podhajcach, o subwencję 2.000 zł., oddaje się do załatwienia Wydziałowi krajowemu, który uwzględni potrzeby tego Zakładu na konserwację budynku wykazane, przy obliczeniu taksy kuracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Towarzystwa Opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, o udzielenie zapomogi na powiększenie i dalsze utrzymanie lecznicy dla dzieci skrofolicznych w Rabce.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycję Towarzystwa opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, przesyła się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania naprowadzonych w niej okoliczności i ewentualnego częściowego uwzględnienia przy wypracowaniu preliminarza wydatków na rok 1894.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie petycji Albiny z Pileckich Śliwińskiej, 2 voto Ćwiklińskiej, o udzielenie remuneracji spadkobiercom ś. p. Leona Śliwińskiego za zarząd szpitala powszechnego we Lwowie, za lata 1864 do 1867.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycją Albiny Śliwińskiej 2-voto Ćwiklińskiej, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie petycji gminy Peczeniżyn, o subwencję na asanację tego miasteczka.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm uchwalić raczy :

Nad petycją gminy Peczeniczyn o subwencję w kwocie 2.000 zł. w. a. na koszt asanacji miasta, przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem powyższym.

Następuje :

Sprawozdanie komisji prawniczej o żądaniu c. k. Sądu powiatowego w Skoczowie na Szlaku względem zezwolenia na sądowe ściganie pośta sejmowego Franciszka Strzygowskiego z Biały, z powodu jakoby grożącego niebezpieczeństwa stanu piwnicy tegoż w Świętoszkowy (przynależności Grodzca na Szlaku).

Sprawozdawca p. Weigel, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem odmawia zezwolenia na ściganie karno sądowe pośta Franciszka Strzygowskiego z Biały, — z powodu jakoby niebezpieczeństwa piwnicy w majątności tegoż Świętoszkowej — przynależności Grodzca na Szlaku.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji prawniczej o petycji Rady gminnej miasteczka Suchy względem przeniesienia siedziby c. k. Sądu powiatowego ze wsi Ślemienia do miasteczka Suchy.

Sprawozdawca p. Weigel, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby względem petycji Rady gminnej miasteczka Suchy, o przeniesienie Sądu powiatowego ze Ślemienia do tej miejscowości jak najprędzej rokowania z c. k. Sądem wyższym krajowym w Krakowie i c. k. władzą polityczną krajową przepro-

wadził, a wynik tychże na najbliższej sesji sejmowej z stosownym wnioskiem przedłożył.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji prawniczej co do ponowienia rezolucji o ustanowienie c. k. trybunału I. instancyi z siedzibą w Czortkowie i 8-miu sądów powiatowych, co do których Sejm już od dłuższego czasu udzielił c. k. Rządowi swojej opinii.

Sprawozdawca p. Weigel, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić !

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, aby w myśl uchwał swoich od r. 1874 do 1889 zechciał dla zapewnienia należytego wymiaru sprawiedliwości w kraju tutejszym jak najrychlej ustanowić c. k. trybunał I. instancyi z siedzibą w mieście Czortkowie, tudzież nowe c. k. sądy powiatowe w Podwołoczyskach, Żabim, Jaworzniu, Jezierzanach, Zakliczynie, Ottyni, Bołszowcach i Wielopolu, sukcesyjnie w porządku wyżej wymienionym.

Przemawia c. k. Komisarz rządowy i oznajmia, iż kreowanie c. k. sądów powiatowych w Żabim i Jaworzniu jest już zdecydowanym.

Przemawia sprawozdawca i proponuje opuszczenie w powyżej podanym wniosku słów : „Żabim, Jaworzniu.“

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji, uwzględniając poprawkę sprawozdawcy.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z przedłożenia Wydziału krajowego o jego czynnościach w zakresie budowli wodnych i melioracyi.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji :

Komisya gospodarstwa krajowego wnosi :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1893 l. 16.887 z czynności w zakresie budowli wodnych i melioracyi ;

2) Sejm zatwierdza załączoną /i. instrukcją służbową dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z d. 11. kwietnia 1893 r. L. 16.887 z czynności w zakresie budowli wodnych i melioracyi.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zatwierdza załączoną instrukcję służbową dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym,

poczem odczytuje rzeczoną instrukcję, która brzmi:

Instrukcja służbowa dla biura melioracyjnego przy Wydziale krajowym.

I. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Zakres działania biura.

Do zakresu działania krajowego biura melioracyjnego należy:

1. inicjowanie, projektowanie, wykonywanie i nadzór regulacji wód niespławnych, tudzież ulepszeń gruntów za pomocą osuszenia i nawodnienia;

2. konserwacja i nadzór wykonanych przy pomocy funduszu krajowego przedsiębiorstw melioracyjnych;

3. ulepszenie podziału pól i komasacja gruntów wraz z zakładaniem dróg polnych;

4. udzielanie fachowych opinii w sprawach podpadających pod postanowienia ustawy wodnej;

5. zakładanie, utrzymywanie i ewidencja krajowych stacji ombrometrycznych i wodoskazowych, tudzież przeprowadzanie studyów hydrometrycznych na rzekach niespławnych.

§. 2.

Skład biura.

Do sprawowania czynności w ustępie 2, 3, 4 i 5, §-fu 1. wymienionych, tudzież projektowania, wykonywania i nadzoru melioracyi publicznych powołanem jest przedewszystkiem biuro centralne przy Wydziale krajowym, które się składa z dyrektora i odpowiedniej liczby fachowo uzdolnionych urzędników.

Projektowaniem, wykonywaniem i nadzorem robót melioracyjnych, przeprowadzanych przez poszczególnych właścicieli gruntów zajmują się, o ile Wydział krajowy odmiennie nie postanowi, ekspozytury biura melioracyjnego, których liczbę i miejsce urzędowania ustanawia Sejm na wniosek Wydziału krajowego.

Kierownictwo ekspozytur biura melioracyjnego porucza Wydział krajowy obznajomionym z techniką melioracyjną urzędnikom biura, którym w miarę potrzeby przydziela się odpowiednią liczbę sił technicznych i dozorców melioracyjnych.

Blizsze postanowienia co do kwalifikacyi urzędników biura melioracyjnego zawiera §. 6. uchwalonego przez Sejm etatu tego biura.

§. 3.

Stosunek służbowy urzędników biura i ekspozytur.

Wszyscy urzędnicy biura melioracyjnego podlegają pod względem służbowym i dyscyplinarnym Wydziałowi krajowemu a w szczególności członkowi Wydziału krajowego, któremu biuro jest przydzielone (§. 19. ustawy służby krajowej).

Bezpośrednim przełożonym urzędników tego biura po myśli §. 24. instrukcyi dla Wydziału krajowego jest dyrektor, który przydziela im prace i czuwa nad ich wykonaniem.

Personal pomocniczy ekspozytur podlega bezpośrednio ich kierownikom.

§. 4.

Komisye, urlopy i przeszkody służbowe.

Dyrektor biura, zarówno jak i kierownicy ekspozytur winni donieść Wydziałowi krajowemu o każdorazowym opuszczeniu siedziby urzędowej

w celach służbowych, podobnie jak i o powrocie, jeżeli ich nieobecność potrwa ponad dni ośm.

Urlopów do dni ośmiu, w ciągu tego samego roku kalendarzowego, udzielać może urzędnikom biura centralnego i kierownikom ekspozytur przełożony Członek Wydziału krajowego, personalowi zaś ekspozytur ich kierownicy przy równoczesnym zawiadomieniu Wydziału krajowego.

Urlopów na czas dłuższy udziela Wydział krajowy.

W razie choroby lub przeszkody w służbie (powołania do ćwiczeń wojskowych) winien urzędnik zawiadomić natychmiast swego przełożonego, a na żądanie lub w razie dłuższej choroby, wykazać się świadectwem lekarza (§. 20. ustawy służby krajowej).

§. 5.

Korespondencya.

Centralne biuro melioracyjne nie koresponduje ani ze stronami, ani z władzami; lecz wszelkie podania bezpośrednio do niego nadchodzące załatwia Wydział krajowy (§ 56 instrukcyi dla Wydziału krajowego).

Natomiast kierownicy ekspozytur i urzędnicy przeznaczeni do prowadzenia budowy korespondują bezpośrednio z władzami i stronami w obrębie kraju, przyczem w obec krajowych władz centralnych używać mają formy sprawozdań i intytulacyi „wysoki,“ w obec innych zaś władz formy odzew i intytulacyi „światny.“

§. 6.

Manipulacya wewnętrzna ekspozytur i kierowników budowy.

Wszystkie pisma nadchodzące do ekspozytur i kierowników budowy, zarówno jak i od nich wychodzące na skutek własnej inicjatywy (przypomnienia) urzędowe mają być zaciągane do protokołu podawczego, który dla każdego roku kalendarzowego ma być otwartym z dniem 1. stycznia, a zamkniętym z dniem 31. grudnia.

Co się tyczy załatwiania ekshibitów. ekspedycyowania i rejestrowania należy się zastosować do odnośnych przepisów instrukcyi służbowej dla manipulacyi wewnętrznej Wydziału krajowego z dnia 14. września 1866.

§. 7.

Urządzenie lokalów urzędowych, zaopatrzenie w przyrządy i rekwizyta.

Przedmioty potrzebne do urządzania lokalów urzędowych ekspozytur, nie mniej też potrzebne do zdjęć i wykonania robót, instrumenty i przyrządy zakupuje Wydział krajowy na wniosek dyrektora biura, względnie kierowników ekspozytur.

Z końcem roku winni przedłożyć kierownicy ekspozytur, zarówno jak i urzędnicy biura centralnego, inwentarz wszystkich przedmiotów do użytku im oddanych wraz z podaniem wartości.

Do odpisania zużytych przedmiotów inwentarza potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego.

Na utrzymanie lokalów urzędowych, tudzież obsługę, opał i oświetlenie otrzymują kierownicy ekspozytur ryczałt przez Sejm uchwalony.

Potrzeb rysunkowych i kancelaryjnych dostarcza ekspozyturom Wydział krajowy.

§. 8.

Dyety, koszta podróży i dodatki budowlane.

Co do wymiaru dyet i kosztów podróży przy zdjęciach i nadzorze robót publicznych, zarówno jak i prywatnych, obowiązują przepisy wydane przez Sejm uchwałą z dnia 15. października 1881, a mianowicie:

a) wysokość dyet wynosi:

1) dla urzędników z płacą stałą 1.500 zł. i wyżej po 5 zł. na dzień;

2) dla urzędników z płacą stałą 1.000 aż do 1.500 zł. po 4 zł. dziennie;

3) dla wszystkich innych urzędników i elewów po 3 zł. dziennie.

b) koszta podróży należą się dla wszystkich urzędników biura i elewów w wysokości należytości II. klasy za jazdę koleją żelazną, lub I. klasy za jazdę statkiem parowym, przy podróży zaś końmi w wysokości 13·2 ct. za każdy kilometr, oprócz wynagrodzenia za myto.

Przy komisjach, które wprawdopodobnie przez jeden miesiąc w jednym miejscu potrwać, może Wydział krajowy zamiast dyet oznaczyć

z góry pewien ryczałt (§. 11. uchwały Sejmowej z dnia 15. października 1881).

W czasie prowadzenia budowy przy przedsiębiorstwach ustawowych, korzystając z pomocy skarbu państwa i kraju, otrzymują kierownicy robót zamiast dyet i kosztów podróży w obrębie pola roboczego miesięczne dodatki budowlane, których wysokość normują instrukcje i rozporządzenia wykonawcze wydane w myśl postanowień specjalnych ustaw melioracyjnych przez Wydział krajowy w porozumieniu z Administracją państwa.

II. Postanowienia szczegółowe.

§. 9.

Projektowanie i wykonanie robót publicznych.

Przy zdjęciach i projektowaniu melioracji publicznych, które mają korzystać z zasiłków państwowego funduszu melioracyjnego, winno biuro melioracyjne zastosować się ściśle do przepisów rozporządzenia Ministerstwa rolnictwa wydanego w porozumieniu z Ministerstwem spraw wewnętrznych dnia 18. grudnia 1885 (Dz. p. p. Nr. 1. ex 1886).

Bliższe postanowienia co do prowadzenia budowy przy melioracjach publicznych zawierają specjalne instrukcje i rozporządzenia wydane lub ułożone mające przez Wydział krajowy wspólnie z Administracją państwa.

§. 10.

Pomoc techniczna dla melioracji prywatnych.

W miarę przyzwolonych przez Sejm fundusów, oraz sił dyspozycyjnych ekspozytur biura melioracyjnego udziela Wydział krajowy bezpłatnej pomocy technicznej, poszczególnym właścicielom gruntów do projektowania wytyczania i kontroli robót melioracyjnych.

Koszta podróży koleją żelazną do najbliższej stacji i z powrotem, tudzież dyety urzędnika technicznego pokrywa w myśl uchwały sejmowej z dnia 6. kwietnia 1892 fundusz krajowy.

Natomiast strony interesowane obowiązane są:

a) opłacać przyjętych przez urzędnika do zajęć robotników (w liczbie od 3 do 5), z których jeden dla przyspieszenia roboty może być

figurantem stałym lub uczniem krajowego kursu dozorców melioracyjnych;

b) dostarczyć potrzebnych do pomiarów palików, oraz podwód tak ze stacji kolejowej do miejsca zamieszkania i z powrotem, jak i z miejsca zamieszkania do pola roboczego i napowrót, jeżeli pole robocze znajduje się w odległości kwadransa drogi (§. 11. alegatu H. ustawy służby krajowej);

c) pokrywać wynagrodzenie i koszta utrzymania dozorcę melioracyjnego przeznaczonego przez kierownika ekspozytury do wykonania zaprojektowanych robót.

W razie, gdyby właściciel gruntu nie dopełnił obowiązku pod a, b, określonego i przez spowodowanie zwłoki narażał fundusz krajowy na niepotrzebne wydatki, urzędnik biura melioracyjnego przerwać ma swą czynność i donieść o tem Wydziałowi krajowemu; właściciel zaś gruntu obowiązany będzie wynikłe stąd koszta komisyjne zwrócić funduszowi krajowemu.

§. 11.

Warunki udzielania bezpłatnej pomocy technicznej dla melioracji prywatnych.

Bezpłatnej pomocy technicznej do projektowania i wykonania melioracji prywatnych w granicach §. 10. niniejszej instrukcji określonych, udziela Wydział krajowy pod następującymi warunkami:

1. rentowność zamierzonej przez właściciela melioracji ma być stwierdzoną przez kierownika właściwej ekspozytury biura melioracyjnego, ewentualnie także przez znawcę agronomicznego;

2 właściciel gruntu żądający bezpłatnej pomocy technicznego biura melioracyjnego winien złożyć pisemną deklaracją, mocą której zobowiąże się zwrócić funduszowi krajowemu koszta zdjęć (dyety i koszta podróży urzędnika technicznego), oraz unormowaną w instrukcji z dnia 20. grudnia 1878 l. 57.740 ex 1878 takse za projekt, jeżeli w przeciągu trzech lat od dnia otrzymania planów nie przystąpi do wykonania zaprojektowanych robót.

Unormowana w powołanej instrukcji taksa za projekt wynosi:

za przestrzeń do 5 morgów włącznie po 2 zł.
„ następnych 5 morg. od 6–10 włącznie po 60 ct.

za następnych 10 morg. od 11—20 włącz. po 50 ct.
 „ „ 30 „ „ 21—50 „ „ 40 „
 „, każdy dalszy morg po 30 „

§. 12.

Instruowanie i wnoszenie podań o pomoc techniczną.

Właściciele gruntów chcący korzystać z pomocy technicznej biura melioracyjnego do zaprojektowania robót melioracyjnych, winni wnieść za pośrednictwem właściwej ekspozytury do Wydziału krajowego podanie, w którym mają zamieścić deklaracją, że się poddają postanowieniom niniejszej instrukcyi, a w szczególności przepisom §§. 10. i 11., oraz wykazać:

1. obszar i rodzaj kultury gruntu, na którym ma być wykonana melioracya;

2. wadliwości gruntu, które mają być przez melioracyą usunięte, oraz oczekiwane z melioracyi korzyści, które to okoliczności mogą być udowodnione opinią fachowego agronoma;

3. odpowiedni ze względu na zagospodarowanie gruntu czas, w którym zdjęcia mają być wykonane.

W podaniach o udzielenie pomocy technicznej do wykonania zaprojektowanych już przez biuro robót melioracyjnych, należy tylko podać obszar gruntu, na którym melioracya w danym roku ma być przeprowadzoną, oraz termin zamierzonego rozpoczęcia robót.

Na uwzględnienie liczyć mogą tylko te podania, które najdalej do końca lutego każdego roku będą wniesione.

§. 13.

Program robót.

Najpóźniej do 15. marca każdego roku winni ułożyć kierownicy ekspozytur na podstawie wniesionych podań program robót i takowy przedłożyć Wydziałowi krajowemu do zatwierdzenia.

W programie tym mają być szczegółowo wymienione:

Objekty melioracyjne (obszar gruntu, rodzaj melioracyi i t. p.), następstwo robót, czas potrzebny dokonania roboty (zdjęcia, wytyczenia lub kontroli) oraz funkcjonaryusze ekspozytury, którzy te roboty mają wykonać, względnie nadzorować.

Przedewszystkiem mają być uwzględnione w programie te zgłoszenia, które mają na celu wykonanie zaprojektowanych już przez biuro melioracyi, zresztą należy zachować porządek, w jakim podania bądź to do Wydziału krajowego, bądź też do ekspozytur wpływały, o ile ten porządek da się pogodzić z podanymi przez strony terminami.

Przytem należy także baczyć, ażeby roboty na gruntach położonych w sąsiedztwie były wykonane w bezpośrednim następstwie, a to celem możliwego zredukowania kosztów podróży i uniknięcia niepotrzebnych wydatków.

§. 14.

Projekty melioracyi prywatnych.

Projekty sporządzone przez ekspozytury biura melioracyjnego, mają być przedkładane do zatwierdzenia Wydziałowi krajowemu, który takowe przesyła stronom wraz z obliczeniem kosztów poniesionych przez fundusz krajowy i taksą za projekt, przyrównoczesnem powołaniu się na postanowienie ustępu 2. §. 11. niniejszej instrukcyi.

Przed rozpoczęciem robót wręczyć ma strona zatwierdzony projekt właściwej ekspozyturze, gdzie takowy ma być stale przechowanym dla ewentualnego zużytkowania przy konserwacyi wykonanej melioracyi.

§. 15.

Zaliczki i partykularze.

Z początkiem corocznej kampanii roboczej zażądać ma kierownik ekspozytury odpowiedniej zaliczki na pokrycie kosztów podróży i dyet dla wykonania robót programem objętych.

Partykularze kosztów podróży i dyet wraz z dziennikami czynności, w których ma być dokładnie wykazany rozmiar wykonanej roboty, przedkładać mają kierownicy ekspozytur z wpływem każdego miesiąca Wydziałowi krajowemu do sprawdzenia.

W razie, jeżeli rozmiar przeprowadzonych zdjęć jest niezadowolniająca, lub przerwa w czynności nie została dostatecznie usprawiedliwiona, przysługuje Wydziałowi krajowemu prawo zredukowania należytości z tytułu dyet.

Przy wykonaniu zaprojektowanych robót punktami wniosku uchwała cały wniosek komisji dopuszczalną jest z reguły tylko dwukrotna obecność urzędnika technicznego na polu roboczym: raz dla wytyczenia i niwelacji, powtórnie dla kontroli i odebrania robót.

III. Postanowienia końcowe.

§. 16.

W sprawach nieprzewidzianych niniejszą instrukcją obowiązuje urzędników biura melioracyjnego ustawa służby krajowej wraz z wydanymi przez Sejm i Wydział krajowy późniejszymi przepisami.

Postanowienie §. 27. ustawy służby krajowej, które w pewnych wypadkach dopuszcza uboczne zatrudnienia dla urzędników krajowych, ogranicza się jednak o tyle, że urzędnikom biura melioracyjnego nie wolno przedsięwziąć na własną rękę robót w §. 1. niniejszej instrukcji wskazanych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji i zatwierdza powyżej podaną instrukcję.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji miejscowości Czekaj pniowski, (pow. Tarnobrzeski) o przesunięcie trasy prawego wału Sanu.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. na pokrycie nadwyżki kosztów przełożenia trasy prawego wału Sanu w Czekaju pniowskim powiatu Tarnobrzeskiego przyznaje Sejm 40% zasiłek w kwocie 2.333 zł. w. a. pod warunkiem, jeżeli c. k. Rząd i powiat Tarnobrzeski przyczynią się do pokrycia reszty tej nadwyżki bezzwrotnymi zasiłkami w stosunku oznaczonym w §. 3. ustawy z dnia 9. czerwca 1889 Dz. u. kraj. Nr. 48.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia powyższego zasiłku krajowego do Rub. XIII. preliminarza funduszu krajowego na rok 1894.

Izba w oddzielnem głosowaniu nad obu

punktami wniosku uchwała cały wniosek komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Myślenickiego Wydziału powiatowego o regulację rzek Raby i Skawy.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 199 Wydziału powiatowego w Myślenicach o regulację rzek Raby i Skawy przekazuje Sejm Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w mającym się przedłożyć Sejmowi programie regulacji wód i melioracji w całym kraju.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Podole (pow. Mielecki) o subwencyę na zalesienie wydmy piaszczystej i uregulowanie potoku.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Jana Tarnowskiego, p. Gorayski czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję L. s. 456 gminy Podole powiatu Mieleckiego o zalesienie wydmy piaszczystej i regulację miejscowego potoku odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia i przyznania odpowiedniego zasiłku z krajowej dotacji na miejscowe regulacje.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje;

1) Sprawozdanie komisji drogowej z petycji gminy Staremiasto, o przeniesienie rogałki między Starem Miastem a Terszowem na jej pierwotne miejsce do Terszowa.

2) Sprawozdanie komisji drogowej z petycji gminy Brzeżawy w powiecie Dobromilskim w sprawie wytyczenia drogi z Brzeżawy do Ulucza.

3) Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Rady gminnej w Mszańcu (powiat Stare Miasto) o przeniesienie rogałki na drodze powiatowej Ustrzyki-Lutowiska z Zamłynia do Żołobka.

Z powodu nieobecności sprawozdawcy w Izbie usuwa Zastępca Marszałka powyżej wymienione przedmioty z porządku dziennego, aż do pojawienia się sprawozdawcy w Izbie, Izba zaś przystępuje do następującego z kolei punktu porządku obrad, którym jest:

Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie subwencyonowania z funduszu krajowego ważniejszych dróg w powiecie kossowskim.

Sprawozdawca p. Zdzisław Skrzyński, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na budowę drogi z Kossowa do Jesionowa górnego, w powiecie kossowskim, Sejm przyznaje z funduszu krajowego dla subwencyonowania dróg powiatowych subwencję w wysokości 70% rzeczywistych kosztów budowy.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o petycjach Rad powiatowych w Sanoku i w Nowym Targu o zwolnienie z opłaty datku na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną.

Sprawozdawca p. Sala, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Nad petycją Rady powiatowej w Sanoku o zwolnienie jej od obowiązku, przyjętego uchwałą tejże Rady z dnia 3. lipca 1880, r. uiszczania funduszowi krajowemu przez lat 20 dodatku 1-procentowego od podatków bezpośrednich przypisanych wówczas w kwocie 79.600 zł., a to na rzecz wykupna gruntów pod kolej transwersalną, Sejm przechodzi do porządku dziennego; zezwala atoli, by opłaty powyższe do funduszu krajowego, rozpoczęły się z rokiem 1896.

2) Radzie powiatowej w Nowym Targu przedłuża się po koniec roku 1900 termin rozpoczęcia dalszej spłaty w 15 ratach resztującej kwoty 5.420 zł. 9 ct. do funduszu krajowego w myśl uchwały tejże Rady z dnia 5. lipca 1880 na wykupno gruntów pod kolej transwersalną. Jeżeli się zaś okaże, że w ciągu lat od r. 1892 do 1900 Rada powiatowa w Nowym Targu, oprócz obecnie opłacanych 7% dodatku na drogi powiatowe

i 3% dodatku na powiatowy fundusz dróg gminnych, nakłada dalsze 2% na uporządkowanie dróg gminnych, wtedy nastąpi zupełne odpisanie powyż powołanej reszty należności w kwocie 5.420 zł. 9 ct.

Izba bez rozprawy uchwała oba punkta wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji Reprezentacji gminnej miasta Starejsoli w sprawie ustanowienia siedziby lekarza okręgowego w gminie Starejsoli.

Sprawozdawca p. Trzeciecki, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm odstępuje petycję Reprezentacji gminnej w Starejsoli L. s. 597 w sprawie ustanowienia siedziby lekarza okręgowego w Starejsoli, Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego ze sprawozdania Wydziału krajowego o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1893 l. 10.923 o krajowym kursie praktycznym dozorców melioracyjnych;

1) Sejm upoważnia Wydział krajowy do otwarcia z dniem 1. grudnia 1893 nowego trzyletniego kursu praktycznego dla wykształcenia dozorców melioracyjnych, oraz do podwyższenia liczby stypendyów dla uczniów tego kursu z 10 na 15.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji gminy Staremiasto o przeniesienie rogatki między Starem miastem a Terszowem na jej pierwotne miejsce do Terszowa.

Sprawozdawca p. Borkowski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Stare Miasto odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji gminy Brzeżawy w pow. Dobromilskim w sprawie wytyczenia drogi z Brzeżawy do Ulucza.

Sprawozdawca p. Borkowski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Brzeżawy odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Rady gminnej w Mszaniecu (pow. Staremiasto) o przeniesienie rogatki na drodze powiatowej Ustrzyki-Lutowiska z Zamłynia do Żołobka.

Sprawozdawca p. Borkowski czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady gminnej Mszaniec w pow. Staremiasto odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Stefana Czornija z Glinian o odpisanie kosztów szpitalnych w kwocie 35 zł. 20 ct.

Sprawozdawca p. X. Sirko czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta leczenia za Annę Czornij w sumie 35 zł. 20 ct. przyjmuje się na fundusz krajowy. Marszałek obejmuje przewodnictwo napowróć.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy miasteczka Zarszyn (pow. Sanocki) o za-

płatnienie z funduszu krajowego kosztów utrzymania i leczenia chorej umysłowo Karoliny Łożańskiej.

Sprawozdawca p. X. Sirko czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją gminy Zarszyn odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy Mokrzan wielkie (pow. Mościski) o odpisanie należnych funduszowi krajowemu kosztów leczenia Leopolda Rogalskiego.

Sprawozdawca p. X. Sirko czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Mokrzan wielkich odstępuje Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia wniosku na najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Dra Antoniego Barańskiego o dodatkowe wynagrodzenie za dostarczoną przez niego krowiankę do szczepienia ospy.

Sprawozdawca p. Merunowicz czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją L. s.: 441 Dra Antoniego Barańskiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji p. Maryana Röhricha o veniam studiorum.

Sprawozdawca p. Micewski czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zwalnia p. Maryana Röhricha od warunku przedłożenia świadectwa egzaminu rządowego na wydziale inżynierii i upoważnia Wydział krajowy do udzielenia mu stałej posady

w etacie służby krajowego biura melioracyjnego bez tego świadectwa.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gminy m. Horodenki o darowanie zaległej kwoty 500 zł. przeznaczonej na stypendya dla uczniów kraj. niż. szkoły rolniczej w Horodence.

Sprawozdawca p. Michalski czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją gminy miasta Horodenki przejść do porządku dziennego.

Przemawia p. Lenartowicz i wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy m. Horodenki przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i przedłożenia na najbliższej sesji wniosków.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia p. hr. Golejewski.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu odrzuca wniosek p. Lenartowicza a uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Wobec wyczerpania porządku dziennego wzywa Marszałek sekretarza, p. Wiktora, do odczytania wniosku i interpelacji, zgłoszonych do łaski marszałkowskiej.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że w myśl ustawy państwowej z d. 8. kwietnia b. r. zabezpieczającej budowę kolei wschodnio-galicyjnych warunkowane zostało ich przyjscie do skutku, udziałem kraju łącznie z interesantami w pokryciu kosztów budowy w wysokości 1,000.000 zł;

zważywszy, iż Sejm uchwałą swą z dnia 5. kwietnia 1892 r. przyznał jako subwencję na budowę tychże kolei 500.000 zł.;

zważywszy, że interesenci pomimo największych usiłowań jedynie 360.000 zł. subskrybowali, a przeto pozostaje do pokrycia jeszcze 140.000 zł.;

zważywszy, że ubiegający się o koncesję obowiązują się z własnych, albo zebrać się jeszcze

mogących funduszów, jedynie pokryć 40.000 zł., zatem uzupełnić do kwoty 400.000 zł.;

zważywszy, iż koleje te są niepospolitego znaczenia dla rozwoju ekonomicznego wschodniej części kraju, a uzyskanie dalszej subskrypcji ze strony interesentów, przez zajmujących się tą koleją jest niemożliwe;

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm upoważnia Wydział krajowy, aby w celu przyjscia do skutku budowy kolei wschodnio-galicyjnych subskrybował imieniem kraju akcyi zakładowych, na pokrycie kosztów tych kolei wydać się mających, 100.000 zł. w nominalnej wartości.

Na powyższy cel Sejm przeznaczają jako kredyt dodatkowy na rok 1893 kwotę 100.000 zł. Słownie: sto tysięcy złotych.

Lwów dnia 8. maja 1893.

Wnioskodawca:

Mieczysław Dunin Borkowski w. r.

Szeptycki, Schnell, K. Dzieduszycki, Mikołaj Torosiewicz, Wolański, Rogoyski, Dr. Olpiński, Weigel, Lenartowicz, Palch, Dworski, J. Korytowski, Sala. Ed. Micewski, Kornel Horodyski, J. Puzyna, Żywicki, Żardecki, Abrahamowicz, M. Michalski, Goldman, Czyżewicz, Szczepanowski, B. Horodyski, Wojciech Dzieduszycki, Wł. Siemiginowski, Tyszkiewicz.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Z kolei czyta sekretarz p. Wiktor następującą interpelację do c. k. Komisarza rządowego:

Interpelacja

do J.W. Komisarza rządowego.

Gmina wiejska Tomawiec (Dornbach) powiat Łańcut przy eregowaniu szkoły ludowej przeznaczyła i oddała do użytku na rzecz tejże szkoły grunt objętości 7 morgów 1701". Grunt ten do l. w. hip. 35 zaindebentowany jest na „Szkołę ludową z Dornbachu“. Od lat kilku spór się toczy i dotychczas jest rzeczą wątpliwą, kto właściwie podatki od tego gruntu ma opłacać, gmina, czy też fundusz szkolny okręgowy Gruntu używa nauczyciel, a dochód jest mu do pensji wliczony. Nie wchodząc w bliższe ocenienie sprawy zaznaczamy, iż ten podatek przez lat kilka a mianowicie za lata 1888, 1889, 1890, 1891 i 1892 wzrósł

do kwoty 188 zł. 76 ct. i tę należność zupełnie dowolnie ściągnął na raz c. k. Urząd podatkowy w Leżajsku z dodatków do podatków gminy Dornbach (6. lutego 1893 art 171 175).

Zważywszy, że gmina Dornbach nie jest właścicielką tabularną wspomnianego gruntu lecz fundusz szkolny gruntu tego nie używa i niema prawomocnego orzeczenia Władz wyższych w tym kierunku, że podatek od gruntu należy od gminy ściągać;

Zważywszy, że cały budżet administracyjny gminy Dornbach w wydatkach wynosi sumą 143 zł. przeto ściągnięcie 118 zł. 76 ct. na raz wręcz umożliwia gminie w roku bieżącym ponoszenie kosztów należytej gospodarki administracyjnej;

Zważywszy, że Urząd podatkowy z żądaniem ściągnięcia tej kwoty od gminy winien był udać się do Wydziału powiatowego i prosić o wstawienie odpowiedniej sumy do budżetu tejże gminy.

Wobec tego podpisani zapytują Wysoki c. k. Rząd.

1) Na jakiej podstawie zupełnie dowolnie Urząd podatkowy ściągnął zaległy podatek, jeśli gmina nie jest właścicielem tabularnym gruntu i niema żadnego w tej mierze prawomocnego orzeczenia władz wyższych.

2) Czy Wysoki Rząd po zbadaniu sprawy wyda polecenie urzędowi zwrotu nieprawnie pobranych gminie pieniędzy, a tem samem umożliwi tej gminie prawidłową gospodarkę administracyjną w roku bieżącym.

Bolesław Żardecki
interpelant.

Czyżewicz, Olpiński, Kramarczyk, Michalski, Rogoyski, Emil Torosiewicz, Kułaczkowski, Klemsiewicz, Herasymowicz, Korol, Merunowicz, Weigel, Rożankowski, Szczepanowski, Asnyk, Goldmann, Dworski, Fruchtman, Lenartowicz, Dr. Midowicz.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę zakomunikuje c. k. Rządowi.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację:

Interpelacya

do J. W. Komisarza Wys. c. k. Rządu.

Wydział powiatowy w Łańcucie uchwałą z 24. października 1888 postanowił w uczczeniu

40-letniego panowania Najjaśniejszego Pana założyć w swoim powiecie a w szczególności w mieście Łańcucie szkołę tkacką — sukienniczą, nadając tej szkole najdosłojniejsze imię „Franciszka Józefa“. Szkoła ta przy pomocy czynników miejscowych i poniesionych znacznych wydatków z ogólnych funduszków powiatowych została ufundowaną i ostatecznie jako warstat wzorowy tkacki sukienniczy pozostaje pod zarządem Wydziału krajowego. Prócz wystawienia budynku szkolnego te same czynniki miejscowe przyczyniają się stałą roczną dotacją do utrzymania szkoły, i tak gmina miasta Łańcuta dostarcza 250 zł., zaś Rada powiatowa 300 zł.

Zważywszy, że na podstawie Najwyższego postanowienia z 30. listopada 1888 i na mocy reskryptu J.E. P. Ministra spraw wewnętrznych jak również i reskr. Prezydium Wysokiego c. k. Namiestnictwa z 2. marca 1889 l. 2333/pr. wyraźnie zaznaczono, iż „Szkoła tkacka — sukiennicza, którą Rada powiatowa na uczczenie Jubileuszu 40-letniego panowania Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości urządzić postanowiła nosić może Imię Jego Ces. Król. Apostolskiej Mości“;

Zważywszy, że uchwały tak Wydziału Rady powiatowej w Łańcucie jak również i Rady gminnej odnoszące się do budowy i utrzymania szkoły, powzięte zostały wyłącznie tylko w celu uczczenia 40-letniego panowania Najjaśniejszego Pana;

Zważywszy, że do urzeczywistnienia tej przewodniej myśli i dopuszczenia do skutku fundacyi musiały być pewne akta prawne zeznawane bądź to ze strony gminy m. Łańcuta, lub też Wydziału Rady pow. w Łańcucie;

Zważywszy, że wedle ustawy z 16. lutego 1888 Nr. VII. Dz. u. p. wszystkie akta prawne i ofiary czynione na rzecz fundacyi jubileuszowych, zostały uwolnione od opłat i jakichkolwiek należności;

Zważywszy, że mimo tak jasnego brzmienia przytoczonej ustawy władze skarbowe wymierzyły dwie należności 500 zł. i 365 zł. 25 ct. i bez względu na wniesione rekursa i przedstawienia zagrażają ściągnięciem całej należności przy wypłacie dodatków do podatków Radzie powiatowej, to jest twórcy fundacyi a zarazem władzy autonomicznej;

Zważywszy w końcu, że Władze skarbowe temi sumami hipotecznie obciążęły dom fundacyjny, jak świadczą rezolucye sądowe z d. 20. marca b. r. l. 1232 i 1233 a w dalszej konsekwencji ten dom sprzedadzą.

Podpisani zapytują Wys. c. k. Rząd:

1) Na jakiej podstawie Władze skarbowe wymierzyły rozmaite należitości od pomienionej fundacyi, jeśli po myśli ustawy z 16. lutego 1888 Nr. VII. Dz. u. p. fundacye jubileuszowe zostały zwolnione od wszelkich opłat i należitości.

2) Czy wiadomym jest Wys. Rządowi fakt wyżej opisany i czy nie uznałby Wys. Rząd za stosowne po zbadaniu stanu rzeczy wydać Władzom skarbowym polecenie odpisania wbrew ustawie wymierzonych a jak się obecnie rzecz przedstawia egzekwowanych należitości.

Interpelant:

Bolesław Żardecki w. r.

Dr. Olpiński, Czyżewicz, M. Michalski, Klemsiewicz, Rogoyski, Kułaczkowski, Herasymowicz, Korol, Kramarczyk, Goldman, Merunowicz, Weigel, Rożankowski, Albin Rayski, Romanowicz, Asnyk, Dworski, Szczepanowski, Fruchtman, Lenartowicz, Dr. Midowicz.

Marszałek oznajmia, że interpelacyę tę zakomunikuje c. k. Rządowi.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 10. maja b. r. godzinę 12 w południe.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Dr. Paszkowski w. r.

J. Wiktor w. r.

Protokół

17. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 10. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 20 po południu.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski; ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 104.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 15 posiedzenia uznaje za przyjęty, nie wniesiono bowiem przeciwko niemu żadnych zarzutów, tudzież, że protokół 16. posiedzenia jest wyłożony w biurze sejmowem do przejrzania.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że udzielił p. Gustawowi Romerowi urlopu na dni 5.

Marszałek zawiadamia Izbę, że J. E. p. Zaleski wniósł prośbę o urlop do końca bieżącej sesyi sejmowej.

Izba udziela tego urlopu.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta spis petycji wniesionych po dzień 10. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 925.

Komisji budżetowej: L. s. 926, 927, 928.

Po odczytaniu petycji L. s. 929, przemawia J. E. ks. Metropolita Sembratowicz i popiera tę petycję, po czem Izba przydziela ją komisji budżetowej.

Dalej przydzielone zostały komisji budżetowej petycje: L. s. 931, 934, 935.

Komisji przemysłowej: L. s. 932.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 933.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy komisji budżetowej p. X. Kowalskiemu, celem przedłożenia wniosków komisji budżetowej o przekazanych jej petycjach pogorzalców.

P. X. Kowalski odczytuje sprawozdanie komisji zakończone wnioskami:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. 13 gospodarzom gminy Terpiłówka, powiatu Zbaraskiego, którym jeszcze w Październiku 1892 cały zapas zboża wraz z zabudowaniami zgorzał, udziela się zapomogę w kwocie 100 złr.

2. 9 gospodarzom gminy Żupawa, powiatu Tarnobrzaskiego, na odbudowanie domów mieszkalnych i zabudowań gospodarskich udziela się zapomogi w kwocie 50 złr.

3. 300 rodzinom zamieszkałym w 66 domach w miasteczku Ulanowie na odbudowanie tychże udziela Sejm zapomogę w kwocie 600 złr. na ręce komitetu w Nisku stósownie do petycji.

4. Gminie Seredne wielkie ad Lisko wiosce ubogiej, u podnóża Karpat położonej na odbudowanie 12 marca 1893 pogorzałej cerkwi, udziela się zapomogi w kwocie 100 złr.

5. Gminie Mikołajowa, dla tamtejszych pogorzalców, udziela się dodatkowo zapomogę w kwocie 200 złr.

Wskutek tego wstawia się do rubryki XVII. budżetu krajowego na rok 1893 kredyt dodatkowy w kwocie 1050 złr.

Izba w oddzielnem głosowaniu uchwała powyższych 5 punktów wniosku komisji, po czem przyjmuje także ustęp końcowy tego wniosku bez rozprawy.

C. k. Komisarz rządowy, radca dworu, Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na wniesione w dniu 29. kwietnia i 4. maja b. r. interpelacje p. Potoczka i towarzyszy w sprawie wypełnienia obowiązków ciężających z mocy ustaw na obszarach dworskich, tudzież w sprawie stósowania ustawy o przynależności do obszarów dworskich.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie wniosku p. Szczepanowskiego o wyznaczenie z funduszu krajowego kwoty 2000 zł. na koszta złożenia zwłok ś. p. Teofila Lenartowicza w grobie zasłużonych na Skałce w Krakowie.

P. Szczepanowski uzasadnia swój wniosek, pod względem formalnym zaś wnosi przekazanie tego wniosku komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Potoczka w przedmiocie podniesienia średnich i mniejszych gospodarstw wiejskich.

P. Potoczek uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji bankowej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo Zastępcą Marszałka, J. E. ks. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem p. Potoczka.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Borkowskiego w sprawie budowy kolei w wschodniej części kraju.

P. Borkowski uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji kolejowej.

Przemawia p. Teliszewski oświadczając, że on i towarzysze głosować będą przeciw odesłaniu powyższego wniosku do komisji.

Przemawia w sprawie formalnej p. Abrahamowicz.

Izba w głosowaniu uchwała odesłanie wniosku p. hr. Borkowskiego do komisji kolejowej.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie czasowego uwolnienia od dodatków do podatków dla funduszu krajowego tudzież od wszelkich dodatków i podatków gminnych tych budynków we Lwowie, które będą nowo wybudowane w miejsce 180 a względnie 181 domów, przeznaczonych na zburzenie w celu regulacji miasta dla poprawy stósunków zdrowotnych.

Sprawozdawca, p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o czasowym uwolnieniu od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich podatków i dodatków gminnych, tych budowli, w król. stoł. mieście Lwowie, które będą nowo wybudowane, w miejsce 181 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Lwowa sporządzoną konsygnacją, jako przeznaczone na zburzenie w celu regulacji miasta dla poprawy stósunków zdrowotnych w niektórych częściach tegoż.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Budowle, które w celu poprawy stósunków zdrowotnych król. stoł. miasta Lwowa, będą nowo zbudowane w miejsce 181 domów, wykazanych osobną przez Magistrat miasta Lwowa sporządzoną konsygnacją, jako na zburzenie przeznaczone, wolne będą od dodatku do podatku dla funduszu krajowego, tudzież od wszelkich dodatków i dodatków gminnych, na taki przeciąg czasu, na jaki budowle te ustawa z dnia 5. kwietnia 1893. Dz. p. p. 55, pod warunkiem zbudowania

ich w terminie tą ustawą oznaczonym, uwolnione zostały od państwowego podatku domowo-czynszowego.

Art. II.

Wykonanie niniejszej ustawy polecam moim Ministrom spraw wewnętrznych i Skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Trzeciecki wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie użycia funduszu domostykalnego na fundusz pożyczkowy dla przemysłu rolniczego.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przeznacza fundusz domostykalny na utworzenie stałego funduszu pożyczkowego dla przemysłu rolniczego.

2. Do funduszu tego wpłynię cały rozporządzalny obecnie kapitał funduszu domostykalnego, tudzież wszelkie kwoty, jakie z tytułu należytości czynnych funduszu tego, tak obecnych jak i przyszłych, na kapitał i odsetki wpływać będą.

3. Z funduszu tego będzie Wydział krajowy, po wysłuchaniu krajowej komisji dla spraw rolniczych, udzielał pożyczek na popieranie pożytecznych przedsięwzięć z zakresu przemysłu rolniczego.

4. Wysokość odsetek od tych pożyczek, terminu rat na ich spłatę, tudzież sposób zabezpieczenia pożyczki uchwali w każdym wypadku Wydział krajowy po wysłuchaniu krajowej komisji dla spraw rolniczych.

5. W granicach powyższych uchwał oddany będzie Bankowi krajowemu zarząd funduszu tego, a to na podstawie regulaminu, który po wysłuchaniu krajowej komisji dla spraw rolniczych

tudzież Dyrekcyi Banku krajowego, Wydział krajowy uchwali.

6. Z użycia funduszu tego Wydział krajowy co roku zdawać będzie Sejmowi sprawę wraz z przedłożeniem zamknięcia rachunków.

Izba głosując, oddzielnie nad każdym punktem wniosku komisji, uchwała kolejno wszystkie 6 punktów tego wniosku bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia dalszej seryi okręgów sanitarnych na zasadzie postanowień ustawy z dnia 2. lutego 1891 Nr. 17. o urządzeniu służby zdrowia w gminach i obszarach dworskich.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

I. Sejm uchwała, iż w roku 1893 utworzonych być ma 29 okręgów sanitarnych nowych w miejscowościach, które Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy (§. 5. ustawy).

II. Sejm udziela Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1893 w sumie 5.500 zł. na kosztą podróży lekarzy okręgowych, oraz na subwencye dla powiatów na pokrycie przewyżki wydatków na płace lekarzy ponad 1% dodatków do podatków bezpośrednich.

III. Sejm upoważnia Wydział krajowy do wstawienia w preliminarz budżetu na rok 1894 na te same cele kwoty 11.000 zł. oprócz dotacyi dla uchwalonych już w 1892 r. 14 okręgów sanitarnych.

Przemawia p. Stanisław Jędrzejowicz i wnosi następującą poprawkę:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

W ustępie I. wniosku komisji, zamiast „29 okręgów sanitarnych“ tylko 21 okręgów sanitarnych; w ustępie II. tegoż wniosku, zamiast kredytu żądanego przez komisję, kredyt w kwocie 3.050 zł., wreszcie w ustępie III. tegoż wniosku zamiast upoważnienia do wstawienia w preliminarz na r. 1894 kwoty 11.000 zł. upoważnienie jedynie do wstawienia w tenże preliminarz kwoty 6.100 zł. w. a.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia członek Wydziału krajowego, p. Hoszard.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwała kolejno wszystkie trzy punkta wniosku komisji, odrzuca zaś poprawki wniesione przez p. Jędrzejowicza.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej odnośnie do wniosku Wydziału krajowego w sprawie utworzenia okręgu sanitarnego w Narajowie.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przekazuje się wniosek Wydziałowi krajowemu w celu użycia go jako materiału potrzebnego do wniosków utworzenia okręgów sanitarnych w r. 1894.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie prośby gminy Chełm o zapłacenie z funduszków krajowych gminie Tarnów 115 zł. 9 ct. tytułem kosztów żywienia 3-ga dzieci Stefana i Józefy Rusków.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania dzieci Stefana i Józefy Rusków: Wiktorji, Heleny i Jadwigi w kwocie 115 zł. 19 ct. należące się gminie m. Tarnowa od gminy Chełm powiatu myślenickiego, przyjmuje się na fundusz krajowy.

Celem pokrycia tych kosztów otwiera się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na r. 1893 w kwocie 115 zł. 19 ct. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Waleryi Schmidt wdowy po rządcy szpitala powszechnego w Przemyślu o dar z łaski.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

P. Waleryi Schmidt, wdowie po rządcy

szpitala w Przemyślu, której mąż zaraził się podczas panującej w tymże szpitalu epidemii duru wysępkowego i zmarł na tę chorobę, udziela się z funduszków krajowych dar z łaski w kwocie 150 zł. i przyznaje się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt na rok 1893 w kwocie powyższej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Rady oddziału kałusko-dolińskiego galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego o urządzenie expozytury biura melioracyjnego w Kałuszu.

Sprawozdawca p. Gorayski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Rady oddziału kałusko-dolińskiego galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego L. s. 435 przekazuje się Wydziałowi krajowemu do właściwego załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Wydziału powiatowego w Grybowie o udzielenie subwencji na budowę drogi Wojnarowa-Korzenna.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przyznaje się Wydziałowi powiatowemu w Grybowie na budowę drogi Wojnarowa-Korzenna (Nowy Sącz-Bobowa) wyjątkowo subwencyę w wysokości 75% kosztów budowy.

Marszałek obejmuje przewodnictwo obrad. Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Wydziału powiatowego w Zbarażu o zasiłek na budowę dróg dla dania zarobku ludności.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Wydziału powiatowego w Zbarażu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możli-

wego uwzględnienia w miarę rozporządzalnych funduszków.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Reprezentacji powiatowej w Nadwórnie o subwencyę na budowę drogi Nadwórna-Markowce.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Wydziału powiatowego w Nadwórnie o przyznanie znaczniejszego zasiłku na rekonstrukcyę drogi Nadwórna-Markowce, odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem subwencyonowania tej drogi w miarę potrzeby aż do 70% ogólnych kosztów budowy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Wydziału powiatowego w Kolbuszowej, o subwencyę na budowę drogi Raniżów-Kolbuszowa.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Wydziału powiatowego w Kolbuszowie odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Wydziału powiatowego w Sokalu, o subwencyę na budowę dróg powiatowych.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Wydziału powiatowego w Sokalu odstępuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia ewentualnie do uwzględnienia w miarę potrzeby i rozporządzalnych na ten cel funduszków.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Emanuela i Samuela Schudmaków, byłych dzierżawców myta na drodze krajowej w Krzyżu (powiat tarnowski) o darowiznę zaległości czynszu dzierżawnego w kwocie 983 zł. 54 ct.

Sprawozdawca p. Zdzisław Skrzyński, czyta

powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy nechwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyą Emanuela i Samuela Schudmak, dzierżawców myta na drodze krajowej w Krzyżu w Tarnowskim powiecie, o darowiznę zaległości czynszu dzierżawnego w kwocie 983 zł. 54 ct.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej z petycji Bernharda Laufera dzierżawcy myta na drodze krajowej w Gołkowicach (powiat nowosądecki) o opust jednej raty w kwocie 291 zł. 66 ct.

Sprawozdawca p. Zdzisław Skrzyński, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi do porządku dziennego nad petycyą Bernharda Laufera, dzierżawcy myta na drodze krajowej w Gołkowicach, (powiat Nowy Sącz) o darowanie jednej raty w kwocie 291 zł. 66 ct.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z petycji gminy miasta Łańcuta w sprawie utworzenia nowego Sądu powiatowego w Żołądki.

Sprawozdawca p. Żywicki, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przechodzi nad petycyą gminy m. Łańcuta L. s. 545, w sprawie przydzielenia kilku miejscowości z okręgu sądowego c. k. Sądu delegowanego w Rzeszowie, z c. k. Sądu powiatowego w Tyczynie i Przeworsku do c. k. Sądu powiatowego w Łańcutie, do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Marszałek oznajmia, że wobec spóźnionej pory zamknie posiedzenie, a punkt ostatni porządku dziennego: Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku p. Fruchtmanna w przedmiocie uchwalenia ustawy gminnej dla miast, nieobjętych ustawą gminną z dnia 13. marca 1889 l. 24. Dz. u. kr., i dla miasteczek, postawi na najbliższem posiedzeniu.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że Galicya pod względem środków komunikacji wodnej jest zupełnie zaniedbaną;

zważywszy, że sprawa dróg wodnych, uszlachetnienia rzek i budowy kanałów w krajach Monarchii przez wiele Sejmów i przez Radę Państwa w kilku rezolucjach uznana została za nagłą;

zważywszy, że najbliższym urzeczywistnienia jest projekt budowy kanału, łączącego Dunaj z Odrą;

zważywszy, że wybudowanie kanału łączącego Dunaj z Odrą bez odnogi łączącej tenże kanał z Wisłą, a dalej z Dniestrem, przyniosłoby krajowi szkodę, odbierając krajowi naszemu pole zbytu do Prus, Saksonii i t. d.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w interesie państwa i krajów, jak: Galicya, Bukowina, Szląsk i Austrya dolna, przystąpił jak najrychlej do budowy kanałów spławnych łączących Dniestr ze Sanem, doliną rzeki Wiszni, tudzież Wisłę z Odrą i Odrę z Dunajem.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej wykończył regulację rzeki Dniestru między Żurawnem a Okopami, tudzież rzeki Sanu do ujścia do Wisły.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby projekt regulacji Dniestru między Rozwadomem a Dołobowem opracował z uwzględnieniem spławu i przyszłego połączenia Dniestru z Sanem kanałem spławnym.

Lwów, dnia 10. maja 1893.

Rutowski w. r.

Gnoiński Jan, Dr. Olpiński, J. Puzyna, Palch, Klemensiewicz, Kramarczyk, Stan. Jędrzejowicz, M. Michalski, Potoczek, Czartoryski, Romanowicz, Rayski, Goldman, Szczepanowski, Abrahamowicz, Lenartowicz, Borkowski, Chamiec, ks. Sawa, Jan Stadnicki, Tyszkiewicz, M. Siczynski, Kułaczkowski, Huryk, Korol, Teliszewski, Romańczuk, Rożankowski, Hoszard, Dr. L. Midowicz, Dr. Dworski, Brykczyński, Gross, Skalkowski, M. Torosiewicz, Ochrymowicz, Wereszczyński, Marchwicki, Dr. Adam Asnyk, Ziemiałkowski, Weigel, Żardecki, Okuniewski, Ony-

szkiewicz, T. Merunowicz, A. Jędrzejowicz, Dr. Sawczak, A. Barabasz, St. Larysz Niedzielski.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. X. Siczynski czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a

do JW. c. k. Komisarza rządowego.

Jeszcze w dniu 30. września 1891 r. odbyły się we wsi Batiatyczach pow. Żółkiew wybory nowej Rady gminnej, która dnia 8. października 1891 przystąpiła do ukonstytuowania się, wybierając Zwierzchność gminną.

Tak samo odbyły się dnia 10. października 1892 wybory nowej Rady gminnej w Zwertowie, tegoż samego powiatu, a w dniu 22. listopada 1892 nastąpił wybór Zwierzchności gminnej.

W obu tych gminach przeprowadzone wybory stały się prawomocnymi, gdyż do dnia dzisiejszego nie wniesiono żadnego protestu, a przynajmniej nikt we wsi o wniesieniu protestu nie wie.

Pomimo tego jednak w obu tych gminach urzęduje dawna Rada gminna, chociaż mandat jej dawno już zgasł, a urzęduje dlatego, ponieważ c. k. Starostwo w Żółkwi z niewiadomych powodów nie wezwało do dnia dzisiejszego nowo wybranych Zwierzchności gminnych do odebrania od nich ustawą przepisane przyrzeczenia, wskutek czego nowa Rada nie może wejść w urzędowanie.

Pokrzywdzeni członkowie gmin wnosili zażalenia do c. k. Namiestnictwa, a nawet wprost do Prezydium, niestety jednak nie raczono im do dnia dzisiejszego odpowiedzieć.

Zważywszy, że takie postępowanie władz sprzeciwia się nie tylko przepisom ustawy gminnej, ale też w wysokim stopniu narusza autonomię gmin;

zważywszy, że tym sposobem wyrządza się wielką szkodę gospodarce gminnej, boć ustępująca Rada niedba o sprawy gminne;

zważywszy w końcu, że takim postępowaniem wywołuje się nieufność do władz i do obowiązujących ustaw.

Podpisani, podając te niesłychane fakta do wiadomości c. k. Rządu, zapytują:

1) Czem c. k. Rząd usprawiedliwi takie postępowanie władz?

2) Czy i jaką satysfakcyę zamierza dać pokrzywdzonym gminom?

3) Jakie kroki zamierza poczynić, ażeby na przyszłość zapobiedz tego rodzaju nadużyciom?

Lwów, dnia 10. maja 1893.

Dr. Michał Korol w. r.

Kułaczkowski, Rożankowski, Hamorak, M. Siczynski, Barabasz, Huryk, Sirko, Kramarczyk,

Zardecki, Potoczek, Stręk, Herasymowicz, Teli-szewski, Ochrymowicz, Okuniewski, J. Romań-czuk, Dr. Antoniewicz, Dr. Olpiński, Dr. Sawczak.

Marszałek oświadcza, iż interpelacyę tę poda do wiadomości c. k. Rządu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 12. maja b. r. godzinę 11 przed południem, oznajmiając, że porządek dzienny tego posiedzenia będzie posłom rozesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 minut 30 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze :

X. Mikołaj Siczynski w. r.

Jan Trzeciecki w. r.

Protokół

18. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 12. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 20 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 117.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokoły 16 i 17 posiedzenia uznaje za przyjęte, gdyż nie zgłoszono przeciw nim żadnych zarzutów.

Marszałek zawiadamia Izbę, iż udzielił urlopu dwudniowego p. Brykczyńskiemu.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 12 maja b. r., które przydzielono następującym komisjom:

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 943, 944.

Komisji administracyjnej: L. s. 945, 948.

Komisji kolejowej: L. s. 946.

Komisji szkolnej: L. s. 947, 959, 961.

Komisji budżetowej: L. s. 953, 954, 955, 956, 957, 960, 962, 963, 964, 965, 966, 980, 982.

Komisji gminnej: L. s. 958.

Komisji drogowej: L. s. 967, 981.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie utworzenia przy szkołach rolniczych w Dublinach i Czernichowie stałych posad kasyerów, rachmistrzów i pisarzy.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie założenia stacyi doświadczalnych przy szkołach rolniczych w Dublinach i Czernichowie.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego odesłanie tego sprawozdania do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem powyższym.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o wyborze uzupełniającym posła na Sejm krajowy z kurii gmin wiejskich powiatu Brzozowskiego.

Sprawozdawca p. Chamiec, odczytuje powyższe sprawozdanie, zakończone wnioskiem następującym:

Wysoki Sejm raczy wybór p. Zdzisława Skrzyńskiego na posła z kurii gmin wiejskich okręgu wyborczego Brzozowskiego uznać za ważny.

Izba uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Marszałek wzywa p. Zdzisława Skrzyńskiego do złożenia przyrzeczenia poselskiego.

Sekretarz p. Wiktor, odczytuje rotę przyrzeczenia, po czym p. Z. Skrzyński składa przyrzeczenie w ręce Marszałka.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku posła Rutowskiego w sprawie budowy dróg wodnych.

Marszałek usuwa tę sprawę z porządku dziennego stósownie do życzenia p. Rutowskiego, po czym Izba przystępuje do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o przedłożeniu Wydziału krajowego w sprawie ustalenia terminu zwoływania Sejmów krajowych.

Sprawozdawca p. Trzeciecki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm stwierdza, że nieregularne zwoływanie Sejmu utrudnia w wysokim stopniu prowadzenie porządnej gospodarki i prawidłowej administracji krajowej.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby odtąd zwoływał stale sesję sejmową co roku w jednym czasie, o ile możliwości w ostatnich miesiącach roku i to przynajmniej na sześć do siedmiu tygodni.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby potrzebne w tym celu rokowania z c. k. Rządem przeprowadził i zdał z nich sprawę na najbliższej sesji.

Przemawia p. Weigel i wnosi następującą poprawkę do drugiego ustępu wniosku komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby odtąd zwoływał stale sesję sejmową co roku w jednym

czasie, o ile możliwości w ostatnich miesiącach roku i to co najmniej na siedem tygodni.

Przemawia JE. p. książe Czartoryski.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Chamiec.

Przemawia sprawozdawca, p. Trzeciecki, i zgadza się na opuszczenie we wniosku komisji słów „na sześć do siedmiu tygodni“ i zastąpienie ich słowami „co najmniej na 7 tygodni“.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm stwierdza, że nieregularne zwoływanie Sejmu utrudnia w wysokim stopniu prowadzenie porządnej gospodarki i prawidłowej administracji krajowej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy ustęp wniosku komisji

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby odtąd zwoływał stale sesję sejmową co roku w jednym czasie, o ile możliwości w ostatnich miesiącach roku i co najmniej na siedem tygodni.

Przemawia JE. p. książe Czartoryski i wnosi następującą poprawkę w miejsce powyższego wniosku komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, aby sesja sejmowa była odtąd zwoływana co roku stale w jednym czasie, a to przynajmniej na siedem tygodni.

Przemawia sprawozdawca p. Trzeciecki.

Izba popiera poprawkę wniesioną przez JE. p. księcia Czartoryskiego.

Marszałek poddaje pod głosowanie wniosek komisji z opuszczeniem słów: „o ile możliwości w ostatnich miesiącach roku.“

Izba uchwała wniosek komisji w powyższym brzmieniu, następnie zaś w odrębnym głosowaniu odrzuca z tego wniosku słowa: „o ile możliwości w ostatnich miesiącach roku.“

Sprawozdawca czyta:

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby potrzebne w tym celu rokowania z c. k. Rządem przeprowadził i zdał z nich sprawę na najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy ustęp wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie fundacyi Jana Mikołaja dwojga imion Włochowicza.

Sprawozdawca p. Wiktor, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zezwala na sprzedanie ciała hipotecznego, objętego wykazem hipotecznym l. 232. księgi gruntowej gminy katastralnej Skałat, a stanowiącego własność fundacyi stypendyjnej Jana Michała dw. im. Włochowicza, temuż Janowi Michałowi Włochowiczowi za cenę kupna 2.000 zł. płatną w dwóch równych ratach po 1.000 zł. a. w. przypadających dnia 1. września 1893 i 1. września 1894 z tem zastrzeżeniem, iż ta cena wolną ma być od wszelkich ciężarów i że kupujący pokryć ma wszelkie koszta i wydatki, ze sprawą tą połączone, a w szczególności także całą należność rządową od przeniesienia własności.

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia odpowiedniego kontraktu w formie aktu notaryalnego równocześnie ze złożeniem pierwszej raty ceny kupna w sumie 1.000 zł., przyczem obowiązek zapłacenia drugiej raty 1.000 zł. a. w. względem którego kupujący podać się ma dorażnej egzekucyi, ma być równocześnie z zainstalowaniem kupującego za właściciela nabytego ciała hipotecznego lw. 232 ks. gr. gm. kt. Skałat, w stanie biernym tego ciała zainstalowany.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda. Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. Sejm zezwala na sprzedanie ciała hipotecznego, objętego wykazem hipotecznym l. 232 księgi gruntowej gminy katastralnej Skałat, a stanowiącego własność fundacyi stypendyjnej Jana Michała dw. im. Włochowicza, temuż Janowi Michałowi Włochowiczowi za cenę kupna 2.000 zł. płatną w dwóch równych ratach po 1.000 zł. a. w. przypadających dnia 1. września 1893 i 1. września 1894 z tem zastrzeżeniem, iż ta cena wolną ma być od wszelkich ciężarów i że kupujący pokryć ma wszelkie koszta i wy-

datki, że sprawą tą połączone, a w szczególności całą należność rządową od przeniesienia własności.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy ustęp wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

II. Sejm upoważnia Wydział krajowy do zawarcia odpowiedniego kontraktu w formie aktu notaryalnego równocześnie ze złożeniem pierwszej raty ceny kupna w sumie 1.000 zł., przyczem obowiązek zapłacenia drugiej raty 1.000 zł. a. w., względem którego kupujący podać się ma dorażnej egzekucyi, ma być równocześnie z zainstalowaniem kupującego za właściciela nabytego ciała hipotecznego lw. 232 ks. gr. gm. kat. Skałat, w stanie biernym tego ciała zainstalowany.

Izba uchwała powyższy ustęp wniosku komisji bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o wniosku p. Fruchtmanna w sprawie uchwalenia ustawy gminnej dla miast nieobjętych ustawą gminną z 13. marca 1889 l. 24. Dz. u. kr. i dla miasteczek.

Sprawozdawca p. Fruchtmann, uwolniony od czytania sprawozdania, wskazuje następujące błędy drukarskie:

- 1) na str. 5 w art. I. zamiast „Romanów“ ma być: „Rymanów“;
- 2) na str. 9 drugi wiersz od góry, zamiast: „600 — 1000“ ma być: „601 — 1000“;
- 3) na str. 10 zamiast: „§. 13“ ma być: „§. 16.“
- 4) na str. 14 zamiast: „§. 52.“ ma być: „§. 25“;
- 5) na str. 17, w §. 36 wiersz drugi słowo: „jego“ ma być wykreślone;
- 6) na str. 18. w § 38. ustęp czwarty zamiast: „Za“ ma być: „Na“;
- 7) na str. 21 w §. 50 w wierszu końcowym zamiast: „nieopuszczającej“ winno być: „nieopuszczającego“;
- 8) na str. 23. §. 58. w wierszu 3 ma być: „zostało zaś wydrukowano:“ „zostły“;
- 9) na str. 25 w §. 65 zamiast: „orzeczone“ ma być: „orzeczonych“;

10) na str. 26 w wierszu 3 od góry, po słowach: „naczelnik gminy“ należy dodać słowo: „najdalej“;

11) na str. 28 w §. 77 zamiast: „§. „68“ winno być: „§ 69“, w następnym zaś wierszu zamiast: „pożyczkach“ winno być: „pożytkach“;

12) na str. 29 w §. 82 w pierwszym wierszu zamiast: „przynoszących“ winno być: „przenoszących“;

13) na str. 31 w §. 90 zamiast: „wyłączny udział tylko tej samej“, winno być: „jej samej“;

14) na str. 33 w §. 96 należy wykreślić słowa: „choćby niniejszą ustawą nie objęte“;

15) na str. 35. w §. 104, al. 2. zamiast: „nakazowi“ winno być: „zakazowi“;

Po tem sprostowaniu odczytuje sprawozdawca wnioski komisji:

Komisja gminna wnosi przeto:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Załączoną pod 1/. ustawę., która brzmi:

U s t a w a

z dnia zaprowadzająca ustawę gminną dla miast nieobjętych ustawą z dnia 13. marca 1889 l. 24 Dz. u. kr. i miasteczek w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Kra-kowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Załączona 1/. ustawa gminna obowiązować będzie następujące miasta i miasteczka:

Andrychów, Baryż, Baranów, Beż, Biecz, Bircza, Biały Kamień, Błażowa, Bóbrka, Boho-rodczany, Bolechów, Bołszowce, Borszczów, Brzo-zów, Brzostek, Brzozdowce, Brzesko, Budzanów, Bukaczowce, Bursztyn, Bukowsko, Busk, Chrza-nów, Chodorów, Chorostków, Chołojów, Chyrów, Ciężkowice, Cieszanów, Czernelica, Czchów, Czor-tków, Dąbrowa, Delatyn, Dębica, Dębowiec, Dolina, Dobczyce, Dobromil, Dobrotwór, Dukla, Dunajów, Dubiecko, Dynów, Dźwinogród, Fry-sztak, Gliniany, Głogów, Gołogóry, Grzymałów, Grybów, Halicz, Horodenka, Husiatyn, Jagielnica, Janów, Jabłonów, Janów (powiat Trembowla),

Jaryczów nowy, Jazłowiec, Jezierzany, Jezupol, Jezierna, Jodłowa, Jordanów, Kalwarya, Kałusz, Kańczuga, Kamionka strumiłowa, Kęty, Kolbu-szowa, Kołaczyce, Komarno, Kozowa, Kopeczyńce, Kossów, Korolówka, Krakowiec, Krościenko, Kry-stynopol, Kulików, Kutry, Lanckorona, Leżajsk, Lisko, Lipnica murowana, Limanowa, Lutowiska, Lubaczów, Łazów, Łańcut, Łopatyn, Łysiec, Ma-gierów, Maków, Majdan, Maryampol, Mielec, Mielnica, Mikulińce, Mikołajów, Mościska, Mo-nasterzyska, Mosty wielkie, Mrzygłód, Muszyna, Myślenice, Nawarya, Nadwórna, Niepołomice, Niemirów, Niżankowice, Niżniów, Nowy Targ, Obertyn, Olesko, Oświęcim, Ottynia, Peczeniżyn, Pilzno, Pistyń, Piwniczna, Pomorzany, Podka-mień (powiat Brody), Potok złoty, Podwołoczyska, Podhajce, Potylicz, Probużna, Przeworsk, Prze-myślany, Radymno, Radziechów, Rawa ruska, Radomyśl (powiat Mielec), Rohatyn, Ropczyce, Rożniatów, Rozdół, Rozwadów, Rudki, Rudnik, Ryglice, Rymanów, Sasów, Sądowa Wisznia, Sie-niawa, Skała, Skałat, Skawina, Skole, Sokołów, Sołotwina, Strzyżów, Stary Sącz, Starasól, Stare Miasto, Stanisławczyk, Strusów, Stojanów, Sucha, Szczerzec, Szczucin, Tarnobrzeg, Tłumacz, Tłuste, Toporów, Trzebinia, Tuchów, Turka, Tyśmienica, Tymbark, Tylicz, Tyczyn, Uhnów, Ulanów, Uła-szkowce, Ustrzyki dolne, Uście solne, Uście bi-skupie, Uście zielone, Wilamowice, Wiśnicz nowy, Witków nowy, Wielopole, Wojnicz, Wojniłów, Założce, Zakliczyn, Załotów, Zator, Zaleszczyki, Zbaraż, Zborów, Żabno, Żmigród, Żołyńia, Żu-ravno, Żydaczów, Żywiec.

Art. II.

Ustawa gminna tu załączona wejdzie w wy-konanie po upływie sześciu miesięcy od dnia jej ogłoszenia, a w tym samym czasie traci ustawa gminna z 12. sierpnia 1866 Dz. ust. kraj. l. 19. w gminach w art. I. wymienionych moc obowią-zująca.

Art. III.

Ordynacya wyborcza dla gmin z 12. sier-pnia 1866 obowiązować będzie i nadal miasta i miasteczka w art. I. wymienione z wyjątkiem §. 40 ordynacyi wyborczej, który z dniem wej-scia w życie niniejszej ustawy uchylonym zostaje dla tych miast i miasteczek, tudzież z tą zmianą,

że obywatele honorowi także w miasteczkach mają prawo wybierania w myśl §. 1. l. 3. tejez ordynacyi wyborczej dla gmin.

Art. IV.

Stósunki obszarów dworskich ustawą z d. 12. sierpnia 1866 Nr. 20. Dz. u. kr. określone, zostają nienaruszone.

Art. V.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

D Z I A Ł I.

O gminie w ogólności.

§. 1.

Każde miasto i każde miasteczko niniejszej ustawie podlegające, stanowi w dotychczasowych granicach swoich osobną gminę miejską, lub małomiejską.

Zmiana granic.

§. 2.

Granice gminy zmienione być mogą tylko za uchwałą Rady gminnej.

Uchwała taka do swej ważności wymaga potwierdzenia Rady powiatowej, które może być udzielone tylko za poprzedniem oświadczeniem politycznej władzy krajowej, że przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

D Z I A Ł II.

O członkach gminy.

Członkowie gminy i obey.

§. 3.

Członkowie gminy są:

- a) przynależni do gminy, t. j. osoby mające w gminie prawo przynależności;
- b) uczestnicy, t. j. osoby nie mające w gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego sa-

moistnie wykonywanego, albo od dochodu bezpośredni podatek w gminie opłacają.

Pod tymi warunkami należą do uczestników gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w gminie są obcemi.

Przynależność do gminy.

§. 4.

Stósunki przynależności do gminy, określone są ustawą z 3. grudnia 1863 l. 105 dz. p. p.

Za nadanie prawa przynależności do gminy może gmina pobierać opłatę nie przewyższającą sumy 30 zł. w. a.

Obywatele.

§. 5.

Obywatelami są ci, którym gmina prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo tylko przynależnym do gminy nadawanem być może.

Za nadanie obywatelstwa może gmina pobierać opłatę.

Gminy mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom będącym obywatelami państwa austriackiego.

Prawa i obowiązki członków gminy.

§. 6.

Członkom gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział podług postanowień niniejszej ustawy w prawach i korzyściach, jako też w obowiązkach i ciężarach gminy.

Przynależni do gminy mają nadto w razie zubożenia i niezdolności do pracy prawo do wsparcia stósownie do ustawy z dnia 3. grudnia 1863 l. 105 Dz. p. p.

Obywatelom zastrzega się prawo do udziału w fundacjach i zakładach osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

Prawo pobytu w gminie.

§. 7.

Obcym, którzy przynależność swą do pewnej gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu przynależności, nie może gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem gminy w tym względzie czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej władzy powiatowej.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

§. 8.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź członkowi gminy, bądź też częściom gminy lub całym klasom mieszkanców.

D Z I A Ł III.

O Reprezentacji gminnej.

§. 9.

Gminę reprezentuje we wszystkich jej sprawach Rada gminna.

Rada zawiaduje sprawami gminy przez Zwierzchność gminną.

A) Rada gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 10.

Rada gminna składa się w miastach z radnych, wybranych przez członków gminy czynne prawo wyboru mających, w miasteczkach z radnych, wybranych przez członków czynne prawo wyboru mających, a nadto z członków bez wyboru do niej wchodzących (§. 12.).

W gminach, w których liczba członków do wyboru Rady gminnej uprawnionych nie przynosi 400, wybranych będzie 18 radnych, w gminach zaś liczących:

401 — 600 wyborców 24

601 — 1000 „ 30

a nad 1000 „ 36

radnych.

Do zastępowania radnych ubytych lub nie mogących brać udziału w czynnościach rady, wybrani będą równocześnie zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby radnych.

Blizsze postanowienia o uprawnieniu do wyboru, obieralności i postępowaniu przy wyborach zawiera ordynacya wyborcza dla gmin.

§. 11.

Wstępując do Rady, składają radni i zastępcy do rąk naczelnika gminy przyrzeczenie sumiennego pełnienia przyjętych obowiązków.

Radni bez wyboru.

§. 12.

Każdy członek gminy miasteczka, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich w gminie do opłaty przypisanych, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem państwa austriackiego i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w ordynacyi wyborczej dla gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonywa to prawo jej prawny zastępca lub teoz pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą, wszystkie zaś inne osoby mające to prawo, mogą je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego z pośród siebie lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem państwa austriackiego, nie używa własnowolności lub w myśl ordynacyi wyborczej dla gmin od prawa wybierania i obieralności do Rady gminnej jest wykluczonym lub wyłączonym.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować.

Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

Radni bez wyboru nie będą wliczani do liczby radnych w §. 10. ustanowionej.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór albo korzystać z prawa, przysługującego mu podług niniejszego paragrafu.

Peryod wyborczy.

§. 13.

Radni i zastępcy wybierani będą na lat sześć. Ustępujący radni i zastępcy urzędować będą aż do ukonstytuowania się nowej Reprezentacji gminnej. Ustępujący radni i zastępcy mogą być ponownie wybrani.

Wybór uzupełniający.

§. 14.

W miejsce radnego, ubywającego przed końcem peryodu wyborczego, powoła Rada gminna do grona swego na wniosek naczelnika gminy zastępcę z tego samego koła wyborczego, z którego radny ubył. Z pomiędzy zastępców ten będzie powołany, który przy wyborach największą ilość głosów otrzymał. W razie równości głosów rozstrzyga los. Jeżeli radny dłużej niż przez trzy miesiące nie może brać udziału w czynnościach Rady, powoła Rada gminna w sposób wyżej oznaczony zastępcę na czas, przez który ów radny w czynnościach Rady gminnej udziału brać nie może.

Gdyby jednak tylu radnych ubyło, iżby liczby radnych z jednego koła wyborczego nawet przez powołanie wszystkich z tego koła zastępców uzupełnić nie można, będzie niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej rozpisany wybór uzupełniający z tegoż koła wyborczego.

Radni i zastępcy w wyborze uzupełniającym wybrani urzędować będą tylko do końca okresu wyborczego tych radnych i zastępców, w których miejsce zostali wybrani.

B) Zwierzchność gminna.

Skład Zwierzchności gminnej.

§. 15.

Zwierzchność gminna składa się z naczelnika gminy, jego zastępcy i dodanych do pomocy naczelnikowi gminy dwóch asesorów.

W razie potrzeby wolno wybrać i większą liczbę asesorów, jednak nie więcej jak 5.

Naczelnik gminy otrzymuje stałe wynagrodzenie z funduszków gminy. Minimum tego wynagrodzenia oznacza Wydział krajowy dla każdej z gmin tej ustawie podlegających, po wysłuchaniu Rad gminnych. Naczelnikowi gminy nie wolno zrzec się swego wynagrodzenia ani w całości ani częściowo.

Zastępca naczelnika pobierać będzie wynagrodzenie z funduszków gminnych, jeżeli przez czas dłuższy zastępować będzie naczelnika.

Urząd asesora, radnego i zastępcy radnego jest bezpłatny.

Wszystkim członkom Rady i Zwierzchności gminnej należy się od gminy zwrot wszystkich wydatków połączonych z ich urzędowaniem.

Wybór Zwierzchności gminnej.

§. 16.

Naczelnika gminy, jego zastępcę i asesorów wybiera Rada gminna na lat 6.

Warunki obieralności na te urzędy i sposób dokonania wyboru oznacza ordynacya wyborcza.

Wybór uzupełniający.

§. 17.

W razie opróżnienia posady naczelnika gminy, jego zastępcy lub asesora w ciągu okresu wyborczego, Rada gminna dokona w jego miejsce nowego wyboru, najdalej do dnia 14. Wybrany przy wyborze uzupełniającym naczelnik gminy, zastępca naczelnika lub asesor, urzędować będzie do końca sześćdziesiąt lat swego poprzednika.

Przyrzeczenie.

§. 18.

Naczelnik gminy, jego zastępca i asesorowie

winni przy objęciu urzędu w obecności delegata Wydziału powiatowego i w obec delegata Rady gminnej złożyć w ręce naczelnika politycznej władzy powiatowej lub jego delegata, w miejsce przysięgi przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegać będą ustaw i wypełniać sumiennie obowiązki swoje.

C) Postanowienia ogólne.

Ustąpienie z posady.

§. 19.

Za przyzwoleniem Rady gminnej może naczelnik gminy, jego zastępca lub asesor, radny lub zastępca radnego urząd swój złożyć. Naczelnik gminy, zastępca naczelnika, asesor, radny lub zastępca radnego traci swój urząd, jeżeli zajdzie lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralność na członka Rady lub Zwierzchności gminnej była wykluczyła, lub jeżeli się do innej gminy przesiedli.

Jeżeli naczelnik gminy, zastępca naczelnika, asesor, radny lub zastępca radnego popadnie w śledztwo sądowe z powodu zbrodni, przekroczenia lub przestępstwa z chęciwości popełnionego, lub jednego z przekroczeń w §. 501, 504, 511, 512, 515 i 516 ustawy karnej wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony zostanie, wtedy nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne lub krydalne.

Jeżeli radny lub zastępca wchodzi w stosunki prawne z gminą, jako przedsiębiorca, dostawca lub dzierżawca, nie będzie on mógł sprawować swego urzędu, dopóki ten stosunek trwa i rachunki ztąd wynikłe ostatecznie załatwione nie będą.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy, winien przyjąć wybór bądź na członka Rady gminnej, lub też zastępcę, bądź na asesora.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru lub też od dalszego sprawowania urzędu służy tylko:

a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;

b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatów, zakładów i funduszy publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;

c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostają;

d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;

e) tym, którzy przez cały jeden okres wyborczy piastowali posady w Zwierzchności gminnej, jednak tylko na okres bezpośrednio następujący;

f) tym, którym ułomność fizyczna, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;

g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia corocznie, często lub przez dłuższy czas nie bywają w gminie obecni;

h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;

i) tym, którzy bez wyboru do Rady gminnej należą (§. 12).

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wyboru, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 20 zł. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego; kara pieniężna wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich.

D Z I A Ł I V.

O zakresie działania gminy.

ROZDZIAŁ I.

0 zakresie działania gminy w ogóle.

§. 21.

Zakres działania gminy jest;

a) własny i

b) poruczony.

Własny zakres działania.

§. 22.

Własny zakres działania t. j. zakres, w którym gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu gminy i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania gminy w szczególności:

a) wolny zarząd majątkiem gminnym i załatwianie spraw, odnoszących się do związku gminy;

b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;

c) staranie o zakładanie i utrzymywanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;

d) policja polowa;

e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;

f) policja zdrowia;

g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;

h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;

i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi gminy, zapobieganie żebractwu;

k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów, porządku budowniczego i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;

l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez gminę utrzymywane i na szkoły ludowe: staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych, z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencji do szkół;

m) jednanie stron w sporze będących przez mężów zaufania z gminy wybranych;

n) przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży nieruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów państwa mogą być pewne czynności policji miejscowej w pojedynczych gminach, w drodze ustawy krajowej, przekazane osobnym organom rządowym.

Poruczony zakres działania.

§. 23.

Ustawy określają poruczony zakres działania gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

ROZDZIAŁ II.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 24.

Rada gminna jest w sprawach gminy władzą uchwalającą i nadzorującą.

Władza wykonawcza jej nie służy.

Rada gminna zastępuje gminę w wykonaniu jej praw i obowiązków, wydaje w granicach ustawami oznaczonych imieniem gminy postanowienia obowiązujące i uchwała sposób ich wykonania. Ona jest władzą zwierzchnią gminy we wszystkich sprawach gminy, obowiązana strzedz dobra gminy i starać się o zaspokojenie jej potrzeb.

§. 25.

Rada gminna obraduje i uchwała o wszystkich sprawach gminy, jej majątku, dobra lub zakładów w granicach ustaw obowiązujących.

W szczególności należy do zakresu działania Rady gminnej:

a) zmiana granic gminy (§. 2);

b) ustanawianie zasad zarządu, tudzież sposobu użytkowania majątku i dobra gminy i zakładów gminnych;

c) sprawy należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, które Rada gminna osobną uchwałą sobie zastrzegła (§. 26);

d) nabywanie lub pozbywanie nieruchomości lub praw, według ustaw za nieruchomości uważanych, obciążanie majątku gminy, zaciąganie pożyczek i lokowanie kapitałów;

e) stawianie kosztem gminy nowych budowli, przekształcanie lub znoszenie istniejących, tudzież inne przedsiębiorstwa, nakładem gminy wykonywać się mające;

f) zaprowadzenie nowych zakładów gminnych, lub zwiniecie istniejących;

g) zawieranie, rozwiązywanie, zmiany kontraktów najmu i dzierżaw;

h) uchwalanie budżetu rocznego, wydatków budżetem nieprzewidzianych i kredytów dodatkowych, przyzwalanie na przenoszenie uchwalonych kredytów z jednej rubryki do drugiej, uchwalanie wszelkich zmian w budżecie, starania się o pokrycie niedoboru, uchwalanie dodatków do podatków, opłat, prestacyi i usług i oznaczenie dziennych cen takich prestacyi i robót;

i) sprawdzanie i załatwianie rachunków rocznych;

k) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych i na odstąpienie od nich; zatwierdzanie ugód spór umarzających, ustanawianie zastępców prawnych;

l) zatwierdzanie wyników wszelkich licytacji;

m) wybór naczelnika gminy, jego zastępcy i asesorów;

n) uchwalanie etatu i płac urzędników i służb gminnych, jako też instrukcyi służbowych i statutu emerytalnego dla tychże;

o) wyznaczanie wynagrodzenia dla naczelnika gminy i jego zastępcy (§. 15);

q) mianowanie i oddalanie urzędników i wymiar emerytury dla nich, na wniosek naczelnika gminy;

p) nadzór i kontrola nad czynnościami Zwierzchności gminnej;

r) nadawanie prawa przynależności do gminy i obywatelstwa, tudzież obywatelstwa honorowego, ustanawianie opłat za nadawanie prawa przynależności i obywatelstwa;

s) wykonywanie służącego gminie prawa patronatu lub prezentowania, rozdawania miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając prawom na różnicy wyznań opartym;

t) wybór mężów zaufania do jednania stron;

u) uchwalanie regulaminów dla własnych czynności;

w) udzielanie zdania swego władzom wyższym na ich żądanie;

z) rozstrzyganie zażaleń przeciw zarządzeniom naczelnika gminy.

Zwyczajny zarząd majątkiem.

§. 26.

Zwyczajny zarząd majątkiem nie należy do zakresu działania Rady gminnej, lecz Rada może

poszczególne sprawy tego zarządu, na wniosek lub po wysłuchaniu Zwierzchności gminnej swojej uchwałe zastrzedz.

Ustanawianie służby.

§. 27.

Rada winna przydać Naczelnikowi gminy służbę potrzebną do załatwiania czynności, wpływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i służ, orzecze o warunkach i sposobie ich mianowania i ich zaopatrzeniu.

Uchwały te poda naczelnik gminy za pośrednictwem Wydziału powiatowego do wiadomości Wydziału krajowego.

Gdyby Rada gminna się wzbraniała uchwalić etat urzędników i służ, lub gdyby się okazało, że uchwalony przez Radę gminną etat nie wystarcza do należytego załatwiania czynności własnego i poruczonego zakresu działania, a Rada gminna mimo wezwania wskazanych jej braków nie uzupełniła, Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem orzec może, jakiej kategorii urzędników i w jakiej liczbie, gmina ustanowić i opłacać ma.

Nadzorowanie Zwierzchności gminnej.

§. 28.

Rada gminna ma prawo i obowiązek urzędowanie Zwierzchności gminnej ciągle nadzorować. Nadzór ten wykonywa Rada gminna za pomocą jednej lub kilku komisji z grona swego wybranych, które obowiązane będą o każdej dostrzeżonej nieprawidłowości lub wadliwości w urzędowaniu Zwierzchności gminnej bezzwłocznie Radę gminną zawiadomić i poczynić wnioski o usunięcie złego, zaś po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej sprawozdanie o swoich czynnościach z wnioskami, jakie uznają za stosowne.

Skoro Rada gminna przekona się o nieprawidłowościach lub wadliwościach, winna się postarać o bezzwłoczne ich usunięcie, a gdyby to nie odniosło skutku, donieść o tem Wydziałowi powiatowemu.

Dla komisji kontrolujących uchwała Rada gminna osobne instrukcje i przedłoży je Wydziałowi powiatowemu do wiadomości.

Naczelnik gminy winien najdalej do dni 30 po upływie każdego roku administracyjnego przedłożyć Wydziałowi powiatowemu odpisy sprawozdań komisji kontrolujących w ubiegłym roku, jakoteż odpis uchwał Rady gminnej na podstawie tych sprawozdań zapadłych, lub donieść w tym terminie o zachodzących przeszkodach.

Rada gminna może także ustanowić osobne komisje do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, tudzież do udzielania zdań i przedstawiania wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisji Rada gminna powołać może mężów zaufania z poza grona swego.

Ani komisja kontrolująca, ani specjalne komisje w myśl niniejszego paragrafu ustanowione, władzy wykonawczej nie mają, a zatem ani same nie zarządzić, ani Zwierzchności gminnej poleceń wydawać nie mogą.

Rewizja kasy.

§. 29.

Rada gminna winna wybrać osobną komisję, której obowiązkiem będzie przynajmniej cztery razy do roku przedsięwziąć rewizję kasy gminnej i kas zakładów i funduszków pod zarządem gminy zostających i o każdej rewizji Radzie gminnej zdać sprawę na ręce naczelnika gminy, który odpis każdego sprawozdania do dni 8 Wydziałowi powiatowemu przedłożyć ma.

Jeżeli członkowie komisji szkonnującej obowiązkom w niniejszym paragrafie na nich włożonym zadość nie uczynią, może Wydział powiatowy przeprowadzić szkonto kasy na koszt gminy. Oprócz tego winien Wydział powiatowy od czasu do czasu kasę gminną niespodziewanie szkonnować.

Sprawy policji miejscowej.

§. 30.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada gminna w granicach ustaw wydawać obowiązujące w obrębie gminy przepisy co do policji miejscowej i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 50 zł.,

lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do dni 10.

Uchwały takie Rada gminna powziąć może tylko na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy.

§. 31.

Rada gminna winna uchwalić środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędzeń policji miejscowej i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbania w tej mierze, pochodzące z jej winy.

Odpowiedzialność gminy.

§. 32.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez gminę obowiązków względem policji miejscowej na niej ciężących, winna gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest gmina wynagrodzić szkodę wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytanym a na gminie ciężyla winna niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna władza powiatowa za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego.

Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się pomiędzy gminą a poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

Zaopatrywanie ubogich.

§. 33.

Rada gminna ma czuwać nad tem, aby ubodzy według ustaw zaopatrzeni byli. Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki i oznaczy sposób ich użycia.

Udzielanie zdania.

§. 34.

Na rządanie władz rządowych lub autonomicznych winna Rada gminna udzielać im swojego zdania.

Rozstrzyganie zażaleń.**§. 35.**

Rada gminna rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom naczelnika gminy, w sprawach dotyczących się majątku i dobra gminnego lub zakładów gminnych, niemniej w tych sprawach, w których naczelnik gminy tylko uchwały Rady gminnej wykonywa.

We wszystkich innych sprawach własnego zakresu działania rozstrzyganie rekursów przeciw postanowieniom naczelnika gminy należy do Wydziału powiatowego, zaś w sprawach poruczonego zakresu działania do politycznej władzy powiatowej.

Regulamin.**§. 36.**

Wydział krajowy wyda regulamin dla czynności Rad gminnych, tudzież instrukcję dla czynności Zwierzchności gminnych we własnym zakresie działania i dla kas gminnych uwzględniając różnicę potrzeb i stosunków zachodzących między gminami większemi i mniejszemi.

Rada gminna może jednak uchwalić inny regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla swej Zwierzchności gminnej co do spraw własnego zakresu działania i swojej kasy gminnej, winna jednak regulamin dla własnych czynności i instrukcję dla Zwierzchności gminnej przedłożyć za pośrednictwem Wydziału powiatowego Wydziałowi krajowemu do wiadomości.

Instrukcja dla kasy gminnej, przez Radę gminną uchwalona, wymaga zatwierdzenia przez Wydział krajowy.

Dopóki Rada gminna nie uchwali i nie przedłoży Wydziałowi krajowemu osobnego regulaminu dla swoich czynności i osobnej instrukcji dla Zwierzchności gminnej, obowiązującą będą regulamin i instrukcja przez Wydział krajowy wydana.

Instrukcja dla kasy gminnej przez Wydział krajowy wydana obowiązująca będzie tak długo, dopóki uchwalona przez Radę gminną osobna instrukcja dla swej kasy, nie uzyska zatwierdzenia Wydziału krajowego.

Zwoływanie Rady.**§. 37.**

Rada gminna zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej zaś raz na miesiąc. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie. Każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część radnych, polityczna władza powiatowa albo też Wydział krajowy, lub Wydział powiatowy.

O nastąpić mającemu posiedzeniu naczelnik gminy w każdym razie winien zawiadomić wszystkich w gminie obecnych radnych.

Komplet do uchwał.**§. 38.**

Rada gminna nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa radnych nie jest na posiedzeniu obecna.

Do uchwały ustanawiającej budżet, jakoteż do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebna jest obecność dwóch trzecich radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość radnych potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik gminy najdalej do trzech dni zwołać Radę powtórnie i zarazem wezwać zastępców.

Na każdego radnego i zastępcę, który nie stawi się na to drugie posiedzenie i nie usprawiedliwi swej nieobecności, winien naczelnik gminy nałożyć karę pieniężną aż do 10 zł.

Przeciw takiemu orzeczeniu służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Grzywnę tę ściągnie naczelnik gminy. Radnego lub zastępcę, który bez usprawiedliwienia się na trzech po sobie następujących posiedzeniach się nie jawi, może Rada gminna na czas oznaczony, lub też na cały w toku będący peryod wyborczy od udziału w obradach i uchwałach Rady wykluczyć. Przeciw tej uchwale służy wykluczonemu rekurs do Wydziału powiatowego w terminie dni 14, licząc od dnia doręczenia mu zawiadomienia o dotyczącej uchwale Rady gminnej.

Przeszkody uczestnictwa w obradach.**§. 39.**

Członek Zwierzchności gminnej lub Rady gminnej nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego urzędowania, jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowacanych; winien jednak na żądanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych wyjaśnień.

§. 40.

Członkowie Zwierzchności gminnej są obowiązani być obecnymi na każdym posiedzeniu Rady i mogą w każdym czasie głos zabrać. W głosowaniu przy sprawdzeniu rachunków i udzieleniu Zwierzchności gminnej absolutorium nigdy udziału brać nie mogą.

Przewodniczenie na posiedzeniach.**§. 41.**

Na posiedzeniach Rady gminnej przewodniczy naczelnik gminy, a w razie przeszkody jego zastępca. Każde posiedzenie odbyte z pominięciem tego przepisu jest nieważne. Naczelnik gminy lub jego zastępca zwołuje Radę, zagaja i zamyka posiedzenie, układa porządek dzienny, kieruje rozprawami i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

Sekretarz Rady.**§. 42.**

Rada gminna wybiera sekretarza swego bądź z grona swego, bądź z pomiędzy urzędników gminy.

Warunki ważności uchwał.**§. 43.**

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych radnych. W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący. W innych wypadkach przewodniczący nie głosuje z wyjątkiem wyborów. Głosowanie odbywa się jawnie: wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

Jawność posiedzeń.**§. 44.**

Posiedzenia Rady odbywają się w lokalu urzędowym publicznie, wyjątkowo jednak może

Rada uchwalić tajne posiedzenie. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad jest budżet lub zamknięcia rachunków, w każdym razie będą publiczne.

Gdyby publiczność mięszała się do obrad lub w inny sposób przeszkadzała obradom, przewodniczący ma prawo i obowiązek po poprzednim bezskutecznym napomnieniu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

Protokół posiedzenia.**§. 45.**

Z każdego posiedzenia spisany będzie w księdze na to przeznaczonej protokół, obejmujący nazwiska radnych, wnioski na posiedzeniu czynione i zapadłe uchwały. Protokół ma być stwierdzony podpisem przewodniczącego, dwóch obecnych na posiedzeniu radnych i sekretarza.

Każdemu członkowi gminy wolno przeglądać protokoły.

ROZDZIAŁ III.**0 zakresie działania zwierzchności gminnej.****§. 46.**

Naczelnik gminy w sprawach gminy jest organem zarządzającym i wykonawczym.

W razie przeszkody zastępuje naczelnika gminy jego zastępca, tego zaś jeden z asesorów. Rada gminna na początku każdego roku oznaczy, który asesor w razie przeszkody zastępcy ma zastępować naczelnika gminy.

§. 47.

Do zakresu działania naczelnika gminy należy w szczególności:

- a) przewodniczenie w Radzie gminnej i przygotowanie wniosków do uchwał Rady;
- b) wykonanie ustaw i rozporządzeń we własny zakres działania gminy wchodzących;
- c) wykonanie wszelkich uchwał i zarządzeń Rady gminnej;
- d) kierownictwo urzędem gminnym, nadzór nad urzędnikami i służbami;
- e) wykonywanie polityki miejscowej;
- f) zarządzanie w razach nagłych za następnem usprawiedliwieniem w obec Rady gminnej;

g) przedstawienie do mianowania i oddalania urzędników gminy i wykonywanie władzy dyscyplinarnej nad urzędnikami i sługami;

h) zarząd majątkiem, dobrem i dochodami gminy, zakładów i funduszy gminnych, lub pod zarządem gminy zostających;

i) prowadzenie kasowości i rachunkowości gminy;

k) wykonywanie wszelkich spraw poruczonego zakresu działania.

§. 48.

Naczelnik gminy reprezentuje gminę na zewnątrz.

Dokumenty, mocą których gmina przyjmuje zobowiązania względem osób trzecich muszą być podpisane przez naczelnika gminy i jednego asesora.

Dokument dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi być nadto podpisanym przez dwóch radnych i powołać się na to przyzwolenie lub zatwierdzenie. W każdym razie dokument wydany imieniem gminy musi być zaopatrzony pieczęcią gminną.

Sprawowanie policji miejscowej.

§. 49.

Do naczelnika gminy należy odpowiednie ustawom sprawowanie policji miejscowej, o ile pojedyncze jej czynności nie są przekazane w drodze ustawy krajowej organom rządowym.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p. naczelnik gminy ma prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju, o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka gminy, a nawet i obcych. Gdyby środki policji miejscowej nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego (jak n. p. w razie epidemii) lub gdyby własne siły gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, naczelnik gminy winien zawiadomić o tem natychmiast polityczną władzę powiatową.

Zagrażanie karami.

§. 50.

Naczelnik gminy ma wyjątkowo prawo za-

grażania karą pieniężną do 10 zł. lub w razie niemożności jej uiszczenia karą aresztu do dwóch dni, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policji miejscowej niedopuszczającego zwłoki.

Wykonywanie władzy karnej.

§. 51.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policji miejscowej należącej do zakresu działania gminy, wyrażoną jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów niepodlegają ustawie karnej, służy prawo orzekania kar za takie przekroczenia naczelnikowi gminy, a względnie jego zastępcy.

W ten sposób mają być także orzekane kary oznaczone przez Radę gminną (§. 30.)

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia kary aresztu, mogą być orzekane.

Wszelkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

Tok instancyj.

§. 52.

Od orzeczeń wydanych według §. 51. odwołać się można do politycznej władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, albo członków Sejmu krajowego, natenczas winien naczelnik gminy przedłożyć to orzeczenie politycznej władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i potwierdzenia.

Przeznaczenie kar.

§. 53.

Kary pieniężne, orzeczone podług §. 51. wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

Przedstawienie urzędników do mianowania i przeniesienia w stan spoczynku.

§. 54.

Na podstawie etatu przez Radę gminną uchwalonego lub na podstawie orzeczenia Wydziału krajowego w myśl ostatniego ustępu §. 27. w poro-

zumieniu z c. k. Namiestnictwem wydanego, naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej urzędników gminy do mianowania. Mianowani urzędnicy posiadać muszą przepisaną kwalifikację.

Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem oznaczy, jakie kwalifikacje dla każdej kategorii posad są potrzebne z uwzględnieniem różnicy potrzeb i stosunków gmin większych a mniejszych, z pozostawieniem odpowiedniego czasu przejściowego.

Naczelnik gminy przedstawia Radzie gminnej wnioski o przeniesienie urzędników w stan spoczynku i wymierzenie emerytury dla nich.

Naczelnik gminy mianuje i oddała sługi gminne i przedstawia Radzie gminnej wnioski co do ich zaopatrzenia.

Sledztwa dyscyplinarne.

§. 55.

Naczelnik gminy wdraża i przeprowadza sledztwa dyscyplinarne przeciw urzędnikom i sługom gminnym i orzeka o karach dyscyplinarnych.

Naczelnik może w drodze dyscyplinarnej urzędnika suspendować. Oddalenie urzędnika ze służby w drodze dyscyplinarnej nastąpić może tylko za uchwałą Rady gminnej.

Orzeczenie dyscyplinarne przeciw rachmistrzowi, kasyerowi i kontrolorowi tylko Rada gminna po wysłuchaniu naczelnika gminy wydać może.

Zarząd majątkiem.

§. 56.

Naczelnik gminy zarządza majątkiem gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminy, czuwa nad ich wykonaniem i załatwia sprawy ubogich według ustaw.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi i nadzoruje zakłady własny Zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowy innych nie zawierają postanowień.

W szczególności winien naczelnik gminy starać się o ściąganie wszystkich wierzytelności gminy, zakładów i funduszków gminnych lub pod zarządem gminy zostających, tudzież wszelkich czynnych zaległości. Gdyby naczelnik obowiązku tego należycie nie wypełniał, a Rada gminna

mimo upomnienia ze strony Wydziału powiatowego, temuby nie zaradziła, Wydział powiatowy będzie miał prawo zarządzić środki zaradcze, jakie uzna za stosowne, a nawet ustanowić na koszt gminy zastępcę prawnego, który imieniem gminy wierzytelności i zaległości w drodze właściwej poszukiwać będzie.

Przepis ten odnosi się także do pretensyj gminy, któreby jej z mocy §§. 63 - 65 do członków Zwierzchności gminnej przysługiwały.

Kolaudacye.

§. 57.

Naczelnik gminy zarządza wszelkie roboty i dostawy dla gminy, rozpisuje i przeprowadza licytacye, odbiera i kolauduje wykonane roboty lub dostawy. Do każdego odbioru i do każdej kolaudacyi winien naczelnik gminy zawiadamiać komisję kontrolującą Rady gminnej a to w takim czasie, aby komisya czynność tę ze swej strony nadzorować mogła.

Komisye.

§. 58.

Rada gminna może na wniosek lub po wysłuchaniu naczelnika gminy uchwalić, aby sprawowanie poszczególnych czynności ogólnego zarządu gminnego lub policyi miejscowej powierzone zostało osobnym komisjom.

Każda taka komisya składa się z jednego członka Zwierzchności gminnej, jako przewodniczącego i kilku członków przez Radę gminną z jej grona lub z poza jej grona wybranych.

Dla takich komisji winna Rada gminna uchwalić osobne instrukcje.

Komisye te podlegają naczelnikowi gminy polecenia jego wykonywać ściśle są obowiązane.

Dobrowolne licytacye.

§. 59.

Naczelnik gminy zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w tej mierze przepisów.

Kasowość i rachunkowość.

§. 60.

Naczelnik gminy jest odpowiedzialny za na-

łyżte prowadzenie kasowości i rachunkowości, jest przeto obowiązany kasę przynajmniej raz na miesiąc szkontować.

Poruczonego zakres działania.

§. 61.

Naczelnik gminy załatwia wszelkie sprawy należące do poruczonego zakresu działania gminy w sposób ustawami przepisany lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo gminie, naczelnik winien zastósować się w tym względzie do uchwały Rady gminnej.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdyby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może naczelnik gminy działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie zatwierdzenie Rady.

Rząd może polecić na swój koszt załatwienie spraw, należących do poruczonego zakresu działania w całości lub części organom własnym.

Wstrzymanie wykonania uchwał.

§. 62.

Jeżeli naczelnik gminy sądzi, że uchwała przez Radę gminną powzięta, narusza ustawę, przekracza zakres działania Rady lub jest szkodliwą interesom gminy, winien wstrzymać wykonanie takiej uchwały i najdalej do trzech dni po jej powzięciu odnieść się do wyższej władzy o rozstrzygnięcie, czy uchwała wykonaną być ma, czy nie.

Orzeczenie to należy do politycznej władzy powiatowej, jeżeli naczelnik sądzi, że uchwała narusza ustawę lub przekracza zakres działania gminy, zaś do Wydziału powiatowego, jeżeli sądzi, że uchwała jest szkodliwą interesom gminy.

Władza wyższa winna wydawać swoje orzeczenie w ciągu dni ośmiu, a jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy polityczna władza powiatowa zawiadomi o swoim orzeczeniu Wydział powiatowy.

Orzeczenie tych władz jest dla naczelnika gminy stanowczem i nie służy mu prawo wyższego odwołania się.

Rada gminna ma jednak prawo wnieść rekurs od takiego orzeczenia do Namiestnictwa

a względnie do Wydziału krajowego w terminie 14-dniowym.

O wstrzymaniu wykonania uchwał naczelnik ma Radę gminną na najbliższem posiedzeniu zawiadomić. Jeżeli naczelnik gminy nie przedłoży władzy wyższej w terminie 3-dniowym uchwały wstrzymanej do rozstrzygnięcia, uchwała ta staje się prawomocną i bezzwłocznie wykonaną być musi, o ile nie zachodzi wypadek w §. 104 przewidziany.

Odpowiedzialność naczelnika gminy.

§. 63.

Naczelnik gminy jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym gminie. Od tej odpowiedzialności uwolnić nie może naczelnika gminy ustanowienie komisji dla poszczególnych spraw (§. 58.).

Co do poruczonego zakresu jest on odpowiedzialnym Rządowi.

Pretensye gminy co do wynagrodzenia szkód pochodzące, z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

§. 64.

Jeżeli zastępca naczelnika gminy lub jeden z asesorów powołany zostaje do zastępowania naczelnika gminy, względnie jego zastępcy, nateczas zastępca naczelnika gminy, względnie asesor, wchodzi we wszystkie prawa i obowiązki naczelnika gminy i są odpowiedzialnymi za swoje czynności urzędowe tak samo jak naczelnik gminy.

§. 65.

Asesorowie dodani są naczelnikowi gminy dla pomocy w urzędowaniu. Asesorowie winni naczelnika wspierać w urzędowaniu i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Każdy asesor odpowiedzialny jest gminie za zaniedbanie lub nie należyte wykonanie czynności przez ustawę niniejszą w ogóle, przez naczelnika gminy lub przez Radę gminą w szczególności, mu poruczonych.

Pretensye gminy do wynagrodzenia szkód z odpowiedzialności tym paragrafem orzeczonej, mają być dochodzone zwykłą drogą prawa.

D Z I A Ł V.

O gospodarstwie gminnem i nakładaniu ciężarów na gminę.**Inwentarz majątku.**

§. 66.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje gminy i jej zakładów winny być utrzymywane w ciągłej widoczności zapomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku po zaprowadzeniu niniejszej ustawy. Każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi gminy wolno jest przejrzeć inwentarz.

Zakładanie i utrzymywanie inwentarza należy do naczelnika gminy, który ma także starać się o wpisanie do ksiąg hipotecznych wszystkich praw gminy względem nieruchomości. Pierwszy inwentarz przedłożony będzie Radzie gminnej do zatwierdzenia, a dwa odpisy zatwierdzonego inwentarza przedłoży naczelnik gminy Wydziałowi powiatowemu, który jeden z tych odpisów przesyła Wydziałowi krajowemu.

O zmianach inwentarza uwiadomi naczelnik najdalej w dwa miesiące po upływie każdego roku Radę gminną i Wydział powiatowy, który o tem doniesie Wydziałowi krajowemu.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

§. 67.

Zakładowy majątek i dobro gminy i jego zakładów mają być utrzymywane w całości i w dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków gminy, potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

Użytkowanie majątku gminnego.

§. 68.

Majątek gminy i jej zakładów ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł ile możności największy stały dochód. Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ile by zaś na ten cel nie były po-

trzebne, należy je ulokować pożytecznie i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 69.

Dotychczasowy niezaprzeczony zwyczaj rozstrzyga, którzy członkowie gminy i w jakim wymiarze w użytkach dobra gminnego udział mają.

Rada gminna uwzględniając ten zwyczaj i istniejące specjalne tytuły prawne, uchwali postanowienia regulujące to uczestnictwo, przy czem ustanowić może opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Rada gminna uchwali także sposób użytkowania z dobra gminnego. uchwała ta wymaga zatwierdzenia Wydziału powiatowego.

Nadwyżka dochodów z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

Rok administracyjny.

§. 70.

Rok administracyjny gminy zaczyna się i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym państwa.

Budżet i rachunki roczne.

§. 71.

Naczelnik gminy winien corocznie ułożyć budżet gminny i zakładów gminnych na następny rok administracyjny i przedłożyć go Radzie gminnej na trzy miesiące przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rada gminna ma budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku administracyjnego.

Rachunki z przychodów i wydatków gminy, funduszów i zakładów gminnych, lub pod zarządem gminy zostających, winien naczelnik gminy najpóźniej w miesiąc po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie gminnej, która obowiązana jest rachunki najdalej do dwóch miesięcy po ich przedłożeniu rozpoznać i zatwierdzić.

Tak budżet jak i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winny być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzania przez członków gminy, których spostrzeżenia przy rozpoznaniu budżetu i rachunków wzięte będą pod rozwagę.

Gdyby Rada gminna nie wstawiła w swój budżet należności, którą gmina uiścić jest obowiązana bądź na mocy ustawy, bądź na mocy wyroku lub dokumentu, mającego wedle ustaw moc egzekucyjną, ma Rada powiatowa prawo i obowiązek wstawić te należności w budżet gminy i nałożyć na ich pokrycie dodatki do podatków.

§. 72.

O dniu, w którym projekt budżetu i rachunki roczne Radzie gminnej przedłożone zostały, zawiadomi naczelnik gminy Wydział powiatowy.

Uchwalony przez Radę budżet i sprawdzone przez nią rachunki, przedłożyć należy w dwóch odpisach Wydziałowi Rady powiatowej, który jeden odpis przedłoży Wydziałowi krajowemu.

§. 73.

Do sprawdzenia rachunków w §. 71. wymienionych, Rada gminna wybrać ma komisję, która sprawozdanie i wnioski swoje Radzie gminnej najdalej do 6 tygodni przedłożyć ma.

Jeżeli komisya obowiązkom na nią w niniejszym paragrafie włożonym w oznaczonym tu terminie zadość nie uczyni i zwłoki należycie nie usprawiedliwi, zarządzi Wydział powiatowy wybór innej komisji, wyznaczając nowy termin do sprawdzenia i załatwienia rachunków.

Gdyby i to zarządzenie skutku nie odniosło, lub gdyby Wydział powiatowy się przekonał, że rachunki nie są należycie sprawdzone, Wydział powiatowy z ramienia swego zarządzi sprawdzenia rachunków na koszt gminy.

Od takiego rozporządzenia Wydziału powiatowego służy rekurs do Wydziału krajowego.

§. 74.

W zarządzie gminy i przy zawiadywaniu jej majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. — Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a we właściwej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach nagłych, w których poprzednie przyzwolenie bez szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może naczelnik gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków.

1. Z dochodów.

§. 75.

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów gminy.

Z majątku osobnego.

§. 76.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest majątek, należy przede wszystkim dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionem.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

§. 77.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy z posiadaniem i używaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 69) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

Wydatki odrębne.

§. 78.

Wydatki, dotyczące tylko interesu pewnych klas mieszkańców lub posiadaczy gruntów lub domów, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

2. Prestacje.

§. 79.

O ile dochody w §. 75. oznaczone nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada gminna nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) posługi i roboty na cele gminne.

a) Dodatki do podatków.**§. 80.**

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj nakładane na wszystkie w gminie przypisane podatki bezpośrednie, a to na wszystkie równo, to jest, podług tej samej stopy procentowej. Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie gminy. Wyjątki od tych przepisów objęte są w 85. i 86.

§. 81.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie gminy, nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 82.

Do nałożenia dodatków przenoszących 20% do 50% podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Do nałożenia dodatków do podatków bezpośrednich lub podatku konsumcyjnego, przenoszących 50% do 100% potrzebnem jest zezwolenie Wydziału krajowego za zgodą c. k. Namiestnictwa. Takie zezwolenie udzielonem być może tylko na lat pięć.

Gdyby porozumienie między Wydziałem krajowym a c. k. Namiestnictwem do najbliższej sesji sejmowej nie nastąpiło, sprawa winna być przedłożoną do uchwały Sejmu krajowego.

Dodatki na dłuższy okres aniżeli lat pięć lub przenoszące 100% podatków bezpośrednich albo podatku konsumcyjnego, nakładane być mogą tylko na podstawie uchwały sejmowej i za Najwyższym zezwoleniem.

b) Inne opłaty.**§. 83.**

Do zaprowadzenia opłat nie należących do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich lub do podatku konsumcyjnego, jako też do podwyższenia istniejących już opłat tego rodzaju, potrzebną jest ustawa krajowa.

Zezwolenie na dalszy pobór tego rodzaju opłat po zgaśnięciu mocy obowiązującej ustawy, którą zaprowadzone zostały, udzielone być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże zawsze nie w wyższym wymia-

rze i nie na dłuższy okres czasu, jak dytyczącą ustawą dotąd dozwolone były.

Odmowa na prośby tego rodzaju może nastąpić tylko za Uchwałą Sejmu krajowego.

Pobór taks gminnych za pojedyncze przez Reprezentacyę gminną w zakresie jej kompetencyi udzielone uprawnienia, tudzież za używanie zakładów gminnych i za inne w interesie stron przez organa gminne podejmowane czynności urzędowe, dozwolony być może przez Wydział krajowy za zgodą c. k. Namiestnictwa, jednakże bez naruszenia już dawniej dla poszczególnych poborów tego rodzaju istniejących postanowień prawnych.

c) Posługi i roboty.**§. 84.**

Za uchwałą Rady gminnej mogą być wymagane posługi i roboty tak ciągłe jak i ręczne.

Rada winna rok rocznie na następujący rok administracyjny oznaczyć cenę dziennych posług i robót.

Posługi będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki wskazane w §. 49. wolno jest każdemu wymagane od niego posługi lub roboty albo osobiście albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminnej ich wartość, obliczoną podług cen przez Radę gminną ustanowionych.

Wyjątki.**§. 85.**

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót nie mogą być pociągani:

a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, państwa, kraju, powiatu, gminy, zakładów krajowych, powiatowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jakoteż wdowy i sieroty tych osób co do ich płac służbowych i pochodzących ze stósunku służbowego pensyi, prowizyi, zapomóg i innych poborów.

b) pasterze dusz co do ich kongruy.

§. 86

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej potrzebne jest przyzwolenie Wydziału krajowego.

Ogłoszenie uchwał dotyczących prestacyi.**§. 87.**

Uchwała Rady dotycząca prestacyi musi być w gminie ogłoszona. Jeżeli jaka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasięgnięciu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

Pobór prestacyi.**§. 88.**

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Tylko dodatki do podatku konsumcyjnego mogą być na żądanie gminy razem z podatkiem rządowym lub samoistnie przez gminę pobierane.

Inne należitości pieniężne na cele gminne nałożone na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej niemniej kary pieniężne orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera naczelnik gminy przez swoje organa, w razie nieuiszczenia ściąga je w drodze egzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległościami podatkowe.

Jeżeli obowiązany nie wykupiwszy się z posługi lub roboty, wzbrania się jej wykonać, naczelnik gminy poleci wykonanie takiej posługi lub roboty trzeciej osobie na koszt obowiązane go i ściągnie wydaną kwotę w sposób przepisany dla ściągania innych należitości pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 49. mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

Konkurencyje.**§. 89.**

Konkurencyja do budowli kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg jest przedmiotem osobnych ustaw.

Konkurencyje do pewnych potrzeb, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swej mocy.

DZIAŁ VI.**O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.****Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelickiej.****§. 90.**

W gminach składających się z ludności chrze-

ściańskiej i izraelickiej, pozostaje tak chrześcijańska jak i izraelicka ludność przy własności posiadania i używania zakładów i funduszy, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których łączny udział tylko jej samej służy.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.**§. 91.**

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 92.), o ile zawiadywanie niemi podług ustaw należy do Rady gminnej lub Zwierzchności gminnej, zawiadywane będą przez Radę lub Zwierzchność podług przepisów niniejszej ustawy, z tem jednak ograniczeniem, że izraeliccy członkowie Rady gminnej i Zwierzchności gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwieniu tychże spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Gdyby jednak liczba chrześcijańskich członków Rady gminnej nie wynosiła przynajmniej połowy wszystkich jej członków, wybierają chrześcijańscy wyborcy gminy w sposób ordynacją wyborczą oznaczony, dla załatwienia spraw ludności chrześcijańskiej tylu chrześcijan, ile będzie potrzeba dla uzupełnienia tej połowy.

Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju, potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady i bezwzględna większość głosów tychże członków.

Jeżeli naczelnik gminy jest niechrześcijanin, wybiera chrześcijańska część Rady gminnej, a wedle potrzeby uzupełniona, ze swego grona przewodniczącego i jego zastępcę, któremu służyć będą co do załatwiania spraw ludności chrześcijańskiej te same prawa i obowiązki, które na mocy ustawy służą naczelnikowi gminy.

§. 92.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

a) sprawa kościołów i innych miejsc religijnych, sprawy obrzędowe wykonywanie prawa pa-

tronatu, prezentowanie lub mianowanie pasterzy dusz; nauczycieli religii i sług kościelnych;

b) sprawy zakładów, fundacyi, stypendyów i innych funduszków przeznaczonych dla chrześcian lub na cele, w których tylko chrześcianie udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności lub też zostającego w wyłącznem jej używaniu.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej.

§. 93.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

a) sprawy bóżnic, cmentarzy, sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, nauczycieli religii i sług obrzędowych;

b) sprawy zakładów, fundacyi, stypendyów i innych funduszków, przeznaczonych dla izraelitów lub na cele w których tylko izraelici udział mają;

c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności lub też zostającego w jej wyłącznem używaniu.

Prawo nadzoru Rady gminnej.

§. 94.

Prawo Rady gminnej do nadzoru, o ile takowy służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 92. i 93. wymienionych.

§. 95.

Nakładanie dodatków do podatków, jako też innych prestacyi na członków gminy na cele w §§. 92. i 93. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Jeżeli jednak w Radzie gminnej nie ma dwóch trzecich chrześcian, nakładanie dodatków do podatków i innych prestacyi na chrześcijańskich członków gminy, na cele w §. 92. wskazane, na-

stąpić może za zezwoleniem Wydziału powiatowego.

Przeciw uchwałam w tej mierze, tak Rady gminnej jak i Wydziału powiatowego, służą te same środki, co i przeciw innym uchwałam tych władz.

D Z I A Ł VII.

O łączeniu gmin.

§. 96.

Do gminy, niniejszej ustawie podlegającej, wcieloną być może granicząca z nią gmina wiejska lub małomiejska lub część takiej gminy, jeżeli Reprezentacye obu tych gmin na to się zgodzą, a Wydział krajowy w porozumieniu z c. k. Namiestnictwem na wcielenie zezwoli.

Wcielenie takie nastąpić może w drodze ustawy krajowej nawet wbrew woli gminy, jeżeli należyte wykonywanie policyi miejscowej tego wymaga.

W razie takiego wcielenia należy w drodze dobrowolnej zgody między gminami, a w razie nieudania się takiej zgody, w drodze ustawy krajowej uregulować stosunki co do posiadania i użytkowania własności gmin połączonych.

D Z I A Ł VIII.

O nadzorze nad gminami.

§. 97.

Rada powiatowa a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy ma najwyższy nadzór nad całością zakładowego majątku i zakładowego dobra gmin i zakładów gminnych.

Wydział krajowy może w tym celu żądać objaśnień i usprawiedliwień od Rady gminnej i Zwierzchności gminnej albo za pośrednictwem Wydziału powiatowego, albo też bezpośrednio, może również i przez delegowanie komisji zarządzić dochodzenia na miejscu.

W wykonaniu tego prawa nadzoru, upowa-

źniony jest Wydział krajowy w razie potrzeby użyć stosownych środków zaradczych.

Zatwierdzenie uchwał przez Radę powiatową.

§. 98.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §§. 2., 82. i 86. także następujące:

a) pozbywanie, zamiana, przeistaczanie, zastawianie lub stałe obciążanie rzeczy należącej do zakładowego majątku lub dobra gminy albo jej zakładów;

b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartości ciężaru, wynikającego ze zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody gminy a względnie zakładów gminnych;

c) nabytki i przedsiębiorstwa nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego ztąd wydatku potrzeba zaciągnąć pożyczkę, lub obciążyć gminę prestacjami;

d) wdzierżawianie na dłuższy czas niż na lat sześć, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację najwięcej ofiarującemu;

e) opuszczanie czynszu najmu lub dzierżawy w części lub w całości i w ogóle opuszczanie i odpisywanie wierzytelności i pretensyi gminnych.

§. 99.

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia. Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

§. 100.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursy przeciw uchwałom Rady gminnej i Zwierzchności gminnej we wszystkich sprawach własnego zakresu działania.

Przeciw dodatkom do podatków rekurs wnoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Każdy rekurs ma być wnoszonym na ręce

naczelnika gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały lub za wiadomienia o niej.

Władza dyscyplinarna nad Zwierzchnością gminną.

§ 101.

W sprawach własnego zakresu działania, może Wydział powiatowy pojedynczym członkom Zwierzchności gminnej dawać upomnienia i nakładać kary pieniężne do wysokości 20 zł. w. a.

Kary te wpływają do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek Zwierzchności gminnej na wniosek Wydziału powiatowego być zawieszonym w urzędowaniu przez polityczną władzę powiatową.

W razie niezgodności tych władz, orzeka polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego.

Po przeprowadzonym śledztwie dyscyplinarnem może polityczna władza krajowa za zgodą Wydziału krajowego złożyć z urzędu członka Zwierzchności gminnej, a nawet na przeciąg czasu nieprzekraczający lat trzech uznać niezdolnym do piastowania tej posady.

Członek Zwierzchności gminnej uznany winnym, ponosi kosztą dochodzenia.

Władza dyscyplinarna, służąca Wydziałowi powiatowemu, trwa jeszcze przez lat trzy po zgaśnięciu mandatu członka Zwierzchności gminnej w tym celu, aby go zagnić do zdania urzędu i złożenia rachunków z czasów urzędowania jego.

Mianowanie zastępcy dla gminy.

§. 102.

Jeżeli w sprawie prywatnej spornej między gminą, a pewną klasą członków gminy lub pojedynczymi jej członkami Rada gminna ze względu na prywatny interes radnych nie byłaby bezstronną Wydział powiatowy starać się będzie spowodować dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przeznaczy dla gminy zastępcę do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i wstrzymania uchwał.

§. 103.

Rządowi służy prawo nadzoru nad gminami w tym kierunku, aby swego zakresu działania nie przekraczały i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna władza powiatowa. W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabierać głos tylko wtenczas, gdyby Rada zamierzała narużyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§ 104.

Polityczna władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady lub sprzeciwia się ustawom.

Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, winna polityczna władza powiatowa o wydanym zakazie uwiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 105.

Polityczna władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia przeciw zarządzeniom naczelnika gminy, naruszającym lub mylnie zastosowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego.

W sprawach poruczonego zakresu działania rekurs w każdym razie ma być wniesiony do politycznej władzy powiatowej

Środki zaradcze na koszt gminy.

§. 106.

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków w moc ustaw na gminie ciężących; polityczna władza powiatowa ma na koszt i stratę gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 107.

Polityczna władza powiatowa ma prawo nałożyć na naczelnika gminy lub jego zastępcę, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki, w sprawach poruczonego zakresu działania karę aż do 20 zł. w. a.

Kara ta wpływa do kasy gminnej na fundusz ubogich gminy.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione naczelnikowi gminy bez narażenia dobra publicznego i jeżeli Rada gminna nawezwanie temu nie zaradzi, może polityczna władza powiatowa na czas trwania tego stanu ustanowić na koszt gminy organ do sprawowania rzeczonych czynności.

Tak w tym razie jak i w razach wskazanych w §. 106. należy postępować z wszelką możliwą oględnością, tak aby gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

Rozwiązanie Rady gminnej.

§. 108.

Namiestnik może Radę gminną rozwiązać. Gminie służy rekurs do właściwego ministerstwa.

Rekurs taki musi być podpisany przez naczelnika gminy lub przynajmniej przez jedną trzecią część członków rozwiązanej Rady gminnej.

Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór. Tymczasowy zarząd może być poruczony naczelnikowi z przydanymi meżami zaufania, których c. k. Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym wyznacza.

Jeżeli ze strony c. k. Namiestnictwa lub Wydziału krajowego podniesiony został zarzut przeciw powierzeniu tymczasowego zarządu naczelnikowi gminy, natenczas Namiestnictwo w porozumieniu z Wydziałem krajowym zarządzi, co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw bieżących.

Sprawy w §. 98. wymienione nie należą do zakresu działania tymczasowego zarządu.

II. Załączoną pod % rezolucyę, która brzmi:

R e z o l u c y a.

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby wziął pod rozwagę kwestyę reformy systemu opodatkowania gminnego głównie w tym kierunku, by gminy w praktyce nie były zmuszone dla pokrywania swoich wydatków ograniczać się przeważnie na dodatkach do podatków państwowych i aby im ułatwiono nakładanie samoistnych podatków i opłat gminnych, tudzież aby nawiązał rokowania z c. k. Rządem w celu uzyskania odstąpienia na rzecz kraju, powiatów i gmin pewnych kategorii podatków państwowych lub pewnych części tych podatków dla ułatwienia ciążom samorządnym spełniania ciężących na nich zadań, przeważnie cechę państwową na sobie noszących. Wynik swych badań i rokowań tudzież ewentualne wnioski przedłoży Wydział krajowy Sejmowi na następnej jego sesyi.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Abrahamowicz i wnosi odroczenie rozprawy nad powyższymi wnioskami aż do przedłożenia przez komisję gminną sprawozdania o reformie ustawy dla gmin wiejskich.

Przemawia sprawozdawca p. Fruchtmann.

Przemawia członek Wydziału krajowego Dr. Wereszczyński.

Przemawia p. Abrahamowicz i zmienia swój powyżej podany wniosek w ten sposób, iż wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Przedłożony projekt ustawy gminnej dla miast i miasteczek nieobjętych ustawą z 13. marca 1889 r. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i zdania sprawy na najbliższej sesyi sejmowej.

Przemawia sprawozdawca p. Fruchtmann.

Izba popiera wniosek p. Abrahamowicza.

W głosowaniu Izba uchwała wniosek p. Abrahamowicza.

Następuje:

Marszałek usuwa następujący punkt porządku dziennego: sprawozdanie komisji drogowej o wniosku p. Niedzielskiego w przedmiocie zniżenia taryf kolejowych dla materiałów budo-

wlanych na cele drogowe, z powodu nieobecności sprawozdawcy w Izbie — następuje więc:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie budowy nowego domu na szpital powszechny w Wadowicach.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta:

Komisya budżetowa wnosi:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie połowy kosztów budowy nowego gmachu szpitalnego w Wadowicach wedle planu, który przez Władze krajowe przyjętym zostanie, zezwala się na zaciągnięcie pożyczki w kwocie maksymalnej 22.000 zł., której odsetki i raty amortyzacyjne opłacane być mają przez podniesienie taksy leczenia tego szpitalu, pod warunkiem jeśli resztę kosztów budowy gmina Wadowic pokryje z własnych funduszków.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z przedłożenia Wydziału krajowego o mechanicznych urządzeniach w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I Sejm przyjmuje do wiadomości zarządzenia Wydziału krajowego w przedmiocie naprawy i rozszerzenia urządzeń mechanicznych szpitala św. Łazarza w Krakowie i zezwala, ażeby reszta projektowanych w powyższem celu robót dokonana została w ciągu roku 1893.

II. Na pokrycie wydatków już uskuteczionych oraz projektowanych robót powyższych przeznacza Sejm kredyt dodatkowy w kwocie 19.900 zł., o którą to kwotę zwiększouą zostaje dotacya, wyznaczona dla szpitala św. Łazarza w rubr. XI. poz. 141. budżetu funduszu krajowego z r. 1893.

Izba bez rozprawy głosując oddzielnie nad każdym punktem wniosku komisji uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie rozmieszczenia oddziałów i Sióstr Miłosierdzia w szpitalu św. Łazarza w Krakowie po przeniesieniu oddziału chirurgicznego do nowego pawilonu.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm zezwala, ażeby już w roku 1893 stósownie przeistoczone zostały ubikacje w starym gmachu św. Łazarza w Krakowie i ażeby dobudowane było drugie piętro na części frontowej łącznym kosztem 11.615 zł. w. a., o którą to kwotę będzie przekroczoną Rubr. XI. poz. 52½ uchwalonego na rok 1893 budżetu szpitalnego.

II. Z uwagi, że c. k. Rząd z ofiarowanego mu przez Wydział krajowy na podstawie uchwał sejmowych z 13. lipca 1880 i 23. stycznia 1886 gruntu „na Blichu” na cele budowy klinik przez lat trzynaście nie korzystał, przez co udaremnione zostały intencje powyższych uchwał sejmowych przyspieszenia budowy klinik i zapobieżenia przez to choć w części przepelnieniu szpitala św. Łazarza, — z uwagi dalej, że szpital św. Łazarza, utraciwszy już jeden grunt budowlany, odstąpiony bezpłatnie c. k. Rządowi pod budowę gmachu dla katedr anatomii patologicznej, medycyny sądowej i t. d., obecnie nie posiada odpowiedniego miejsca pod budowę własnego pawilonu, którego budowa jest konieczną — Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby najdalej do końca r. 1894 przystąpił do budowy klinik uniwersyteckich na gruncie „na Blichu”, w przeciwnym razie Sejm przeznacza ten grunt na rozszerzenie ubikacji szpitala św. Łazarza.

III. Sejm zezwala, ażeby ubikacje, przeznaczone w szpitalu św. Łazarza w Krakowie na mieszkanie Dyrektora, użyte zostały przez ten czas po stósownem ich przeistoczeniu na pomieszczenie chorych. Dyrektor szpitala pobierać będzie tymczasem relutum na pomieszkowanie z opałem o rocznych 600 zł w. a.

Przewodnictwo obejmuje Zastępca Marszałka krajowego, JE. ks. Metropolita Sembratowicz.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca odczytuje punkt pierwszy powyżej podanego wniosku.

Izba bez rozprawy uchwała punkt I. powyższego wniosku.

Sprawozdawca czyta punkt II i III powyżej podanego wniosku komisji.

Przemawia c. k. Komisarz rządowy, c. k. radca dworu Wł. hr. Łoś.

Przemawia Członek Wydziału krajowego p. Hoszard i wnosi w miejsce punktu II wniosku komisji następującą rezolucję:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby jak najrychlej przystąpił do budowy klinik na gruncie na Blichu” lub w razie zaniechania zamiaru budowy, grunt ten zwrócił szpitalowi św. Łazarza w Krakowie.

Izba popiera ten wniosek.

Przemawia p. Weigel i wnosi przejście do porządku nad punktem III wniosku komisji.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Hoszard.

Przemawia p. Weigel powtórnie.

Przemawia p. Trzeciecki.

Przemawia p. Zygmunt Kozłowski.

Przemawia sprawozdawca p. Czyżewicz.

Izba w głosowaniu uchwała w miejsce punktu II wniosku komisji rezolucję p. Hoszarda, następnie zaś uchwała punkt III. wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w sprawie seperatek i ogrodu spacerowego dla oddziału obłąkanych w szpitalu św. Łazarza w Krakowie.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm zezwala, ażeby w roku 1893 użyto z funduszu szpitala św. Łazarza w Krakowie, jako wydatek nadzwyczajny:

1. Na uiszczenie należności za plany i kosztorysy do budowy pawilonu obłąkanych kwoty 285 zł. w. a.

2. Na powiększenie i urządzenie ogrodu spacerowego dla obłąkanych kwotę 1.200 zł. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji drogowej o wniosku p. Niedzielskiego w przedmiocie zniżenia taryf kolejowych dla materiałów budowlanych na cele drogowe.

Sprawozdawca poseł Gniewosz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu:

1. Aby jak najprędzej poczynił odpowiednie kroki u władz właściwych, ażeby w jak najkrótszym czasie dla przewozu kolejami państwowymi, kamieni w ogóle materiałów budowlanych, jakoto: drzewa, cegieł, wapna, cementu na cele drogowe, jak najniższe taryfy przewozowe zostały zastosowane.

2. Aby wyjednać u Władz właściwych odstąpienie na rzecz Wydziałów Rad powiatowych, na stacyach kolejowych, gdzie to jest możliwe, choćby za odpowiedniemi wynagrodzeniem, place na skład powyższych materiałów.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Józefa Freysingera o wynagrodzenie za dostarczoną nadobowiązkową ilość krowianki do szczepienia ospy.

Sprawozdawca p. Goldman, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją L. s. 725 Józefa Freysingera o wynagrodzenie za dostarczoną nadobowiązkową ilość krowianki do szczepienia ospy, przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycjach L. 186 Maryi Przesławskiej, L. 75 i 849. Dawida Reicha, L. 354 Józefa Niewiadomskiego, L. 654 Rady szkolnej miejscowej w Dulczy wielkiej, L. 724 Franciszka Wężowicza, L. 387 Jana Semeniuka, L. 156 Jana Różańskiego i L. 602 Walentego Kańskiego.

Za sprawozdawcę p. Brykczyńskiego, p. Goldman czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę do L. s. 186 L. s. 75 i 849. L. s. 354, 654, 724 L. s. 387 i L. s. 156 i 602. przekazuje się Wydziałowi krajowemu do załatwienia po zasięgnięciu opinii krajowej komisji przemysłowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Nienowice w sprawie udzielenia zasiłku na koszt regulacji rzeki Wiszni.

Sprawozdawca p. Jan Gnoiński, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycją gminy Nienowice odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gmin Bielany, Łęki Nowawies i Kańczuga o dokończenie przekopu z Bulówki i Macochy do Soły.

Sprawozdawca p. Gnoiński, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję gminy Bielany, Łęki, Nowawies i Kańczuga odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Wydziału powiatowego w Bohorodczanach i gminy Bohorodczany w sprawie regulacji Bystrzycy sołotwińskiej i nadwórniańskiej.

Sprawozdawca p. Jan Gnoiński, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Wydziału powiatowego w Bohorod-

czanach i gminy Bohorodczany odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji Reprezentacji gminy miasta Jasła o opust z czynszu dzierżawnego prawa poboru opłat krajowych od konsumpcji trunków spirytusowych słodzonych i piwa w powiecie Jasielskim.

Sprawozdawca p. Szeliski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Reprezentacji miasta Jasła uważa się opustem 500 zł. rocznie za załatwioną, nad prośbą zaś o wyższy opust, przechodzi się do porządku dziennego

Podczas czytania tego sprawozdania, Marszałek obejmuje przewodnictwo.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji gmin powiatu Podhajeckiego w sprawie nadużyć egzekutora podatkowego.

Sprawozdawca p. Szeliski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Petycje gmin powiatu Podhajeckiego odstępuje się c. k. Rządowi do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem:

Następuje:

Sprawozdanie komisji petycyjnej z petycji dzierżawcy dochodów mytniczych w Kurowie o opust z czynszu dzierżawnego.

Sprawozdawca p. Szeliski, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Nad petycją dzierżawcy myta w Kurowie przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Sekretarz poseł Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, że Wysoki Sejm jeszcze w r. 1873, wyraził c. k. Rządowi opinię swoją, że

uważa utworzenie nowych Sądów kolegialnych w kraju naszym, a między innymi także w mieście Stryju, za nieodzownie potrzebne;

zważywszy, że Wysoki Sejm uchwałą z d. 12. stycznia 1886 utworzenie Sądu kolegiального w Stryju ponownie urgował;

zważywszy, że po pożarze miasta Stryja w roku 1886 c. k. Rząd rozpoczął rokowania z gminą tego miasta, celem uzyskania od niej znacznych ofiar na opędzenie kosztów tego Sądu, i gmina na ten cel obowiązała się zapłacić gotówką 20.000 zł. i dostarczyć bezpłatnie gruntu pod budowę gmachu sądowego;

zważywszy, że po przeprowadzonych rokowaniach Najwyższem postanowieniem z d. 29. grudnia 1890 utworzenie nowego Sądu obwodowego w Stryju zarządzono;

zważywszy nareszcie, że od tego Najwyższego postanowienia znowu 2 lata i 5 miesięcy upłynęło, a dotąd aktywowanie Sądu obwodowego w Stryju ani na krok naprzód nie postąpiło.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, aby nieoglądając się na współdziałanie, a względnie na dalsze ofiary gminy miasta Stryja bezzwłocznie przystąpił do aktywowania c. k. Sądu obwodowego w Stryju i w tym celu budowę gmachu sądowego w Stryju jeszcze w bieżącym roku rozpoczął.

Lwów dnia 10. maja 1893.

Fruchtman w. r.

Weigel, Dr. Midowicz, Dr. Olpiński, Dworski, Skałkowski, M. Michalski, Goldman, Rożankowski, Dr. Sawczak, Albin Rayski, St Szczepanowski, Gross, Lenartowicz, T. Merunowicz, St. Jędrzejowicz, ks. Sawa Klemensiewicz, Rogoyski

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi regulaminowo.

Sekretarz p. X. Siczynski czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zeszłoroczny ruch w jesieni wśród włościanstwa ruskiego i wśród Mazurów, który ogarnął nagle aż 7 powiatów i wstrząsnął umysłami najspokojniejszej warstwy naszego społeczeństwa do

tego stopnia, że wedle samych urzędowych obliczeń 6.111 osób opuściło było kraj nasz, by tylko zarobku i ziemi w obczyźnie dla siebie wyszukać, jest jaskrawym dowodem anormalnych stosunków wśród naszego włościaństwa, zniewalającym każdego sumiennego człowieka, a tem bardziej Reprezentację krajową do głębszego zastanowienia się nad tą sprawą i zaradzenia złemu.

Objaw ten jest tem groźniejszy, że włościanin nasz. zarówno ruski jak i mazurski, przywiązany głęboko do swojej ziemi od wieków, porzucił ją nagle całymi tłumami, pozostawił pod rządy absolutyzmu, i nie czuł najmniejszego żalu za pozostawioną tutaj swobodą osobistą i gminną.

Z uwagi, że zapatrywanie się naczelnej władzy politycznej krajowej na tę sprawę, upatrującej przyczynę emigracji w kwestyi chleba, a raczej w braku zarobku i chleba, są wręcz przeciwne zapatrywaniu się Wydziału krajowego, upatrującego przyczynę tejże emigracji, głównie „w starannie zorganizowanych, systematycznie, prowadzonych agitacyach, których źródeł i sprężyn jednak nie odkryto“ (pismo Wydziału krajowego z dnia 24. października 1892);

z uwagi, że tak samo i Reprezentacye powiatowe wydały w tej sprawie opinie, wręcz sobie przeciwne;

z uwagi, że wedle samych obliczeń statystycznych Dra Pilata, wykazujących gęstość zaludnienia w powiatach, dotkniętych gorączką emigracyjną, razem (1) na własności tabularnej i nietabularnej w ilości około 100 dusz na 1 kilometr kwadratowy, nie podano nawet w przybliżeniu prawdziwego obrazu tej gęstości zaludnienia na samych gruntach włościańskich;

z uwagi, że w czterech powiatach, gdzie się objawił prąd emigracyjny, mianowicie w Husiatyńskim, Czortkowskim, Borszczowskim i Zaleszczyckim, własność tabularna często dzięki inkorporowaniu tak zwanych „wakantów“ albo pustek rustykalnych i lasów gminnych, nad któremi patentem z dnia 20. września 1782 byłym dominiom jedynie prawo policyjnego nadzoru przyznano, a już przy regulacyi serwitutów to prawo nadzoru samowolnie na prywatne prawo własności przemieniono i dworom przyznano, stanowi bez mała połowę wszystkich gruntów, i od lat 20 już nawet nie widać skłonności do

zmiany tych zupełnie nieproporcjonalnych stosunków majątkowych;

z uwagi, że na pola nietabularne z ludnością przeszło półmilionową na 571 872 morgów roli uprawnej, przypada aż 29.980 morgów pustych nieużytków, gdy przeciwnie na własność tabularną zaledwie 353 właścicielami na 323.986 morgów ziemi uprawnej, przypada tylko 3.999 morgów takich pustych nieużytków, a za to lasów na własność tabularną w powiatach, dotkniętych gorączką emigracyjną, przypada 121.326 morgów, gdy przeciwnie na wszystkich włościan przypada tylko 10 945 morgów;

z uwagi, że nasze władze krajowe nawet nie zdały sobie dotychczas dokładnie sprawy z niebezpiecznych skutków straszego rozdrobnienia gruntów włościańskich, które spadły poniżej wszelkiego minimum existentiae, nie mówiąc już o możliwości jakiegokolwiek racjonalnej gospodarki i inwestycyi krajowych;

z uwagi, że rok rocznie się powtarzające klęski elementarne, lichwa, ciężkie konkurencyje kościelne i szkolne, przymus intabulacyjny, bezwzględność władz skarbowych, geometrów ewidencyjnych i t. p. rujną do reszty gospodarstwa włościańskie;

z uwagi, że Sejm Bukowiński, uznając chociaż w części nieszczęsnę położenie powracających z Rosyi emigrantów, zawotował dla nich na obecnej sesyi zasiłek w kwocie 5.000 zł.

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy celem zbadania przyczyn nędzy ekonomicznej naszego włościaństwa, która między innymi spowodowała zeszlorczną emigrację do Rosyi, i celem obmyślenia środków zaradczych, polecić Wydziałowi krajowemu, by zwołał ankietę z osobistości, zostających w bliskiej styczności z włościaństwem, tudzież z samych włościan, i by przedłożył wynik tych badań Wysokiemu Sejmowi na najbliższej sesyi razem ze swojemi wnioskami.

Lwów dnia 12. maja 1893.

Huryk w. r.

Teliszewski, Dr. Sawczak, Kułaczkowski, Antoniewicz, Herasymowicz, Mandyczewski, Potoczek, Hamorak, Kramarczyk, Stręk, Dr. Okuniewski, I. Romańczuk, Rożankowski, Barabasz, Korol, M. Siczynski, Ochrymowicz, Sirko.

Marszałek oświadcza, iż z wnioskiem tym postąpi regularninowo.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację:

Interpelacya.

do Wysokiego c. k. Rządu.

Ponieważ mimo dwukrotnie wyrażonego zdania Wysokiego Sejmu podnoszącego konieczność zaprowadzenia umundurowania uczniów szkół średnich sprawa ta do tej chwili załatwioną nie została, zapytujemy Wysoki Rząd czy i kiedy zamierza odpowiednie rozporządzenie wydać?

A. Wodzicki, Tadeusz Langie, J. Stadnicki, J. Tarnowski, Zamoyski, Ed. Micewski, E. Ra-

czyński, Puzyna, Czaykowski, Ziemiałkowski, Polanowski, Schnell, St. Stadnicki, Borkowski, Gnoiński, M. Rey, Niezabitowski, Korytowski, Horodyski, Szeptycki, W. Gnoiński, Barański, Potocki, Zdzisław Skrzyński, A. Jędrzejowicz.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę zakomunikuje c. k. Rządowi.

Marszałek zamyka posiedzenie.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek oznajmia, że posiedzenie następane odbędzie się dnia 13. maja b. r. o godzinie 12 w południe.

Koniec posiedzenia o godzinie 2 minut 10 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

X. Mikołaj Siczynski w. r.

Józef Wiktor w. r.

Protokół

19. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 13. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 12 minut 12 po południu.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszeko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 121.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 17. posiedzenia uznaje za przyjęty, tudzież że protokół 18. posiedzenia wyłożony jest w biurze sejmowem do przejrzania.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że pp.: J. E. Ludwik hr. Wodzicki i Tadeusz Romer wnieśli prośby o urlopy do końca bieżącej sesyi.

Izba udziela powyższych urlopów.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta spis petycji wniesionych po dzień 13. maja b. r., które przydzielone zostały następującym komisjom:

Komisji drogowej: L. s. 988, 989.

Komisji kolejowej: L. s. 990, 991, 1021.

Komisji budżetowej: L. s. 992, 993, 994, 995.

Po odczytaniu pet. L. s. 996, przemawia p. Teliszewski i popiera tę petycję, po czem Izba przydziela tę petycję komisji budżetowej.

Po odczytaniu pet. L. s. 998, przemawia p. ks. Mandyczewski i popierając tę petycję

wnosi przekazanie jej komisji budżetowej z poleceniem zdania o niej sprawy ustnie na najbliższem posiedzeniu.

Izba uchwalwszy nagłość powyższego wniosku, uchwała bez rozprawy powyższy wniosek.

Z kolei przydzielono do komisji budżetowej petycje: L. s. 999, 1000, 1002, 1003, 1004, 1005, 1006, 1008, 1009, 1010, 1011, 1012, 1013, 1014, 1015, 1026.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 997.

Komisji petycyjnej: L. s. 1001, 1006, 1016, 1022.

Przemawia p. Emil Torosiewicz, zapytując przewodniczącego komisji budżetowej, kiedy komisya ta złoży sprawozdanie o jego wniosku w sprawie subwencyonowania misyi katolickich.

Odpowiada zastępca przewodniczącego komisji budżetowej p. Stanisław hr. Badeni.

Izba przystępuje do porządku dziennego, ktorego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o krajowej szkole ogrodniczej w Tarnowie.

Sprawozdawca p. Romanowicz, wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy do komisji gospodarstwa krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Pierwsze czytanie wniosku p. Rutowskiego^o w sprawie budowy dróg wodnych.

P. Rutowski uzasadnia swój wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku do komisji gospodarstwa krajowego.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo Zastępca Marszałka J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego, w sprawie regulacji górnego Dniestru.

Sprawozdawca poseł J. Gnoiński, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

I. Sprawozdanie Wydziału krajowego z dnia 11. kwietnia 1893 L. 12.726 o regulacji górnego Dniestru przyjmuje Sejm do wiadomości.

II. Na rok 1894 otwiera się Wydziałowi krajowemu kredyt do wysokości 2.000 zł. na wynagrodzenie inżynierów cywilnych, o ile by ten wydatek okazał się koniecznym.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji administracyjnej o administracji krajowego funduszu pożyczkowego na budowę koszar w r. 1892.

Sprawozdawca p. Popowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji kraj. funduszu pożyczkowego na budowę koszar dla wojska za rok 1892, przyjmuje się do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji Wydziału powiatowego w Brodach w sprawie regulacji rzeki Styru i jego dopływów.

Sprawozdawca p. Schnell, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycją L. s. 533 Wydziału powiatowego w Brodach, w sprawie regulacji rzeki Styru i jego dopływów odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia przy programie mających się w przyszłości przeprowadzić w całym kraju regulacji i melioracji.

Sprawozdaniem niniejszem petycje L. s. 676, 731 i 732 zostały załatwione.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji mieszkańców gminy Dąbrówki breńskie (pow. Dąbrowski) o przyjęcie na fundusz krajowy należącego się od nich datku konkurencyjnego do spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia.

Sprawozdawca p. Schnell czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem :

Wysoki Sejm raczy uchwalić :

Petycję mieszkańców gminy Dąbrówki w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy należącego się od nich datku konkurencyjnego do spółki wodnej dla regulacji Nowego Brnia odstępuje się c. k. Rządowi do właściwego urzędowania.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje :

Sprawozdanie komisji kolejowej w przedmiocie ustawy o kolejach lokalnych.

Sprawozdawca p. Jaworski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji :

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy o popieraniu kolei żelaznych niższorzędnych w brzmieniu następującem :

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje :

§. 1.

Kraj popiera w miarę możności budowę niższorzędnych kolei żelaznych (kolei lokalnych, podrzędnych, wicynalnych, tramwajów i t. p.) przeznaczonych do publicznego ruchu, użytecznych i potrzebnych ze względu na interesa kraju:

- a) przez udzielanie oprocentowanych pożyczek;
- b) przez objęcie na kraj akcji przedsiębiorstwa kolejowego;
- c) przez przeprowadzenie we własnym zarządzie budowy kolei.

§. 2.

Określone w §. 1. poparcie może być udzielone jeżeli:

- a) Sejm krajowy stwierdzi uchwałą swą, iż zamierzona budowa kolei jest ze względu na ogólne interesa kraju użyteczną i potrzebną;
- b) jeśli czynniki interesowane, to jest: państwo, powiaty, gminy, obszary dworskie i osoby prywatne, lub tylko jeden z tych czynników zapewni w sposób prawomocny pokrycie udziałami swymi co najmniej $\frac{1}{3}$ nominalnej wartości kapitału zakładowego odnośnej kolei, a to bądź à fond perdu, bądź w zamian za objęcie akcji zakładowych w pełnej ich nominalnej wartości, lub też jeśli w formie prawomocnej zobowiązują się pokrywać co najmniej jedną trzecią raty rocznej potrzebnej na oprocentowanie oraz planem wskazane umorzenie tegoż kapitału zakładowego.

§. 3.

Sejm krajowy określi w każdym szczególnym wypadku, czy budowie kolei niższorzędnej ma być udzielone poparcie kraju w myśl §. 1. lit. a), b), c), lub w jakikolwiek inny sposób i oznaczy miarę pieniężnego udziału kraju w przedsiębiorstwie.

Kraj o tyle tylko ma się przyczyniać do finansowego poparcia budowy niższorzędnych kolei, o ile będzie potrzeba zapewnienia fundusów na przeprowadzenie takiej budowy kolei, jakiej wymagać będzie regularny ruch, zastosowany do wymogów miejscowych stosunków ekonomicznych.

§. 4.

Kraj może budowę kolei niższorzędnych, w §. 1. określonych, objąć po myśli postanowień niniejszej ustawy w własny zarząd, jeśli wśród zachodzących stosunków budowa w własnym zarządzie kraju okaże się najodpowiedniejszą.

Kraj może przeprowadzić budowę kolei bądź to na podstawie koncesyi budowy i eksploatacyi uzyskanej na ten cel przez Wydział krajowy, bądź też w wykonaniu osobom trzecim udzielonej koncesyi, stosownie do przepisów ustaw obowiązujących o koncesyonowaniu, budowie i eksploatacyi kolei lokalnych.

W takich też warunkach jest kraj uprawnionym objąć za zezwoleniem Rządu w własny zarząd budowę kolei, już przez innych przedsiębiorców na podstawie postanowień niniejszej ustawy podjętą, celem dalszego jej przeprowadzenia na koszt przedsiębiorców w myśli zawartych z nimi i z gronem interesowanych umów w tej sprawie.

§. 5.

Osobne towarzystwa akcyjne mają być utworzone dla tych kolei niższorzędnych, dla których kapitał budowlany będzie zgromadzony w ten sposób, iż część tego kapitału akcyjami zakładowymi przedsiębiorstwa, przez interesowanych lub państwo przyjętymi, pokrytą zostanie.

Siedziba tych towarzystw ma być z reguły w kraju.

Krajowe biuro kolejowe (§. 13) uprawnione jest do sprawowania agend tych towarzystw, o ileby nie objął tej czynności zarząd kolei państwowych, prowadzący ruch na kolei (§. 7).

§. 6.

Budowa kolei niższorzędnych, które stosownie do postanowień niniejszej ustawy przyjdą do skutku, winna być przeprowadzona w sposób odpowiadający interesom kraju i przy bezpośredniej ingerencyi Wydziału krajowego; ingerencya ta jednak nie ma uwłaczać prawom państwa do wykonywania nadzoru zawarowanego dla państwa w ustawach, w koncesyi lub z mocy szczególnego zastrzeżenia.

W szczególności rozdawnictwo robót przy budowie i dostaw, które o ile możności przez

rozpisanie ofert ma być dokonywane, winno następować za zgodą Wydziału krajowego.

§. 7.

Prowadzenie ruchu (eksploatacyja) na takich kolejach może być oddane zarządowi kolei państwowych za zwrotem własnych kosztów ruchu, które ryczałtowo obliczone być mogą.

Oddanie takie nastąpić może jedynie na podstawie umowy o eksploatacyę, zawartej między zarządem kolei państwowych a Wydziałem krajowym, lub między tymże zarządem a zarządem odnośnej kolei niższorzędnej, w tym ostatnim wypadku za zatwierdzeniem umowy przez Wydział krajowy.

Dla każdej kolei powstałej w myśl postanowień niniejszej ustawy winien być prowadzony odrębny rachunek eksploatacyi.

Postanowienie to obowiązuje także co do tych kolei, dla których niezostały utworzone (§. 5.) osobne towarzystwa akcyjne.

§. 8.

Akcyje pierwszeństwa kolei budowanych na podstawie postanowień niniejszej ustawy dają prawo żądania 4% dywidendy przed akcyjami zakładowemi.

Akcyje pierwszeństwa i akcyje zakładowe, objęte przez kraj w myśl postanowień niniejszej ustawy (§. 1), nie mogą być pozbywane przed upływem pierwszych dwu lat od chwili otwarcia ruchu na tej linii kolei, dla której budowy je emitowano.

§. 9.

Oznaczone rachunkowo kwoty datków, do których płaćenia na rzecz kolei niższorzędnych, budowanych w zarządzie kraju, zobowiązały się strony interesowane (§. 2), winny być w ciągu miesięcy sześciu po upływie roku budżetowego do kasy Wydziału krajowego wpłacone, z zastrzeżeniem późniejszego sprostowania różnic, jakieby się mogły okazać przy szczegółowem zbadaniu rachunków przez zarząd państwowy.

Datki na kolej lokalną, do których zobowiąza się powiaty lub gminy, mają być corocznie wstawiane w budżet powiatowy lub gminny.

Zaległe datki stron będą na żądanie Wydziału krajowego ściągane od powiatów, gmin

i jednostek interesowanych w drodze egzekucyi politycznej.

§. 10.

Subwencya krajowa przyznana przez Sejm krajowy na budowę kolei, będzie w ratach rocznych wstawiana w preliminarz budżetu krajowego, który obejmować będzie także odpowiednie dla nich pokrycie.

Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem jest w zasadzie powołany do pośredniczenia w dostarczaniu funduszów potrzebnych do popierania budowy kolei żelaznych.

§. 11.

Sejm krajowy stanowi:

1) o budowie kolei, które w myśl niniejszej ustawy mają być wykonane;

2) o sprzedaży lub wydzierżawieniu kolei, w myśl niniejszej ustawy przez kraj zbudowanych;

3) o bliższych szczegółach dostarczenia funduszów na koleje, które mają być przez kraj budowane (§§. 4. i 10.);

4) o rodzaju i wysokości poparcia finansowego, które ma być udzielone poszczególnym przedsiębiorstwom kolejowym z funduszu krajowego.

§. 12.

Do Wydziału krajowego należy w ogóle przygotowanie i przedłożenie wniosków w sprawach podlegających według §. 11 uchwałom i decyzji Sejmu krajowego, jakoteż wykonanie uchwał powziętych w tej mierze przez Sejm krajowy.

W szczególności jest zadaniem Wydziału krajowego badać przedłożone projekty, wdrażać i przeprowadzać dochodzenia przygotowawcze, pertraktacje i narady, w celu zapewnienia budowy kolei żelaznych w myśl niniejszej ustawy; zawierać wstępne umowy z interesowanymi, z przedsiębiorcami, zarządami kolejowymi, przeprowadzać potrzebne rokowania z administracyą państwową; uzyskiwać koncesye ostateczne na budowę kolei, które mają być na mocy uchwał Sejmu wykonane w zarządzie kraju; zawierać kontrakty budowy i dostaw dla kolei mających być przez kraj budowanemi; zawierać kontrakty

eksploatacyi, nadzorować budowę i eksploatacyę kolei, sprawdzać rachunki eksploatacyi oraz do chodów, jakoteż przeprowadzać potrzebne transakcyje finansowe stósownie do niniejszej ustawy i uchwał Sejmu krajowego.

Wydział krajowy może także na prośbę interesowanych sporządzać projekty i obliczenia dochodów kolei niższorzędnych, za zwrotem kosztu tych czynności.

§. 13.

Celem załatwiania spraw techniczno-administracyjnych, tyjących się kolei lokalnych, mających powstać w myśl niniejszej ustawy, a w szczególności celem badania przedkładanych projektów kolejowych ze stanowiska technicznego i komercyjnego, ustanawia się krajowe biuro kolejowe, jako organ wykonawczy Wydziału krajowego (§. 15.).

§. 14.

Celem rozpatrywania projektów kolei lokalnych, które mają być popierane w myśl niniejszej ustawy, tudzież celem roztrząsania kwestyi, mogących się wyłonić co do budowy i eksploatacyi tychże kolei, powołuje się do życia krajową Radę kolejową.

§. 15.

Skład, organizacyę i zakres działania krajowego biura kolejowego (§. 13.), tudzież krajowej Rady kolejowej (§. 14.), ustanowi Sejm krajowy na wniosek Wydziału krajowego.

§. 16.

Wykonanie niniejszej ustawy poruczam moim Ministrom spraw wewnętrznych, skarbu i handlu.

W rozprawie ogólnej przemawia p. St. Szczepanowski.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Chamiec.

Podczas tego przemówienia obejmuje Marszałek napowrót przewodnictwo.

Przemawia Sprawozdawca p. Jaworski.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Kraj popiera w miarę możności budowę niższorzędnych kolei żelaznych (kolei lokalnych, podrzędnych, wicynalnych, tramwajów i t. p.) przeznaczonych do publicznego ruchu, użytecznych i potrzebnych ze względu na interesa kraju:

- a) przez udzielanie oprocentowanych pożyczek;
- b) przez objęcie na kraj akcyi przedsiębiorstwa kolejowego;
- c) przez przeprowadzenie we własnym zarządzie budowy kolei.

Izba w głosowaniu uchwała § 1. zgodnie z wnioskiem komisji bez rozprawy.

W sprawie formalnej przemawia p. Wiktor i wnosi odczytywanie jedynie nagłówków poszczególnych paragrafów ustawy, odczytywanie zaś w całym brzmieniu tylko tych paragrafów, co do których byłyby zgłoszone poprawki.

Izba bez rozprawy przyjmuje ten sposób postępowania.

Sprawozdawca odczytuje nagłówki poszczególnych §§. projektu ustawy, a Izba bez rozprawy głosując oddzielnie nad każdym §. uchwała wszystkie §§. od §. 2. do §. 16. włącznie zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta nagłówek i wstęp ustawy, który brzmi:

U s t a w a

z dnia . . . dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o popieraniu niższorzędnych kolei żelaznych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Izba uchwała powyższy nagłówek ustawy i wstęp bez rozprawy.

Uchwaliwszy następnie na wniosek Sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Upoważnia się Wydział krajowy do wstawiania w preliminarz funduszu krajowego na

cele popierania kolei niższego rzędu w myśl powyższej ustawy, rocznej dotacji w kwocie 300.000 zł. w. a. przez lat 30 począwszy od r. 1894.

2. Poleca się Wydziałowi krajowemu, by po zasięgnięciu zdania Rady nadzorczej Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem i porozumieniu się z c. k. Rządem, przedłożył Sejmowi projekt zmiany statutu Banku krajowego, upoważniającej Bank rzeczony do pośredniczenia w dostarczaniu kapitałów potrzebnych na cele popierania kolei niższego rzędu przez kraj w myśl §. 10. ustawy ad I. uchwalonej.

Izba bez rozprawy uchwała w osobnem głosowaniu najpierw punkt 1, a następnie punkt 2 powyższego wniosku.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Upoważnia się Wydział krajowy do utworzenia krajowej Rady kolejowej, jako organu doradczego Wydziału krajowego, na podstawie statutu organizacyjnego, który brzmi:

Statut organizacyjny

galicyjskiej krajowej Rady kolejowej

§. 1. Skład tejże.

Krajowa Rada kolejowa składa się z 14 członków pod przewodnictwem Marszałka krajowego lub zastępcy, wyznaczonego przezeń z grona Członków Wydziału krajowego.

Do krajowej Rady kolejowej powołuje Wydział krajowy na okres trzechletni:

- a) 7 członków bezpośrednio według własnego uznania;
- b) 7 członków za pośrednictwem następujących korporacji: jednego członka na propozycję Izby handlowo-przemysłowej we Lwowie, jednego członka na propozycję Izby handlowo-przemysłowej w Krakowie, jednego członka na propozycję Izby handlowo-przemysłowej w Brodach, jednego członka na propozycję c. k. galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, jednego członka na propozycję c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, jednego

członka na propozycję Towarzystwa leśnego galicyjskiego we Lwowie i jednego członka na propozycję Towarzystwa naftowego w Gorlicach

Po upływie trzechlecia ci sami członkowie mogą być ponownie powołani.

§. 2. Miejsca wakujące.

Miejsca, któreby się opróżniły w krajowej Radzie kolejowej przed upływem trzechlecia jej czynności, obsadza Wydział krajowy stósownie do postanowień §. 1.

§. 3. Ścisłejszy Komitet doradczy.

Wydział krajowy wyznacza z grona krajowej Rady kolejowej trzech członków i dwóch zastępców, którzy przez czas trwania czynności Rady kolejowej, tworzą ścisłejszy komitet doradczy Szefa departamentu IV. Wydziału krajowego w zakresie spraw kolejowych.

§. 4. Posiedzenia krajowej Rady kolejowej.

Krajowa Rada kolejowa zbiera się na wezwanie Wydziału krajowego stósownie do zachodzącej potrzeby, nie mniej jednakowoż, niż dwa razy do roku.

Wszyscy członkowie Wydziału krajowego mają prawo uczestniczyć w posiedzeniach i obradach, tudzież każdego czasu głos zabierać, w głosowaniu wszakże nie biorą udziału.

Urzednicy Wydziału krajowego przez Szefa Dep. IV. wskazani, uczestniczą w posiedzeniach jako organa fachowe Wydziału krajowego.

W posiedzeniu krajowej Rady kolejowej, na wezwanie przewodniczącego, mogą wziąć także udział inne organa krajowe, tudzież znawcy z po za administracji Wydziału krajowego.

§. 5. Obowiązki i prawa Członków krajowej Rady kolejowej

Członkowie krajowej Rady kolejowej składają przyrzeczenie, o ile nie są urzednikami krajowymi lub państwowymi.

Ich czynności są honorowe i żadne wynagrodzenie nie jest z nimi połączone.

Członkom zamiejscowym przysługują diety (w stósunku 5 zł. dziennie) oraz zwrot kosztów podróży.

§. 6. Zakres działania krajowej Rady kolejowej.

Krajowa Rada kolejowa objawia swoją opinię na wyraźne żądanie Wydziału krajowego: w sprawach wykonania uchwał powziętych przez Sejm krajowy w myśl ustawy o kolejach lokalnych, jakoteż w kwestjach kolejowych w ogóle.

Protokoły swych posiedzeń składa krajowa Rada kolejowa Wydziałowi krajowemu.

§. 7. Wydawanie opinii przez krajową Radę kolejową.

Krajowa Rada kolejowa wydaje swą opinię na podstawie uchwał powziętych większością głosów.

Do ważności uchwał potrzebną jest obecność przynajmniej ośmiu członków prócz przewodniczącego.

W razie równości głosów rozstrzyga przewodniczący.

Na żądanie głosujących, zapatrywania odmienne, wpisane być mają do protokołu posiedzenia.

Szefowi Departamentu IV. Wydziału krajowego przysługuje prawo podania swego zapatrywania do protokołu, ile razy takowe różni się od opinii krajowej Rady kolejowej.

§. 8. Zakres działania ściślejszego Komitetu doradczego.

Członkowie ściślejszego komitetu doradczego, względnie ich zastępcy, schodzą się w biurze departamentu IV. Wydziału krajowego na każde wezwanie Szefa tegoż Departamentu, celem za znajomienia się z przebiegiem ważniejszych spraw kolejowych, omówienia tychże, tudzież doradczego uczestniczenia w przygotowaniu wniosków podlegających decyzji Wydziału krajowego, lub opinii krajowej Rady kolejowej.

§. 9. Regulamin krajowej Rady kolejowej.

Regulamin dla krajowej Rady kolejowej wyda Wydział krajowy.

Przemawia w sprawie formalnej p. Wiktor.

Przemawia p. Golejewski w sprawie formalnej.

Przemawia sprawozdawca p. Jaworski.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu statutu organizacyjnego galicyjskiej krajowej Rady kolejowej *en bloc*.

Izba przyjmuje ten wniosek, po czym uchwała cały cały powyższy projekt *en bloc*.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, by w stosownym czasie w celu zaprowadzenia krajowego biura kolejowego przy Wydziale krajowym przedłożył Sejmowi projekt składu organizacji i zakresu działania krajowego biura kolejowego.

Jeżeli z powodu wejścia w życie ustawy o popieraniu przez kraj kolei niższorzędnych czynności Wydziału krajowego względnie Dep. IV. już w roku bieżącym zwiększą się o tyle, że załatwieniu tych czynności obecnie do dyspozycji będącej siły Wydziału kraj. nie podolają, udziela się Wydziałowi krajowemu dodatkowy kredyt aż do wysokości 5.000 zł. na rok 1893 — w celu przyjęcia potrzebnych sił.

Izba bez rozprawy uchwała, oddzielnie nad każdym ustępem powyższego wniosku głosując, cały powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następującą rezolucję:

Wzywa się c. k. Rząd, aby wzięt pod rozwagę rewizję ustawy o kolejach lokalnych z dnia 17. czerwca 1887 (dz. u. p. Nr. 81) tudzież rozporządzeń ministerjalnych dotyczących wygotowania projektów kolei lokalnych i w związku z tem będącego postępowania władz, a to w tym kierunku, aby systematyczne i skuteczne popieranie finansowe kolei lokalnych przez państwo w drodze administracyjnej było umożliwiające, a procedura odnośna do urzeczywistnienia projektowanych kolei lokalnych została ile możności uproszczoną i skróconą.

W szczególności wzywa się c. k. Rząd, by w bieżącym roku przedłożył Radzie państwa projekt ustawy zmieniającej postanowienia ustawy o kolejach lokalnych z dnia 17. czerwca 1887, w którymby uwzględniono następujące żądania odnoszące się do wymienionych poniżej artykułów tejże ustawy:

1. Do artykułu II.

Przedsiębiorstwa kolei lokalnych powinny być w drodze administracyjnej nie tylko zwolnione od obowiązku przewożenia poczty bezpłatnie, lub za opłatą zniżoną ale nadto oszczędności administracji pocztowej wynikające dla niej skutkiem transportu koleją, które ewentualnie miałyby być skapitalizowane, winny być przez Państwo na rzecz tychże kolei przekazane tak, jak to ma miejsce w Węgrzech.

2. Do artykułu III.

Rząd powinien być upoważniony do umieszczenia w przepisach taryfowych dla kolei lokalnych, takich ułatwień i uproszczeń procedury, które umożliwiłyby szybkie stosowanie taryf do zmiennych konjunktur handlu.

3. Do artykułu V. lit. a)

Ze względu na to, że rachunki budowy i wykupna gruntów nie mogą być ukończone w ciągu pierwszego roku eksploatacji, powinno być zwolnienie od stempla i należitości od kontraktów, wpłat, dokumentów, wpisów księgowych i innych urzędowych pertraktacji odnoszących się do nabycia gruntów, budowy i wyposażenia kolei, przyznane kolejom lokalnym aż po koniec drugiego roku eksploatacji kolei.

4. Do artykułu V. lit. e).

Opłata 3%-wej należitości stemplowej od biletów jazdy powinna być przy kolejach lokalnych przynajmniej na tak długo zniesioną, póki własne dochody kolei nie wystarczą na oprocenowanie i amortyzację kapitału zakładowego.

5. Do artykułu VI.

Koleje lokalne powinny być przy objęciu ich eksploatacji przez Zarząd państwowy lub Zarząd kolei gwarantowanej przez państwo, zwolnione od wszelkiego przyczyniania się do kosztów zarządu centralnego.

Pomienionych kolei lokalnych nie należy pociągać do przyczyniania się do kosztów budowlanych i przebudowań na stacjach złączenia, przeznaczonych do wspólnego z główną koleją użytku.

Zarządy kolei państwowych i kolei przez państwo gwarantowanych, ruch na kolei lokalnej prowadzące, winny odstępywać kolejom lokalnym, na ich żądanie, za zwrotem jedynie własnych kosztów, taboru potrzebnego do budowy i eksploatacji, materiałów użytkowych, jako też przedmiotów inwentarza, a nadto winny wykonywać dla nich za zwrotem własnych kosztów wszelkie naprawy w swoich warsztatach, tudzież używać im personelu potrzebnego do służby eksploatacji za wynagrodzeniem zwyczajnych pborów tegoż personelu.

Ewentualne przeładowanie towarów z kolei lokalnej na stacjach złączenia powinno być uskutecznianem przez kolej główną bezpłatnie.

Byłoby pożądanem, by kwestya przyczyniania się kolei głównej do kosztów kolei lokalnej była w ten sposób rozwiązana, iżby kolej główna płaciła kolei lokalnej pewną oznaczoną premię za każdą osobę i tonę towaru przyjętą i oddaną od kolei lokalnej do dalszego przewozu.

6. Do artykułu VII.

Celem umożliwienia systematycznego a wydawniejszego uczestnictwa skarbu państwa w popieraniu finansowem kolei lokalnych, byłoby pożądanem wziąć pod rozwagę utworzenie nowego typu państwowych obligów dłużnych, któreby były wypuszczane w miarę potrzeby wyłącznie w celu uzyskania specjalnych funduszków na popieranie budowy kolei lokalnych przez państwo.

Należałoby także upoważnić Rząd do obejmowania eksploatacji kolei lokalnych na rachunek państwa za oznaczeniem stałej renty dzierżawnej w wypadkach, gdzie według opinii Rządu, lub według wykazów przez Rząd sprawdzonych, przewidywane dochody z eksploatacji kolei wystarczać będą przynajmniej na pokrycie własnych kosztów eksploatacji kolei przez państwo, oraz na pokrycie pomienionej renty dzierżawnej.

7. Do artykułu X.

Co do używania dróg państwowych do zakładania kolei żelaznych powinny być przyznane przedsiębiorstwom kolei lokalnych ulgi podobne tym, jakie postanawia ustawa z d. 23. stycznia 1891 roku (Dz. u. i rozp. kr. Nr. 20).

8. Do artykułu XI.

Czas trwania mocy obowiązującej państwowej ustawy o kolejach lokalnych należałoby ustanowić na dłuższy przeciąg lat, niż to dotychczas bywało, na przykład na lat piętnaście.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie całej powyższej rezolucyi *en bloc*.

Izba przyjmuje powyższy wniosek sprawozdawcy, poczem uchwała całą rezolucyę powyższą *en bloc*.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycja L. 123,193, 571 — udziela się Wydziałowi krajowemu do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o przedłożeniu. Wydziału krajowego w przedmiocie projektu ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Dla części składowych, wydzielonych z posiadłości tabularnej, może być osobny wykaz hipoteczny utworzony w księgach tabularnych, jeżeli strona w odnośnem podaniu tabularnem

przedłoży dowód, że c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zgadzają się na utworzenie takiego wykazu.

W braku powyższych warunków utworzonym będzie dla takich wydzielonych części składowych nowe ciało hipoteczne w księgach gruntowych dla posiadłości nietabularnych.

Gdyby jednak właściciel takiego nowego ciała w przeciągu jednego roku od daty zawarcia odnośnego kontraktu przedłożył zezwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego na utworzenie z tychże samych części składowych nowego wykazu tabularnego, natenczas powyższe ciało hipoteczne może być na żądanie właściciela przeniesione do ksiąg hipotecznych tabularnych.

§. 2.

O ile zachodzą warunki przewidziane w §. 5 ust. kraj. z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr., mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, objętej tąż samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18 dz. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadłości nietabularne lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazaniem, iż równocześnie z tem wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejże posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należytość w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższej kwoty od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

§. 3.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy krajowej z dnia 21. marca 1888 Nr. 41 dz. u. kr. wcielone zostaną do związku gminnego, mają być przez właściwe sądy z urzędu wydzielone z ksiąg hipotecznych, przeznaczonych dla posiadłości tabularnych, a przeniesione do ksiąg hi-

potecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej.

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy kolegialne o każdym takim prawomocnem wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 4.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 5.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba więc przystępuje do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta:

§. 1.

Dla części składowych wydzielonych z posiadłości tabularnej, może być osobny wykaz hipoteczny utworzony w księgach tabularnych, jeżeli strona w odnośnem podaniu tabularnem przedłoży dowód, że c. k. Namiestnictwo i Wydział krajowy zgadzają się na utworzenie takiego wykazu.

W braku powyższych warunków utworzonym będzie dla takich wydzielonych części składowych nowe ciało hipoteczne w księgach gruntowych dla posiadłości nietabularnych.

Gdyby jednak właściciel takiego nowego ciała w przeciągu jednego roku od daty zawarcia odnośnego kontraktu przedłożył zezwolenie c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego na utworzenie z tychże samych części składowych nowego wykazu tabularnego, natenczas powyższe ciało hipoteczne może być na żądanie właściciela przeniesione do ksiąg hipotecznych tabularnych.

Przemawia p. Pilat i wnosi opuszczenie całego §. 1 projektowanej ustawy.

Izba popiera tę poprawkę.

Przemawia p. Skałkowski.

Przemawia sprawozdawca.

Izba w głosowaniu odrzuca §. 1 projektu komisji:

Sprawozdawca czyta:

§. 2.

O ile zachodzą warunki przewidziane w §. 5 ust. kraj. z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u.

kr., mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, objętej tą samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 6 lutego 1869 Nr. 18 dz. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadać nieruchomości nietabularne lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazaniem, iż równocześnie z tem wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejże posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należytość w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższej kwoty od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

P. Wiktor wnosi przyjęcie §§. 2, 3, 4 i 5 projektowanej ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała §§. 2, 3, 4 i 5 ustawy *en bloc* zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta nagłówek i wstęp ustawy:

U s t a w a

z dnia . . . uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29 dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznym urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji powyższy nagłówek i wstęp ustawy.

Marszałek oznajmia, iż wobec zmiany powyższego projektu ustawy wskutek uchwały Izby umieści trzecie czytanie tego projektu na porządku dziennym jednego z najbliższych posiedzeń.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego z wnioskiem na odpisanie gminie miasta Bohorodczany zaległości z tytułu prestacyi na płace nauczycieli w kwocie 1609 zł. 35¹/₂ ct.

Sprawozdawca p. Wł. Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Pretensya krajowego funduszu szkolnego do gminy m. Bohorodeczany, z tytułu zaległych prestatyci na płace nauczycieli tamtejszej szkoły ludowej, wynoszących po koniec roku 1891, 1609 zł. 35¹/₂ ct., uznaje się za umorzoną i zostaje odpisaną.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej ze sprawozdań Wydziału krajowego w sprawie urządzenia wewnętrznego w nowowyprowadzonych pawilonach zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie tudzież rozszerzenia cmentarza przy tym zakładzie.

Sprawozdawca p. Wł. Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1) Na urządzenie wewnętrzne dwóch nowo wybudowanych pawilonów przy zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie udziela Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1893 w wysokości 5.000 zł.

2) Na koszt rozszerzenia i ogrodzenia cmentarza przy powyższym zakładzie udziela Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1893 w kwocie 400 zł.

Izba w oddzielnem głosowaniu uchwała oba punkta powyższego wniosku bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie rekonstrukcji kanału przy krajowym szpitalu powszechnym we Lwowie.

Sprawozdawca p. Marchwicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Na pokrycie kosztów rekonstrukcji i wybetonowania kanałów, tudzież przerobienia wy-

chodków w gmachu szpitala lwowskiego, wstawia się do budżetu na rok 1893 kredyt dodatkowy w wysokości 3.400 zł. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie pomocy udzielonej ludności dotkniętej nieurodzajem w r. 1891 z wyznaczonego na ten cel przez Wysoki Sejm kredytu w kwocie 100.000 zł.

Sprawozdawca p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie pomocy udzielonej ludności dotkniętej nieurodzajem w r. 1891 z wyznaczonego na ten cel kredytu z funduszu krajowego w kwocie 100.000 zł.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie petycji Wydziału powiatowego cieszanowskiego o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania Marcina Stopczyńskiego w miejskim zakładzie dla nieuczalonych we Lwowie.

Sprawozdawca p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Wydziału powiatowego w Cieszanowie o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 86 zł. 85 ct. jako kosztów utrzymania Marcina Stopczyńskiego z Horyńca w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie przechodzi się do porządku dziennego.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycjach: Ignacego Kinela inżyniera dróg krajowych

o policzenie kilku lat służby przy wymiarze emerytury, Karola Riegera konduktora dróg krajowych o zaliczkę na płacę i Towarzystwa weterynarzy galicyjskich we Lwowie o zapomogę dla wydawnictwa Przeglądu weterynarskiego.

Sprawozdawca p. Stanisław Jędrzejowicz, odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

1. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy obliczaniu emerytury Panu Ignacemu Kinelowi, lata służby poprzedzającej przerwę, a w służbie krajowej spędzone uwzględnił i do lat czynnej służby wliczył.

2. Petycę Karola Riegera konduktora dróg krajowych, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia, a zarazem poleca się, by potrzebną na ten cel zaliczki kwotę umieścić w preliminarzu budżetu na r. 1894.

3. Petycę L. 190 Towarzystwa weterynarzy, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do uwzględnienia z funduszu ryczałtem uchwalonego Rubr. XV. poz. 223 w Budżecie na r. 1893.

4. Pet. L. 786 Franciszki Wilk wdowy po nauczycielu wędrownym, Pet. L. 869 Anny Antonczyk, wdowy po droźniku, Pet. L. 667 Eleonory Rondewald, wdowy po konduktorze dróg kr., Pet. L. 901 Rozalii Dziakiewicz, wdowy po konduktorze dróg kr., odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i możliwego uwzględnienia, zaś nad petycjami L. 340, L. 440, L. 570, L. 571, i L. 605. Sejm przechodzi do porządku dziennego.

Izba głosując oddzielnie nad każdym punktem powyższego wniosku uchwała wszystkie 4 punkta tego wniosku, jakoteż końcowy jego ustęp bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że z powodu spóźnionej pory, zamierza zamknąć posiedzenie i wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych wniosków.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Zważywszy, iż subwencyonowanie ze skarbu krajowego kwotą 6000 zł. rocznie utrakwisty-

cznej: niemiecko-polskiej, wyznaniowej szkoły izraelskiej w Brodach, posiadającej wyjątkową organizację, nie jest ani słusznem, ani potrzebą kraju uzasadnionem:

Podpisani wnoszą:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby przeprowadził rokowania z zarządem izraelskiej gminy wyznaniowej w Brodach, względem przekształcenia tamtejszej izraelskiej szkoły wyznaniowej, z funduszu krajowego subwencyonowanej, w etatową szkołę publiczną, zorganizowaną według ogólnie obowiązujących przepisów, z językiem wykładowym polskim, a o wyniku układów ażeby zdał sprawę Sejmowi na najbliższej sesyi.

Lwów dnia 13. maja 1893.

Wnioskodawca: Teofil Merunowicz w. r.

Weigel, Romanowicz, Michalski, Czyżewicz, Szczepanowski, Dr. Midowicz, Goldman, Lenartowicz, Dr. Adam Asnyk, Rutowski, Albin Rayski, Klemensiewicz, Gross, Dr. Olpiński, Potoczek, Palch, Żardecki, Kramarczyk, Stręk, Rogoyski, Sala, Fr. Strzygowski, Dr. Dworski.

Marszałek oznajmia, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację:

I n t e r p e l a c y a

do Wysokiego Wydziału krajowego.

Na posiedzeniu sejmowem w dniu 30. marca 1892, zapadła uchwała polecająca Wydziałowi krajowemu, by tenże przedłożył Sejmowi wnioski dotyczące zrównania ciężarów szkolnych. Podpisani zapytują, kiedy Wydział krajowy wniosek taki pod uchwałą sejmowe wnieść zamierza.

Lwów, dnia 11. maja 1893.

Stanisław Szczepanowski, Dr. Adam Asnyk, Weigel, Albin Rayski, Kramarczyk, Palch, Czyżewicz, T. Merunowicz, Rutowski, Potoczek, Klemensiewicz, M. Siczynski, Okuniewski, Romańczuk, Żardecki, Goldmann, Michalski, Dr. Olpiński.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę komunikuje Wydziałowi krajowemu.

P. Okuniewski odczytuje w zastępstwie sekretarza następującą interpelację do c. k. komisarza rządowego:

Interpelacya

do Pana Komisarza Rządowego.

Wskutek patentu serwitutowego z r. 1853 poznoszono w kraju naszym niemal wszystkie uprawnienia włościan na dobrach tabularnych, i przeprowadzono tak zwaną regulację serwitutów z wielką krzywdą włościan, z całkowitem zapoznaniem ich potrzeb ekonomicznych, a nawet postanowień prawnych, normujących jeszcze od czasu Józefa II. dotacje włościan w pastwiskach i lasach.

Ale inaczej stało się z uprawnieniami dworów na własności włościańskiej. Tu c. k. Rząd nie tylko nie poczuwa się do obowiązku przystąpienia z urzędu do uregulowania sprawy, ale nawet wyraźnie prowokowany do tego przez strony, nie chce włościanom prawa przyznać.

Jednym z takich średniowiecznych jeszcze uprawnień dworskich na gruntach włościańskich jest prawo poboru miarek z młynów włościańskich. Zaledwie trzecia miarka przypada włościaninowi właścicielowi młyna, podczas gdy dwie miarki zupełnie za darmo, bo nie spełniając nawet przyjętych na siebie dawniej obowiązków dawania materiału na naprawę młynów, czyszczenia młynówki, dostarczania żelaza i smarowidła, pobiera dziedzic, zwykle przez swego wiernika, żyda arendarza.

Co więcej! Niektórzy właściciele większych posiadłości, korzystając z nieświadomości włościan zainstabulowali się przy zakładaniu ksiąg gruntowych na podstawie tego pobierania dwóch miarek za całkowitych właścicieli tych młynów, uważając włościanina, który z dziada pradziada w tym młynie żyje i miele, za prostego młynarza — sługę.

Tak stało się n. p. ostatnimi czasy w Sinkowie, powiatu zaleszczyckiego, własności hr. Gołuchowskiego, w Snowidowie, powiatu buczackiego, własności p. Kobyłańskiego, w Horodnicy,

pow. horodeńskiego, własności hr. Witołda Wołańskiego.

Włościanie — młynarze z Sinkowa i Horodnicy wnieśli jeszcze przed dwoma laty prośbę do Namiestnictwa, jako komisji serwitutowej, o uregulowanie tych spraw wykazując przytem, że sądy na podstawie ustawy o przymusowej intabulacji przesładują ich grzywnami po 10 i 15 zł. Ale Wysokie Namiestnictwo tak spieszy się z załatwieniem tych spraw, że całemi latami nie obsadza biura serwitutowego! z uwagi, że przez takie postępowanie Wys. Namiestnictwa wyrządza się ciężką krzywdę włościanom;

z uwagi, że sprawa tych młynów w Sinkowie była najgłówniejszym powodem zesłorocznej emigracji z tej wsi;

zapytujemy c. k. komisarza rządowego:

A) Czy i kiedy zamierza W. c. k. Rząd przystąpić w ogóle do uregulowania stosunków prawnych i do zniesienia, za ewentualną spłatą, uprawnień dworskich na młynach włościańskich?

B) Czem Rząd usprawiedliwi swoje dotychczasowe zwlekanie z załatwieniem przynajmniej tych spraw, z którymi włościanie do Namiestnictwa dotychczas się zwracali?

C) Co zamierza W. c. k. Namiestnictwo przedsięwziąć, ażeby wypadki tego rodzaju, jak w Sinkowie i Horodnicy, więcej się nie powtórzały?

Lwów dnia 13. marca 1893.

Dr. Okuniewski w. r., Huryk, Barabas, J. Romańczuk, Harasymowicz, Sirko, Rożankowski, Potoczek, Teliszewski, Kramarczyk, Stręk, Siczynski, Korol, Dr. Antoniewicz, Kułaczkowski.

Marszałek oświadcza, iż interpelację tę komunikuje c. k. Rządowi.

Marszałek zamyka posiedzenie i pазnacza następne na dzień 15. maja b. r. godzinę 10 przed południem a zarazem oznajmia, że porządek dzienny tego posiedzenia będzie pp. Posłom w właściwym czasie przesłany.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 minut 10 popołudniu.

Marszałek karjowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Józef Wiktor w. r.

Jan Trzeciecki w. r.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Main body of faint, illegible text, appearing to be a list or series of entries.

Faint text at the bottom of the page, possibly a signature or footer.

Protokół

20. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 15. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 10. minut 43 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszeko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 111.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 18. posiedzenia uważa za przyjęty, nie wniesiono bowiem przeciw niemu żadnych zarzutów, tudzież że protokół 19. posiedzenia jest wyłożony do przejrzania w kancelaryi sejmowej.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że udzielił p. Rogoyskiemu urlopu na dni 3, p. Siemiginowskiemu na dzień jeden, J. E. p. Tarnowskiemu na dni 5, J. E. p. Bilińskiemu do końca bieżącej sesyi.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji wniesionych po dzień 15. maja b. r., które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji drogowej: L. s. 1037, 1058.

Komisji petycyjnej: L. s. 1038.

Po odczytaniu petycji L. s. 1040 i 1041, przemawia p. Barabasz i popiera tę petycję, poczem Izba przydziela je komisji petycyjnej.

Po odczytaniu petycji L. s. 1057, przemawia p. Okuniewski i popiera tę petycję, poczem Izba przydziela ją komisji petycyjnej.

Komisji prawniczej: L. s. 1039.

Komisji gospodarstwa krajowego: L. s. 1042, 1048.

Po odczytaniu petycji: L. s. 1051 i 1052, przemawia p. Dembowski i popierając te petycje, wnosi przekazanie ich komisji gospodarstwa krajowego z poleceniem zdania z nich sprawy jeszcze w ciągu bieżącej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Komisji budżetowej przydzielone zostały petycje: L. s. 1043, 1044, 1045, 1046.

Po odczytaniu petycji L. s. 1047, przemawia p. Sawczak i wnosi przekazanie tej petycji komisji budżetowej z poleceniem zdania z niej sprawy jeszcze w ciągu bieżącej sesyi.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Dalej przydzielone zostały komisji budżetowej petycje: L. s. 1049, 1054, 1055, 1060, 1062, 1063.

Komisji szkolnej: L. s. 1053.

Komisji gminnej: L. s. 1059.

Komisji kolejowej: L. s. 1061.

C. k. Komisarz rządowy, c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś, odpowiada na interpelacje p. Żardeckiego i towarzyszy w sprawie szkół w Łańcucie.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego z petycji gminy Kryczka (pow. Bo-

horodczański) o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 705 zł. 80 ct. względnie 724 zł. 96 ct., należnej gminie miasta Budapesztu za utrzymanie czworga małoletnich sierót po ś. p. Jerzym Daszkiewiczzu.

Sprawozdawca, p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu Banku kraj., w celu utworzenia osobnego oddziału dla pożyczek i obligacji kolejowych.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tej sprawy do komisji bankowej.

Izba bez rozprawy uchwala zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie od mostów na rzece Sołotwinie;

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

5) Gminie w Kamionce strumiłowej od mostów na rzekach Bugu i Kamionce;

6) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie od przewozu przez rzekę Wisłę;

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach od mostu na rzece Lubatówce;

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu od mostu na rzece Dniestrze;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie od mostu na rzece Dniestrze;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach od mostu na rzece Dniestrze;

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy od przewozu przez rzekę San.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz odczytuje sprawozdanie powyższe, zakończone wnioskiem powzięcia następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych.

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie od mostów na rzece Sołotwinie;

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

5) Gminie w Kamionce strumiłowej od mostów na rzekach Bugu i Kamionce;

6) Obszarowi dworskiemu w Mętkowie od przewozu przez rzekę Wisłę;

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach od mostu na rzece Lubatówce;

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu od mostu na rzece Dniestrze;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie od mostu na rzece Dniestrze;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach od mostu na rzece Dniestrze;

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy od przewozu przez rzekę San.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu w Husakowie powiatu Mościskiego, od dwóch mostów na rzece Sołotwinie, przy dwóch zaporach mytniczych, oddzielnie przy omyconych mostach ustawionych, podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu, 1 (jeden) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od pięciu świń lub cieląt, od 10 owiec $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2) Obszarowi dworskiemu w Lisowcach powiatu Zaleszczyckiego od mostu na rzece Serecie;

3) Obszarowi dworskiemu w Podleszanach powiatu Mieleckiego od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) Obszarowi dworskiemu w Rzemieniu powiatu Mieleckiego od przewozu przez rzekę Wisłokę;

Przy każdym z tych trzech myt (pod poz. 2, 3 i 4 poszczególnionych), pobierać należy opłatę według następującego wymiaru:

1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.;

2) Od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydłęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.;

b) od pięciu świń lub cieląt 1 (jeden) ct.;

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

5) Gminie w Kamionce strumiłowej powiatu Kamioneckiego od mostu na rzece Bugu na przedmieściu Zabuzu i oddzielnie od trzech mostów na rzece Kamionce, według następującego wymiaru:

1) Od mostu na rzece Bugu:

a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu $2\frac{1}{2}$ (dwa i pół) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych, $2\frac{1}{2}$ (dwa i pół) ct.;

c) za 5 sztuk świń lub cieląt, za 10 owiec 1 (jeden) ct.

2) Od trzech mostów na rzece Kamionce z tem zastrzeżeniem, że każdy przebywający wszystkie trzy mosty, w jednej i tej samej jeździe, opłatę myta tylko raz ponosi:

a) Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 1 (jeden) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) za 5 sztuk świń lub cieląt, za 10 owiec 1 (jeden) ct.

Właściciele obszaru dworskiego w Kamionce i oficyaliści tegoż obszaru, w myśl zawartej ugody, wolni są od opłaty myta.

6) Obszarowi dworskiemu w Mętowie powiatu Chrzanowskiego, prawo do pobierania myta przewozowego na rzece Wiśle pod Mętowem, według następującego wymiaru:

a) Od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.;

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego, albo zaprzęzonego 3 (trzy) ct.;

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 3 (trzy) ct.;

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

7) Obszarowi dworskiemu w Rogach, pow. Krośnieńskiego, od mostu na rzece Lubatówce, pod warunkiem utrzymywania tego mostu, oraz 13 innych mostów i kanałów w obrębie gminy w Rogach istniejących, podług następującej taryfy:

a) od jednej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od jednej sztuki bydła pociągowego wolnego, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoteż od koni, wołów, bujaków, krów i jałówek, byków, mułów i osłów, jakoteż od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tego rodzaju 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego, jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny, oraz od każdej sztuki pędzonej młodego bydła tegoż rodzaju $\frac{1}{2}$ (pół) ct.;

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, wolne są od opłaty mytniczej.

8) Obszarowi dworskiemu w Monastercu, powiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze w Monastercu;

9) Obszarowi dworskiemu w Terszakowie, powiatu Rudeńskiego od mostu na rzece Dniestrze w Terszakowie;

10) Obszarowi dworskiemu w Mostach, powiatu Rudeńskiego, od mostu na rzece Dniestrze w Mostach:

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 8, 9, 10.) poszczególnionych pobierać należy opłaty podług następującego wymiaru:

1) Przy każdym wozie od jednego bydłęcia zaprzęzonego 1 (jeden) ct.;

2) Od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia, dorosłego bydłęcia rogatego, osła, muła, 1 (jeden) ct.;

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;
c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.

Mieszkańcy gminy Terszakowa wolni są od opłaty myta mostowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Mieszkańcy gminy w Mostach wolni są od opłaty myta mostowego, tamtejszemu obszarowi dworskiemu przysługującego.

11) Obszarowi dworskiemu w Sieniawie, powiatu Jarosławskiego wspólnie z obszarem dworskim w Tryńczy powiatu Łańcuckiego, od przewozu przez rzekę San, pod Sieniawą według następującego wymiaru:

a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.;

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego lub zaprzęzonego 3 (trzy) ct.;

c) od jednego źrebęcia do 2 lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 3 (trzy) ct.;

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze 2 lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwala cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwala Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Trzecie czytanie ustawy uzupełniającej postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych.

Sprawozdawca p. Klemensiewicz, odczytuje ustawę, jak następuje:

U s t a w a

z dnia uzupełniająca postanowienia ustawy krajowej z dnia 20. marca 1874 Nr. 29

Dz. u. kr. o założeniu i wewnętrznem urządzeniu ksiąg hipotecznych dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

§. 1.

Jeżeli zachodzą warunki przewidziane w §. 5. ust. kraj. z dnia 20. marca 1874 Nr. 29. dz. u. kr., mogą być posiadłości tabularne, lub wydzielone części składowe tychże, na żądanie właściciela wcielane albo do innego wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, objętej tą samą księgą gruntową, albo do wykazu hipotecznego księgi gruntowej dla posiadłości nietabularnych tejże samej gminy katastralnej, a to z zastosowaniem przepisów ustawy z dnia 6. lutego 1869 Nr. 18. D. p. p.

Pod tymi samymi warunkami mogą posiadłości nietabularne lub wydzielone z nich części składowe wcielone być do wykazu hipotecznego posiadłości tabularnej, jeżeli będzie wykazanem, iż równocześnie z tem wcieleniem lub też wcześniej wydzieloną została z tejże posiadłości tabularnej taka część, z którejby roczna należytość w podatkach rządowych realnych nie wynosiła o wiele niższej kwoty od tej, jaka przypada z posiadłości nietabularnej, wcielić się mającej.

Przed zezwoleniem na żądane wcielenie sąd właściwy zasięgnąć ma opinii c. k. Namiestnictwa i Wydziału krajowego.

§. 2.

Posiadłości tabularne, które w myśl ustawy krajowej z dnia 21. marca 1888 Nr. 41. Dz. u. kr. wcielone zostaną do związku gminnego, mają być przez właściwe sądy z urzędu wydzielone z ksiąg hipotecznych, przeznaczonych dla posiadłości tabularnych, a przeniesione do ksiąg hipotecznych, obejmujących wykazy posiadłości nietabularnych tej samej gminy katastralnej

W tym celu zawiadamiać będzie c. k. Namiestnictwo sądy kolejalne o każdym takim prawomocnem wcieleniu posiadłości tabularnej do związku gminnego.

§. 3.

Ustawa niniejsza wchodzi w życie zaraz po jej ogłoszeniu.

§. 4.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom spraw wewnętrznych i sprawiedliwości.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy w trzecim czytaniu *en bloc*.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek, po czym przyjmuje cały projekt ustawy w trzecim czytaniu *en bloc*.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Fruchtmanna w sprawie utworzenia Sądu obwodowego w Stryju.

P. Fruchtmann uzasadnia ten wniosek, a pod względem formalnym wnosi przekazanie tego wniosku do komisji prawniczej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Huryka o zbadaniu przyczyn ekonomicznego upadku włościan.

P. Huryk uzasadniwszy ten wniosek, wnosi pod względem formalnym przekazanie go do komisji administracyjnej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Merunowicza o przeistoczenie wyznaniowej szkoły izraelskiej w Brodach, subwencyonowanej z funduszu krajowego, na szkołę publiczną etatową.

P. Merunowicz uzasadnia powyższy wniosek a pod względem formalnym wnosi przekazanie go do komisji szkolnej.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo Zastępca Marszałka krajowego, J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji komitetu wykonawczego powszechnej wystawy krajowej o udzielenie subwencji.

Sprawozdawca, p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Komitetowi powszechnej wystawy krajowej w roku 1894 we Lwowie odbyć się mającej, przyznaje się subwencya z funduszków krajowych na ogólne cele tej wystawy w sumie 50.000 zł.

2. Suma ta wypłacona będzie Komitetowi wystawy w dwóch ratach, a mianowicie w roku 1893 i w r. 1894.

3. Przyznaje się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1893, w sumie 25.000 celem wypłacenia pierwszej raty subwencji powyżej wymienionej.

4. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sumę potrzebną na wypłacenie drugiej raty rzeczonyj subwencji w kwocie 25.000 złr. wstawił w preliminarzu budżetu na rok 1894 w dziale wydatków nadzwyczajnych.

W rozprawie ogólnej przemawiają:

P. Kułaczkowski, p. Teliszewski, p. Stan. hr. Badeni, p. Antoniewicz, i powtórnie p. Stan. hr. Badeni.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Komitetowi powszechnej wystawy krajowej w r. 1894 we Lwowie odbyć się mającej, przyznaje się subwencya z funduszków krajowych na ogólne cele tej wystawy w sumie 50.000 zł.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy punkt wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Suma ta wypłacona będzie Komitetowi wystawy w dwóch ratach, a mianowicie w r. 1893 i w r. 1894.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy punkt wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Przyznaje się Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na rok 1893 w sumie 25.000, celem wypłacenia pierwszej raty subwencji powyżej wymienionej.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy punkt wniosku komisji.

Sprawozdawca czyta:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sumę potrzebną na wypłacenie drugiej raty rzeczonyj subwencji w kwocie 25.000 zł. wstawił w prelimi-

narz budżetu na rok 1894 w dziale wydatków nadzwyczajnych.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy punkt wniosku komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji podatkowej o wniosku p. Skałkowskiego względem postępowania c. k. władz skarbowych przy egzekwowaniu podatków i innych należności urzędowych.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił władzom skarbowym przy egzekucjach przestrzegać najściślej postanowień ustawy państwowej z d. 10. czerwca 1887 Nr. 74 Dz. pr. p. i innych przepisów prawnych o przedmiotach wyjętych z pod egzekucyi.

II. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby polecił c. k. władzom skarbowym przy wymiarze należności prawnych uwzględniać z urzędu te przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru, tudzież przed prawomocnością wymiaru nie ściągać należności w drodze egzekucyi.

III. Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o należnościach, systematycznie opracowany, uwzględniając przy tem potrzebę uproszczenia postanowień prawnych i ulżenia ludności.

IV Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedstawił w odpowiedni sposób J. E. p. Namiestnikowi, jako Prezydentowi krajowej Dyrekcji skarbowej, tudzież J. E. p. Ministrowi Skarbu sytuację ekonomiczną kraju, zagrożoną w wysokim stopniu przeciążeniem podatkowym, wykazując zarazem nagłą potrzebę uczynienia zażądaniom Sejmu, w rezolucjach pod I. II. III. objętym.

Marszałek obejmuje przewodnictwo.

Przemawia p. Weigel.

Przemawia p. Włodzimierz Kozłowski.

Przemawia p. Huryk.

Przemawia c. k. Komisarz rządowy Radca dworu: Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia p. Męciński.

P. Włodzimierz Kozłowski ustępuje pierwszeństwa głosu na rzecz p. Chrzanowskiego.

Przemawia p. Chrzanowski.

Marszałek zwraca uwagę, że zapisani są jeszcze do głosu posłowie: Włodzimierz Kozłowski i Teliszewski, że przemawiać ma jeszcze sprawozdawca, poczem dopiero nastąpi rozprawa szczegółowa, a w obec spóźnionej pory sądzi, że należy dzisiejsze posiedzenie zamknąć i dalszą rozprawę do następnego posiedzenia odłożyć.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania zgłoszonych do laski marszałkowskiej wniosków i interpelacji.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje następujący wniosek:

W myśl §. 10. ustawy z dnia 9. marca 1889 l. 30 Dz. u. p. o ulgach należnościowych przy konwersjach długów hipotecznych, tracą postanowienia §§. 2. i 3. teje ustawy moc obowiązującą z końcem roku 1893.

Wobec okoliczności, że w kraju naszym istnieje dotąd bardzo znaczna ilość długów hipotecznych oprocentowanych po $4\frac{1}{2}\%$, 5% i wyżej — i gdy zatem w najbliższej przyszłości spodziewać się można bardzo mnogich konwersyi na pożyczki 4% -we, stawiam

w n i o s e k:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej wyjednał przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z dnia 9. marca 1889 l. 30 Dz. u. p. na lata dalsze.

Lwów, dnia 15. maja 1893.

J. Męciński w. r.

Wiktor, Tadeusz Langie, M. Rey, Z. Dembowski, S. Koziembrodzki, Skałkowski, Trzeciecki, J. Stadnicki, Madeyski, Zdzisław Skrzyński, Barański, Paszkowski, Albin Rayski, Fr. Jędrzejowicz, Marchwicki, Czaykowski, Borkowski, Polanowski, Niezabitowski, Ed. Micewski, W. Gnoński, A. Jędrzejowicz, St. Tarnowski, Schnell, Pilat, Sala, G. Romer, Zoll, St. Tarnowski junior.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi stosownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Wiktor czyta następujący wniosek:

W n i o s e k.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył projekt organizacyi praktycznych szkół rolniczych dla włościan.

Lwów, dnia 15. maja 1893.

Tadeusz Langie w. r.

Polanowski, Schnell, Barański, Tyszkowski, Borkowski, W. Gnoiński, Sala, Tyszkiewicz, G. Romer, St. Stadnicki, Onyszkiewicz, J. Męciński, Skałkowski, St. Tarnowski, W. Struskiewicz, Dydyński, St. Brykczyński, Zamojski, Rey, Trzeciecki, Gniewosz, Z. Dembowski, Niezabitowski, M. Torosiewicz.

Marszałek oświadcza, że z wnioskiem tym postąpi stósownie do postanowień regulaminu.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujące interpelacye do c. k. Rządu:

I n t e r p e l a c y a

do JW. Pana Komisarza rządowego.

Rezolucyą c. k. Sądu powiatowego w Baligrodzie z dnia 30. września 1892, l. 4034 skazanych zostało czterech gospodarzy ze Studenego, mianowicie Stefan Bumbara, Iwan Wasylków, Fedor Hanczara i Dmytro Fesiów za nieuporządkowanie stanu hipotecznego ich gruntów w myśl ustawy z dnia 23. maja 1883 Nr. 82 Dz. p. p., każdy na zapłacenie grzywny po 3 zł.

O tem zarządzeniu, w myśl obowiązujących przepisów uwiadomioną została c. k. powiatowa Dyrekcyja Skarbu w Sanoku.

Ponieważ zasądzeni usprawiedliwili pozew przed c. k. Sądem, iż uporządkowanie stanu hipotecznego ich gruntów w zakreślonym terminie nie mogło nastąpić, uwolnił ich tenże c. k. Sąd rezolucyą z dnia 19. stycznia 1893 l. 149 od zapłacenia nałożonej grzywny i o tem także c. k. powiatową Dyrekcyę Skarbu zawiadomił.

Pomimo tego, oraz pomimo, iż c. k. władze skarbowe nie są powołane do ściągania grzywien, przez c. k. Sądy w tego rodzaju sprawach nakładanych, ściągnął c. k. Urząd podatkowy w Lisku z zarządzenia c. k. powiat. Dyrekcyi Skarbu w Sanoku od każdego z zasądzonych powyższe grzywny sądowe.

Z uwagi, że w myśl §. 3. powołanej wyżej ustawy z dnia 23. maja 1883, postępowanie sądowe w sprawach uporządkowania stanu hipotecznego zgodnie z księgami gruntowymi, ma się odbywać według postanowień postępowania dla spraw niespornych i że tem samem nakładane przez Sądy grzywny ściągane być winny w ten sam sposób, jak wszelkie należności za sądowe czynności t. j. w drodze taks sądowych a więc przez organa Sądu;

Z uwagi dalej, że powyżej przedstawiony fakt nie jest odosobnionym, lecz, że c. k. powiatowa Dyrekcyja Skarbu w Sanoku z doniesieniami sądowymi systematycznie tak samo postępuje, czego dalszym dowodem rezolucye c. k. Sądu powiatowego w Baligrodzie z dnia 10. października 1892, do l. 2.431 i 2434 oraz bolety egzekucyjne c. k. Urzędu podatkowego w Lisku z dnia 20. grudnia 1892 do l. 55/59 i 56/57, według których c. k. Sąd powiatowy zarządza ściąganie grzywien przez swoje organa od włościan z Kielczawy: Wasyla Kucaby, Hrycia Lanika, Iwana Barańczyka, Maryi Barańczyk, Andrusza Paraski, Ołeny Lanik, a nadto c. k. władze skarbowe zarządzają ściąganie tych samych kar przez swojego egzekutora, jakoteż więcej podobnych faktów podpisanemu znanych;

Z uwagi wreszcie, że taki sposób podwójnej egzekucyi naraża ludność na znaczne koszta i przykrości — podpisany zapytuje c. k. Rząd:

1) Czyli znanyemu Mu jest praktykowany w obrębie c. k. powiatowej Dyrekcyi skarbu w Sanoku sposób postępowania z odezwaniami c. k. Sądu zawiadamiającemi tę władzę o nałożeniu grzywien na strony w myśl ustawy z 23. maja 1883 Nr. 82 Dz. p. p.

2) Czy i jakie kroki zamierza Wys. Rząd przedsięwziąć, aby ten nieprawidłowy sposób uchylić?

We Lwowie, dnia 14. maja 1893.

Józef Wiktor w. r.
jako interpelujący.

J. Męciński, Tadeusz Langie, Dembowski, Skałkowski, Trzeciecki, Gniewosz, Kramarczyk, Stręk, M. Torosiewicz, Mizia, Palch, Huryk, Potoczek, Paszkowski, Raczyński, Szeliski.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Komisarza rządowego.

Na kolei Karola Ludwika obecnie państwową na przestrzeni między Rzeszowem a Tarnowem, kanały, które przeprowadzone są popod koleją, znajdują się po większej części w bardzo zaniedbanym stanie. Kanały te służyć mają nie tylko dla odpływu wody, ale stanowią zarazem środek komunikacyjny dla tych gmin i obszarów dworskich, którym kolej przecięła grunta, tymczasem co roku na wiosnę przy tajaniu śniegów potrzeba dwa i trzy tygodnie wyczekać, nim nagromadzone błoto naschnie i niczem się do odciętych gruntów z nawozem przedostać można. Kilkakrotne prośby do Świetnej Dyrekcji kolejowej we Lwowie pożądanego skutku nie odniosły i nieraz komisya kolejowa na zażalenie z kwietnia przybyła w czerwcu, gdy już błoto namulone doskonale wyschło.

Zważywszy, że spóźnione wiosenne zasiewy przyczyniają stratę gospodarzom, których grunta są przez kolej przecięte, zważywszy, iż ten stan rzeczy pomimo przyrzeczeń komisji rządowej przy budowie drugiego toru się pogorszył, bo kanały się jeszcze przedłużyły;

zważywszy, iż w myśl ustawy drogowej władze polityczne obowiązane są na drogach, które w pewnej miejscowości stanowią jedyny środek komunikacyjny zarządzić, co należy, aby komunikacją utrzymać nieprzerwaną i mają obowiązek czuwania, aby przez zaniedbanie drogi bezpieczeństwo osób i własność nie cierpiały;

zważywszy, iż według orzeczenia Trybunału administracyjnego z 30. stycznia 1884 L. 228. & 2.004. przedsiębiorstwo kolei żelaznej, więc w danym wypadku państwo, obowiązane jest do wynagrodzenia wszelkich szkód przez nie spowodowanych i sprawy tego rodzaju należą do władz administracyjnych.

Zapytujemy pana Komisarza rządowego, czy Wysoki Rząd nie uważałby za stosowne zarządzić, co należy, aby sklepienie przejazdy przeprowadzone w poprzek kolei żelaznych, które są własnością państwa, były utrzymywane w takim stanie, iżby nie były powodem szkód dla rolników i żeby zgodnie ze swem przeznaczeniem służyły jako środek komunikacyjny.

Lwów dnia 14. maja 1893.

Interp. Wojciech Stręka w. r.

Potoczek, Kramarczyk, Okuniewski, Teliszewski, Romańczuk, Dr. Sawczak, Rożankowski, Hamorak, Klemensiewicz, Barabasz, Huryk, Dr. Midowicz, Albin Rayski, Dr. Olpiński, Żardecki.

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana c. k. komisarza rządowego we Lwowie.

Ponieważ znów obecnie nadchodzą od włościan z powiatu Ropczyckiego, jako to z gmin Olchowy, z Sielca, z Przedmieścia, z Cierpisa skargi i zażalenia, iż c. k. Starostwo w Ropczycach nakazuje przymusowo, aby włościanie tego powiatu bezwarunkowo żadnych nawozów przy swoich zabudowaniach nie trzymali, ale je natychmiast w pole wywozili.

Gdy jednakże zważywszy, iż każdy gospodarz po wywiezieniu zimowego obornika w pole zorał swój grunt, jaki po rocznych zasiewach mu pozostał a więcej roli darmo leżącej nie posiada.

Dalej zważywszy, iż po zasiewach i orkach wiosennych każdy prawie gospodarz przez całe lato jest obowiązany i musi dla podniesienia swego gospodarstwa wszelki nawóz szanować i zbierać, aby w jesieni przeznaczoną część roli mógł pod oziminy wynawozić, gdyż inaczej nie byłby w stanie gospodarstwa swego utrzymać i rodziny wyżywić.

Dlatego podpisani zapytujemy Pana komisarza rządowego o ile są zgodne i możliwe rozporządzenia takie ze względu na upadek gospodarstw rolnych, i czy ze względów sanitarno-policyjnych nie byłoby dosyć wskazanem i wystarczającym, aby zamiast nawozy stajenne niszczyć, kazać takowe w miejscu zacisznym poza domami, lub poza budynkami, stajnią, czy oborą w zagłębionem miejscu równo rozłożyć i takowe warstwą ziemi zasypać, a tylko wszelkie nieczyste ścieki gnojownie tuż przed samymi domami mieszkalnymi usunąć kazać.

Lwów dnia 15. Maja 1893.

Interpelujący;

Wojciech Stręka w. r.

Kramarczyk, Mizia, Potoczek, Okuniewski, Teliszewski, J. Romańczuk, Dr. Sawczak, Hamorak, Rożankowski, Klemensiewicz, Barabasz, Huryk, Dr. Midowicz, A. Rayski, Dr. Olpiński, Żardecki.

Marszałek oznajmia, że interpelacye te poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelacyę do Wydziału krajowego:

Interpelacya

do Świetnego Wydziału krajowego.

Na wniosek komisji przemysłowej z 30. marca 1892 r. dokładnie uzasadniony i oparty na wniosku krajowej komisji dla spraw przemysłowych, uchwalonym na jej posiedzeniu 26. lipca 1891 r., powziął Wysoki Sejm na posiedzeniu swoim z d. 5. kwietnia 1892 r. uchwałę następującą:

„Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby rozpoczął rokowania z c. k. Rządem, o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymwanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych. Równocześnie poleca Sejm Wydziałowi krajowemu, aby rokował z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi i Radą gminną Tarnopola o zobowiązanie się do dawania zasiłków dla założenia i utrzymania wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, w razie gdyby zakład taki Rząd założył i utrzymywał w Tarnopolu kosztem po części skarbu państwa“.

Po upływie pół roku od powzięcia przez Wysoki Sejm powyższej uchwały, komisya budżetowa, roztrząsając we wrześniu 1892 zaprojektowany przez Wydział krajowy budżet na r. 1893 a między innymi budżet wydatków i dochodów szkół przemysłowych zawodowych i warsztatów wzorowych, przekonała się, że Wydział krajowy nie poczynił jeszcze żadnych, nawet przygotowawczych kroków do wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu. Przeto komisya budżetowa przytoczywszy powyższą uchwałę Wysokiego Sejmu w sprawozdaniu swoim o rubryce XVI. budżetu wydatków przeznaczonych dla podniesienia rękodzielnictwa i przemysłu krajowego, a w sprawozdaniu przedłożonem Wysokiej Izbie 24. września 1892, przedstawiła:

„Wydział krajowy nie rozpoczął dotychczas wzmiankowanych rokowań, mianowicie nie przedstawił jeszcze rządowi żądania Sejmu założenia w Tarnopolu wzorowego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, który to warsztat

instrukcyjny utrzymywałby skarb państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i przez czynniki miejscowe. Komisya krajowa dla spraw przemysłowych i komisya przemysłowa sejmowa wykazały potrzebę i użyteczność dla całej wschodniej części Galicyi, oddalonej od fabryk narzędzi i maszyn rolniczych, takiego instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, któryby kształcił rękodzielników mogących wyrabiać dobre narzędzia rolnicze i naprawiać maszyny rolnicze, a Wysoki Sejm uznając to, powziął uchwałę powyżej przytoczoną. Komisya budżetowa przypomina Wydziałowi krajowemu powyższą uchwałę Sejmu, tem słuszniej, że w trzecim dziale tej rubryki XVI., tj. w wydatkach ogólnych na cele szkolnictwa przemysłowego, Wydział krajowy prelininuje (tak jak i w budżecie na r. b.) kwotę 2.500 zł. w dziale wydatków nadzwyczajnych, jako zasiłek na nowe warsztaty wzorowe mające powstać w roku 1893, a komisya budżetowa wniosek ten przedkłada Wysokiemu Sejmowi do uchwały“.

Gdy na posiedzeniu Wysokiego Sejmu w dniu 24. września 1892 roku przyszedł pod rozprawy i uchwałę budżet szkół przemysłowych fachowych i sprawozdanie komisji budżetowej o tym budżecie, poseł Vivien zabrał głos i zwrócił uwagę Wys. Sejmu na przytoczony ustęp sprawozdania o niewykonaniu powyżej przytoczonej uchwały sejmowej co do rokowań z Rządem o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego i wyraził nadzieję, że Wydział krajowy zechce się zastosować do polecenia Sejmu. Będąc wówczas sprawozdawcą komisji budżetowej co do tej rubryki wydatków, odpowiedziałem na tę uwagę posła Viviena, iż obecny na posiedzeniu komisji budżetowej podczas uchwalania jej sprawozdania, Członek Wydziału krajowego oświadczył, że do polecenia sejmowego zastosuje się Wydział krajowy, skoro tylko będzie miał sposobność wejść w tę sprawę w rokowania z Rządem.

Jednak z ubolewaniem zaznaczyć muszę, iż z wiadomości, które zebrałem w ministerstwie oświecenia oraz od prezesów Rad powiatowych powiatu tarnopolskiego i powiatów sąsiednich, wreszcie na ostatniem posiedzeniu komisji krajowej dla spraw przemysłowych w dniu 30. kwietnia r. b., przekonałem się dowodnie, iż Wy-

dział krajowy nie rozpoczął jeszcze rokowań ani z c. k. Rządem ani z Radami powiatów przyległych Tarnopolowi o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa i ślusarstwa maszynowego, utrzymywanego kosztem skarbu państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych, słowem, nie rozpoczął czynności zmierzającej do wykonania uchwały sejmowej powziętej przed przeszło rokiem. W sprawozdaniach z czynności Wydziału krajowego nie ma żadnej wzmianki ani o rozpoczęciu wykonania uchwały sejmowej przytoczonej powyżej, ani o przeszkodach opóźniających jej wykonanie.

Przedstawwszy taki stan tej sprawy dość ważnej dla znacznej części naszego kraju, mamy zaszczyt zapytać się Wydziału krajowego:

1) Jakie przeszkody nie dozwoliły Wydziałowi krajowemu wykonać dotychczas a nawet rozpocząć wykonania powyżej przytoczonej uchwały Wysokiego Sejmu, powziętej przed rokiem, bo 5. kwietnia 1892 roku?

2) Przypominając powyższą uchwałę sejmową i oświadczenie Członka Wydziału w jego imieniu uczynione w 24. września r. z. przytoczone w jego obecności na posiedzeniu sejmowym 24. września r. z., mamy zaszczyt zawezwać Świątny Wydział krajowy do wykonania powyższej uchwały Wysokiego Sejmu.

We Lwowie dnia 13. maja 1893 r.

Leon Chrzanowski w. r.

Koziebrodzki, Szeptycki, Krynicki, Borkowski, Rosenstock, Puzyna, Czartoryski, Gniewosz, Klemens Dzieduszycki, Szeliski, Horodyski, Niezabitowski, Vivien, Skrzyński, M. Torosiewicz, Rey, St. Badeni.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę zakomunikuje Wydziałowi krajowemu.

W zastępstwie sekretarza czyta p. Okuniewski następujące interpelacje do c. k. Rządu:

I n t e r p e l a c y a

do Wgo c. k. komisarza rządowego.

Pomimo wielokrotnych oświadczeń i zapewnień c. k. Rządu w Sejmie o jego przychylności dla uprawnionych interesów i potrzeb Rusinów, wiele c. k. organów, urzędów i władz rządowych ciągle jeszcze nie przestaje odmawiać Rusinom

zagwarantowanego im ustawami zasadniczymi równouprawnienia i traktować ich nierównomiernie z innymi mieszkańcami kraju. Dzieje się to i w politycznej administracji, i w szkolnictwie, i w sądownictwie, i w ogóle prawie na wszystkich polach życia publicznego. Z pomiędzy licznych takich faktów różnego rodzaju, jakie zaszły ostatnimi czasy podają podpisani dzisiaj następujące dwa rodzaje faktów do wiadomości c. k. Rządu:

a) C. k. Starostwa żądają od ruskich urzędów parafialnych przedkładania wykazów młodych ludzi obowiązanych do służby w pospolitem ruszeniu, albo do zwyczajnej służby wojskowej, w języku niemieckim albo łacińskim (Starostwo Rawskie 10. sierpnia 1892 l. 16.229 i 25. sierpnia 1892 l. 17.231), w języku polskim albo łacińskim (Starostwo Przemyślańskie 28. sierpnia 1892 l. 15.847, Starostwo Jarosławskie 1. kwietnia 1893 l. 8.818), w języku „urzędowym“ albo łacińskim (Starostwo Husiatyńskie 10. września 1892), w języku polskim (Starostwo Brodzkie w październiku 1892), w języku polskim, ewentualnie w ruskim, jednakże w tym ostatnim „polskim“ abecadłem, (Starostwo Tarnopolskie 13. października 1892 l. 27.804) i t. d. Już sama różnorodność tych żądań dowodzi, że one wykluczają ruski język, albo przynajmniej ruskie pismo, nie opierają się na prawnej podstawie.

b) C. k. Starostwa traktują w zupełnie przeciwny sposób zgłoszenia z jednego obrządku katolickiego na drugi. Zgłoszenia przejścia z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki przyjmują bez wszelkiej trudności i natychmiast do wiadomości, zgłoszeń zaś przejścia z obrządku rzymsko katolickiego na grecko-katolicki, chociażby za pośrednictwem przejścia na bezwyznaniowość, nie chcą przyjmować do wiadomości.

N. p. Zgłoszenia przejścia Stefanji Stanisławy Kozaczek z Kobylówłok z obrządku rzymsko-katolickiego na grecko-katolicki c. k. Starostwo w Trembowli nie przyjęło do wiadomości, uznając przejście z jednego obrządku na drugi w ogóle za niedopuszczalne (26. października 1888 l. 11107). C. k. Starostwo Złoczowskie na oświadczenie Stefana Smolińskiego o przejściu swoim i swoich swoich synów na bezwyznaniowość celem przejścia na obrządek grecko-katolicki nie dawało żadnej odpowiedzi przez czas przeszło 7 lat,

a na powtórne jego zgłoszenie reskrytem z dnia 10. kwietnia 1893 l. 36.448 odmówiło przyjęcia do wiadomości tego przejścia. Przeciwnie zgłoszenia przejścia Jakima Jawnego z synem z Chodaczkowa wielkiego z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki c. k. Starostwo Tarnopolskie dnia 18. stycznia 1892 przyjęło do wiadomości, a c. k. Namiestnictwo zatwierdziło tę decyzję. Tak samo c. k. Starostwo Borszczowskie przyjęło do wiadomości przejście z obrządku grecko-katolickiego na rzymsko-katolicki Maryi Tkacz-Żukowskiej i Anny Żukowskiej pismem z dnia 28. stycznia 1893 l. 783. Takie nierównomierne traktowanie obu obrządków poniża obrządek grecko-katolicki, obraża uczucia przynależnych do tego obrządku i otwiera szerokie pole wszelkich agitacji, szkodliwych nawet dla spokoju publicznego.

Podpisani zapytują c. k. Rząd:

1. Czy znane są jemu te fakta nielegalnego i nierównomiernego postępowania c. k. Starostw, zwracającego się konsekwentnie zawsze przeciw Rusinom i przeciw grecko-katolickiemu obrządkowi?

2. Co zamierza c. k. Rząd uczynić, ażeby zabezpieczyć równouprawnienie ruskiego języka i grecko-rzymskiego obrządku i doprowadzić do bezstronnego i równomiernego postępowania c. k. władz rządowych względem Rusinów?

Lwów dnia 15. Maja 1893.

J. Romańczuk w. r.

Teliszewski, Dr. Sawczak, Herasymowicz, Korol, Dr. Okuniewski, Siczynski, Hamorak, Rożankowski, Huryk, Barabasz, Antoniewicz, Sirko, Kułaczkowski, Dr. Olpiński, Ochrymowicz.

Interpelacya

do Wgo P. c. k. komisarza rządowego.

W Widynowie, w powiecie śniatyńskim, od dłuższego czasu jest wójtem p. Schnirch, tamtejszy dziedzic, razem z zastępcą Matwujem Berłatem, swoim poplecznikiem i z asesorami tudzież radnymi, po większej części sługami dworskimi.

Dosyć niewyraźne indywiduum Mikołaj Jędrzejowski jest tam pisarzem.

P. Schnirch, niemiec czerniowiecki, rzadko przebywa w Widynowie, to też w jego zastępstwie rządzi gminą Matwuj Berłat. Ta Zwierzchność gminna dojadła już Widynowcom do ży-

wego, bo też nadużywała ona nie mało swojej władzy celem zniewalania ludzi do roboty na łanach dworskich, a w dodatku Matwuj Berłat sprzeniewierzał majątek gminny, co dało powód do śledztw sądowych i dyscyplinarnych przeciw niemu.

Liczne akta dyscyplinarne leżą jednak latami nie załatwione w Radzie powiatowej, dzięki przychylności p. Marszałka Mojsy.

Przeciw pisarzowi Jędrzejowskiemu prowadzi się obecnie śledztwo sądowo-karne o różne oszustwa.

Na wiosnę 1892 odbyły się nowe wybory do Rady gminnej w Widynowie. Około 300 ludzi stanęło do urny wyborczej, i prawie wszystkiemi głosami przeciw 30 dworskim wybrano zupełnie nową Radę, składającą się z młodych piśmiennych i trzeźwych gospodarzy. Przy tych wyborach był także obecnym komisarz Starostwa śniatyńskiego.

Ale partya dworska wniosła protest przeciw temu wyborowi, motywując go tem, że wybory nie zostały na 8 dni naprzód ogłoszone. Upadająca Zwierzchność gminna potwierdziła to i wybory zniesiono.

Rozpisano nowe wybory na dzień 5. sierpnia 1892. Teraz już Zwierzchność gminna wcale nikomu ze swoich przeciwników nie dała znać o wyborach. Nawet komisarz rządowy nie przyjechał, ażeby nie zwrócić uwagi, i tak zeszło się coś 30 i kilku dworskich popleczników, i wybrali siebie tudzież znowu swego pana Schnircha. Pisarz Jędrzejowski podrobił cały akt wyborczy, powpisywał n. p. jako głosujących urzędników stacyi kolejowej w Widynowie, którzy nietylko, że przy tem głosowaniu wcale nie byli obecnymi, ale nawet o odbywających się wyborach żadnej wiadomości nie mieli.

Przeciw tym wyborom wniosła gmina protest do Namiestnictwa, ale dzięki fałszywej relacyi Zwierzchności gminnej w Widynowie, tudzież przedstawieniu sprawy przez c. k. Starostwo w Śniatynie, które przesłuchało 4 świadków w tej sprawie, c. k. Namiestnictwo nie uwzględniło tego protestu, o czym Starostwo intymatem z dnia 12. stycznia 1893 l. 464 protestujących zawiadomiło.

Intymat ten jednak doręczył pisarz gminny Jędrzejowski protestującym nie zaraz, ale aż 30. marca 1893. a tymczasem doniósł oszukańczym sposobem do c. k. Starostwa, że doręczenie nastąpiło 23. stycznia 1893. Przez takie sfałszowa-

nie dokumentu publicznego odjęto protestującym możliwość zażalenia do Trybunału administracyjnego, co też było i celem partyi dworskiej.

Ponieważ relacja Zwierzchności gminnej do c. k. Starostwa w Śniatynie była absolutnie fałszywa, a oprócz tego pokazało się, że 4 świadków, których starostwo w tej sprawie przesłuchiwało, pisarz Jędrzejowski i zastępca wójta Berłat do fałszywego zeznania przed Starostwem namówił, przeto c. k. Prokuratora Państwa w Kołomyi wniosła przeciw Mikołajowi Jędrzejowskiemu, Matwijowi Berłatowi, Symenowi Garwatykowi, Iwanowi Kochlukowi, Hryckowi i Iwanowi Aronciom przed c. k. Sąd powiatowy w Śniatynie oskarżenie o przestępstwo z §. 461 u. k., popełnione przez wprowadzenie Władz politycznych w błąd przez fałszywe zeznanie na szkodę praw wyborczych członków gminy. Do rozprawy na dzień 5. maja 1893, powołano 40 świadków, którzy mieli potwierdzić, że nigdy żadnego ogłoszenia wyborów nie było, że pisarz i wójt Berłat namówili świadków do fałszywego zeznania. Do rozprawy stanął jako funkcjonaryusz prokuratorowi c. k. praktykant konceptowy Namiestnictwa, Zadurawicz, ten sam, który przeprowadził w Starostwie dochodzenie w tej sprawie wyborczej i zdawał relacje do c. k. Namiestnictwa.

Zaledwie sędzia Bohusiewicz przesłuchał podsądnych, zwrócił się pan praktykant konceptowy Zadurawicz do sędziego z prośbą o udzielenie mu głosu, a gdy go otrzymał, oświadczył: „Jako oskarżyciel publiczny cofam oskarżenie przeciw wszystkim z tej przyczyny, że wedle ich(!) zeznań nie są oni winnymi!!!“ Tym sposobem pan praktykant konceptowy Namiestnictwa nawet bez przesłuchania chociażby jednego świadka obecnego umożliwił sędziemu Bohusiewiczowi pospieszne wydanie wyroku uwalniającego.

Dodać tu jeszcze należy, że p. praktykant Zadurawicz zwykle do rozprawy nie przychodzi,

daje się niemal zawsze zastępować przez podrzędne osoby, tu zaś on umyślnie stawiał się chyba tylko na to, ażeby podeptać wszelkie prawa ludzkie i boskie i w dodatku jeszcze sprzeciwić się swojej władzy, której w tej chwili podlegał, boć Prokuratora Państwa wydała najwyraźniejsze rozporządzenie do funkcyonaryuszy Prokuratorowi, że oni od oskarżeń wniesionych przed Sądy powiatowe nigdy nie śmiały odstępować.

Podając te niesłychane fakta do wiadomości Wysokiego c. k. Rządu, jeżeli on o takowych jeszcze nie wie, zapytujemy:

1. Jakie stanowisko zajmie Wysoki c. k. Rząd wobec takich wyborów w Widynowie?

2. Jakim sposobem przywróci ciężko w swojej konstytucyjnej swobodzie pokrzywdzonym członkom gminy Widynowa ich prawa?

3. Czy postępek taki pana praktykanta konceptowego Zadurawicza ujdzie jemu bezkarnie a względnie, czy pociągnie Wysokie c. k. Namiestnictwo starostę śniatyńskiego do odpowiedzialności?

Lwów dnia 15. Maja 1893.

Dr. Okuniewski w. r.

Kułaczkowski, Antoniewicz, Siczyński, Dr. Sawczak, Barabas, Korol, Rożankowski, Herasymowicz, Dr. Olpiński, Mizia, Stręk, Huryk, Teliszewski, J. Romańczuk, F. Kramarczyk, Hamorak.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości c. k. Komisarza rządowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 16. maja b. r. godzinę 11 przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 minut 25 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

J. Trzeciecki w. r.

J. Wiktor w. r.

Protokół

21. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 16. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie: 11. minut
15. przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO.
Eustachy książę Sanguszkowski.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek
Paszkowski ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 119.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Rada dworu
Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość po-
słów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że pro-
tokół 19. posiedzenia uważa za przyjęty, nie
wniesiono bowiem przeciw niemu żadnych za-
rzutów, tudzież że protokół 20. posiedzenia jest
złożony w kancelaryi sejmowej do przejrzania.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że
udzielił trzydniowego urlopu p. Sękowskiemu.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis pe-
tycyi wniesionych po dzień 16. maja b. r., które
Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s. 1069, 1072,
1073, 1105.

Komisji gminnej: L. s. 1070, 1071, 1072.

Komisji prawniczej: L. s. 1072, 1073, 1074.

Komisji drogowej: L. s. 1073, 1076, 1090,
1117.

Komisji kolejowej: L. s. 1075.

Komisji budżetowej: L. s. 1077, 1078,
1079, 1080, 1091, 1092, 1093, 1099, 1100, 1101,
1102, 1103, 1104, 1106, 1107, 1108, 1116.

Komisji szkolnej: L. s. 1095, 1096, 1097,
1098.

Izba przystępuje do porządku dziennego,
którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego o czynnościach odnoszących się do
podniesienia hodowli bydła.

Sprawozdawca p. Romanowicz, wnosi imie-
niem Wydziału krajowego przekazanie tego
sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego.

Przemawia p. Stanisław hr. Stadnicki.

Przemawia Sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z po-
wyższym wnioskiem Sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego w sprawie udziału tegoż w powsze-
chnej wystawie krajowej.

Sprawozdawca p. Romanowicz, wnosi imie-
niem Wydziału krajowego przekazanie tego spra-
wozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnio-
skem Sprawozdawcy.

Następuje:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału
krajowego w przedmiocie materialnej pomocy
kraju na rzecz budowy kolei lokalnej, któraby
połączyła Brzeżany i Podhajce z kolejami: Czer-
niowiecką i Karola Ludwika.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, wnoszą imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania komisji kolejowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem Sprawozdawcy.

Następuje :

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych: 1. na drodze gminnej z Siepietnicy przez Szerzyny do Swoszowy i z Szerzyn do Jodłówki; 2. na drodze gminnej Przemysłańsko-Pomorzańskiej.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz, odczytuje sprawozdanie powyższe, zakończone następującym projektem uchwały :

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych:

1. na drodze gminnej z Siepietnicy przez Szerzyny do Swoszowy i z Szerzyn do Jodłówki;
2. na drodze gminnej Przemysłańsko-Pomorzańskiej.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem księstwem Krakowskiem, rozporządzam, jak następuje :

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta :

1. Na drodze gminnej z Siepietnicy przez Szerzyny do Swoszowy i z Szerzyn do Jodłówki, Wydziałom powiatowym w Jasle i w Gorlicach, jako władzom nadzorującym, na rzecz tejsze drogi, do utrzymywania której obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie, przez których terytorjum omycona droga przechodzi uszczać prestacye w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta drogowego pobierać należy według następującego wymiaru :

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Dochód z myta przypadać ma w $\frac{9}{10}$ częściach na powiat Jasielski, a w $\frac{1}{10}$ częściach na powiat Gorlicki. Dochód ten pobierać ma Wydział powiatowy Jasielski, który obowiązany jest wyżej oznaczoną część dochodu, przypadającą na powiat Gorlicki, wypłacać Wydziałowi tegoż powiatu.

Mieszkańcy gmin i obszarów dworskich, przez których terytorjum omycona droga przechodzi, wolni są od opłaty ustanowionego myta tylko w obrębie swojej miejscowości.

2. Na drodze gminnej Przemysłańsko-Pomorzańskiej, Wydziałowi powiatowemu w Przemyslanach, jako władzy nadzorującej, na rzecz tejsze drogi, do utrzymywania, której obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie, przez których terytorjum omycona droga przechodzi, uiszczać prestacye w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta drogowego pobierać należy według następującego wymiaru :

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o zniesieniu tejsze.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czy-

tania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy m. Chrzanowa o zezwolenie na dalszy pobór opłaty gminnej od trunków spirytusowych i od piwa od r. 1894 do końca r. 1896 w wymiarze wyższym od dotychczasowego.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, odczytuje powyższe sprawozdanie, zakończone wnioskiem uchwalenia następującego projektu ustawy:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicji i Lodomeryi z Wielk. księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie m. Chrzanowa na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa w latach 1894, 1895 i 1896.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicji i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gminie miasta pow. Chrzanowa zezwala się pobierać począwszy od 1. stycznia 1894 do końca roku 1896 opłatę gminną od napojów spirytusowych i piwa w gminie wyrabianych w jej obręb sprowadzanych i w nim zużywanych według następującej taryfy:

1. od 1 hektolitra piwa leżaka 80 ct.
2. od 1 hektolitra piwa pojedynczego 50 ct.
3. od 1 flaszki ($\frac{1}{2}$ litra) piwa marcowego $\frac{1}{2}$ ct.
4. od 1 flaszki ($\frac{1}{2}$ litra) piwa czarnego (Bockbier) $\frac{1}{2}$ ct.
5. od 1 litra wódki, okowity, spirytusu itp., sprowadzanych bądź w beczkach, flaszkach, lub jakichkolwiek innych naczyniach 4 ct.
6. od 1 litra rumu, araku, i t. p. sprowadzanych bądź w beczkach, flaszkach, lub jakichkolwiek innych naczyniach 4 ct.
7. od 1 litra słodzonych napojów spirytusowych w ogóle i t. p. sprowadzanych bądź w beczkach, flaszkach lub innych jakichkolwiek naczyniach 4 ct.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy, którzy najoje w art. I. poszczególnione wyrabiają lub sporządzają dla miejscowej konsumpcji, bądź na sprzedaż, bądź też na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina miasta powiatowego Chrzanowa.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji miejscowej i nie można nią obciążać produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba więc przystępuje do rozprawy szczegółowej. P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Męcińskiego o przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z 9. marca 1889 Nr. 30. Dz. u. p. na dalsze lata.

Z powodu nieobecności p. Męcińskiego w Izbie, Marszałek usuwa na razie ten punkt porządku, a przechodzi do następnego, którym jest:

Ciąg dalszy rozprawy nad sprawozdaniem komisji podatkowej o wniosku p. Skalkowskiego względem postępowania władz skarbowych przy egzekwowaniu podatków i innych należności urzędowych.

Sprawozdawca p. Skałkowski.

Przemawia p. Teliszewski.

Podczas tego przemówienia obejmuje przewodnictwo zastępca Marszałka J. E. X. Metropolita Sembratowicz.

Przemawia p. Włodzimierz Kozłowski.

Przemawia p. Jan hr. Stadnicki.

Przemawia p. Abrahamowicz.

P. Stanisław hr. Badeni wnosi zamknięcie dyskusji.

Izba uchwała ten wniosek.

Przemawia p. Męciński.

Przemawia p. Teliszewski dla sprostowania faktu.

Przemawia Sprawozdawca.

Marszałek obejmuje przewodnictwo.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Wzywa się c. k. Rząd, aby polecił władzom skarbowym przy egzekucjach przestrzegać najściślej postanowień ustawy państwowej z dnia 10. czerwca 1887. Nr. 74. Dz. pr. p. i innych przepisów prawnych o przedmiotach wyjętych z pod egzekucji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby polecił c. k. władzom skarbowym przy wymiarze należytości prawnych uwzględniać z urzędu te przepisy, które wpływają na obniżenie wymiaru, tudzież przed prawomocnością wymiaru nie ściągać należytości w drodze egzekucji.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

Wzywa się ponownie c. k. Rząd, aby przedłożył do konstytucyjnego traktowania projekt ustawy o należytościach, systematycznie opracowany, uwzględniając przy tem potrzebę uproszczenia postanowień prawnych i ulżenia ludności.

Przemawia p. Teliszewski i wnosi, by po ostatniem słowie rezolucji komisji dodać słowa: „a mianowicie uboższej“.

Przemawia Sprawozdawca.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji a odrzuca poprawkę wniesioną przez p. Teliszewskiego.

Sprawozdawca czyta:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przedstawił w odpowiedni sposób JE. p. Namieśnikowi, jako Prezydentowi krajowej Dyrekcji skarbowej, tudzież JE. p. Ministrowi Skarbu sytuację ekonomiczną kraju, zagrożoną w wysokim stopniu przeciążeniem podatkowym, wykazując zarazem nagłą potrzebę uczynienia zadość żądaniom Sejmu, w rezolucjach pod I., II., III. objętym.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Męcińskiego o przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z 9. marca 1889 Nr. 30 Dz. u. p. na dalsze lata.

P. Męciński uzasadnia swój wniosek, pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do komisji prawniczej z poleceniem, by zdała sprawę na jednym z najbliższych posiedzeń bez drukowania sprawozdania.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Wybór jednego zastępcy członka Wydziału krajowego z całego Sejmu w miejsce ś. p. Władysława hr. Koziembrodzkiego.

Marszałek powołuje na skrutatorów pp.: Palcha, Puzyń, X. Kowalskiego i p. Niedzielskiego, po czem zarządza wybór.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje alfabetyczny spis posłów a odczytani głosują przez oddanie kartek.

Przed obliczeniem wyniku głosowania przystępuje Izba do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji drogowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia gminie miasta Brodów prawa poboru myta kopytkowego.

Sprawozdawca p. Struszkiewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm uchwalić raczy załączony projekt ustawy, który brzmi:

U s t a w a

o udzieleniu gminie miasta Brodów prawa do poboru myta kopytkowego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Dla ulżenia ciężaru utrzymywania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, udziela się gminie miasta Brodów prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami:

Art. II.

Gmina miasta Brodów pobierać ma myto kopytkowe na siedmiu rogatkach, a mianowicie:

- a) przy drodze wiodącej na ulicę Leszniofską;
- b) przy drodze wiodącej na ulicę Lwowską;
- c) przy drodze do Wielkich folwarków, obok starego okopiska;
- d) przy drodze do Małych folwarków, obok skarbowego chmielnika;
- e) na Jurydyce, w miejscu dawnego wału miejskiego;
- f) na Podzamczu naprzeciw skarbowego browaru;
- g) przy drodze do dworca kolei żelaznej obok mostu na Suchowólce.

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 5 (pięć) centów;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) centy;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Konie, krowy, woły, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cieleta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych, lub o znizeniu takowych.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle w dobrym stanie i używania na ten cel prestacyi, a względnie ekwiwalentu w pieniądzech według postanowień ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885 Dz. u. kr. Nr. 39 część XV i wykonawczego regulaminu drogowego z dnia 24. września 1886 Dz. ust. i rozp. kr. N. 80.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży gmina, pobierająca myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydziałowi powiatowemu preliminarz tych robót, które zamierza w tym roku wykonać i pokryć prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże gmina, pobierająca myto kopytkowe, Wydziałowi powiatowemu, czyli i o ile roboty preliminarzowane na ten rok z funduszu kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową i regulaminem drogowym wskazanych, zostały uskutecznione i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu dróg gminnych, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanymi z funduszu poboru myta kopytkowego, wykonuje Wydział powiatowy a względnie Wydział krajowy w myśl §. 25 ustawy drogowej z 7. lipca 1885, przyczem służy mu prawo przedsiębiorstwa stosownych środków zaradczych na koszt gminy pobierającej opłatę kopytkową.

Art. X.

Gdyby gmina miasta Brodów, pobierająca myto kopytkowe, wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełniła, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z 7. lipca 1885 i wykonawczym regulaminem drogowym z 24. września 1886 r. Jeżeliby zwykłe środki przymusowe nie skutkowały, a organa miejskie nie utrzymywały ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie, lub używały w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu dróg gminnych, natenczas obejmie Wydział powiatowy bezpośredni zarząd wyżej wymienionych dróg ulic i placów niemniej też funduszy w myśl postanowienia §. 28 ust. 5 ustawy drogowej.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego objętych, nie będzie gmina miasta Brody pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art. XII.

Wykonanie powyższej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Przemawia p. X. Sirko wnosząc poprawkę do Art. III. al. a).

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

„Od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) centy“.

Przemawia p. Sala.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Edward Jędrzejowicz.

Przemawia sprawozdawca.

Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca czyta: Art. I. i II. projektowanej ustawy.

Izba bez rozprawy uchwała art. I. i II. projektowanej ustawy zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

Art. III.

Opłatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 5 (pięć) centów.

Izba w głosowaniu uchwała zgodnie z wnioskiem komisji, a odrzuca poprawkę wniesioną przez p. X. Sirkę.

P. Stanisław hr. Badeni wnosi przyjęcie całego zresztą projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała powyższy wniosek, poczem przyjmuje cały projekt ustawy *en bloc* zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy skrutynium dokonanego wyboru na zastępcę członka Wydziału krajowego.

P. Puzyna zdaje sprawę z powyższego wyboru. Na 113 głosujących otrzymał p. Onyszkiewicz głosów 55, p. Trzeciecki głosów 53, p. Teliszewski 2 głosy, trzy kartki oddano białe, nikt więc nie otrzymał potrzebnej większości głosów.

Marszałek zapytuje Izbę, czy zechce przystąpić do ponownego wyboru zaraz, czy też odłożyć wybór do najbliższego posiedzenia.

Izba w głosowaniu oświadcza się przeciw odłożeniu wyboru.

Marszałek zarządza ponowny wybór.

Sekretarz p. Wiktor odczytuje spis posłów, posłowie zaś głosują przez oddanie kartek.

Zanim skrutynium zostanie ukończone, przystępuje Izba do następnego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego

w przedmiocie szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie.

Sprawozdawca p. Zamoyski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowej szkole gospodarstwa lasowego za rok 1892.

2. Sejm uchwała następujący nowy etat płac nauczycieli stałych krajowej szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, uchylając tem samem etat dotychczasowy:

a) Dyrektor a zarazem profesor fachowy: płacy stałej 2.000 zł. i dodatek aktywalny (na pomieszkanie) w kwocie 480 zł. — tudzież pięć dodatków pięcioletnich po 200 zł. każdy.

b) Dwaj profesorowie do nauki zawodowej leśniczkiej: po 1.300 zł. płacy stałej i 400 zł. rocznie dodatku aktywalnego (na pomieszkanie), tudzież po pięć dodatków pięcioletnich po 200 zł. każdy.

c) Dwaj nauczyciele adjunkcji: po 1.000 zł. płacy stałej i 300 zł. dodatku aktywalnego (na pomieszkanie) tudzież pięć dodatków pięcioletnich po 150 zł. każdy.

3. Sejm ustanawia na przeciąg lat dwóch, począwszy od 1. lipca 1893 r. dwa stypendya po 600 zł. w wyższej szkole leśniczkiej (Hochschule für Forstcultur) celem wykształcenia nauczycieli fachowych dla szkoły gospodarstwa lasowego.

4. Sejm uchwała kredyt dodatkowy na ten cel, na rok 1893 w kwocie 600 zł.

5. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania ogrodu na „Szumanówce“ i nabycia natomiast innego korzystniejszego położonego gruntu, któryby mógł na cele szkoły lasowej być użytym. Sprzedaż ta winna się odbyć z uwzględnieniem możliwych potrzeb szkoły weterynaryi.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba więc przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Izba bez rozprawy uchwała w oddzielnem głosowaniu najpierw punkt 1 wniosku komisji, następnie cały punkt 2 tegoż wniosku ustępy a) b) i c).

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie reszty punktów wniosku komisji, to jest punktu 3, 4, i 5, *en bloc*.

Izba uchwała głosować nad resztą punktów wniosku komisji *en bloc*, poczem przyjmuje te punkta 3, 4, i 5 wniosku komisji *en bloc*.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie krajowych składów publicznych w Krakowie i we Lwowie.

Sprawozdawca p. St. Stadnicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o zarządzie krajowych składów publicznych dla zboża i spirytusu we Lwowie i Krakowie za r. 1892 Sejm przyjmuje do wiadomości.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby na częściowe pokrycie kosztów dalszego osuszenia gruntu krajowych składów we Lwowie, użył resztę pozostałą z ceny kupna i sprzedaży 288⁰ gruntu z realności Nr. 572³/₄ w kwocie 220 zł. 39 ct., tudzież kwoty 600 zł. uzyskać się mającej od gminy miasta Lwowa za odstąpionych jej z powyższej realności 763⁰ gruntu pod nową ulicę miejską.

Przemawia p. Wereszczyński.

Przemawia sprawozdawca.

Izba uchwała najpierw odczytany przez sprawozdawcę ustęp pierwszy wniosku komisji, a następnie oddzielnie ustęp drugi tegoż wniosku bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o petycji p. Leopolda Brąglewicza, wicesekretarza Wydziału krajowego o policzenie mu w drodze łaski czasu służby na posadzie sekretarza Wydziału Rady powiatowej spędzonego, do emerytury.

Sprawozdawca p. Dworski odczytuje powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przychylając się do petycji l. s. 847 zezwala wyjątkowo w drodze łaski na policzenie p. Leopoldowi Brąglewiczowi czasu spędzonego w służbie Rady powiatowej w Tarnobrzegu w charakterze sekretarza od dnia 1.

maja 1881 do dnia 1. czerwca 1887 do czasu służby krajowej względnie do emerytury.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Marszałek udziela głosu sprawozdawcy ze skrutynium dokonanego wyboru zastępcy członka Wydziału krajowego

P. Puzyna zdaje sprawę z powyższego wyboru.

Na 95 głosujących otrzymał p. Mieczysław Onyszkiewicz głosów 50, p. Trzeciecki głosów 45, wybrany więc został zastępcą członka Wydziału krajowego p. Onyszkiewicz.

Marszałek stwierdza powyższy wynik wyboru.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyach:

a) grecko-kat. komitetu parafialnego w Haliczu o zapomogę 200 zł. na naprawę uszkodzeń wskutek badań archeologicznych w cerkwi zarządzonych;

b) Wydziału Towarzystwa wzajemnej pomocy dyaków cerkiewnych dyecezyi Stanisławowskiej o zapomogę na pomnożenie majątku zakładowego Towarzystwa;

c) grecko-kat. komitetu parafialnego w Niemirowie o zapomogę na dokończenie restauracji cerkwi.

Sprawozdawca p. X. Kowalski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski:

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Cerkiewnemu Komitetowi gr. kat. w Haliczu udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 200 zł. w. a.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Wydziałowi Towarzystwa Wzajemnej pomocy dyaków gr. katol. dyecezyi Stanisławowskiej, udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 100 zł. w. a.

Wysoki Sejm uchwalić raczy:

Grecko-katolickiemu Komitetowi Cerkiewnemu w Niemirowie, na dokończenie reperacji cerkwi, udziela się jednorazową zapomogę w kwocie 100 zł. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała wszystkie te 3 wnioski komisji, głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji gminy Przedmieście o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 395 zł. 20 ct. należącej się gminie m. Budapesztu za utrzymanie małoletnich Tomasa i Józefa Sajczuków.

Sprawozdawca p. Włodzimierz Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania Tomasza i Józefa Sajczuków w kwocie 395 zł. 20 ct. w. a., należące się gminie miasta Budapeszt od gminy Przedmieście, przyjmuje się na fundusz krajowy. W tym celu otwiera się Wydziałowi krajowemu osobny kredyt na rok 1893 w kwocie 395 zł. 20 ct. w. a.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego o petycji gmin Wołczatycze, Chudyjowice, Szyszkowce i Drohiczkówka o niżenie prestacyi szkolnych.

Sprawozdawca p. Włodzimierz Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1. stycznia 1893 zniża się dotychczas uiszczane prestacye na płace nauczycieli następującym gminom: Wołczatycze powiatu bobreckiego z 200 na 150 zł., Chudyjowice powiatu borszczowskiego z 200 na 150 zł. rocznie, Szyszkowce powiatu borszczowskiego z 200 na 150 zł. rocznie, wreszcie gminie Drohiczkówka powiatu zaleszczyckiego z 200 zł. na 100 zł.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej ze sprawozdania Wydziału krajowego o petycyach kilku gmin w sprawie niżenia prestacyi na płace nauczycieli.

Sprawozdawca p. Włodzimierz Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Począwszy od 1. stycznia 1894 zniża się dotychczas uiszczane prestacje na płace nauczycieli gminom: Potutory powiatu brzeżańskiego, z kwoty 153 zł. 62 ct. na 120 zł.; Koziary, powiatu zbaraskiego, z kwoty 200 zł. na 150 zł.; Falkenberg powiatu dobromilskiego, z kwoty 109 zł. na 60 zł.; Palczyńce, powiatu zbaraskiego z kwoty 95 zł. 97 ct. na 30 zł.; Dąbrowa, powiatu chrzanowskiego, z kwoty 167 zł. 14 ct. na 80 zł.; Mołodyńcze, powiatu bobreckiego, z kwoty 110 zł. na 90 zł.; wreszcie gminy Dubie, z kwoty 180 zł. na 160 zł. rocznie.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z tym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji górniczej o przedłożeniu Wydziału krajowego w przedmiocie spraw górniczych.

Sprawozdawca p. Szczepanowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach górniczych w roku 1892 do wiadomości.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu aby: a) z c. k. Rządem przeprowadził rokowania o wyznaczenie z funduszków państwowych odpowiedniej subwencji dla niższych szkół górniczych w naszym kraju, i Sejmowi krajowemu przedłożył projekt ustalenia obu szkół w Borysławiu i we Wietrznie wraz z projektem statutów, i b) nieustawał w staraniach, aby c. k. Rząd wykłady górnicze w c. k. wyższej szkole politechnicznej we Lwowie odpowiednio do potrzeb kraju uzupełnił i ustalił;

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze ustawodawczej wyjednał uwolnienie krajowych rafinerii i kopalń nafty od podatku zarobkowego i dochodowego na ten sam przeciąg czasu, w którym z takiego uwolnienia korzystać będzie rafineria nafty w Tryeście.

Izba głosując oddzielnie nad każdą częścią powyższego wniosku, uchwała cały powyższy wniosek bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyach do Rubr. VII. budżetu krajowego.

Sprawozdawca p. Stanisław Badeni, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycjami: Barbary Szulz L. s. 202, Kazimierza Lipińskiego L. s. 935, Anieli Dwornikiewicz L. s. 594, Wandy Nostkiewicz L. s. 663, Maryi Spitzerówny L. s. 579, Anieli Romerówny L. s. 595 i Lubiny Babeckiej L. s. 850 przechodzi się do porządku dziennego, gdyż przy rozdawnictwie ryczałtu w kwocie 3.000 zł. w rubr. VII. poz. 79 dla młodzieży kształcącej się w naukach i sztukach przyznano; petycją L. s. 608 Wydziału Towarzystwa śpiewackiego „Echo“ o udzielenie subwencji odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

Nad petycją L. s. 730 Michała Meklera o subwencję na wydawnictwo dzieł muzycznych przechodzi się do porządku dziennego, gdyż fundusz krajowy nie jest powołany do subwencyonowania takich wydawnictw.

Lucyan Kwiecieński, dyrektor teatru w Stanisławowie, wniósł do L. s. 580 petycję o subwencję.

Komisja budżetowa wnosi:

Lucyanowi Kwiecieńskiemu, dyrektorowi teatru w Stanisławowie, udziela się jednorazową subwencję w kwocie 500 zł., płatną w dwóch ratach: 1. czerwca i 1. listopada b. r. i przyznaje się w tym celu kredyt dodatkowy w kwocie 500 zł.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski, głosując nad każdym osobno.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o petycyach:

- a) Komitetu Przytuliska sierót im. św. Józefa we Lwowie o stały roczny datek;
- b) Siostry Miłosierdzia św. Karola Boromeusza w Wielkich Oczach o zapomogę na ukończenie budowy domu przytułku tamże;
- c) Towarzystwa ochronek chrześcijańskich we Lwowie o subwencję;

d) Stowarzyszenia ochronki dziewcząt Sierót w Stanisławowie o zapomogę;

e) p. Juliana Zachariewicza, c. k. konserwatora, o subwencję 6.000 zł. na ochronę zamku Żółkiewskiego.

Sprawozdawca p. Romańczuk, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad petycją Przytuliska sierót pod opieką św. Józefa we Lwowie (L. s. 196) przechodzi się do porządku dziennego.

Izba uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Siostry Miłosierdzia św. Karola Boro-meusza w Wielkich Oczach o zapomogę na ukończenie domu przytułku w Wielkich Oczach (L. s. 386) przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia; na ten cel wstawia się w budżet krajowy w rubrykę VI. wydatków, dodatkowo kwotę 500 zł. jako kwotę maksymalną do rozporządzalności Wydziału krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zarządowi stowarzyszenia Ochronki dziewcząt sierót w Stanisławowie (pet. L. s. 782) udziela się jednorazowa subwencja w kwocie 150 zł.; kwotę tę wstawia się w budżet krajowy w rubr. VI. wydatków, jako wydatek dodatkowy.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Juliana Zachariewicza, c. k. konserwatora zabytków historycznych, o subwencję 6 000 zł. na ochronienie zamku w Żółkwi (L. s. 322), przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i sprawozdania na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o reformie postępowania sądowego w sprawach niespornych.

Marszałek oznajmia, że przedmiot ten wstawi na porządek dzienny najbliższego posiedzenia, obecnie bowiem zamknie posiedzenie z powodu spóźnionej pory.

Sekretarz p. Wiktor czyta następującą interpelację do Wydziału krajowego:

Interpelacya

do Wydziału krajowego.

Ponieważ według nachodzących wieści za-szły nieprawidłności przy wyborze z większych posiadłości z okręgu Tarnów, Dąbrowa. Pilzno, Ropczyce, Mielec, Jasło, w dniu 6. kwietnia b. r. odbyłym, a w interesie publicznym leży, by ta sprawa jak najspieszniej wyjaśnioną została:

Podpisani zapytują: kiedy Wydział krajowy zamierza z powyższego wyboru Wysokiemu Sejmowi zdać sprawę. J. Stadnicki.

J. Koziobrodzki, Jan Tarnowski, Potocki, Gorayski, Tom. Rozwadowski, Madeyski, Zamoycki, Zoll, Adam Jędrzejowicz, Stanisław Jędrzejowicz, Wład. Struszkiewicz, A. Wodzicki, F. Paszkowski, Bobrzyński, St. Larysz Niedzielski, Żywicki, Łączyński, S. Tarnowski jun. Fr. Jędrzejowicz, Kornel Horodyski, St. Tarnowski, Skrzyński.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości Wydziału krajowego.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następujące interpelacje do Wydziału krajowego:

Interpelacya

do Wysokiego Wydziału krajowego.

Ponieważ doszła do wiadomości naszej uchwalona przez Wydział krajowy instrukcja mająca na celu odpowiednie zarządzenia dotyczące organizacyi sprzedaży soli, zapytują niżej podpisani, dlaczego w tejsze instrukcyi nie zastósował się Wydział krajowy do powziętej przez Wysoki Sejm uchwały na dniu 9. kwietnia 1892 ustęp II. i w jaki sposób zamierza zastrzedz

prawa Wydziałów powiatowych tą uchwałą zastrzeżonych.

We Lwowie dnia 16. maja 1893.

Klemens Dzieduszycki w. r.

Franciszek Jędrzejowicz, Niezabitowski, Apolinary Jaworski, Z. Skrzyński, Emil Torosiewicz, Ziemiałkowski, Zamoyski, Korytowski, St. Tarnowski, Ed. Micewski, A. Wodzicki, E. Zagórski, Szeptycki, Trzeciecki, Tyszkiewicz, M. Torosiewicz, Sala, Zoll, Dydyński, Raczyński, Szeliski, J. Męciński, St. Larysz Niedzielski, K. Horodyski, Z. Kozłowski, Tyszkowski, J. Vivien, Borkowski, Schnell, Żardecki, Potoczek, Mizia, Stręk, Kowalski, Sirko, Ochrymowicz, Barabas, ks. Sawa, Pilat, W. Kozłowski.

I n t e r p e l a c y a

do Wydziału krajowego.

Z uwagi, że sprawa organizacyi dostawy i sprzedaży soli w kraju naszym przez Wydział krajowy budzi zajęcie w szerokich kołach ludności, o czem świadczą liczne i ciągłe ustne i pisemne do posłów zgłoszenia;

z uwagi, że Wydział krajowy nie przedłożył Sejmowi żadnego sprawozdania tak co do zawartego z c. k. Rządem układu o pobór soli z salin, jak i co do porobionych już układów względem dostawy soli, ustanowionego etatu urzędników solnych, jak nie mniej co do zamierzonej organizacyi sprzedaży soli w pojedynczych powiatach i miejscowościach; z uwagi, iż sesya sejmowa wkrótce ma być zamknięta, a pojedynczy posłowie i marszałkowie powiatów znajdują się wobec wyborców w trudnem położeniu niemożności objaśnienia tychże i uspokojenia w tej dla nich żywotnej sprawie;

podpisani pozwalają sobie w drodze interpelacyi zapytać Wysoki Wydział krajowy:

czy i o ile skłonny jest Wydział krajowy uwzględnić wyrażone na odbytej d. 6. maja 1893 z posłami prezesami rad powiatowych konferencyi niemal jednomyślne życzenia;

1) ażeby tym Wydziałom powiatowym, które dotąd dostawą i sprzedażą soli dla rad powiatowych przeznaczonej, z dobrym skutkiem się zajmowały, i o dalsze pozostawienie im tej dla powiatu żywotnej sprawy pod warunkami przez Wydział krajowy zarówno dla wszystkich ułożonymi i pod ścisłą kontrolą Wydziału kraj. się zgłoszą, zarząd solą powiatową nadal pozostawiono;

2) ażeby Wydziałom powiatowym, które same sprawą sprzedaży soli trudnić się nie zechcą, ingerencya nad ustanowieniem odnośnych funkcyonaryuszy do sprzedaży soli, oraz kontrola nad ich czynnością w ten sposób przyznana została, ażeby:

a) wszelkie podania o nadanie magazynów solnych z prawem sprzedaży po oznaczonych cenach do Wydziału powiatowego wnoszone były;

b) ażeby na każdy magazyn Wydział powiatowy przedkładał Wydziałowi krajowemu propozycyę z terna, z którego Wydział krajowy mianuje lub też terno odrzuca, tak jednak, iż bez propozycyi i dobrej konkomitacyi Wydział powiatowego nikt by nie mógł być zamianowanym;

c) iżby Wydziałom powiatowym równoległe z organami Wydziału krajowego przysłużyło prawo kontroli całej czynności w magazynach sprzedaży i zarządzenie w nagłej potrzebie za równoczesnem uwiadomieniem Wydziału krajowego środków zaradczych.

Gniewosz w. r.

Z. Kozłowski, Z. Skrzyński, J. Trzeciecki, Golejewski, Niezabitowski, A. Jędrzejowicz, Tyszkiewicz, Vivien, Kramarczyk, Potoczek, W. Dzieduszycki, Schnell, Skrzyński, St. Jędrzejowicz, Brycezyński, Zamoyski, T. Rozwadowski, ks. Sawa, Tyszkowski, Barański, Dembowski, Fr. Jędrzejowicz, Dworski, A. Wodzicki, J. Gnoiński, W. Gnoiński, J. Puzyna, Łaczyński, Klemens Dzieduszycki, Borkowski, Szeptycki, Wł. Kozłowski, M. Torosiewicz, Korytowski, Sala.

Sekretarz p. Paszkowski czyta następującą interpelacyę do c. k. Rządu:

I n t e r p e l a c y a

do Jaśnie Wielmożnego Pana c. k. Komisarza rządowego.

C. k. Starostwo w Wieliczce wydało w ostatnich czasach szereg zarządzeń sanitarnych, z których pewna część stawia bądź nie podobne do spełnienia, bądź uciążliwe i nie odpowiadające istniejącym po wsiach stosunkom i potrzebom wymagania.

I tak okólnikami z dn. 26. sierpnia 1891 L. 24.133, z dn. 17. lutego 1893 L. 5.609, z dn. 5. kwietnia 1893 L. 10.671 jak i innemi wydanymi w poszczególnych wypadkach zarządzono między innymi przykrywanie otworów w stud-

niach drzwiami na zawiasach cembrowanie i szczelne przykrywanie gnojowisk, wywożenie nawozów w porze, gdy plony były na polu i to w krótkim terminie ściśle określonym lub zabraniano wywożenia w innych porach (a za nie stósowanie się nakładano kary), domagano się innych nader kosztownych urządzeń przy n. p. rzeźniach właściwych wielkim i zamożnym gminom, ale nie małym i ubogim; dalej wymurowania przy karczmach, bez uwzględnienia ich frekwencyi, wartości i stanu budynku i dochodu jaki przynoszą, dołów kloacznych z cegły na cemencie wewnątrz na gładko ucementowanych, wreszcie zniesienia komunikacyi i oddzielenia zupełnego izb mieszkalnych od szynkowni i sklepików z wiktuałami spożywczeimi, co za sobą pociągało nader kosztowne nieraz nie możebne ze względu na stan i wartość budynków przeistoczenia, a co wszystko razem wywołało ogromne i kosztowne uciążliwości, pewne zaniepokojenie i łatwe do zrozumienia, a nieraz słuszne utyskiwania.

Nie zapoznając potrzeby poprawy zdrowotnych stósunków po wsiach — sądzą jednak podpisani, że działalność władz w tym kierunku winna uwzględniać istniejące stósunki, wielkość potrzeby lub grożącego niebezpieczeństwa wreszcie możność zastosowania się do wymogów teore-

tycznie może słusznych lecz wkładających na ludność zbyt wielkie ciężary i niedających się dziś już przeprowadzić z całą bezwzględnością.

Podpisani pozwalają więc sobie zapytać:

1) Czy Wysokiemu c. k. Rządowi znane są powołane fakta, jakoteż rozporządzenia c. k. Starostwa w Wieliczce;

2) i czy takowe rozporządzenia c. k. Starostwa w Wieliczce odpowiadają intencjom Wysokiego c. k. Rządu?

St. L. Niedzielski, jako interpelant.

Paszkowski, G. Romer, Zoll, Tyszkiewicz, Tyszkowski, Rutowski, Dydyński, J. Męciński, Barański, Rozwadowski, Schnell, Langie, W. Struszkiewicz, Z. Skrzyński, Szeptycki, Łączyński, Fr. Jędrzejowicz St. Tarnowski Madeyski.

Marszałek oznajmia, że powyższe interpelacye poda do wiadomości c. k. Rządu, względnie Wydziału krajowego.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 17. maja b. r. godzina 11 przed południem.

Koniec posiedzenia o godz. 3 min. 40 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Dr. Franciszek Paszkowski w. r.
Józef Wiktor w. r.

Protokół

22. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego

z dnia 17. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 11 minut 25 przed południem.

Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczyński, J. Wiktor.

Obecnych posłów: 122.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 20 posiedzenia uważa za przyjęty, nie zgłoszono przeciw niemu żadnych zarzutów, tudzież że protokół 21. posiedzenia jest złożony w biurze sejmowem do przejrzenia.

Marszałek podaje do wiadomości Izby, że p. Rapaport wniósł prośbę o urlop do końca sesyi bieżącej.

Izba udziela tego urlopu.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta spis petycyi, wniesionych po dzień 17. maja b. r. które przydzielono następującym komisjom:

Komisji petycyjnej: L. s. 1121.

Komisji budżetowej: L. s. 1122, 1123, 1124, 1125, 1127, 1128, 1136, 1137, 1138, 1139, 1140.

Komisji szkolnej: L. s. 1126, 1130, 1135.

Komisji gminnej: L. s. 1129.

C. k. komisarz rządowy, c. k. radca dworu Włodzimierz hr. Łoś, odpowiada na interpelację p. Antoniego hr. Wodzickiego i towarzyszy w sprawie umundurowania uczniów szkół śred-

nich i p. Okuniewskiego i towarzyszy w sprawie serwitutowej.

P. Romanowicz odpowiada imieniem Wydziału krajowego na interpelację p. Chrzanowskiego i towarzyszy w sprawie utworzenia w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalstwa.

P. Chrzanowski wnosi otwarcie dyskusyi nad powyższą odpowiedzią na następnem posiedzeniu.

Izba w głosowaniu uchyla ten wniosek.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego w sprawie petycyi gminy Falkenberg o przyjęcie na fundusz krajowy sumy 564 zł. 33 ct. należącej się gminie m. Budapesztu za utrzymanie Anny i Karola Majerów.

Sprawozdawca p. Wereszczyński wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego sprawozdania do komisji budżetowej.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z powyższym wnioskiem.

Następuje:

Pierwsze czytanie wniosku p. Langiego w sprawie organizacji praktycznych szkół rolniczych dla włościan.

P. Langie uzasadnia swój wniosek pod względem zaś formalnym wnosi odesłanie tego wniosku do Wydziału krajowego, jako komisji sejmowej.

Przemawia p. Antoniewicz i wnosi, by do-

dano polecenie przedłożenia sprawozdania na początku przyszłej sesji.

Przemawia p. Romanowicz w sprawie formalnej.

Przemawia p. Antoniewicz i wnosi opuszczenie w powyższym wniosku słów „jako komisji sejmowej“. Przemawia p. Struszkiewicz, który żąda opuszczenia słów: „z poleceniem przedłożenia sprawozdania na początku przyszłej sesji“, a następnie p. Langie.

W głosowaniu uchwała Izba odesłanie wniosku p. Langiego do Wydziału krajowego z poleceniem przedłożenia sprawozdania na początku przyszłej sesji sejmowej.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesji na pobór opłat mytniczych:

1. Radzie powiatowej w Borszczowie na drogach powiatowych Iwanków - Germakówka i Uście biskupie-Jezierzany;

2. Radzie powiatowej w Samborze na drodze powiatowej Samborsko-Mościskiej;

3. Radzie powiatowej w Tarnowie na drodze powiatowej Tuchowsko-Ryglicko-Jodłowskiej;

4. Radzie powiatowej w Stanisławowie od mostu na rzece Bystrzycy pod Czerniejowem.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone wnioskiem następującej uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesji na pobór opłat mytniczych.

1. Radzie powiatowej w Borszczowie na drogach powiatowych Iwanków - Germakówka i Uście biskupie-Jezierzany;

2. Radzie powiatowej w Samborze na drodze powiatowej Samborsko-Mościskiej;

3. Radzie powiatowej w Tarnowie na drodze powiatowej Tuchowsko-Ryglicko-Jodłowskiej;

4. Radzie powiatowej w Stanisławowie od mostu na rzece Bystrzycy pod Czerniejowem.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkim Księstwem Krakowskim rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Borszczowie, Samborze, Tarnowie i Stanisławowie, nadaje się na

lat pięć od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszków powiatowych, a mianowicie:

1) Radzie powiatowej w Borszczowie prawo do pobierania myta drogowego na dwóch drogach powiatowych, a mianowicie na drodze Iwanków - Germakówka i na drodze Uście biskupie-Jezierzany, przy dwóch zaporach.

2) Radzie powiatowej w Samborze, prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Samborsko-Mościskiej, przy jednej zaporze.

Od każdego z tych dwóch myt (pod poz. 1 i 2 poszczególnionych) pobierać należy opłaty podług następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego. Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

3) Radzie powiatowej w Tarnowie, prawo do poboru myta przy drodze powiatowej Tuchowsko-Ryglicko-Jodłowskiej, w Ryglicach przy dwóch rogatkach mytniczych, w ten jednakże sposób, że opłata przy jednej z nich uiszczona, przy drugiej powtórnie wymaganą nie będzie.

Myto pobierać należy podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jako to: od koni, wołów, bujaków, krów, jałówek, byków, mułów i osłów, jako też od każdej pędzonej sztuki młodego bydła tegoż rodzaju 1 (jeden) ct.;

c) od pięciu świń lub cieląt, jak również od 10 owiec 1 (jeden) ct.

4) Radzie powiatowej w Stanisławowie prawo do pobierania myta od mostu na rzece Bystrzycy pod Czerniejowem, według następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) ct.;

c) od pięciu świń lub cieląt, oraz od 10 owiec 2 (dwa) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matakach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o zniesieniu tejże.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba więc przystępuje do rozprawy szczegółowej.

P. Wiktor proponuje przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji bankowej z przedłożenia Wydziału krajowego w przedmiocie zmiany statutu Banku krajowego w celu utworzenia osobnego oddziału dla pożyczek i obligacji kolejowych.

Sprawozdawca p. Abrahamowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wnioski, które brzmią:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. a) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym z dnia 14. kwietnia i 5. maja r. b.

b) Sejm udziela dyrekcji Banku krajowego absolutorium z rachunków za czas od 1. stycznia 1891 do 31. grudnia 1892 roku, to jest za lat dwa.

II. a) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wybudowania skrzydła gmachu sejmowego na gruncie stanowiącym własność funduszu krajowego, położonym przy ulicy Kościuszki, kosztem nieprzekraczającym sumy 100.000 zł.

b) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby na pokrycie kosztów zamierzonej budowy zaciągnął w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem na hipotekę gmachu sejmowego, pożyczkę do wysokości 100.000 zł.

c) Cały wydatek na oprocentowanie i amortyzację tej pożyczki, ponosić ma Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskiem.

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić: ustawę dołączoną *ad A*.

IV Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem postanawia, co następuje: Zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem i spłata odsetek od tychże, poręczone zostają posiadaczom książeczek wkładkowych przedewszystkiem aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie aż do wysokości dwu milionów zł. gwarancją funduszu krajowego.

V. Wysoki Sejm raczy powziąć uchwały wyrażone w alegacie B.

VI Uchwalić zmianę Statutów Banku krajowego wedle alegatu C.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta:

I. a) Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdania Wydziału krajowego o Banku krajowym z dnia 14. kwietnia i 5. maja b. r.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

b) Sejm udziela dyrekcji Banku krajowego absolutorium z rachunków za czas od 1. stycznia 1891 do 31. grudnia 1892 roku, to jest za lat dwa.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

II. a) Sejm upoważnia Wydział krajowy do wybudowania skrzydła gmachu sejmowego na gruncie stanowiącym własność funduszu krajowego, położonym przy ulicy Kościuszki, kosztem nieprzekraczającym sumy 100.000 zł.

b) Sejm upoważnia Wydział krajowy, ażeby na pokrycie kosztów zamierzonej budowy zaciągnął w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim na hipotekę gmachu sejmowego, pożyczkę do wysokości 100.000 zł.

c) Cały wydatek na oprocentowanie i amortyzację tej pożyczki, ponosić ma Bank krajowy Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim.

W rozprawie nad tym wnioskiem nikt głosu nie żąda, Izba więc głosując kolejno nad każdym punktem powyższego wniosku oddzielnie, uchwała punkta a) b) i c) w oddzielnem głosowaniu zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania powyższych uchwał bez czytania, uchwała Izba punkta a) b) c) wniosku komisji w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca czyta:

III. Wysoki Sejm raczy uchwalić: ustawę dołączoną ad A), która brzmi:

U s t a w a

z dnia . . . obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim o uwolnieniu wszystkich dochodów Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim od krajowych dodatków do podatków.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, postanawiam, co następuje:

Art. I.

Wszystkie dochody Banku krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim, płynące z czynności jego tak w dziale hipotecznym jak i bankowym, wolne są od opłaty krajowych dodatków do podatków

na lat dziesięć a mianowicie od 1. stycznia 1894 do dnia 31. grudnia 1903 r.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy poruczam Moim Ministrom skarbu i spraw wewnętrznych.

W rozprawie nikt głosu nie zabiera.

P. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu tej ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktor przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca czyta:

IV. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawia, co następuje: Zwrot wkładek oszczędności lokowanych w Banku krajowym Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskim i spłata odsetek od tychże, poręczone zostają posiadaczom książeczek wkładowych przedewszystkiem aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie aż do wysokości dwu milionów zł. gwarancją funduszu krajowego.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji, a uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy, przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała powyższy wniosek w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca czyta:

V. Wysoki Sejm raczy powziąć następujące uchwały;

a) Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Banku krajowego wypływających z wydania obligacji kolejowych w celu popierania budowy kolei w Galicyi aż do wysokości 15 milionów zł. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitałów według planu poręcza w pierwszym rzędzie Bank krajowy wierzytelnościami z pożyczek kolejowych przezeń udzielonych, następnie swym osobnym funduszem rezerwowym dla tychże pożyczek utworzonym, dalej całym innym swoim majątkiem a dopiero w wypadku i o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania

obligacyi kolejowych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby w drodze ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym przez Bank krajowy w celu popierania budowy kolei w Galicyi wydać się mającym jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należyściowe a co najmniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z 15. czerwca 1890 Nr. 121 Dz. u. p. przyznano. Również, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby wyżej wymienione obligacye kolejowe mogły być użyte jako lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów zakładów pod dozorem publicznym zostających, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, dalej iżby te obligacye kolejowe służyć mogły według kursa giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych tudzież jako małżeńskie kaucye wojskowe, kaucye cłowe, jakoteż na lokacyę c. k. pocztowej kasy oszczędności.

W rozprawie nad temi wnioskami nikt głosu nie żąda, Izba więc przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sprawozdawca czyta :

a) Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań Banku krajowego wypływających z wydania obligacyi kolejowych w celu popierania budowy kolei w Galicyi, aż do wysokości piętnastu milionów zł. a. w. imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitałów według planu, poręcza w pierwszym rządzie Bank krajowy wierzytelnościami z pożyczek kolejowych przezeń udzielonych, następnie swym osobnym funduszem rezerwowym dla tychże pożyczek utworzonym, dalej całym innym swoim majątkiem a dopiero w wypadku i o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań wynikłych z wydania obligacyi kolejowych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek, a uchwalivszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała powyższą uchwałę w trzecim czytaniu.

Sprawozdawca czyta :

b) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby w drodze ustawy państwowej przyznane zostały obligacyom kolejowym, przez Bank krajowy w celu popierania budowy kolei w Galicyi wydać się mającym, jak najdalej idące ulgi podatkowe, stemplowe i należyściowe a co najmniej takie, jakie obligacyom styryjskiej krajowej pożyczki kolejowej ustawą z 15. czerwca 1890 Nr. 121 Dz. u. p. przyznano. Również, aby się wystarał u c. k. Rządu, iżby wyżej wymienione obligacye kolejowe mogły być użyte jako lokacye kapitałów fundacyjnych, kapitałów zakładów pod dozorem publicznym zostających, funduszów pupilarnych, fideikomisowych i depozytowych, dalej iżby te obligacye kolejowe służyć mogły według kursu giełdowego jako kaucye w stosunkach służbowych i kontraktowych tudzież jako małżeńskie kaucye wojskowe, kaucye cłowe, jakoteż na lokacye c. k. pocztowej kasy oszczędności.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta :

Wysoki Sejm raczy :

VI. Uchwalić zmianę Statutów Banku krajowego, która brzmi :

Dotychczasowe brzmienie §. 3, §. 50, §. 70 i §. 73 uchyla się i znosi.

Izba w głosowaniu uchwała powyższy wniosek bez rozprawy.

Sprawozdawca czyta :

§. 3. ma odtąd brzmieć jak następuje :

§. 3. Bank krajowy składa się z czterech oddziałów, t. j. działu hipotecznego i działu komunalnego, dalej z działu dla pożyczek kolejowych i działu bankowego.

a) Oddział hipoteczny obejmuje udzielanie pożyczek hipotecznych, spłacalnych ratami. Pożyczki te nie mogą być niższe niż 100 zł. a w. i udzielane będą w listach zastawnych, wydawanych do wysokości sumy udzielonych pożyczek hipotecznych.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z emisji listów zastawnych.

b) Oddział komunalny obejmuje udzielanie pożyczek gminom i powiatom, spłacalnych ratami. Pożyczki te udzielane będą w obligacyach

komunalnych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje komunalne wszelkich emisji, będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 5.000.000 (pięciu milionów) zł. w. a. imiennej wartości.

Do emisji obligacji komunalnych ponad ogólną sumę pięciu milionów zł. w. a. imiennej wartości, potrzebnem jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji komunalnych pierwszej i następnych emisji, aż do wysokości pięciu milionów imiennej wartości, w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału posiadaczom obligacji komunalnych poręcza w pierwszym rzędzie specjalny fundusz rezerwowy, utworzony dla obligacji komunalnych, następnie Bank krajowy całym swoim majątkiem a dopiero, o ileby fundusze wyżej wymienione nie pokrywały zobowiązań, wynikłych z wydania obligacji komunalnych, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Izba bez rozprawy uchwała §. 3. ustępy A) i B) w brzmieniu proponowanem przez komisję.

Sprawozdawca czyta :

C) Oddział kolejowy obejmuje udzielanie spłacalnych ratami pożyczek państwu, krajowi i prywatnym przedsiębiorstwom kolejowym w kraju. Pożyczki te udzielane będą odbiorcom w obligacjach kolejowych, wydawanych do wysokości udzielanych pożyczek. Wszystkie obligacje kolejowe będące równocześnie w obiegu, nie mogą łącznie przekraczać kwoty 15.000.000 zł. austr. wal. imiennej wartości.

Do emisji obligacji kolejowych ponad powyższą sumę potrzebne jest zezwolenie c. k. Rządu.

Kraj gwarantuje dopełnienie zobowiązań, wypływających z wydania obligacji kolejowych aż do wysokości 15.000.000 imiennej wartości w ten sposób, iż regularną opłatę procentów i spłatę kapitału poręczają w pierwszym rzędzie wierzycielności Banku krajowego pochodzące z pożyczek udzielonych w obligacjach kolejowych, jakoteż nabyte w myśl §. 64 lit. b. walory kolejowe, specjalny fundusz rezerwowy utworzyć się mający dla obligacji kolejowych (§. 76), następnie cały majątek Banku krajowego (§. 67), i że dopiero wówczas i o tyle, o ileby rzeczona aktywa na pokrycie w mowie będących zob-

wiązań nie wystarczały, wchodzi w zastosowanie gwarancya kraju.

Izba bez rozprawy uchwała §. 3. ustęp C. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

D) Oddział bankowy obejmuje następujące czynności :

a) nabywanie wierzycielności i ściąganie tychże na własny i obcy rachunek, umawianie się z dłużnikami i wierzycielami o ich spłatę w ratach ;

b) nabywanie i sprzedawanie własnych listów zastawnych, obligacji komunalnych, kolejowych i obligacji krajowych ;

c) eskontowanie wylosowanych własnych listów zastawnych, obligacji komunalnych i kolejowych, oraz kuponów od tych listów i obligacji ;

d) udzielanie zaliczek na własne listy zastawne, obligacje komunalne i kolejowe, urzędownie na giełdzie notowane listy zastawne innych w kraju istniejących zakładów hipotecznych, na obligacje krajowe i w ogóle na papiery wartościowe, w których kapitały pupilarne lokowane być mogą ;

e) eskontowanie weksli, w szczególności weksli przedkładanych przez kasy oszczędności powiatowe i gminne kasy pożyczkowe, stowarzyszenia zaliczkowe i inne, oparte na ustawie z d. 9. kwietnia 1873 Dz. u. p. Nr. 70., jak również przez koła kredytowe — tudzież reeskontowanie weksli ;

f) udzielanie pożyczek gminom i powiatom, kasom pożyczkowym gminnym i powiatowym, stowarzyszeniom zaliczkowym i innym opartym na ustawie z d. 9. kwietnia 1873 Dz. ust. p. Nr. 70, oraz kołom kredytowym na skrypta notaryalne ;

g) udzielanie zaliczek na płody rolnicze, górnicze i przemysłowe na podstawie listów składowych (warrants), wystawionych przez zarządy zakładów publicznych, oraz udzielanie pożyczek na zastawy ;

h) przyjmowanie gotówki na wkładki oszczędności, asygnaty kasowe i na rachunek bieżący ;

i) przyjmowanie depozytów ;

k) prowadzenie towarowego interesu komisyjnego ;

l) pośredniczenie w zakładaniu i prowadzeniu przedsiębiorstw rolniczych, przemysłowych i handlowych, oraz udzielanie im pożyczek;

m) udzielanie pożyczek na przedsiębiorstwa melioracyjne, ułatwianie w drodze kredytu tworzenia się spółek melioracyjnych, a względnie wykonywanie robót melioracyjnych na rachunek osób trzecich.

Izba bez rozprawy uchwała §. 3 ustęp D zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

2. Dotychczasowe postanowienia zawarte w §. 50., odtąd opiewać będą pod §. 89. jak następuje:

§. 89. Bank krajowy przyjmować będzie gotówkę na wkładki oszczędności.

Najmniejsza wkładka może wynosić 5 zł., a ogólna suma wkładek oszczędności nie może przenosić dwu milionów zł. w. a.

Każdoczesny stan wkładek oszczędności ma być co miesiąc ogłaszany.

Zwrot wkładek oszczędności i spłata odsetek od tychże poręczoną zostaje posiadaczom książeczek wkładowych aktywami i funduszem rezerwowym Banku, a w dalszym rzędzie (subsydjarnie) do wysokości dwu milionów złotych, gwarancją funduszu krajowego.

Formularze książeczek oszczędności podlegają zatwierdzeniu c. k. Rządu.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek komisji.

Sprawozdawca czyta:

3. Dotychczasowe postanowienia §. 70, odtąd opiewać będą pod §. 109. jak następuje: §. 109. Do zakresu Rady nadzorczej należy:

A) W dziale hipotecznym:

1. potwierdzanie na listach zastawnych, że wydane zostały na podstawie nabytej przez Bank, a odpowiadającej statutowi wierzytelności hipotecznej (§. 26. lit. g.).

B) W dziale komunalnym:

2. przyznawanie na wnioszek Dyrekcyi pożyczek komunalnych (§. 36) i potwierdzanie na obligacjach komunalnych, że wydane zostały na podstawie pożyczki udzielonej gminie lub powiatowi (§. 47 lit. g.).

C) W dziale pożyczek kolejowych:

3. Przyznawanie pożyczek kolejowych jakoteż nabywanie walorów kolejowych (§. 64.) na wnioszek Dyrekcyi i potwierdzanie na obligacjach kolejowych, że wydane zostały na podstawie udzielonej w myśl statutu pożyczki lub na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych (§. 64.).

Izba bez rozprawy uchwała §. 109; ustępy A., B., C, w brzmieniu proponowanem przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

D) w dziale bankowym:

4. mianowanie cenzorów (§. 78);

5. oznaczenie wysokości zaliczek i procentu przy przyjmowaniu papierów wartościowych w zastaw (§. 81);

6. oznaczenie przedmiotów, które w zastaw będą brane, oraz ustanawianie wysokości procentu i należności manipulacyjnej w oddziale zastawniczym (§. 85);

7. ustanawianie należności od depozytów przyjętych przez Bank do przechowania;

8. oznaczanie towarów, które obejmować może interes komisowy Banku i wydanie osobnych instrukcyi dla interesu komisowego (§. 93);

9. przyzwalanie od wypadku do wypadku na podejmowanie czynności określonych w §. 3 ustępie D. lit. l tego statutu (§. 94);

10. wydanie instrukcyi osobnej co do interesów ze stowarzyszeniami zarobkowymi i gospodarczemi (§. 96).

4. Dotychczasowe postanowienia zawarte w §. 73 odtąd opiewać będą pod §. 112 jak następuje:

§. 112. Zwierzchniczy nadzór nad Bankiem krajowym wykonuje Reprezentacya kraju t. j. Sejm, a w jego zastępstwie Wydział krajowy.

W szczególności należy do Wydziału krajowego:

1. wydanie regulaminu dla Banku krajowego (§. 109 lit. E. l. 11);

2. ustanowienie stopy procentowej dla pożyczek hipotecznych i kolejowych i wysokości dodatku na koszt zarządu (§§. 11 i 58) oraz ustanowienie stopy procentowej prowizyi zwłoki (§. 14);

3. oznaczanie miejscowości, w których Bank może udzielać pożyczek hipotecznych na domy (§. 4);

4. oznaczenie zakładu ubezpieczeń, w którym mają być ubezpieczone budynki służące za hipotekę pożyczki (§. 6);

5. zatwierdzenie cenzorów (§. 42);

6. zatwierdzenie instrukcyi o wykonaniu przedsięwzięciw melioracyjnych (§. 94);

7. przedkładanie każdoczesnemu Sejmowi sprawozdania o stanie Banku krajowego (§. 100);

8. mianowanie dyrektorów, naczelnego buchaltera i kasyera, oraz zarządzenie zastępstwa w dyrekcji (§§. 104 i 105);

9. ustanowienie norm służbowych dla dyrekcji i urzędników, oraz ustanowienie i zmiana etatu (§§ 105 i 106);

10. ustanawianie filii oraz organów pomocniczych i wykonawczych dla Banku krajowego (§. 113);

11. skontrolowanie kasy Banku krajowego i rewidowanie ksiąg każdej chwili, kiedy potrzeba tego uznana została;

12. wykonywanie nadzoru w myśl ustawy z dnia 24. kwietnia 1874 r. (Dz. ust. p. Nr. 48) i ustanowienie komisarza, który wykonywać ma funkcje wskazane w przytoczonej ustawie;

13. zatwierdzenie uchwał Rady nadzorczej, powziętych na wniosek Dyrekcji w sprawie udzielania pożyczek komunalnych, jakoteż przedkładania Sejmowi sprawozdań w myśl §. 36 statutu;

14. Zatwierdzenie, w granicach zastrzeżeń §. 56, uchwał, powziętych przez Radę nadzorczą na wniosek Dyrekcji, w przedmiocie udzielania pożyczek kolejowych i zakupna walorów kolejowych (§. 64) tudzież przedkładanie Sejmowi sprawozdań.

Oddział bankowy zostaje pod nadzorem Rządu w myśl cesarskiego patentu z dnia 26. listopada 1852 (Dz. ust. p. Nr. 253).

Izba bez rozprawy uchwała ustęp D. §. 109 i §. 112 ustępy 1—14 włącznie zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta:

5. Jako postanowienia dodatkowe:

IV. Pożyczki kolejowe.

A) Udzielanie pożyczek.

§. 56. Celem popierania budowy kolei żelaznych w Galicyi, przeznaczonych dla publicznego ruchu, a uznanych uchwałą Sejmu lub Wydziału krajowego ze stanowiska interesów kraju za pożyteczne lub potrzebne, udziela Bank krajowy pożyczki w obligacyach kolejowych, a mianowicie:

a) Państwu i Krajowi za skryptami dłużnymi celem uzyskania funduszków potrzebnych dla kolei przez nie wybudować i prowadzić się mających, jakoteż celem wpłaty akcji pierwszeństwa i zakładowych towarzystw akcyjnych założonych w celu budowy i ruchu takichże kolei.

W ostatnim przypadku można zastrzedz ewentualne złożenie (zastawienie) dotyczących w zupełności wpłaconych akcji lub obligacyi pierwszeństwa tych towarzystw.

Udzielanie pożyczek jest tylko o tyle dopuszczalne, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyi kolejowych, udzielonych tytułem pożyczki, znajdują pokrycie w annuitetach przez Państwo lub Kraj poręczonych;

b) prywatnym przedsiębiorstwom kolei żelaznych za skryptami dłużnymi na hipotece dotyczących linii kolejowych, w księdze kolejowej zapisanymi, ewentualnie za złożeniem (zastawieniem) obligacyi pierwszeństwa przez przedsiębiorstwa te wydanych, a to w każdym razie tylko do wysokości owej sumy, której oprocentowanie i amortyzacya planem umorzenia przewidziana, są zapewnione gwarancją Państwa, Kraju lub też w inny sposób.

Przyznanie pożyczki kolejowej nastąpić może z reguły tylko za uchwałą Rady Nadzorczej Banku krajowego, powziętą na wniosek Dyrekcji, a przez Sejm zatwierdzoną.

Potrzeba uchwały Sejmu odpada, a wystarczy zatwierdzenie Wydziału krajowego, jeżeli chodzi o galicyjskie koleje, których czysty dochód został przez Państwo lub Kraj już poręczony.

O każdej udzielonej pożyczce Wydział krajowy składać będzie Sejmowi szczegółowe sprawozdanie na najbliższej sesji.

Izba bez rozprawy uchwała §. 56 w brzmieniu proponowanem przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

B. Stósunek dłużnika do Banku.

§. 57. Stósunek dłużnika do Banku krajowego normują następujące przepisy ogólne, tudzież wydać się mające przez Wydział krajowy na wniosek Dyrekcyi i po wysłuchaniu Rady Nadzorczej, przepisy szczegółowe, które dłużnik w skrypcie wyraźnie jako obowiązujące uznać winien.

Izba bez rozprawy uchwała §. 57 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 58. Dłużnik obowiązany jest oznaczone w skrypcie dłużnym raty obejmujące spłatę prowizyi i kapitału, spłacać w ustanowionych półrocznych terminach, tudzież uiszczać równocześnie dodatek na koszt zarządu w wysokości oznaczonej przez Wydział krajowy (§. 112. 2.).

Izba bez rozprawy uchwała §. 58. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 59. Dłużnik może spłacić kapitał pożyczony także przed upływem ustanowionego terminu w całości lub w części, jeżeli kwota kapitału, której spłatę ofiaruje, wynosi jedną lub więcej całych umówionych rat kapitałowych i jeżeli dłużnik rzeczoną kwotę sześć miesięcy pierwszej wypowie, albo uiszczy od niej umówioną prowizję za czas do upływu tego terminu niedostający. Wszelkie spłaty kapitału po nad plan umorzenia mogą być uskuteczniiane jedynie w jednym z terminów dla spłaty rat ustanowionych.

Izba bez rozprawy uchwała §. 59. zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 60. Spłaty należnych w terminach zapadłości rat na kapitał, jakoteż wszelkie spłaty po nad plan dopełniane być mogą albo gotowizną w walucie austriackiej, albo w obligacyach kolejowych Banku krajowego, o ile kwota spłacać się mająca przez 50 jest podzielna. — Inne spłaty tylko gotowizną w walucie austriackiej dopełniane będą.

Izba bez rozprawy uchwała §. 60 zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 61. Przepisy §§. 14. i 18. statutu mają zastosowanie także do pożyczek w obligacyach kolejowych.

W miarę spłaty pożyczki może żądać dłużnik wydania akcyi i obligacyi w myśl §. 56 zastawionych.

Izba bez rozprawy uchwała §. 61. zgodnie z powyższym wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 62. Jeżeli prywatne przedsiębiorstwo kolejowe nie uiszczy raty w skrypcie dłużnym ustanowionej, będzie Bank krajowy uprawnionym bez poprzedniego wypowiedzenia ściągnąć w drodze egzekucyjnej całą swoją wierzytelność, co jednakże nie uwłacza pierwszeństwu, przyznawanemu ustawą dla wydatków ruchu i należności obrachunkowych.

Izba bez rozprawy uchwała §. 62 zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

§. 63. Jeżeli wartość dochodowa prywatnego przedsiębiorstwa kolejowego (§. 56 lit. b) tak się zmieni, że przedsiębiorstwo to, względnie zdeponowane obligacye pierwszeństwa nie dają już Bankowi krajowemu statutowego bezpieczeństwa, przysłuża Bankowi prawo wypowiedzenia na trzy miesiące całej wierzytelności, albo odpowiedniej jej części, bez względu na pierwotnie umówiony termin spłaty.

Izba bez rozprawy uchwała §. 63. zgodnie z wnioskiem komisji.

Sprawozdawca czyta :

C. Obligacye kolejowe.

§. 64. Wydawanie obligacyi kolejowych może nastąpić :

- a) celem udzielenia określonych w §. 56 pożyczek Państwu, Krajowi lub prywatnemu przedsiębiorstwu kolejowemu aż do wysokości tychże pożyczek;
- b) nadto w celu nabycia w drodze kupna, poręczonych przez Państwo lub Kraj, akcyi i obligacyi pierwszeństwa kolei, określonych w §. 56.

Zakupno takich akcyi i obligacyi nastąpić może tylko za zezwoleniem Wydziału krajowego i to o tyle, o ile oprocentowanie i amortyzacya obligacyi kolejowych, wydanych celem nabycia rzeczonych walorów, znajduje rachunkowe pokrycie w gwarancyi, udzielonej przez Państwo

lub Kraj dla zabezpieczenia oprocentowania i spłaty tych walorów.

Izba bez rozprawy uchwała zgodnie z wnioskiem komisji powyższy §. 64.

Sprawozdawca czyta:

§. 65. Wartość imienna wszystkich w obiegu będących obligacji kolejowych musi w każdym razie znajdować pokrycie w ogólnej sumie Bankowi krajowemu należnych każdorazem kapitałów z tytułu udzielonych pożyczek kolejowych, z doliczeniem wartości nominalnej walorów kolejowych w myśl §. 64 lit. b. przez Bank krajowy nabytych i w jego posiadaniu się znajdujących.

Do pokrycia nie mogą być wliczane należności powstałe z zaległych rat amortyzacyjnych.

W razie spłaty pożyczek lub walorów kolejowych (§. 64 lit. b.) przed upływem ustanowionego terminu, winien Bank wycofać z obiegu odpowiadającą spłaconemu kapitałowi ilość obligacji kolejowych.

§. 66. Celem umorzenia obligacji kolejowych w pełnej ich wartości imiennej, utworzony będzie, przeznaczony wyłącznie na ten cel fundusz umorzenia, do którego wpływać będą wszelkie spłaty uiszczone w umówionych albo w wyjątkowych terminach, spłaty wskutek wypowiedzenia, tudzież spłaty, następujące skutkiem wylosowania lub sprzedaży nabytych w myśl §. 64 lit. b. walorów kolejowych.

§. 67. Za oprocentowanie i planem umorzenia przewidzianą spłatę obligacji kolejowych, ręczy Bank krajowy przede wszystkim swoimi wierzycielnościami z pożyczek kolejowych i posiadanych walorami kolejowymi (§. 64 lit. b.), specjalnym funduszem rezerwowym (§ 76), jakoteż wszelkimi innymi swoimi aktywami, w dalszym rzędzie wchodzi w zastosowanie gwarancja kraju w myśl §. 3. C. niniejszego statutu.

§. 68. Każda obligacja kolejowa ma zawierać:

- Oznaczenie kapitału, na który opiewa;
- stopę procentową i terminy opłaty procentów;
- walutę, w której kapitał i procenta będą płacone;
- termin umorzenia kapitału;

e) przyrzeczenie opłaty procentów i kapitału ze strony Banku krajowego;

f) podpis i pieczęć Dyrekcyi;

g) potwierdzenie Rady Nadzorczej i ustanowionego komisarza (§. 112. l. 13), że obligację wydano na podstawie udzielonej przez Bank, odpowiadającej statutowi pożyczki, względnie na podstawie nabytych w myśl statutu walorów kolejowych, i że do obligacji tej ma zastosowanie gwarancja kraju (§. 3, C), wreszcie

h) na odwrotnej stronie paragrafy statutowe i przepisów, odnoszące się do obligacji kolejowych (§. 57).

§. 69. Stopa procentowa obligacji kolejowych, zawsze ma być równą stopie procentowej pożyczek, na których podstawie obligacje zostały wydane, a w przypadku przewidzianym w §. 64. lit. b) równą stopie procentowej nabytych walorów.

§. 70. Obligacje kolejowe opiewają na okaziciela i mają przydane: arkusz z półrocznymi kuponami procentowymi i talonem na dalsze kupony.

§. 71. Obligacje kolejowe będą opiewały na 50 zł. lub wyższe przez 50 podzielne kwoty.

§. 72. Czas obiegu obligacji kolejowych może być oznaczonym z góry lub też zależnym od wylosowania.

§. 73. Jeżeli obligacja kolejowa ściągnięta zostaje z obiegu, należące do niej, a nie zapadłe jeszcze kupony, muszą być zwrócone, w przeciwnym bowiem razie potrąconą będzie ich wartość.

§. 74. Zapadłe kupony i obligacje kolejowe i kwity procentowe, będą wypłacane w kasach Banku krajowego i w innych miejscach, które Dyrekcyja z uwzględnieniem dogodności interesentów oznaczy i poda do publicznej wiadomości.

Procenta zapadłe a nie pobrane w przeciągu lat trzech, również jak wylosowane obligacje kolejowe nie zrealizowane w przeciągu lat 30 od dnia zapadłości, przepadają jako przedawnione na rzecz specjalnego funduszu rezerwowego.

§. 75. Bank uważa posiadacza obligacji kolejowej i posiadacza kuponu za właścicieli tychże. Przepisy o winkulacyi i dewinkulacyi

llstów zastawnych (§§. 33. i 34. stat.) mają zastosowanie także do obligacyi kolejowych.

§. 76. Specyalna rezerwa dla obligacyi kolejowych powstaje:

- a) z wpisowego, które każdy zaciągający pożyczkę kolejową w wysokości $\frac{1}{4}$ % od imiennej wartości pożyczki przy jej odebraniu uiścić będzie obowiązany;
- b) z zysków, jakie Bank osiągać będzie przez wykup z wolnej ręki obligacyi kolejowych do wycofania przeznaczonych;
- c) z wpływów pochodzących z przedawnienia kuponów i obligacyi kolejowych.

Tak utworzony specyalny fundusz rezerwowy administrowany będzie oddzielnie od reszty majątku Banku krajowego i oddzielnie wykazywany w bilansach.

Izba bez rozprawy uchwała §§. 65 do 76 włącznie w brzmieniu proponowanem przez komisję.

Sprawozdawca czyta:

6. Postanowienia dotychczasowe §. 36. §. 37. w niezmienionej osnowie, odtąd zawarte będą w paragrafach od 35 do 55.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

7. Tak samo postanowienia dotychczasowe paragrafów od 38. do 69. odtąd zawarte będą w paragrafach od 77. aż do 108; wreszcie postanowienia dotychczasowych §. 71. i 72. dalej §. 74. do 77. zawarte będą w paragrafach 110., 111., 113., do 116.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Sprawozdawca czyta:

8. W końcu oznaczenie rozdziałów statutów IV. do VII. zmienia się na oznaczenie tych rozdziałów: V. do VIII.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyżej uchwalone zmiany statutu Banku krajowego w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o reformie postępowania sądowego w sprawach niespornych.

Sprawozdawca p. Madeyski uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujące rezolucye:

R e z o l u c y e.

I. Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem, uznając że reforma postępowania sądowego w sprawach niespornych a zwłaszcza w sprawach spadkowych, opiekuńczych i kuratelarnych ze względu na stosunki kraju jest niezbędną, wzywa c. k. Rząd, ażeby do tej reformy w drodze konstytucyjnej jak najrychlej przystąpił — a to na podstawie zasad następujących:

A) W ogólności.

We wszystkich działach dzisiejszego postępowania w sprawach niespornych ma być przeprowadzony ścisły rozdział czynności, polegających na właściwem orzekaniu, od czynności, których zadaniem jest tylko autentyczne stwierdzenie faktów i dostarczanie publicznych dokumentów dowodowych.

Pierwsze z nich mają pozostać przy sądach. Drugie zaś należy przekazać mocą ustawy notaryuszom jako stałym delegatom sądowym, pod odpowiednią kontrolą sądów.

B) W szczególności w sprawach spadkowych.

1. Działanie sędziego w pertraktacyi spadkowej ograniczy się w zasadzie na rozstrzyganiu nadarżających się w toku postępowania kwestyi spornych, tudzież na przyznaniu spadku.

2. Wszelkie inne czynności załatwi notaryusz jako delegat sądowy. Do zakresu działania notaryusza będą mianowicie należeć także i te czynności, które według §§. 75., 76., 80. do 91. ces. pat. z dnia 9. sierpnia r. 1854. l. 208 dz. p. p. sądom są zastrzeżone, jak: tymczasowe urządzenie administracyi spadku, zabezpieczenie majątku spadkowego, zawiadomienie dziedziców, legataryuszów, egzekutorów testamentu i t. p. dalej przyjęcie przyrzeczenia opiekuńczego, rozpisania wszelkich edyktów i t. d.

3. Mocą ustawy należy upoważnić notaryuszów jako delgatów sądowych do wyręczania się w czynnościach urzędowych odnoszących się do spraw spadkowych ukwalifikowanymi zastępcami. Zastępcą może być tylko kandydat notaryalny, egzaminowany, który złoży przysięgę i odpowiedni dekret od sądu uzyska.

Zastępca notaryusza jako delegata sądowego może go wyręczyć tylko w czynnościach specjalnych, poza urzędową siedzibą notaryusza odbyć się mających, dla których otrzymał od notaryusza specjalne piśmienne zlecenie.

Zastępca działa pod materialną odpowiedzialnością notaryusza.

4. Za sporządzenie aktów spadkowych strony uiszczają będą opłaty, których wysokość oznaczy ustawa w stałej taryfie, ułożonej wyłącznie tylko podług wartości spadku, bez względu na stratę czasu i rozmiar dokonanych czynności. W szczególności od spadków, których czysta wartość nie przechodzi kwoty 100 zł. w. a. nie należy się żadna opłata. Powyżej tej granicy będą ułożone dwie taryfy, zaczynające się od opłat bardzo niskich postępujących progresywnie.

Jedna z nich będzie obejmowała skalę opłat od spadków, w których wartość stanu czynnego nie przenosi kwoty 1.000 zł. W tych podstawą taryfy będzie czysta wartość spadku (po strąceniu stanu biernego).

Druga taryfa będzie obejmowała skalę opłat od spadków, w których wartość stanu czynnego przenosi kwotę 1.000 zł. W tych podstawą taryfy będzie wartość samego tylko stanu czynnego, bez względu na stan bierny majątku.

Wymiar i ściąganie opłat spadkowych należy przekazać urzędowi podatkowemu, którym za podstawę służyć mają wykazy składane im do wymiaru podatku spadkowego.

Ściągnięte w ten sposób opłaty pobierać będą notaryusze w urzędzie podatkowym.

Donoszenie o wypadkach śmierci powinno być uskuteczniane jak najspieszniej. w każdym razie przed upływem dni ośmiu. W doniesieniu ma być uczyniona wzmianka, czy po zmarłym pozostał jaki majątek ruchomy lub nieruchomy, tudzież, czy pomiędzy stronami interesowanymi znajdują się osoby bezwłasnowolne.

6. Miejscowa władza policyjna ma obowiązek zarządzić w razie potrzeby tymczasowe środki zabezpieczenia majątku spadkowego, gdy chodzi o interes osób bezwłasnowolnych. O takim zarządzeniu należy bezzwłocznie zawiadomić notaryusza

7. Akta spadkowe będą sporządzane w siedzibie urzędowania notaryusza. Poza siedzibą urzędowania może notaryusz spisać akt spadkowy tylko wtenczas, gdy zajdzie rzeczywista potrzeba lub gdy tego strona interesowana zażąda. W ostatnim przypadku koszta wynikające z powodu podróży notaryusza lub jego zastępcy opłaci strona, która wyjazdu zażądała ze zastrzeżeniem ewentualnego regresu. Powód wyjazdu musi być w odnośnym akcie dokładnie wyjaśniony.

8. W spadkach włościańskich jakoteż w ogóle w spadkach mniejszej wartości należy się starać o to, ażeby wszystkie akta spadkowe były spisane na jednym terminie i w jednym protokole.

9. Czas terminów edyktałnych należy skrócić do 6 miesięcy. Edykta zaś nie tylko umieszczać w gazecie urzędowej, ale także ogłaszać w miejscu ostatniego pobytu zmarłego odpowiednim sposobem.

10. Na żądanie spadkobiercy, legataryusza, dziedzica koniecznego lub wierzyciela spadkowego sąd w postępowaniu niespornem dopuści przysięgi manifestacyjnej, gdy się okaże prawdopodobnym, że majątek spadkowy został zatajony.

Jeżeli przysięgi manifestacyjnej zażądano w toku pertraktacji spadkowej, notaryusz jako delegat sądowy spíše protokół ze stronami i sprawę do orzeczenia sądu przygotowuje.

11. Fizyczny podział spadku ma być przeprowadzony w drodze postępowania niespornego ze skutkiem wykonalności, jeżeli którykolwiek z dziedziców interesowanych działu zażąda.

Działu dopuszcza sąd, przeprowadza go notaryusz, jako delegat sądowy.

Sporne szczegóły, wyłaniające się w toku działu, rozstrzyga sąd bez formy procesu według zasad dowodowych proceduralnych.

Dział spadku ma się odbyć przed dekretem dziedzictwa, gdy tego choćby jeden dziedzic zażąda. Jeżeli zaś wszyscy dziedzice są bezwłasnowolni a dziedziczą bez testamentu, wtedy dział odbędzie się po wydaniu dekretu dziedzictwa, a to albo na żądanie tego dziedzica, który

się stanie własnowolnym, albo też gdy sąd nadopieczuńczy uzna tego potrzebę.

Wynik podziału ma być zamieszczony w osnowie dekretu dziedzictwa, gdy dział przedtem był wykonany.

C) W szczególności w sprawach opiekuńczych i kuratelarnych.

Dla wzmocnienia nadzoru nad opieką i kuratelą ustanowić należy Rady opiekuńcze, jako organ pomocniczy i kontrolujący działalność opiek i kuratorów, mający obowiązek donoszenia sądowi o nadużyciach lub zaniechaniu opiek i kuratorów i posiadający prawo głosu doradczego w ważniejszych kwestiach zarządu majątkiem pupilów i kurandów.

Dla każdej gminy wiejskiej może być mianowaną jedna stała rada dla wszystkich spraw, dla innych ustanowioną będzie rada w każdym poszczególnym wypadku z członków rodziny i mężów zaufania

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby się postarał:

1. o uwolnienie od należności spadkowych w wypadkach przewidzianych w §. 1. ust. z 31. marca 1890. l. 53 dz. p. p. wszystkich spadków, których czysta wartość kwoty 500 zł nie przenosi;

2. o pomnożenie liczby sądów i sił sędziowskich;

3. o tępienie pokątnego pisarstwa przez wprowadzenie do kodeksu karnego odpowiednich postanowień karnych.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Chrzastowski i p. Kramarczyk, który stawia dwie poprawki. Poprawkom tym jednak nie udzieliła Izba poparcia.

Przemawia Sprawozdawca.

W głosowaniu uchwała Izba powyższe rezolucje według wniosku komisji, głosując oddzielnie nad rezolucją *ad I.* i nad rezolucją *ad II.*

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku p. Męcińskiego o przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z 9. marca 1889 na dalsze lata.

Sprawozdawca p. Madeyski czyta sprawozdanie zakończone następującą rezolucją:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm Królestwa Galicyi i Lodomeryi z W. Ks. Krakowskiem wzywa c. k. Rząd, ażeby w drodze konstytucyjnej wyjednał zawczasu przedłużenie mocy obowiązującej §§. 2. i 3. ustawy z dnia 9. marca r. 1889 l. 30. Dz. p. p. na dalsze lata.

Izba bez rozprawy uchwała powyższą rezolucję.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej o wniosku posła Weigla w sprawie zmiany statutu krajowego i krajowej ordynacji wyborczej w kierunku pomnożenia liczby posłów z miast Lwowa i Krakowa.

Sprawozdawca p. Fruchtmann uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski:

I. U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3 statutu krajowego z d. 26. lutego 1881 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkim Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art I.

Postanowienie §. 3. statutu krajowego z dnia 26. lutego 1861 i ustawy z dnia 20. września 1866 roku, zawierającej dodatek do §. 9 statutu krajowego (Dz. ust. i rozp. kraj. Nr. 22.) znoszą się.

§ 3. statutu krajowego ma brzmieć jak następuje:

Sejm krajowy składa się z stu pięćdziesięciu czterech członków, mianowicie:

a) Z trzech arcybiskupów lwowskich, Księcia biskupa krakowskiego, dwóch biskupów przemyskich, biskupa tarnowskiego i biskupa stanisławowskiego.

W razie wakującej stolicy arcybiskupiej lub biskupiej administrator dyceezji jest członkiem Sejmu krajowego.

b) Z rektorów uniwersytetów krakowskiego i lwowskiego.

c) Ze stu czterdziestu czterech posłów wybranych, a to:

1. z czterdziestu czterech posłów z klasy wielkich posiadłości gruntowych;

2. z dwudziestu sześciu posłów miast w ustawie wyborczej wymienionych i Izb handlowych i przemysłowych;

3) z siedemdziesięciu czterech posłów reszty gmin Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

II. U s t a w a

z dnia dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, zmieniająca §. 3. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26 lutego 1861 roku.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Postanowienie art. III. sejmowej ordynacyi wyborczej z dnia 26. lutego 1861 roku znosi się w jego obecnej osnowie i ma brzmieć, jak następuje:

Lwów wybiera sześciu, Kraków czterech posłów, a każde z innych w §. 2. wymienionych miast po jednym.

Wszyscy do wyboru uprawnieni każdego miasta tworzą jedno ciało wyborcze.

Art. II.

Ustawa niniejsza wchodzi w wykonanie z dniem jej ogłoszenia.

Postanowienia przejściowe.

Art. III.

Zaraz po ogłoszeniu niniejszej ustawy przeprowadzone będą wybory dwóch posłów z miasta Lwowa, a jednego posła z miasta Krakowa. Mandaty posłów wybranych przy tych wyborach trwać będą tylko do końca VI. peryodu wyborczego Sejmu galicyjskiego.

Art. IV.

Wykonanie tej ustawy polecam Memu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W dyskusyi ogólnej przemawiają: pp. Michalski, Rożankowski, Tarnowski Stanisław (starszy), Goldmann, Tarnowski Stanisław (starszy), Asnyk, Kozłowski Zygmunt, Romanowicz, c. k. komisarz rządowy, c. k. radca dworu, Włodzimierz hr. Łoś, Golejewski, Kozłowski Zygmunt.

Po uchwaleniu przez Izbę na wniosek p. Wiktora zamknięcia dyskusyi ogólnej przemawia sprawozdawca, poczem zarządza Marszałek krajowy przez sekretarzy obliczenie posłów i konstatuje, że w Izbie jest 106 posłów, że zatem nie ma wymaganego statutem kompletu.

Na wniosek p. Romanowicza, który uzyskał dostateczne poparcie, zawiesza Marszałek posiedzenie na 10 minut.

Po otwarciu posiedzenia oznajmia Marszałek, iż przedmiot ten spada z porządku dziennego, ponieważ nie było wymaganego kompletu.

W kwestyi formalnej przemawia p. Romanowicz, p. Rutowski, p. Golejewski, p. Kozłowski Zygmunt, p. Badeni Stanisław.

Marszałek zarządza przez sekretarzy ponowne liczenie posłów obecnych w Izbie i konstatuje, że jest 100 posłów.

Wobec braku wymaganego kompletu usuwa Marszałek ten przedmiot z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o wniosku Wydziału krajowego w przedmiocie przyjęcia dla szpitala św. Łazarza w Krakowie jeszcze jednej Siostry Miłosierdzia i posługaczki, oraz pomocnika prowizora.

Sprawozdawca p. Czyżewicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek: tychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Urządzenie osobnego magazynu sanitarnego, które już od dnia 1. sierpnia 1893 r. zaprowadzonym zostało, tak samo jak przyjęcie drugiego prowizora z płacą 1 i pół a później 2 zł. dziennie od 1. grudnia 1892 r. — przyjmuje się pro praeterito do wiadomości, na przyszłość atoli zezwala się tylko na przyjęcie prowizora drugiego do apteki szpitalnej, za dziennem wynagrodzeniem 2 zł. — magazyn zaś sanitarny ma być przydzielony, odpowiednio do obowiązujących apteki przepisów, do apteki szpitalnej, której obecnie powiększony personal obejmie i zajęcie się tymże

Podeczas odczytywania wniosku, obejmuje przewodnictwo zastępcą Marszałka kraj. J. E. ks. Metropolita Sembratowicz.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicyi.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia
którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych. Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą do-

Art. II.

Okręgi polowania, na których istniało w myśl §. 5. cesarskiego patentu z 7 marca 1849 Dz. u. p. Nr. 154 samodzielne prawo polowania, mające jednak ustać z mocy §. 6. dołączonej ustawy łowieckiej, a które przed ogłoszeniem tej ustawy zostały wydzierzawione, podlegają przepisom zawartym w powołanym §. 6. co do wykonywania prawa polowania dopiero po upływie tej dzierżawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka dla

**Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem
Księstwem Krakowskiem.**

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, ścigania, chwytania i zabijania w obrębie właściwego okręgu polowania zwierzyny, na którą wolno polować, jakoteż do przywłaszczania sobie tejże, oraz oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p.

Oдноśnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczenia zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: Jeleń i daniel, gemza (kozica), sarna, zając, dziki królik, borsuk, świstak, głuszc, głuszco-cietrzew (mieszaniec z głuszca i kury cietrzewia), cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chróściel (derkacz), bażant, drop, czajka, różne rodzaje bekasów, jako to: słonka, bekas, dubelt, kszyk, siewka, kulik, i t. p., kurki wodne, mianowicie łysice i zielonki, dziki łabędź, dzika

gęś, gatunki dzikich kaczek, jak krzyżówka, łyska, cyranka itp., wreszcie różne rodzaje dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Wykonuje się to prawo w miarę następujących postanowień niniejszej ustawy albo jako samodzielne polowanie, t. j. gdy uprawniony postanawia dowolnie o sposobie wykonywania swojego prawa polowania (własny zarząd, wydzierżawienie i t. d.), albo *ta wolność jest wyłączoną* wskutek przepisanej ustawą wydzierżawienia prawa polowania.

§. 4.

Prawo samodzielnego polowania służy posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni gruntu, wynoszącej co najmniej 115 ha. (okręg polowania samodzielnego), przyczem nie stanowi różnicy, czy cała owa przestrzeń gruntu leży w jednej gminie, względnie miejscowości, lub czy rozciąga się na terytorium kilku gmin, względnie miejscowości. Również nie stanowi różnicy, z wyjątkami wypływającymi z §. 6., czy posiadacz jest osobą fizyczną, czy też prawną osobą pojedynczą lub zbiorową; w ostatnim wypadku nie może jednak posiadłość być podzieloną co do przestrzeni.

§. 5.

Prawo do samodzielnego polowania służy także posiadaczowi przestrzeni gruntowych, przeznaczonych do hodowli zwierzyny i zupełnie zabezpieczonych przeciw wymianie hodowanej zwierzyny ze wszystkich i na wszystkie inne grunta sąsiednie (zwierzyńce), bez względu na rozmiar tychże przestrzeni.

W razie sporu o to, czy jakaś przestrzeń gruntowa ma być uważaną w myśl powyższego postanowienia jako zwierzyniec, powołaną jest do rozstrzygnięcia polityczna władza powiatowa.

§. 6.

Gminie służy samodzielne polowanie według §. 4. tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź

to w obrębie własnej, bądź to obcej gminy i to jedynie wtedy, jeżeli gmina posiada własny statut albo podlega ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24.

Na przestrzeni gruntownej odstąpionej spółce uprawnionych drogą wykupna służebności, niemniej na przestrzeni gruntu znajdującej się we wspólnem posiadaniu innej agrarnej spółki, nie służy nżytkowcom tegoż gruntu samodzielne polowanie według §. 4.

§. 7.

Przestrzeń gruntowa w myśl §. 4. uważa się za nieprzerwaną, jeżeli poszczególne części gruntu tak ze sobą są połączone, że można dostać się z jednej części gruntu na drugą, nie przechodząc przez obcą posiadłość gruntową.

Drogi, koleje żelazne, i tychże przynależności, rzeki i strumienie, które przeryniają grunt, jakoteż wody stojące, nie stanowią przerwy kompleksu, a nawet wyspy uważać należy za złączone z gruntami nadbrzeżnymi.

Natomiast nie tworzą kompleksu wymaganego do samodzielnego polowania grunta od siebie oddzielone i połączone tylko drogą przez obce grunta prowadzącą, lub wodą wzdłuż obcych gruntów płynącą.

§. 8.

Grunta położone w obrębie gminy miejscowej i obszaru dworskiego z tą gminą, jedną miejscowość stanowiącego, co do których prawo samodzielnego polowania nie istnieje, albo w myśl §. 10. zgłoszone nie zostało, stanowią okręg polowania gminnego.

Prawo polowania w gminnym okręgu polowania (polowanie gminne) ma być wydzierżawione przez polityczną władzę powiatową na rzecz posiadaczy gruntów.

Przy wydzierżawieniu polowania zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacya gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, reprezentacya gminy z przełożonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy.

Jeżeli posiadacz gruntów obszaru dworskiego wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego, albo tegoż części, wtedy zastępstwo

w każdym razie służy reprezentacji gminnej. Podobnie rzecz się ma jeżeli jeden z dwóch, lub więcej posiadaczy gruntów obszaru dworskiego, wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego w całości lub w części, i albo jest przełożonym obszaru dworskiego, albo też opłaca więcej, niż połowę przypadających na obszar dworski państwowych podatków realnych.

B. Ustanowienie okręgów polowania.

§. 9.

Okręgi polowania ustanawia się każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania. Dzierżawny okres polowania wynosi lat dziesięć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacja gminna (przełożony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie, albo skrócenie okresu dzierżawy, może Namiestnictwo po wysłuchaniu stron interesowanych zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat 14, lub skrócenie do najmniej 6 lat.

Przeciw takiemu zarządzeniu rekurs nie ma miejsca.

§. 10.

Na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy polowania ma polityczna władza powiatowa ogłosić w miejscu swojej siedziby urzędowej, jakoteż w gminie miejscowej i na obszarze dworskim stanowiącym, z gminą jedną miejscowość, edykt, mocą którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edyktie określić się mający, dzierżawny okres polowania (§. 9.) na podstawie §. 4. roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostają, aby tę pretensję w ciągu ośmiu tygodni u politycznej władzy powiatowej zgłosili.

Edykt ten ma być oprócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielnie w myśl §. 4. na swych gruntach wykonywali.

Do zgłoszenia się wystarczy zwykłe podanie do władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sy-

tuacyjnego dotyczących przestrzeni gruntowych.

Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna władza powiatowa zbadać ma zgłoszenia, według potrzeby przedsięwziąć dochodzenia, a następnie ustanowić okręgi polowania samodzielnego według §. 4., jakoteż wydzierżawić się mający okręg polowania gminnego.

Samodzielne polowania według §. 4. na gruntach należących do gminy miejscowej, lub do obszaru dworskiego, które w ciągu powyższego ośmioletniego terminu nie zostały zgłoszone celem wyłączenia z okręgu polowania gminnego, należą w najbliższym okresie dzierżawnym do okręgu polowania gminnego.

Samodzielne zaś polowanie według §. 5. już jako takie pozostaje wyłączone z okręgu polowania gminnego i nie potrzeba na to osobnego zgłoszenia ze strony odnośnego posiadacza gruntu lub bliższego określenia tego samodzielnego polowania przy ustanowieniu okręgu polowania gminnego.

§. 11.

Jeżeli dwie lub więcej reprezentacji gminnych (przełożonych obszarów dworskich) uchwałą przed wydaniem wspomnianego w §. 10 edyktu, że okręgi polowania gminnego albo części tychże złączone być mają w jeden wspólny okręg polowania, w takim razie zarządzi polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym to połączenie, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania.

Jeżeli przeciwnie reprezentacja gminna (przełożony obszar dworskiego) przed określonym właśnie terminem domaga się rozdzielenia okręgu polowania gminnego na kilka części, które z osobna miałyby być wydzierżawione, to polityczna władza powiatowa zarządzi takie rozdzielenie w tym razie, jeżeli szczególne stosunki, jak mianowicie różnorodność polowania, rozdział taki usprawiedliwiają; jednak żadna z tych części nie może obejmować mniej, jak 115 h. przestrzeni.

§. 12.

Celem stósownego zaokrąglenia przylegających do siebie okręgów polowania gminnego, może polityczna władza powiatowa w porozu-

mieniu z Wydziałem powiatowym przy ustanawianiu tych okręgów po wysłuchaniu interesowanych reprezentacji gminnych (przełożonych obszarów dworskich) poszczególne części odłączyć od jednego a przydzielić do drugiego okręgu polowania gminnego; wskutek tego jednak nie może powierzchnia żadnego okręgu polowania gminnego być mniejszą, jak 115 h.

C. Wydierżawienie polowań gminnych.

§. 13.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej jak 115 h., to służy przede wszystkim posiadaczowi przyległego, według §. 4. istniejącego samodzielnego polowania, prawo wydierżawienia przed wszystkimi innymi bez przetargu na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę, jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydierżawionego polowania gminnego.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli jest więcej takich posiadaczy przyległych polowań samodzielnych, służy pierwszeństwo do dzierżawy sąsiedniego okręgu polowania gminnego temu z nich, który ofiaruje wyższy czynsz dzierżawny, o ile ten czynsz co najmniej dorównywa czynszowi dzierżawnemu według ustępu pierwszego względnie drugiego tegoż §-fu.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnym polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 14.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej jak 115 h. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru:

a) otoczoną jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu, samodzielnym polowaniem istniejącym według §. 4. — albo

b) takim samodzielnym polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzającymi, to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi bez przetargu. Cena za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydierżawionego polowania gminnego. W razie szczególnych stosunków, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnych w sposób określony w alinei 1. otoczoną (lit. a), względnie oddzieloną (lit. b), w takim razie służy wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przede wszystkim posiadaczowi samodzielnego polowania, który ofiaruje wyższy czynsz dzierżawny z zastrzeżeniem z §. 13. ustęp 3. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszy się miał poniżej 115 h., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą obejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego. Co do wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części, służą te same postanowienia, jak co do samej enklawy.

Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnym polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 15.

Pominąwszy wyjątki wypływające z §§. 13, 14 i 25, mają być gminne polowania wydierżawiane w drodze publicznego przetargu.

W tym celu ogłosi polityczna władza powiatowa natychmiast po skutecznym ustanowieniu okręgu polowania gminnego, w sposób w miejscu przyjęty, licytację gminnego polowania w siedzibie urzędowej politycznej władzy powiatowej, w odnośnej gminie miejscowej, jako też w okolicznych gminach miejscowych i na obszarach dworskich, oraz zawiadomi o tem Wydział Rady powiatowej. Jeżeli prawdopodobnie uzyskany będzie znaczniejszy czynsz dzierżawny, należy rozpisać licytację na gminne polowanie także w jednej z najwięcej w powiecie rozposzechnionych gazet.

Obwieszczenie zawierać ma najistotniejsze dane co do polowania, względem którego przetarg się ma odbyć: cenę wywołania, czas trwania dzierżawy (§. 9.) i wysokość złożyć się mającego wadyum. Także zamieścić należy w tem obwieszczeniu zastrzeżenie, że gdyby wskutek ostatecznego rozstrzygnięcia w toku jeszcze będących rekursów, albo też stosownie do dalszych postanowień niniejszej ustawy nastąpił przyrost, lub zmniejszenie okręgu polowania gminnego, dozna również czynsz dzierżawny osiągnięty przy licytacji odpowiedniego podwyższenia lub zniżenia w stosunku do rozmiaru przestrzeni przyrodzanej, względnie odpadłej.

§. 16.

Wydzierżawienie gminnego polowania (§§. 13, 14. i 15.) skutecznia polityczna władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 9.), wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

Akt wydzierżawienia, jako też w szczególności protokół licytacyjny, sporządzony być ma podług wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 17.

Osoby wykluczone według §. 41. od uzyskania karty myśliwskiej, dalej gminy z wyjątkiem gmin, które mają własny statut albo tych, dla których wydana została ustawa gm. z 13. marca 1889, Dz. u. kr. Nr. 24, jakoteż spółki agrarne (§. 6., alinea 2) jako takie, nie mogą być dopuszczone do dzierżawy gminnego polowania (§. 13., 14. i 15.).

Wszelkie umowy, mijające się z niniejszym przepisem, są nieważne.

§. 18.

Towarzystwo myśliwskie może być dopuszczone do dzierżawy wystawionego na licytację gminnego polowania na podstawie osobnego pozwolenia, o które poprzednio u politycznej władzy powiatowej postarać się ma.

§. 19.

Na podstawie aktu licytacji przyzna polityczna władza powiatowa zaliczowane polowanie temu, kto wniósł najwyższą ofertę. Nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §§. 17. i 18. wykluczone są od dzierżawy.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania rekurs wniesiony i uwzględniony zostanie, należy orzec unieważnienie dokonanej licytacji i zarządzić ponowne wydzierżawienie gminnego polowania na pozostały jeszcze czas okresu dzierżawnego, chyba że władza o rekursie decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego rekursu przeciw przyznaniu polowania, pozostaje aż do ewentualnego ostatecznego unieważnienia przetargu dzierżawcą polowania gminnego ten, kto utrzymał się przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z oferentów nie przyznała polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, to należy aż do ostatecznego rozstrzygnięcia rekursu postąpić stosownie do §. 24.

Jeżeli wniesiono odwołanie przeciw wydzierżawieniu gminnego polowania, dokonaniem według §§. 13 i 14., to aż do ostatecznego unieważnienia dzierżawy, pozostaje dzierżawcą gminnego polowania również ten, komu ono wydzierżawione zostało.

§. 20.

Dzierżawca winien w ciągu 14 dni po przyznaniu mu gminnego polowania (§§. 13., 14., i 15.) koszta połączone z przyznaniem, względnie wydzierżawieniem zwrócić, a nadto złożyć u politycznej władzy powiatowej kaucję w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego.

Kaucya jest poręką za grzywny, na które skazany być może dzierżawca z powodu dzierżawy

wionego polowania gminnego, dalej koszta urzędowych czynności odnoszących się do dzierżawionego polowania gminnego, wreszcie za czynsz dzierżawny jakoteż za wypełnienie innych zobowiązań ciężących na dzierżawcy wskutek umowy dzierżawnej.

Jeżeliby kaucya uszczuploną została poniżej jednorocznego czynszu dzierżawnego, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni do pierwotnej wysokości.

Kaucya ma być złożona w gotówce w państwowych lub innych, pupilarne bezpieczeństwo przedstawiających, papierach wartościowych według kursu giełdowego w dniu złożenia, albo wreszcie w książeczkach władkowych krajowych kas oszczędności.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy zwróconą będzie kaucya dzierżawcy, o ile nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których służy za porękę.

§. 21.

Pierwszy czynsz dzierżawny złożony być winien w ciągu 14 dni po przyznaniu gminnego polowania, każdy zaś następny na cztery tygodnie przed początkiem roku dzierżawnego, a to z reguły u Zwierzchności gminnej.

Jeżeli jednak okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich rozmiaru udział w czynszu dzierżawym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna władza powiatowa przy sposobności wydzierżawienia polowania gminnego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego.

Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy (§. 28. l. 1.).

§. 22.

Złożony u Zwierzchności gminnej czynsz dzierżawny za gminne polowanie wpływa do kasy gminnej. Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdorazowym złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty, że poszczególni właściciele gruntów podnieść mogą udziały na nich

z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej, włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawnym przypadającego za te grunta.

§. 23.

Oddanie dzierżawionego polowania gminnego (§§. 13., 14. i 15.) w części lub w całości w poddzierżawę jest wzbronione. Można jednak za przyzwoleniem politycznej władzy powiatowej, po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), polowanie gminne wydzierżawione w drodze licytacji, odstąpić na resztę okresu dzierżawnego trzeciej osobie, która z mocy §§. 17. i 18. nie jest wykluczona od dzierżawy.

§. 24.

Jeżeli nie zdołano wydzierżawić gminnego polowania, polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej i po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, zarządzi inne środki użytkowania z prawa polowania na tak długo, dopóki nie uda się ponowne wydzierżawienie na pozostający okres dzierżawny.

§. 25.

Gdy stosownie do §§. 9 — 12. czas trwania najbliższego okresu dzierżawnego oznaczony i na tenże okres okręgi polowania ustanowione zostały, może w ten sposób określone polowanie gminne, o ile nie zachodzi i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy na podstawie §§. 13. i 14., być wydzierżawione na oznaczony najbliższy okres dzierżawny bez licytacji z wolnej ręki przez polityczną władzę powiatową po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli tenże wniesie o to prośbę przed wydaniem obwieszczenia, określonego w §. 15. i ofiaruje czynsz dzierżawny, co najmniej

o 20%, wyższy od czynszu z upływającego okresu dzierżawy.

Przyznanie gminnego polowania nastąpi w takim wypadku bez licytacji, przyczem mają zastosowanie postanowienia §. 5. alinei 3. o ewentualnem powiększeniu, względnie zmniejszeniu okręgu polowania gminnego i czynszu dzierżawnego, jakoteż postanowienia §. 19. alinei 3.

Jeżeli wskutek rekursu wniesionego przeciw takiemu przyznaniu gminnego polowania nastąpiłoby miało ponowne tegoż wydzierżawienie, to będzie ono podjęte na pozostający czas okresu dzierżawnego.

D) Rozwiązanie skutecznego przez władzę wydzierżawienia polowania.

§. 26.

Wydzierżawienie polowania gaśnie, z wyjątkiem wypadków §. 27., przez śmierć dzierżawcy, względnie tego, komu dzierżawa za przyzwoleniem władzy (§. 23) została odstąpiona.

§. 27.

Polowania wydzierżawione na podstawie §§ 13. lub 14. przechodzą po śmierci dzierżawcy, albo wskutek zaszłej z innego powodu zmiany w osobie posiadacza przyległego, względnie okalającego okręgu samodzielnego polowania, na resztę okresu dzierżawnego na nowego posiadacza tegoż okręgu.

§. 28.

Wydzierżawione polowanie może przez polityczną władzę powiatową być uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego;

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 34.);

3. dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

§. 29.

Opróżnione w myśl §§. 26. i 28. polowanie ma być przez polityczną władzę powiatową na resztę okresu dzierżawnego:

1. wcielone do okręgu polowania gminnego, o ile chodzi o enklawę (§. 14.), jeżeli nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa do dzierżawy, stósownie do §. 14.;

2. wydzierżawione w drodze licytacji, o ile chodzi o inny okręg polowania gminnego, jeżeli nie zachodzi i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy, według §. 13.

W obydwu wypadkach odpowiada poprzedni dzierżawca, jeżeli rozwiązanie dzierżawy nastąpiło z jego winy (§. 28.), za koszta nowego wydzierżawienia, niemniej za ewentualny ubytek czynszu dzierżawnego.

W razie niemożności ściągnięcia kosztów ponownego wydzierżawienia od poprzedniego dzierżawcy mają one być zwrócone przez nowego dzierżawcę (§. 29. alinea 1).

E. Zmiany w posiadłości gruntowej.

§. 30.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero w najbliższym okresie dzierżawnym w przypuszczeniu, że ten okręg polowania zostanie prawidłowo zgłoszony (§. 10). Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, w którym okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie zgłosić się można ze wspomnianem uprawnieniem w sposób przepisany dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.

Tymczasem pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.

§. 31.

Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa, uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli §. 4., przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 4.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym

wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego, włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba, że kto wystąpi w myśl §§. 13 lub 14. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.

§. 32.

Jeżeli okręg polowania samodzielnego, którego właściciel dzierżawił okręg polowania gminnego na podstawie §. 13. albo enklawę na podstawie §. 14., utraci właściwość graniczącego albo otaczającego, względnie oddzielającego, okręgu polowania samodzielnego, to polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wydzierżawi odnośny okręg polowania gminnego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacji, względnie włączy enklawę do okręgu polowania gminnego, o ile w jednym i drugim przypadku nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 13. i 14.

§. 33.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samodzielne polowania w § 5. określone, to odpadają one zaraz z chwilą powstania od polowania wydzierżawionego przez władzę. Jeżeli zaś w tego rodzaju okręgu polowania zajdzie zmiana, odbierająca mu charakter okręgu polowania samodzielnego według §. 5., winna polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej, wcielić go na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, o ile nie zajdzie i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 14.

II. Przepisy policyi łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 34.

Każdy posiadacz samodzielnego polowania

określonego w §. 4., tudzież każdy dzierżawca polowania gminnego, obowiązany jest do nadzoru i ochrony polowania ustanowić straż łowiecką w stósownej ilości i przedstawić ją według odnośnych przepisów do zatwierdzenia i zaprzysiężenia, jako personal dla ochrony kultury krajowej.

Jeżeli nie zachodzą jakie wątpliwości, mogą także posiadacze i dzierżawcy polowań sami być potwierdzeni i zaprzysiężeni jako straż łowiecka pod warunkiem, że posiadają wymaganą kwalifikację.

§. 35.

Zatwierdzone i zaprzysiężone organa straży łowieckiej mają prawo w wykonywaniu swojej służby, nosić broń myśliwską, jakoteż krótką szablę, wolno i u jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim tylko w wypadku obrony koniecznej.

B. Karty myśliwskie.

§. 36.

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej.

Zaprzysiężeni strażnicy łowieccy, którzy są równocześnie ustanowieni strzelcami potrzebują do wykonania polowania certyfikatu zamiast karty myśliwskiej z wyjątkiem strażników wymienionych w §. 34. ust. 2., którzy są obowiązani mieć kartę. Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 37.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa, może więc także obcym, t. j. osobom nie zamieszkałym w Galicyi, tutejszo-krajowa polityczna władza powiatowa wydać kartę myśliwską.

§. 38.

Karta myśliwska wystawiona być może na rok albo na trzy lata kalendarzowe i ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi.

Certyfikaty wydane będą strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami i ważne są w obrębie okręgu łowieckiego, na który strażnik ustanowiony jest.

§. 39.

Karta myśliwska i certyfikat ważne są łącznie dla osoby, na której nazwisko opiewają, nie mogą więc komu innemu być odstąpione.

Kartę powinni posiadać w czasie wykonywania polowania, zaś certyfikat strażnicy w czasie pełnienia obowiązku, zawsze mieć przy sobie i okazać je na żądanie organom bezpieczeństwa.

Karta myśliwska nie daje jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

§. 40.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba takse 5 zł., za trzyletnią takse 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie praktyki.

Certyfikaty wystawione według §. 38 alinea 2. nie podlegają opłacie taksy; lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć może podejrzenie, że zamierzone jest uchylene się od obowiązku opłaty taksy.

§. 41.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, dla uczniów szkoły lasowej Dyrekcya, dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i opilcom;

d) osobom, które nie mogą wykazać się kartą na broń, o ile ją według odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, kto według §. 335 ust. karn. uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się

z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w teże;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny albo o kartach myśliwskich lub za przekroczenie z §. 51. tej ustawy.

§. 42.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia złożonej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 41) okoliczności wykluczających.

C. Przepisy o ochronie.

§. 43.

Namiestnictwo oznaczy w drodze rozporządzenia pory ochronne dla tych zwierząt łownych, dla których koniecznem jest ustanowienie czasu ochrony w celu utrzymania zwierzostanu odpowiedzialnego stosunkom łowieckim kraju.

W porze ochronnej nie wolno na podległy ochronie rodzaj zwierzyny polować, ani też jej chwytać lub zabijać.

§. 44.

Jeżeli w jakim okręgu polowania okaże się potrzebnem zmniejszenie ilości pewnego rodzaju zwierzyny w interesie gospodarstwa rolnego lub leśnego, które przez tę zwierzynę szkodę ponosi, ma polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym zarządzić wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny w odnośnym okręgu polowania nawet w porze ochronnej.

§. 45.

Polityczna władza w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej zezwolić może na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych albo dla wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli to jest usprawiedliwione względami na miejscowe lub klimatyczne stosunki. Wyjątki takie można jednak w każdym razie przyznać tylko na rok bieżący.

§. 46.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może polo-

wanie na pewne rodzaje zwierzyny w niektórych albo we wszystkich okręgach polowania w powiecie zamknąć co najwyżej na dwa lata w tym samym okresie dzierżawy, jeżeli to wskutek szczególnych okoliczności jest odpowiedniem.

Z powodu takiego zakazu nie może sobie dzierżawca polowania rościć pretensyi do opustu z czynszu dzierżawnego.

§. 47.

Postanowienia §§. 43 do 46 nie mają zastosowania do zwierzynców co do hodowanej w nich zwierzyny.

§. 48.

Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie, z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu polowania.

§. 49.

Po upływie dni czternastu od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny, ani w stanie żywym, ani zabitej, ani w całości, ani w kawałkach, na składach, targowicach, w restauracjach, ani też w inny sposób sprzedawać.

Zakaz ten odnosi się również do zwierzyny pochodzącej z oznaczonych w §. 5. samodzielnych okręgów polowania, ze składów dziczyzny, albo z poza granic kraju.

§. 50.

Jeżeli zwierzyna została zabita w wykonaniu postanowień §§. 44. i 45. po za ogólnym czasem polowania (§. 43.), albo przy zarządzonej według §. 83. sprzedaży nabytą została, to winna w pierwszym wypadku polityczna władza powiatowa, w drugim zwierzchność gminna (przełożony obszaru dworskiego) zezwolić na owe wyjątki z pod zakazu §. 49., jakie są potrzebne do spieniężenia dziczyzny, z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności przeciw możliwym nadużyciom i wydać na to potrzebne poświadczenia.

D. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 51.

Zakazuje się każdemu przechodzić ze strzelbą przez jakikolwiek okręg polowania bez pozwolenia uprawnionego do polowania, wyjąwszy, gdyby go do tego uprawniało, względnie obowiązywało jego stanowisko urzędowe.

Kto wbrew temu zakazowi przydybany zostanie przez strażnika publicznego po za publicznymi gościńcami, drogami, albo po za takimi drogami, których używa się powszechnie jako połączenia między miejscowościami i zagrodami, winien jest na żądanie tegoż wydać mu strzelbę.

Odebraną strzelbę należy bezzwłocznie oddać politycznej władzy powiatowej.

§. 52.

W czasie od wiosny aż do końca żniw nie wolno bez pozwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych, w winnicach zaś przed ukończeniem winobrania, ani na zwierzynę polować, ani też takowej ścigać lub psami tropić.

Wyjęte z pod tego zakazu są pola obsiane koniczyną albo moharem, dalej zasadzone ziemniakami albo rzędownym siewem buraków i kapusty lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemioplodami.

W czasie wyjątkowo mokrym nie wolno na polach obsianych polować konno lub z pogońką nawet w jesieni i w zimie.

§. 53.

W najbliższym otoczeniu zabudowań można wprawdzie tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jej jednak zabijać bronią palną, zaś wstęp na dziedziniec, jakoteż do ogrodów ozdobnych i warzywnych, ogrodzonych lub innym sposobem okolonnych, a znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, może być przez właściciela wzbronionym.

§. 54.

Zakazanem jest polować na zwierzynę łowną z nagonką przez cały dzień w niedzielę, w inny zaś sposób polować wolno w niedzielę dopiero po ukończeniu przedpołudniowego nabożeństwa w miejscowych kościołach.

§. 55.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych.

Zwierzyna postrzelona lub w inny sposób zraniona, która przyjdzie na obcy okręg polowania, nie może być tamże ścigana, ewentualnie jej dalsze ściganie, zabicie i wzięcie w posiadanie, zastrzeżone jest uprawnionemu do polowania w tym okręgu polowania, na którym zwierzyna się znajduje.

§. 56.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wyłamaniu się tych zwierząt.

§. 57.

Na wolności przydybane niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki może każdy łowić, zabijać i przez to je nabywać.

Zwierzęta następujące jako to: lisy, kuny leśne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozor, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka, trzcinnik), czapla siwa, mewa sina, puchacz, dzierzba, sroka, kruk mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, dalej na własnym gruncie przez właściciela gruntu, a za jego pozwoleniem także przez trzecie osoby, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne, przez każdego chwytane, albo zabijane i zabierane.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na grucie w stadach dzikie gęsi i kaczki.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 58.

Do chwytania zwierząt oznaczonych w §. 57. może używać uprawniony do polowania także żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, nie może to jednak odbywać się w miejscach, w których łatwoby ztąd powstać mogło niebezpieczeństwo dla ludzi albo dla zwierząt pożytecznych i muszą być przy tem w każdym

razie ustawione znaki, które każdy może bez trudności spostrzedz i rozpoznać. Zakładanie samostrzałów jest bezwarunkowo wzbronione. Jeżeli ściganie wyżej oznaczonych zwierząt odbywać się ma przez inne osoby z bronią palną lub w inny sposób łowiecki, to potrzebne jest na to poprzednie pozwolenie uprawnionego do polowania, wyjąwszy wypadek niezbędnie koniecznej obrony lub bezpieczeństwa osoby lub mienia, albo też, gdy polityczna władza powiatowa zarządzi obławę.

W okolicach, gdzie przebywają dziki, może polityczna władza powiatowa osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, lecz za równoczesnem zawiadomieniem go i za wydaniem bezpłatnego certyfikatu, który ma służyć do legitymacyi i na żądanie być okazany organom nadzorującym, pozwolić na zabijanie dzików z broni palnej w obrębie oznaczonego terytorium i przez czas oznaczony.

§. 59.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia inne jeszcze rodzaje zwierząt poddać pod postanowienia §. 58. lub je z pod takowych wyłączyć.

§. 60.

Tropiące, lub samopas włóczące się psy, zdala od domów i trzód, tudzież koty włóczące się po polach lub w lesie, mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego strzelców zabijane.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązku odszkodowania.

§. 61.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych albo przez psy tych osób (szkodę wyrządzoną przez polowanie);

b) szkodę wyrządzoną w obrębie jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne z wyjątkiem

przez stada dzikich gęsi i kaczek na gruncie i niezebranych jeszcze plonach (szkodę wyrządzoną przez zwierzynę).

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 62.

Wzbronienie wstępu na przestrzenie gruntowe określone w §. 53. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę wyrządzoną być może.

§. 63.

Szkody wyrządzone na gruncie lub niezebranych jeszcze plonach przez zwierzęta, które nie są przedmiotem polowania a wymknęły się ze zwierzynców, winny być także wynagrodzone przez uprawnionego do polowania owego okręgu, gdzie szkoda została wyrządzona.

§. 64.

Obowiązanemu do wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie (§. 61. lit. a) służy regres do bezpośredniego winowajcy na zwykłej drodze prawa.

Zwrotu zapłaconego według §. 63. odszkodowania wolno uprawnionemu do polowania dochodzić na zwykłej drodze prawa przeciw właścicielowi zwierzynca, musi jednak dowieść, że zapłacona szkoda przez zwierzęta tego ostatniego wyrządzoną została.

§. 65.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Każdemu wolno jest odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez wyznaczonych ku temu ludzi, przez urządzenie straszdeł, ogni nocnych itp. Gdyby zaś przy takiej sposobności jakie zwierze zraniło się albo zginęło, to

uprawniony do polowania nie może za nie domagać się odszkodowania.

§. 66.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta, położone w obrębie swego okręgu polowania, chronić przeciw szkodom od zwierząt za pomocą ogrodzeń lub innych środków ostrożności, o ile przez to właściciel gruntu nie zostanie ograniczony w użytkowaniu gruntu.

Uprawniony do polowania odpowiada za wyrządzoną przez zwierzynę pomimo takich urządzeń szkodę, jeżeli nie wykaże, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego udaremniony został.

§. 67.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagrodzone, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła, mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczonyj zapobiedz są w stanie.

§. 68.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w plonach dojrzałych, albo też już zebranych lecz jeszcze nie zwiezionych, nie mają być wynagradzane wtedy, jeżeli się okaże, że w czasie wyrządzenia szkody zwózka plonów przy porządnej gospodarce mogła i powinna już była być dokonana, lub też o ile chodzi o plony, które można zachować na wolnem polu, że zaniedbano takich urządzeń, jakimi porządny gospodarz tego rodzaju plony przeciw szkodzie od zwierzyny zwykły chronić.

§. 69.

Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być szkoda wynagrodzona w takiej mierze, w jakiej przedstawia się w czasie żniwa.

§. 70.

Przy ocenianiu szkody według tej miary, w jakiej się ona przedstawia, przyjęć należy

w rachunek rzeczywistą stratę, której poszkodowany doznał w plonach swego gruntu, po potrąceniu tych wydatków, jakieby ponieść jeszcze musiał aż do zebrania plonów.

O ileby szkoda według zasad prawidłowej gospodarki przez ponowną uprawę w tym samym roku wyrównaną być mogła, należy i to także uwzględnić przy oszacowaniu.

B) Postępowanie.

§. 71.

Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancji wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 72.

Z zastrzeżeniem postanowień określonych w trzecim ustępie §. 77. winien poszkodowany zgłosić dokładnie cyfrowo oznaczoną pretensję o wynagrodzenie szkody u politycznej władzy powiatowej w czasie, w którym szkoda może jeszcze być dostrzeżona i oceniona, gdyż inaczej gaśnie prawo do odszkodowania.

W wypadkach określonych w §. 69. nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 76 wnieść się mającemi.

§. 73.

Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma wcześniej potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa, podejmując te dochodzenia, przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 74.

Przy komisijnem dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć

także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca:

1. czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2. o ile podania stron względem okoliczności, wpływających według §§. 67. do 69. na pretensję o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 75.

W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bezwzględnie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę, poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 76.

W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody wy-czekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęciu drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem gaśnie pretensya o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe — pierwotnie użytego, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 73. powołać się mającego znawcy.

§. 77.

Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacji gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 73.) którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacya naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na za-

wsze, należy to z podaniem nazwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 72. wnoszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), równie jak i w wypadku §. 76. żądania o przedsięwzięcie powtórnych oględzin.

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi, o odszkodowanie, jako też o każdym żądaniu przedsięwzięcia powtórnych oględzin, zawiadomić natychmiast polityczną władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenie z przybraniem jednego lub w wypadkach ważniejszych lub trudniejszych obydwóch ustanowionych znawców, jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencyi stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 73—76.

Jeżeli ugoda (§§. 74. i 76.) nie przyjdzie do skutku, ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń, bezzwłocznie przesłany politycznej władzy powiatowej, która w razie potrzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to także z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§§. 75. i 76.).

Bliższe przepisy i postanowienia, o delegacyi, o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacyi naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), jak również odwołania teje delegacyi winna polityczna władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 78.

Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego

dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako kosztą postępowania mogą tylko być zarachowane:

1. kosztą z powodu interwencyi organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach tudzież kosztą doręczeń i należności stemplowe (kosztą urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzanego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (kosztą stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 79.

Względem ponoszenia kosztów w §. 78 określonych, obowiązują następujące postanowienia:

1. kosztą urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma oskarżony, który w wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensyą, ma on ponieść kosztą urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani skarżony. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach:

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 72), to oskarżony obowiązany jest zwrócić kosztą prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić kosztą prywatne oskarżonego;

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowym (§§. 74. i 76.) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, można na żądanie oskarżonego zobowiązać skarżącego do zwrotu odpowiedniej części kosztów urzędowych, jako też kosztów prywatnych oskarżonego.

Ewentualne kosztą prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 80.

W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmiennie od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem

Wykonywanie niniejszej ustawy służy w miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach kompetencji politycznej władzy powiatowej albo Namiestnictwu. Władze te mają przytem, o ile chodzi o kwestye fachowe, postępować [także i w innych a nietylko w wypadkach §§. 73. i 76], po wysłuchaniu jednego, a według potrzeby i kilku znawców.

Namiestnictwo winno przed wydaniem rozporządzeń, według niniejszej ustawy teje władzy zastrzeżonych, porozumieć się z Wydziałem krajowym a w wypadkach §§. 2. alinea 2, 43 59 i 75 alin. 5 zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

W wypadkach, w których nie nastąpiło porozumienie między władzą polityczną powiatową a Wydziałem powiatowym, rozstrzyga Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 82.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracja, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancji Namiestnictwo wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina występować miała jako strona.

§. 83.

Rozprawy ze stronami prowadzić należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem doradców prawnych i fachowych.

Także oprócz wypadków §. 16 i 77 może władza polityczna do poszczególnych czynności urzędowych delegować naczelników odnośnych gmin (przełożonych obszarów dworskich).

Z całej rozprawy ma być spisany protokół, który zawierać powinien wynik doprowadzonego do skutku porozumienia, albo jeżeli porozumienie do skutku nie przyszło, oświadczenia stron wraz z uzasadnieniem, niemniej wszelkie przeciwne uwagi.

§. 84.

Wyjąwszy wypadki wynagrodzenia szkód przez polowania i zwierzynę wyrządzonych, obowiązują zresztą co do ponoszenia kosztów postępowania, o czem władze polityczne równocześnie z decyzją o przedmiocie głównym w zwykłym toku instancji rozstrzygają, następujące postanowienia:

1. koszta ponosi w pierwszym rzędzie strona, która żądała wdrożenia postępowania, albo własną winą je spowodowała;

2. polityczna władza ma orzec, czy i w jaki sposób ewentualnie koszta te w poszczególnym wypadku miałyby może być rozdzielone także na inne albo na wszystkie w rozprawie uczestniczące strony, a to w miarę interesu, jaki strony mają w uregulowaniu sprawy głównej i z uwzględnieniem okoliczności, czy niektóre, zresztą zbędne wypadki, nie zostały spowodowane zachowaniem się jednej lub drugiej strony.

§. 85.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej idzie do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa wyjąwszy wypadek określony w §. 9, do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy politycznej, która rozstrzygała w pierwszej instancji.

§. 86.

Rekurs wczesnie wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadki § 20.

alinea 3. i 5., względnie §. 26. alinea 2., jakoteż wtedy, gdy względy na bezpieczeństwo publiczne, albo zagrażające niebezpieczeństwo szkody wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

V. Przekroczenia i kary.

§. 87.

Naczelnicy gmin, przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya, jakoteż zatwierdzona i zaprzysiężona straż łowiecka mają obowiązek czuwać nad zachowaniem przepisów niniejszej ustawy i o dostrzeżonych przekroczeniach donieść władzy powiatowej.

Taki sam obowiązek ciąży w szczególności także na organach policji targowej co do zakazu w §. 49. zawartego.

§. 88.

Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych. mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od pięciu do pięćdziesięciu złotych, która to grzywna podwyższona być może w wypadku powtórnego przekroczenia, albo też, jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do stu złotych. W razie niewypłacalności uznanego winnym, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przy czem pięć złotych równoważy jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

§. 89.

W wypadkach przekroczeń §§. 43, 46 i 49, których dopuszczają się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele gospód, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 55. alinea 1. i 58. alinea 2. orzec należy utratę zakazanych przy-

ządów, bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

W wypadku §. 51. alinea 3. można obok ukarania przestępcy uznać także odebraną broń palną za przepadłą.

§. 90.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §. 55. alinea 1. i 58. alinea 2., należy orzec samodzielnie utratę takich przyrządów, chociażby dochodzenie przeciw pewnej osobie lub skazanie za użycie tychże nie było możliwem.

§. 91.

Zwierzyna, odebrane strzelby i przyrządy zakazane, które zostały uznane za przepadłe, sprzedane być mają przez naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) w drodze publicznego przetargu na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą winny być przyrządy zakazane czynione niezdatnymi do użytku w formie zakazanej.

§ 92.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 93.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej. jeżeli nie zachodzi potrzeba odesłania pretensyi o odszkodowanie dla braku dostatecznego wyjaśnienia przed sądy cywilne.

Jeżeli odszkodowanie zostanie prawomocnem orzeczeniem karnem przyznane lub odmówione, wolno temu, kto z takiego rozstrzygnięcia nie jest zadowolony, udać się na zwykłą drogę prawa, co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.

§. 94.

Dochodzenie i karanie przekroczeń niniejszej ustawy ustaje wskutek przedawnienia, jeżeli przestępca w ciągu sześciu miesięcy od chwili

popelnienia czynu karygodnego nie został pociągnięty do śledztwa, co jednak bynajmniej nie narusza obowiązku uchYLENIA trwającego wskutek przekroczenia stanu bezprawnego.

§. 95.

Co do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy przez władze polityczne, co do terminów odwołania i odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy o administracyjnym postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

W dyskusji ogólnej przemawia: p. Kra-marczyk i p. Żardecki, który wnosi usunięcie tego przedmiotu z dzisiejszego porządku dziennego i umieszczenie go na porządku dziennym następnego posiedzenia.

Izba w głosowaniu uchwała wniosek p. Żardeckiego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji Towarzystwa łyżwiarskiego we Lwowie, w przedmiocie odstąpienia temuż Towarzystwu w drodze sprzedaży części gruntu Szumanówką zwanego.

Sprawozdawca p. Wiktor.

Z powodu nieobecności sprawozdawcy w Izbie usuwa J. E. ks. Metropolita ten przedmiot z porządku dziennego.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o petycji Rady m. Starego Sącza względem założenia w Starym Sączu wzorowego warstata szewskiego.

Sprawozdawca p. Weigel czyta sprawozdanie, zakończone wnioskami:

Petycję tę Rady miejskiej w Starym Sączu udziela się Wydziałowi krajowemu do ścisłego zbadania i załatwienia w porozumieniu z krajową komisją przemysłową.

Izba wniosek ten uchwała bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego z petycji gminy Borzęcin (pow. Brzeskiego) o zapomogę na odbudowanie szluz w wałach rzeki Uszwicy.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Gorayskiego, zdaje sprawę p. Struszkiewicz, a uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje następujące wnioski:

I. Na odbudowanie szluz i przepustów w wałach rzeki Uszwicy, przyznaje Sejm zasiłek bezwrotny w wysokości $\frac{1}{3}$ części kosztów budowy, pod warunkiem, jeżeli reszta kosztów pokryta zostanie po połowie przez c. k. Skarb państwa i konkurencją.

II. Na cel powyższy otwiera Sejm Wydziałowi krajowemu kredyt dodatkowy na r. 1893 w kwocie 2.000 zł. w. a.

Izba uchwała bez rozpraw powyższe wnioski.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z wniosku posła Fruchtmana w sprawie przyspieszenia wprowadzenia w życie Trybunału I. instancji w Stryju.

Sprawozdawca p. Lenartowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek:

Wzywa się c. k. Rząd, aby nie oglądając się na dalsze ofiary gminy miasta Stryja, niezwłocznie przystąpił do aktywowania c. k. Sądu obwodowego w Stryju i w tym celu budowę gmachu sądowego w Stryju jeszcze w bieżącym roku rozpoczął.

Izba uchwała bez rozpraw powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji prawniczej z wniosku posła Skałkowskiego w przedmiocie uwolnienia właścicieli tabularnych od opłat na rzecz funduszu propinacyjnego od zakładania nowych gorzelń, browarów lub miodosytni.

Sprawozdawca p. Fruchtmann uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączoną ustawę, która brzmi:

U s t a w a

z dnia . . . uzupełniająca postanowienia §. 23 ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1877.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Właściciel majątności tabularnej, który według §. 23. alinea 3, ustawy krajowej z dnia 30. grudnia 1875 Nr. 55 Dz. ust. i rozp. kraj. z r. 1877 wolny był od opłat na rzecz funduszu propinacyjnego, od zakładania nowych gorzeli, browarów lub miodosytni, pozostaje i nadal od tych opłat uwolniony, jeżeli zakłada gorzelnię, browar lub miodosytnię w obrębie tego okręgu, na który rozciągało się propinacyjne prawo wyszynku do końca r. 1889, z jego majątnością tabularną połączone.

Art. II

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

P. Weigel wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała powyższy wniosek, poczem przyjmuje cały projekt ustawy *en bloc* zgodnie z wnioskiem komisji.

Uchwalwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszy indemnizacyjnych za rok 1891.

W zastępstwie nieobecnego w Izbie sprawozdawcy, p. Chrzanowskiego, zdaje sprawę p. St. Badeni, a uwolniony od czytania sprawozdania odczytuje następujące wnioski:

1) Z rachunków funduszy indemnizacyjnych Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego za rok 1891 Sejm udziela Wydziałowi krajowemu absolutoryum.

2) Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby na przyszłej sesji sejmowej przedłożył w uzupełnieniu zamknięcia rachunków za r. 1891., wykaz dochodów rzeczywistych z dodatku indemnizacyjnego w roku 1891. dla wszystkich trzech funduszy indemnizacyjnych, oraz wykaz zaległości tego dodatku z końcem roku budżetowego 1891. wraz z uzasadnieniem kwot tych dochodów i zaległości.

Izba uchwała bez rozpraw powyższe wnioski.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o wnioskach pp. Pilata i Rutowskiego w sprawie reformy gmin wiejskich.

Sprawozdawca p. Pilat, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wnioski, które brzmią:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w dalszem wykonaniu uchwał sejmowych z d. 25. stycznia 1887 i z 24. marca 1892 wygotował wnioski do zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w tym kierunku:

1. aby utworzoną została dla tych zadań miejscowej administracji publicznej, których poszczególne gminy i obszary dworskie należycie wypełniać nie mogą, zbiorowa organizacja autonomiczna, złożona z dzisiejszych gmin i obszarów dworskich, zostająca w ścisłym związku z samorządną organizacją powiatową, a nie naruszająca ani odrębności dzisiejszych gmin pod względem zarządu majątkiem gminnym i korzystania z dobra gminnego ani też obecnego stanowiska obszarów dworskich w sprawach do zakresu owej wspólnej organizacyi nie należących;

2. aby koszta nowej organizacyi ponoszone były równomiernie przez gminy i obszary dworskie w nią wciągnięte;

3. aby skład zarządu projektowanej organizacyi zbiorowej dawał rękojmię należytej administracyi i odpowiedniego uwzględnienia żywiołów inteligentnych, a zarazem ponoszących znaczniejszą część kosztów i aby w tym zarządzie wytworzenie ciała uchwalającego (rady), odbywało się bez tworzenia osobnej w tym celu organizacyi ciał wyborczych;

Wydział krajowy rozważy, czy nie należałoby złożyć ten zarząd wprost z przełożonych dziśniejszych gmin, tudzież z przełożonych obszarów dworskich lub ich zastępców, ewentualnie przy większych gminach z wzmocnieniem ich reprezentacyi;

4. aby projektowana organizacja zbiorowa nie pomnażała liczby instancyi w sprawach administracyi publicznej o nowy stopień, lecz w sprawach do niej należących wstąpiła w miejsce instancyi istniejących;

5. aby określony został wpływ i nadzór wyższych władz samorządnych wobec projektowanej organizacyi w szczególności co do urzędu naczelnika a następnie pisarza.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał i zdał sprawę, jakie będą koszta zarządu dołączone z projektowaną reformą przy dążeniu do najdalej idącej oszczędności, a zarazem o ile nastąpiłoby zmniejszenie wydatków na zarząd w gminach?

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy wykonaniu powyższych poleceń zbadał zapatrywania c. k. Rządu co do projektowanej reformy.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wypracowaniu projektu zbiorowej organizacyi autonomicznej, w ustępie I. skreślonej, projekt ten ogłosił, a w szczególności podał do wiadomości reprezentacyi powiatowych, ażeby umożliwić im wyrażenie zdania o tym projekcie.

W czasie odczytywania powyższych wniosków obejmuje przewodnictwo ks. Marszałek krajowy.

P. Jan hr. Stadnicki wnosi zamknięcie dzisiejszego posiedzenia z powodu późnionej pory.

Izba wniosek ten uchwała.

Marszałek wzywa sekretarzy do odczytania wniesionej interpelacyi

Sekretarz p. Trzeciecki czyta następującą interpelacyę do c. k. Rządu.

I n t e r p e l a c y a

do c. k. Komisarza Rządowego.

Pomimo, że Skarb krajowy, jak to c. k. Rząd w rozp. z 12. sierpnia 1892 r. wyraźnie

uznał, nie był prawnie obowiązany udzielać zasiłków na zwalczanie chorób epidemicznych, a poszczególnie cholery, przeznaczył kraj na ten cel w poczuciu swego moralnego obowiązku 50.0000 zł., a zatem dwa razy tyle, jak Morawy i Czechy.

Równocześnie jednak uchwalił Sejm w dniu 22. września 1892 rezolucyą wypowiadającą życzenie, ażeby Rząd na zwalczanie chorób epidemicznych w Galicyi 100.000 zł. ze skarbu Państwa przeznaczył i ażeby wnioski w tym kierunku przy budżecie na r. 1894 Radzie Państwa przedłożył.

Na mocy art. 11 lit. f) ustaw zasadniczych o reprezentacyi Państwa i na mocy §. 2 lit. c) państwowej ustawy sanitarnej z 30. kwietnia 1870 r. zwalczanie chorób epidemicznych należy do zakresu działania Rady Państwa, z tego względu też i koszta odnośne wyłącznie Skarb państwa pokryć powinien; gminy natomiast mają jedynie tylko w przekazanym zakresie działania przeprowadzać właściwe środki ochronne, żadna ustawa jednak nie włożyła na nie obowiązku ponoszenia kosztów z tego powodu powstałych. W zasadzie przyznał to c. k. Rząd d. 3. marca 1889 przez usta tak znakomitego znawcy ustawodawstwa sanitarnego, jak Naczelnik sekcji i Referent spraw sanitarnych w Ministerjum spraw wewnętrznych baron Erb, a także i art. 62 i 63 instrukcyi cholerycznej, choć w niezupełnie ściślej konsekwencyi z przepisami ustaw zasadniczych i obowiązków państwa z ustawy sanitarnej, ale z pewnem ściśnieniem świadczeń Państwa zredagowanej, uznaje powyżej wskazywany obowiązek Państwa.

Stąd też przyczyniał się Rząd z fundusów przez Radę państwa przyzwolonych, jak wynika z rozp. z dnia 7. maja 1889 r. L. 8392. znacznemi sumami do służby zdrowia w gminach Górnej Austrii i do zwalczania słabości Skrljewa w Dalmacyi. — W Galicyi finansowa pomoc Państwa podczas cholery ograniczyła się do zakupna zapasów rezerwowych środków desinfekcyjnych dla tych miejscowości, w których zapasy powiatowe i gminne wyczerpano, do prowizorycznego exponowania 16 lekarzy granicznych, a wreszcie do również prowizorycznego ustanowienia dwóch lekarzy kontrolujących. Koszta innych, godnych najgorętszego uznania

i nader energicznych zarządzeń c. k. Rządu wobec zagrażającego niebezpieczeństwa w braku dostatecznych funduszków państwowych pokryły gminy.

Tytuł do większego nakładu na cele sanitarne ze strony państwa ma Galicya, jako kraj tak długą suchą granicą oddzielony od Rosyi, z której epidemie tylekrotnie przychodziły.

Ochrona Galicyi w tym kierunku stanowi zatem nietylko interes kraju, ale pierwszorzędny interes Państwa i innych krajów koronnych. — Większy nakład uzasadniają również stósunki sanitarne Galicyi, a mianowicie fakt, że cyfra śmiertelności Galicyi 31·53 pro mille obok Rosyi, Bouches du Rhone, Hautes Alpes, Alpes Maritimes, Reuss, Palatynatu i Górnej Bawaryi, należy do najwyższych w Europie.

Względy te podniosła reprezentacja kraju w Radzie państwa. W odpowiedzi na jej wywody Rząd przez usta Naczelnika sekcji Barona Erba, podniósłszy, że w żadnym kraju ofiarność nie była tak wielką jak w Galicyi, i oddawszy najgorętsze uznanie czynnościom galicyjskich organów zarówno rządowych, jak i autonomicznych, oświadczył, że dotychczas czynił zadość wszystkim żądaniom zasiłków na cele sanitarne przez c. k. Namiestnictwo popartym,

dał przeto do zrozumienia, że i na przyszłość to pod tymże warunkiem uczyni.

Wobec tego mają zaszczyt podpisani zapytać J. E. Pana Namiestnika:

1. Czyli J. E. Pan Namiestnik rezolucją z dnia 22. września 1892, wypowiadającą życzenie, ażeby Rząd na zwalczenie chorób epidemicznych w Galicyi 100.000 zł. ze Skarbu Państwa przeznaczył, poprzeć zamierza?

2. Czyli kwota 100.000 zł. na zwalczenie chorób epidemicznych w Galicyi wstawioną będzie w budżet na rok 1894.

Lwów, dnia 16 maja 1893.

Włodzimierz Kozłowski, Borkowski, Szepetycki, Horodyski, Żardecki, Mizia, Niezabitowski, Kramarczyk, Potoczek, W. Dzieduszycki, Onyszkiewicz, Stręk, Gnoiński.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę zakomunikuje c. k. komisarzowi rządowemu.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 18 maja 1893 o godzinie pół do piątej, oznajmiając, że na porządku dziennym będzie: ustawa łowiecka, przedłożenie o reformie gminnej i kilka drobniejszych spraw.

Koniec posiedzenia o godzinie 3 minut 15 po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Jan Trzeciecki w. r.

Józef Wiktor w. r.

Protokół

23. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 18. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie 5-tej.

Przewodniczący: Marszałek krajowy J. O. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 122.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, że protokół 21 posiedzenia uważa za przyjęty, albowiem nie wniesiono przeciw niemu zarzutów, tudzież że protokół 22 posiedzenia jest złożony w kancelaryi sejmowej do przejrzenia.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 18. maja 1893, które Izba przydziela następującym komisjom:

Komisji gminnej: L. s. 1.153, 1.158.

Komisji petycyjnej: L. s. 1.154, 1.155.

Komisji drogowej: L. s. 1.156.

Komisji budżetowej: L. s. 1.157.

Przy tej petycji wnosi p. Sawczak, aby komisya budżetowa na następnem posiedzeniu ustnie zdała sprawę o tej petycji.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek.

Następnie przydziela Izba:

Komisji budżetowej: L. s. 1.159, 1.160, 1.161, 1.162, 1.166, 1.168, 1.169, 1.170, 1.171.

Komisji szkolnej: L. s. 1.163, 1.167.

Komisji gospodarstwa kraj.; L. s. 1.164.

Komisji kolejowej: L. s. 1.165.

Marszałek poświęca słowa wspomnienia zmarłemu dnia 17. maja 1893 r. Zygmuntowi Sawczyń-

skiemu, a Izba przez powstanie czei pamięć zmarłego.

C. k. Komisarz rządowy: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelację p. Korola i towarzyszy w sprawie wyboru rad gminnych w Batiatyczach i Zwertowie, tudzież na interpelację p. Romańczuka i towarzyszy w sprawie języka używanego przez c. k. Starostwa w korespondencyi z urzędami parafialnemi.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Pierwsze czytanie sprawozdania Wydziału krajowego o zamknięciach rachunkowych galic. funduszu propinacyjnego za rok 1892.

Sprawozdawca p. Sawczak wnosi imieniem Wydziału krajowego przekazanie tego przedmiotu komisji budżetowej.

Izba uchwała wniosek ten bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej z petycji Towarzystwa łyżwiarskiego we Lwowie w przedmiocie odstąpienia temuż Towarzystwu w drodze sprzedaży części gruntu „Szumanówką“ zwanego

Sprawozdawca p. Wiktor uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski:

I. Sejm upoważnia Wydział krajowy do sprzedania tej części gruntu pod l. k. 466¹/₄ Szumanówką zwanego, której pozbycie według sprawozdania Wydziału krajowego LW. 19 797 ex 1893 jest zamierzonym.

II. Petycyę Towarzystwa łyżwiarskiego L. s. 500 i 729 odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możebnego uwzględnienia i przyznania w ra-

zie sprzedaży możliwych ulg w wypłacie ceny kupna przy zastrzeżeniu, że Towarzystwo łowiarskie urządzi na ewentualnie nabytym gruncie plac ćwiczeń gimnastycznych dla młodzieży.

Sprawozdawca oświadcza, iż odstępuje od wniosku ad I. wobec równobrzmiącej uchwały sejmowej, powziętej dnia 16. maja b. r., w załatwieniu sprawozdania komisji gospodarstwa krajowego o krajowej szkole lasowej, tudzież, że w ustępie II. po słowach „w razie sprzedaży“ należy dodać słowa „tej części gruntu pod l. k. 466⁴/₄ Szumanówką zwanego, której pozbycie według sprawozdania Wydziału krajowego LW. 19.797/92 jest zamierzonym“.

W dyskusji przemawia p. Michalski i wnosi:

Upoważnia się Wydział krajowy do sprzedania najwyżej dającym albo zamiany na grunt zdalny pod szkołę leśną z warunkiem, że staw zostanie zniesiony.

Następnie przemawiają pp. Abrahamowicz, Dr. Hozard, Michalski, Abrahamowicz, (powtórnie,) Stadnicki Stanisław i Michalski, który cofa swój wniosek.

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu Izba uchwała wniosek ad II. w brzmieniu przez komisję proponowanem z poprawką, zaproponowaną przez sprawozdawcę.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej.

Sprawozdawca p. Adam Jędrzejowicz, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek, który brzmi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić załączony projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia
którą wydana zostaje ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Za zgodą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Dołączona ustawa łowiecka dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wchodzi w życie w trzy miesiące po ogłoszeniu jej w Dzienniku ustaw krajowych.

Z tą samą chwilą tracą moc obowiązującą dotychczasowe ustawy i rozporządzenia, odnoszące się do przedmiotu niniejszej ustawy.

Art. II.

Okręgi polowania, na których istniało w myśl §. 5. cesarskiego patentu z 7 marca 1849 Dz. u. p. Nr. 154 samodzielne prawo polowania, mające jednak ustać z mocy §. 6. dołączonej ustawy łowieckiej, a które przed ogłoszeniem tej ustawy zostały wydzierżawione, podlegają przepisom zawartym w powołanym §. 6. co do wykonywania prawa polowania dopiero po upływie tej dzierżawy.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

Ustawa łowiecka

dla

Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

I. Prawo polowania i jego wykonanie.

A. Postanowienia ogólne.

§. 1.

Prawo polowania polega na wyłącznem uprawnieniu do hodowania, ścigania, chwytania i zabijania w obrębie właściwego okręgu polowania zwierzyny, na którą wolno polować, jakoteż do przywłaszczania sobie tejże, oraz oddzielonych z niej części użytecznych, jak zrzuconych rogów i t. p.

Oдноśnie do dzikiego ptactwa mieści w sobie prawo polowania także wyłączne uprawnienie do przywłaszczania zniesionych jaj.

§. 2.

Zwierzyną łowną (na którą polować wolno) są w rozumieniu niniejszej ustawy: Jeleń i daniel, gemza (kozica), sarna, zając, dziki królik, borsuk, świstak, głuszec, głuszco-cietrzew (mieszaniec z głuszca i kury cietrzewia), cietrzew, jarząbek, pardwa i kuropatwa, przepiórka, chróściel (derkacz), bażant, drop, czajka, różne rodzaje bekasów, jako to: słonka, bekas, dubelt, kszyc, siewka, kulik, i t. p., kurki wodne, mianowicie łysice i zielonki, dziki łabędź, dzika

gęś, gatunki dzikich kaczek, jak krzyżówka, łyska, cyranka itp., wreszcie różne rodzaje dzikich gołębi.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia uznać za łowne inne jeszcze gatunki zwierzyny.

§. 3.

Prawo polowania przywiązane jest do własności gruntu, służy więc każdoczesnemu posiadaczowi gruntu.

Wykonuje się to prawo w miarę następujących postanowień niniejszej ustawy albo jako samodzielne polowanie, t. j. gdy uprawniony postanawia dowolnie o sposobie wykonywania swojego prawa polowania (własny zarząd, wydzierżawienie i t. d.), albo *ta wolność jest wykluczoną* wskutek przepisanej ustawą wydzierżawienia prawa polowania.

§. 4.

Prawo samodzielnego polowania służy posiadaczowi nieprzerwanej przestrzeni gruntu, wynoszącej co najmniej 115 ha. (okręg polowania samodzielnego), przyczem nie stanowi różnicy, czy cała owa przestrzeń gruntu leży w jednej gminie, względnie miejscowości, lub czy rozciąga się na terytorium kilku gmin, względnie miejscowości. Również nie stanowi różnicy, z wyjątkami wypływającymi z §. 6., czy posiadacz jest osobą fizyczną, czy też prawną osobą pojedynczą lub zbiorową; w ostatnim wypadku nie może jednak posiadłość być podzieloną co do przestrzeni.

§. 5.

Prawo do samodzielnego polowania służy także posiadaczowi przestrzeni gruntowych, przeznaczonych do hodowli zwierzyny i zupełnie zabezpieczonych przeciw wymianie hodowanej zwierzyny ze wszystkich i na wszystkie inne grunta sąsiednie (zwierzyńce), bez względu na rozmiar tychże przestrzeni.

W razie sporu o to, czy jakaś przestrzeń gruntowa ma być uważaną w myśl powyższego postanowienia jako zwierzyńiec, powołaną jest do rozstrzygnięcia polityczna władza powiatowa.

§. 6.

Gminie służy samodzielne polowanie według §. 4. tylko co do przestrzeni gruntowej, należącej do majątku gminnego, położonej bądź

to w obrębie własnej, bądź to obcej gminy, i to jedynie wtedy, jeżeli gmina posiada własny statut albo podlega ustawie gminnej z 13. marca 1889 Dz. u. kr. Nr. 24.

Na przestrzeni gruntownej odstąpionej spółce uprawnionych drogą wykupna służebności, niemniej na przestrzeni gruntu znajdującej się we wspólnem posiadaniu innej agrarnej spółki, nie służy nżytkowcom tegoż gruntu samodzielne polowanie według §. 4.

§. 7.

Przestrzeń gruntowa w myśl §. 4. uważa się za nieprzerwaną, jeżeli poszczególne części gruntu tak ze sobą są połączone, że można dostać się z jednej części gruntu na drugą, nie przechodząc przez obcą posiadłość gruntową.

Drogi, koleje żelazne, i tychże przynależności, rzeki i strumienie, które przeryniają grunt, jakoteż wody stojące, nie stanowią przerwy kompleksu, a nawet wyspy uważać należy za złączone z gruntami nadbrzeżnymi.

Natomiast nie tworzą kompleksu wymaganego do samodzielnego polowania grunta od siebie oddzielone i połączone tylko drogą przez obce grunta prowadzącą, lub wodą wzdłuż obcych gruntów płynącą.

§. 8.

Grunta położone w obrębie gminy miejscowej i obszaru dworskiego, z tą gminą jedną miejscowość stanowiącego, co do których prawo samodzielnego polowania nie istnieje, albo w myśl §. 10. zgłoszone nie zostało, stanowią okręg polowania gminnego.

Prawo polowania w gminnym okręgu polowania (polowanie gminne) ma być wydzierżawione przez polityczną władzę powiatową na rzecz posiadaczy gruntów.

Przy wydzierżawieniu polowania zastępuje posiadaczy gruntów reprezentacja gminy, a jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, reprezentacja gminy z przełożonym obszaru dworskiego według postanowień niniejszej ustawy.

Jeżeli posiadacz gruntów obszaru dworskiego wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego, albo tegoż części, wtedy zastępstwo

w każdym razie służy reprezentacji gminnej. Podobnie rzecz się ma, jeżeli jeden z dwóch, lub więcej, posiadaczy gruntów obszaru dworskiego, wcielonych do okręgu polowania gminnego, jest dzierżawcą odnośnego polowania gminnego w całości lub w części, i albo jest przełożonym obszaru dworskiego, albo też opłaca więcej, niż połowę przypadających na obszar dworski państwowych podatków realnych.

B. Ustanowienie okręgów polowania.

§. 9.

Okręgi polowania ustanawia się każdym razem na najbliższy okres dzierżawny polowania. Dzierżawny okres polowania wynosi lat dziesięć. Jedynie w wypadkach, w których reprezentacja gminna (przełożony obszar dworskiego) wniesie u politycznej władzy powiatowej przed upływem przedostatniego roku bieżącego okresu dzierżawnego z uzasadnionych powodów podanie o przedłużenie, albo skrócenie okresu dzierżawy, może Namiestnictwo po wysłuchaniu stron interesowanych zarządzić przedłużenie co najwyżej do lat 14, lub skrócenie do najmniej 6 lat.

Przeciw takiemu zarządzeniu rekurs nie ma miejsca.

§. 10.

Na sześć miesięcy przed upływem bieżącego okresu dzierżawy polowania ma polityczna władza powiatowa ogłosić w miejscu swojej siedziby urzędowej, jakoteż w gminie miejscowej i na obszarze dworskim stanowiącym, z gminą jedną miejscowość, edykt, mocą którego ci posiadacze gruntów, którzy na nadchodzący, w edyktie określić się mający, dzierżawny okres polowania (§. 9.) na podstawie §. 4. roszczą sobie uprawnienie do samodzielnego polowania, wezwani zostają, aby tę pretensję w ciągu ośmiu tygodni u politycznej władzy powiatowej zgłosili.

Edykt ten ma być oprócz tego doręczony wszystkim tym posiadaczom gruntów, którzy w bieżącym okresie dzierżawnym polowanie samodzielnie w myśl §. 4. na swych gruntach wykonywali.

Do zgłoszenia się wystarczy zwykłe podanie do władzy politycznej powiatowej lub nawet protokolarne oświadczenie z dołączeniem szkicu sy-

tuacyjnego dotyczących przestrzeni gruntowych.

Przy następnem ustanowieniu samodzielnego prawa polowania wystarczy odwołanie się do poprzedniego zgłoszenia.

Polityczna władza powiatowa zbadać ma zgłoszenia, według potrzeby przedsięwziąć dochodzenia, a następnie ustanowić okręgi polowania samodzielnego według §. 4., jakoteż wydzielić się mający okręg polowania gminnego.

Samodzielne polowania według §. 4. na gruntach należących do gminy miejscowej, lub do obszaru dworskiego, które w ciągu powyższego ośmioletniego terminu nie zostały zgłoszone celem wyłączenia z okręgu polowania gminnego, należą w najbliższym okresie dzierżawnym do okręgu polowania gminnego.

Samodzielne zaś polowanie według §. 5. już jako takie pozostaje wyłączone z okręgu polowania gminnego i nie potrzeba na to osobnego zgłoszenia ze strony odnośnego posiadacza gruntu lub bliższego określenia tego samodzielnego polowania przy ustanowieniu okręgu polowania gminnego.

§. 11.

Jeżeli dwie lub więcej reprezentacji gminnych (przełożonych obszarów dworskich) uchwałą przed wydaniem wspomnianego w §. 10 edyktu, że okręgi polowania gminnego, albo części tychże, złączone być mają w jeden wspólny okręg polowania, w takim razie zarządzi polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym to połączenie, jeżeli nie stoją temu na przeszkodzie ważne względy na wykonywanie polowania.

Jeżeli przeciwnie reprezentacja gminna (przełożony obszar dworskiego) przed określonym właśnie terminem domaga się rozdzielenia okręgu polowania gminnego na kilka części, które z osobna miałyby być wydzierżawione, to polityczna władza powiatowa zarządzi takie rozdzielenie w tym razie, jeżeli szczególne stosunki, jak mianowicie różnorodność polowania, rozdział taki usprawiedliwiają; jednak żadna z tych części nie może obejmować mniej, jak 115 h. przestrzeni.

§. 12.

Celem stósownego zaokrąglenia przylegających do siebie okręgów polowania gminnego, może polityczna władza powiatowa w porozu-

mieniu z Wydziałem powiatowym przy ustanowieniu tych okręgów po wysłuchaniu interesowanych reprezentacji gminnych (przełożonych obszarów dworskich) poszczególne części odłączyć od jednego a przydzielić do drugiego okręgu polowania gminnego; wskutek tego jednak nie może powierzchnia żadnego okręgu polowania gminnego być mniejszą, jak 115 h.

C. Wydzierżawienie polowań gminnych.

§. 13.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi mniej, jak 115 h., to służy przedewszystkiem posiadaczowi przyległego, według §. 4. istniejącego samodzielnego polowania, prawo wydzierżawienia przed wszystkimi innymi bez przetargu na przypadający okres dzierżawny całego gminnego polowania za cenę, jaka wypadnie z obliczenia za przestrzeń tego okręgu, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego.

Jeżeli zachodzą szczególne stosunki, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiednim, w takim razie czynsz dzierżawny oznaczy polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli jest więcej takich posiadaczy przyległych polowań samoistnych, służy pierwszeństwo do dzierżawy sąsiedniego okręgu polowania gminnego temu z nich, który ofiaruje wyższy czynsz dzierżawny, o ile ten czynsz co najmniej dorównywa czynszowi dzierżawnemu według ustępu pierwszego względnie drugiego tegoż §-fu.

Do oświadczenia się względem korzystania z tego prawa wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnym polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 14.

Jeżeli okręg polowania gminnego wynosi więcej jak 115 h. i jeżeli część jego niedosięgająca tego rozmiaru:

a) otoczona jest w całym obwodzie, albo w dwóch trzecich częściach obwodu, samodzielnym polowaniem istniejącem według §. 4. — albo

b) takim samodzielnym polowaniem oddzielona jest od reszty okręgu polowania gminnego w ten sposób, że do niej bez przekroczenia granic gminy nie można dostać się inaczej, jak tylko przez grunta należące do polowania samodzielnego, względnie drogami przez te grunta prowadzającymi, to służy posiadaczowi samodzielnego polowania prawo wydzierżawienia polowania na wspomnianej części (enklawie) okręgu polowania gminnego na przypadający okres dzierżawny przed wszystkimi innymi bez przetargu. Cena za ową przestrzeń wypadnie z obliczenia, jeżeli się przyjmie za podstawę czynsz dzierżawny, uzyskany za jeden hektar najbliższego przez publiczną licytację wydzierżawionego polowania gminnego. W razie szczególnych stosunków, z powodu których taki wymiar nie jest odpowiedni, ma czynsz dzierżawny oznaczyć polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) i odnośnego posiadacza samodzielnego polowania.

Jeżeli enklawa jest kilkoma, z poprzednio wspomnianych polowań samodzielnymi, w sposób określony w alinie 1., otoczona (lit. a), względnie oddzielona (lit. b), w takim razie służy wspomniane prawo pierwszeństwa dzierżawy przedewszystkiem posiadaczowi samodzielnego polowania, który ofiaruje wyższy czynsz dzierżawny z zastrzeżeniem z §. 13. ustęp 3. Gdyby wskutek wykonania prawa pierwszeństwa dzierżawy okręg polowania gminnego zmniejszyć się miał poniżej 115 h., wówczas prawo pierwszeństwa dzierżawy tylko wtedy może być wykonane, jeżeli uprawniony do samodzielnego polowania wraz z enklawą obejmie w dzierżawę także polowanie na pozostałej części okręgu polowania gminnego. Co do wymiaru czynszu dzierżawnego od tej pozostałej części, służą te same postanowienia, jak co do samej enklawy.

Do oświadczenia się względem korzystania z prawa w poprzednich ustępach określonego, wyznaczy polityczna władza powiatowa interesowanym posiadaczom samodzielnymi polowań odpowiedni termin prekluzywny.

§. 15.

Pominąwszy wyjątki wypływające z §§. 13, 14 i 25, mają być gminne polowania wydzierżawiane w drodze publicznego przetargu.

W tym celu ogłosi polityczna władza powiatowa natychmiast po skutecznionem ustanowieniu okręgu polowania gminnego, w sposób w miejscu przyjęty, licytację gminnego polowania w siedzibie urzędowej politycznej władzy powiatowej, w odnośnej gminie miejscowej, jako też w okolicznych gminach miejscowych i na obszarach dworskich, oraz zawiadomi o tem Wydział Rady powiatowej. Jeżeli prawdopodobnie uzyskany będzie znaczniejszy czynsz dzierżawny, należy rozpisać licytację na gminne polowanie także w jednej z najwięcej w powiecie rozpozszehnionych gazet.

Obwieszczenie zawierać ma najistotniejsze dane co do polowania, względem którego przetarg się ma odbyć: cenę wywołania, czas trwania dzierżawy (§. 9.) i wysokość złożyć się mającego wadyum. Także zamieścić należy w tem obwieszczeniu zastrzeżenie, że gdyby wskutek ostatecznego rozstrzygnięcia w toku jeszcze będących rekursów, albo też stosownie do dalszych postanowień niniejszej ustawy, nastąpił przyrost, lub zmniejszenie okręgu polowania gminnego, dozna również czynsz dzierżawny osiągnięty przy licytacji odpowiedniego podwyższenia lub zniżenia w stosunku do rozmiaru przestrzeni przyrodzanej, względnie odpadłej.

§. 16.

Wydzierżawienie gminnego polowania (§§. 13, 14. i 15.) skutecznia polityczna władza powiatowa na czas ustanowionego okresu dzierżawy (§. 9.), wolno jednak wspomnianej władzy powierzyć tę czynność odnośnemu naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego).

Akt wydzierżawienia, jako też w szczególności protokół licytacyjny, sporządzony być ma podług wzoru ustanowionego przez Namiestnictwo.

§. 17.

Osoby wykluczone według §. 41. od uzyskania karty myśliwskiej, dalej gminy z wyjątkiem gmin, które mają własny statut, albo tych, dla których wydaną została ustawa gm. z 13. marca 1889, Dz. u. kr. Nr. 24. jakoteż spółki agrarne (§. 6., alinea 2) jako takie, nie mogą być dopuszczone do dzierżawy gminnego polowania (§. 13., 14. i 15.).

Wszelkie umowy, mijające się z niniejszym przepisem, są nieważne.

§. 18.

Towarzystwo myśliwskie może być dopuszczone do dzierżawy wystawionego na licytację gminnego polowania na podstawie osobnego pozwolenia, o które poprzednio u politycznej władzy powiatowej postarać się ma.

§. 19.

Na podstawie aktu licytacji przyzna polityczna władza powiatowa zalicytowane polowanie temu, kto wniósł najwyższą ofertę. Nie mogą być uwzględnione oferty tych osób, które według §§. 17. i 18. wykluczone są od dzierżawy.

Jeżeli przeciw przyznaniu polowania rekurs wniesiony i uwzględniony zostanie, należy orzec unieważnienie dokonanej licytacji i zarządzić ponowne wydzierżawienie gminnego polowania na pozostały jeszcze czas okresu dzierżawnego, chyba że władza o rekursie decydująca uzna za stosowne oddać polowanie gminne oferentowi, który wniósł rekurs.

Pomimo wniesionego rekursu przeciw przyznaniu polowania, pozostaje aż do ewentualnego ostatecznego unieważnienia przetargu dzierżawcą polowania gminnego ten, kto utrzymał się przy licytacji.

Jeżeli polityczna władza powiatowa żadnemu z oferentów nie przyznała polowania, a przeciw temu wniesiono odwołanie, to należy aż do ostatecznego rozstrzygnięcia rekursu postąpić stosownie do §. 24.

Jeżeli wniesiono odwołanie przeciw wydzierżawieniu gminnego polowania, dokonanemu według §§. 13 i 14, to aż do ostatecznego unieważnienia dzierżawy, pozostaje dzierżawcą gminnego polowania również ten, komu ono wydzierżawione zostało.

§. 20.

Dzierżawca winien w ciągu 14 dni po przyznaniu mu gminnego polowania (§§. 13., 14., i 15.) koszta połączone z przyznaniem, względnie wydzierżawieniem, zwrócić, a nadto złożyć u politycznej władzy powiatowej kaucję w wysokości jednorocznego czynszu dzierżawnego.

Kaucja jest poręką za grzywny, na które skazany być może dzierżawca z powodu dzierża-

wionego polowania gminnego, dalej koszta urzędowych czynności odnoszących się do dzierżawionego polowania gminnego, wreszcie za czynsz dzierżawny jakoteż za wypełnienie innych zobowiązań, ciężących na dzierżawcy wskutek umowy dzierżawnej.

Jeżeliby kaucya uszczuploną została poniżej jednorocznego czynszu dzierżawnego, polityczna władza powiatowa poleci dzierżawcy uzupełnić ją w ciągu 14 dni do pierwotnej wysokości.

Kaucya ma być złożona w gotówce w państwowych lub innych, pupilarne bezpieczeństwo przedstawiających, papierach wartościowych według kursu giełdowego w dniu złożenia, albo wreszcie w książeczkach władkowych krajowych kas oszczędności.

W cztery tygodnie po upływie okresu dzierżawy zwróconą będzie kaucya dzierżawcy, o ile nie zostanie zatrzymaną na cele, dla których służy za porękę.

§. 21.

Pierwszy czynsz dzierżawny złożony być winien w ciągu 14 dni po przyznaniu gminnego polowania, każdy zaś następny na cztery tygodnie przed początkiem roku dzierżawnego, a to z reguły u Zwierzchności gminnej.

Jeżeli jednak okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, to przypadający na te grunta w stosunku do ich rozmiaru udział w czynszu dzierżawym, który to udział oznaczy cyfrowo polityczna władza powiatowa przy sposobności wydzierżawienia polowania gminnego, złożyć należy u przełożonego obszaru dworskiego.

Jeżeli czynsz dzierżawny nie zostanie złożony w oznaczonym czasie, ma polityczna władza powiatowa na uczynione o tem doniesienie naczelnika gminy, względnie przełożonego obszaru dworskiego, wezwać dzierżawcę do zapłaty z oznaczeniem terminu dni 14 i z zagrożeniem rozwiązania dzierżawy (§. 28 l. 1.).

§. 22.

Złożony u Zwierzchności gminnej czynsz dzierżawny za gminne polowanie wpływa do kasy gminnej. Zwierzchność gminna ma w ciągu czterech tygodni po każdorazowym złożeniu rocznego czynszu dzierżawnego obwieścić w sposób w miejscu przyjęty że poszczególni właściele gruntów podnieść mogą udziały na nich

z czynszu przypadające w stosunku do rozległości ich posiadłości gruntowej, włączonej do okręgu polowania gminnego, w ciągu pewnego oznaczyć się mającego terminu, gdyż inaczej przepadają na rzecz kasy gminnej. Termin ten nie może wynosić mniej niż 4 tygodnie.

Jeżeli okręg polowania gminnego obejmuje grunta obszaru dworskiego, które należą do różnych posiadłości, to powyższe postanowienia niniejszego paragrafu mają analogiczne zastosowanie także do udziału w czynszu dzierżawym przypadającego za te grunta.

§. 23.

Oddanie dzierżawionego polowania gminnego (§§. 13., 14. i 15.) w części lub w całości w poddzierżawę jest wzbronione. Można jednak za przyzwoleniem politycznej władzy powiatowej, po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), polowanie gminne wydzierżawione w drodze licytacji, odstąpić na resztę okresu dzierżawnego trzeciej osobie, która z mocy §§. 17. i 18 nie jest wykluczona od dzierżawy.

§. 24.

Jeżeli nie zdołano wydzierżawić gminnego polowania, polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej i po wysłuchaniu wniosków Zwierzchności gminnej, względnie przełożonego obszaru dworskiego, zarządzi inne środki użytkowania z prawa polowania na tak długo, dopóki nie uda się ponowne wydzierżawienie na pozostający okres dzierżawny.

§. 25.

Gdy stosownie do §§. 9 — 12. czas trwania najbliższego okresu dzierżawnego oznaczony i na tenże okres okręgi polowania ustanowione zostały, może w ten sposób określone polowanie gminne, o ile nie zachodzi i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy na podstawie §§. 13. i 14., być wydzierżawione na oznaczony najbliższy okres dzierżawny bez licytacji z wolnej ręki przez polityczną władzę powiatową po wysłuchaniu reprezentacyi gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) temu, kto je ma w dzierżawie w ubiegającym okresie, jeżeli tenże wniesie o to prośbę przed wydaniem obwieszczenia, określonego w §. 15. i ofiaruje czynsz dzierżawny, co najmniej

o 20%, wyższy od czynszu z upływającego okresu dzierżawy.

Przyznanie gminnego polowania nastąpi w takim wypadku bez licytacji, przyczem mają zastosowanie postanowienia §. 5. alinei 3. o ewentualnem powiększeniu, względnie zmniejszeniu okręgu polowania gminnego i czynszu dzierżawnego, jakoteż postanowienia §. 19. alinei 3.

Jeżeli wskutek rekursu wniesionego przeciw takiemu przyznaniu gminnego polowania nastąpiłoby miało ponowne tegoż wydzierżawienie, to będzie ono podjęte na pozostający czas okresu dzierżawnego.

D) Rozwiązanie skutecznego przez władzę wydzierżawienia polowania.

§. 26.

Wydzierżawienie polowania gaśnie, z wyjątkiem wypadków §. 27., przez śmierć dzierżawcy, względnie tego, komu dzierżawa za przyzwoleniem władzy (§. 23) została odstąpiona.

§. 27.

Polowania wydzierżawione na podstawie §§ 13. lub 14. przechodzą po śmierci dzierżawcy, albo wskutek zaszłej z innego powodu zmiany w osobie posiadacza przyległego, względnie okalającego, okręgu samodzielnego polowania, na resztę okresu dzierżawnego na nowego posiadacza tegoż okręgu.

§. 28.

Wydzierżawione polowanie może przez polityczną władzę powiatową być uznane za rozwiązane, skoro dzierżawca:

1. nie złoży w oznaczonym terminie kaucyi, względnie dopełnienia tejże, albo czynszu dzierżawnego;

2. nie zastosuje się do przepisów ustawy o nadzorze polowania (§. 34.);

3. dopuści się powtórnie innego przekroczenia niniejszej ustawy;

4. utraci zdolność uzyskania karty myśliwskiej.

§. 29.

Opróżnione w myśl §§. 26. i 28. polowanie ma być przez polityczną władzę powiatową na resztę okresu dzierżawnego:

1. wcielone do okręgu polowania gminnego, o ile chodzi o enklawę (§. 14.), jeżeli nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa do dzierżawy, stósownie do §. 14.;

2. wydzierżawione w drodze licytacji, o ile chodzi o inny okręg polowania gminnego, jeżeli nie zachodzi i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy, według §. 13.

W obydwu wypadkach odpowiada poprzedni dzierżawca, jeżeli rozwiązanie dzierżawy nastąpiło z jego winy (§. 28), za kosztą nowego wydzierżawienia, niemniej za ewentualny ubytek czynszu dzierżawnego.

W razie niemożności ściągnięcia kosztów ponownego wydzierżawienia od poprzedniego dzierżawcy mają one być zwrócone przez nowego dzierżawcę (§. 20. alinea 1).

E. Zmiany w posiadłości gruntowej.

§. 30.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstanie okręg w §. 4. określony, to uprawnienie do samodzielnego polowania na tymże zaczyna się dopiero w najbliższym okresie dzierżawnym w przypuszczeniu, że ten okręg polowania zostanie prawidłowo zgłoszony (§. 10). Jeżeli jednak części takiego okręgu polowania samodzielnego położone są w różnych okręgach polowania gminnego, w którym okresy dzierżawne upływają w różnych terminach, w takim razie zgłosić się można ze wspomnianem uprawnieniem w sposób przepisany dopiero przy ustanawianiu okręgów polowania tej gminy, w której okres dzierżawny najpóźniej się kończy.

Tymczasem pozostają poszczególne części tego nowo powstałego okręgu polowania samodzielnego wcielone do odnośnych polowań gminnych.

§. 31.

Gdyby w ciągu okresu dzierżawnego jakaś posiadłość gruntowa, uznana na ten okres za okręg polowania samodzielnego po myśli, §. 4. przeszła częściami na kilku właścicieli, to pozostaje w mocy uprawnienie do samodzielnego polowania, odnośnie do tych części posiadłości, które zawsze jeszcze odpowiadają wymogom §. 4.

Natomiast owe części podzielonej posiadłości gruntowej, które już nie odpowiadają tym

wymogom, równie jak w ogóle wszelkie przestrzenie uznane jako okręgi polowania samodzielnego, które w ciągu okresu dzierżawnego utracą wymagany dla okręgów polowania samodzielnego rozmiar 115 ha, albo też potrzebną nieprzerwaną ciągłość, ma polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania lub innego interesowanego, włączyć na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, chyba, że kto wystąpi w myśl §§. 13. lub 14. z prawem pierwszeństwa dzierżawy.

§. 32.

Jeżeli okręg polowania samodzielnego, którego właściciel dzierżawił okręg polowania gminnego na podstawie §. 13. albo enklawę na podstawie §. 14., utraci właściwość graniczącego albo otaczającego, względnie oddzielającego, okręgu polowania samodzielnego, to polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego), dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej wydzierżawi odnośny okręg polowania gminnego na resztę okresu dzierżawnego drogą licytacji, względnie włączy enklawę do okręgu polowania gminnego, o ile w jednym i drugim przypadku nie zajdzie i nie będzie wykonane inne prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 13. i 14.

§. 33.

Jeżeli w ciągu okresu dzierżawnego powstaną samodzielne polowania w §. 5. określone, to odpadają one zaraz z chwilą powstania od polowania wydzierżawionego przez władzę. Jeżeli zaś w tego rodzaju okręgu polowania zajdzie zmiana, odbierająca mu charakter okręgu polowania samodzielnego według §. 5., winna polityczna władza powiatowa na żądanie reprezentacji gminnej (przełożonego obszaru dworskiego) dzierżawcy gminnego polowania albo innej osoby interesowanej, wcielić go na resztę okresu dzierżawnego do okręgu polowania gminnego, o ile nie zajdzie i nie będzie wykonane prawo pierwszeństwa dzierżawy według §. 14.

II. Przepisy policji łowieckiej.

A. Nadzór nad polowaniem.

§. 34.

Każdy posiadacz samodzielnego polowania

określonego w §. 4., tudzież każdy dzierżawca polowania gminnego, obowiązany jest do nadzoru i ochrony polowania ustanowić straż łowiecką w stosownej ilości i przedstawić ją według odnośnych przepisów do zatwierdzenia i zaprzysiężenia, jako personal dla ochrony kultury krajowej.

Jeżeli nie zachodzą jakie wątpliwości, mogą także posiadacze i dzierżawcy polowań sami być potwierdzeni i zaprzysiężeni jako straż łowiecka pod warunkiem, że posiadają wymaganą kwalifikację.

§. 35.

Zatwierdzone i zaprzysiężone organa straży łowieckiej mają prawo w wykonywaniu swojej służby, nosić broń myśliwską, jakoteż krótką szablę, wolno i n jednak z broni tej zrobić użytek przeciw osobom trzecim tylko w wypadku obrony koniecznej.

B. Karty myśliwskie.

§. 36

Nie wolno polować nikomu bez wydanej przez właściwą władzę karty myśliwskiej.

Zaprzysiężeni strażnicy łowieccy, którzy są równocześnie ustanowieni strzelcami, potrzebują do wykonania polowania certyfikatu zamiast karty myśliwskiej, z wyjątkiem strażników wymienionych w §. 34. ust. 2., którzy są obowiązani mieć kartę. Wzór karty myśliwskiej i certyfikatu ustanowi Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

§. 37.

Karty myśliwskie i certyfikaty wydaje polityczna władza powiatowa, w której okręgu ubiegający się o nie w danej chwili przebywa, może więc także obcym, t. j. osobom nie zamieszkałym w Galicyi, tutejszo-krajowa polityczna władza powiatowa wydać kartę myśliwską.

§. 38.

Karta myśliwska wystawiona być może na rok albo na trzy lata kalendarzowe i ważną jest na cały obszar Królestwa Galicyi.

Certyfikaty wydane będą strażnikom łowieckim na czas ustanowienia ich strzelcami i ważne są w obrębie okręgu łowieckiego, na który strażnik ustanowiony jest.

§. 39.

Karta myśliwska i certyfikat ważne są łącznie dla osoby, na której nazwisko opiewają, nie mogą więc komu innemu być odstąpione.

Kartę powinni posiadacze w czasie wykonywania polowania, zaś certyfikat strażnicy w czasie pełnienia obowiązku, zawsze mieć przy sobie i okazać je na żądanie organom bezpieczeństwa.

Karta myśliwska nie daje jednak prawa polować bez zezwolenia uprawnionego do polowania.

§. 40.

Za roczną kartę myśliwską opłacić trzeba taksę 5 zł., za trzyletnią taksę 15 zł. Opłaty te wpływają do funduszu krajowego.

Od opłaty taksy za kartę myśliwską wolni są uczniowie szkół lasowych i praktykanci leśnictwa na czas swoich studyów, względnie praktyki.

Certyfikaty wystawione według §. 38 alinea 2. nie podlegają opłacie taksy, lecz polityczna władza powiatowa odmówić ma wydania takich certyfikatów, jeżeli powziąć może podejrzenie, że zamierzone jest uchYLENIE SIĘ od obowiązku opłaty taksy.

§. 41.

Wystawienia karty myśliwskiej odmówić należy:

a) małoletnim, o ile o karty dla nich nie proszą ojcowie, albo opiekunowie, dla uczniów szkoły lasowej Dyrekcyja, dla praktykantów i pomocników leśnictwa pryncypał, względnie przełożony;

b) wyrobnikom żyjącym z zarobku dziennego, tudzież ubogim wspieranym przez zakłady dobroczynne albo z funduszków gminnych;

c) umysłowo chorym i opilcom;

d) osobom, które nie mogą wykazać się kartą na broń, o ile ją według odnośnych przepisów mieć powinny;

e) na czas pięciu lat po odbyciu kary temu, kto uznany był winnym zbrodni przeciw bezpieczeństwu osoby lub mienia;

f) na czas trzech lat po odbyciu kary temu, kto według §. 335 ust. karn. uznany był winnym przestępstwa przeciw bezpieczeństwu życia z powodu nieostrożnego obchodzenia się

z bronią palną, albo też przekroczenia kradzieży względnie udziału w tejsze;

g) na czas dwuletni temu, kto powtórnie ukarany został za przekroczenie przepisów o ochronie zwierzyny albo o kartach myśliwskich lub za przekroczenie z §. 51. tej ustawy.

§. 42.

Kartę myśliwską odebrać należy bez zwrócenia złożonej za nią taksy, jeżeli po wystawieniu zajdzie, lub wiadomą się stanie co do osoby właściciela jedna z wymienionych powyżej (§. 41) okoliczności wykluczających.

C. Przepisy o ochronie.

§. 43.

Namiestnictwo oznaczy w drodze rozporządzenia pory ochronne dla tych zwierząt łownych, dla których koniecznem jest ustanowienie czasu ochrony w celu utrzymania zwierzostanu odpowiedzialnego stosunkom łowieckim kraju.

W porze ochronnej nie wolno na podległy ochronie rodzaj zwierzyny polować, ani też jej chwytąć lub zabijać.

§. 44.

Jeżeli w jakim okręgu polowania okaże się potrzebnem zmniejszenie ilości pewnego rodzaju zwierzyny w interesie gospodarstwa rolnego lub leśnego, które przez tę zwierzynę szkodę ponosi, ma polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem powiatowym zarządzić wystrzelanie pewnej ilości sztuk zwierzyny w odnośnym okręgu polowania nawet w porze ochronnej.

§. 45.

Polityczna władza w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej zezwolić może na późniejsze rozpoczęcie albo wcześniejsze zamknięcie pory ochronnej pewnych rodzajów zwierzyny dla poszczególnych albo dla wszystkich okręgów polowania w powiecie, jeżeli to jest usprawiedliwione względami na miejscowe lub klimatyczne stosunki. Wyjątki takie można jednak w każdym razie przyznać tylko na rok bieżący.

§. 46.

Polityczna władza powiatowa w porozumieniu z Wydziałem Rady powiatowej może polo-

wanie na pewne rodzaje zwierzyny w niektórych, albo we wszystkich, okręgach polowania w powiecie zamknąć co najwyżej na dwa lata w tym samym okresie dzierżawy, jeżeli to wskutek szczególnych okoliczności jest odpowiedni.

Z powodu takiego zakazu nie może sobie dzierżawca polowania rościć pretensyi do opustu z czynszu dzierżawnego.

§. 47.

Postanowienia §§. 43 do 46 nie mają zastosowania do zwierzynców co do hodowanej w nich zwierzyny.

§. 48.

Sprzedaż łownej zwierzyny odbywać się może tylko za okazaniem świadectwa jej pochodzenia. Świadectwa takie, z podaniem gatunku i ilości zwierzyny, wydawać będą uprawnieni do polowania lub ich pełnomocnicy ze swojego okręgu polowania.

§. 49.

Po upływie dni czternastu od rozpoczęcia się czasu ochronnego i podczas dalszego trwania tego czasu, nie wolno objętej ochroną zwierzyny, ani w stanie żywym, ani zabitej, ani w całości, ani w kawałkach, na składach, targowicach, w restauracjach, ani też w inny sposób sprzedawać.

Zakaz ten odnosi się również do zwierzyny pochodzącej z oznaczonych w §. 5. samodzielnych okręgów polowania, ze składów dziczyzny, albo z poza granic kraju.

§. 50.

Jeżeli zwierzyna została zabita w wykonaniu postanowień §§. 44. i 45. po za ogólnym czasem polowania (§. 43.), albo przy zarządzonej według §. 83. sprzedaży nabytą została, to winna w pierwszym wypadku polityczna władza powiatowa, w drugim zwierzchność gminna (przełożony obszaru dworskiego) zezwolić na owe wyjątki z pod zakazu §. 49., jakie są potrzebne do spieniężenia dziczyzny, z zachowaniem odpowiednich środków ostrożności przeciw możliwym nadużyciom i wydać na to potrzebne poświadczenia.

D. Inne przepisy policyi łowieckiej.

§. 51.

Zakazuje się każdemu przechodzić ze strzelbą przez jakikolwiek okręg polowania bez pozwolenia uprawnionego do polowania, wyjąwszy, gdyby go do tego uprawniało, względnie obowiązywało jego stanowisko urzędowe.

Kto wbrew temu zakazowi przydybany zostanie przez strażnika publicznego po za publicznymi gościńcami, drogami, albo po za takimi drogami, których używa się powszechnie jako połączenia między miejscowościami i zagrodami, winien jest na żądanie tegoż wydać mu strzelbę.

Odebraną strzelbę należy bezzwłocznie oddać politycznej władzy powiatowej.

§. 52.

W czasie od wiosny aż do końca żniw nie wolno bez pozwolenia właściciela po polach zasianych lub zasadzonych, w winnicach zaś przed ukończeniem winobrania, ani na zwierzynę polować, ani też takowej ścigać lub psami tropić.

Wyjęte z pod tego zakazu są pola obsiane koniczyną albo moharem, dalej zasadzone ziemniakami albo rzędownym siewem buraków i kapusty lub innymi w dalekich odstępach uprawianymi ziemiopłodami.

W czasie wyjątkowo mokrym nie wolno na polach obsianych polować konno lub z pogońką nawet w jesieni i w zimie.

§. 53.

W najbliższym otoczeniu zabudowań można wprawdzie tropić i ścigać zwierzynę, nie wolno jej jednak zabijać bronią palną, zaś wstęp na dziedziniec, jakoteż do ogrodów ozdobnych i warzywnych, ogrodzonych lub innym sposobem okolonnych, a znajdujących się w pobliżu domów i zabudowań gospodarskich, może być przez właściciela wzbronionym.

§. 54.

Zakazanem jest polować na zwierzynę łowną z nagonką przez cały dzień w niedzielę, w inny zaś sposób polować wolno w niedzielę dopiero po ukończeniu przedpołudniowego nabożeństwa w miejscowych kościołach.

§. 55.

Do chwytania zwierząt łownych nie wolno zastawiać żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych.

Zwierzyna postrzelona lub w inny sposób zraniona, która przyjdzie na obcy okręg polowania, nie może być tamże ściganą, ewentualnie jej dalsze ściganie, zabicie i wzięcie w posiadanie, zastrzeżone jest uprawnionemu do polowania w tym okręgu polowania, na którym zwierzyna się znajduje.

§. 56.

Dziki i zwierzęta groźne dla osobistego bezpieczeństwa trzymać wolno tylko w zwierzyńcach zabezpieczonych zupełnie przeciw wyłamaniu się tych zwierząt.

§. 57.

Na wolności przydybane niedźwiedzie, wilki, rysie, żbiki i dziki może każdy łowić, zabijać i przez to je nabywać.

Zwierzęta następujące jako to: lisy, kuny lesne i domowe, tchórze i łasice, wiewiórki, chomiki, wydry, wszelkie gatunki orłów, sokół białozor, sokół wędrowny, raróg, kobuz, drzemlik, kania wielka, kania czarna, jastrząb, krogulec, błotniak (rybołówka, trzcinnik), czapla siwa, mewa sina, puchacz, dzierzba, sroka, kruk mogą być wewnątrz okręgu polowania przez uprawnionego do polowania, dalej na własnym gruncie przez właściciela gruntu, a za jego pozwoleniem także przez trzecie osoby, wreszcie na miejscach stanowiących dobro publiczne, przez każdego chwyte, albo zabijane i zabierane.

Nadto z pomiędzy zwierzyny łownej może właściciel gruntu zabijać zapadłe na gruncie w stadach dzikie gęsi i kaczki.

O ile uprawnionemu do rybołówstwa służą dalej idące prawa, osądzić należy według przepisów o rybołówstwie na wodach śródlądowych.

§. 58.

Do chwytania zwierząt oznaczonych w §. 57. może używać uprawniony do polowania także żelazek, łapek i innych przyrządów samochwytnych, nie może to jednak odbywać się w miejscach, w których łatwoby zład powstać mogło niebezpieczeństwo dla ludzi albo dla zwierząt pożytecznych i muszą być przy tem w każdym

razie ustawione znaki, które każdy może bez trudności spostrzedz i rozpoznać. Zakładanie samostrzałów jest bezwarunkowo wzbronione. Jeżeli ściganie wyżej oznaczonych zwierząt odbywać się ma przez inne osoby z bronią palną lub w inny sposób łowiecki, to potrzebne jest na to poprzednie pozwolenie uprawnionego do polowania, wyjąwszy wypadek niezbędnie koniecznej obrony lub bezpieczeństwa osoby lub mienia, albo też, gdy polityczna władza powiatowa zarządzi obławę.

W okolicach, gdzie przebywają dziki, może polityczna władza powiatowa osobom, ze strony których nadużycia obawiać się nie potrzeba, nawet bez zgody uprawnionego do polowania, lecz za równoczesnem zawiadomieniem go i za wydaniem bezpłatnego certyfikatu, który ma służyć do legitymacyi i na żądanie być okazany organom nadzorującym, pozwolić na zabijanie dzików z broni palnej w obrębie oznaczonego terytorium i przez czas oznaczony.

§. 59.

Namiestnictwo może w drodze rozporządzenia inne jeszcze rodzaje zwierząt poddać pod postanowienia §. 58. lub je z pod takowych wyłączyć.

§. 60.

Tropiące, lub samopas włączące się psy, zdala od domów i trzód, tudzież koty włączące się po polach lub w lesie, mogą być przez uprawnionego do polowania lub jego strzelców zabijane.

III. O szkodach wyrządzonych przez polowanie i przez zwierzynę.

A. O obowiązku odszkodowania.

§. 61.

Uprawniony do wykonywania polowania ma obowiązek wynagrodzić według przepisów niniejszej ustawy:

a) szkodę wyrządzoną przy wykonywaniu polowania przez niego samego, jego personal łowiecki, gości myśliwych albo przez psy tych osób (szkodę wyrządzoną przez polowanie);

b) szkodę wyrządzoną w obrębie jego okręgu polowania przez zwierzęta łowne z wyjątkiem

przez stada dzikich gęsi i kaczek na gruncie i niezebranych jeszcze plonach (szkodę wyrządzoną przez zwierzynę).

Jeżeli prawo do wykonywania polowania służy więcej osobom, odpowiadają one solidarnie za szkody wyrządzone przez polowanie i przez zwierzynę.

§. 62.

Wzbronienie wstępu na przestrzenie gruntowe określone w §. 53. uważane być ma za zrzeczenie się wynagrodzenia szkody, która na tych gruntach przez polowanie lub przez zwierzynę wyrządzoną być może.

§. 63.

Szkody wyrządzone na gruncie lub niezebranych jeszcze plonach przez zwierzęta, które nie są przedmiotem polowania a wymknęły się ze zwierzynców, winny być także wynagrodzone przez uprawnionego do polowania owego okręgu, gdzie szkoda została wyrządzona.

§. 64.

Obowiązanemu do wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie (§. 61. lit. a) służy regres do bezpośredniego winowajcy na zwykłej drodze prawa.

Zwrotu zapłaconego według §. 63. odszkodowania wolno uprawnionemu do polowania dochodzić na zwykłej drodze prawa przeciw właścicielowi zwierzynca, musi jednak dowieść, że zapłacona szkoda przez zwierzęta tego ostatniego wyrządzoną została.

§. 65.

Każdy posiadacz gruntu ma prawo zabezpieczyć swoje grunta przeciw wdzieraniu się zwierzyny; poczynione jednak w tym celu urządzenia nie mogą być przysposobione do łapania zwierzyny. Przytem mają być w okolicach nad wodami poczynione odpowiednie urządzenia, iżby w razie wezbrania wód zwierzęta ratować się mogły.

Każdemu wolno jest odstraszać i odpędzać zwierzynę od swoich gruntów przez wyznaczonych ku temu ludzi, przez urządzenie straszydeł, ogni nocnych itp. Gdyby zaś przy takiej sposobności jakie zwierze zraniło się albo zginęło, to

uprawniony do polowania nie może za nie domagać się odszkodowania.

§. 66.

Także uprawniony do polowania może cudze grunta, położone w obrębie swego okręgu polowania, chronić przeciw szkodom od zwierząt za pomocą ogrodzeń lub innych środków ostrożności, o ile przez to właściciel gruntu nie zostanie ograniczony w użytkowaniu gruntu.

Uprawniony do polowania odpowiada za wyrządzoną przez zwierzynę pomimo takich urządzeń szkodę, jeżeli nie wykaże, że cel tych urządzeń z winy poszkodowanego udaremniony został.

§. 67.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w sadach, ogrodach warzywnych i ozdobnych, w szkółkach drzew, wreszcie na stojących pojedynczo młodych drzewkach, mają być tylko wtedy wynagrodzone, jeżeli się okaże, że szkoda nastąpiła, mimo, że dla ochrony uszkodzonych przedmiotów właściciel poczynił takie urządzenia, które wśród zwykłych okoliczności szkodzie rzeczoney zapobiedz są w stanie.

§. 68.

Szkody wyrządzone przez zwierzynę w plonach dojrzałych, albo też już zebranych lecz jeszcze nie zwiezionych, nie mają być wynagradzane wtedy, jeżeli się okaże, że w czasie wyrządzenia szkody zwózka plonów przy porządnej gospodarce mogła i powinna już była być dokonana, lub też o ile chodzi o plony, które można zachować na wolnem polu, że zaniedbano takich urządzeń, jakimi porządny gospodarz tego rodzaju plony przeciw szkodzie od zwierzyny zwykłej chronić.

§. 69.

Jeżeli szkody przez polowanie lub zwierzynę wyrządzone zostały w zbożu i innych ziemiopłodach, których zupełną wartość dopiero w czasie żniwa można ocenić, to ma być szkoda wynagrodzona w takiej mierze, w jakiej przedstawia się w czasie żniwa.

§. 70.

Przy ocenianiu szkody według tej miary, w jakiej się ona przedstawia, przyjąć należy

w rachunek rzeczywistą stratę, której poszkodowany doznał w plonach swego gruntu, po potrąceniu tych wydatków, jakieby ponieść jeszcze musiał aż do zebrania plonów.

O ileby szkoda według zasad prawidłowej gospodarki przez ponowną uprawę w tym samym roku wyrównaną być mogła, należy i to także uwzględnić przy oszacowaniu.

B) Postępowanie.

§. 71.

Powiatowe władze polityczne rozstrzygają w pierwszej instancji wszelkie skargi o wynagrodzenie szkód, wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę.

§. 72.

Z zastrzeżeniem postanowień określonych w trzecim ustępie §. 77. winien poszkodowany zgłosić dokładnie, cyfrowo, oznaczoną pretensję o wynagrodzenie szkody u politycznej władzy powiatowej w czasie, w którym szkoda może jeszcze być dostrzeżona i oceniona, gdyż inaczej gaśnie prawo do odszkodowania.

W wypadkach określonych w §. 69. nie jest wymagane liczebne oznaczenie wysokości żądanego odszkodowania, lecz może to nastąpić dopiero w dodatkowym podaniu według §. 76 wnieść się mającym.

§. 73.

Polityczna władza powiatowa przeprowadzić ma wcześniej potrzebne dochodzenia na miejscu z przybraniem stron, których nieobecność jednak nie wstrzymuje przedsięwzięcia czynności urzędowej, jakoteż wyznaczonego przez władzę znawcy. W ważniejszych i trudniejszych wypadkach może polityczna władza powiatowa, podejmując te dochodzenia, przybrać dwóch znawców.

Jako znawców użyć można tylko bezstronnych i nieposzlakowanych ludzi fachowych, od których należy odebrać przysięgę albo raz na zawsze, albo w każdym poszczególnym wypadku na sumienne wypełnienie obowiązków.

§. 74.

Przy komisijnem dochodzeniu ma prowadzący czynność urzędową usiłować przedewszystkiem ugodę między stronami, którą należy objąć

także koszta postępowania. Jeżeli to usiłowanie skutku nie odniesie, powinien naprzód oświadczyć się znawca:

1. czy uszkodzenie nastąpiło rzeczywiście przez zwierzynę, względnie przy wykonywaniu polowania; następnie zaś

2. o ile podania stron względem okoliczności, wpływających według §§. 67. do 69. na pretensję o odszkodowanie, ze stanowiska fachowego są uzasadnione.

§. 75.

W tych wypadkach, w których wysokość szkody może być zaraz w sposób stanowczy i pewny stwierdzoną, oświadczy się znawca bezwzględnie także co do wysokości szkody wyrządzonej przez polowanie lub zwierzynę, poczem władza polityczna orzec ma o odszkodowaniu.

§. 76.

W owych zaś wypadkach, gdzie zdaniem znawcy dla słusznego oszacowania szkody oczekiwać trzeba czasu żniw, zawiadomi polityczna władza powiatowa poszkodowanego, że ma wcześniej podać powtórnie o podjęciu drugich oględzin urzędowych i to jeszcze przed rozpoczęciem żniwa, inaczej bowiem gaśnie pretensja o odszkodowanie. Na takie podanie ma polityczna władza powiatowa przedsięwziąć ponowne oględziny z przybraniem stron i — o ile to możliwe — pierwotnie użytego, zaś w razie niemożności, innego według postanowień §. 73. powołać się mającego znawcy.

§. 77.

Dochodzenia i usiłowania ugodowe przekazane w myśl poprzednich postanowień politycznej władzy powiatowej co do szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę, mogą być przez nią od wypadku do wypadku albo raz na zawsze aż do odwołania poruczone naczelnikowi gminy (przełożonemu obszarowi dworskiego). W tym wypadku wyznaczy równocześnie polityczna władza powiatowa po wysłuchaniu Reprezentacji gminy (przełożonego obszaru dworskiego) i uprawnionego do polowania, dwóch znawców (§. 73.) którzy mają być zaprzysiężeni raz na zawsze.

Jeżeli nastąpi delegacja naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) raz na za-

wsze, należy to z podaniem nazwisk znawców, ogłosić w sposób w miejscu używany i podać do wiadomości uprawnionego do polowania.

Po wydaniu takiego ogłoszenia mają być pretensye o zwrot szkód przez polowanie i zwierzynę wyrządzonych w sposób określony w §. 72. wnoszone bezpośrednio do delegowanego naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), równie jak i w wypadku §. 76. żądania o przedsięwzięcie powtórnych oględzin.

Tenże naczelnik gminy (przełożony obszaru dworskiego) winien o każdej u niego wniesionej pretensyi o odszkodowanie, jako też o każdym żądaniu przedsięwzięcia powtórnych oględzin, zawiadomić natychmiast polityczną władzę powiatową i przedsięwziąć na miejscu potrzebne dochodzenie z przybraniem jednego, lub w wypadkach ważniejszych lub trudniejszych, obydwóch ustanowionych znawców, jako też podjąć określone usiłowania ugodowe.

Do tych dochodzeń i usiłowań ugodowych, również do interwencji stron i znawców mają analogiczne zastosowanie postanowienia §§. 73—76.

Jeżeli ugoda (§§. 74. i 76.) nie przyjdzie do skutku, ma być protokolarnie spisany wynik dochodzeń, bezzwłocznie przesłany politycznej władzy powiatowej, która w razie potrzeby może dochodzenie w odpowiedni sposób i to także z przybraniem innych znawców kazać uzupełnić i następnie ma wydać orzeczenie (§§. 75. i 76.).

Bliższe przepisy i postanowienia, o delegacji, o przeprowadzeniu dochodzeń i usiłowań ugodowych przez delegatów wydane zostaną przez c. k. Namiestnictwo w drodze rozporządzenia.

Odwołanie trwałej delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) może polityczna władza powiatowa zarządzić każdego czasu. Odwołanie należy ogłosić w sposób w miejscu używany i zawiadomić o tem uprawnionego do polowania.

Tak co do delegacji naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego), jak również odwołania tejże delegacji, winna polityczna władza powiatowa porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 78.

Polityczna władza powiatowa winna równocześnie z rozstrzygnięciem o odszkodowaniu orzec także o ponoszeniu kosztów odnośnego

dochodzenia. Na osobną prośbę odnośnej strony należy o tych kosztach nawet wówczas orzec, jeżeli odpadła potrzeba decydowania o odszkodowaniu. Jako koszta postępowania mogą tylko być zarachowane:

1. koszta z powodu interwencji organu urzędowego i znawcy przy podjętych oględzinach, tudzież koszta doręczeń i należytości stemplowe (koszta urzędowe);

2. wydatki stron w gotówce, urosłe z powodu uczestniczenia w oględzinach na miejscu, lub ewentualnie z powodu zarządzonego przez polityczną władzę osobistego przed nią jawienia się, o ile wydatki te są konieczne (koszta stron), z wyłączeniem jednak możliwych kosztów przybrania doradcy prawnego.

§. 79.

Względem ponoszenia kosztów w §. 78 określonych, obowiązują następujące postanowienia:

1. koszta urzędowe, wyjąwszy wypadek pod 3. określony, ponosić ma oskarżony, który na wynagrodzenie szkody skazany zostaje.

Jeżeli zaś skarżący zupełnie został oddalony ze swoją pretensją, ma on ponieść koszta urzędowe.

2. Do zwrotu kosztów stron nie ma prawa ani skarżący ani skarżony. Wyjątki od tej zasady zachodzą w wypadku ustępu 3, jakoteż w następujących razach:

a) jeżeli skarżącemu przyznano całe przezeń liczebnie oznaczone odszkodowanie (§. 72), to oskarżony obowiązany jest zwrócić koszta prywatne skarżącego;

b) jeżeli skarżący zupełnie został oddalony, ma on uiścić koszta prywatne oskarżonego;

3. jeżeli ofiarowana bezskutecznie przez oskarżonego w postępowaniu ugodowym (§§. 74. i 76.) kwota ugodowa nie była niższą od tej, którą skarżącemu przyznano, można na żądanie oskarżonego zobowiązać skarżącego do zwrotu odpowiedniej części kosztów urzędowych, jako też kosztów prywatnych oskarżonego.

Ewentualne koszta prawnego doradcy ponosi we wszystkich wypadkach każda strona sama za siebie.

C. Ugodowe unormowanie wynagrodzenia szkód.

§. 80.

W drodze porozumienia z właścicielami gruntów, mogą być zawierane względem wynagrodzenia szkód wyrządzonych przez polowanie lub zwierzynę odmienne od postanowień niniejszej ustawy umowy, których jednak dochodzić wolno tylko na zwykłej drodze prawa.

IV. Ogólne postanowienia o władzach i o postępowaniu niekarnem.

Wykonywanie niniejszej ustawy służy a miarę oznaczonej w poszczególnych przepisach kompetencji politycznej władzy powiatowej albo Namiestnictwu. Władze te mają przytem, o ile chodzi o kwestye fachowe, postępować [także i w innych a nietylko w wypadkach §§. 73. i 76], po wysłuchaniu jednego, a według potrzeby i kilku znawców.

Namiestnictwo winno przed wydaniem rozporządzeń, według niniejszej ustawy teje władzy zastrzeżonych, porozumieć się z Wydziałem krajowym a w wypadkach §§. 2. alinea 2, 43 59 i 75 alin. 5 zasięgnąć zatwierdzenia Ministerstwa rolnictwa.

W wypadkach, w których nie nastąpiło porozumienie między władzą polityczną powiatową a Wydziałem powiatowym, rozstrzyga Namiestnictwo po zasięgnięciu zdania Wydziału krajowego.

§. 82.

Jeżeli gmina, której poruczoną jest polityczna administracya, posiada samodzielne polowanie w obrębie własnego obszaru gminnego, załatwia i rozstrzyga w pierwszej instancyi Namiestnictwo wszystkie do tego samodzielnego polowania odnoszące się sprawy, w którychby gmina występować miała jako strona.

§. 83.

Rozprawy ze stronami prowadzić należy z reguły ustnie, z dopuszczeniem doradców prawnych i fachowych.

Także oprócz wypadków §. 16 i 77 może władza polityczna do poszczególnych czynności urzędowych delegować naczelników odnośnych gmin (przełożonych obszarów dworskich).

Z całej rozprawy ma być spisany protokół, który zawierać powinien wynik doprowadzonego do skutku porozumienia, albo jeżeli porozumienie do skutku nie przyszło, oświadczenia stron wraz z uzasadnieniem, niemniej wszelkie przeciwnie uwagi.

§. 84.

Wyjąwszy wypadki wynagrodzenia szkód przez polowania i zwierzynę wyrządzonych, obowiązują zresztą co do ponoszenia kosztów postępowania, o czem władze polityczne równocześnie z decyzją o przedmiocie głównym w zwykłym toku instancyi rozstrzygają, następujące postanowienia:

1. koszta ponosi w pierwszym rzędzie strona, która żądała wdrożenia postępowania, albo własną winą je spowodowała;

2. polityczna władza ma orzec, czy i w jaki sposób ewentualnie koszta te w poszczególnym wypadku miałyby może być rozdzielone także na inne albo na wszystkie w rozprawie uczestniczące strony, a to w miarę interesu, jaki strony mają w uregulowaniu sprawy głównej i z uwzględnieniem okoliczności, czy niektóre, zresztą zbędne wypadki, nie zostały spowodowane zachowaniem się jednej lub drugiej strony.

§. 85.

Rekurs przeciw orzeczeniu politycznej władzy powiatowej idzie do Namiestnictwa, przeciw decyzji Namiestnictwa wyjąwszy wypadek określony w §. 9, do Ministerstwa rolnictwa.

Przeciw potwierdzonemu przez Namiestnictwo orzeczeniu o szkodach przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, dalszy rekurs nie ma miejsca

Rekurs należy w 14 dniach po doręczeniu orzeczenia wnieść pisemnie lub ustnie u władzy politycznej, która rozstrzygała w pierwszej instancyi.

§. 86.

Rekurs wcześniej wniesiony ma z reguły skutek zawieszający, wyjąwszy wypadki § 20.

alinea 3. i 5., względnie §. 26. alinea 2., jakoteż wtedy, gdy względy na bezpieczeństwo publiczne, albo zagrażające niebezpieczeństwo szkody, wymagają bezzwłocznego przeprowadzenia poleconych zarządzeń.

V. Przekroczenia i kary.

§. 87.

Naczelnicy gmin, przełożeni obszarów dworskich, c. k. żandarmerya, jakoteż zatwierdzona i zaprzysiężona straż łowiecka mają obowiązek czuwać nad zachowaniem przepisów niniejszej ustawy i o dostrzeżonych przekroczeniach donieść władzy powiatowej.

Taki sam obowiązek ciąży w szczególności także na organach policji targowej co do zakazu w §. 49. zawartego.

§. 88.

Przekroczenia tej ustawy, jakoteż rozporządzeń i szczegółowych zarządzeń na jej podstawie wydanych, mają być karane, o ile powszechna ustawa karna nie ma zastosowania, przez polityczną władzę powiatową grzywną od pięciu do pięćdziesięciu złotych, która to grzywna podwyższona być może w wypadku powtórnego przekroczenia, albo też, jeżeli przekroczenie pociągnęło za sobą znaczną szkodę, aż do stu złotych. W razie niewypłacalności uznanego winnym, należy grzywnę zamienić na karę aresztu, przy czem pięć złotych równoważy jeden dzień aresztu.

W razie cięższych przez dłuższy czas dokonywanych albo powtarzanych wykroczeń przeciw niniejszej ustawie, można zamiast grzywny orzec karę aresztu od 1 do 20 dni.

§. 89.

W wypadkach przekroczeń §§. 43, 46 i 49, których dopuszczają się sam uprawniony do polowania, względnie handlarz i właściciele gospód, należy zarazem orzec utratę zwierzyny złowionej, albo zabitej wbrew przepisowi, względnie podanej na sprzedaż.

Przy przekroczeniach §§. 55. alinea 1. i 58. alinea 2. orzec należy utratę zakazanych przy-

rządów, bez różnicy, czy są one własnością przestępcy lub nie.

W wypadku §. 51. alinea 3. można obok ukarania przestępcy uznać także odebraną broń palną za przepadłą.

§. 90.

W razie zajęcia przyrządów zakazanych §. 55. alinea 1. i 58. alinea 2., należy orzec samodzielnie utratę takich przyrządów, chociażby dochodzenie przeciw pewnej osobie lub skazanie za użycie tychże nie było możliwem.

§. 91.

Zwierzyna, odebrane strzelby i przyrządy zakazane, które zostały uznane za przepadłe, sprzedane być mają przez naczelnika gminy (przełożonego obszaru dworskiego) w drodze publicznego przetargu na rzecz funduszu ubogich tej miejscowości, gdzie nastąpiło zajęcie. Przed sprzedażą winny być przyrządy zakazane czynione niezdatnymi do użytku w formie zakazanej.

§. 92.

Grzywny wpływają do funduszu ubogich tej gminy, w której obrębie przekroczenie popełnione zostało.

§. 93.

Z orzeczeniem karnem połączyć należy, o ile nie chodzi o wynagrodzenie szkód przez polowanie i przez zwierzynę wyrządzonych, także zobowiązanie do wynagrodzenia szkody przekroczeniem spowodowanej, jeżeli nie zachodzi potrzeba odesłania pretensji o odszkodowanie dla braku dostatecznego wyjaśnienia przed sądy cywilne.

Jeżeli odszkodowanie zostanie prawomocnem orzeczeniem karnem przyznane lub odmówione, wolno temu, kto z takiego rozstrzygnięcia nie jest zadowolony, udać się na zwykłą drogę prawa, co jednak nie wstrzymuje wykonania tego orzeczenia.

§. 94.

Dochodzenie i karanie przekroczeń niniejszej ustawy ustaje wskutek przedawnienia, jeżeli przestępca w ciągu sześciu miesięcy od chwili

popelnienia czynu karygodnego nie został pociągnięty do śledztwa, co jednak bynajmniej nie narusza obowiązku uchylenia trwającego wskutek przekroczenia stanu bezprawnego.

§. 95.

Co do dochodzenia i karania przekroczeń niniejszej ustawy przez władze polityczne, co do terminów odwołania i odnośnego postępowania, zastosowane być mają ogólnie obowiązujące przepisy o administracyjnym postępowaniu karnem.

O karach i w związku z nimi będących zwrotach szkód i kosztów rozstrzyga w najwyższej instancji Ministerstwo spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem rolnictwa.

W dyskusji ogólnej przemawia p. Korol. Następnie przemawia p. Stadnicki Stanisław, który wnosi usunięcie tego przedmiotu z porządku dziennego obecnej sesji. Wniosek ten uzyskuje poparcie Izby.

Z kolei przemawiają: p. Kramarczyk, p. Paszkowski i p. Korol.

P. Wiktor stawia wniosek zamknięcia dyskusji, co też Izba uchwała.

Przemawia jeszcze zapisany do głosu: p. Huryk, który wnosi: „Sprawozdanie komisji administracyjnej o projekcie rządowym ustawy łowieckiej dla Galicji odstępuje się Wydziałowi krajowemu z poleceniem zbadania i przedłożenia Sejmowi na najbliższej sesji projektu ustawy łowieckiej“.

Izba udziela temu wnioskowi poparcia.

Przemawia c. k. Komisarz rządowy: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Przemawia p. Stadnicki Stanisław i cofa swój wniosek, a przyłącza się do wniosku p. Huryka.

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu Izba uchwała wniosek w brzmieniu zaproponowanym przez p. Huryka.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gminnej o wnioskach pp. Pilata i Rutowskiego w sprawie reformy gmin wiejskich.

Sprawozdawca p. Pilat, uwolniony od czytania sprawozdania, nie odczytuje wniosków,

gdyż je przeczytał już na posiedzeniu z dnia 17. maja 1893.

W dyskusji ogólnej przemawia p. hr. Badeni Stanisław. Następnie przemawia p. Korol. Marszałek oznajmia, iż wobec spóźnionej pory i wielkiego znużenia Izby zamierza przystąpić do zamknięcia posiedzenia.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje interpelację do Wydziału krajowego:

Interpelacya

do Wysokiego Wydziału krajowego.

Uchwałą z dnia 28. listopada 1890 polecił Sejm Wydziałowi krajowemu w myśl wniosku pp. Goldmana i Fruchtmana o utworzeniu w kraju zakładów do kształcenia kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach publicznych, ażeby zbadał tę sprawę w porozumieniu z c. k. Radą szkolną krajową i o wyniku zdał sprawę względnie przedłożył wnioski odpowiednie na najbliższej sesji sejmowej.

Według doniesień dochodzących z Wiednia z poważnych źródeł ma tam powstać wkrótce, jako zakład prywatny, ale subwencyonowany ze skarbu państwa i znacznymi wyposażony przywilejami, centralne seminaryum rabinackie, które ma dostarczać rabinów nauczycieli religii mojżeszowej dla szkół publicznych we wszystkich krajach koronnych;

zważywszy, iż uzasadniona zachodzi obawa, że utworzenie takiego zakładu we Wiedniu znacznie utrudni założenie szkoły rabinów i kandydatów na nauczycieli religii mojżeszowej w szkołach publicznych w kraju naszym i z pełnem uwzględnieniem istniejących u nas urządzeń szkolnych, jakoteż języka polskiego jako wykładowego;

zważywszy, iż sposób kształcenia rabinów i kandydatów na nauczycieli religii nie może być obojętnym dla kraju, który liczy przeszło 800.000 ludności żydowskiej t. j. około $\frac{3}{4}$ ogólnej cyfry ludności żydowskiej wszystkich krajów koronnych, w Radzie państwa reprezentowanych;

zważywszy, że w tak doniosłej sprawie, gdzie chodzi o zastosowanie do ogólnego ustawami unormowanego systemu kształcenia przewodników duchownych dla tak licznego i tak wpływowego odłamu ludności, jaki w kraju na-

szym stanowi ludność żydowska, względ na pieniądze oszczędności żadną miarą nie może być uważanym za rozstrzygający i że państwo nie powinno pozwolić odebrać z rąk swoich prywatnemu konsorcyum tak ważnej sprawy;

zważywszy, iż c. k. Rada szkolna krajowa w odezwie do Wydziału krajowego z dnia 22. kwietnia 1891 L. 3014 (Lw. kr. 16.922/91) wyłuszczającej jej zapatrywanie na przedmiot wniosku pp. Goldmana i Fruchtmanna co do kształcenia nauczycieli religii mojżeszowej dla szkół naszego kraju z pełnym naciskiem podniosła ważność tej sprawy dla kraju i wykazała równocześnie rażące nieprawidłowości, jakie w urzędzeniu nauki religii mojżeszowej w szkołach galicyjskich dotychczas panują;

gdy Wydział krajowy dalszych układow w tej sprawie nie prowadzi i złożył ją do aktów,
Podpisani mają zaszczyt zapytać:

1) Czy wiadome są Wydziałowi krajowemu podjęte obecnie usiłowania, zmierzające do utworzenia we Wiedniu centralnego zakładu prywatnego dla kształcenia kandydatów na rabinów i nauczycieli religii mojżeszowej dla wszystkich krajów koronnych w Radzie państwa reprezentowanych?

2) Czy i jakie zamierza Wydział krajowy przedsięwziąć kroki, ażeby zastrzedz kształcenie kandydatów na rabinów i nauczycieli religii w szkołach publicznych Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem w kraju, w zakładzie publicznym pozostającym pod bezpośredniem zwierzchnictwem państwowych władz i w języku polskim jako wykładowym?

Lwów dnia 18. maja 1893.

Teofil Merunowicz w. r.

Potoczek, Okuniewski, Żardecki, M. Michalski, Weigel, Dworski, Palch, Rutowski, Skałkowski, Popowski, Dr. Adam Asnyk, A. Rayski, Lenartowicz, Gross, Midowicz.

Marszałek oznajmia, że interpelację tę poda do wiadomości Wydziału krajowego.

Sekretarz p. Trzeciecki czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 19. maja 1893, na godzinę 11 przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 8 minut 45 wieczór.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Jan Trzeciecki w. r.

Józef Wiktor w. r.

Protokół

24. posiedzenia, 4. sesji, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego z dnia 19. maja 1893.

Początek posiedzenia: o godzinie 11 minut 30.
Przewodniczący Marszałek krajowy: JO. Eu-
stachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek
Paszkowski, ks. Mikołaj Siczynski, Józef Wiktor.
Obecnych posłów: 121.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu
Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość po-
słów i otwiera posiedzenie.

Protokół 22. posiedzenia uznaje Marszałek
za przyjęty, gdyż żadnych przeciw niemu nie
wniesiono zarzutów.

Protokół 23. posiedzenia jest złożony w biu-
rze sejmowym do przejrzenia.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis pety-
cji, wniesionych po dzień 19. maja 1893, które
przydzielono następującym komisjom:

Komisji administracyjnej: L. s.: 1181.

Komisji gospodarstwa kraj. L. s.: 1182.

Komisji budżetowej L. s.: 1183, 1184, 1186,
1187, 1188, 1189.

Komisji szkolnej L. s.: 1185.

Komisji drogowej L. s.: 1190.

C. k. komisarz rządowy, c. k. radca dworu
Włodzimierz hr. Łoś odpowiada na interpelację
p. Stręka i towarzyszy w sprawie zakazu utrzy-
mywania gnojówek przy zabudowaniach, tudzież
na interpelację p. Niedzielskiego i towarzyszy
w sprawie wywożenia nawozów, wreszcie na

interpelację p. Włodzimierza Kozłowskiego i to-
warzyszy w sprawie kosztów na zwalczanie cho-
rób epidemicznych.

Członek Wydziału krajowego, p. Romano-
wicz, odpowiada imieniem Wydziału krajowego
na interpelację p. Klemensa Dzieduszyckiego
i towarzyszy i p. Gniewosza i towarzyszy w spra-
wie organizacyi sprzedaży soli.

Członek Wydziału krajowego, p. Chamiec od-
powiada imieniem Wydziału krajowego na inter-
pelację p. Jana Stadnickiego i towarzyszy w spra-
wie sprawdzenia wyboru posta z większej wła-
sności b. obwodu Tarnowskiego.

P. Badeni Stanisław przemawia w sprawie
formalnej i wnosi: komisya budżetowa przedłoży
na jutrzejszem posiedzeniu w pisanem sprawoz-
daniu wnioski w sprawie dodatkowego kredytu
na pokrycie zwiększonych potrzeb kwaterowych
żandarmeryi.

Po udzieleniu temu wnioskowi poparcia, Izba
uchwała go bez rozpraw.

Członek Wydziału krajowego p. Chamiec od-
powiada imieniem Wydziału krajowego na inter-
pelację p. Szczepanowskiego i towarzyszy w spra-
wie rozkładu prestacyi szkolnych na gminy i ob-
szary dworskie, tudzież na interpelację p. Meru-
nowicza i towarzyszy w sprawie kształcenia
nauczycieli religii izraelskiej.

P. Merunowicz wnosi otwarcie dyskusyi nad

odpowiedzią na jego interpelację, Izba jednak odmawia poparcia temu wnioskowi.

P. Gorayski wnosi otwarcie dyskusji nad odpowiedzią, daną przez członka Wydziału krajowego p. Romanowicza, w sprawie organizacji sprzedaży soli.

Izba, udzieliwszy temu wnioskowi poparcia, uchyla go jednak w głosowaniu.

Następnie przystępuje Izba do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie zezwolenia gminie Krakowiec na pobór opłaty gminnej od trunków spirytusowych i od piwa.

Sprawozdawca p. Wereszczyński czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić projekt ustawy, który brzmi:

U s t a w a

z dnia obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie Krakowiec powiatu Jaworowskiego na pobór opłaty gminnej od napojów spirytusowych i od piwa i miodu.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gminie miasteczka Krakowiec w powiecie Jaworów zezwala się pobierać w latach 1893, 1894, 1895, 1896, 1897 i 1898 opłatę gminną od napojów spirytusowych, tudzież od piwa i miodu w gminie wyrabianych lub w jej obręb wprowadzanych i w niej zużywanych według następującej taryfy:

1. od litra wódki do 35° tralesa	3 ct.
2. od litra wódki (okowity, spirytusu) do 80° tralesa	7 „
3. od litra spirytusu ponad 80 stopni tralesa	8 „
4. od litra słodzonych napojów spirytusowych, araku, rumu, śliwownicy i ponczowej esencji	8 „

5. od litra piwa	1 ct.
6. od litra miodu	4 „

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy ci, którzy napoje w art. I. poszczególnione dla konsumcyi miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, czy to na sprzedaż, czy na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborczy stanowi gmina miasteczka Krakowiec.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumcyi miejscowej w obrębie gminy, nie można obciążać nią produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej. Sprawozdawca wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzeciem czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie udzielenia prawa poboru myta kopytkowego na rzecz utrzymania dróg, ulic i placów miasta Buczacza.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie, zakończone następującym projektem ustawy:

U s t a w a

o udzieleniu koncesyi do poboru myta kopytkowego na rzecz utrzymania dróg, ulic i placów m. Buczacza.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkim Księstwem Krakowskim postanawiam, co następuje:

Art. I

Dla ulżenia ciężaru utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich udziela się Wydziałowi powiatowemu buczackiemu, jako Władzy nadzorującej, na rzecz funduszu drogowego gminy miasta Buczacza prawo pobierania myta kopytkowego na trzy lata pod następującymi warunkami:

Art. II.

Myto kopytkowe ma być pobierane na ośmiu rogatkach, a mianowicie:

1. na drodze krajowej z Monasterzysk wiodącej, gdzie gościniec z Barysza wpada;
2. na drodze z Potoka do Buczacza wiodącej;
3. na drodze z Przewłoki do granicy terytorium Buczackiego;
4. na drodze prowadzącej z Buczacza przez Nagórzanekę do gościńca Czortkowsko-Monasterzyckiego;
5. na drodze przez Nagórzanekę do targowicy bydła wiodącej;
6. na drodze z Trybuchowiec przez Fedor do Buczacza;
7. na drodze krajowej z Czortkowa do Buczacza;
8. na drodze krajowej Strusowsko-Buczackiej.

Art III.

Oplatę myta kopytkowego należy pobierać raz tylko przy wstępie do miasta, a to podług następującego wymiaru:

- a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;
- b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;
- c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.;

Konie, krowy, woły, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnie do drobnego.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. IV.

Przy poborze opłaty kopytkowej, mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłat mytniczych lub o zniesieniu tychże.

Art. V.

Dochód z myta kopytkowego nie może być obrócony na żaden inny cel, jak tylko na brukowanie lub szutrowanie ulic, placów i dróg miejskich i na zakładanie lub utrzymywanie na nich ścieków, kanałów i mostów.

Art. VI.

Zużycie dochodu z myta kopytkowego na opędzenie kosztów utrzymania ulic, placów i dróg miejskich, nie uwalnia zarządu drogowego a względnie gminy miasta od obowiązku utrzymywania takowych w ogóle w dobrym stanie i używania na ten cel prestacyi, a względnie ekwiwalentu w pieniądzu, według postanowień ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885, Dz. u. kr. Nr. 39. część XV i wykonawczego regulaminu drogowego z dnia 24. września 1886 r. dz. ust. i rozp. kr. Nr. 80.

Art. VII.

Każdego roku przedłoży Wydział powiatowy, pobierający myto kopytkowe, przed rozpoczęciem roku budżetowego, Wydziałowi krajowemu preliminarz tych robót, które mają być w tym roku wykonane i pokryte prawdopodobnie spodziewanym dochodem z myta kopytkowego i podług postanowień powyższego artykułu VI.

Art. VIII.

Najpóźniej w cztery tygodnie po upływie każdego roku budżetowego, wykaże Wydział powiatowy, pobierający myto kopytkowe Wydziałowi krajowemu, czyli i o ile roboty preliminowane na ten rok z funduszu myta kopytkowego, oraz z innych zasobów ustawą drogową i regulaminem drogowym wskazanych, zostały usku-

tecznione i czy cały dochód, który z tych źródeł wpłynął do miejscowego funduszu dróg gminnych, był na powyższe roboty obrócony i wyczerpany.

Art. IX.

Kontrolę nad robotami około utrzymania w dobrym stanie ulic, placów i dróg miejskich, pokrywanemi z funduszu poboru myta kopytkowego oraz innych dochodów miejscowego funduszu dróg gminnych, wykonuje Wydział krajowy w myśl §. 25. ustawy drogowej z 7. lipca 1885, przyczem służy mu prawo przedsięwzięcia stosownych środków zaradczych na koszt Zarządu drogowego.

Art. X.

Gdyby Wydział powiatowy pobierający myto kopytkowe, wymienionych w tej ustawie warunków nie dopełnił, zarządzi polityczna władza powiatowa środki przymusowe, wskazane ustawą drogową z 7. lipca 1885 i wykonawczym regulaminem drogowym z 24. września 1886 r. Jeżeli zwykłe środki przymusowe nie skutkowały, a Zarząd drogowy miasta nie utrzymywał ulic, placów i dróg miejskich w dobrym stanie, lub używał w sposób nieodpowiedni funduszu pochodzącego z poboru myta kopytkowego lub innych dochodów miejscowego funduszu dróg gminnych, natenczas Wydział krajowy w porozumieniu z polityczną Władzą krajową ustanowi odpowiedni organ do sprawowania Zarządu drogowego miasta Buczacza w myśl § 25 ust 2 ustawy drogowej z 7. lipca 1885.

Art. XI.

Od zwierząt w art. III. poszczególnionych, t. j. opłatą kopytkowego objętych nie będzie gmina miasta Buczacza pobierała żadnej innej opłaty podczas dni targowych lub jarmarcznych.

Art XII.

Wykonanie powyższej ustawy polecam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W rozprawie ogólnej nikt nie żąda głosu, Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu ustawy *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt ustawy *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekreta-

rza p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do poboru myta na rzecz utrzymania drogi gminnej Nadwiślańskiej i drogi gminnej Litatyn-Kozowa.

Sprawozdawca p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie zakończone następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzielenie koncesyi do poboru myta na rzecz utrzymania drogi gminnej Nadwiślańskiej i drogi Litatyn-Kozowa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo do pobierania myta:

1. na drodze gminnej Nadwiślańskiej Wydziałowi powiatowemu w Bochni, jako władzy nadzorującej, na rzecz tejże drogi, do utrzymania której obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie, przy których terytorjum omycona droga przechodzi, uiszczając prestacye, w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta pobierać należy na dwóch stacjach, a to: w Krzykowie i Woli batorskiej według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.;

2. Na drodze gminnej Litatyn-Kozowa, Wydziałowi powiatowemu w Brzeżanach, jako władzy nadzorującej, na rzecz tejże drogi, do utrzymywania której obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie, przez których terytorjum omycona droga przechodzi, uiszczając prestacye, w myśl postanowień ustawy drogowej.

Opłatę myta pobierać należy według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce i świny do drobnego. Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należitości. Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu teje.

W ogólnej rozprawie nie żąda nikt głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Trzeciecki wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Trzecieckiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) Radzie powiatowej w Stryju na drodze powiatowej stryjsko-żurawińskiej;

2) Radzie powiatowej w Zaleszczykach na drodze powiatowej Uścieczko-Jazłowiec.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) Radzie powiatowej w Stryju na drodze powiatowej stryjsko-żurawińskiej;

2) Radzie powiatowej w Zaleszczykach na drodze powiatowej Uścieczko-Jazłowiec.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radom powiatowym w Stryju i w Zaleszczykach nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie tej uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych, pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie, kosztem właściwych funduszków powiatowych, a mianowicie:

1) Radzie powiatowej w Stryju, prawo do pobierania myta od mostów na drodze stryjsko-żurawińskiej według następującej taryfy:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

2) Radzie powiatowej w Zaleszczykach prawo do pobierania myta na drodze powiatowej Uścieczko-Jazłowiec, a to na dwóch stacyach za Uścieczkiem i w Chnielowie, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.

Art. II.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świny do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należitości. Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. III.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu teje.

W ogólnej rozprawie nie żąda nikt głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Trzeciecki, wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Trzecieckiego, przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego, o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych od mostu na rzece Świcy w Wełdzirzu tudzież od przewozów przez rzekę Dniestr w Bukawinie, Demidowie i Czartoryi.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz, czyta powyższe sprawozdanie zakończone następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych od mostu na rzece Świcy w Wełdzirzu, tudzież od przewozów przez rzekę Dniestr w Bukawinie, Demidowie i Czartoryi.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu wspólnie z gminą w Wełdzirzu powiatu dolińskiego, od mostu na rzece Świcy w Wełdzirzu, podług następującego wymiaru:

I. Przy każdym wozie od jednego bydlęcia zaprzęzonego 2 (dwa) ct.;

II. Od bydłał przepędzanych:

a) od każdego konia dorosłego, bydlęcia rogatego, osła, muła 2 (dwa) ct.;

b) od pięciu świń albo cieląt 1 (jeden) ct.;

c) od dziesięciu owiec 1 (jeden) ct.;

2) Obszarowi dworskiemu w Bukawinie powiatu bobreckiego od przewozu przez rzekę Dniestr w Bukawinie;

3) Obszarowi dworskiemu w Demidowie powiatu bobreckiego od przewozu przez rzekę Dniestr w Demidowie;

4) Obszarowi dworskiemu w Czartoryi powiatu bobreckiego, od przewozu przez rzekę Dniestr w Czartoryi.

Od każdego z tych trzech myt (pod poz. 2. 3. i 4) poszczególnionych pobierać należy opłaty podług następującego wymiaru:

a) od każdej osoby bez różnicy, wyjąwszy woznicę lub jeźdźca na koniu 1 (jeden) ct.;

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego lub zaprzęzonego 2¹/₂ (dwa i pół) ct.;

c) od jednego źrebięcia do 2 lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzmie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 2¹/₂ (dwa i pół) ct.;

e) od jednego cielęcia nie mającego jeszcze 2 lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

Art. II.

Członkowie gminy w Bukawinie wolni są od opłaty myta przewozowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Art. III.

Członkowie gminy w Demidowie wolni są od opłaty myta przewozowego dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Art. IV.

Członkowie gminy w Czartoryi wolni są od opłaty myta przewozowego, dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

Art. V.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej i o znizeniu tejże.

W ogólnej rozprawie nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba uchwała w głosowaniu powyższy projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych od

przewozów, a mianowicie: w Chwałowicach przez rzekę Wisłę, tudzież w Skowierzynie i Wrzawach przez rzekę San.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie z następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi na pobór opłat mytniczych od przewozów, a mianowicie: w Chwałowicach przez rzekę Wisłę, tudzież w Skowierzynie i Wrzawach przez rzekę San.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały nadaje się prawo na pobór myta przewozowego, pod warunkiem utrzymania przedmiotów omyconych własnym kosztem w dobrym stanie, a mianowicie:

1) Obszarowi dworskiemu w Chwałowicach, powiatu Tarnobrzeskiego, od przewozu przez rzekę Wisłę w Chwałowicach;

2) obszarowi dworskiemu w Skowierzynie powiatu Tarnobrzeskiego, od przewozu przez rzekę San w Skowierzynie;

3) obszarowi dworskiemu w Wrzawach powiatu Tarnobrzeskiego, od przewozu przez rzekę San w Wrzawach.

Przy wszystkich trzech przewozach należy pobierać opłatę mytniczą według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 6 (sześć) ct.

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 4 (cztery) ct.

d) od jednej osoby 3 (trzy) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane przepisy względem uwolnienia od opłaty mytniczej i względem znizzenia tejże.

W ogólnej dyskusyi nie zabiera nikt głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba uchwała w głosowaniu cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba powyższy projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) obszarowi dworskiemu w Wiśniowej od mostu na rzece Krzyworzece;

2) obszarowi dworskiemu w Kopkach od przewozu przez rzekę San;

3) obszarowi dworskiemu w Przeclawiu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) obszarowi dworskiemu w Baliczach od przewozu przez rzekę Świcę.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz czyta powyższe sprawozdanie, zakończone następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do pobierania opłat mytniczych:

1) obszarowi dworskiemu w Wiśniowej od mostu na rzece Krzyworzece;

2) obszarowi dworskiemu w Kopkach od przewozu przez rzekę San;

3) obszarowi dworskiemu w Przeclawiu od przewozu przez rzekę Wisłokę;

4) obszarowi dworskiemu w Baliczach od przewozu przez rzekę Świcę.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do poboru opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie i własnym kosztem:

1) Obszarowi dworskiemu w Wiśniowej, powiatu Wielickiego od mostu na rzece Krzyworzece w Wiśniowej według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego,

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Mieszkańcy gminy z Wiśniowej wolni są od opłaty myta mostowego dla tamtejszego obszaru dworskiego ustanowionego.

2) Obszarowi dworskiemu w Kopkach powiatu Niskiego, od przewozu przez rzekę San w Kopkach, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 4 (cztery) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 2 (dwa) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego 1 (jeden) ct.;

d) od każdej osoby, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu 2 (dwa) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem nie opłaca się żadnej należności.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

3) Obszarowi dworskiemu w Przecławiu powiatu Mieleckiego, od przewozu przez rzekę Wisłokę w Przecławiu, podług następującego wymiaru:

a) od jednej osoby bez różnicy, wyjąwszy woźnicę lub jeźdźca na koniu, 1 (jeden) ct.

b) od jednego konia idącego pod wierzchem, pędzonego albo zaprzężonego 3 (trzy) ct.;

c) od jednego źrebięcia do dwóch lat 1 (jeden) ct.;

d) od jednego wołu na rzeź albo w jarzynie, krowy, jałownika, bukata i trzylatki 3 (trzy) ct.;

e) od jednego cielęcia, nie mającego jeszcze dwóch lat, świni karmnej, owcy, kozła, kozy i małych świń 1 (jeden) ct.

4) Obszarowi dworskiemu w Baliczach, powiatu Żydaczowskiego, od przewozu przez rzekę

Świcę między Baliczami podróżnemi a podgórnemi, podług następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu $2\frac{1}{2}$ (dwa i pół) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych $2\frac{1}{2}$ (dwa i pół) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego t.j. cieląt, źrebiąt, owiec, kóz i świń 1 (jeden) ct.;

d) od jednej osoby pieszej 1 (jeden) ct.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o znizeniu teje.

W ogólnej rozprawie nie zabiera nikt głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie powyższego projektu uchwały *en bloc*.

Izba uchwała w głosowaniu cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o udzieleniu koncesyi do poboru opłat mytniczych na rzecz utrzymania dróg gminnych Tarnopol-Grzymałów i Iwaczów dolny-Obarzańce.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz odczytuje powyższe sprawozdanie z następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu koncesyi do poboru opłat mytniczych na rzecz utrzymania dróg gminnych Tarnopol-Grzymałów i Iwaczów dolny-Obarzańce.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, rozporządza, co następuje:

Art. I.

Na przeciąg lat pięciu od wejścia w wykonanie tej uchwały, nadaje się prawo do pobierania myta na drogach gminnych Tarnopol-Grzymałów i Iwaczów dolny-Obarzańce, Wydziałowi powiatowemu w Tarnopolu, jako władzy nadzorującej, na rzecz tychże dróg, do utrzymania których obowiązane są zresztą gminy i obszary dworskie

uiszczać prestacje w myśl postanowień ustawy drogowej.

Na obu drogach pobierac należy opłatę mytniczą według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od bydła pędzonego ciężkiego i koni wierzchowych 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego $\frac{1}{2}$ (pół) ct.

Konie, woły, krowy, muły, osły należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego.

Od bydła niesionego lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o zniesieniu tejże.

W ogólnej rozprawie nie zabiera nikt głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej i uchwała na wniosek sekretarza p. Wiktora cały powyższy projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie poboru myta na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Majdan.

Sprawozdawca, p. Edward Jędrzejowicz czyta sprawozdanie z następującym projektem uchwały:

U c h w a ł a

o udzieleniu Radzie powiatowej w Tarnobrzegu prawa do pobierania opłaty mytniczej na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Majdan.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z W. Księstwem Krakowskim, rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Radzie powiatowej w Tarnobrzegu nadaje się na lat pięć, od wejścia w wykonanie tej

uchwały, prawo do pobierania opłat mytniczych pod warunkiem utrzymywania przedmiotów omyconych w dobrym stanie kosztem funduszu powiatowego, a mianowicie na stacyach: w Dębach (przed karczmą Grabina), Jadachach i Miechocinie, prawo do poboru myta drogowego, nadto na stacyi w Jadachach poboru myta mostowego, według następującego wymiaru:

a) od każdej sztuki bydła pociągowego w zaprzęgu 2 (dwa) ct.;

b) od każdej sztuki bydła pociągowego nie w zaprzęgu, od wierzchowca, tudzież od każdej sztuki bydła pędzonego ciężkiego, jakoto: od koni, wołów, bujaków, krów, byków, mułów i osłów, tudzież od każdej sztuki pędzonego młodego bydła tego rodzaju 1 (jeden) ct.;

c) od każdej sztuki bydła pędzonego drobnego jako to: od cieląt, owiec, kóz, nierogacizny $\frac{1}{2}$ (pół) ct.;

Konie, woły, krowy, muły, osły, należą do bydła ciężkiego, zaś cielęta, źrebięta, owce, kozy i świnię do drobnego. Od bydła niesionego, lub wiezionego wozem, nie opłaca się żadnej należitości.

Zwierzęta, które ssą i przy matkach idą, są wolne od wszelkiej opłaty mytniczej.

Zaprzęgi gospodarskie, tak własne, jak najęte, dóbr Dzików z przyległościami i Chmielów z przyległościami są uwolnione tam i z powrotem od opłat mytniczych i to bez względu, czy zaprzęgami tymi sprowadzane są produkta rolnicze i materiały drzewne (drzewo budulcowe, opałowe i węgle), z lasów Dzikowskich do dóbr Chmielowskich, czy też z lasów Chmielowskich do dóbr Dzikowskich.

Pod zaprzęgami gospodarskimi rozumieć należy zaprzęgi wiozące na własny użytek dóbr produkta rolnicze, drzewo opałowe i budulcowe, wreszcie zaprzęgi używane do obrabiania roli. Nie ma wpływu na ważność uwolnienia niniejszego okoliczność, czy gospodarstwo w wymienionych dobrach prowadzone jest we własnej administracyi, czy też w dzierżawie, jak również okoliczność, kto jest właścicielem dóbr rzeczonych.

Zaprzęgi wiozące produkta rolnicze i drzewo opałowe do browarów w Dzikowie i Chmielowie i zaprzęgi wywożące piwo z tychże bro-

warów, jak również zaprzęgi wiozące sprzedane kupcom drzewo opałowe i budulcowe z lasów dworskich Dzikowskich i Chmielowskich, mają opłacać myto tak w Jadachach, jak Miechocinie.

Z dniem wejścia w wykonanie tej uchwały traci moc obowiązującą koncesya z dnia 14. marca 1890 (Dz. u. kr. Nr. 28), którą nadane było Radzie powiatowej w Tarnobrzegu prawo do poboru myta na drodze powiatowej Tarnobrzeg-Majdan.

Art. II.

Przy poborze myta mają być zachowane ogólne przepisy o uwolnieniu od opłaty mytniczej lub o zniesienie tejże.

W ogólnej rozprawie nikt nie żąda głosu, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie całego projektu uchwały *en bloc*.

Izba w głosowaniu uchwała cały projekt uchwały *en bloc*.

Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktor przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt uchwały w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej z przedłożenia Wydziału kraj. w sprawie materialnej pomocy kraju na rzecz kolei lokalnej, któraby połączyła Brzeżany i Podhajce z kolejami Czernowiecką i Karola Ludwika.

Sprawozdawca, p. Szczepanowski, uwolniony od czytania sprawozdania, odczytuje wnioski komisji:

1. Sejm uznając ewentualny zamiar c. k. Rządu co do zmieniienia projektowanej pierwotnie trasy kolei Halicz-Ostrów (Tarnopol) oraz objęcia programem budowy pomienionej kolei, także odnóg do Brzeżan i Podhajec, za odpowiadający w znacznej mierze ekonomicznym potrzebom tej okolicy kraju, poleca Wydziałowi krajowemu, żeby przeprowadził w tym przedmiocie ostateczne rokowania z interesentami, co do odpowiednich ofiar na rzecz budowy pomienionej sieci kolejowej.

2. Sejm upoważnia Wydział krajowy, żeby do kosztów budowy powyższej kolei przyczynił się subwencją bezzwrotną, któraby łącznie z o-

fiarami interesentów nie przeniosła sumy jednego miliona zł. i wydatek przypadający na fundusz krajowy pokrył w sposób przewidziany krajową ustawą o popieraniu kolei niższorzędnych.

W ogólnej rozprawie przemawia p. ks. Siczynski.

Następnie przemawia p. Jędrzejowicz Stanisław.

Przemawia p. Abrahamowicz.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Chamiec.

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu Izba uchwała powyższe wnioski komisji, głosując oddzielnie nad wnioskiem ad 1) i nad wnioskiem ad 2).

Następuje:

Sprawozdanie komisji kolejowej o wniosku p. Borkowskiego o dodatkową subwencję 100.000 zł. na rzecz kolei podolskich.

Sprawozdawca p. Szczepanowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Nad wnioskiem posła hr. Borkowskiego i towarzyszy, zmierzającym do udzielenia dodatkowej subwencji 100.000 zł. na rzecz kolei podolskich, przechodzi się do porządku dziennego.

W ogólnej rozprawie przemawia p. Borkowski. Następnie przemawia p. Olpiński.

Przemawia p. Teliszewski.

Przemawia p. Kozłowski Zygmunt.

Do sprostowania faktu przemawia p. Olpiński.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystępuje Izba do głosowania i uchwała powyższy wniosek komisji.

Marszałek zawiesza o godzinie 1 minut 45 posiedzenie na pół godziny.

O godzinie 2 minut 15 otwiera Marszałek posiedzenie na nowo i Izba przystępuje do dalszego punktu porządku dziennego, którym jest:

Sprawozdanie komisji konkurencyjnej w przedmiocie zmiany §. 9. ustawy krajowej o konkurencyi kościelnej.

Sprawozdawca p. Zoll, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji:

I. Sejm przyjmuje załączony projekt /-ustawy.

II. Sejm wzywa c. k. Rząd, aby jak najszybciej na właściwej drodze przeprowadził takie zmiany w ustawie z dnia 7. maja 1874. (Dz. u. p. Nr. 50), któreby umożliwiły uchwalenie zmiany w ustawie krajowej z dnia 15. sierpnia 1866, skierowanej do uwolnienia parafian tych miejscowości, w których znajduje się utrzymywany przez nich publiczny kościół nieparafialny, od obowiązku konkurowania do wydatków na budynek kościoła parafialnego (macierzystego).

W rozprawie ogólnej przemawia c. k. komisarz rządowy, c. k. radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Po przemówieniu sprawozdawcy uchwała Izba w głosowaniu wnioszek ad II. w brzmieniu komisji.

Sprawozdawca odczytuje następujący projekt ustawy:

U s t a w a

z dnia, mocą której zostaje zmieniony §. 9. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 (Dz. ust. kraj. N. 28) o pokryciu kosztów stawiania i utrzymywania budynków kościelnych i plebańskich w parafiach wyznania katolickiego tudzież sprawiania przyrządów i sprzętów kościelnych.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem rozporządzam, co następuje:

Art. I.

§. 9. ustawy z dnia 15. sierpnia 1866 o konkurencyi kościelnej przestaje obowiązywać a ma odtąd brzmieć jak następuje: „§. 9. Kościoły filialne i zabudowania mieszkalne i gospodarskie dla duchownych, którzy przy nich są exponowani, mają przy pomocy rozporządzalnego majątku tych kościołów stawiać i utrzymywać ci, w których interesie te kościoły i zabudowania istnieją, jeżeli inne prawne zobowiązania w tej mierze nie zachodzą. Okoliczność ta nie uwalnia ich wszakże, wyjąwszy osobną umowę, od obowiązku konkurowania do wydatków na kościół i budynki parafialne (§. 1).

Jednakże parafianie tych miejscowości, w których znajduje się kościół publiczny nieparafialny, ich staraniem utrzymywany, uważani będą za wyłączonych ze związku parafialnego i uwolnieni od konkurowania do wydatków na kościół i bu-

dynki parafialne (matryczne), jeżeli przy owym nieparafialnym kościele z ramienia władzy duchownej i za zezwoleniem c. k. Rządu ustanowiony jest stale duchowny, sprawujący wszystkie funkcje duszpasterza i prowadzący oddzielnie i niezależnie od plebana księgi metrykalne.

Art. II.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi wyznań i oświaty.

Izba w głosowaniu uchwała cały powyższy projekt, głosując oddzielnie nad Art. I., Art. II., i nagłówkiem.

Uchwaliwszy następnie na wniosek sekretarza p. Dr. Paszkowskiego przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Weigla w sprawie ochrony granic kraju nad Morskiem Okiem, tudzież o petycji sołtysów Nowobialskich w tym samym przedmiocie.

Sprawozdawca p. Żywicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji:

1) Sejm wzywa c. k. Rząd, aby sprawą sporu o granice państwa i kraju nad Morskiem Okiem stanowczo i energicznie się zajął i takową jak najspieszniej do pomyslnego skutku doprowadził.

2) Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zebrawszy materyały dowodowe granic kraju dotyczące, c. k. Rządowi wyczerpujący memoriał przedłożył i wszelkimi środkami korzystne dla kraju załatwienie tej sprawy popierał i o tem Sejmowi na najbliższej sesji relację zdał.

W dyskusji ogólnej przemawia p. Rutowski i stawia jako punkt 3 następujący wniosek:

Sejm wybiera deputację, która zanieśnie do Stóp Tronu żale i niepokoje ludności kraju z powodu zagrożonych jego granic.

Izba popiera ten wniosek.

W dalszym ciągu przemawia p. Chrzanowski i popiera wniosek p. Rutowskiego.

Przemawia p. Wojciech hr. Dzieduszycki, popierając wniosek p. Rutowskiego.

Po przemówieniu sprawozdawcy przystępuje Izba do głosowania i uchwała wnioski komisji, tudzież wniosek p. Rutowskiego.

Marszałek oznajmia, iż na jutrzejszem posiedzeniu przedstawi propozycje co do składu deputacyi.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji Akademii Umiejętności w Krakowie o nadzwyczajną jednorazową subwencyę 5.000 zł. na pokrycie nadzwyczajnych w r. b. wydatków.

Sprawozdawca p. Chrzanowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski komisji:

1) Sejm udziela Akademii umiejętności w Krakowie jednorazowy nadzwyczajny zasiłek w kwocie 5.000 zł. w. a.

2) Na pokrycie tego wydatku Sejm uchwała kredyt dodatkowy na rok 1893 w kwocie 5000 zł. i poleca Wydziałowi krajowemu wypłacić tę kwotę Zarządowi Akademii.

Izba bez rozpraw uchwała powyższe wnioski, głosując oddzielnie nad każdym.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji gminnej w sprawie reformy gminnej.

Sprawozdawca p. Pilat.

W dalszym ciągu ogólnej rozprawy przemawia p. Jan hr. Stadnicki.

Następnie przemawia p. Teliszewski.

P. Stanisław hr. Stadnicki wnosi zamknięcie dyskusji z tem, żeby wszyscy do głosu już zapisani mowcy mogli przemawiać.

Marszałek oznajmia, że wszyscy do głosu zapisani zgłosili się za wnioskami komisji, że zatem będą wszyscy przemawiać.

Izba uchwała zamknięcie dyskusji.

Przemawia zapisany do głosu p. Rutowski.

Marszałek oznajmia, że wobec spóźnionej pory i znużenia Izby dłużym dzisiejszem posiedzeniem przystąpi do zamknięcia posiedzenia.

Sekretarz p. Wiktor czyta porządek dzienny następnego posiedzenia.

Marszałek zamyka posiedzenie i naznacza następne na dzień 20. maja 1893 godzinę 9^{1/2} przed południem.

Koniec posiedzenia o godzinie 4 minut 50. po południu.

Marszałek krajowy:

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze:

Jan Trzeciński w. r.

Józef Wiktor w. r.

Protokół

25. posiedzenia, 4. sesyi, VI. peryodu Sejmu galicyjskiego
z dnia 20. maja 1893.

Początek posiedzenia o godzinie: 10 minut 15.
Przewodniczący: Marszałek krajowy JO. Eustachy książę Sanguszko.

Sekretarze: Jan Trzeciecki, Dr. Franciszek Paszkowski, ks. Mikołaj Siczyński, Józef Wiktor.

Obecnych posłów: 82.

Ze strony c. k. Rządu: c. k. Radca dworu Włodzimierz hr. Łoś.

Marszałek konstatuje dostateczną ilość posłów i otwiera posiedzenie, oznajmiając, iż uznaje protokół 23. posiedzenia za przyjęty, gdyż przeciw niemu nie wniesiono żadnych zarzutów.

Protokół 24. posiedzenia jest złożony w biurze sejmowym do przejrzenia.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje spis petycji, wniesionych po dzień 20. maja 1893.

Sekretarz p. Trzeciecki wnosi odesłanie tych petycji do Wydziału krajowego.

Izba w głosowaniu uchwała ten wniosek i odsyła pet. L. s.: 1201 do 1210 do Wydziału krajowego.

Sekretarz p. Wiktor wnosi odesłanie do Wydziału krajowego wszystkich do komisji przydzielonych, a przez komisye bądź niezadowolonych bądź też zadowolonych, jednak na porządek dzienny obrad Izby nie wziętych petycji.

Izba w głosowaniu wniosek ten uchwała.

Marszałek proponuje następujący skład deputacyi do Najwyższego Tronu wysłać się ma-

jącey w sprawie sporu o granice kraju nad Morkiem Okiem:

Marszałka krajowego, zastępcę Marszałka krajowego J. E. ks. Metropolite Sembratowicza, J. E. Jana hr. Tarnowskiego, J. E. ks. Czartoryskiego i jednego członka Wydziału krajowego którego Wydział krajowy wyznaczy.

Izba propozycyę tę zatwierdza.

Izba przystępuje do porządku dziennego, którego pierwszym punktem jest:

Sprawozdanie Wydziału krajowego w przedmiocie prośby gminy miasta Jaworowa o zezwolenie na pobór opłaty gminnej od piwa na przeciąg lat trzech.

Sprawozdawca p. Wereszczyński, czyta sprawozdanie powyższe zakończone następującym projektem ustawy:

U s t a w a

z dnia, obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem o zezwoleniu gminie miasta Jaworowa na pobór opłaty gminnej od piwa.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam:

Art. I.

Gminie m. Jaworowa zezwala się pobierać przez przeciąg lat trzech od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy opłatę gminną od piwa w obręb

gminy wprowadzonego, a to w kwocie 50 centów od jednego hektolitra.

Art. II.

Do uiszczenia opłaty obowiązani są wszyscy, którzy piwo dla konsumpcji miejscowej wyrabiają lub sprowadzają, bądź to na sprzedaż, bądź na własny użytek.

Art. III.

Okręg poborowy stanowi gmina Jaworów.

Art. IV.

Ta opłata ciąży tylko na konsumpcji w obrębie gminy, nie można nią obciążać ani produkcji ani obrotu handlowego.

Art. V.

Bliższe postanowienia co do sposobu poboru tej opłaty wyda w drodze administracyjnej c. k. Rząd w porozumieniu z Wydziałem krajowym.

Art. VI.

Wykonanie tej ustawy poruczam Mojemu Ministrowi spraw wewnętrznych.

W ogólnej rozprawie nikt nie zabiera głosu, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Sekretarz p. Wiktor wnosi przyjęcie tego projektu ustawy *en bloc*.

Izba uchwała cały projekt ustawy *en bloc*. Uchwaliwszy następnie na wniosek p. Wiktora przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba cały projekt ustawy w trzecim czytaniu.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w przedmiocie kredytu dodatkowego na pokrycie potrzeb kwaterunku żandarmeryi.

Sprawozdawca p. Goldman, czyta sprawozdanie powyższe, zakończone następującymi wnioskami:

Na pokrycie wydatków powstałych z powodu powiększenia stanu żandarmeryi w Galicyi o 358 żandarmów, 11 oficerów i 7 komend oddziałowych, przyznaje się na rok 1893 dodatkowy kredyt w wysokości 37.500 zł.

2) Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby spowodował w drodze ustawodawstwa państwowego w najbliższym już czasie zrównanie wynagrodzenia opłacanego przez skarb państwa za kwaterunek

żandarmeryi z wynagrodzeniem za kwaterunek c. i k. wojska.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski, głosując oddzielnie nad każdym ustępem.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie kredytu na pokrycie kosztów udziału w wystawie krajowej w r. 1894.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski komisji:

1. Sejm przyznaje do rozporządzenia Wydziału krajowego na koszt udziału w powszechnej wystawie krajowej w r. 1894 we Lwowie odbyć się mającej, sumę 20.000 zł. w dwóch ratach płatną.

Tytułem pierwszej raty rzeczony dotacyi wstawia Sejm kwotę 15.000 jako kredyt dodatkowy do budżetu krajowego na rok 1893 uchwalonego, a mianowicie w rubr. XVII. działu wydatków tego budżetu, jako wydatek nadzwyczajny.

3. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w preliminarzu budżetu krajowego na rok 1894 wstawił tytułem drugiej raty rzeczony dotacyi kwotę 5.000 zł. w rubryce XVII. wydatków jako wydatek nadzwyczajny.

Izba bez rozpraw uchwała powyższe wnioski, głosując oddzielnie nad każdym.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie zasiłku na urządzenie wystawy specjalnej szkół ludowych na powszechnej wystawie krajowej w roku 1894.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek komisji:

Upoważnia się Radę szkolną krajową na pokrycie kosztów urządzenia wystawy szkolnictwa na powszechnej wystawie krajowej w r. 1894 odbyć się mającej użyć spodziewanych oszczędności z sum dozwolonych budżetem funduszu szkolnego na rok 1893 uchwalonym aż do wysokości kwoty 4.000 złr.

Izba bez rozpraw uchwała ten wniosek.

Następuje:

Dalszy ciąg rozprawy nad sprawozdaniem komisji gminnej w sprawie reformy gminnej.

Sprawozdawca p. Pilat.

W dalszym ciągu ogólnej rozprawy przemawia p. Wojciech hr. Dzieduszycki.

Przemawia p. Czaykowski.

Przemawia sprawozdawca.

W szczególowej rozprawie przemawia p. Koziebrodzki i wnosi wypuszczenie w ustępie I. w wierszu trzecim, słowa: „zbiorowa“.

Izba udziela temu wnioskowi poparcia.

Przemawia p. Wojciech hr. Dzieduszycki.

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu uchyla Izba wniosek p. Koziebrodzkiego i uchwała wniosek komisji w następującem brzmieniu:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby w dalszem wykonaniu uchwał sejmowych z dnia 25. stycznia 1887 i z 24. marca 1892 wygotował wnioski do zmiany ustawy gminnej z 12. sierpnia 1866 w tym kierunku:

1) aby utworzoną została dla tych zadań miejscowej administracji publicznej, których poszczególne gminy i obszary dworskie należycie wypełniać nie mogą, zbiorowa organizacja autonomiczna, złożona z dzisiejszych gmin i obszarów dworskich, zostająca w ścisłym związku z samorządną organizacją powiatową a nie naruszająca ani odrębności dzisiejszych gmin pod względem zarządu majątkiem gminnym i korzystania z dobra gminnego ani też obecnego stanowiska obszarów dworskich w sprawach do zakresu owej wspólnej organizacji nie należących;

2) aby koszty nowej organizacji ponoszone były równomiernie przez gminy i obszary dworskie w nią wciągnięte;

3) aby skład zarządu projektowanej organizacji zbiorowej dawał rękojmię należytej administracji i odpowiedniego uwzględnienia żywiołów inteligentnych, a zarazem ponoszących znaczniejszą część kosztów i aby w tym zarządzie wytworzenie ciała uchwalającego (rady), odbywało się bez tworzenia osobnej w tym celu organizacji ciała wyborczych;

Wydział krajowy rozważy, czy nie należałoby złożyć ten zarząd wprost z przełożonych dzisiejszych gmin, tudzież przełożonych obszarów dworskich lub ich zastępców, ewentualnie przy większych gminach z wzmocnieniem ich reprezentacji.

4) aby projektowana organizacja zbiorowa

nie pomnażała liczby instancyi w sprawach administracji publicznej o nowy stopień, lecz w sprawach do niej należących wstąpiła w miejsce instancyi istniejących;

5) aby określony został wpływ i nadzór wyższych władz samorządnych w obec projektowanej organizacji w szczególności co do urzędu naczelnika a następnie pisarza.

Izba uchwała bez rozpraw następne wnioski komisji:

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby zbadał i zdał sprawę, jakie będą koszty zarządu połączone z projektowaną reformą przy dążeniu do najdalej idącej oszczędności, a zarazem o ile nastąpiłoby zmniejszenie wydatków na zarząd w gminach?

III. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby przy wykonaniu powyższych poleceń zbadał zapatrywania c. k. Rządu co do projektowanej reformy.

IV. Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby po wypracowaniu projektu zbiorowej organizacji autonomicznej, w ustępie I. skreślonej, projekt ten ogłosił a w szczególności podał do wiadomości reprezentacji powiatowych, ażeby umożliwić im wyrażenie zdania o tym projekcie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie ulg podatkowych dla W. Ks. Krakowskiego z powodu konwersji długu indemnizacyjnego.

Sprawozdawca p. Skałkowski uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący projekt ustawy:

U s t a w a

o ulgach dla opodatkowanych miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego z powodu konwersji długu indemnizacyjnego Galicyi wschodniej, Galicyi zachodniej i Wielkiego Księstwa Krakowskiego.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem postanawiam, co następuje:

Art. I.

Przy wymiarze dodatków do podatków na potrzeby funduszu krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem

będą opodatkowanym miasta Krakowa, tudzież powiatów krakowskiego i chrzanowskiego, przyznawane następujące ulgi:

Wymienieni opodatkowani opłacać będą w okresach poniżej wyrażonych od ilości groszy dodatku do każdej korony podatków bezpośrednich, dla całego kraju przyzwolonych — mniej:

W latach od r. 1894 do 1898 włączy o 28 groszy.			
" " " 1899 - 1903	"	"	22 "
" " " 1904 " 1908	"	"	16 "
" " " 1909 " 1913	"	"	10 "
" " " 1914 " 1916	"	"	8 "
" " " 1917 i 1918	"	"	4 "

Od roku 1919 będą wyżej wymienieni opodatkowani opłacać dodatki do podatków na potrzeby funduszu krajowego w tej samej wysokości, jaka dla opodatkowanych w całym kraju oznaczona będzie.

Art. II.

Ustawa ta wchodzi w życie z dniem 1. stycznia 1894.

Art. III.

Wykonanie tej ustawy polecam Mojemu Ministrowi skarbu.

W rozprawie ogólnej nikt głosu nie zabiera, przeto Izba przystępuje do rozprawy szczegółowej.

Izba uchwała ustawę, głosując oddzielnie nad Art. I., Art. II., Art. III. i nagłówkiem.

Uchwaliwszy na wniosek sprawozdawcy przystąpić do trzeciego czytania bez czytania, uchwała Izba całą ustawę w trzecim czytaniu.

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji odnoszących się do funduszu szkolnego.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski czyta:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Petycyje: Nr. 318/249 Szymona Teśluka, b. nauczyciela szkoły ludowej w Wolicy Derewlanskiej, pow. Kamionka Strumiłowa, o zaopatrzenie; Nr. 778/559 Bazylego Rakowskiego, b. nauczyciela z gminy Jamelnica o przyznanie emerytury, względnie zapomogę: odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

II. Petycyje: Nr. 795 615 Sylwestra Witoszyńskiego, stałego nauczyciela ludow. w Stałach, Nr. 228/171 Zdzisława Babka, nauczyciela ludowego w Giedlarowej pow. Łańcut, Nr. 795,615 Teodora Szarko, nauczyciela szkoły ludowej w Bortiaty-

nie, Nr. 166,126 Józefa Stefana Medvetzkyego, kierownika szkoły 2 kl. w Domaradzu pow. Brzozów, Nr. 775/596 Franciszka Sieleckiego, stałego nauczyciela szkół ludowych w Radłowicach i Nr. 604/464 J. Dültza, emerytowanego nauczyciela, Nr. 669/516 Bazylego Korećca, nauczyciela szkoły w Łanach, pow. Stryj: o żaliczki na płace: odstępuje się c. k. Radzie szkolnej krajowej do załatwienia.

III. Nad petycyami: Nr. 512/389 Jana Freja, b. nauczyciela a obecnie asystenta c. k. kolei państw. w Mielcu o dar z łaski, Nr. 489/367 Andrzeja Jurczyńskiego, emerytowanego nauczyciela zamieszkałego w Podgórzu, Nr. 490/368 Michała Kobryna, b. prow. nauczyciela szkół ludowych pow. horodeńskiego, Nr. 401/313 Bazylego Witwickiego, tymczasowego nauczyciela w Hołoskowie, Nr. 276,209 Damiana Chomiaka, nauczyciela ludowego w Berlinie, pow. Brody, Nr. 316,247 Modesta Maksymowicza, emerytowanego nauczyciela w Rudkach, Nr. 229,172 Mikołaja Horoszka, nauczyciela w Kurytówce ad Leżajsk pow. Łańcut, Nr. 223/166 Władysława Łukaszewicza, młodszego nauczyciela szkoły 4-klasowej w Brzozowie, Nr. 224,167 Jana Niemca, nauczyciela 4-klasowej szkoły chłopców w Brzozowie, Nr. 225/169 Józefa Trznadła, rzeczywistego nauczyciela w Brzozowie, Nr. 226,169 Erazma Ziółowskiego, emer. nauczyciela w Tarnowie, Nr. 154/115 Rudolfa Dasia, b. nauczyciela przy szkole ludowej 4 klasowej w Nisku, Nr. 777,598 Jakóba Topolnickiego, emerytowanego nauczyciela ludowego w Samborze, Nr. 776/597 Błażeja Druciaka, nauczyciela szkoły ludowej w Krościenku nad Dunajcem, Nr. 796/616 Michała Gruszki, emerytowanego nauczyciela szkół ludowych z Biłki szlacheckiej, pow. Lwów, Nr. 712/554 Sylwestra Witoszyńskiego, stałego nauczyciela w Stadach pow. Tarnobrzeg, Nr. 352/277 Antoniego Klebowicza, emerytowanego nauczyciela w Mizuniu pow. Dolina, Nr. 711/543 Wojciecha Putały, nauczyciela w Uhercach mineralnych, obok Liska, Nr. 710/542 Stanisława Drozda, nauczyciela szkoły ludowej w Woli rzędzińskiej, Nr. 737/568 Józefa Adlera, nauczyciela ludowego w Lipowej, pow. Żywiec, Nr. 668/515 Alojzego Domańskiego, emerytowanego nauczyciela ludowego, obecnie zamieszkałego w Tłumaczu, Nr. 603/463 Maurycego Eichenkatza młod-

szego nauczyciela przy 4-klasowej szkole etatowej w Skalać, Nr. 652/499 Michała Puko, nauczyciela w Antoniewie, pow. Tarnobrzeg: o zapomogi: przechodzi się do porządku dziennego.

IV. Petycyje wdów po nauczycielach: Nr. 231/174 Anieli Guzikiewiczowej, Nr. 86/53 Julii Kwiatkowskiej, Nr. 353/278 Julii Danielewiczowej, Nr. 506/384 Franciszki Wilkowej, Nr. 494/372 Tekli Ilasiewiczowej, Nr. 492/370 Cecylii Pyżowej, Nr. 493/371 Maryi Michajlukowej, Nr. 188/136 Olimpii Rubachowej, Nr. 124/91 Katarzyny Jacukowej, Nr. 564/424 Karoliny Pietraszkiewiczowej, Nr. 565/415 Honoraty Ptaszkowskiej, Nr. 566/426 Klementyny Alojzy Picyk, Nr. 567/427 Jadwigi Skwirzyńskiej, Nr. 596/456 Teofili Proskurnickiej, Nr. 1099/868 Katarzyny Lalickiej Nr. 1054/778 Bronisławy Jakimowskiej: o zapomogi, odstępuje się Radzie szkolnej krajowej do załatwienia i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

V. Petycyje: Nr. 752/574 myślenickiego Wydziału powiatowego, Nr. 448/328 bocheńskiego Wydziału pow., 433/315 kałuskiego Wydziału pow., 452/330 cieszanowskiego Wydziału pow., Nr. 817/622 sanockiego Wydziału powiat., Nr. 700/332 turczańskiego Wydziału pow., Nr. 699/531 borszczowskiego Wydziału pow., Nr. 629/476 śniatyńskiego Wydziału pow., Nr. 628/475 jasielskiego Wydziału pow., Nr. 532/392 grybrowskiego Wydziału powiatowego: o zasiłki na naukę zręczności, odsyła się do Wydziału krajowego do załatwienia w porozumieniu z Radą szkolną krajową.

VI. Petycyje: Nr. 923/698 Rady szkolnej miejscowej w Przemyślu, Nr. 768/589 Rady szkolnej miejscowej w Dublanach, Nr. 437/319 Rady szkolnej miejscowej w Grembowie, Nr. 709/541 Adama Wojtałowicza, stałego nauczyciela w Kidałowicach, Nr. 708/540 Józefa Adlera, nauczyciela ludowego w Lipowej, Nr. 646/493 Jana Garbienia, nauczyciela szkoły ludowej jednoklasowej w Kościeliskach, Nr. 645/492 grona nauczycieli szkół ludowych w Brzeżanach: o korzystniejsze uregulowanie płac nauczycieli, odsyła się do Rady szkolnej krajowej w celu załatwienia.

VII. Petycyje: Nr. 476/355 gminy Przemiwółki Nr. 477/355 gminy Hranki-Kuty w pow. bobreckim, Nr. 478/356 gminy Horodysławice w pow. bobreckim, Nr. 351/276 Rady szkolnej miejscowej w Antoniowie, pow. Tarnobrzeg, Nr. 589/449

Rady szkolnej miejscowej w Antoniowie, Nr. 371/286 gminy Leżajska, Nr. 707/539 gminy Osiek Nr. 735/566 gminy Zatora, Nr. 664/54 gminy Kłaj, Nr. 642/489 gminy Chryplin, Nr. 556/416 gminy w Sienkowie, powiatu Kamionka Strumiłowa, Nr. 555/415 gminy w Tuszowie, powiat Mielec, Nr. 554/414 gminy w Chrzastowie, powiat Mielec, Nr. 553/413 gminy Hecznarowice, powiat Biała, Nr. 1062/722 gminy Kłusowa pow. Sokal, Nr. 1004/746 gminy w Stałach, pow. Tarnobrzeg, Nr. 927/697 gminy miasta Brzeżan, Nr. 1003/745 gminy Chodaczkowa pow. Tarnopol, Petycyja gminy Tetepczyce, pow. Kamionka Strumiłowa, Nr. 1079/797 gminy w Sporyszu, Nr. 1078/796 gminy Wołczatycze, Nr. 1045/770 gminy Niepli, pow. Jasło, Nr. 1046/771 gminy Grodzisko, pow. Wadowice, Nr. 926/699 gminy król. miasta Brzozowa: o niżenie prestacyi na płace nauczycieli szkół a względnie na utrzymanie szkół i uregulowanie stosunków szkolnych, odsyła się do Rady szkolnej krajowej do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

VIII. Petycyje: Nr. 350/275 gminy Woli Zdarkowskiej pow. Mielec, Nr. 470/348 gminy Kunin pow. Żółkiew, Nr. 471/349 gminy Zamoście, pow. Przemyślany, Nr. 472/350 gminy Sańniki pow. Mościska, Nr. 473/351 gminy Wymysłówki, pow. Brzeżany, Nr. 474/351 gminy Pawłokomy, pow. Brzozów, Nr. 475/333 Rady szkolnej miejscowej w Mikulińcach, Nr. 216/160 gminy Przeczycy pow. Pilzno, Nr. 217/161 Rady szkolnej miejscowej w Bucniowie, pow. Tarnopol, Nr. 313/244 Rady szkolnej miejscowej w Zarzeczcu, pow. Jasło, Nr. 287/218 gminy Hołoska, p. Lwów, Nr. 370/285 gminy Jasionki, p. Rzeszów, Nr. 336/262 gminy Surowicy, p. Sanok, Nr. 765/586 gminy Tyrawy Wołoskiej pow. Sanok, Nr. 705/537 gminy miasteczka Jaćmierz p. Sanok, Nr. 704/536 gminy Skała, pow. Borszczów, 703/535 gminy Brzezawka, pow. Borszczów, Nr. 702/534 gminy m. Bukowska, pow. Sanok, Nr. 706/538 gminy miasteczka Jaćmierz, p. Sanok, Nr. 673/520 gminy Jasionka, p. Krosno, Nr. 672/519 Rady gminnej w Zagórzcu, p. Lwów, Nr. 640/487 gminy Słowity p. Przemyślany, Nr. 639/486 gminy miasteczka Dunajów, p. Przemyślany, Nr. 1002/744 gminy Wietrzno, p. Krosno, Nr. 1044/769 gminy Bircza, Nr. 1077/793 gminy Kopeczyńce, Nr. 956/715

i 955/714 gminy Zagórz, p. Sanok, Nr. 960/719 gminy Taurów, p. Brzeżany, Nr. 957/716 gminy Steznica, p. Lisko: o pożyczki a względnie zasiłki na budowę szkół odsyła się do Rady szkolnej krajowej. Petycja 609/469 gminy miasta Ustrzyki odstępuje się Wydziałowi krajowemu do możliwego uwzględnienia z funduszu z r. 1872.

IX. Petycje Nr. 197/145 Antoniego Kowalskiego, nauczyciela 6-klasowej szkoły męskiej o założenie parku do zabaw młodzieży w Nowym Sączu, Nr. 769/590 Rady szkolnej miejscowej w Skale nad Zbruczem o przeniesienie nauczycieli tejże szkoły z klasy IV. do klasy III. pobieranych płac, Nr. 665/512 Hipolita Lewickiego, emer. nauczyciela o udzielenie jednorazowej zapomogi bezwrotnej i przyznanie remuneracyi za udzielanie nauki religii przez lat 18, Nr. 557/417 nauczycieli i nauczycielek szkoły w Tłumaczu: odsyła się do Wydziału krajowego w celu odstąpienia Radzie szkolnej krajowej.

W rozprawie szczegółowej nad wnioskami ad I. i II przemawia p. Bobrzyński

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu uchwała Izba wnioski ad I. i ad II. zgodnie z wnioskiem komisji.

Bez rozpraw uchwała Izba wnioski ad III., IV., V., VI., VII.

W rozprawie szczegółowej nad wnioskiem ad VIII. przemawia p. Bobrzyński i wnosi odesłanie petycji miast i miasteczek we wniosku ad VIII. wymienionych do Wydziału krajowego z poleceniem, aby w tej sprawie przedłożył wniosek odpowiedni.

Przemawia p. Merunowicz i wnosi, aby wszystkie petycje ad VIII. wymienione odesłać do Wydziału krajowego z poleceniem, aby przedłożył odpowiednie wnioski.

Przemawia sprawozdawca i przychyła się do wniosku p. Bobrzyńskiego.

W sprawie formalnej przemawia p. Golejewski.

W głosowaniu uchwała Izba wniosek p. Bobrzyńskiego.

Bez rozpraw uchwała Izba wniosek komisji ad IX.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej w sprawie subwencji 2.000 zł. na koszt założenia zwłok ś. p. Teofila Lenartowicza w grobie zasłużonych na Skałce.

Sprawozdawca p. Włodzimierz Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek komisji:

Na koszt sprowadzenia zwłok Teofila Lenartowicza do kraju i złożenie ich w grobie zasłużonych na Skałce, przemasza Sejm kwotę dwóch tysięcy zł. do rąk komitetu pogrzebowego w Krakowie, i wstawia tę kwotę, jako kredyt dodatkowy, w budżet 1893 roku.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego w sprawie założenia stacyi doświadczalnych przy szkołach rolniczych w Dublinach i Czernichowie.

Sprawozdawca p. Stanisław Stadnicki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski komisji:

I. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby z dniem 1. stycznia 1894 r. utworzył w Dublinach i Czernichowie stacye doświadczalne rolnicze, których prowadzenie poruczy miejscowym nauczycielom chemii i botaniki.

II. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby w preliminarzu budżetu na r. 1894. przedstawił projekt budżetu stacyi doświadczalnych i podał do wiadomości Sejmu odpowiednie instrukcje.

III. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, aby co do subwencyonowania tych stacyi ze skarbu państwa przeprowadził z c. k. Rządem dalsze rokowania.

W rozprawie ogólnej przemawia członek Wydziału krajowego p. Dr. Wereszczyński.

Przemawia sprawozdawca.

Przemawia p. Wereszczyński do faktycznego sprostowania.

W głosowaniu uchwała Izba wniosek komisji, głosując nad każdym punktem oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności nauczycieli wędrownych gospodarstwa wiejskiego i instruktora mleczarstwa za rok 1892.

Sprawozdawca p. Langie, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski komisji, które brzmią:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach krajowych nauczycieli wędrownych gospodarstwa

wiejskiego i krajowego Instruktora mleczarstwa za rok 1892.

2. Sejm ustanawia stałą posadę krajowego nauczyciela weterynaryi, z prawami przysługującymi urzędnikom krajowym i wynagrodzeniem stałym, wynoszącym: 1.300 zł. (2.600 koron austr.) płacy, 240 zł. (480 koron austr.) dodatku aktywalnego i dodatkami pięcioletnimi. Na kosztą zaś podróży przeznaczają się ryczałt w kwocie 500 zł. (1.000 koron austr.) rocznie.

Izba bez rozprawy uchwala powyższe wnioski, głosując nad każdym punktem oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w sprawie szkół niższych rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, oraz założyć się mających szkół w Uhersku i Krośnie.

Sprawozdawca p. Langie, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski:

1. Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o krajowych niższych szkołach rolniczych w Horodence, Jagielnicy i Kobiernicach, o szkole uprawy i wyprawy roślin włóknistych w Gródku, tudzież o czynnościach dotyczących się założenia nowych szkół rolniczych niższych w Uhersku i Krośnie.

2. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby na najbliższej sesji sejmowej przedłożył stanowcze wnioski co do organizacji i kosztów założenia nowych szkół rolniczych w Uhersku i Krośnie.

Izba bez rozprawy uchwala te wnioski, głosując nad każdym punktem wniosku komisji oddzielnie.

Sprawozdawca wnosi:

Petycję Włodzimierza Grodzkiego odstępuje się Wydziałowi krajowemu.

Izba bez rozprawy uchwala powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej z petycji kuratorji tarnowskiego internatu dla uczniów seminarjum nauczycielskiego i komitetu opiekującego się takimże internatem w Krakowie o przyznanie subwencji.

Sprawozdawca p. Zoll, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujący wniosek:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby

w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał, czyby ze względu na przyczyny, przytoczone w petycyach zarządów tarnowskiego i krakowskiego internatu nauczycielskiego, nie należało wyznaczyć pewnej dotacyi przeznaczonej na subwencyonowanie internatów nauczycielskich i żeby następnie odpowiedni wniosek przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozprawy uchwala ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji szkolnej o petycji przełożonej Sióstr Nazaretanek w Krakowie o subwencyę jednorazową w kwocie 5.000 zł. na rozszerzenie internatu dla kandydatek seminarjum nauczycielskiego.

Sprawozdawca p. Zoll, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, aby sprawę poruszoną w petycji SS. Nazaretanek w porozumieniu z Radą szkolną krajową zbadał i odpowiedni wniosek przedłożył na najbliższej sesji sejmowej.

Izba bez rozpraw uchwala powyższy wniosek komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji administracyjnej o wniosku p. Merunowicza w sprawie zaprowadzenia przymusu ubezpieczenia budynków od szkód ogniowych.

Sprawozdawca p. Trzeciecki, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek:

Wzywa się c. k. Rząd, ażeby przyspieszył zaprowadzenie przymusu ubezpieczenia budynków od szkód ogniowych w duchu uchwał Sejmu Królestwa Galicyi i Lodomeryi wraz z Wielkiem Księstwem Krakowskiem z 19. stycznia 1888 i 26. listopada 1889.

W rozprawie szczegółowej przemawia p. Kramarczyk i wnosi dodanie słów: „w krajowych instytucjach“.

Przemawia p. Trzeciecki.

Izba popiera poprawkę p. Kramarczyka.

W głosowaniu uchwala Izba powyższy wniosek w brzmieniu przez komisję proponowanem, a poprawkę p. Kramarczyka uchyla.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w sprawie konwersyi długu indemnizacyjnego.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Szczepanowskiego, p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioszek:

Wysoki Sejm raczy przyjąć do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego o czynnościach w sprawie konwersyi długu indemnizacyjnego.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej o zamknięciu rachunków funduszu propinacyjnego miast za rok 1891, przedłożonem przez Wydział krajowy.

Sprawozdawca p. Skałkowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Zamknięcie rachunków funduszu propinacyjnego miast za rok 1891, przedłożone przez Wydział krajowy, przyjmuje Sejm do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie z petycji Reprezentacyi król. miasta Leżajska w sprawie przyjęcia na fundusz krajowy kosztów utrzymania w kwocie 575 zł. w. a. w klasztorze Sióstr miłosierdzia w Krakowie nieletnich Heleny i Maryi Bąkowskich.

Sprawozdawca p. X. Hamorak, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Koszta utrzymania w klasztorze Sióstr Miłosierdzia w Krakowie nieletnich Heleny i Maryi Bąk, false Bąkowskich zwanych, w kwocie 575 zł. przyjmuje się na fundusz krajowy.

Izba bez rozprawy uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego. (Część I. komisja krajowa dla spraw przemysłowych, stypendya, zasiłki, fundusz przemysłowy).

Sprawozdawca p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm przyjmuje do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego z czynności w zakresie przemysłu krajowego i dołączone do niego sprawozdanie z czynności krajowej komisji dla spraw przemysłowych, o ile ono dotyczy wewnętrznej

organizacyi krajowej komisji, rozdawnictwa stypendyów i zasiłków i udzielania pożyczek z funduszu przemysłowego.

Izba bez rozpraw uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o przedłożeniu Wydziału krajowego, odnoszącem się do czynności w zakresie przemysłu krajowego. (Część II. Szkoły zawodowe i warsztaty wzorowe).

W zastępstwie sprawozdawcy p. Szczepanowskiego, p. Goldmann, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Przyjmuje się do wiadomości sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1892 z czynności w zakresie przemysłu krajowego.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby do preliminarza wydatków budżetu krajowego za rok 1894 wstawił kwotę 2.500 zł. jako ostatnią ratę na pokrycie kosztów założenia mechaniczno-technologicznej stacyi doświadczalnej przy c. k. szkole politechnicznej we Lwowie.

III. Poleca się Wydziałowi krajowi, aby przyspieszył rokowania z c. k. Rządem oraz z radą gminną Tarnopola i radami powiatów przyległych Tarnopolowi o założenie w Tarnopolu instrukcyjnego warsztatu kowalskiego i ślusarstwa maszynowego, któryby miał być utrzymanym kosztem skarbu Państwa z pomocą zasiłków dawanych ze skarbu krajowego i od innych czynników krajowych.

IV. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby się przyczynił do pokrycia nadzwyczajnych wydatków na budowę gmachu szkoły tkackiej w Krośnie.

Izba bez rozpraw uchwała ten wniosek, głosując oddzielnie nad każdym punktem wniosku.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o sprawozdaniu Wydziału krajowego o czynnościach w sprawach przemysłowych:

1. o szkołach przemysłowych uzupełniających,
2. o sprawach podatkowych.

Sprawozdawca p. Rutowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioszek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Sejm przyjmuje sprawozdanie Wydziału krajowego z działalności na polu szkół przemysłowych uzupełniających do wiadomości.

2. Sejm wzywa ponownie c. k. Rząd, ażeby wzorowy statut dla uzupełniających szkół przemysłowych, przedłożony c. k. Ministerstwu wyznań i oświaty, pismem komisji krajowej dla spraw przemysłowych z dnia 19. września 1889 l. 272, uznał za normalny dla uzupełniających szkół przemysłowych w Królestwie Galicyi i Lodomerji z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

3. Sejm wzywa c. k. Rząd, ażeby wydał polecenia władzom politycznym pierwszej instancji, iżby jako władze przemysłowe przynaglały majstrów do posyłania terminatorów na dopełniającą naukę przemysłową.

4. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże przy pomocy krajowej komisji dla spraw przemysłowych opracował projekt stałej organizacji krajowego nadzoru nad szkołami przemysłowemi uzupełniającemi.

5. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże nie ustawał w usiłowaniach powołania do życia nowych szkół przemysłowych uzupełniających w miejscowościach, w których czynniki lokalne sprawą tą dostatecznie nie zajęły się.

6. Sejm poleca Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże prowadził dalej rokowania z gminą miasta Lwowa celem ujednostajnienia organizacji szkół przemysłowych uzupełniających na zasadach normalnego statutu krajowego dla tychże szkół.

II. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże tak jak dotąd nie ustawał w czuwaniu nad przemysłem domowym, i o każdym fakcie nienależytego opodatkowania wykonujących przemysł domowy bezwzględnie donosił c. k. krajowej Dyrekcji Skarbu.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Bo-brzyński.

Przemawia p. Gorayski i wnosi:

Poleca się Wydziałowi krajowemu, żeby przy układaniu budżetów szkół przemysłowych uzupełniających uwzględniać także wynagrodzenie za udzielanie nauki religii.

Izba udziela poparcia temu wnioskowi.

Przemawia członek Wydziału krajowego p. Romanowicz i wnosi opuszczenie rezolucji ad 2) i ad 4).

Przemawia sprawozdawca i imieniem komisji zgadza się na wniosek p. Romanowicza.

W głosowaniu uchwała izba wnioski ad I. 1., 3., 5., 6., tudzież wniosek p. Gorayskiego,

i wreszcie wnioszek ad II., głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji przemysłowej o wniosku posła Antoniewicza i towarzyszy w sprawie zakazu moczenia lnu i konopi oraz opodatkowania przemysłu domowego.

Sprawozdawca p. Rutowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Poleca się Wydziałowi krajowemu, ażeby tenże w porozumieniu z krajową Radą zdrowia i komisją krajową dla spraw rolniczych obmyślił sposoby uregulowania sprawy moczenia lnu i konopi, któreby z jednej strony zabezpieczyły dalszy byt i rozwój uprawy lnu i konopi, oraz domowego przemysłu tkackiego, a z drugiej zabezpieczyły wody od zatrucia tak szkodliwego dla ludzi, bydła i ryb.

II. Wzywa się c. k. Rząd, ażeby tenże ściśle przestrzegał, by przemysł domowy z woli ustaw wolny od podatków, nie był podatkami obciążony.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski, głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji odnoszących się do Rubryki XVII. Romaite.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski, prostuje omyłkę drukarską we wniosku IV. po słowach: „o zapomogi“, brakuje słów: „przechodzi się do porządku dziennego“,

po czem czyta:

I. Petycje: Nr. 998/740 mieszkańców gminy Nazawizowa, powiatu Nadwórniańskiego, o zasiłek dla mieszkańców dotkniętych klęską powodzi; Nr. 208/152 gminy Głowa, pow. Tarnów, o zapomogę z powodu gradobicia; Nr. 334/260 Wola Radłowska o zapomogę z powodu gradobicia; Nr. 333/259 gminy Liszni w pow. Drohobyckim o zapomogę z powodu wylewu wód; Nr. 1.116/818 gminy Mołoszkowice o udzielenie zapomogi 19 pogorzalcem; Nr. 1.092/801 15 pogorzalców miasta Kukizowa, Nr. 120/87 gminy Sassko-Kameralnej pow. Drohobycz o udzielenie zapomogi z powodu powodzi; Nr. 954/713 15 pogorzalców Hnizdyczowa o zapomogę; Nr. 1.047/772 16 pogorzalców Stratyna pow. Rohatyn o zapomogę

Nr. 1.091/800 36 pogorzalców Harasymowa pow. Horodenka o zapomogę: przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w granicach ryczałtu 1.000 zł. i wstawia się na ten cel do budżetu na rok 1893 kredyt dodatkowy 1000 zł.

II. Na budowę domu dla kolonii leczniczej w Rymanowie przeznaczają się 1.500 zł i wstawia się kredyt dodatkowy 1.500 zł. do budżetu na rok 1893.

III. Nad petycjami: Nr. 382/297. komitetu parafialnego w Sądowej Wiszni o udzielenie jednorazowej zapomogi, Nr. 720/552, komitetu parafialnego przy kościele łań. w Szczurowicach o zapomogę na odnowienie wnętrza kościoła, Nr. 701/533, Reprezentacji gminy Bachórz o pomoc na założenie kasy Raiffeisena: przechodzi się do porządku dziennego.

IV. Nad petycjami: 797/617. Julii Ilnerowej, wdowy po właścicielu folwarku w Dziezskowicach, Nr. 319/250. Jędrzeja Weisły z Bierżanowa, powiat Wielicki, o zasiłek, Nr. 97/66 Teodory Rumijowskiej o zapomogi: przechodzi się do porządku dziennego

V. Nad petycjami Nr. 552/412. gminy Janowa koło Trembowli i Nr. 111/78. członków gminy Zakopane, o przyznanie subwencji na pokrycie kosztów tymczasowego Zarządu gminnego ustanowionego po rozwiązaniu Rady gminnej: przechodzi się do porządku dziennego.

VI. Petycją: Nr. 1033/768 Reprezentacji Król. miasta Żółkwi o udzielenie z funduszu koczarskiego bezprocentowej pożyczki w kwocie 150.000 odstępuje Wydziałowi krajowemu do załatwienia i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej

VII. Petycją: Nr. 115/82 Reprezentacji lwowskiej Zjednoczonego Tow. Przyj. Sztuk pięknych z prośbą o subwencyę na budowę własnego gmachu, wobec faktu, iż planów i kosztorysów nie przedłożono, odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

VIII. Petycją: 498/376 Towarzystwa Pań w Stanisławowie ku wspieraniu ubogich chrześcian wstydzących się zebrać o udzielenie subwencji na budowę przytułku dla niezdolnych do pracy i kalek, Nr. 270/203 Towarzystwa kolonii wakacyjnych dla dziewcząt we Lwowie o sub-

wencyę w kwocie 1000 zł, Nr. 503/381 Maryi Izabeli Żmigrodzkiej przełożonej konwentu pańien Klarysek w Starym Sączu o powiększenie zasiłku na budowę szkoły: przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na rok 1894.

IX. Nad petycją 235/178 Polek tercerek w Cieszynie o udzielenie bezzwrotnej subwencji na zapłacenie pierwszej raty ceny kupna domu na ochronkę polską w Cieszynie przechodzi się do porządku dziennego.

X. Nad petycjami: Nr. 185/133 Franciszka Szydlera c. k. profesora gimnazjalnego w Brodach o udzielenie subwencji na dalsze wydanie historii polskiej w powieściach, Nr. 583/443 Zarządu lwowskiego Oddziału Towarzystwa Pedagogicznego o subwencyę na wydanie mapy powiatu lwowskiego, przechodzi się do porządku dziennego.

XI. Nad petycją Nr. 147/109 Józefy Jarszyńskiej kierowniczkii ogródka freblowskiego przechodzi się do porządku dziennego.

XII. Petycje: Nr. 896/680 Tow. gimnastycznego Sokół w Wadowicach, Nr. 895/679 Tow. gimnastycznego Sokół we Lwowie o subwencyę, odstępuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w granicach uchwalonego na r. 1893 ryczałtu, albo w razie, gdyby takowy był wyczerpanym, do ewentualnego uwzględnienia przy układaniu preliminarza na r. 1894.

XIII. Petycje: Nr. 844/645 Stowarzyszenia Rękodzielników chrześcijańskich Gwiazda Tarnowska, Nr. 843/644 Wydziału katolickiego Stowarzyszenia przemysłowców i rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnopolu: przekazuje się Wydziałowi krajowemu do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w granicach przeznaczonego dla Towarzystw rzemieślniczych ryczałtu, a w razie, gdyby tenże ryczałt już był wyczerpanym, do ewentualnego uwzględnienia przy układaniu budżetu na rok 1894.

Nad petycjami Nr. 931/700 Ochotniczej straży pożarnej w Nowymtargu i Nr. 1008 i 1009/751 Straży pożarnej Sokół w Czechach ad Brody o zapomogę: przechodzi się do porządku dziennego.

W ogólnej rozprawie nikt głosu nie żąda, Izba przystępuje więc do rozprawy szczegółowej.

Następnie uchwała Izba wnioski ad I., II., III., IV., V., VI., VII., VIII., IX., X., XI., XII., XIII. w brzmieniu proponowanem przez komisję bez rozprawy.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji odnoszących się do funduszu szkolnego.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta następujące wnioski:

I. Petycję gminy: Ponikiew L. 766, L. 887 gminy Rzepiennik biskupi w powiecie gorlickim, L. 886 gminy Ładyczyn powiat Tarnopol, L. 885 gminy Putatyńce powiat Rohatyn, o zmniejszenie prestacyi szkolnych: odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

II. Petycję: L. 890 nauczycieli szkoły dwuklasowej w Łącku, powiat Nowy Sącz, L. 892 Jana Hummła, nauczyciela w Wołoszczyźnie okr. szk. Bóbrka, o podwyższenie płacy: odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

III. Petycję gminy Brzostowa Góra L. 911, L. 888, gminy miasta Załanowa, L. 871, gminy Mrzygłodu, L. 839 gminy Lubsza, o zasiłki a względnie o pożyczki na budowę szkół: odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

IV. Petycję gminy miasta Cieszanowa L. 889 odsyła się do Wydziału krajowego do możliwego uwzględnienia z funduszu z roku 1872.

V. Petycję Katarzyny Banach wdowy po nauczycielu, L. 801 Barbary Zharskiej wdowy po nauczycielu, L. 894 Maryi Boguszowej wdowy po nauczycielu ludowym w Moszczenicy, pow. Gorlice, o zapomogi, odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

VI. Nad petycją L. 892 Piotra Bierońskiego em. nauczyciela w Makowie, o zapomogę przechodzi Sejm do porządku dziennego.

VII. Petycję L. 825 Wydziału Rady powiatowej w Kossowie, o subwencyę na naukę zręczności, odsyła się do Rady szkolnej krajowej do załatwienia.

Izba bez rozprawy uchwała te wnioski, głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji odnoszących się do Rubryki XVII. Rozmaite.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski czyta wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

I. Petycję L. 1.157/840 gminy Potutory o za pomogę dla 100 pogorzalców odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i ewentualnego uwzględnienia i na ten cel wstawia się do budżetu na r. 1893 kredyt dodatkowy 500 zł

II. Petycję L. 875 gminy Chłopice o zapomogę z powodu kłęski elementarnej odsyła się do Wydziału krajowego, do zbadania i ewentualnego uwzględnienia w granicach ryczałtu przeznaczanego na zasiłki z powodu kłesk elementarnych.

III. Petycję L. 900 Dra Józefa Merunowicza, opiekuna małoletnich sierót po Drze Żegocie Króweczynskim, o przyznanie w drodze łaski dodatku na wychowanie dla czworga sierót, odsyła się do Wydziału krajowego do zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

IV. W załatwieniu petycji L. 982 Natalii Jeziorańskiej, wdowy po funkcjonariuszu Wydziału kr. Jeziorańskim, przyznaje się pani Natalii Jeziorańskiej 300 zł. dożywotniego rocznego zaopatrzenia i wstawia się na ten cel kredyt dodatkowy 300 zł. do budżetu za r. 1893.

Izba bez rozprawy uchwała powyższe wnioski, głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji o zasiłki na kształcenie się w rozmaitych gałęziach rolnictwa i przemysłu.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycję Nr. 578/438 Władysława Bernadzickiewicza, ucznia wyższej szkoły przemysłowej w Krakowie, o stypendyum na kształcenie się w przemyśle tkanin, odsyła się do krajowej komisji przemysłowej. Nad petycjami: Nr. 576/436 Józefa Bernasza o subwencyę na naukę pszczelnictwa; Nr. 577/437 Jana Gaja, pomocnika ogrodniczego w ogrodzie botanicznym w Dublanach o subwencyę na dalsze kształcenie się w ogrodnictwie poza granicami kraju; Nr. 848/649 Franciszka Stylińskiego, słuchacza szkoły piwowarskiej, na ukończenie kursu piwowarskiego, przechodzi Sejm do porządku dziennego.

W rozprawie przemawia p. Romanowicz i wnosi odesłanie pet. 578 do Wydziału krajowego.

Sprawozdawca zgadza się z tym wnioskiem.

Izba uchwała zgodnie z wnioskiem p. Romanowicza, po czym resztę wniosku uchwała zgodnie z wnioskiem komisji.

Następuje:

Sprawozdanie komisji budżetowej z petycji gminy Wieprz o przyjęcie na koszt funduszu krajowego kosztów utrzymania Adolfa i Maurycego Teichnerów; gminy Szkło, w powiecie Jaworowskim, o przyjęcie na koszt funduszu krajowego kosztów leczenia Katarzyny Kozakowej; wreszcie gminy miasta Zaleszczyk, o przyjęcie na koszt funduszu krajowego kosztów utrzymania nieuleczalnej Pauliny Słońskiej.

Sprawozdawca p. W. Kozłowski, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę Nr. 323 gminy Wieprz, w powiecie Wadowickim, o przyjęcie na koszt funduszu krajowego kosztów utrzymania Adolfa i Maurycego Teichnerów, w kwocie 412 zł. 5 ct. w. a. Magistratowi miasta Wiednia od tejże gminy się należących; Nr. 1.080 gminy Szkło, powiat Jaworów, o przyjęcie na koszt funduszu krajowego kosztów leczenia i utrzymania Katarzyny Kozakowej w Zakładzie nieuleczalnych we Lwowie, w kwocie 81 zł. 50 ct.; petycyę Nr. 692 gminy miasta Zaleszczyk, o przyjęcie na fundusz krajowy kwoty 248 zł. 22 ct. w. a. należącej się tytułem kosztów utrzymania nieuleczalnej Pauliny Słońskiej z Zaleszczyk, w miejskim zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie, przekazuje się Wydziałowi krajowemu dla zbadania i zdania sprawy na przyszłej sesji sejmowej.

Izba bez rozpraw uchwała ten wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego z czynności, odnoszących się do średniej szkoły rolniczej i folwarku w Czernichowie.

Sprawozdawca p. Vivien, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wnioski komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

1. Sprawozdanie Wydziału krajowego o szkole

i folwarku w Czernichowie przyjmuje Sejm do wiadomości.

2. Byłemu kasyerowi panu Janowi Wojnie przyzduje Sejm odprawę w wysokości pobieranej przez niego całorocznej płacy.

3. Na rozszerzenie chlewów przyznaje Sejm kredyt w kwocie 500 zł.

W rozprawie ogólnej przemawia p. Langie.

Przemawia sprawozdawca.

W głosowaniu uchwała Izba wszystkie wnioski komisji, głosując nad każdym oddzielnie.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o petycji gospodarzy gminy Skład solny (powiat przemyski) o odszkodowanie poniesionych strat z powodu źle dokonanego przekopu rzeki Sanu.

W zastępstwie sprawozdawcy p. Antoniewicza, czyta sprawozdanie p. St. Stadnicki zakończony wnioskiem:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Petycyę gospodarzy gminy Skład solny w powiecie przemyskim, odstępuje się c. k. Rządowi do możliwego uwzględnienia.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Następuje:

Sprawozdanie komisji gospodarstwa krajowego o sprawozdaniu Wydziału krajowego w przedmiocie czynności odnoszących się do podniesienia hodowli bydła.

Sprawozdawca p. Schnell, uwolniony od czytania sprawozdania, czyta wniosek komisji:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego za rok 1892/93 o czynnościach odnoszących się do podniesienia hodowli bydła przyjmuje Sejm do wiadomości.

Izba bez rozprawy uchwała powyższy wniosek.

Przemawia JE. p. Namiestnik, jak następuje:

„Na mocy Najwyższego upoważnienia mam zaszczyt oznajmić, że sesja sejmowa zostaje zamkniętą i upraszam JE. księcia Marszałka, aby raczył zarządzić potrzebne formalności celem zamknięcia posiedzenia i sesji.

Sekretarz p. Trzeciecki odczytuje protokół 25. posiedzenia Sejmu.

Izba przyjmuje protokół 25 posiedzenia do wiadomości bez rozprawy.

Marszałek oznajmia, że protokół 24 posiedzenia, przeciw któremu nie wniesiono żadnych zarzutów, uznaje za przyjęty.

Przemawia Marszałek i zamyka 4 sesję VI. peryodu Sejmu galicyjskiego, wnosząc okrzyk na cześć Najjaśniejszego Pana, który Izba trzykrotnie powtarza.

Przemawia p. Stanisław hr. Tarnowski.

Przemawia p. Romańczuk.

Marszałek przemawia i dziękuje za wyrazy zaufania, wypowiedziane przez p. hr. Tarnowskiego i Romańczuka.

Przemawia JE. p. Namiestnik.

Marszałek zamyka posiedzenie i 4 sesję VI. peryodu Sejmu galicyjskiego.

Koniec posiedzenia o godzinie 1 minut 30 po południu.

Marszałek krajowy :

Eustachy Sanguszko w. r.

Sekretarze :

Jan Trzeciecki w. r.

Józef Wiktor w. r.

SPIS PETYCYJ.

Wniesiono po dzień 24. kwietnia 1893.

314. L. s. 432. Wydział powiatowy w Kałuszu, przez p. Dzieduszyckiego, w sprawie uregulowania wychodźstwa ludności rolniczej i rzemieślniczej za granicę państwa
315. L. s. 433. Ten sam, przez tegoż p., o subwencye na rozszerzenie nauki zręczności (Słójd) w szkołach ludowych.
316. L. s. 434. Wydział powiatowy w Zbarażu, przez p. Żywickiego, o zmianę § 12. ustawy drogowej z 7. lipca 1885.
317. L. s. 435 Oddział towarzystwa gosp. galic. w Kałuszu, przez p. Dzieduszyckiego, o urządzenie Expozytury biura melioracyjnego w Kałuszu, na powiaty Kałusz i Dolina.
318. L. s. 436. Oddział towarzystwa gosp. galic. w Rohatynie, w sprawie popierania melioracji gruntowych na szeroki rozmiar, przez p. Dzieduszyckiego.
319. L. s. 437. Rada szkolna miejscowa w Grembowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o podwyższenie płac nauczycielom przy tamtejszej 4-klasowej szkole.
320. L. s. 438. Krzeczkowski Onufry, recte Szeszum Efremi, nauczyciel kier. szkoły ludowej w Filipkowcach, przez p. Sawczaka, o policzenie lat służby do emerytury.
321. L. s. 439. Nowak Mikołaj w Zrotowicach, przez p. Sawczaka, o zwrot kwoty 145 zł. 75 ct., wydanej na budowę szkoły tamże.
- 322 L. s. 440. Kasprzycka Julia, wdowa po ogrodniku kraj. wyższej szkoły rolniczej w Dublanach, przez p. Wereszczyńskiego, o dodatek na wychowanie dzieci.
323. L. s. 441. Barański Antoni Dr., dostawca krowianki szczepiennej. przez p. Czyżewicza, o wynagrodzenie za dostarczenie nadobowiązkowej ilości krowianki dla 18. powiatów.
324. L. s. 442. Wydział powiatowy w Bóbrce, przez p. Wereszczyńskiego, o wsparcie dla pogorzalców miasta Mikołajowa.
425. L. s. 443. Gmina Słone pow. Zaleszczyki, przez p. Chamca, o uwolnienie jej od konkurencji na budowę szkoły w Nagoznanach.
326. L. s. 446. Mieszkańcy przysiółków: Pawłowa, Krzywe i Capłapy ad Majdan w pow. jarosławskim, przez p. Wereszczyńskiego, o oddzielenie ich od gminy Majdan i utworzenie dla tychże przysiółków jednej osobnej gminy.
327. L. s. 447. Röhrich Maryan, kierownik budowy regulacji Nowego Brnia z dopływami,

- przez p. Wereszczyńskiego, o veniam studiorum.
328. L. s. 448. Wydział powiatowy w Bochni, przez p. Hoszarda, o subwencyę na rozszerzenie nauki zręczności (Słójd) w szkołach ludowych.
329. L. s. 449. Gmina miasta Horodenki, przez p. Lenartowicza, o odpisanie zaległej za lata 1885 do 1890 kwoty 500 zł., na fundusz stypendyjny krajowej niższej szkoły rolniczej w Horodence.

Wniesiono po dzień 26. kwietnia 1893.

330. L. s. 452. Wydział powiatowy w Cieszanowie, przez p. Gnoińskiego Jana, o subwencyę na cele rozszerzenia nauki zręczności w szkołach ludowych.
331. L. s. 453. Ten sam przez tegoż p., o pożyczkę 16.000 zł. na budowę szpitala powiatowego.
332. L. s. 454. Wydział powiatowy w Sokalu, przez p. Kowalskiego, w sprawie ustanowienia akuszerok dla gmin wiejskich
333. L. s. 455. Wydział powiatowy w Przemyślanach, przez p. Potockiego, o zmianę ustawy drogowej z dnia 7. lipca 1885.
334. L. s. 456. Gmina Podole powiatu Mieleckiego, przez p. Reya, o subwencyę na zalesienie wydym piaszczystych i uregulowanie potoku.
335. L. s. 457. Gmina m. Suchy przez p. Weigła, o przeniesienie siedziby c. k. sądu powiatowego ze Ślemienia do Suchy.
336. L. s. 458. Gminy Podliski i Wiszenka z obszarami dworskimi, przez p. Stanisława Stadauckiego, o wyłączenie ich z okręgu Sądu powiat. i Urzędu podatkowego w Sądowej Wiszni, a przyłączenie do Mościsk.
337. L. s. 459. Gmina Gładyszów z obszarem dworskim i 29 gmin okolicznych powiatu Gorlickiego, przez p. Adama Skrzyńskiego, o utworzenie nowego c. k. Sądu powiatowego w Gładyszowie.
338. L. s. 460. Członkowie gminy Lipsko z przysiółkiem Jędrzejówka powiatu Cieszanów, przez p. Puzyńkę, z zażaleniem na naczelnika tej gminy Adolfa Łukacjewskiego, zastępcę jego Michała Schaba i asesora Lejbę Sandbauka z powodu różnych nadużyć i krzywd.
339. L. s. 461. Gmina m. Podgórze, przez Zolla, o zaliczenie jej pod względem wyboru posła na Sejm do rzędu miast z samoistnym okręgiem wyborczym.
340. L. s. 462. Gmina m. Makowa, przez p. Popowskiego, o zezwolenie na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych, piwa i miodu.
341. L. s. 463. Gmina m. Starego Sącza, przez p. Gustawa Romera, o założenie tam wzorowego warsztatu szewskiego.
342. L. s. 464. Gmina Peczeniżyn, przez p. Szczepanowskiego, o subwencyę na asanacyę miasteczka.
343. L. s. 465. Gmina Powitna powiatu Gródeckiego, przez p. Niezabitowskiego, o zapomogę dla tamtejszych pogorzalców.
344. L. s. 466. Gmina Zarszyn powiatu Sanockiego, przez p. Słoneckiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia Karoliny Łożańskiej w zakładzie dla obłąkanych w Rybniku (Prusy).
345. L. s. 467. Gmina Mokrzany wielkie powiatu Mościska przez p. Stanisława Stadnickiego, o darowanie jej zaległych do funduszu krajowego kosztów leczenia za Leopolda Rogalskiego.
346. L. s. 468. Gmina Leśniówka powiatu Krosno przez p. Trzecieckiego, o wydzielenie jej ze związku szkolnego w Charkówce.
347. L. s. 469. Wydział powiatowy w Krośnie, przez p. Trzecieckiego, popiera prośbę gminy Leśniówka w sprawie jak wyżej.
348. L. s. 470. Gmina Kunin powiatu Żółkiew, przez p. Łączyńskiego, o pożyczkę na dokończenie budowy szkoły.

349. L. s. 471. Gmina Zamoście powiatu Przemysłańskiego, przez p. Potockiego. o pożyczkę na budowę szkoły.
350. L. s. 472. Gmina Sanniki powiatu Mościckiego, przez p. Stanisława Stadnickiego, o subwencję na budowę szkoły.
351. L. s. 473. Gmina Wymysłówka powiatu Brzeżańskiego, przez p. Szeliskiego, jak wyżej.
352. L. s. 474. Gmina Pawłokowa powiatu Brzozowskiego, przez p. Zdzisława Skrzyńskiego, jak wyżej.
353. L. s. 475. Rada szkolna miejscowa w Mikulińcach, przez p. Korytowskiego o subwencję na dobudowanie jednej sali w budynku szkolnym i o przydzielenie jednej siły nauczycielskiej.
354. L. s. 476. Gmina Grzemiwołki, przez p. Łączyńskiego, o zniżenie dobrowolnej prestacyi na płacę nauczyciela.
355. L. s. 477. Gmina Hranki-Kuty powiatu Bobreckiego, przez p. Onyszkiewicza, o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela.
356. L. s. 478. Gmina Horodysławice powiatu Bobreckiego, przez p. Onyszkiewicza, jak wyżej.
357. L. s. 479. Rada szkolna miejscowa w Glińsku powiatu Żółkiew, przez p. Korolę, o zaliczenie tej miejscowości do stanowiących przemysł górniczy i przyznanie na tej podstawie dodatku tamtejszej nauczycielce.
358. L. s. 480. Członkowie Kołka konferencyjnego Chodorowskiego, przez p. Kułaczkowskiego, w sprawie uregulowania płac nauczycieli ludowych.
359. L. s. 481. Lewandowski Jan, nauczyciel w Brzozowej, przez p. Zolla, o policzenie lat służby.
360. L. s. 482. Milaniczowa Marya naucz. w Barańczycach, przez p. Barańskiego, jak wyżej.
361. L. s. 483. Kolman Roman nauczyciel kierownik w Kawczyni, przez p. Reya, o poniesienie go do wyższej płacy.
362. L. s. 484. Jagielski Władysław, nauczyciel kierownik w Przecławiu, przez p. Reya, o 4 dodatek pięcioletni.
363. L. s. 485. Truszkowski Felicyan nauczyciel w Białce, przez p. Adama Jędrzejowicza, o 1-szy dodatek pięcioletni.
364. L. s. 486. Łomnicki Antoni ks. były katecheta przy szkołach ludowych w Drohobyczu, przez p. Antoniewicza o zwrot wkładek emerytalnych z funduszu szkolnego emerytalnego.
365. L. s. 487. Car Grzegorz, nauczyciel w Zaleszczykach, przez p. Borkowskiego o zwrot zaległych należności z posady w Berdykowiech i Zaleszczykach.
366. L. s. 348. Kochaniewicz Henryk emerytowany nauczyciel w Łyścu, przez p. Barabasza, o doliczenie dwóch lat dla uzyskania całej pensyi emerytalnej.
367. L. s. 489 Turczyński Andrzej emerytowany nauczyciel w Podgórzu, przez p. Niedzielskiego, o zapomogę.
368. L. s. 490. Kobryn Michał były nauczyciel w Obertynie, przez p. Lenartowicza, o dożywotnie zaopatrzenie w drodze łaski.
369. L. s. 491. Czyrniańska Teofila wdowa po kierowniku krajowej szkoły kołodziejstwa i bednarstwa w Kamionce strumiłowej, przez p. Stanisława Badeniego, o stałe zaopatrzenie.
370. L. s. 492. Pyż Cecylia, wdowa po nauczycielu w Busku, przez p. Stanisława Badeniego, jak wyżej.
371. L. s. 493. Michajlukowa Marya, wdowa po nauczycielu w Zaleszczykach, przez posła Smolkę, jak wyżej.
372. L. s. 494. Ilasiewicz Tekla, wdowa po nauczycielu we Lwowie, przez p. Michalskiego, o zapomogę.
373. L. s. 495. Czorny Stefan, przez p. Rożankowskiego, o odpisanie mu kosztów szpitalnych w kwocie 35 zł. 10 ct. za leczenie żony w szpitalu powszechnym lwowskim.
374. L. s. 496. Akademia umiejętności w Krakowie, przez p. Stanisława Badeniego, o nadzwyczajną subwencję w kwocie 5000 zł.
375. L. s. 497. Oddział czarnohorski Towarzystwa Tatrzańskiego w Kołomyi, przez p. Langiego, o zapomogę na dokończenie budowy i wewnętrzne urządzenie dworca czarnohorskiego w Żabiu.
376. L. s. 498. Towarzystwo pań ku wspieraniu ubogich chrześcijan w Stanisławowie,

- przez p. Brykczyńskiego, o subwencyę na budowę przytułku.
377. L. s. 499. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół» w Nowym Sączu, przez p. Gustawa Romera, o subwencyę i pożyczkę.
378. L. s. 500. Towarzystwo Łyżwiarские we Lwowie, przez p. Wolańskiego, o odsprzedanie z kompleksu realności krajowej pod lk. 466¹/₄ „Szumanówka“ we Lwowie użytkowanej dotychczas przestrzeni.
379. L. s. 501. Towarzystwo Bratniej Pomocy (Unterstützungs - Verein) uczniów wyższej szkoły rolniczej we Wiedniu, przez p. Weigla, o zapomogę.
380. L. s. 502. Zgromadzenie Sióstr Nazaratanek w Krakowie, przez p. Zolla o subwencyę na budowanie pietra domu przeznaczanego na internat dla seminarzystek.
381. L. s. 503. Zgromadzenie P.P. Klarysek w Starym Sączu, przez p. Gustawa Romera, o podwyższenie stałej subwencyi do kwoty 1500 zł.
382. L. s. 504. Barycka Marya wdowa po detyaryuszu rachunkowym Wydziału krajowego, przez p. Sawczaka, o dożywotnie wsparcie.
383. L. s. 505. Sikorska Rozyna, przez p. Franciszka Jędrzejowicza, o zapomogę na koszta przygotowania się do złożenia matury.
384. L. s. 506. Wiikowa Franciszka, wdowa po nauczycielu wędrownym gospodarstwa wiejskiego w Stanisławowie, przez p. Zygmunta Kozłowskiego, o stały datek dla siebie i dzieci.
385. L. s. 508. Trzynastu pogorzalców gminy Terpiłówki powiatu zbarazkiego, przez p. Siczyńskiego, o zapomogę.
386. L. s. 509. Kopycińska Helena nauczycielka w Czudcu, przez p. Adama Jędrzejowicza, o policzenie lat służby do emerytury.
387. L. s. 510. Cybyk Onufry, nauczyciel w Trepczy, przez p. Siczyńskiego, jak wyżej.
388. L. s. 511. Bermes Jan emerytowany nauczyciel we Lwowie, przez p. Sawczaka o policzenie dwóch lat do pełności emerytury.
389. L. s. 512. Frej Jan były nauczyciel, przez p. Potoczka, o dar z łaski.
390. L. s. 513. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Żółkwi, przez p. Łączyńskiego, o zapomogę na budowę własnej sali.
391. L. s. 514. Stowarzyszenie Pracy Kobiet w Kołomyi, przez p. Łączyńskiego, o stały zasiłek.
- Wniesiono po dzień 29. Kwietnia 1893.*
392. L. s. 532. Wydział powiatowy w Grybowie, przez p. Klemensiewicza, o subwencyę na rozszerzenie nauki zręczności (Slöjd) w szkołach ludowych.
393. L. s. 533. Wydział powiatowy w Brodach, przez p. Sałę, o poczynienie przygotowań do regulacji rzeki Styru.
394. L. s. 534. Gmina Bielany, Łęki, Nowa wieś i Kańczuga, przez p. Kramarczyka, o zarządzenie dalszych robót około budowy przekopu z potoków Bulówki i Macochy do rzeki Soły.
395. L. s. 535. Członkowie gminy Nienowice, przez p. Stanisława Stadnickiego, o zasiłek na regulację rzeki Wiszni.
396. L. s. 536. Towarzystwo okręgowe rolnicze w Brzesku, przez p. Rutowskiego, w sprawie popierania melioracji gruntowych na szeroki rozmiar.
397. L. s. 537. To samo w Samborze, przez p. Skałkowskiego, jak wyżej.
398. L. s. 538. To samo w Wieliczce, przez p. Dydyńskiego, jak wyżej.
399. L. s. 539. To samo w Tłumaczu, przez p. Wojciecha Dzieduszyckiego, jak wyżej.
400. L. s. 540. To samo w Kołomyi, przez tegoż poślą, jak wyżej.
401. L. s. 541. Gmina Sarzyna, przez p. Żardeckiego, o zmianę kierunku budowy drogi powiatowej pomijającej gminę.

402. L. s. 542. Gmina Nańczułka wielka i 11. innnych powiatu Staromiejskiego, przez p. Teliszewskiego, o spowodowanie przeniesienia rogatki na drodze, między Starem miastem a Tereszowem, do Tereszowa.
403. L. s. 543. Mieszkańcy gminy Berezowa śred., przez p. Okuniewskiego, o oddzielenie jej od gminy Berezowa wyżnego.
404. L. s. 544. Mieszkańcy przesiółka Podsmykowice powiatu Tarnopolskiego, przez p. Reya, o odłączenie ich od gminy Dyczków.
405. L. s. 545. Gmina Łańcut, przez p. Żardckiego, z przedstawieniem przeciw przydzieleniu niektórych gmin powiatu do nowo utworzyć się mającego Sądu powiatowego w Żołyni.
406. L. s. 546. Wydział powiatowy w Mielcu, przez p. Reya, o uchwalenie ustawy regulującej stosunki wspólnych pastwisk gminnych.
407. L. s. 547. Gmina Załużiniec powiatu Zaleszczyckiego, przez p. Okuniewskiego, o zmianę ustawy wyborczej, gminnej, szkolnych, drogowej łowieckiej i innych.
408. L. s. 548. Gmina Krasnosławce, przez p. Okuniewskiego, jak wyżej.
409. L. s. 549. Gmina Kupczyńce, przez p. Okuniewskiego, jak wyżej.
410. L. s. 550. Gmina m. Drohobycza, przez p. Ochrymowicza, w sprawie zmiany art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
411. L. s. 551. Rada szkolna miejscowa w Czudcu, przez p. Wiktora, o przeistoczenie tamtejszej szkoły na 4-klasową.
412. L. s. 552. Gmina Janów ad Trembowla, przez p. Olpińskiego, o pożyczkę na rozszerzenie budynku szkolnego.
413. L. s. 553. Gmina Hermanowice, przez p. Kramarczyka, o zniesienie prestacyi szkolnej.
414. L. s. 554. Gmina Chrzastów, przez p. Reya, jak wyżej.
415. L. s. 555. Gmina Tuszów narodowy, przez p. Reya, jak wyżej.
416. L. s. 556. Gmina Sienków, przez p. Stanisława Badeniego, jak wyżej.
417. L. s. 557. Nauczyciele i nauczycielki szkoły ludowej w Tłumaczu, przez p. Czartoryskiego, o datek drożyzniany z powodu istnienia fabryki cukru tamże.
418. L. s. 558. Tarsiński Walenty, nauczyciel kier. w Tarnowie, przez p. Męcińskiego, o remunerację, za pełnienie obowiązku pisarza w kuratorji krajowej szkoły ogrodniczej w Tarnowie i zwrot kosztów kancelaryjnych tudzież i o remunerację dla żony za zajmowanie się gospodarstwem domowym w tejsze szkole.
419. L. s. 559. Świątkiewicz Piotr, emeryt. nauczyciel w Besku, przez p. Szeliskiego, o przyznanie mu w drodze łaski całej płacy emerytalnej.
420. L. s. 560. Koczyndyk Piotr., emeryt. nauczyciel w Drohobyczu, przez p. Ochrymowicza, o dodatek do emerytury.
421. L. s. 561. Metody Biliński, nauczyciel w Dobrowlanach, przez p. Sawczaka, o policzenie lat służby.
422. L. s. 562. Wawrzyniec Kabarowski, nauczyciel w Grabkowcach. przez p. Rożankowskiego, jak wyżej.
423. L. s. 563. Bazyli Sieniów, nauczyciel kier. w Chłopach, przez p. Rayskiego, o odprawę lub zwrot wkładek na fuudusz emerytalny dla sierót po Maryi z Mikłasiwiczów Sieniowej. nauczycielce z Chłop.
424. L. s. 564. Karolina Piatraszkiewiczowa, wdowa po nauczycielu w Bochni, przez p. Hoszarda, o stałą roczną zapomogę dla siebie i dzieci.
425. L. s. 565. Honorata Ptaszkowska. wdowa po nauczycielu z Limanowej, przez p. Palcha, o podwyższenie datku na wychowanie dzieci lub udzielenie zapomogi.
426. L. s. 566. Klementyna Picyk, wdowa po nauczycielu w Stryju, przez p. Fruchtmanna, o zaopatrzenie wdowie lub zapomogę.
427. L. s. 567. Jadwiga Skwirzyńska, wdowa po nauczycielu w Przemyślu, przez p. Dworskiego, o zapomogę.

428. L. s. 568. Wydział krajowy z prośbą Emila Wierzbiańskiego, oficjała krajowego zakładu dla obłąkanych w Kulparkowie, o przyznanie dodatku osobistego w kwocie 300 zł. jako wynagrodzenie za wikt.
429. L. s. 569. Karol Rieger, konduktor dróg krajowych oddziału rzeszowskiego, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o zaliczkę na płacę.
430. L. s. 570. Piotr Witrykus, b. droźnik krajowy w Sielcu, przez p. Wojciecha Dzeduszyckiego, o emeryturę lub zapomogę.
431. L. s. 571. Stanisław Weryha Darowski, emeryt. konduktor dróg kraj. we Lwowie, przez p. Żardeckiego, o zapomogę.
432. L. s. 572. Natalia Łuniewska, wdowa po inżynierze asyst. Wydziału kraj. we Lwowie, przez p. Michalskiego, o zapomogę.
433. L. s. 573. Berta Szukatka, wdowa po dyetaryuszu rachunkowym Wydziału kraj. przez p. Rayskiego, o dożywotnie zaopatrzenie.
434. L. s. 574. Zarząd Towarzystwa gorzelników polskich w Siebieczowie, przez p. Rutowskiego, o subwencyę na wydawnictwo organu swego „Gorzelnik“.
435. L. s. 575. Główny Zarząd katolickiego stowarzyszenia szkolnego we Wiedniu, przez p. Zolla, o subwencyę.
436. L. s. 576. Józef Bernaś w Piotrkowicach, przez p. Rogoyskiego, o subwencyę na prowadzenie gospodarstwa pszczelnego.
437. L. s. 577. Jan Gaj, pomocnik ogrodnicy w ogrodzie botanicznym w Dublanach, przez p. Grossa, o subwencyę na kształcenie się w ogrodnictwie za granicą.
438. L. s. 578. Władysław Bernadzikiewicz, przez p. Palcha, o subwencyę na fachowe wykształcenie się w przemyśle przedziałniczym i tkackim.
439. L. s. 579. Łucya Spitzerowa, przez p. Michalskiego, o zapomogę na kształcenie córki Maryi w muzyce.
440. L. s. 580. Łucyan Kwieciński, dyrektor teatru im. Aleksandra hr. Fredry w Stanisławowie, przez p. Stanisława Badeniego, o subwencyę.
441. L. s. 581. Gmina Tarnobrzeg, przez p. Jana Tarnowskiego, o ustanowienie Sądu obwodowego z siedzibą w Tarnobrzegu.
442. L. s. 582. Mieszkańcy przysiołka Czekaj pniowski powiatu tarnobrzeskiego, o zmianę trasy wału ochronnego nad rzeką Sanem.
443. L. s. 583. Zarząd lwowskiego oddziału Towarzystwa pedagogicznego, przez p. Abrahamowicza, o subwencyę na wydanie mapy powiatu lwowskiego.
444. L. s. 584. Towarzystwo oświaty ludowej w Tarnowie, przez p. Rutowskiego, o subwencyę.
445. L. s. 585. Towarzystwo „Szkiłna pomoc” w Stanisławowie, przez p. Huryka, o zapomogę.
446. L. s. 586. Internat dla ubogich uczniów seminarjum nauczycielskiego w Tarnowie, przez p. Rutowskiego, o subwencyę.
447. L. s. 587. Towarzystwo rolnicze w Krakowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o subwencyę na wydawnictwo „Tygodnika rolniczego“.
448. L. s. 588. Galic. Towarzystwo ochrony zwierząt we Lwowie, przez p. Goldmana, o zasiłek na wydawnictwo „Miesięcznika“.
449. L. s. 589. Rada szkolna miejscowa w Antoniowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o niżenie prestacyi na płacę nauczyciela, opłacanej przez gminy Antoniów, Pniów i Orzechów.
450. L. s. 590. Willimek Rudolf, nauczyciel w Żarkach, przez p. Zolla, o policzenie lat służby.
451. L. s. 591. Mściwujewski Sebastyan, nauczyciel w Rzęśni polskiej, przez p. Stanisława Badeniego, o policzenie lat służby.
452. L. s. 592. Bernhard Laufer, dzierżawca myta krajowego w Gołkowicach, przez p. Gustawa Romera, o opust czynszu dzierżawnego.
453. L. s. 593. Wajdowska Julia, wdowa po dyetaryuszu manip. Wydziału krajowego, przez p. Stanisława Badeniego, o zapomogę.
454. L. s. 594. Dwornikiewicz Aniela, przez p. Merunowicza, o zapomogę na kształcenie się w śpiewie.
455. L. s. 595. Remerówna Aniela, przez p. Abrahamowicza, jak wyżej.
456. L. s. 596. Proskurnicka Teofila, wdowa po nauczycielu w Żydaczowie, przez p. Krynickiego, o podwyższenie pensyi wdowiej, dodatku na wychowanie dzieci i o zapomogę.

457. L. s. 597. Gmina m. Starej soli, przez p. Ludwika Wodzickiego, o ustanowienie siedziby lekarza okręgowego w tej gminie.
458. L. s. 598. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o zamieszczenie w projektowanej ustawie łowieckiej przepisów zapobiegających kłusownictwu.
459. L. s. 599. Drohojowski Stanisław, przez p. Gustawa Romera, o ustanowienie przy c. k. sądach powiatowych c. k. geometrów.
460. L. s. 600. Wąsowicz Jan, nauczyciel w Koloży, przez p. Adama Jędrzejowicza, o policzenie lat służby.
461. L. s. 601. Horakowski Jan, nauczyciel w Lubianie, przez p. Merunowicza, o policzenie lat służby.
462. L. s. 602. Koniski Walenty, nauczyciel w Domosławicach, przez p. Romanowicza, o pomoc do kształcenia się w przemyśle tkackim i do zbudowania warstata tkackiego własnego pomysłu.
463. L. s. 603. Eichenkatz Maurycy nauczyciel w Skalacie, przez p. Koziębrodzkiego, o zapomogę.
464. L. s. 604. Dültz Józef, emeryt. nauczyciel w Krakowie, przez p. Merunowicza, o podwyższenie emerytury i zapomogę.
465. L. s. 605. Pintowski Felicyan, inżynier Wydziału krajowego, przez p. Adama Jędrzejowicza, o zaliczkę na płacę.
466. L. s. 606. Szymańska Wanda, wdowa po dyetaryuszu manip. Wydziału kraj., przez p. Hoszarda, o zapomogę.
467. L. s. 607. Tobiaszewicze Edward i Anna małżonkowie, b. sędzy przy zakładzie dla obłąkanych na Kulparkowie, przez p. Merunowicza o stałe zaopatrzenie.
468. L. s. 608. Towarzystwo śpiewackie „Echo“ we Lwowie, przez p. Merunowicza, o subwencyę.
469. L. s. 609. Gmina m. Ustrzyki dolne, przez p. Wiktora, o pożyczkę na budowę szkoły.
470. L. s. 610. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Złoczowie, przez p. Różankowskiego, o subwencyę.
471. L. s. 621. Kostański Karol, nauczyciel w Suchodole, przez p. Trzecieckiego, o policzenie lat służby.

Wniesiono po dzień 2. maja 1893.

472. L. s. 625. Komitet wykonawczy powszech. wystawy krajowej we Lwowie r. 1894, przez pośła Jaworskiego, o subwencyę.
473. L. s. 626. Wydział powiatu w Sokalu, przez pośła Rozwadowskiego, o podwyższenie subwencyi na budowę dróg powiatowych.
474. L. s. 627. Wydział powiatowy w Śniatynie, przez pośła Hamoraka, o zmianę ustawy drogowej z 1866.
475. L. s. 628. Wydział powiatowy w Jasle, przez pośła Palcha, o subwencyę na rozszerzenie nauki zręczności (Słójd) w szkołach ludowych.
476. L. s. 629. Wydział powiatowy w Śniatynie, przez p. Hamoraka, jak wyżej.
477. L. s. 630. Wydział powiatowy w Czortkowie, przez p. Jana Gnoińskiego, z petycją gminy miasta Jagielnicy i okolicznych o ustanowienie sądu powiatowego z siedzibą w Jagielnicy.
478. L. s. 631. Mieszkańcy osady Gaj myśla-
chowski, powiatu Chrzanowskiego, przez pośła Antoniego Wodzickiego, o oddzielenie tej osady od gminy Myślachowice i utworzenie z niej osobnej gminy administracyjnej.
479. L. s. 632. Mieszkańcy osady Żebanówka, powiatu Śniatyńskiego, przez pośła Hamoraka, o utworzenie z niej samoistnej gminy administracyjnej.
480. L. s. 633. Gminy powiatu Nowosądeckiego i Limanowskiego, przez pośła Potoczka, o subwencyę na uregulowanie rzeki Łososiny.
481. L. s. 634. Oddział galicyjskiego Towarzystwa gospodarskiego w Stanisławowie, przez Wydział krajowy, w sprawie popierania melioracyi gruntowych na szeroki rozmiar.
482. L. s. 635. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, przez Wydział krajowy, jak wyżej.
483. L. s. 636. Gmina Mszaniec, powiatu Staromiejskiego, przez pośła Romańczuka, o

- przeniesienie roгатki na drodze powiatowej Ustrzyki-Lutowiska.
484. L. s. 637. Gmina Stopczatów, powiatu Kołomyjskiego, przez posła Okuniewskiego, o spowodowanie od c. k. Rządu wydania należącego się jej drzewa opałowego z lasów rządowych.
485. L. s. 638. Gmina miasta Mielca, przez posła Reya, o zmianę artykułu 19. ustawy z roku 1873 i 1882. o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
486. L. s. 639. Gmina miasta Dunajowa, powiatu Przemyślańskiego, przez p. Potockiego, o zapomogę na budowę szkoły.
487. L. s. 640. Gmina Słowia, powiatu Przemyślańskiego, przez p. Potockiego, jak wyżej.
488. L. s. 641. Gmina miasta Starej soli, przez p. Kramarczyka, o uchylenie orzeczenia c. k. Rady szkolnej krajowej odmawiającego gminie zasiłku na pokrycie zwiększenia wydatków na płace nauczycieli.
489. L. s. 642. Gmina Chryplin, powiatu stanisławowskiego, przez p. Sawę, o niżenie prestacyi szkolnej.
490. L. s. 643. Gmina Szydłowiec, przez p. Romańczuka, o niżenie prestacyi na utrzymanie nauczyciela.
491. L. s. 644. Gmina Mszaniec powiatu staromiejskiego, przez p. Romańczuka, jak wyżej.
492. L. s. 645. Nauczyciele szkół ludowych w Brzeżanach, przez p. Stanisława Badeniego, o podwyższenie płac.
493. L. s. 646. Garbień Jan, nauczyciel w Kocielisku, przez p. Raczyńskiego, o dodatek miejscowy dla nauczyciela.
494. L. s. 647. Bielański Józef, nauczyciel w Brzeżanach, przez p. Stanisława Badeniego, o uzupełnienie niedoboru płacy jego od 1. lipca do końca października 1892.
495. L. s. 648. Ten sam, przez tegoż posła, o przyznanie przerwane go dodatku pięcioletniego.
496. L. s. 649. Stetkiewicz Jan, nauczyciel w Kołomyi, przez p. Romańczuka, o policzenie czasu służby do emerytury.
497. L. s. 650. Bosak Franciszek Ksawery nauczyciel w Jaślanach, przez p. Reya, jak wyżej.
498. L. s. 651. Stojalowski Mieczysław, nauczyciel w Maniowie, przez p. Wiktora, o veniam studiorum.
499. L. s. 652. Puk Michał, nauczyciel w Antoniowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o podwyższenie płacy lub udzielenie zapomogi.
500. L. s. 653. Schneidrowa Antonina nauczycielka w Kętach, przez p. Kramarczyka, o zrównanie płacy z innymi nauczycielkami.
501. K. s. 654. Rada szkolna miejscowa w Dulczy wielkiej, przez p. Reya, o stypendyum dla Kazimierza Siębaby na kształcenie się w szkole przemysłu kowalskiego.
502. L. s. 655. Baczyński Ferdynand emerytowany konduktor dróg krajowych w Starym Sączu, przez p. Gustawa Romera, o policzenie lat służby do emerytury.
503. L. s. 656. Pini Marya, wdowa po dyetaryuszu manipulacyjnym Wydziału krajowego, przez p. Michalskiego, o zapomogę.
504. L. s. 657. Łagodziec Jan, były dyetaryusz manipulacyjny Wydziału krajowego, przez p. Smolkę, o zapomogę.
505. L. s. 658. Ksiądz Stojalowski Stanisław, przez p. Kramarczyka, o pomoc przeciw bezwzględności władz politycznych i sądowych, w postępowaniu z nim i z jego pismami.
506. L. s. 659. Schudmak Emanuel i Samuel byli dzierżawcy myta krajowego w Krzyżu, przez p. Rogoyskiego, o zwrot kaucyi dzierżawnej.
507. L. s. 660. Bursa polska w Kołomyi, przez p. Ochrymowicza, o subwencyę.
508. L. s. 661. Towarzystwo opieki szpitalnej dla dzieci w Krakowie, przez p. Paszkowskiego, o zapomogę na powiększenie i utrzymanie lecznicy dla dzieci w Rabce.
509. L. s. 662. Stowarzyszenie Polaków w Budapeszcie, przez p. Weigla, o zapomogę.
510. L. s. 663. Wanda Noskiewicz, przez p. Marchwickiego, o zapomogę na kształcenie się w śpiewie.
511. L. s. 664. Gmina Kłaj, powiatu bocheńskiego, przez p. Hoszarda, o niżenie prestacyi na płace nauczycieli.
512. L. s. 665. Hipolit Lewicki, emeryt. nauczyciel w Kuninie, przez p. Sawczaka, o zapomogę i remuneracyę za udzielanie nauki religii.
513. L. s. 566. Eugenia Stefaniuk, wdowa po nauczycielu w Ostrowcu, przez p. Romańczuka, o pensyę wdowią.

514. L. s. 667. Eleonora Rondewaldowa, wdowa po konduktorze dróg krajowych, przez p. Koziebrodzkiego, o dwuletnie zaopatrzenie.
515. L. s. 668. Alojzy Domański, emerytowany nauczyciel w Tłumaczu, przez p. Sawę o zapomogę.
516. L. s. 669. Bazyli Koroniec, kierujący nauczyciel w Stryju, przez p. Fruchtmana, o zaliczkę na płacę.
517. L. s. 670. Jakób Gerus, nauczyciel w Stryju, przez p. Fruchtmana, o policzenie lat służby do emerytury.
518. L. s. 671. Nauczyciele szkół ludowych w Stryju, przez p. Fruchtmana, o posunięcie ich do wyższej klasy płacy.
519. L. s. 672. Gmina Zagórz powiatu lwowskiego, przez p. Merunowicza, o zapomogę na przebudowanie szkoły.
520. L. s. 673. Gmina Jasionka powiatu Krosno, przez p. Trzecieckiego, o zapomogę i pożyczkę na budowę szkoły.
521. L. s. 674. Gmina m. Doliny, przez p. Fruchtmana, o zmianę art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
522. L. s. 675. Gmina miasta Stryja, przez p. Fruchtmana, jak wyżej.
523. L. s. 676. Izba handlowa i przemysłowa w Brodach, przez p. Salę, o regulację rzeki Styru.
524. L. s. 677. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Tarnopolu, przez p. Rutowskiego, o subwencję.
525. L. s. 678. Roman Dzieślewski, profesor szkoły politechnicznej we Lwowie, przez p. Sapięhę, o subwencję dla odbycia fachowych studyów na wystawie w Chicago.
526. L. s. 679. Józef Krzyżanowski, maszynista przy krajowym zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie, przez Wydział krajowy, o wymiar pięcioleci i przyznanie prawa do emerytury.
527. L. s. 680. Władysław Liebich ślusarz i Ignacy Żoczkowski palacz, krajowego zakładu obłąkanych w Kulparkowie, przez Wydział krajowy, o podwyższenie płacy do dawnej wysokości.
528. L. s. 692. Gmina miasta Zaleszczyk, przez p. Chanca, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania nieuleczalnej Pauliny Słoneckiej w lwowskim zakładzie dla nieuleczalnych.
529. L. s. 693. Komitet dla urządzenia pogrzebu ś. p. Józefa Bliźnińskiego, przez p. Antoniego Wodzickiego, w sprawie urządzenia pogrzebu kosztem funduszu krajowego.

Wniesiono po dzień 4. maja 1893.

530. L. s. 698. Wydział powiatowy w Turce, przez p. Teliszewskiego, o uregulowanie emigracji ludności z Galicji.
531. L. s. 699. Wydział powiatowy w Borszczowie, przez p. Borkowskiego, o subwencję na rozszerzenie nauki zręczności (ślōjd) w szkołach ludowych.
532. L. s. 700. Wydział powiatowy w Turce, przez p. Teliszewskiego, jak wyżej.
533. L. s. 701. Gmina Bachórz, przez p. Zdzisława Skrzyńskiego, o subwencję na założenie kasy pożyczkowej systemu Raiffajzena.
534. L. s. 702. Gmina m. Bukowska, przez p. Słoneckiego, o pożyczkę na budowę szkoły.
535. L. s. 703. Gmina Bereżanka powiatu borszczowskiego, przez p. Borkowskiego, jak wyżej.
536. L. s. 704. Gmina Skąła powiatu borszczowskiego, przez t. p. jak wyżej.
537. L. s. 705. Gmina m. Jaémierz powiatu sarnockiego, przez p. Słoneckiego, jak wyżej.
538. L. s. 706. Ta sama, przez tegoż p. o zapomogę, jak wyżej.
539. L. s. 707. Gmina m. Osiek powiatu Jasielskiego, przez p. Palcha, o uwolnienie od płacenia dobrowolnej prestacyi na płacę nauczyciela.
540. L. s. 708. Adler Józef, nauczyciel w Lipowej, przez p. Antoniego Wodzickiego, o podwyższenie płacy.
541. L. s. 709. Wojdałowicz Adam, nauczyciel w Kidałowicach, przez p. Czartoryskiego, jak wyżej.

542. L. s. 710. Drozd Stanisław, nauczyciel w Woli rzedzińskiej, przez p. Rutowskiego, o zapomogę.
543. L. s. 711. Putała Wojciech, nauczyciel w Uhercach mineralnych, przez p. Wiktora o zapomogę.
544. L. s. 712. Witoszyński Sylwester, nauczyciel w Stalach, przez p. Kowalskiego, o zapomogę.
545. L. s. 713. Ten sam, przez tegoż posła, o zaliczkę na płacę.
546. L. s. 714. Ulrych Ludwik, b. nauczyciel w Tuszowie, przez p. Stanisława Tarnowskiego młodszego, o przyznanie emerytury.
547. L. s. 715. Dobrowolski Tomasz, emer. nauczyciel w Strusowie, przez p. Olpińskiego, o przyznanie trzeciego pięciolecia i o zwrot załączników zesłorocznej petycji.
548. L. s. 716. Oddział c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Kałuszu, przez p. Klemensa Dzieduszyckiego, w sprawie popierania melioracji gruntowych na szeroki rozmiar.
549. L. s. 717. Ten sam w Stryju, przez tegoż posła, jak wyżej.
550. L. s. 716. Ten sam w Sanoku, przez p. Zygmunta Kozłowskiego, jak wyżej.
551. L. s. 719. Parafianie rz. kat. w Łaszkach murowanych, powiatu staromiejskiego, przez p. Romanowicza, o oddanie im zabranego kościoła i funduszów na utrzymanie proboszcza.
552. L. s. 720. Komitet parafialny rzymsko kat. w Szczurowicach, przez p. Sałę, o zapomogę na odnowienie miejscowego kościółka.
553. L. s. 721. Komitet cerkiewny grecko kat. w Drohobyczu, przez posła Ochrymowicza, o zapomogę na restaurację tamtejszej cerkwi, św. Trójcy.
554. L. s. 722. Stowarzyszenie „Przytulisko“ na uniwersytecie wiedeńskim, przez p. Weigla o subwencję.
555. L. s. 723. Szybiński Władysław, redaktor „Gospodarza wiejskiego“ we Lwowie, przez posła Stanisława Stadnickiego, o zapomogę, względnie pożyczkę na kształcenie się za granicą w rolnictwie.
556. L. s. 724. Węzowicz Franciszek, właściciel warstata i składu maszyn rolniczych we Lwowie, przez p. Abrahamowicza, o subwencję na rozszerzenie warstata.
557. L. s. 725. Freisinger Józef, lekarz, właściciel zakładu produkcyi krowianki szczepiennej w Lisku, przez p. Abrahamowicza, o wynagrodzenie za dostarczoną nadobowiązkową ilość krowianki.
558. L. s. 726. Oficyałowie krajowego szpitala św. Łazarza w Krakowie, Feliks Lesiecki i Jan Zieliński, przez p. Weigla, o przyznanie dodatków aktywalnych.
559. L. s. 727. Wojciechowski Wiktor, emerytowany oficyał szpitala św. Łazarza w Krakowie, przez p. Weigla o podwyższenie emerytury.
560. L. s. 728. Popper Mojżesz, dzierżawca myta krajowego w Tłumaczu, przez p. Fruchtmanna, o opust z czynszu dzierżawnego i wynagrodzenie poniesionych strat.
561. L. s. 729. Towarzystwo żyźwiarskie we Lwowie, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, z dodatkową prośbą o odsprzedanie z kompleksu realności pod l. k. 466^{1/4} „Szumanówka“ we Lwowie użytkowanej przestrzeni.
562. L. s. 730. Mekler Michał, nauczyciel kier. w Jarosławiu, przez posła Czartoryskiego, o zwrotną zaliczkę na wydawnictwo dzieła muzycznego.
563. L. s. 731. Zarząd dóbr Brody, przez p. Sałę, o regulację rzeki Styru.
564. L. s. 732. Lekarze, zamieszkali w Brodach, przez p. Sałę — jak wyżej.
565. L. s. 734. Gmina m. Zatora, przez p. Zolla, o zmianę artykułu 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
566. L. s. 735. Ta sama, przez t. p., o przyznanie zasiłku na pokrycie zwiększonego wydatku na płacę nauczycieli tamtejszej szkoły ludowej.
567. L. s. 736. Nauczycielki 5-klasowej szkoły żeńskiej w Podgórzu, przez p. Zolla, o zrównanie ich płac z nauczycielkami Krakowa.
568. L. s. 737. Adler Józef, nauczyciel w Lipowej, przez p. Zolla, o zapomogę.
569. L. s. 741. Cecylia Gutter, szynkarka w Krakowie, przez p. Gniewosza, o rozpatrzenie jej sporu z Wydziałem krajowym i przyznanie odszkodowania z powodu niedotrzy-

mania kontraktu najmu sklepu i mieszkania w Krakowie.

570. L. s. 742. Członkowie gminy Skład solny powiatu przemyskiego, przez p. Stanisława Stadnickiego, o wyjednanie u c. k. Rządu odszkodowania za poniesione szkody z przyczyn złe dokonanego przekopu rzeki Sanu.
571. L. s. 743. Wydział powiatowy w Nisku, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o subwencyę na budowę kolei lokalnej z Rozwadowa do którejkolwiek ze stacyi kolei państwowej Rzeszów-Jarosław.
572. L. s. 744. Ignacy Kniel, inżynier dróg krajowych okręgu rzeszowskiego, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o policzenie lat służby.
- Wniesiono po dzień 6. maja 1893.*
573. L. s. 751. Wydział powiatowy w Samborze, przez p. Barańskiego, o uregulowanie emigracyi ludu poza granice kraju i w sprawie parcelacyi pastwisk.
574. L. s. 752. Wydział powiatowy w Myślenicach, przez p. Popowskiego, o subwencyę na rozszerzenie nauki zręczności (Slöjd) w szkołach ludowych.
575. L. s. 753. Wydział powiatowy w Nisku, przez p. Stan. Jędrzejowicza, o subwencyę na budowę dróg w powiecie.
576. L. s. 754. Gmina Burgthal powiatu Gródek, przez p. Abrahamowicza, o interwencyę do załatwienia jej spraw wyborczych.
577. L. s. 755. Mieszkańcy miasteczka Obertyna, Chocimierza, Gwoźdźca i okolicy, przez p. Lenartowicza, o budowę kolei lokalnej z Tłumacza do Gwoźdźca.
578. L. s. 756. Gmina m. Doliny, przez p. Fruchtmana, o zezwolenie na dalszy pobór opłat od napojów spirytusowych i od piwa na lat 10.
579. L. s. 757. Gmina Romanów powiatu Bóbrka, przez p. Kułaczkowskiego, o zmianę ustaw o ordynacyi wyborczej gminnej, szkolnej, drogowej, łowieckiej i innych.
580. L. s. 758. Gmina Gedlarowa powiatu Łańcut, przez p. Żardeckiego, z zażaleniem z powodu niewłaściwie wykonywanej ustawy o wydzierżawianiu prawa polowania na gruntach gminy.
581. L. s. 759. Oddział c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Mielcu, przez p. Reya, w sprawie popierania melioracyi gruntowych na szeroki rozmiar.
582. L. s. 760. Tensam w Tarnopolu, przez p. Viviena, jak wyżej.
583. L. s. 761. Oddział podolskiego c. k. Towarzystwa gospodarskiego w Porchowej przez p. Viviena, w sprawie popierania melioracyi gruntowych na szeroki rozmiar.
584. L. s. 763. Gmina m. Wieliczki, przez p. Niedzielskiego, o zmianę art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
585. L. s. 764. Gmina m. Trembowli, przez p. Olpińskiego, jak wyżej.
586. L. s. 765. Gmina Tyrawa wołoska powiatu Sanockiego, przez p. Gniewosza, o pożyczkę na budowę szkoły.
587. L. s. 766. Gmina Ponikiew powiatu Wadowickiego, przez p. Zolla, o przyjęcie na fundusz krajowy części kosztów utrzymania nauczyciela i t. p.
588. L. s. 767. Członkowie przysiółka Gruszów ad Janowce powiatu Limanowa, przez p. Potoczka, o zwolnienie ich od konkurencyi szkolnej w Skrzydłnej.
589. L. s. 768. Rada szkolna miejscowa w Dublanach ad Lwów, przez p. Merunowicza, o przyznanie wyższych płac tamtejszym nauczycielom.
590. L. s. 769. Rada szkolna miejscowa w Skale, przez p. Borkowskiego, jak wyżej.
591. L. s. 770. Nauczyciele 4-klasowej szkoły w Skale, przez p. Borkowskiego, o posunięcie ich do wyższej klasy płac.
592. L. s. 771. Marynowicz Teodor nauczyciel kier. w Gwoźdźcu, przez p. Okuniewskiego, o uregulowanie płac nauczycielom powiatu Kołomyjskiego i o podwyższenie jego płacy.
593. L. 772. Noss Grzegorz, nauczyciel w Bortkowie, przez p. Kramarczyka, o zakupienie mapy plastycznej Królestwa Galicyi i Lodomeryi przez siebie opracowanej.

594. L. s. 773. Polijczuk Jan, nauczyciel w Zadbrowcach, przez J. E. X. metropolitę Sembratowicza, o policzenie lat służby.
595. L. s. 774. Dutała Wojciech, nauczyciel w Uhercach, przez p. Wiktora, jak wyżej.
596. L. s. 775. Sielecki Franciszek, nauczyciel w Radłowicach, przez p. Barańskiego, o podwyższenie płacy.
597. L. s. 776. Druciak Błażej, nauczyciel w Krościenku nad Dunajcem, przez p. Potoczka, o zapomogę.
598. L. s. 777. Topolnicki Jakób, emerytowany nauczyciel w Samborze, przez p. Barańskiego, o zapomogę.
599. L. s. 778. Bąkowski Bazyli, b. nauczyciel w Jamielnicy, przez p. Fruchtmana, o przyznanie emerytury lub zapomogi.
600. L. s. 779. Kolegium profesorów szkoły politechnicznej, przez p. Romanowicza, o subwencję na wydawnictwo „Biblioteki politechnicznej“.
601. L. s. 780. Internat dla uczniów seminarium nauczycielskiego w Krakowie, przez p. Zolla, o zapomogę.
602. L. s. 781. Towarzystwo „Ochronek chrześcijańskich“ we Lwowie, przez p. Romanowicza, o subwencję.
603. L. s. 782. Stowarzyszenie „Ochronki dziewcząt“ w Stanisławowie, przez p. Czyżewicza, o zapomogę.
604. L. s. 783. Uczennice Zakładu żeńskiego Agnieszki Jabłczykowskiej w Podgórzu, przez p. Zolla, o przyznanie tejże stałego datku z funduszu krajowego.
605. L. s. 784. Brandys Józef we Lwowie, przez p. Dembowskiego, o zapomogę na kształcenie się w rysunkach i malarstwie.
606. L. s. 785. Piątkowski Kazimierz, przez p. Hoszarda, o stypendium dla syna Stanisława Józefa na kształcenie się w ogrodnictwie.
607. L. s. 786. Wilkowa Franciszka, wdowa po kraj. nauczycielu wędrownym gospodarstwa wiejskiego w Sanoku, przez p. Zym. Kozłowskiego, o datek roczny.
608. L. s. 787. Kraczyłowa Julia, wdowa po ekspedytorze Wydziału krajowego, przez p. Michalskiego, o zapomogę.
609. L. s. 788. Orzechowska Józefa, wdowa po rewidencie rachunk. Wydziału kraj., przez p. Pietruskiego, o podwyższenie pensji wdowie lub przyznanie daru z łaski.
610. L. s. 789. Ta sama, przez t. p. o zapomogę.
611. L. s. 790. Kowalska Anna, wdowa po dyktaryuszu Wydziału kraj., przez p. Rutowskiego, o zasiłek roczny.
612. L. s. 791. Schwarzbach Seide, dzierżawca myta krajowego w powiecie Borszczowskim, przez p. Borkowskiego, o opust z czynszu dzierżawnego.
613. L. s. 792. Kozak Matwii, gospodarz w Romanowie, przez p. Kułaczkowskiego, o zapomogę.
614. L. s. 794. Włościanie gminy Dąbrówki breńskiej w powiecie Dąbrowskim, przez p. Męcińskiego, o uwolnienie ich od płacenia na rzecz spółki wodnej dla regulacji rzeki Nowego Brnia.
615. L. s. 795. Szarko Teodor, nauczyciel w Bortiatynie, przez p. Stanisława Stadnickiego, o zaliczkę na płacę.
616. L. s. 796. Gruszka Michał, emeryt. nauczyciel w Biłce szlacheckiej, przez p. Merunowicza, o zapomogę.
617. L. s. 797. Illner Julia, wdowa we Lwowie, przez p. Goldmana, o zapomogę.
618. L. s. 802. Wydział powiatowy w Buczaczu, przez p. Czaykowskiego, o zezwolenie temuż powiatowi udzielenia poręki dla pożyczki 86.500 zł., mającej się zaciągnąć przez gminę m. Buczacza w Banku krajowym.
619. L. s. 803. Mrozowicka Zofia wydawczyni i redaktorka czasopisma „Wiek młody“, przez p. Włodz. Kozłowskiego, o zasiłek na dalsze wydawnictwo.
620. L. s. 803. Gmina Brodki powiatu Lwowskiego, przez p. Merunowicza, o przekształcenie tamtejszej szkoły na dwuklasową etatową.
621. L. s. 816. Wydział powiat. w Sanoku, przez p. Słoneckiego, o uregulowanie emigracji ludności w Galicyi.
622. L. s. 817. Ten sam, przez t. p., o subwencję na rozpowszechnienie nauki zręczności (Słójd) w szkołach ludowych.

623. L. s. 818. Gmina miasta Jaworowa przez p. Szeptyckiego, o zmianę art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
624. L. s. 819. Towarzystwo leśne kraj. we Lwowie, przez p. Stanisława Badeniego, o stały zasiłek roczny 300 zł. na wydawnictwo miesięcznika „Sylwan“.
625. L. s. 820. Mieszkańcy gminy Białka powiatu Nowotarskiego, przez p. Hoszarda, w sprawie sporu granicznego o Morskie Oko.

Wniesiono po dzień 8. maja 1893.

626. L. s. 825. Wydział powiatowy w Kosowie, przez p. Golejewskiego, o subwencję na rozpowszechnienie nauki zręczności („Slöjd“) w szkołach ludowych.
627. L. s. 826. Wydział powiatowy w Tarnobrzegu, przez p. Jana Tarnowskiego, o zmianę ustawy drogowej.
628. L. s. 827. Gmina Chyrów, przez p. Szczepanowskiego, o ustanowienie nowego c. k. sądu powiatowego z siedzibą w Chyrowie.
629. L. s. 828. Gmina Bełzec, powiatu Kosowskiego, przez p. Franc. Jędrzejowicza, o zniesienie istniejącej tam stacyi szupasowej.
630. L. s. 829. Gmina Stopczatów powiatu Kołomyjskiego, przez p. Hamoraka, o poparcie sprawy jej co do nabycia pastwisk, należących do dóbr państwowych.
631. L. s. 830. Gmina Osiek i okoliczne, z obszarami dworskimi powiatu Biała i Wadowice, przez p. Kramarczyka, o wybudowanie drogi krajowej przez Osiek do Wadowic.
632. L. s. 831. Gmina Radłów, z obszarem dworskim, przez p. Jana Stadnickiego, o wybudowanie mostu na Dunajcu w Głowie lub Bobrownikach wielkich.
633. L. s. 832. Gmina Borzęcin, powiatu Brzeskiego, przez p. Jana Stadnickiego, o zapomogę 6000 zł. na odbudowanie zniszczonych szluz w wale rzeki Uswicy.
634. L. s. 833. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Nowym Sączu, przez p. Pilata, w sprawie popierania melioracyi gruntowych na szeroki rozmiar.
635. L. s. 834. Oddział Towarzystwa gospodarskiego w Żółtkwi, przez p. Rozwadowskiego, jak wyżej.
636. L. s. 835. Gmina i obszar dworski w Zaranicy, powiatu podhajeckiego, przez p. Sawczaka, o udzielenie koncesyi na pobór myta od mostu na rzece Strypie.
637. L. s. 836. Gmina Olszany, powiatu przemyskiego, przez p. Tyszkowskiego, o zwolnienie mieszkańców tutejszych od opłacenia myta kraj. od przewozu artykułów na własny użytek.
638. L. s. 837. Ta sama, przez tegoż posta, o skłonienie przysiółka „Zalesie“ do ponoszenia i nadal przypadających nań opłat na utrzymanie nauczyciela w szkole Olszanieckiej.
639. L. s. 838. Gmina miasta Leżajska, przez p. Żardeckiego, o przyjęcie na fundusz kraj. kosztów utrzymania małoletnich sierót Heleny i Maryi Bąkowskich należących się magistratowi Krakowskiemu.
640. L. s. 839. Gmina Lubsza powiatu rohatyńskiego, przez p. Mikołaja Torosiewicza, o pożyczkę na budowę szkoły.
641. L. s. 840. Oddział Towarzystwa pedagogicznego w Gródku, przez p. Niezabitowskiego, o пониżenie lat służby nauczycielom na 35 lat.
642. L. s. 841. Nauczyciele 5-cio klasowej szkoły lud. w Nisku, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o przyznanie im wyższych płac.
643. L. s. 842. Hummel Jan, nauczyciel w Wołoszczyźnie, przez p. Kułaczkowskiego o podwyższenie płacy.
644. L. s. 843. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnopolu, przez p. Krynickiego, o zapomogę.
645. L. s. 844. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda“ w Tarnowie, przez p. Rogoyskiego, jak wyżej.
646. L. s. 845. Komitet I. kraj. leczniczej kolonii w Rymanowie, przez p. Sawczaka, o subwencję na budowę własnego domu.
647. L. s. 846. Staszek Franciszek, cieśla w Wysocku niżnem, przez p. Teliszewskiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia

- żony Benigny, w kraj. zakładzie dla obłąkanych w Kulparkowie.
648. L. s. 847. Brąglewicz Leopold, wicesekretarz Wydz. kraj., przez p. Jana Tarnowskiego, o policzenie mu czasu służby na posadzie sekretarza Rady powiatowej do emerytury.
649. L. s. 848. Styliński Franciszek, uczeń szkoły piwowskiej, przez p. Rogoyskiego, o zapomogę na dokończenie kursu.
650. L. s. 849. Reiel Dawid, fabrykant knotów i pasków we Lwowie, przez p. Szczepanowskiego, o pożyczkę na rozszerzenie swej fabryki.
651. L. s. 850. Rebeka Lubina, we Lwowie, przez p. Sawczaka, o subwencję na dalsze kształcenie córki Mieczysławy w śpiewie.
652. L. s. 861. Zharska Barbara, wdowa po nauczycielu w Dunajowie, przez p. Sawczaka, o zaopatrzenie wdowie i o zapomogę.
653. L. s. 862. Danilewicz Antonina, wdowa po nauczycielu w Gajach, przez p. Merunowicza, o zapomogę.
654. L. s. 863. Gmina Zielona, powiatu husiatyńskiego, przez p. Sawczaka, z zażaleniem i prośbą o pomoc z powodu wzbraniania przez straż graniczną rosyjską dostępu na grunta tej gminy położone na terytorium rosyjskiem.
655. L. s. 864. Nauczyciele szkół ludowych w Tarnowie, przez p. Rutowskiego, o podwyższenie płac.
656. L. s. 868. Litarowicz Piotr, nauczyciel w Rudnem, przez p. Trzecieckiego, o przyznanie dodatku miejscowego.
657. L. s. 869. Antonczykowa Anna, wdowa po droźniku drogi kraj. w Dzikowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o wsparcie.
658. L. s. 870. Gmina Mrzygłód, przez p. Stoneckiego, o utworzenie tam sądu powiatowego.
659. L. s. 871. Ta sama przez tegoż, o pożyczkę na budowę szkoły.

Wniesiono po dzień 9. maja 1893.

660. L. s. 875. Wydział powiatowy w Jarosławiu, przez p. Zamoyskiego, z prośbą gminy Chłopice o zapomogę z powodu zeszłorocznej klęski gradowej.
661. L. s. 876. Wydział powiatowy w Sokalu, przez p. Rozwadowskiego, o zmianę ustawy drogowej z r. 1885.
662. L. s. 877. Wydział powiatowy w Łańcucie, przez p. Żardeckiego, o uchwalenie ustawy regulującej stosunek wspólnych pastwisk gminnych.
663. L. s. 878. Gmina miasta Śniatyna, przez p. Hamoraka, w sprawie zmiany art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
664. L. s. 879. Gmina Markowa, przez p. Żardeckiego, o wyłączenie jej z okręgu Sądu powiatowego w Przeworsku, a przyłączenie do okręgu sądowego w Łańcucie.
665. L. s. 880. Gmina miasta Kołomyi, przez p. Ziemiałkowskiego, przeciw przedłożonemu projektowi ordynacyi wyborczej dla 30. miast objętych ustawą z 13. marca 1889.
666. L. s. 881. Gminy Ostrów, Mikulińce, Białołoki powiatu Łańcuckiego, przez p. Żardeckiego, przeciw zaprowadzeniu okręgów policyjnych.
667. L. s. 882. Włościanie Gminy Tuligłowy, przez p. Kramarczyka, o spowodowanie uwolnienia z więzienia śledczego księdza S. Stojalowskiego.
668. L. s. 884. Gmina Sereдне, powiatu Lisko, przez p. Antoniewicza, o zapomogę na odbudowanie spalonej cerkwi.
669. L. s. 885. Gmina Putiatyńce, powiatu Rohatyńskiego, przez p. Mikołaja Torosiewicza, o niższenie prestacyi szkolnej.
670. L. s. 886. Gmina Ładyczyn, powiatu Tarnopol, przez p. Korytowskiego, o niższenie prestacyi na płacę nauczyciela.
671. L. s. 887. Gmina Rzepiennik biskupi, powiatu Gorlickiego, przez p. Gustawa Romera, jak wyżej.
672. L. s. 888. Gmina Załanów, powiatu Rohatyńskiego, przez p. Klemensa Dzieduszyckiego, o pożyczkę na budowę szkoły.

673. L. s. 889. Gmina m. Cieszanowa, przez p. Jana Gnoińskiego, o pożyczkę na rozszerzenie tamtejszej szkoły.
674. L. s. 890. Nauczyciele szkoły ludowej w Łącku, przez p. Potoczka, o dodatek drożyzniany.
675. L. s. 891. Sanocki Władysław, nauczyciel w Solinie, przez p. Żardeckiego, o podwyższenie płacy.
676. L. s. 892. Bieroński Piotr, emerytowany nauczyciel w Makowie, przez p. Popowskiego, o wsparcie.
677. L. s. 893. Banach Katarzyna, wdowa po nauczycielu w Rudnem, przez p. Merunowicza, o zapomogę.
678. L. s. 894. Boguszowa Marya, wdowa po nauczycielu w Moszczenicy, przez p. Gustawa Romera, o zasiłek na wychowanie dzieci.
679. L. s. 895. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Stryju, przez p. Fruchtmana, o subwencję.
680. L. s. 896. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół“ w Wadowicach, przez p. Zolla, o subwencję.
681. L. s. 897. Hubertowa Eleonora, przez p. Klemensiewicza, o dodatkowe wynagrodzenie za zniesione prawo propinacyi w majątności Tarnówka czyli Kępa Jabłńska.
682. L. s. 898. Krzyżanowski Józef, mieszczanin w Buczacz, przez p. Korola, o odpisanie i darowanie mu zaległego podatku czynszowego w kwocie 78 zł. 42 ct.
683. L. s. 899. Polniak Julian, stróż kraj. archiwum aktów grodzkich i ziemskich we Lwowie, przez p. Paliwodę, o stabilizację na posadzie.
684. L. s. 900. Merunowicz Józef, opiekun małoletnich sierót po Dr. Żegocie Króweczyńskim, przez p. Czyżewicza, o dodatek na wychowanie tychże.
685. L. s. 901. Dziakiewiczowa Rozalia, wdowa po konduktorze dróg kraj., przez p. Wolańskiego, o zapomogę.
686. L. s. 902. Schützowa Barbara w Przemyśle, przez p. Dworskiego, o subwencję na kształcenie się w muzyce.
687. L. s. 903. Taniackiewicz Daniel, gr. kat. proboszcz w Zakomarzu, przez p. Hamoraka, o zmianę polityki ekonomiczno-granicznej na granicy rosyjskiej.
688. L. s. 904. Ten sam, przez tegoż p., o zaprowadzenie magazynów prowiantowych na wypadek nieurodzaju.
689. L. s. 905. Ten sam, przez tegoż p., o przymusową meliorację pastwisk gminnych.
690. L. s. 906. Ten sam, przez tegoż p., o przeprowadzenie robót melioracyjnych przez wojsko.
691. L. s. 910. Przysiołek Dubas, powiatu Kolbuszowa, przez p. Tyszkiewicza, o odłączenie go od gminy Zarębek i utworzenie z niego samoistnej gminy.
692. L. s. 911. Gmina Brzostowa góra z Radą szkolną miejscową, przez p. Tyszkiewicza, o subwencję na budowę nowej szkoły.
693. L. s. 912. Włościanie gminy Żupawa, powiatu Tarnobrzeskiego, przez p. Jana Tarnowskiego, o zapomogę z powodu pogorzezi.
694. L. s. 913. Wydział powiatowy w Nisku, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o subwencję dla pogorzalców miasteczka Ulanowa i o przeprowadzenie regulacji spalonej tam dzielnicy.

Wniesiono po dzień 10. maja 1893.

695. L. s. 925. Mieszkańcy gminy Werniaki powiatu zbarazkiego, przez p. Siczyńskiego, o odłączenie jej od gminy Czernichów pod względem politycznym i ekonomicznym.
696. L. s. 926. Gmina m. Brzozowa, przez p. Zdzisława Skrzyńskiego, o zmniejszenie prestacji na płacę nauczyciela.
697. L. s. 927. Gmina m. Brzeżan, przez p. Sawczaka, jak wyżej.
698. L. s. 928. Rada szkolna miejscowa w Przemyśle, przez p. Dworskiego, z prośbą nauczycieli tamt. szkół ludowych, o podwyższenie płac.
699. L. s. 929. Komitet parafialny grecko kat.

- w Haliczu, przez JE. ks. Metropolite Sembratowicza, o subwencyę na naprawę rozebranej ściany w tamt. cerkwi staroż. w celu badań archeologicznych.
700. L. s. 931. Straż ochotnicza ogniowa w Nowym Targu, przez p. Lenartowicza, o subwencyę na wybudowanie strażnicy pożarnej.
701. L. s. 932. Mieszkańcy m. Kańczugi, przez p. Żardeckiego, o założenie tam szkoły.
702. L. s. 933. Henryk Strzelecki, emerytowany dyrektor kraj. szkoły gospodarstwa lasowego we Lwowie, przez p. Szczepanowskiego, o zapiekanie się wydawnictwem dzieł jego o kulturze leśnej.
703. L. s. 934. Adolfina z Bojarskich Dydyńska i Józefa Bojarska, córki ś. p. Jana Nep. Bojarskiego, sekretarza byłych Stanów galicyjskich, przez p. Weigla, o podwyższenie daru z łaski.
704. L. s. 935. Kazimierz Lipiński we Lwowie, przez p. Dworskiego, o subwencyę na kształcenie się w śpiewie.

Wniesiono po dzień 12. maja 1893 r.

705. L. s. 943. Oddział Towarzystwa gospodarskiego we Lwowie, przez p. Goldmanna, w sprawie popierania melioracji gruntowych na szeroki rozmiar.
706. L. s. 944. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Jasle, przez p. Gorayskiego, jak wyżej.
707. L. s. 945. Wydział powiatowy w Rudkach, przez p. Rayskiego, o uregulowanie emigracji ludności w kraju.
708. L. s. 946. Wydział powiatowy w Turce, przez p. Teliszewskiego, o uwzględnienie tego powiatu przy uchwalaniu ustawy o kolejach lokalnych.
709. L. s. 947. Gmina m. Rawy Ruskiej, przez p. Franciszka Jędrzejowicza, o założenie gimnazjum rządowego tamże.
710. L. s. 948. Gmina Giedlarowa powiat Łańcut, przez p. Żardeckiego, w sprawie urządzenia szkół lub kursów myślistwa w powiatach.
711. L. s. 952. Gmina m. Laszek murowanych powiat Stare miasto, przez p. Teliszewskiego, o wyznaczenie siedziby lekarza okręgowego w Starej Soli.
712. L. s. 953. Pogorzelcy gminy Mszanica pow. Staromiejskiego, przez p. Teliszewskiego, o zapomogę.
713. L. s. 954. Pogorzelcy gminy Hnizdyczowa pow. Żydaczowskiego, przez p. Harasimowicza o zapomogę.
714. L. s. 955. Gmina Zagórz pow. Sanockiego, przez p. Słoneckiego, o pożyczkę na budowę szkoły.
715. L. s. 956. Ta sama, przez tegoż p., o zapomogę na budowę szkoły.
716. L. s. 957. Gmina Eteźnica pow. Lisko, przez p. Romańczuka, jak wyżej.
717. L. s. 958. Gmina Turka powiatu Kołomyja, przez p. Okuniewskiego, o zezwolenie na spieniężenie dwóch obligacji winkulowanych na rzecz tamtejszej szkoły i wcielanie otrzymanej gotówki do kasy pożyczkowej gminnej.
718. L. s. 959. Ta sama, przez tegoż p. o zarządzenie zwrócenia przez Radę szkolną okręgową kwoty 118 zł. 45 ct. złożonej na rzecz funduszu Rady szkolnej miejscowej tamże.
719. L. s. 960. Gmina Taurów powiatu Brzeżany, przez p. Szeliskiego, o zapomogę na budowę szkoły.
720. L. s. 961. Rada szkolna miejscowa w Płokach, przez p. Weigla, o podwyższenie płacy nauczycielowi szkoły w Prusach z powodu istniejącego w tej miejscowości przemysłu górniczego.
721. L. s. 962. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Brodach, przez p. Sałę, o zapomogę i pożyczkę na budowę własnej sali.
722. L. s. 963. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Kołomyi przez p. Szczepanowskiego, jak wyżej.
723. L. s. 964. Towarzystwo gimnastyczne „Sokół” w Stanisławowie, przez p. Brykczyńskiego, jak wyżej.
724. L. s. 965. Towarzystwo dla wspierania uczniów uniwersytetu, rygorozantów i auskulantów wyznania mojżesz. we Lwowie, przez p. Goldmanna, o subwencyę.
725. L. s. 966. Karpińska Marya, przez p. Asnyka

- o subwencję na kształcenie się w malarstwie i rysunkach za granicą.
726. L. s. 967. Verschleisser Mojżesz i Markus byli dzierżawcy myta krajowego na drodze Lwów-Rohatyn, przez p. Rutowskiego, o zwrot w drodze łaski kaucyi dzierżawnej.
727. L. s. 980. Kotulski Adolf nauczyciel w Buczynie, przez p. Czartoryskiego, o dodatek osobisty do płacy.
728. L. s. 981. Obszar dworski z gminą Zawadka pow. Jasielskiego tudzież okoliczne gminy i obszary dworskie, przez p. Męcińskiego, o rekonstrukcję drogi gminnej Sędziszów-Stryżów.
729. L. s. 982. Natalia Jeziorańska wdowa po ś. p. Jenerale Jeziorańskim, b. funkcyjnarjuszu Wydziału krajowego, przez p. Szeptyckiego, o dożywotnie wsparcie.

Wniesiono po dzień 13. maja 1893.

730. L. s. 988. Wydział powiatowy w Czortkowie, przez p. Jana Gnoińskiego, o zmianę ustawy drogowej.
731. L. s. 989. Wydział powiatowy w Kolbuszowie, przez p. Tyszkiewicza, o odpisanie gminie m. Sokołów zaległego dodatku w kwocie 800 zł. na budowę drogi kraj. Rzeszów-Nisko.
732. L. s. 990. Wydział powiatowy w Starem mieście, przez p. Teliszewskiego, o uwzględnienie powiatu Turczańskiego przy uchwalaniu ustawy o kolejach lokalnych.
733. L. s. 991. Gmina m. Myślenice, przez p. Popowskiego, o budowę kolei żelaznej z Kalwaryi przez Myślenice do Bochni.
734. L. s. 992. Gmina Stara ropa powiatu Staromiejskiego, przez p. Teliszewskiego, o ustanowienie siedziby lekarza okręgowego w Starajsoli.
735. L. s. 993. Gmina Szumina, przez p. Teliszewskiego, jak wyżej.
736. K. s. 994. Gmina Wola rajnowa, przez p. Teliszewskiego, jak wyżej.
737. L. s. 995. Gmina m. Felsztyna, przez p. Teliszewskiego, jak wyżej.
738. L. s. 996. Gmina posada felsztyńska, przez p. Teliszewskiego, jak wyżej.
739. L. s. 997. Gminy i obszary dworskie Trzeźnica, Przysieki, Siedliska, Pistawola i inne powiatu Jasielskiego, przez p. Rogoyskiego, o pomoc dla uregulowania rzeki Ropy.
740. L. s. 998. Gmina Nazawizów powiatu Nadwórniańskiego, przez p. Mandyczewskiego, o zapomogę z powodu szkód poczynionych przez rzekę Bystrycę i o zarządzenie budowlu ochronnych na prawym brzegu tej rzeki.
741. L. s. 999. Komitet ratunkowy dla pogorzalców gminy Chochoniów powiatu Rohatyńskiego, przez p. Mikołaja Torosiewicza, o zapomogę.
742. L. s. 1000. Gmina m. Tłumacza, przez p. Sawę, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów utrzymania Amalii Scheiner w domu podrzutków we Wiedniu.
743. L. s. 1001. Gmina m. Tarnorudy, przez p. Viviena, o przyzwolenie jej na korzystanie z funduszu pożyczkowego dla gmin wiejskich na budowę szkół.
744. L. s. 1002. Gmina Wietrzno powiatu Krosno, przez p. Potoczka, o pożyczkę na budowę szkoły.
745. L. s. 1003. Gmina Modocesków, powiatu Tarnopolskiego, przez p. Korytowskiego, o zniesienie prestacyi szkolnej.
746. L. s. 1004. Gmina Stale powiatu Tarnobrzeg, przez p. Romańczuka, jak wyżej.
747. L. s. 1005. Szymański Franciszek nauczyciel w Rozanie niżnej, przez p. Rutowskiego, o zapomogę.
748. 1006. Gremium drukarzy we Lwowie, przez p. Michalskiego, o uchylene zakazu Dyrekcyi kolei państwowych sprzedaży polskiego Kurjera kolejowego na stacyach kolejowych.
749. L. s. 1007. Stowarzyszenie rękodzielnicze „Gwiazda“ w Stanisławowie, przez p. Romanowicza, o subwencję.
750. L. s. 1008. Straż ogniowa ochotnicza w Czechach powiatu Brodzkiego, przez p. Sałę, o zapomogę.

751. L. s. 1009. Ta sama, przez p. Sirkę, jak wyżej.
752. L. s. 1010. Stowarzyszenie dla wspierania uczniów Akademii górniczej w Leoben, przez p. Romanowicza, o wsparcie.
753. L. s. 1011. Wolański Julian sekretarz Wydziału krajowego, przez p. Stanisława Badeniego, o przyznanie daru z łaski do emerytury.
754. L. s. 1012. Stanisław Albina, wdowa po żołnierzu wojsk polskich, przez p. Popowskiego, o stałe zaopatrzenie.
755. L. s. 1113. Brańkowski Roman artysta malarz, przez p. Szczepanowskiego, o zapomogę na dalsze kształcenie się w malarstwie.
756. L. s. 1114. Ziemiańska Wacława, przez p. Czaykowskiego, o subwencję na kształcenie się w śpiewie.
757. L. s. 1115. Klenipka Wojciech w Chabówce, przez p. Raczyńskiego, o odpisanie mu dłużnych szpitalowi św. Łazarza kosztów leczenia syna Sebastya.
758. L. s. 1116. Winnicki Józef, szynkarz w Kleparowie, przez p. Michalskiego, o spowodowanie udzielenia mu koncesyi do wykonywania przemysłu szynkarskiego.
759. L. s. 1021. Wydział powiatowy w Nisku, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o subwencję dla budowy kolei lokalnej z Rozwadowa do Przeworska z odnogą z Rudnika do Rzeszowa.
760. L. s. 1022. Gmina Myszów, przez p. Teliszewskiego, o spowodowanie załatwienia sprawy co do obowiązku dostarczania przez tamtejszy obszar dworski opału dla miejscowej szkoły.
761. L. 1023. Towarzystwo śpiewackie „Lutnia“ w Krakowie, przez p. Antoniego Wodzickiego, o stałą zapomogę.

Wniesiono po dzień 15. maja 1893.

762. L. s. 1037. Wydział powiat. w Wieliczce, przez p. Niedzielskiego, o subwencję na dokończenie budowy drogi gminnej Świątniki Swoszowice.
763. L. s. 1038. Gmina m. Krakowca i okoliczne z obszarami dworskimi, przez p. Szeptyckiego, o ustanowienie urzędu podatkowego w Krakowcu.
764. L. s. 1039. Gmina m. Andrychowa, przez p. Kramarczyka, przeciw wyłączeniu z okręgu tamtejszego Sądu pow. 4-ech gmin: Kozimiec, Ponikiew, Hobot i Kaczyna.
765. L. s. 1040. Gmina Stare Bohorodczany, przez p. Barabasza, o wyjednanie opustu lub odpisania zaległości podatkowych.
766. L. s. 1041. Gmina Stare Bohorodczany, przez p. Barabasza, o wyjednanie jej prawa poboru surowicy solnej ze źródeł w Rossulnie.
767. L. s. 1042. Gmina Ilnik pow. turczańskiego, przez p. Teliszewskiego, o zbudowanie funduszem krajowym mostów na rzekach Stryj i Ilniczek w tej gminie.
768. L. s. 1043. Gmina m. Żółkwi, przez p. Rozwadowskiego, o pożyczkę 150.000 na budowę koszar wojskowych.
769. L. s. 1044. Gmina Birza pow. dobromilskiego, przez p. Rozwadowskiego, o pożyczkę na budowę szkoły.
770. L. s. 1045. Gmina Niepla powiatu Jasło, przez p. Palcha, o niżenie prestacyi na płacę nauczyciela.
771. L. s. 1048. Gmina Grodzisko powiatu wadowickiego, przez p. Zolla, jak wyżej.
772. L. s. 1047. Pogorzelec gminy Stratyn powiatu rohatyńskiego, przez p. Sawczaka, o zapomogę.
773. L. s. 1048. Komitet c. k. Towarzystwa rolniczego w Krakowie, przez p. Jana Tarnowskiego, o wyjednanie obniżenia kosztu przewozu dla nawozów chemicznych, wapna, gipsu nawozowego i rurek drenowych.
774. L. s. 1049. Bursa im. Kopernika w Jarosławiu, przez p. Micewskiego, o zasiłek.
775. L. s. 1051. Zjedn. galic. Towarzystwo dla ogrodnictwa i pszczelnictwa we Lwowie, przez p. Skałkowskiego, o subwencję na krzewienie ogrodnictwa i pszczelnictwa wśród ludu.
776. L. s. 1052. To samo, przez tegoż, o subwencję, na utrzymanie szkoły ogrodniczej we Lwowie.

777. L. s. 1053. Bittner Jan nauczyciel emeryt. w Malcu, przez p. Kramarczyka, o policzenie lat służby i podwyższenie emerytury.
778. L. s. 1054. Jakimowska Bronisława wdowa po nauczycielu w Stanisławowie, przez p. Huryka, o zapomogę.
779. L. s. 1055. Lesniewicz Feliksa wdowa we Lwowie, przez p. Michalskiego, o zasiłek na kształcenie córki Maryi.
780. L. s. 1057. Wydział powiatowy w Kołomyi przez p. Okuniewskiego, o wyjednanie częściowego zwrotu z funduszków państwowych kosztów asanacji w powiecie, z powodu niebezpieczeństwa cholery.
781. L. s. 1058. Wydział powiatowy w Nisku, przez p. Stanisława Jędrzejowicza, o zmianę ustawy drogowej co do sposobu uiszczania prestacji.
782. L. s. 1059. Gm. m. Lisko, przez p. Wiktora, o zezwolenie jej na pobór 80% dodatku gminnego do podatku konsumc. od mięsa i wina na przeciąg lat 12-tu.
783. L. s. 1060. Grochowska Emilia b. nauczycielka w Krakowie, przez p. Weigla, o wsparcie.
784. L. s. 1061. Morawski Romuald i towarzysze, przez p. Merunowicza, o budowę kolei żelaznej Zborów-Buczacz-Uściczko.
785. L. s. 1062. Gmina Klusów powiatu Sokalskiego, przez p. Kowalskiego, o przyjęcie na fundusz kraj. połowy dotacji na utrzymanie nauczyciela tamt. szkoły.
786. L. s. 1063. Dyliński Włodzimierz ks. gr. kat. proboszcz w Laszkach górnych, przez p. Merunowicza, o zapomogę z powodu pożaru.

Wniesiono po dzień 16. maja 1893.

787. L. s. 1069. Wydział powiatowy w Brodach, przez p. Sałę, o uchwalenie ustawy regulującej stosunki wspólnych pastwisk gminnych.
788. L. s. 1070. Gmina miasta Bohorodczan, przez p. Barabasza, o udzielenie koncesyi na pobór opłat gminnych od napojów spirytusowych na lat 6.
789. L. s. 1071. Gmina Sędziszów powiatu ropczyckiego, przez p. Olpińskiego, o zaliczenie jej do rzędu gmin miejskich, objętych nową ustawą gminną dla miast i miasteczek.
790. L. s. 1072. Mieszkańcy gminy Haczów, przez p. Zdzisława Skrzyńskiego, o zaprowadzenie powszechnej krajowej asekuracji od ognia, o zniesienie odrębności obszarów dworskich i połączenie ich z gminami i o zmianę ordynacji wyborczej sejmowej.
791. L. s. 1073. Ci sami, przez tegoż p., o zmianę ustawy drogowej co do sposobu uiszczania prestacji, o zniesienie opłat notaryalnych „pośmiertne“ i „kontraktowe“ i o zamknięcie szynków i sklepów w niedziele i święta od 9ej rano po 5ej wieczór.
792. L. s. 1074. Mieszkańcy gminy Żukowa powiatu horodeńskiego, przez p. Okuniewskiego, o zmianę ustaw i ordynacji wyborczej gminnej, szkolnej, drogowej, łowieckiej, wyznaniowej i innych.
793. L. s. 1075. Gmina m. Śniatyna, przez p. Hamoraka, o objęcie jej siecią projektowanych lokalnych kolei żelaznych.
794. L. s. 1076. Gmina m. Strzyżowa i okolice z obszar. dwor., przez p. Wiktora, o budowę mostu na rzece Wisłoku pod Strzyżowem na drodze Strzyżów-Domaradz.
795. L. s. 1077. Gmina Kopyczyńce, przez p. Bronisława Horodyskiego, o udzielenie jej pożyczki na budowę szkoły z funduszu przeznaczanego na tenże cel dla gmin wiejskich.
796. L. s. 1078. Gmina Wolczatycze powiatu Bóbrka, przez p. Kułaczkowskiego, o zniesienie nadobowiązkowej prestacji na płacę nauczyciela.
797. L. s. 1079. Gmina Sporysz powiatu Żywiec, przez p. Mizię, o odpisanie zaległej prestacji do funduszu szkolnego miejscowego.
798. L. s. 1080. Gmina Szkło powiat Jaworów, przez p. Romańczuka, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia i utrzymania Katarzyny Kozak w zakładzie dla nieuleczalnych we Lwowie.

799. L. s. 1090. Gminy Dunajów i Ciemierzyńce z obszarami dworskimi powiatu przemysłańskiego, przez p. Potockiego, o zasiłek na budowę drogi szutrowanej z Przemysła do Pomorzana.
800. L. s. 1091. Komitet ratunkowy dla pogorzalców gminy Harasymowa powiatu Horodenka, przez p. Lenartowicza, o zapomogę.
801. L. s. 1092. Pogorzalcy miasta Kukizowa, przez p. Merunowicza, zapomogę.
802. L. s. 1093. Komitet ratunkowy dla pogorzalców gminy Sarańczuki powiatu brzeżańskiego, przez p. Szeliskiego, o zapomogę.
803. L. s. 1094. Towarzystwo rolnicze okręgowe w Jasle, przez p. Langiego, w sprawie popierania melioracji gruntowych, na szeroki rozmiar.
804. L. s. 1095. Nauczyciele szkoły ludowej w Sędziszowie, przez p. Stręka, o dodatek aktywny.
805. L. s. 1096. Dorula Wojciech, nauczyciel w Białce, przez p. Raczyńskiego, o policzenie lat służby.
806. L. s. 1097. Góra Józef, nauczyciel w Oświęcimie, przez p. Potoczka, z przedstawieniem przeciw redukcji jego płacy.
807. L. s. 1098. Janowiczowa Henryka wdowa po nauczycielu w Brzeżanach, przez p. Szeliskiego, o podwyższenie pensji wdowej lub pozostawienie dodatku na wychowanie córki.
808. L. s. 1099. Lalicka Katarzyna, wdowa po nauczycielu w Lisku, przez p. Wiktora, o zapomogę.
809. L. s. 1100. Wydział Towarzystwa ratunkowego lekarskiego we Lwowie, przez p. Michalskiego, o subwencję.
810. L. s. 1101. Towarzystwo gimnastyczne „Sokoł” w Wieliczce, przez p. Niedzielskiego, o subwencję.
811. L. s. 1102. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda” w Brodach, przez p. Sałę, o subwencję.
812. L. s. 1103. Stowarzyszenie rękodzielników „Gwiazda” w Jarosławiu, przez p. Micewskiego, o subwencję.
813. L. s. 1104. Straż pożarna w Besku, przez p. Gniewosza, o zapomogę na sprawienie przyrządów ratunkowych.
814. L. s. 1105. Demetrykiewicz Dr. Włodzimierz konserwator zabytków w Krakowie, przez p. Pilata, o spieszne wydanie zarządzeń ustawodawczych w celu skutecznej ochrony ruchomych zabytków kościelnych.
815. L. s. 1106. Weinstock Szymon, przez p. Herasimowicza, o subwencję na wydanie komentarza do ustawy budowniczej dla miast i miasteczek i t. p.
816. L. s. 1107. Szydłowska Julia, przez p. Żywickiego, o przyjęcie chorego męża jej Kazimierza Szydłowskiego do zakładu dla obłąkanych na Kulparkowie, na koszt funduszu krajowego.
817. L. s. 1108. Bursztyn Marya, wdowa po nauczycielu w Bochni, przez p. Hoszarda, o zapomogę.
818. L. s. 1116. Gmina Mołaszkwice, powiatu jaworowskiego, przez p. Szeptyckiego, o zapomogę dla tamtejszych pogorzalców.
819. L. s. 1117. Rutkowski Henryk i Kwaśniewski Piotr, przedsiębiorcy budowy mostu nad Sanem w Jarosławiu, przez p. Szczepanowskiego, o wypłatę reszty należności z tytułu powyższej budowy.

Wnieiono po dzień 17. maja 1893.

820. L. s. 1121. Obywatele m. Gródka, przez p. Abrahamowicza, o pomoc do odzyskania odjętych im praw autonomicznych.
821. L. s. 1122. Gmina Lgota powiatu Chrzanowskiego, przez p. Antoniego Wodzickiego, o subwencję na wybudowanie studni.
822. L. s. 1123. Gmina Myślachowice powiatu Chrzanowskiego, przez p. Antoniego Wodzickiego, o zasiłek na dokończenie budowy szkoły.
823. L. s. 1124. Gmina m. Śniatyna, przez p. Hamoraka, o snízenie prestacyi na płacę nauczycieli szkół miejscowych.
824. L. s. 1125. Gmina Ryknia powiatu Zło-

- czowskiego, przez Rożankowskiego, jak wyżej.
825. L. s. 1126. Załasiński Feliks, emeryt. nauczyciel w Piotrkowicach, przez p. Rutowskiego, o policzenie czasu służby i przyznanie 4. pięciolecia.
826. L. s. 1127. Bryk Andrzej, nauczyciel kierow. w Chyrowie, przez p. Teliszewskiego, o remunerację lub zapomogę.
827. L. s. 1128. Jaworski Józef, nauczyciel w Litowsku, przez p. Sirkę, o zapomogę.
828. L. s. 1129. Towarzystwo politechniczne we Lwowie, przez p. Szczepanowskiego, o zmianę ustawy w ordynacji wyborczej dla Lwowa i Krakowa co do przyznania technikom prawa wyboru i wybieralności.
829. L. s. 1130. Gmina m. Kołomyi, przez p. Ziemiałkowskiego, o zmianę art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
830. L. s. 1135. Gmina m. Myślenice, przez p. Popowskiego, o zmianę art. 19. ustawy o zakładaniu i utrzymaniu szkół ludowych.
831. L. s. 1136. Gmina Peczenia powiatu Przemysłańskiego, przez p. Rożankowskiego, o zniżenie prestacyi na płacę nauczyciela.
832. L. s. 1137. Bursa ruska w Tarnopolu, przez p. Romańczuka, o pożyczkę 3000 zł. na budowę własnego domu.
833. L. s. 1138. Pintowski Felicjan, inżynier Wydziału krajowego, przez p. Adama Jędrzejewicza, o zaliczkę na płacę.
834. L. s. 1139. Szczerba Antoni, krawiec we Lwowie, przez p. Romańczuka, o zapomogę na poratowanie zdrowia.
835. L. s. 1140. Mokrzycka Ludwika we Lwowie, przez p. Smolkę, o subwencyę na kształcenie się w śpiewie i muzyce.

Wniesiono po dzień 18. maja 1893.

836. L. s. 1153. Gmina m. Oświęcimia, przez p. Weigla, o podwyższenie opłat od trunków spisytusowych pobieranych przez gminę i przedłużenie prawa tego na lat sześć.
837. L. s. 1154. Gmina Dobrowlany powiatu Drohobyckiego, przez posła Okuniewskiego, o zmianę ustaw: o ordynacji wyborczej, gminnej, szkolnej drogowej, łowieckiej, wyznaniowej i t. p.
838. L. s. 1155. Włościanie gminy Trześniów, przez p. Zdzisława Skrzyńskiego, o zaprowadzenie powszechnej asekuracji od ognia, zniesienie odrębności obszarów dworskich i połączenie z gminami, dalej o zmianę ordynacji wyborczej, ustawy drogowej i t. d.
839. L. s. 1156. Gmina Siedliska powiatu Bóbrka, przez p. Kułaczkowskiego, o rekonstrukcyę drogi gminnej z Siedlisk do Romanowa.
840. L. s. 1157. Gmina Potutory powiatu Brzeżańskiego, przez p. Sawczaka, o zapomogę dla tamtejszych pogorzalców.
841. L. s. 1158. Gmina Kupno powiatu kolbuszowskiego, przez p. Tyszkiewicza, o pozwolenie na użycie kapitału serwitutowego na dobudowanie drugiej sali szkolnej.
842. L. s. 1159. Gmina Bóbrka, przez p. Kułaczkowskiego, o zasiłek na rozszerzenie tamtejszej szkoły.
843. L. s. 1160. Gmina Długie, powiatu sanockiego, przez p. Słoneckiego, o zapomogę na budowę szkoły.
844. L. s. 1161. Gmina Siekierzyna, powiatu grybrowskiego, przez posła Klemensiewicza, o zapomogę na budowę szkoły.
845. L. s. 1162. Gmina Bruśnik, przez p. Klemensiewicza, jak wyżej.
846. L. s. 1163. Bałtarowicz Bazyli, nauczyciel w Iwaczowie, przez posła Rożankowskiego, o policzenie lat służby.
847. L. s. 1164. Spółka wodna dla osuszenia bagien rudnickich, przez p. Stanisława Jędrzejewicza, o przyznanie subwencyi na dal-sze roboty.
848. L. s. 1165. Cukrownia w Tłumaczu, przez p. Sawę, o subwencyę i pożyczkę na budowę wąsko-torowej kolei z Tłumacza do Horodniki.
849. L. s. 1167. Grono kobiet, przez p. Romanowicza, w sprawie założenia gimnazyum żeńskiego w Galicyi.

851. L. s. 1168. Komitet obywatelski opieki nad internatem dla kandydatek seminarium żeńskiego we Lwowie, przez p. Chamca, o zasiłek.
852. L. s. 1169. Kuklewiczowie Jędrzej i Rozalia, przez p. Jana Stadnickiego, o przyjęcie na fundusz krajowy kosztów leczenia syna Józefa w szpitalu krakowskim.
853. L. s. 1170. Dąbrowska Władysława, przez p. Hozarda, o zasiłek na kształcenie się w śpiewie.
854. L. s. 1171. Durbasiewicz Bronisława w Gorlicach, przez p. Reya, o zasiłek na kształcenie córki Stanisławy w seminarium nauczycielskiem.

Wniesiono po dzień 19. maja 1893.

855. L. s. 1181. Gmina Towarnia powiatu staromiejskiego, przez p. Teliszewskiego, o ustanowienie siedziby lekarza okręgowego w Starejsoli.
856. L. s. 1182. Gmina Sitkowa powiatu nadwórniańskiego, przez p. Rożankowskiego, o wyjednanie bezpłatnego poboru surowicy solnej dla bydła ze źródła w Szewelówce.
858. L. s. 1183. Gmina, Rada szkolna miejscowa i zarząd szkoły w Czarnym Dunajcu, przez p. Raczyńskiego, o podwyższenie płac tamtejszym nauczycielom.
858. L. s. 1184. Gmina Zboiska powiatu sokalskiego, przez p. Polanowskiego, o niższenie prestacyi na płace nauczyciela.
859. L. s. 1185. Zarząd dwu-klasowej szkoły ludowej w Stebniku, przez p. Ohrymowicza, o dodatek miejscowy dla tamtejszych nauczycieli.
860. L. s. 1186. Kobryn Michał, były nauczyciel w Obertynie, przez p. Ochrymowicza, o załatwienie prośby jego o dożywotnie zaopatrzenie.
861. L. s. 1187. Sulatycka Marya, wdowa po nauczycielu, przez p. Herasymowicza, o zapomogę.
862. L. s. 1188. Kozłowska Izabela we Lwowie, przez p. Michalskiego o subwencyę na kształcenie córki Henryki w muzyce.
863. L. s. 1189. Biernacka Paulina we Lwowie, przez p. Ochrymowicza, o subwencyę na kształcenie się w muzyce.
864. L. s. 1190. Wydział powiatowy w Nowym Targu, przez p. Raczyńskiego, o przełożenie drogi krajowej z Chabówki do Nowego Targu.

Wniesiono po dzień 20. maja 1893.

865. L. s. 1201. Wydział powiatowy w Kałuszu, przez p. Klemensa Dzieduszyckiego, o regulacyę rzeki Łomnicy i o fundusze na urządzenie drogi gminnej w Śliwkach i Jasieniu.
366. L. s. 1202. Gmina m. Sambora, przez p. Czyżewicza, w sprawie zmiany artykułu 19. ustawy o zakładaniu i utrzymywaniu szkół ludowych.
867. L. s. 1203. Gmina Basiówka powiatu lwowskiego, przez p. Abrahamowicza, o zapomogę dla tamt. pogorzalców.
868. L. s. 1204. Towarzystwo „Szkiłna Pomicz“ w Kołomyi, przez p. Okuniewskiego, o zapomogę.
869. L. s. 1205. Cycoń Ananiasz, nauczyciel w Tuchowie, przez p. Czartoryskiego, o podwyższenie płacy.
870. L. s. 1206. Bereżański Mikołaj, emerytow. nauczyciel w Świtowie, przez p. Okuniewskiego, o dodatek do emerytury.
871. L. s. 1207. Rzepiński Fryderyk b. nauczyciel we Lwowie, przez p. Żywickiego, o stały dar z łaski.
872. L. s. 1208. Gmina Karłów powiatu Śniatyńskiego, przez p. Okuniewskiego, o wydzielenie niektórych parcel gruntowych z gminy katastralnej Uście, a wcielenie takowych do gminy kat. Karłów.
873. L. s. 1209. Wydział powiatowy w Bochni,

przez p. Hozarda, w sprawie regulowania emigracji ludu.

874. L. s. 1210. Ten sam, p. t. p. o uchwalenie ustawy regulującej stosunki wspólnych państwisk gminnych.

875. L. s. 1215. Mieszkańcy m. Śniatyna, przez p. Hamoraka, o przyspieszenie lokalnej re-

gulacji rzeki Prutu na terytoryum tegoż miasta.

876. L. s. 1216. Magistrat m. Drohobycza, przez p. Ochrymowicza, przeciw zamierzonemu wcieleniu wyborców z osobistej kwalifikacji III. koła do II. koła wyborców.

THE UNIVERSITY OF CHICAGO
LIBRARY
540 EAST 57TH STREET
CHICAGO, ILL. 60637
